XII

RAIM.
LULLII
OPERA
CHEMICA

27

B. R.
52
BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE

This page was intentionally left blank

*

Pagina lasciata intenzionalmente vuota

~~B. A. 4 - p. 2 - nº 9.~~

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE
Mss

II
III
27

Provenienza
Magliabechi
Vecchia Collocazione
Magl. Classe XVI, 41
1896

II III 27

[B. R. 52]

RARI
(Banco)
52

Girolamo da
Cremona
~~che minio~~
che mi-
niò i libri
corali del Duomo
di Siena 1467.

I

III

LVLLII (Raimundi)
Opera Chemica

Cod. 27.

II

Ex Libris Antonii Magliabechii 4. Non. Julii 1714.

Catalogus primus noſtrae Bibliothecae.

In Catalogo primo noſtrae Biblioth. Cl. XVI.
P. 1. Cod. 41. Raimundi LVLLI Opera
Chemica &c. Cod. Saec. XV.

IV

OPERVM SERIES

Lullii (Raimundi) Testamentum,
In Cod. membran. Saec. XV. cum picturis ele=
gantiſsimis coaevis, in fol. olim foliorum 309.
ita numeratorum ut postica facies cuiusvis
cum antica sequentis unum folium efficiat,
desunt nunc fol. notatum XV. et XVI. quod va=
cuum fuiſse arbitror, et folia 53. inter folium
notatum a tergo CLXXIIII. et fol. notatum in
prima facie CCXXVI. Duae plagulae initio
a numeratione exulantes exstabant, prima
nunc tantum superest, in qua notitia cuius=
dam Simulacri Martis circa Florentiam in
quodam Monasterio S.ti Benedicti exstantis
legitur. Praeit operum Cod. Rubricarum
Tabula vel potius pars Tabulae quae prae=
postero ordine incipit pag. v. prima, praeviis
rota virtutum et collectoris prologo operum
Raimundi Lulli ad Franciscum quemdam,

et post pag. XV. secundam ad reliquam tabulam quae est initio cod. mittit. Dividitur opus in tres Libros et hi in varias partes quae totidem gaudent titulis dividuntur, scil.

Forma maior

Forma minor

Practica Testamenti

Liber mercuriorum

Liber tertius testamenti

Liber brancharum testamenti.

Cantilena hoc est rhythmus Latinus barbarus de Chemia. In huius fine notatur tria eſsentialia opera (ad tres libros respicit) testamenti ad Eduardum II. Angliae Regem hic absolvi. Postillae marginales rubricatę in toto Cod. occurrunt eiusdem Saeculi, aliae posterioris manus nigro atramento expreſsae raro occurrunt.

2. ———————— Apparatus primus Testamenti ad eumdem Regem Eduardum II. a pag. LXXXXII. prima ad LXXXXVI. primam.

=

3. ———————— Apparatus secundus Testamenti. A pag. LXXXXVI. secunda ad LXXXXIX. primam.

4. ———————— Apparatus tertius Testamenti. A pag. C. prima ad CVI. primam.

5. ———————— Lapidarius Testamenti. A pag. CVI. secunda ad CXI. secundam.

6. ———————— Figurae Testamenti... A pag. CXII. prima ad CXXIX. primam.

7. ———————— Ars compendiosa seu Vade mecum. A pag. CXXVIIII. secunda ad CLVII. primam.

8. ———————— De intentione Alchimistarum sive Donum Dei, Libri IV. A pag. CLVII. prima ad CLXXI. secundam.

9. ———————— Liber practicae Leonis. A pag. CLXXII. prima ad CLXXIII. secundam, additio in fine diversae manus legitur.

In Indice rubricarum opusculum hoc desideratur. Post huiusmodi opusculum folia 53. desunt ideoque desideratur iuxta tabulam rubricarum Liber primae distinctionis Secretorum naturae, Liber secundus de remediis, Liber tertiae distinctionis Secretorum naturae, Liber rotarum, Liber quaestionum secretorum, cuius supersunt tantum figurae ut infra.

10. ______________ Liber quaestionum Secretorum, seu figurae et tabulae tantum quae in operis fine, nil aliud enim ob 35. foliorum iacturam superest. A pag. CCXXVI. secunda ad CCXXXVI. primam.

11. ______________ Liber tertius secundae translationis de metallorum cura et magisterio in compositione Lapidis philosophorum, A pag. CCXXXVI. secunda ad CCXLII.

12. ______________ Principia arboris philosophiae de Chaos; A pag. CCXXXIX. secunda ad CCXLII. secundam.

=

13. ——————————— Practica arboris fundamentalis a pag. CCXLII. secunda ad CCXLIII. secundam

14. ——————————— Practica arboris philosophalis maior et secunda. A pag. CCXLIII. secunda ad CCXLIIII. secundam.

15. ——————————— De Doctrina tabularum figurae fundamentalis. A pag. CCXLIV. secunda ad CCXLIV. primam.

16. ——————————— De Tabulis abstractis, A pag. CCXLV. prima ad CCXLIX. primam.

17. ——————————— Liber quaestionum Secretorum secundae formationis. A pag. CC=XLVIIII. prima ad CCLI. primam.

18. ——————————— De quaestionibus figurae abstractae ab arbore philosophali. A pag. CCLI. prima ad CCLVI. primam.

19. ——————————— De quaestionibus figurae quadrangularis. A pag. CCLVI. Secunda ad CCLVIII. secundam.

20. ———————— De figura animae rationalis. A pag. CCLVIII. prima ad CCLX. primam.

21. ———————— Quaestiones de compositione Lapidis ad Summum Pontificem. A pag. CCLX. prima ad CCLXI. secundam.

22. ———————— Quaestiones accidentales huius operis. A pag. CCLXI. secunda ad CCLXIII. primam.

23. ———————— Liber compendii Artis magicae. A pag. CCLXIII. secunda ad CCLXV. secundam. Postilla vel additio alterius manus in fine legitur.

24. ———————— Liber animae artis sive Commentum Codicilli ad Regem Robertum. A pag. CCLXVI. primam ad CCLXX. secundam.

25. ———————— De compositione margaritarum, secunda pars Libri. A pag. CCLXX. secunda ad CCLXXIII. secundam.

26. ——————— Liber de investigatione Secreti occulti. A pag. CCLXXIII. secunda ad CCLXXVIIII. secundam. In fine notatur a Raimundo Avenione in Coenobio fratrum Praedicatorum opus absolutum fuisse anno 1309. et Coelestino discipulo suo inscriptum.

27. ——————— Epistola de accurtatione Lapidis. a pag. CCLXXIX. secunda ad CCLXXXI. secundam.

28. ——————— Operativa. A pag. CCLXXXI. secunda ad CCLXXXVI. primam. Praenotatur huic opellae Iustinianus dicebat hunc Librum non esse Raimundi.

29. ——————— Rosarius. A pag. CCLXXXVI. secunda ad CCLXXXXVII. primam. Initio operis titulus perperam Rosinus notatus, sed recte ad calcem Rosarius. Quod ad Raimundum pertineat ex Icone eiusdem in littera initiali adparet.

30. ——————— Arnaldi de =

VIII

Villanova; Epistola ad Regem Robertum, de Lapide phisico. A pag. CCLXXXVII. secunda ad CCLXXXVIII. primam. (In titulo et in fine non Arnaldus sed Raynaldus auctor dicitur.)

31. ______________ Rosinius, A pag. CCLXXXVIII. secunda ad CCCVIII. secundam.

32. -------------- (Figura philo= sophiae in pag. CCCVIII. prima.

33. -------------- Lapidis philoso= phici (Notitia) in pag. CCCIX. secunda. Char. diversus ab illo Codicis.

Fuit
Antonii Magliabechii

OPERVM SERIES
ALPHABETICA

ARNALDI de Villanova, Epistola ad Regem Robertum de Lapide physico. N°. 30.

——————————— Rosinus. N°. 31.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - Figura philosophiae. N°. 32.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - Lapidis philosophici (Notitia) N°. 33.

LVLLI (Raimundi) Opera Chemica, a Num. 1. ad 29.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - Postillae ad Opera Chemica Raimundi Lulli, in toto codice.

VILLANOVA (Arnaldi de) v. Arnaldi.

IX

LVLLII (Raimundi)
Opera Chemica

Circa Florentiam in quodam monasterio Sancti Benedicti

Stat figura martis in forma regine in Capite eius corona ſtellata in pectore eius ſunt quatuor colores. niger. Albus. Citrinus. Rubeus. Habens ſub pedibus duos fontes ab uno fluit argentum in aliud fontem et ab illo aurum. Tenens in manibus epitaphium aureis litteris ſcriptum in hec uerba in dextra videlicet. De duabus Aquis facite unam: postea in ſiniſtra: Soluite corpora in aqua uobis omnibus dico. Qui queritis Solem. facite lunam. de duabus aquis facite unam et Solutio que dico ſoluite ea prius. poſtea date inimico ueſtro biber et uidebitis eum mortuum. poſtea dabitis ſepulcrum ſuum ut diſſoluantur iuncture et omnia oſſa ſua. hoc facietis in orto leonis antiqui Poſtea aquam terram facietis et per ſe multiplicabitis lapidem Ergo qui intelligit uerba Sub pedibus habet omnia Regna

XVI

Raim. LVLLI Opera

Chem.ᵗ

Script. Sec. XV

D. 4. 1.

BIBLIOTECA

Figure quadrangularis . K . ccxx .

Capitulum primum figure quadrangulares questio prima utrum deus sit causa p[ro] h[oc] opi
Capitulum . ij . questio s[ecund]a que modu[m] ne[cesse] ebit artista ut sciat na[tur]a[m] p[er] artifitio
Capitulum . iij . questio tertia quare separatio est
∧ l[ignum] altius vegetabil[e] et aur[um] 7 argentum vivum — Capitulum . iiij questio quarta cu[m] q[uibus] co[n]ficit artista q[uod] lapis physic[us] g[e]n[er]at[ur] ex p[ri]mordiali mini
Capitulum . v . questio q[ui]nta utrum divisio elementorum a[d] sci[en]c[iam] elementato sit possibill[e] artificiali
Capitulum . vj questio sexta q[ua]re metala min[us] h[abe]nt decompte q[ua]m aliqu[od] aliud corp[us] elementati
corp[orum] elementorum — Capitulum . vij questio . vij qualit[er] elementa h[abe]nt maior[em] co[n]cordantia[m] i[n] metal[lis] q[uam] i[n] aliq[ui]s alior[um] cor[porum]
○ unu[m] i[n]trinsica[m] an[im]a[m] alt[eri]us rem[anen]t q[uo]d q[ui]da[m] i[n] aliis n[on] Capitulum . viij . questio . viij quo[modo] artista intellige[re] pot[est] intelligibilib[us] i[n] alio g[e]n[er]e ex eo p[ro] na[tura] .
sit mista — Capitulum viiij . questio viiij quo[modo] artista intellig[it] q[uod] lapis fisic[us] necessa[r]io no[n] pot[est] co[m]poni ex aliq[ui]s ∧
∧ p[re]ter qua[m] ex metal[lis] 7 me[n]struo vegetabili — Capitulum . x . questio . x . utru[m] sic plu[m]bu[m] mutat[ur] i[n] aur[um] etia[m] mutet[ur] accide[n]tia plu[m]bi i[n] ÷
÷ accidentia auri — Capitulum . xj . questio . xj quid est p[er]fectu[m] ens
Capitulum . xij . questio . xij de quo est p[er]fectu[m] ens
Capitulum . xiij . questio . xiij cu[m] quo e[st] in ultima unitate positu[m]
Capitulum . xiiij . questio . xiiij quid est fermetatio
Capitulum . xv . questio . xv . de quo est fermetatio
Capitulum . xvj questio . xvj cu[m] quo fit fermetatio
Capitulum . xvij questio . xvij utru[m] separatio sit ad opus
Capitulum . xviij questio . xviij qualit[er] est mod[us] s[ecundu]m que[m] toci magistri h[abe]nt co[m]plu[n]tur
Capitulum . xix . questio xix qual[is] e[st] co[n]siderat[i]o qua[m] ho[mo] h[abe]re deb[e]t de p[ri]ncipiis hu[ius] artis
Capitulum . xx questio . xx quare misse[r]i[n]t p[ri]ncipia hu[ius] artis cu[m] p[ri]ncipiis physice
Capitulum . xxj . questio . xxj qualis e[st] mod[us] salubrior hu[ius] opis

Questiones figure . S secundu[m] quam et c[etera] . K . ccxxiij .

iter . S . C . D . X . V . Z . — — — Capitulum p[ri]mu[m] de q[uesti]onib[us] figur[e] abstracte a figura . S . q[uesti]o p[ri]ma quo fit co[n]iu[n]ctio
Capitulum . ij . questione s[ecund]a Quid e[st] forma lapidis philosophor[um]
÷ existe[n]tia aut subst[antia] sp[eci]e lapidis — Capitulum . iii questio[n]e tertia De quo e[st] materia lapidis philosophor[um]
Capitulum . iiij . questio[n]e quarta utru[m] corpora metalor[um] sit nobilio[r]a s[e]c[un]d[u]m sua[m] simplici[tate]m sp[eci]e ÷
Capitulum . v . questio[n]e q[ui]nta q[ui]d e[st] menstruu[m] vegetabili resolubille 7 resolutivu[m]
Capitulum . vj . questio[n]e . vj Cum quo fit dissolutio
Capitulum . vij questio[n]e . vij Cum quo fit calcinatio corpor[um] metalor[um]
Capitulum . viij questio[n]e . viij quare e[st] vacuatio corpor[um] 7 c[etera]
Capitulum . viiij . questio[n]e viiij quid e[st] multiplicatio
Capitulum . x . questio[n]e . x . quid est sp[iritu]s in corporu[m]
Capitulum . xj questio[n]e . xj quid est arge[n]tu[m] vivu[m] exuberatu[m] 7 q[ui]d e[st] sulphur n[ost]r[u]m
Capitulum . xij questio[n]e . xij De quo fit tinctura .
Capitulum . xiij questio[n]e . xiij quid est oleu[m]
Capitulum . xiiij q[uesti]o[n]e . xiiij quot modis fit ceratio
Capitulum . xv . q[uesti]o[n]e . xv . quo[modo] fit ista solutio
Capitulum . xvj . questio[n]e . xvj
Capitulum . xvij . questio[n]e xvij quare e[st] divisio elementor[um]
Capitulum . xviij . q[uesti]one . xviij quales colores h[abe]nt elementa
Capitulum . xix . questio[n]e xviiij de quo e[st] ignis n[oste]r lapidis

[illegible]

Capitulum xx questio. xx quo cognosci potest elementa ex eo quod sunt in colore et figura
Capitulum xxi. questio. xxi quo modo fiat multiplicatio in opere
Capitulum xxii. questio. xxii. quo artista aplicabit principia huius artis ad lapidem componendum
Capitulum xxiii questio. xxiii que est differentia inter elixir et lapidem
Capitulum xxiiii. questio. xxiiii quales colores habent cum fiunt et fuerunt in opere
Capitulum xxv. questio. xxv quo imperiti artiste erant in magisterio lapidis
Capitulum xxvi. questio. xxvi utrum celum moveat elementa vel e converso
Capitulum xxvii. questio. xxvii utrum celum sit principium generale
Capitulum xxviii. questio. xxviii utrum mercurius vegetabilis possit generari absque auro vel argento
Capitulum xxix. questio. xxix. utrum in Q. sit necessaria pluralitas principiorum
Capitulum xxx. questio. xxx. Quare mercurius est vegetabilis 7

Tertius liber secunde translationis. R. ccxxxvi.

Capitulum primum. Incipit tertius liber secunde translationis in quo constituit artem et designat utilitatem et probat dicta in superioribus
Capitulum ii. Praticalia principia quinte in hac arte dicta asignamus in quo tractat de divisione alphabetorum alphabeta et qualibus litteris significentur sui principium ut inter compendiosa artem reddamus non autem plura quorum quinte alphabetorum principium existat
Capitulum iii. De forma
Capitulum iiii materia
Capitulum v De corpore
Capitulum vi De menstruo
Capitulum vii De calcinatione
Capitulum viii De dissolutione
Capitulum ix De evacuatione
Capitulum x. De multiplicatione
Capitulum xi De spiritus
Capitulum xii De argento vivo exubato
Capitulum xiii De sulphure nate
Capitulum xiiii De tinctura
Capitulum xv. De oleum.
Capitulum xvi De inceratione
Capitulum xvii De sublimatione
Capitulum xviii De lapide
Capitulum xviiii De s. t. v. x. ʒ. y.
Capitulum xx. De ellementorum
Capitulum xxi. De alembic

Principia arboris philosophie de caos. R. ccxxxviiii.

Capitulum primum. Incipiunt principia arboris philosophie. de caos.
Capitulum ii De forma
Capitulum iii De materia
Capitulum iiii De menstruum
Capitulum v. De mistione.

Capitulum ·vi De dissolutione
Capitulum ·vii De potentia
Capitulum ·viii De alteratione
Capitulum ·viiii ·De gnatione
Capitulum ·x· De colloribus
Capitulum ·xi De digestione
Capitulum xii De pfecto ente
Capitulum ·xiii De fermetatioe
Capitulum ·xiiii De sepatio
Capitulum ·xv De opatio
Capitulum ·xvi De uenenu; transfformais

De pratica arboris fundametalis · R· CCxLii·

Capitulum primu ·De pratica arboris fundametalis
Capitulum ·ii· erubatioe terre cu mestruo q dr sublimatio terre et diuidat sit grossu a subtili
Capitulum ·iii· De diuixioe menstrui a qnta essentia metali
Capitulum ·iiii ·De sublimatioe ·ar· ui· cerulerati
Capitulum ·v· De mo quali diuidut' elemeta metalo ad ptem ut ipa possis hre ad utruq; magistiu; et ad omne opus latitudis magisteri

De pratica arboris phalis et maior et secuda · R· CCxLiii·

Capitulum pmu de ptica arboris phalis et maior et secuda·
Capitulum ·ii· de mo quali fit limus ul' fiut limi debti ex elementis corporu
Capitulum ·iii ·Seqtur p' decoctioe lapidis q fit cu calore ignis
Capitulum ·iiii ·seqtur de coctioe sa q etia; fit cu calore ignis celestis
Capitulum ·v· Sequit' tertia decoctio que fit cu igne

De doctrina tabulo fige fudamitalis · R· CCxLiiii·

Capitulum pmu de doctrina tabulo figure fundametalis

De tabulis abstractis · R· CCxLv·

Capitulum pmu de tabulis abstractis ab illa dicem' qua doctrina respiat duplicabilitatem metalo
Capitulum ·ii· Incipit filiu in istis uersibus
Capitulum ·iii Incipit filiu intentio
Capitulum ·iiii De tractatu arboris i gnalitate
Capitulum ·v· De arbore diuixione
Capitulum ·vi De figura i diuiduo
Capitulum ·vii ·De mixtione pncipio arboris phalis cu figura· T· p alia cpposi
Capitulum ·viii ·De mistione pncipio arbois phix cu principiis phie [...]tiones et figura· T· p alia; cpositionem·

De ultima pte hui' libri que est de questionibus · R· CCxLviii·

Capitulum primum. dicendum eſt de ultima parte huius libri que eſt de queſtionibus
Capitulum ij queſtio prima utrum alchimia ſit ens reale
Capitulum iij queſtio ij quomodo fit conuerſio ſ. t. u. x. z. y.
Capitulum iiij queſtio iij quid eſt forma lapidis
Capitulum v queſtio iiij de quo eſt materia lapidum
Capitulum vj queſtio v utrum metallorum corpora ſint nobiliora ſecundum ſpeciem ſimpliciter
Capitulum vij queſtio vj quid eſt menſtruum
Capitulum viij queſtio vij cum quo fit diſſolutio corporum
Capitulum viiij queſtio viij cum quo fit calcinatio metallorum
Capitulum x queſtio viiij quare eſt uaciatio metallorum
Capitulum xj queſtio x quid eſt multiplicatio
Capitulum xij queſtio xj quid eſt ſpiritus
Capitulum xiij queſtio xij quid eſt argentum uiuum cribratum
Capitulum xiiij queſtio xiij Tintura de quo eſt
Capitulum xv queſtio xiiij quid eſt oleum
Capitulum xvj queſtio xv modis fit ceratio
Capitulum xvij queſtio xvj quomodo fit ceratio
Capitulum xviij queſtio xvij quare eſt ſublimatio
Capitulum xix queſtio xviij quare eſt diuiſio elementorum
Capitulum xx queſtio xix quales colores habent elementa
Capitulum xxj queſtio xx quomodo cognoſci poſſunt ex eo quod ſunt in colore confuſa
Capitulum xxij queſtio xxj quomodo rectificantur elementa
Capitulum xxiij queſtio xxij quomodo fit multiplicatio
Capitulum xxiiij queſtio xxiij quot modis fit multiplicatio
Capitulum xxv queſtio xxiiij de quo eſt ignis lapidis philoſophorum
Capitulum xxvj queſtio xxv quomodo applicabuntur principia huius [illegible] ad fundamentum huius magiſterij
Capitulum xxvij queſtio xxvj quot ſunt limi
Capitulum xxviij queſtio xxvij que differentia eſt inter lapidem et elixir
Capitulum xxix queſtio xxviij quomodo quales colores habet poſtquam conuertitur in p. et i. o

De queſtionibus figure abſtracte ab arbore phyloſophali. R. CCLj.

Capitulum primum queſtio prima dicendum eſt de queſtionibus figure abſtracte ab arbore philoſophali et utrum menſtruum moueat metalla.
Capitulum ij queſtio ij utrum menſtruum generare poſſit lapidem abſque auro et argento
Capitulum iij queſtio iij quare eſt menſtruum
Capitulum iiij queſtio iiij de quibus rebus oritur menſtruum
Capitulum v queſtio v quid habet menſtruum in metallis
Capitulum vj queſtio vj calx corporis ſic ingredi ualeat
Capitulum vij queſtio vij quomodo aurum et argentum et menſtruum coniunguntur in unitate ultimata ita quod alterum maneat uegetatum et conuerſo
Capitulum viij queſtio viij quomodo lapidis prius eſt uegetatus cum nulla recipiat augumentationem
Capitulum viiij queſtio viiij quomodo calor corporum eſt aptus ad ingrediendum magiſterium
Capitulum x queſtio x utrum metalla nisi lapidis aut aliorum quorum hys lapidum philoſophorum ſunt apta ad ingrediendum abſque eo quod elementa diuidantur
Capitulum xj queſtio xj quomodo fit fermento compoſitum
Capitulum xij queſtio xij quid eſt fermentum ſimplex et fermentum compoſitum
Capitulum xiij queſtio xiij utrum in latitudine magiſterij ſit mixtio neceſſaria

Caplin xiiij questio xiiij quare in isto opere dissolutio requiritur necessario
Caplin xv questio xv si sufficiat lapis philosophorum ad dandum ponduς
Caplin xvj questio xvj quales sunt colores apparentes in opere
Caplin xvij questio xvij quare est separatio
Caplin xviij questio xviij cum quo cognoscit artista quod laudet omnes generantes ex primordiali natura metallorum et + rerum vegetabilium
Caplin xviiij questio xix utrum divisio elementorum a metallis sit possibilis artificialiter
Caplin xx questio xx quare metalla habent minus de corruptione et lapides quam aliquod ens elementatum
Caplin xxj questio xxj quare elementa maiorem habent concordantiam in metallis et lapidibus quam +
Caplin xxij questio xxij quomodo intelligit quod lapis philosophorum communis nec in speciali composita non potest ex ^
Caplin xxiij questio xxiij utrum mutentur plumbum in aurum mutentur accidentia plumbi in accidentia ⁊
Caplin xxiiij questio xxiiij quid est perfectum ens
Caplin xxv questio xxv De quo est perfectum ens
Caplin xxvj questio xxvj quomodo et cum quo est in unitate ultima positum
Caplin xxvij questio xxvij quid est fermentatio
Caplin xxviij questio xxviij quare est fermentatio
Caplin xxix questio xxviiij De quo est fermentatio
Caplin xxx questio xxx Cum quo fit fermentatio
Caplin xxxj questio xxxj utrum operatio sit necessaria in ista arte
Caplin xxxij questio xxxij qualis est modus secundum quem totus finis magisterij habet comple.

+ aliquo aliorum corporum
^ alio potest quod ex metallis cum menstruo.
⁊ aurum hoc est quod mutetur quantitas

De questionibus figure quadrangularis. R. CCLVj.

Caplin primum dicendum est de questionibus figure quadrangularis
Caplin. ij. questiones huius figure tot modis fieri possunt quod misscetur principias per cameras suas
Caplin iij. questio prima utrum deus sit causa huius operis
Caplin iiij questio ij quem modum tenebit artista ut sequatur naturam per artificium
Caplin v. questio iij qualis est consideratio quam homo debet habere de principiis huius artis
Caplin vj questio iiij quare miscemus principia huius artis in principio physice
Caplin vij questio v qualis est modus substantiatorum operis huius
Caplin viij questio vj quare lumen ponitur per tempus in aere et in terra
Caplin viiij questio vij que sunt vegetabilia accidentia
Caplin x questio viij. quantum tempus durat pratica huius magisterij

De figura anime rationalis. R. CCLViij.

Caplin primum figura anime rationalis.
Caplin ij. De disputatione monachi
Caplin iij de disputatione inter monachum et raymundum
Caplin iiij. Responsio raymondi

De questiones tam essentiales quam accidentales de compositione lapidis. R. CCLX.

Caplin primum incipit questiones tam essentiales quam accidentales de compositione lapidis primo queritur si compositio lapidis potest fieri ex solis luminaribus et aqua vite
Caplin ij queritur si potest fieri ex sola aqua vite
Caplin iij. queritur ex quo potest fieri ex solis luminaribus quare ponitur corpus imperfectum

Q aplin .iij. Querit ſi apparent colores ope luminarium
Q aplin .v. querit ſi ſol et luna p ſe quilibꝫ vel ambo ſimul facta diſſolutione
dicunt transire p alembicum
Q aplin .vj. querit quare oportet ut reducant in ar. iii.
Q aplin .vij. querit ſi aqua inuenta nra que dicit de aqua rorıs maı debꝫ eſſe
mineralis id eſt artificialiter cum plumbo et de ſtanno
Q aplin .viij. querit quo cognoſcit aqua mineralis ut diſtinguat ab aqua plubi
Q aplin .viiij. querit ſi debet purgari aqua mineralis anteq̃ amalgamet cum corpore
Q aplin .x. querit ſi corpora pfecta que dicit luminaria debent pparari anteq̃ ingrediat ma-
Q aplin .xj. querit ſi corpus pfectum debet pparari | giſterium
Q aplin .xij. querit q̃ ptes debet de aqua conuenienter et q̃ de corpore
Q aplin .xiij. querit q̃ ptes debet eſſe de aqua et quode de amalgama ad hoc ut
totum corpus conuertatur in ar. vi. et transeat totum p coriu vel panu lineum ſpiſum
Q aplin .xiiij. querit translato corpore ipfecto p coriu vel conuerſo in ar. iii. in quo uale e ponendum
Q aplin .xv. quando apparebit nigredo et qualiter e amouenda
Q aplin .xvj. querit p quod tempus debꝫ eſſe in uegidie
Q aplin .xvij. querit terram ſepata de aqua
Q aplin .xviij. querit p quod tempus durat illa diſtilatio
Q aplin .xix. querit facta diſtilatione quid e fiendum de aqua
Q aplin .xx. querit p quot tempus ipa purificatio et mundificatio terre fit
Q aplin .xxj. querit quid e faciendum de terra ſic mundificata
Q aplin .xxij. querit utrum luminaria debeant pparari eodem modo ſicut corpus ipfectum
Q aplin .xxiij. querit quid e faciendum de aquis diſtilatis ex luminaribꝫ et corpore ipfecto
Q aplin .xxiiij. querit quid eſt poſt modum fiendum de iſtis aquis
Q aplin .xxv. querit q̃ inbibitiones ſunt ſufficientes ad hoc ut medicina ad album liqueſcat ſicut cera
Q aplin .xxvj. querit p quot tempus durant inbibitiones ad album
Q aplin .xxvij. querit completa medicina p album qualiter pficiat ad rubeum
Q aplin .xxviij. querit ſi tota ampula id eſt ſi tota aqua unius ampuleta
lunaris et ſolaris e ponenda ſimul in una inbibitione ſolaris vel lunaris medicine
Q aplin .xxix. querit qualiter fiet piectio iſtius medicine ſolaris vel lunaris
Q aplin .xxx. querit qualiter iſta medicina alba et rubea multiplicat

De queſtiones accidentales huius operis . R . cc̃Lxj .

Q aplin primum incipit queſtiones accidentales huius operis ad queſtiones quas
mihi feciſti accidentales tibi p ordinem reſpondeo
Q aplin .ij. querit quot ſunt uaſſa neceſſaria
Q aplin .iij. querit ſi uaſſa debent claudi et cum quo
Q aplin .iiij. querit quot ſunt ignes operantes
Q aplin .v. querit qualiter ſunt ordinandi ipi ignes in operatione
Q aplin .vj. querit q̃ ſunt colores in opere operantes
Q aplin .vij. querit quo apparent colores amalgamatione
Q aplin .viij. querit quo medicina pfecta rubea dat pondus lune ac corporibꝫ
ne ... et medicina alba diminuet pondus plumbi et reducat ipm ad pondus lune

Capitulum .viij. quarum quo est possibille quod una pars huius medicine convertit mille milia partes .ar. iu. uel corporis imperfecti in corpus solificatum et lunificatum.
Capitulum .x. queritur quo est intelligendum illud proverbium antiquorum philosophorum unus est lapis una medicina unum uas unum regimen ad album et ad rubeum successive faciendum
Capitulum .xi. queritur quo intelligendum illud verbum metamorphosis in aurum et est illud quod [illegible] dum maxime alchimiste possunt requirere in hac uita
Capitulum .xij. Quo est intelligendum illud quod dicit pitagoras omni ar. iu. non quo agulatur album ignem subsequens ut argento nostro non coniungitur nullam elligat ad albedinem et quia ar. iu. non agulat et rubeum sustinet et auro nostro non coniungitur nullam iam eligat ad rubedinem operandam et non fatigat corpus suum ad eam que uenire non potest.
Capitulum .xiii quidem et masculus et femina etc.

Compendium artis magice secundum cursum nature informatum. K. ccLxiiij.

Capitulum primum. Incipit compendium artis magice secundum cursum nature informatum uirtute cuius sine alongatione a terra nec non sine eleuatione motus uel corpus uidere potens spiritus figatus in aere condensato in forma monstrorum et diuersorum animalium et omnium humanorum qui uadunt sicut nubes modo hac modo illuc et hoc totum fit ex principijs naturalibus certis formatis uirtutibus mixtis existentibus uel alijs actibus cum quibus ars magica formatur naturalis.
Capitulum .ij. pratica de compositione lapidum philosophorum nec non lapidum preciosorum per lapidis principia uegetabilis et mineralis compositio aque uite primo
Capitulum .iij. liquefatio solis et lune
Capitulum .iiij. aqua calcinationis omnia corpora
Capitulum .v. vasis conseruatio
Capitulum .vj. Subito fiat huius aque operatio
Capitulum .vij. Naturalis calcinatio lune
Capitulum .viij. Ignis contra naturam compositio
Capitulum .ix calcis ab aqua calcinatiua separatio
Capitulum .x. Occulta lune philosophorum solutio
Capitulum .xj. liquoris lune congelatio
Capitulum .xij. aqua elixiris in oleum conuersio
Capitulum .xiij. De modus abreuiatus
Capitulum .xiiij. de medicina hanc completa
Capitulum .xv. dicto de albo nunc dicamus de rubeo
Capitulum .xvj de reductionis lapidis aqua et oleum
Capitulum .xvij. Augumentatio medicine
Capitulum .xviij. Nos in pluribus capitulis demonstrauimus qualiter corpora perfecta habent dissolui in aquam lapidis philosophorum et generaliter habent purificari extra a natura extrahere ad amborum unione.
Capitulum .xviiij unde cum omnia ista compleuimus perfecte
Capitulum .xx. Mercurius uel lacte uirginis exuberatio
Capitulum .xxj. De argentum uiuum philosophorum sublimatio
Capitulum .xxij. De reductione salis et olei ad naturam unam
Capitulum .xxiij De oleo et uirtute sua

Sequentia istorum capitulorum. K. cccxlv.

v.

AVrea opera uiri magni Raymondi que fragmentata dilacera
taq; undiq; penitus erant maiori expte instaurauim⁹. Naz
et alia ſt q̄ aut ignota ſunt: aut inpitorū manibus tenēt.
Erant enim opis mirabilis complemētum chatene aureę ſuę.
Quorū librorū noīa inferius enumerabim⁹. Que uero coegimus
ueluti baſſis: ſiue edificij fundamentū eius totius ſunt.
Cumqbus ſtudioſi ad rem grandē magniq; p̄cij diuiſſis
multorū fabulis lectitando philoſophandoq; peruenire poteīt.
Inuem item duos libros celebrimi Raynaldi: quorū alter roſarius: alter roſinus in
ſcribitur. Multarū qdem utilitatū opa. Quibus ex libris diuus Raymondus in
ſuos multa traduxit. Primū autē opus theorice ſue: qd minorē formā appellauit
in nō nullis diuiſum capitulis ſine ipsorū rubricas inuenim⁹ quas ut potui in formaz
redegi. Erat enim inutile tantū opus ſtudio-nrō ſine rubricas remanere: quas tn̄ ſtu
dencū arbitrio dimittim⁹. Habes igitur Franciſce mi nouā hanc a me tantorum
opum agregacionē. Tu uero labora: alia inuenies. Et ſic demq; ſi datū erit uictor
eris. Rubricasq; oīum opum ad euitandū querentibus laborem inferius diſtinximus.

Pars prima ſilicet temperamentum :- forma minoris . K . X viiij .

Capitulum primū de ſignificatione ſeptem litterarū :
Capitulū ſecūdū de diſtīctiōe et ꝯūſione aquaꝝ ſigͣficātiū has literas
Capitulū . 3m. de diſtinctione triuin lapidum :
Capitulū . 4m. de quo et quōmodo creare debes lapidem nobilem .
Caplm . 5m. de p̄ceptis artis q̄ ē non ſibi iungē alteri puluēm ⁊ de pūgaē ab i firmitate :
Caplm . 6m. de ꝯiunctiōe ſpīs cū corpore :
Caplm . 7m. de Retificatiōe magni draconis ⁊ putrefatione eius
Caplm . 8m. de natura draconis et de natura magni ignis q̄ deſtruit draconē .
Caplm . 9m. de diſtinctione triū ſpiritū aut . 3m. argentoꝝ uiuoꝝ ⁊ triū
ignium uocatorū retophage agazoph ubitencal .
Capitulū . 10m. de intentione imagiſterio quod eſt diſſoluē lapidem i argētū uiuū
Caplm . 11m. de diſtinctiōe tranſitus de extremo ad extremū qd ē p mediū
Caplm . 12m. de inueſtigatiōe mutatiōis lapidis et de neceſſitate coitus .
Caplm . 13m. de diffinitione ultimi termī i ſulphure et de declaratione ar
genti uiui inlaciūgineū .
Caplm . 14m. de declaratione digeſtionū quaꝝ p̄ma uocatur parapatica
et ſignificatur per . h .
Capitulū . 15m. de ſignificatiōe . n . o . et . p .
Caplm . 16m. de demōſtratiōe triū coloꝝ et de ~~demoſtratione~~ claratione
multaꝝ litāꝝ ⁊ de ꝯuerſione albi i rubeum .
Caplm . 17m. de recapitulatione primi regiminis .
Caplm . 18m. de recapitulatiōe diſſolutiōis philoſophica ⁊ modo reducēdi
in prima matiaz :-

Biblioteca Nazionale Centrale Firenze Mss

Capl'm. 19m. de confirmatione preparationis lapidis in temperamentum.
Secunda distinctio. s. i temperamentum · K·xxvij
Capl'm. 20m. An species metallorum possint transmutari
Capl'm. 21m. Unde et si exit elementa et de mutatione elementorum sub conservatione et multiplicatione sue speciei
Capl'm. 22m. de ordine imitandi naturam et de errore artis.
Capl'm. 23m. de confirmatione artis per exempla.
Capl'm. 24m. de exemplis artis per uegetabilia.
Capl'm. 25m. de corruptione et generatione et mutatione.
Capl'm. 26m. de aqua permanente et de igne maris et de natura corporum et de uiridi te et nigredine et de capite corui
Capl'm. 27m. secundum quod inueni quod in capitulo de modo philosophicandi et quod ars non datur nisi philosophis et aduixi de terra in aqua nostri aurum debet duci quod primum sit alba et in ea congelatur argentum uiuum
Capl'm. 28m. de natura fermentationis
Capl'm. 29m. secundum quod inueni in capitulo. s. de modo procedendi in pratica et quo indiget in magisterio adiuncxi de tribus necessarijs et de uirtute informatiua
Capl'm. 30m. de diuisione uirtutis formatiue in materia attratiua et retentiua et coagulatiua et expulsiua
Capl'm. 31. De discretione ignis et de necessitate corruptionis et generationis inueni in capitulo de informatione caloris naturalis cum eo calore qui est contra naturam
Capl'm. 32. Quod principia uel inceptiones naturales sit argentum viuum ·i. primum principium
Capl'm. 33. de confirmatione cum ratione ad idem.
Capl'm. 34. de terra et prima materia in qua fixare debes elementa et de natura eius
Capl'm. 35. de primo puncto cantionis ex sulphure et argento viuo puris et mundis incombustibilibus quod est prima materia omnium rerum uniuersalium que per corruptionem et generationem formantur.
Capl'm. 36. Quod de omnibus rebus uel de aliqua illarum extrahas primam materiam a potentia in actum et inuenies lapides et de fermentationibus et de custoditione suorum librorum
Capl'm. 37. De rebus magis propinquantibus nature et materie mineralis
Capl'm. 38. De apparitione lapidis et postquam creatum est deinceps non sibi iungere aliam rem
Capl'm. 39. De coniunctione masculi cum femina et de natura eius.
Capl'm. 40. de radice minere nature mineralis et de temperatione masculi et femine
Capl'm. 41. De quatuor rebus in quibus cognoscuntur uirtus et quantitas coloris et de unitate que fit de pluralitate
Capl'm. 42. de natura leonis urentis argentum viuum ungentum et oleum magni ualoris et de reuelatione quod operari non debes nisi cum duobus luminaribus

cum ſuo mediatore qui eſt mercurius noſter
Caplin . 43 . De uirtute et poteſtate duorum illuminariū et de diſtinctiōe uirtutis attractiue retentiue coagulatiue et expulſiue
Caplin . 44 . de ſulphure et igne q̄ ē mā terre et ſe terra ē mm arg.m viuū et de expoſitiōe materie et de aqua ſapiētie .
Caplin . 45 . De cuſtoditiōe ſpūs . 5.te eſſentie et quō fixare debes elemēta
Caplin . 46 . de ſublimatiōe picuſoſiſſima terre
Caplin 47 . De noticia virtutis que elegat elemēta
Caplin . 48 . de p̄paratione elemētorum anteq̄ ligentur
Caplin . 49 . De quīta eſſētia q̄ eſt ī omībus elemētis diuiſis et nō diuiſis et de tempamēto q̄ fit per fermēta .
Caplin . 50 . De natā formarum ſubſtantialiū et de uirtutibus q̄ deſtendunt ab iſtis formis et de imitatione nature que ſolū mō eſt vna In eſſentia quīta ſine qua nihil fit
Caplin . 51 . De natura menſtrualis fetentis
Caplin . 52 . De natā principij radicalis .
Caplin . 53 . De ſpū fetente et aqua uiua
Caplin . 54 . De neceſſitate ſecutiōis naturalis et de ſbā p̄ris et matris
Caplin . 55 . De inceptione operij ubi natura dimitit
Caplin . 56 . De extremis argenti uiui et unde exire poſſunt
Caplin . 57 . de aqua corruptiōis et ſolutiōis .
Caplin . 58 . Quomodo cū aqua nrā cognoſcitur ſpūs et per ſpm̄ aqua
Caplin . 59 . Quid eſt aqua et de potentia eius
Caplin . 60 . De ſumma aquarum argentorum et fermentorum
Caplin . 61 . De diuiſione lapidis ī quatuor elemēta et de īceptione natuē et de ſecreto matrimonij .
Caplin . 62 . De recapitulatione totius regimīs inueni de fc̄to totius artis in ſuma uniuerſali .
Caplin . 63 . De vmido uirtuoſo et de natura phiſandri .
Caplin . 64 . De natā et v'tute uaſis in quo fixantur argenta
Caplin . 65 . De rōne fixatiōis cū mixtā pportionata et de inuentione lapidis
Caplin . 66 . De diſcretiōe fixatiōis elementorum .
Caplin . 67 . de debilitatione vnius quod eſt gnātio alterius et de ꝯūſiōe lapidis
Caplin . 68 . De ſbā vna ſolū mō cōuerſa et de elemētis ſimplicibus que ſunt extra gnātionem
Caplin . 69 . Quomodo lapis eſt de natā pura et eſſe debet .
Caplin . 70 . De defectu ſupueniēte in defectu male de purationis elemētorum
Caplin . 71 . De dimiſſione teſtamēti et de ſciētia iſta que debet eſſe in omnibus ſcientijs
Caplin 72 . de recapitulatione regimīs large loquēdo de p̄ma diuiſione in ſuprema natā facta

Tercia diſtinctio Neutralitis . R . Lj .

C aplin. 73. de natura in forma confuſa et de ſituatiõe elemẽtoꝝ et de v̄tute aptaꝝ inſtrumentoꝝ
C aplin. 74. De natura homogenea creata de limoſitate elementoꝝ et ſic ſequitur lapis .
C aplin. 75. de ordine nature et de confuſa maſſa .
C aplin. 76. de utilitate ſeparationis elemẽtoꝝ et de converſione ſupradictoꝝ quia unũ eſt de natura alterius
C aplin. 77. De Retrogradatiõe elementoꝝ unius i aliud et de cathena aurea cum ſuo ordinato .
C aplin. 78 . Quare natã ſicca que ẽ in terra nõ poteſt cõverti in naturã aeris ſine ſuo medio
C aplin. 79. De probatiõib; cũ experientia ad idem .
C aplin. 80. De auiſatione tẽpamẽti .
C aplin. 81. De erroribꝫ notandis et de retentione fugitivoꝝ
C aplin. 82. De qualitate p quã dulcedo cauſatur et de terra quod eſt principii tranſmutationis .
C aplin. 83. De ſimili tẽpamẽto quo naturã utitur in mineris.
C aplin. 84. de medio aque extrahunt' ex m̃a
C aplin. 85. de recapitulatiõe v̄tutis menſtrualis
C aplin. 86. De argento vivo philoſophico .
C aplin. 87. De caloribꝫ certificantibꝫ aquã veraꝫ et de et de pparatiõe philoſophica in aquam .
C aplin. 88 . Qr locus tranſmutationis purgatus tranſmutat pfecte
C aplin. 89. De modo faciẽdi medicinaꝫ ſuper omnẽ corpus.
C aplin. 90. De infirmitatibꝫ cauſã tempamenti et maioris pfectionis quod eſt multiplicatione .
C aplin. 91. De pbatiõib; ad idem cũ literis affalcetalis .
C aplin. 92. De ſũma recapitulatione totꝰ regiminis
C aplin. 93 . de latitudine cõplexionis ſimplicis vel compoſite
C aplin. 94. de ultimis finibꝫ lapidis .

Invenii i caplo. 64. ſic de noticia caloris naturalis et de ignis et de ſua diſpoſitione ad creandum ſulphur

In caplo. 65. Invenii ſic de effectu ignis et quomõ nos vocamus.

Finis forme minoris

Principiũ pratice teſtamẽti . ſ. Cantatis : ·R·Lviiij·

C aplin. pmũ de diffinitiõe alchimie / ſequẽtia et diviſio ptis ſecũde
C aplin. ij. de Qr diviſio huiꝰ ptis ꝯ erit ꝯ iſtrumẽto memoratio .
C aplin. iij. De pma diſtinctiõe que eſt alfabeti
C aplin. iiij. De ſcda diſtinctiõe q̃ eſt de figuris pme ptis ſolutie
C aplin. v. de tcia diſtinctiõe iuocato de figuris ſce ptis ſolutie

Caplm .vj. de s'o instrumento praticali et p' de p' pte solutiua.
Sequentia
Sequentia
Caplm .vij. De prima pte solutiua p formā pratice
Caplm .viij. De liq̄fatiōe. 6.
Sequentia
Caplm .viiij. De rubeo
Caplm .x. De aqua corruptibili
Caplm .xj. De alia aqua corruptibili
Caplm .xij. De s'a pte solutiua
Caplm .xiij. De op'atiōe regiminis secūdi q' ē lauare et p' de aqua que debent generare
Caplm .xiiij de ablutiōe et lauamēto ignis et terre
Caplm .xv. De tertia opatione q̄ est de creando lapidē de dicta sbstantia p'parata quatuor elemētorum
Caplm .xvj. De ɔpositio sulphuris Rubei
Caplm .xvij De quarta opone per quā fit opatio elixir et primo de multiplicatione lapidis que ē p'mū sulphur
Caplm .xviij. Ad ɔponendū realē medicinā per istū modū videlicet
Caplm .xix De multiplicatiōe nr̄i sulphuris secūdi.
Caplm .xx.
Caplm .xxj.
Caplm .xxij. De inceratiōe quā p'let furio elixir post suā pfectam fixatiōe;
Caplm .xxiij. De rubificatione humidi nutrimētali.
Caplm .xxiiij. De compositiōe elixir ad rubeū.
Caplm .xxv. De pfectiōe et melioratiōe omnium medicinarum
Caplm .xxvj. De mod' quō multiplicant' medicine sup'dicte i uirtute et i potestate.
Caplm .xxvij. De multiplicatione medicine in quantitate.
Caplm .xxviij. De Recapitulatiōe magisterij i forma diuisiōis

Liber mercuriorum : .K.LXX.

Caplm p'mū. liber mercuriorum
Caplm .ij. Modus pratice
Caplm .iij. De asatione mercurij dissoluti ⁊ sua ɔgelatiōe
Caplm .iiij. De sublimatiōe mercurij mortificati ɔ uapore sui sulphuris
Caplm .v. De fixatione et pfectiōe illi'.
Caplm .vj. De rubificatiōe alia facta de corpore
Caplm .vij. De Rectificatiōe humoris rubificati p fixatiōes tincture
Caplm .viij. De Rectificatiōe plarū.
Caplm .viiij. De diuisiōe spetiei et unitas illius ɔlinoritate aque

Capl̃m .x. De formatione margaritar̃ ꝯ introductiõe forme ſue
Capl̃m .xj. De modus quõ tu debes itroducẽ formã pfectã ad margaritas poſtq̃ ipẽ ſunt formate.
Capl̃m .xij. Nunc dicem⁹ creationẽ mercurior̃ rubeor̃ ad faciendũ tincturã rubeã de ſua propria ſubſtãtia ꝛc̃
Capl̃m .xiij. De rubificatione mercurij ſublimati in ſuo met igne ad faciendũ elixir rubeũ.
Capl̃m .xiiij. De mõ fermẽtor̃ ꝯpoſitor̃
Capl̃m .xv. De mõ fermẽtor̃ cõpoſitor̃ et deliquefatiõe quod nos vocamus gumas.
Capl̃m .xvj. Fermentũ liquefationis.
Capl̃m .xvij. De multiplicatiõe fermẽtor̃ p viam mixtionis
Capl̃m .xviij.
Capl̃m .xviiij. Nũc dicam⁹ compoſitionẽ aque potabilis ſiplicis que fit de ſanguĩe fixato p nãã ad ꝯfortãdũ humidũ radicalẽ hũanũ
Capl̃m .xx. De admiſtratione dicte aque i corpore humano et primo de aquis tẽperatib⁹ illar̃
Capl̃m .xxi. De ꝯfectiõe ſecũde aque.
Capl̃m .xxij. De ꝯfectiõe t̃tie aque.
Capl̃m .xxiij. De ꝯfectiõe quarte aque.
Capl̃m .xxiiij. De ꝯfectiõe quĩte aque
Capl̃m .xxv. De ꝯfectiõe ſexte aque
Capl̃m .xxvj. De rectificatiõe triũ aquar̃ diſtilatar̃ p ciñeres
Capl̃m .xxvij. De mod⁹ admiſtrationis.

Tercia pars teſtamenti .ſ. patientia : .R. Lxxv.

Capl̃m primũ tercij libri teſtamenti .ſ. patiẽtie.
Capl̃m .ij. De vaſis.
Capl̃m .iij. Quõ debes intelligere ellementa
Capl̃m .iiij. De amatione elemẽtor̃ et noticia illor̃
Capl̃m .v. Nũc dicem⁹ quõ debes intelligere actus ad cõterim pparandũ elixir.
Capl̃m .vj. Nũc dicem⁹ de trib⁹ inſtrumẽtis ſine quib⁹ opus non poteſt fieri.
Capl̃m .vij. Nũc dicem⁹ q̃ colligatio ellemẽtor̃ q̃ fit i diuerſis proporcionib⁹.
Capl̃m .viij. Nũc dicem⁹ quõ debes ꝯſiderare ſubiecta cũ quatuor condictionib⁹ et quatuor capiũtur i arte
Capl̃m .viiij. Nũc dicem⁹ de tempamẽto lapidis et quõ ſtat in quatuor elementis cũ deſtẽpamẽto.
Capl̃m .x. Nũc dicem⁹ quõ debes itelligẽ ſublimationẽ mercurij

et quanta eſt differētia inter ſublimationez vulgarē ꝯphiſicalez et de
reprobatis infidelib9.
C. aplin. xj. Nūc dicem9 de diuiſitatē ignis ꝯtra nām ſm proprietatē ma
teriez diuerſaꝝ i forma pratice et quō debes illa conſuare.
C. aplin. xij. Dere incrudatiōe corporis pfcti et de ſua diuiſitate et
de accidentib9 et de pondere.
C. aplin. xiij. De duplici reſpectu corporis mercurij et de ſuis opatio
nibus contrarijs.

Pratica branchaꝝ teſtamenti: R. Lxxxij.

C. aplin pⁱmū. Nūc dicem9 p viā pratice de aliquos ramos tincē
inquib9 filij quieſcē poterūt et ſolatiari cū adiutorio dei.
C. aplin. ij. modo dicem9 opus q' fit de plūbo.
C. aplin. iij. opus ſtannij.
C. aplin. iiij. De de cōgelatiōe argenti viui ad accipiēduz medianā
in forma metalli.
C. aplin. v. Nūc dicem9 de opatiōe veneris et martis
C. aplin. vj. Nūc dicem9 de corpore et ſpītu i ſimul i dando exempluz
per gnātionez humanā
C. aplin. vij. Nūc dicem9 modū ſepandi elemēta i octo dieb9 ad
conſequēduz omiā opa breuia cū literis alphabetalib9 et compo
ſitionez ſulphūm et ſuaꝝ ꝯfectionuz
C. aplin. viij. Nūc dicem9 de natā ſupmi fermēti
C. aplin. viiij. Nūc dicem9 p alias reuelationes de proprijs naturīs
et de proprij ſbiecti.
C. aplin. x. de indulceratiōe nature.
C. aplin. xj. Nūc dicem9 quō debent corrigi res errate uel errores
uel de poſſibilitate errandi
C. aplin. xij. Nūc dicem9 cōpoſitionē aceti nū q' ꝯſtringit argē
tum uiuūz ad expellenduz ſuam materiaz
C. aplin. xiij. Nūc dicem9 de proiectioīb9 omiūz medecinaꝝ tam
uniuerſaliter quaz pticulariter.

Cantilena: R. Lxxxx.

C. apitulū. j. De cantilena:

Apparatus primus: R. Lxxxxi.

C. aplin primū Incipit apparatus ſup teſtamentū Raymūdi lulij
C. aplin. ij. De prima diſtinctione.

Caplm · iij · de ſecūda diſtinctione
Caplm · iiij · de tertia diſtinctiōe ·
Caplm · v · de coniūctione lune et mercurij
Caplm · vj · De calcinatione lune
Caplm · vij · De aqua corruptibilis
Caplm · viij · De ſepatione elemētorum
Caplm · viiij de aqua
Caplm · x · De Aer et ignis ſimul
Caplm · xj · De terrā
Caplm · xij · Proprietates elementorum ·
Caplm · xiij · De aqua et aeris retificatio
Caplm · xiiij · De terra et ignis retificatio
Caplm · xv · de terra ·
Caplm · xvj · Sequitur tertia opatio p quā lapis mercat' cum
ſbſtantia quatuor elemētorum
Caplm · xvij corruptio ſulphuris albi ·
Caplm · xviij Cōpoſitio ſulphuris rubei
Caplm · xix · Sequit' quarta opatio per q' pficit' elixir ·
Caplm · xx · Sequit' ſa ſulphuris multiplicatio
Caplm · xxj · De recapitulatiōe opis ·

Apparatus ſecundus : · R · Lxxxxvj ·

Caplm pimū · Incipit apparatus ſcdus · inquo · ē calcīacio lune
Caplm · ij · Sequit' tercia figurā de · R ·
Caplm · iij · Sepationis elemētorum
Caplm · iiij Sepationis elemētorum ſolis
Caplm · v · De figura cōpoſitionis ſulphuris albi et pº de compo
ſitione ablutione aque et aeris
Caplm · vj · Redutionis ſpūs ul' argētum uiuū ſup terram ſuam
Caplm · vij · De ſblimatione ſulphuris albi
Caplm · viij · De ſblimatiōe ſulphuris rubei
Caplm · viiij · De coniūctiōe ſulphuris albi cū fermēto ſuo ut ex eis
fiat elixir album
Caplm · x · De cōpoſitiōe medicine albe p incerationem
Caplm · xj · De proiectiōe medicine et ipius multiplicatiōe
Caplm · xij · De alia coniūctiōe ſulphuris albi cū fermēto
Caplm · xiij · De alia cōpoſitione medicine albe
Caplm · xiiij De elixir rubeū ſic fit
Caplm · xv uel ſic proportiōe deſcripta
Caplm · xvj · De multiplicatiōe lapidis i quātitate tm̄
Caplm · xvij · De multiplicatiōe lapidis i uirtute
Caplm · xviij De queſtionibꝫ ·

Apparatus tercius. R. C.

Caplm primu. Incipit tercius apparatus
Caplm .ij. De prima distinctione alphabetorum
Caplm .iij. De sa distinctone q est de figuris pme ptis solutie
Caplm .iiij. De tcia distinctioe q est de figuris se ptis solutie
Caplm .v. De suo instrumento praticali et primo de pa pte solutia
Caplm .vj. De prima opatione pro hendo menstruale
Caplm .vij. De prima pte solutiua p modu pratice
Caplm .viij. De liquefatione de .B.
Caplm .viiij. De coniunctioe supsciptarum liquefationu .
Caplm .x. De rubeo .
Caplm .xj. de aqua corruptibili
Caplm .xij. De alia aqua corruptibili
Caplm .xiij De sepatione elemtorum
Caplm .xiiij. D opatione fi regiminis
Caplm .xv. De ablutione terre et ignis
Caplm .xvj. De tcia opatione de lapidem ex dicta sbstatia elemtorum
preparata .
Caplm .xvij. De copositione sulphuris rubei
Caplm .xviij. De quarta opatione p qua fit compositio elixiris et po
de multiplicatioe lapidis q est pmum sulphur
Caplm .xviiij. quo compones medecinam
Caplm .xx. De multiplicatioe nri sulphuris sedi .
Caplm .xxj. De cofectione medicie
Caplm .xxij De fixatioe aeris
Caplm .xxiij. De inceratioe que dat elixirio fusionem post suam
pfectam fixationem.
Caplm xxiiij. De exubatioe humidi nutrimetalis .
Caplm .xxv. De copositioe elixiris rubei

Liber lapidarij testamenti et finis intencionis testamenti. R. C. vj.

Caplm pmu lapidarij Raymodi feliciter incipit .
Caplm .ij. De aquis minerabilibus et copositioe ipaz ad deferendam
materiam ad pmum nale seu nature
Caplm .iij. quid debes face de pte aliarum aquarum quas ad par
tes posuisti .
Caplm .iiij De Copositione lapidu et po de smeragdo
Caplm .v. De formatio moduli de cera
Caplm .vj. Modus formadi lapidem supdictum
Caplm .vij De copositio carbōculi.

Capitulum .xviii. de ꝯpoſitioe diamãtis n.
Capitulum .viiii. De cõpoſitione balaſi
Capitulum .x. De cõpoſitioe labandine
Capitulum .xi. de cõpoſitioe berili
Capitulum .xii. hec nõ eſt de eſſentia libri ſet teſtamẽti
Sequitur opus.
Capitulum .xiii. de oſtenſione virtutis dicte humiditatis
Capitulum .xiiii. De diuiſione ſperici et unitas ipſius columoſitate aque
Capitulum .xv. Formatio perlarum ꝯintroductioe forme ſue noue
Capitulum .xvi. Modus qualiter debes introducẽ formã ꝑfectã eidem poſt formatione earum.
Capitulum .xvii. Finis lapidum
Capitulum .xviii. Sal aque uite ſic fit.

.L. R.

Integritas Capituloꝝ libroꝝ teſtamẽti terminauit. Incipiunt enim .N. Capitula libri artis compendioſe que uade mecũ nũcupatur. Cuius fructus. Quippe omnium ante ſcriptor librorum eſt. lector igitur lento gradu procedat. lectitando meditãdo ue nam durum eſt ardua occultata ſinonimis cũ pluribus ſummo abſque labore carpere poſſe ꝛ

Liber de intentione alchimiſtarum et uere donũ dei ſequitur. Quatuor eius diuiſiones toti opus comprehendit. Oratioẽ quidem continua ac ulla alia diuiſione colligata.

Secretorum nature. et immaginis artis capitula ordinata ſubſequenter inſcribimus. Quinte eſſentie quippe ſũt. velõ triũ diſtinctionũ. Et queſtionum fructifere uincee. Celeberimi fundamẽti. Totius intentiois. Que ſi bene quis attingerit ſine dubio uictor erit. Et tum prime quam ſecunde nam que os libros bis auctor ĩ formam redegit.

Subſequẽtia uero caploꝝ ſunt et comẽti magice et alie artis et de inueſtigatioẽ ſecreti oculti quod in manibus dei quippe ſũt. non .N. ĩ ꝓteſtate legentiũ lector igitur pura mente procedat. primũ quidem ipſe deus collendus eſt. deinde libri. Capitulaque. lectitanti ſunt. Sic denique ſemie multa In loculis minimis depoſita inuenies

Ars operatiua magiſtra prima primi intenti capitula

habet ut infer[i]us diuiſa ſunt ſui.

Epiſtola ac curtationis inde ſequitur.

Memoranda erant quippe in hoc opere. atque in fine laboris opera arnaldi ut in primis roſarii. et roſini capitula que ſua diſtinguenda ſi unum integrum. ſolidum que corpus erigere uolebamus ut inferius ingenium auctor diſtinximus. hec ſunt que inuenimus. Alia uero querenti dimiſſimus.

Principiorum philoſophie. Capitula ut ſecretorum ducem habeas. ultimum etiam omnium collocaui. Aueto et ſalue.

Incipit uademecum ſiue ars compendioſa. R. exxviiij.

Capitulum primum. Incipit uade mecum Raymondi ſiue ars compendioſa
Capitulum. ij. De proceſſu artis et de probatione illius
Capitulum. iij. De reuelatione nostre intentionis
Capitulum. iiij. De forma nostra pratice
Capitulum. v. De expoſitione theoricalium et de diuiſione partium
Capitulum. vj. de principiis materialibus primi generis et hoc quod de eis deſcendit.
Capitulum. vij. De principiis demonſtratiuis et de hoc quod deſcendit ab illis que ſunt ſui generis
Capitulum. viij. De principiis tertis regiminis praticalis et de hoc quod ab illis. dependent
Capitulum. viiij. De generatione et coruptione
Capitulum. x. quomodo diſcaneto per principia ſecundum artiſta regere et gubernare in pratica et quomodo intelligitur modus tratationis illius
Capitulum. xj. Sequitur de natura ignium et quomodo habent regulari inſtrumentali
Capitulum. xij Sequitur quibus et quantis modis poteſt lapis confortari uel debilitari et de ſubſtantia uirtutis.
Sequentia.
Capitulum. xiij de diuiſione huius magiſterii.
Capitulum. xiiij. Sequitur narratio per complexionem principiorum.
Capitulum. xv. Sequitur de primo praticali principio et quomodo per primam ſublimationem depuratur mercurius.
Capitulum. xvj Sequitur de conuerſione elementorum et de prima coniunctione ſpiritus cum corpore et de eius exuberatione.
Capitulum. xvij. Sequitur de documento reiterationis.
Capitulum. xviij. Sequitur de unione et elementatione ſua et primo de diſtinctione literarum alphabetalium.

¶ Caplm. xviiij. Sequit' de rarefatiõe aque et ei' sbtiliatiõe
¶ Caplm. xx. Sequit' de cõlsatione sp̃s et rarefatione corporis
¶ Caplm. xxj. Sequit' de euacuatiõe corporis p spũm attractionẽ
¶ Caplm. xxij. Sequit' de distilatione ꝛ rectificatiõe aeris et corporis mortificatiõez
¶ Caplm. xxiij. Seqtur de ĩhumatione uiuificatiõe et liq̃fatiõe corporis mortificati
¶ Caplm. xxiiij. De sepatiõe corporis uiuificati a nõ uiuificati
¶ Caplm. xxv. Sequit' de decoctiõe aque que remãsit ĩ corpore. p. v.
¶ Caplm. xxvj. Sequit' de aeris extractiõe et mortificatiõe terre p calcĩatiõez
¶ Caplm. xxvij. Sequit' de ĩhumatione et uiuificatiõe corporis p. v.
¶ Sequentia
¶ Caplm. xxviij. Sequit' de auisamẽto artificis p decãmaz
¶ Caplm. xxix. Sequit' modo psitiendi rotaz ĩ pfectaz
¶ Caplm. xxx. Sequit' de decoctiõe aque que remansit in corpore
¶ Caplm. xxxj. Sequit' de decoctiõe aeris et mortificatione corporis
¶ Caplm. xxxij. Sequit' de ĩhumatione et uiuificatiõe corporis. p. v.
¶ Sequentia.
¶ Sequẽtia
¶ Sequẽtia
¶ Caplm. xxxiij De effectus pmi regiminis et de humãtione et uiuificatiõe
¶ Caplm. xxxiiij. De penultima pratica q̃ est de putrefatiõe elementorum in simul' conuersorum in unũ coniunctorum.
¶ Caplm. xxxv. De diuisiõe elemẽtorum ĩsimul coniunctorum et de ultima pratica primi regiminis que ẽ primo de aqua
¶ Caplm. xxxvj De sepatione aeris et mortificatiõe terre
¶ Caplm. xxxvij De humãtione corporis et uiuificatiõe
¶ Caplm. xxxviij. De sepatiõe corporis cũ illo q' remanet mortuũ. p. 5.
¶ Caplm. xxxviiij. De sepatiõe se aque de aere et de igne ĩ sbstãtia
¶ Caplm. xl^a. De pncipio praticali cũ suis matrialib' regis ꝛ principis de mẽan^s q' est abluere
¶ Caplm. xlj De extratiõe et augumẽtatiõe aeris cu'lz. gnis et de mortificatiõe ignis et terre
¶ Caplm. xlij. De ablutiõe ignis et terre p mortificatiõez
¶ Sequẽtia.
¶ Caplm. xliij. De sa distilatiõe ul' sepatione ptiũ calidiarum ꝛ sbtiliuz in aeris reductarum que fatiuit corpus uiuificatu et uniformiter tinctaz
¶ Caplm. xliiij De tertia asatione ignis et terre postq̃ aer exiuit
¶ Caplm. xlv. De t̃cia extractiõe aque ĩ aerez cõuerso.
¶ Caplm. xlvj. De t̃cia opatiõe olei
¶ Caplm. xlvij. De asatione quarta ignis et terre
¶ Caplm. xlviij De sepatiõe quarti olei
¶ Caplm. xlviiij. De asatione quarta ignis et terre

Sequentia
Sequentia
Caplm. L. De tercio pncipio praticali
Sequentia
Sequētia

[illegible]

Caplm. Li. Sequit' de materia lapidis et que requirūt' ad eius creatiōē
Caplm. lij.
Sequētia
Sequētia
Sequētia
Caplm. lij. De natuā menſtrualis fetentis. De uirtutib; et doctrina
eius corrigatur eror p instrumēta propria.
Caplm. liij. Sequitur de ſblimatiōe ſulphuris albi
Caplm. liiij. Sequit' ſblimatio ſulphuris rubei et quō ſulphur album
fiat rubeum.
Sequētia
Caplm. lv. Sequit' de quarto et ultimo praticali pncipio inquo de
terminatio ſecūde reductionis aque que tradit' cū intētione fugendi
et corporis abluēdi ut totū ſit fermētuz
Caplm. Lvj Seqtur de mō ppātiōis et fercūli ſeu fermēti cū ſulphurē
et cū gelatione mercuij et inluminātiōe ul' albificatiōe rē
Sequētia
Caplm. Lvij. Sequit' de cōiunctiōe ſulphuris. Silz album cū fermēto
Caplm. lviij. Sequit' de reductiōe aque ſup cōpoſitū.
Caplm. Lviiij. Sequit' de prima ſblimatiōe huiu' maſe.
Caplm. Lx. Sequit' de ſa inceratione aque alteri'
Caplm. Lxj. Sequit' de tertia iceratiōe rei icerande cū aqua predcta
Caplm Lxij. Sequit' de quarta inceratione rei icerande cū aq^a pdicta
Caplm. Lxiij ſequit' de ultima fermētatiōe lapidis cū mō fermēto
que fit p tertiaz reductione' aerius ſupius rotati
Caplm. Lxiiij. Sequit' de ultima circulatione q̄re fuit inuēta.
Caplm. Lxv. Sequit' de mō fermētandi rez terendoz p uiaz ɔfor
tamēti et natura ſpēs.
Caplm. Lxvj Sequit' de mō praticādi et indulcerādi lapidez cum
humiditate nota.
Caplm. Lxvij. Seqtur de ſa roratiōe ad dulcerādū ſeu molificandūz
Caplm. Lxviij. Sequit' de ultimis digeſtionib; optetic'.
Caplm. Lxviiij Seqtur de ultimo ɔfortanito ɔiunctione pfecta.
Caplm. Lxx. Seqtur de mō faciēdi ultimā icerationem ad albuz

Capitulum lxxi. Sequitur de compositione elixiris rubei ad rubeum per traditionem generalis doctrine.
Capitulum lxxii. Sequitur de forma circulorum totius secreti per quod revelatur totius operationis intentio
Capitulum lxxiii. Sequitur de primordialibus coniunctionibus secretis trium generum tam simplice quam composite scilicet solis lune et mercurii
Capitulum lxxiiii. Sequitur de secunda coniunctione eiusdem cum mercurio et luna.
Capitulum lxxv. Sequitur alia coniunctio per aliam preparationem mercurii et nota quod in hac preparatione includitur sublimatio mercurii usque ad revivificationem qua indiges in omnibus principiis et fermentatione ut supradictum est

In nomine sancte trinitatis et eterne unitatis. Incipit liber admirabilis nominatus domini dei et qui de merito numquam debet venire ad manus indignatis. Quia secreta profunda numquam debent revelare homini indigno.

Incipit de intentione alchimistarum: ·R· c Lvii.

Capitulum primum de libro primo.
Capitulum ii. De secundus liber ad ministrationum
Capitulum iii. De liber tercius
Capitulum iiii. De liber quartus qui appelatur fermento.

Hec sequentia usque ad finem ... desiderantur sed loco

Incipit liber prime distinctionis secretorum nature seu quinta essentia qui doctrina dat eius extractionis et applicationis ad corpora humana ad opera terribilia totius artis medicine per curanda et etiam metallorum transmutationis obstinuit qui est magno omnium librorum super hiis tractantium. Capitulum primum ·R· c Lxxiiii.

Capitulum ii. de divisione libri quinte essentie
Capitulum iii. de principiis primis et proximis philosophorum
Capitulum iiii de differentia quam baccepit, scilicet ab altera in qua aquo administrat diversimode
Capitulum v. de consideratonibus quos habemus apud medicina humana seu in metallorum transmutatione et in lapidibus preciosis
Capitulum vi. Dicto de intentione et consideratione quinte essentie rerum Nunc dicendum de eius extractione et primo a quinta essentia vini incipiamus cum ipsa sit virtus per qua omnis huius libri adimpletur.
Capitulum vii. De potentia menstrui vegetabili quod dicitur quinta essentia
Capitulum viii. Hec est pars secunda prime distinctionis seu primi libri que docet extrahere quintam essentiam ab aritista a plantis et primo anno unde incipit canon primus qui intellectum regulat in hac operatione.
Capitulum viiii. Canon secundus in quo continetur scientia qualiter nostra

... quedam ... plena
Liber ... 266.
Liber de multiplicatione ... 277
Epistola ... lapidibus 279.
... operationum 281. ... de arte medicina
Rosarius 285. seu Rosarius
Epistola Raimundi de lapide ... 297.
Rosarius Arnaldi 298.

quinta eſſentia ab artiſta cognoſci poteſt .
Capl'm . x . Canon tercius qualiter nra quinta eſſentia ſeu uegetabilis
mercurius haberi poteſt ſine magnis expenſis pro hijs qui altiſſimum
paupertatem obſeruant
Capl'm . xj . De forma uasorum
Capl'm . xij . Canon quartus qui docebit te extrahere quintam eſ
ſentiam ab omnibus plantis fructibus et radicibus eius et carnibus
Capl'm . xiij . Canon quintus qui docebit te extrahere ſanguine
quatuor elementa ab omnibus rebus . s . plantis animalibus metalibus
Capl'm . xiiij De Calcinatione corporum metalorum ſiue de magiſterio ſecreto p' formam calcinationis
Capl'm . xv . Canon ſeptimus in quo continetur ſcientia ad trahen
dum quintas eſſentias rerum omnium ad aplicandum illas corpo
ribus humanis . s . quando oportunum fuit
Capl'm . xvj . Canon octauus qui docet que ſunt res calide in
primo gradu ſimpliciter ut talis nature redatur quinta eſſentia nostra
ad aplicandum ad humana corpora
Capl'm . xvij . De ſecundo gradu caliditatis in medicinis
Capl'm . xviij . Canon decimus qui docet que res ſunt calide in tercio gradu
ad affingendum eas in nostra quinta eſſentia ad habendum quintam eſſentiam calidam
in tercio gradu
Capl'm . xviiij . Canon xj qui docebit . te que ſunt res calide in quinto
gradu ut affigas illas nostre quinte eſſentie cum oportunum fuerit .
Capl'm . xx . Canon . xij in quo continetur ſcientia que ſunt res humide ſecundum
ordinationem quatuor graduum et primo de humidis in primo gradu
Capl'm . xxj . Canon . xiijus in quo continetur ſcientia rerum humidarum in
ſecundo gradu ſimpliciter ut quando infirmitas fuerit tante ſiccitatis quod tibi ſufficientes
tes non fuerit res humide in primo gradu applices illas que in ſecundo
humide fuerint gradu ut tale redatur celum nostrum
Capl'm . xxij . Canon . xiiij qui docet que ſunt res humide in tercio gradu ut
cum neceſſe fuerit habeas earum cognitionem ad illas applicandum cello
nostro ut habeas celum nostrum humidum in tercio gradu
Capl'm . xxiij . Cano . xv . qui docet que ſunt res humide in quarto gradu
ut affigas illas celo nostro ad applicandum illos corporibus denſis propter
minimam ſiccitatem .
Capl'm . xxiiij . Canon . xvj in quo continetur ſcientia rerum frigidarum
et primo de frigidis in primo gradu
Capl'm . xxv . De rebus frigidis in ſecundo gradu .
Capl'm . xxvj . Cano . xvij qui docet que ſunt res frigide in tercio gradu
ut quando non ſufficientes fuerit medicine frigide in primo et in ſecundo quod appli
ces illas que ſunt in tercio ut ſit remedium poſſis adhibere caliditati
Capl'm xxvij . Cano . xix qui docet que ſunt res in quarto gradu dnatin
frigide ut utaris illo dum neceſſe fuit

Caplm·xxviii·
Caplm·xxix·Et icipit canon·xx. qui docet que ſūt res ſicce i p° gradu·
Caplm·xxx·Canon·xxi qui te docebit q̄ ſūt res ſicce i ſo gradu ut cū
tibi fuīt necce applices illas nr̄o cello ut i fluat in nobis ſiccitatē i ſo
Caplm·xxxi·Canō·xxii qui docet que ſūt res ſicce i gradu tao ‖ gdu
ut ſcias illas applicare celo nr̄o ut fiat illi9 9plectionis et ſic applices
ipm̄ i corporib9 hūanis cū tibi uidebitur
Caplm·xxxii·Canō·xxiii qui docet q ſūt res ſicce i quarto gradu ut
ſcias applices celo nr̄o et fiet ſiccū in quarto gradu
Caplm·xxxiii·De gnālib9 qualitatib9 aproſtatis
Caplm·xxxiiii·Canō·xxiiii i quo 9tinetur pfecta doctrina
Caplm·xxxv·De ūtutib9 medicinorz multiplicatis
Caplm·xxxvi·Sequit' Canon xxv· qui te docebit pu9 q̄ ſūt res attūnarz
Caplm·xxxvii·Canō·xxvi qui docet que ſūt res purgantes humores
peccantes i corpore nr̄o i gnāli et primo de purgantib9 ſanguiez
Caplm·xxxviii·Canō xxvii qui docebit te que ſūt res q̄ 9ſtrigūt
uentrē et ſanguinez ut affigas illa i celo nr̄o 7 hebis ipm̄ 9ſtictiuū
Caplm·xxxix·Canō xxviii qui ſūt que ſūt res induratiue ut ſcias
illas applicare celo nr̄o ut reddatur tibi iduratiuū ſup̄ modū ut
applices corpori nr̄o ad indurāduz cū tibi fuīt neceſſariuz
Caplm·xl·Canō·xxviiii i quo 9tinet' ſciētia que ſūt res molificatiē
Caplm·xli·Canō xxx i quo 9tinetur ſciētia illarz rerz q̄ maturāt a
Caplm·xlii··Canō·xxxi qui te docebit q̄ ſūt res coroſiue poſtemata
ut illas cello applicare nr̄o ſcias et que ſūt res ulceratiue te docet
Caplm·xliii·Canō·xxxii qui tibi docebit q̄ ſūt res 9gellatiue et uul
nerz mūdificatiue et cōglutinatiue carnis ſūt iſte medicīe q̄ hic ſe,
Caplm xliiii·Canō·xxxiii qui te docebit q̄ ſūt res apitiue ut ‖ carnē
ſcias illas nr̄o cello applicare cū neceſſe fuerit·
Caplm·xlv··Canon·xxxiiii i quo 9tinetur ſcia molificatiuarz ut i
uulnerib9 mordificent et uenire faciāt ſpm̄ et ſenſū ad membrum
et ſunt iſte que ſecuitur ſcilz
Caplm·xlvi·Canon·xxxv· i quo 9tinet' ſciētia rerz que attenuant
ut ſcias illas nr̄o celo applicare cū neceſſariū fuīt
Caplm·xlvii·Canō·xxxvi i quo 9tinetur ſcia rerz que icidunt ut illas
nr̄o celo applicare ſciat ut reddatur tibi i ciſſiuū·
Caplm·xlviii·Canō·xxxvii i quo 9tinetur ſcia rerz nr̄o cello appli
care ſcias ut reddat' tibi i ciſſiuū nr̄o cello applicare ut fiat i ſumo dia
Caplm xlviiii·Canō·xxxviii qui docet q̄ ſūt res repcuſſiue ‖ forectiui
ut illas applicare ſcias celo nr̄o ut fiat repcuſſiuū ad prohibenduz
malos humores et repcutiendum a membris humanis
Caplm·L·Canon·xxxix in quo 9tinetur ſcia rerz que obdormiui
faciūt ut utaris illis applicando celo nr̄o cū necce fuerit

Capitulum . li . Canon . xl . in quo continetur scientia rerum mordificatiuum in effectu
Capitulum . lii . Canon . xli qui docet que sunt res que confortantes corpus nostrum
Capitulum . liii . Canon . xlii qui docet que sunt res ueneno repugnantibus ut
affigas illas celo meo et habeat uim repugnandi ueneni plusquam magis tiriaca
Capitulum . liiii . Canon . xliii qui te docebit doctrinam predictam
Capitulum . lv . Canon . xliiii qui docebit perfectam doctrinam
Capitulum . lvi . De confectione aquarum in generali
Capitulum lvii Canon . xlv . in quo continetur predicta doctrina
Capitulum . lviii .

Incipit secundus liber huius uoluminis qui appellatur de remediis ultimatis generalibus ad comodum corporis nostri conditum . Capitulum primum . K . clxxxxii .

Capitulum . ii . De diuisione libri
Capitulum . iii De specificatione diuisionis
Capitulum . iiii . Canon primus quo impedimenta senii curantur et iuuentus
prestina restauratur et omnes morbi a capite usque ad pedes generali curantur
Capitulum . v . Canon secundus qui docet magisterium in suscitatione mortuorum
quod est unum de secretis maximis in hoc libro
Capitulum . vi . Canon tertius in quo continetur scientia in cura leprosorum ut reuertantur
ad sanitatem prestinam
Capitulum . vii . Canon . iiii in quo continetur scientia ad curandum paralisim
in quocumque corpore humano
Capitulum . viii . Canon quintus qui non docet habere medicinam seu remedium
contra consumptos in tanto tempore et nimium macilentos sicut sunt homines
rare raze complexionis et pueri et consumpti et hetici
Capitulum . ix . Canon . vi qui docet nos curam perfectam de moniatorum me
lancolicorum et omnium morborum caducorum .
Capitulum . x . Canon vii qui docet tibi curam contra illos qui timorem
habent et in constantia et contra debilitatem post infirmitatem et ad
reparationem audacis fortitudinis plusquam per naturam posset habere
Capitulum . xi . Canon . viii in quo continetur scientia ad curandum illos qui sunt
infecti uenenis uel potu uel quouis alio modo sunt infecti
Capitulum . xii . Canon . ix qui te docet curam contra humores infectos
corporis nostri et contra calefactiones prurigines et pediculos .
Capitulum . xiii . Canon . x . qui docet te remedium habere contra quartanam
ut infirmus reducatur ad perfectam salutem
Capitulum . xiiii . Canon . xi qui docet curam perfectam contra tertianam
Capitulum . xv . Canon . xii qui te docet curam cotidiani febribus
Capitulum . xvi . Canon . xiii . in quo continetur scientia ad curandum omnes continuas febres

Capl'm xvii. Cano. xiiii In quo continet' scia contra febres pestilentiales ut sua cura illar cui nullus medicor sciat hijs remedium exhibere
Capl'm xviii. Cano. xv. i quo continet' scientia i vera cura spasimi
Capl'm xix. Cano. xvi i quo continetur scia qualit ad ministrari debent mediane laxatiue et quo pateat curari ciatica podagra et omnes genus gute
Capl'm xx. Cano. xvii qui docet de qualit potest de bere i oib' curis cirugie sm q fuerit possibile cicatrices p natam reparari

Capl'm viiii. Ista Regula i frasca datur de lineis q oriunt' ab. R. S. T. V. Arboris philosophalis sup' descripte.

Liber tertie distinctionis secretor nature. K. C Lxxxxviij.

Capl'm sm. De pricipale tractat' diuisioe . in teoricha i praticam et primo de diuisioe triplici ipi' theorice usq ad praticam
Capl'm iii. de alphabeta arboris phalis i litar significationib'
Capl'm iiii. de alphabeto figure circularis. S.
Capl'm v. de constitutioe radicis arboris phalis q e tota i hoc caplo
Capl'm vi. De mistioe pncipior hui' artis pro fundamento et declaratioe eorundem
Capl'm vii. De sa pte theoricali que e declarato cu lib' pncipij per eius opere nales et primo de p pricipio arboris phal' q est caos . P. A significatum
Capl'm viii de so pncipio arboris phalis q est forma
Capl'm ix. de tcio pncipio q e matia
Capl'm x. De quarto principio q e celum
Capl'm xi. de quito pricipio arboris phalis q e elementa
Capl'm xii de de vi pricipio arboris phalis q e mistio
Capl'm xiii de vii pricip q est disolutio
Capl'm xiiii de viii pncip arboris phalis q e altatio . F. K.
Capl'm xv. de ix pncip arboris phalis q est digestio
Capl'm xvi. de x pncip arboris phalis q e gnatio
Capl'm xvii de xi pricipio arboris phie q e colores
Capl'm xviii de xii pncip arboris phie q e sepatio
Capl'm xviiii de xiii pnci q est potentia
Capl'm xx de xiiii pnci q est opato
Capl'm xxi de xv. pricip arboris phalis q e pfectum ens
Capl'm xxii de xvi pncip arboris phalis q e fermentato
Capl'm xxiii de xvii q e ultimo pncip q pfectum venenu
Capl'm xxiiii de iii pte pncipali p ptis hui' distictionis que est

de theorica seu declaratione principiorum figure. S. in opere minori secundum hunc tractatum
Caplin. xxv. De primo principio figure. S. quod est forma
Caplin. xxvi. De secundo principio figure. S quod est materia
Caplin. xxvii. De tertio principio figure. S. quod est corpus
Caplin xxviii. De iiii principio figure. S. quod est lunaria
Caplin. xxix. De v. principio. figure. S. quod est calcinatio
Caplin. xxx. De vi principio figure. S. quod est dissolutio
Caplin. xxxi. De vii principio figure. S. quod est euacuatio
Caplin. xxxii. De octauo principio figure. S. quod est multiplicatio
Caplin. xxxiii. De viiii principio figure. S. quod est spiritus
Caplin. xxxiiii. De x principio figure. S. quod est argentum uiuum exuberatum
Caplin. xxxv. De xi principio figure. S quod est sulphur nature
Caplin. xxxvi. De xii. principio figure. S. quod est tinctura
Caplin. xxxvii. De xiii. principio figure. S. quod est oleum
Caplin. xxxviii. De xiiii principio figure. S. quod est inceratio
Caplin. xxxix. De xv. principio figure. S. quod est sublimatio
Caplin. xl. De xvi. principio figure. S quod est lapis
Caplin. xli. De xvii principio. quod est. S. T. V. X. Y. Z.
Caplin. xlii. De xviii principio quod est elementa
Caplin. xliii. De ~~xix principio~~ ultimo principio quod est uas
Caplin. xliiii. De secunda parte principali que est de pratica huius artis
Caplin. xlv. De pratica arboris philosophalis
Caplin. xlvi. De primo modo praticandi in arbore philosophali
Caplin. xlvii. De secundo modo praticandi in principiis arboris philosophie
Caplin. xlviii. Secunda pars principalis de modo praticandi figure. S et tabularum
et primo de modo praticandi camerarum. figure. S. et primo de tabule que intra
figuram sunt generate.
Caplin. xlviiii. De prima consideratione tabularum figure. S. que est de quolibet
ente per se singulariter ut intellectus artifex agatur prudenter
Caplin. L. De secunda tabula que est intra figuram. S.
Caplin. li. De tertia tabulla
Caplin. lii De quarta tabula intra figuram S.
Caplin. liii. De quinta tabula
Caplin. liiii De vi tabula
Caplin. lv. De tabulis abstractis a figura S. que sunt extra
Caplin. lvi. De secunda pars secunde partis principalis tertie distinctionis de pratica seu
mecinali in opere maiori
Caplin. lvii. Quomodo debet fieri calcinatio in opere minori
Caplin. lviii De modo praticandi ultra primam calcinationem que est de
modo liquefactionis cuiuscumque calcis corporis
Caplin. lviiii. De modo qualiter terra subtiliatur
Caplin. lx. Modus exuberationis aqua extrate a terra

Capitulum ·lxj· Modus reductionis illius atque cubare ... menstruum ſupra corpus ſuum
Capitulum ·lxij· Modus faciendi oleum de quo ... corpus
Capitulum ·lxiij· de liquefactione cum lunaria
Capitulum ·lxiiij· de reductionis ſuper terram
Capitulum ·lxv· de modo diſſolutionis
Capitulum ·lxvj· De modo cerationis
Capitulum ·lxvij· Tertia pars de pratica figure individuorum
Capitulum ·lxviij· De prima tabula abſtracta ab arbore philosophali et figura individuorum
Capitulum ·lxviiij· Modus extrahendi mercurium ab individuis ·g·h·k·h·
Capitulum ·lxx· De ſecunda tabula que eſt deſignans modum
Capitulum ·lxxj· de modo praticandi ſecundum tertiam tabulam.
Capitulum ·lxxij· de noticia praticali figure individuorum
Capitulum ·lxxiij· qualiter extrahitur noster mercurius et in quibus individuis reperitur propinquus vel remotius aut magis aut minus
Capitulum ·lxxiiij· de modo mixtionis principiorum trium figurarum
Capitulum ·lxxv· de mixtione principiorum arboris philosophie cum figura ·T·
Capitulum ·lxxvj· de mixtione principiorum arboris philosophie cum principiis philosophie et figura ·T·
Capitulum ·lxxvij· de mixtionibus et contradictionibus ·n· figure ſecundum ſpeciem aliarum
Capitulum ·lxxviij· finis et concluſio contentorum in libro.

Incipit liber Rotarum · R · ccxv ·

Capitulum primum figura ſexta rotarum
Capitulum ſecundum · Figura lata ſeptima rotarum
Capitulum tertium · Secunda diviſio figura de mixtione principiorum · M · C · principiis philoſophie

Incipit liber queſtionum ſecretorum · R · ccxviij ·

Capitulum primum Incipit queſtiones prime arboris philoſophie prima utrum alchimia ſit ens reale
Capitulum · ij · queſtio ſecunda utrum · C · debet ingredi ſic curandum aut vacuandum
Capitulum · iij · queſtio tertia Quomodo aurum et vegetabile menſtruum coniungunt
Capitulum · iiij · queſtio quarta · quomodo lapis fixus eſt vegetatus
Capitulum · v · queſtio quinta quomodo · C · eſt actum ad ingrediendum
Capitulum · vj · queſtio ſexta utrum metala perfecta habeant neceſſitatem ... in elementa
Capitulum · vij · queſtio ſeptima · quomodo fiat fermentum compoſitum
Capitulum · viij · queſtio octava · Quando eſt fermentum ſimplex et compoſitum
Capitulum · viiij · queſtio nona · utrum in magiſterio ſit neceſſaria mixtio
Capitulum · x · queſtio · decima · quare ſolutio in modo opere requiritur neceſſario
Capitulum · xj · queſtio · xj[a] · cum quo ſufficit lapis philoxophorum ad dandum ...
Capitulum · xij · queſtio · xij · quales ſunt colores apparentes in opere

Sequentia iſtorum capitulorum · R · j ·

qui glorioſus et omnipotẽs exiſtis propter te amare intelligẽ et recolere incipimus artem p̃ntez: ut filijs ueritatis ſatiſfiat quod oculti in pte fuit a nobis complenẽ tum: tã excellentiſſime nobiliſq3 ptis phĩe manifeſtãtibus in nr̃o uolumine abreuiato ⁊ qd' ẽ de trãſmutatione pfectiſſima: ad quã ſophiſte ptingere nõ poſſunt.

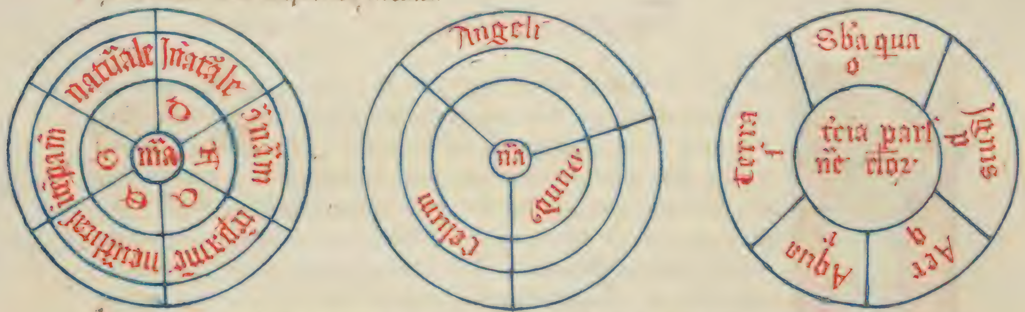
Forme maioris. C^m. primuz.

Ste liber in quatuor diuiſiones diuidit̃: et quinq3 figuras circulares difinitiones: mixtiones: et applicationes differencias p ſecũdũ librũ praticalem: et p p̃mũ theoricalẽ. In nomĩe celeſtis ſapientie incidiz cuilibet filio doctrine clarificare donũ donatũ nobis p proceſſũ neceſſariũ ſine quo plenaria cognitio rei minime cõpoſitiu illorũ entiũ que ſunt materia nature que p diſſolutionẽ inueniuntur: nec uie ordinarie uideri ſuſtinentur. Tu eterna prudencia uelis illuminare credentes inte ad cognoſcendum ueritatẽ fabricatã p antiquos: ſine qua iſta ſciencia que ẽ medulla nobilis philoſophie integrari non põt et nõs introducẽ: qa nũc ẽ tempus q3 diffinitiones ipſius debeamus componere

Encia realia ſtancia in p̃mordialibus et ſucceſſiuis p̃ncipijs dãt ad cognoſcendũ naturã corporũ mediorũ cum extremis coniunctis horũ que ſunt cauſa ſue ſbſtã p mutacionẽ ſecũdũ ſuã radicẽ in forma et ſpecie pmanẽti et diſpoſitiones eorũ inquantu ſũt pmutabilia in uera forma p fecãu et conſeruandi ẽẽ ad pfectionẽ inquãtum poſſibile ẽ ipaz ducẽ ad ſupius et pfectũ tempamentũ. Sed ſi in iſto libro primo condiſcontinuatione loqmur phiſice preceptũ habemus a magro nature: qa ipa natura apeuit nobis plorando et gemendo: et clamãdo ſaſſa doloroſa: qd ſtatã iam inſtrumenta mea ... uolunt auferre: et ſecreta mea uolunt manifeſtare: et q3 formam p igenui

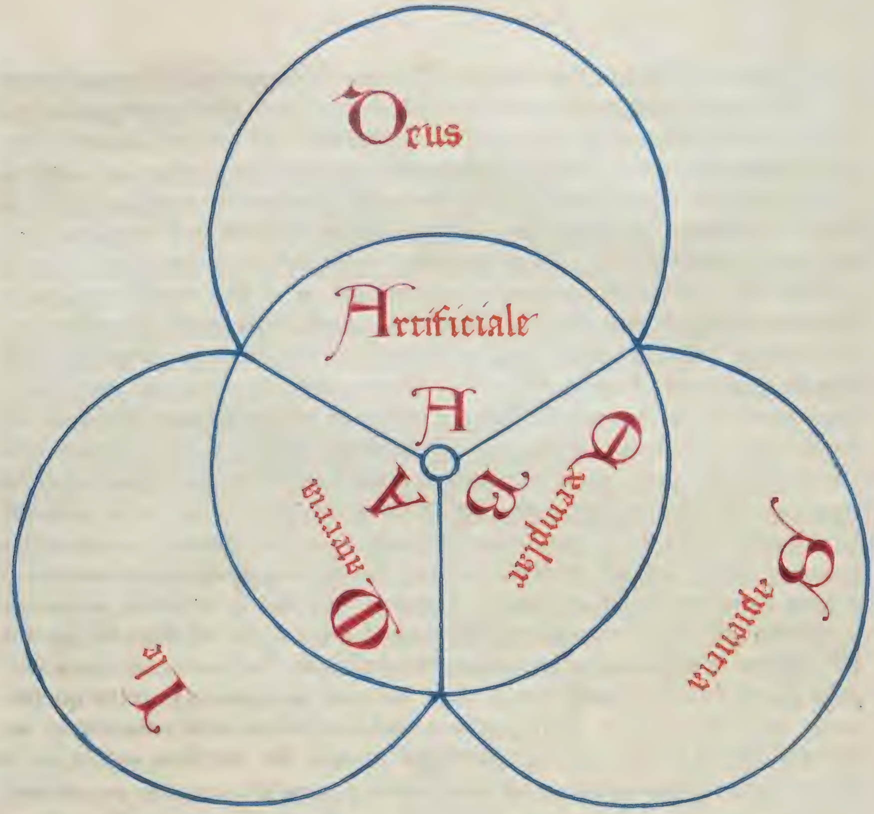
magistri mei uoluit dare morte. Hic ē plantus quā nā ducebat corā socijs suis et breuiter tm̄ plorabat profonde q̄ non ē cor q̄ in se pietatē habeat: aut amo rem qn̄ uno solo puncto plorare retardaret: qm̄ talem dolorē senciebat ī se q̄ oīno penitebat se opibus q̄ fecerat i isto mūdo sic q̄ ab istis desistē uolebat. dū tn̄ licē ciam hēret a suo magistro. Et iō cū spū requisierit sub pcepto hēmus (instrumenta sua tebroostramus secretaie et ipam custodire amaibus inimicorū suorū. Sed ī se condo libro tantū declarabim⁹ intus si possimus intrare: qa ipe ē diuisus in gn̄alia capitula in qnq3 diuisionibus. Cum autē ista ps phīe nō possit tradi sine theorica et praticha: unde dicim⁹ tibi: q̄ theorica ē illa ps inqua dispositiones corporū pmutabiles cū tempamīto docēt et demostrant: ut cognoscant quantū in ē necessarium ad pfectionē nr̄i magisterij. Pratica ē illa ps in qua forma et modus opis siue operandi describit̄ sedū exigenciā dispositiones aggregatā ante p theoricham. Et iō quia despositiones corporū pdictorū in sua natā non possunt cognosci nisi p cōsideratione rerū naturaliū et nō naturaliū et contra naturā. Pro meliori intellectu diuidimus theoricā in tres ptes qa cū dispositiones cuiuslibet pmutabilis nō sīt nisi tres: scilicet tempamītuz intempamītū: et neutralitas. Est sciendū q̄ tempamītuz conphenditur sb̄ rebus naturalibus: qa formaliter ē complexio ptiū sb̄stancialiū coniunctaruz in simil: et complexio ipsoruz large sumta: quantū ipa pōt conphendē continuitas suaru ptiū: qn̄ dicta continuitas recepit composicionē. Intempamītuz ꝯphendit sb̄ rebus q̄ sīt contra naturā qd̄ uocat̄ alit̄ corruptio: aut elongatio uere tēpancie. Neutralitas ē mediocritas in ipā de una ul̄ ex alia: et alit̄ uocat̄ ligamītuz duorū extremorū aut dispositio media.

Ideo debes aduertere primo q̄ tempamītū ē dispositio corpis pfecti: p quā actiōes naturales pficiunt̄ inmediate sine alio medio q̄ ē introducta pro tanto ut esset dispositio aut qualitas cui⁹lib3 corporis: et nō actio: qa etiā si corpus medecinale cessat omīo mutare corpora inpfecta ad pfectionē propt̄ carenciā sue aplicatiōis q̄ tn̄ debita proiectione pficitur. Verū tamen hēbet nō potenciorū tempamīti idē q̄ sit apta ad pficiendū3 actionē quā sibi dat̄ p complexionē sui tempamīti cū3 ꝯplesione q̄ fit puiā cognite proiectionis. Ista actio reddit medecinā aptā ēē ppt̄ suū tempamītu3 cognicioni cui⁹ debet pncipaliter dirigi intencio tua: q̄ nr̄u3 opus intendis ad finē producē de nobili tempamīto cū instrumīto prudentis sapiētie qa consideraciones contra tempamītu3 qd̄ nullo mō ei det̄ sunt omino extranee platee q̄ continet̄ pfectionē. Et iō talis consideratio exultat a toto suo fine sit

ille q alienat p ſupflua fantaſmata q̃ p ſcrutat ſi tempamtuȝ de intus p ingẽi
um natẽ et uolũtate magiſterij in fermento acqrat et acqſitũ p colligãciaȝ miſci
biliũ cũ arte informatiua in medecina conſtituẽte unũ hituȝ ul' diuerſuȝ: qa
ſolo tempamto ſicut ẽ pfectiuũ oronis nõ cognoſcat magis clare nec magis di
recte ↄſuatũ ul' repatuȝ quã p dictã ſcienciaȝ. qm ſunt una res aut diuiſe: tn
ſemp ẽ un⁹ modũs ſeruandi terminos pro eundo ad finẽ dicti tempamti q̃ p̃
cipimus ſignari per . C . Intempamtuȝ ẽ una diſpoſitio naturalis corruptibilis
q̃ fit p reſolutionẽ elementariã p qua inmediate et ſine medio corrũpente
accionis indiuidualiũ nature p abilitatẽ racione ſui tẽpamenti q uenirant p cõ
tinuitatẽ et colligãciam ſuarũ paũ in compoſito: et iſta uolumus ſignificari p. G.
cum conuerſione de . D. et de . F. in . G. Neutralitas ul' mediocritas ẽ diſpoſitio in
qua p modũ medij actiones ſui ſubiecti habituat cũ conſuacione ſue ſpeciei ad
iudiciũ experiencie ſenſus et ſignat p . E. de ſenſuȝ de . B. et . F. et reuertens in . C.
p q formatur . C . ſicut dicim⁹ in pratica q̃ ẽ ſecūda ps iſtius opis et cũ nos diximᵒ
ſupius q theorica in tres ptes diuidit ad illas tres ptes oportet te fili deſcendẽ
quas quilibz filius debet conſiderare. Dicunt omẽs ptes theorice acceptas ſtric
tius quo accepi poſſunt: et ſecūdũ naturaȝ ſui gñis. quapropter aliquociens debet
a nobis debet conſiderari: et intelligi p rationẽ ſcḿ illud q in illis ẽ: aliquando
uero ſecūdũ q ſr' ſigna recta et magis propinqua ſcḿ naturaȝ ad aliqualẽ ſignifica
bilẽ reſpectũ p cognitionẽ in corporibus tempalibus. Sed conſideratio pma filij
debet procedi in ordine intellectuali ſicut inuenies declaratũ in tractatu queſtio
nario artis abreuiate in xxii queſtione ſecūdi libri iſtius artis complete qa no
bile inſtinctũ et nobillẽ appetitũ debet figere in corde ſuo ille filius nature cui no
ſtrum ſecretũ ult' manifeſtare cũ reuelacione q̃ procedit a creatore tocius intel
ligencie: qa cõſiderationẽ illius ille ſine hoc q puidicet nec nos ibi ponemus
ſecūdũ exigenciam nri magiſterij p proceſſum diuinũ reuelatũ nobis et de noſtro
ſecreto q ẽ inſtrumentuȝ pfectiſſimũ tocius nri magiſterij et toci⁹ nature id tibi
demoſtrabim⁹ ſi fidelis filius nobis ſis noli reuelare inimicis ſtantibus contra
naturam: ſed tene ſecretũ q nullus ſciat qa nũq̃ȝ exiuit a ſmone humano id
q de ipis inuenies in ſecūda parte.

PRincipia naturalia primordialia et ſuccedentia in ope nature ſunt uniuſalit
omnia extrema q̃ poſſunt cõ cũmedijs inter ipã ſicut declarabimus in ſecūdo
capitulo et in pte ſa pratichabili ĩ declarando naturã ipoꝝ de qbus p̃
mordiale pncipiũ ſup potenciã nature ẽ ſupm⁹ deus celeſtis q ẽ alphã et ω
in ipõ finis ſine pncipio et principiũ ſine fiñe creator et formator õiuȝ pdictoꝝ
pncipioꝝ ſuccedenciũ q̃ extrema et media opibus nature uocat. Illã naturaȝ d'
creauit de nichilo in una pura ſubſtãcia quaȝ uocam⁹ qntã eſſenciaȝ inqua tota
natura conphenditur

De iſta ſubſtancia in tres ptes diuiſa ſcdm̄ ſuam eēnciam. De puriori creauit deus anglos de ſc̄a creauit celos: et planetas et om̄es ſtellas: et de tercia pte q̄ erat min⁹ pura creauit de⁹ iſtū mundū. Sed iſtud fili habes intelligē nō ſicut tibi tradit⁹ ſed ſed ſicut totū fuit creatū in ſimꝉ ad uoluntatē creatoris ſupioris ſine aliqua ſucceſſione opacionis: et ſine aliqua materia p̄cedente q̄ reſpiciat ſucceſſionē gn̄acionis qa non eſſet gn̄atio creatio / nec opus diuinū q̄ reſpicit ad creationē entitatis ductā ſuemē tificaliter p creationē de nichilo in uera entitati ſbſtanciali: quā ob͛ꝫ fili hoc q̄ tibi diximus et iteramus dicimus uelis intelligē cū ſp̄ū ſcientifico et nō agrogafo et ulgari q̄ hoc tibi loqmur ad reſpectiuū nature opus cui h̄es aſſimilari in nr̄o magiſterio: et iō tibi dicim⁹ cū ſmone exemplificali ut nos intelligas bene ſicut t' iā dictū ē

nō sicut scriptum ē q̄ supnus creator diuisit istā ptē in qnqꝫ ptes de una pte puriori sicut tibi diximus creauit deus qntā essenciaꝫ elementorū q̄ participat cū re celesti q̄ significat p. o. et ista diuisit in quatuor ptes: prima purior significat p. p. q dat igni. q. uero dat aeri q creatus ē de secōda pte de nā elementorū: et tercia minus pura significat p. R. et ista dat elemento aque q̄ ē elementū creatū de qnta pte puriori elementorū Et quarta minus pura significat p. S. et ista dat elemento terresti q̄ fuit creatū de qnta pte minus pura tocius nature elementorū: et quanto natā ē minus pfecta appetit pfectionē: et pficit unū cū altero propter concordanciā suarū propetatū cū suo qnto instinctu q̄ ē pticipans cū causa celesti. Iste tñ ē appetitus pfectionis nature. s. gnātionis et corrupcionis in generationē qa ei instinctus aut appetitus nō uenit in mediate a creatore: qd si ueniret res fieret a creatore: et nō a natura unde ēēt pfecta sine destructione. Et iō cum instinctus ueniat a nā ipa nō pōt facē ultimā rem pfectā nisi pficiat p scienciā diuinā intellectualē sicut in humana natā: q̄ rectificat p intelligenciā diuinā sic p magisteriū opus mūdi: propter hoc potes intelligē naturā ellementorū pmox post diuisionē terrae sbstancie pmordialiter create nō q̄ intelligas ut eorū substancia sit simplex elementū qntū. sed substancia quarta terrae sa et pma elementa apte qnta quam nos uocamus elementuꝫ pmodiale: et substanciā simplicē p quā dicte q°r. sbstancie elementales elemētate sunt q̄lib; sm nāꝫ suam sicut supi ē declaratū. Ista q°r. elementa sr̄ creata restant pura et clara ratione eorū clare ptis nature aqua erant creata usqꝫ ad tēpus peccati. q̄ exiuit a natura aut ad huc usqꝫ ad natanael post peccatū: sed de post mortui sr̄ homines et alia et nascencia terre desiccat cum destructione gnātionis ducta ad corruptionē in gnātionē: et de post a gnātione in corruptionē itaq̄ corpus m̄ purū p resolutum mūduꝫ hoc q̄ cōtagiauit et corrūpit elementa ppter quā corruptionē oīs res uisibilis ē parue durationis qm̄ natura nō pōt rem facē ita pfectā rōne sue nature grosse et corrupte sicut faciebat in suo pncipio / ymo dū magis continuat suā opationē plus deuastat sua natā in impfectione pticipando cū magna corruptione ppter materiā quā cotidie inuenit minus purā elementorū qa qd ponit nūc ad mutandū ipam tūc ponebat ad componendū ptes firmiores ligamenti. Et p ista fili potes intelligere unū pphetiū q̄ consumē in fine mūdi qn̄ yhus xp̄us ueniet iudicare seculū cū igne de celo q ardebit totū illud q̄ nō erat de ueritate. q°r. elementorꝫ: et totū ab impuro et a malo ꝯfundē in abysso: et q̄ ignis inuenit cū tali de uirtute pura ipaꝫ sup speram regescet uisibiliter aliter humiliter in sempiternū et malū in puri cadet sup dampnatos et oīs uirtus pura sup beatos. Quā obrē potest illucidari tue considerationi q̄ī finibit in suū propuꝫ locū aquo pmo uenerat. Et intelige ad huc q̄ ista ppa terra quam calcam̄ nō ē puū elementū: ideo ē elementa a uero qnto elemento nūc recedit qnta substancia elementalis a corpore elementato de qua terra ē formata sicut corpus + sine aiā et putrefacio assimulata in unū ul materia sine forma composita ab andicta confectione p receptā actionē ad elementa de uno in aliud: sed in centro ē terra uirgo et uerū elemētū q̄ ignis nō poterit ardē in die tremēda et elementis. Tu cū elucidacione clare debes intelligē et ꝯiūgere principalē substanciā naturalē simplicē que cū diuisione formet formata in unū: quāuis q̄ cū diuisione ē locuti fuerim⁹ nō sepat sbstancia ipoꝛuꝫ q̄ ē entia qnta et sbtiabes omēꝫ pncipalitatē omīs elementalis q°r. Et dices q̄ triā pncipia sr̄ oīuꝫ rerū scilicet artificiale exemplare et naturale. pmum

Tria principia om...

pimordiale pncipiũ artificiale ẽ intus cũ condictione oĩuȝ reiũ· Secondũ primũ [cap^m^] qd' dicit
exemplar mouet ab ipõ q ẽ ſapiencia / et tercuĩ ſuccuedẽs pncipuĩ q' dicitur ma
teria creata cum ſapienca que mouet a principio ẽ premordiale elementũ q' nos uo
camus: ile q' tibi bene declarauimus ſi nos intellexiſti q' nõ oportet q' pſumas
quere in ſuã ſpeciem ad incipiendũ nr̃aȝ operationẽ· lȝ ſine illo nõ poſſet fieri.
Sed debes quere in ſpecie compoſita. Quare cũ dixerim tibi q' omĩa elementa ſũt
creata de dicta ſubſtancia ab iſta adiuuat ad creandũ: et corrũpendũ· Quare neceſ
ſarium ẽ ſicut apparet p naturã q' oĩe ſtans ſub lune globo ſit creatũ et formatũ
de dicta materia q̃ ille noĩatur / q' ab illa influit in omĩ re elementali: et magis
in una q̃ȝ in alia ſicut inuenim' p naturaȝ et q' hic reqeſcat· Ideo ſi ſecurus
q' nichil mũdi põt eſſe ſine illa generatũ nec creatuȝ qa iſta ẽ coligancia corporis
elementati in ope nature· Ideo uocamus naturaȝ et pmordiale cuiuſcũqȝ elem̃ti
qa de ſua ſimplici ſubſtancia elementa q̃ ſunt materia nature fuerũt pure cre
ata cũ diuina ſepatione ·ſ· terra · aer · aqua : et ignis que ſt' corpora elemẽta
ta p dictũ pmordiale ſimplex elementũ q' ẽ in illis. et ab iſto intellectu mouet
cronica metauienea q̃ dicit q' ſpẽs elementorũ in termĩnis ſolũ mõ ẽ repta et in
[illegible]cto initio q' ẽ principiũ pmordiale · Ideo ſi talẽ materiaȝ reqris in
tellige illam tũc purũ ſubiectũ q' ẽ unio formarȝ in qua retinet omĩs forma cũ
poſſibilitate· qa fluxus et labilitates infinitas continet diminucionẽ ſecunduȝ
diuiſitatẽ formarũ extremarũ et mediarũ quas in illa capimus· Eſt etiam p aliqs
uocata receptaculũ formarũ q̃ naſcit a materia celeſti que fuit de ſua natura: et
p alios fuit uocata ſilua comparando rei rudi rõne ſue paſſibilitatis: et p alios uo
[illegible] poſſibilitas qa in illã forma ẽ actualiter· Sȝ omnẽ formã habebat de poſſibili
tate ſicut ſilencium ſine auditu aliquo uel ſicut nõ uidens ſine uiſu tenebit p
talem intelligit iſta materia nãliter de illa intelligendo: et p hoc ẽ
ſcriptũ ẽ qualis ẽ forma mũdi: et qualiter elementa ordinata ſunt in mũdo de
qbus quelibet res gñatur p modũ q apparet p capitullũ ſuccedens

Forme minoris diuiſus in tribus. C̊ · p̃^m^.

m determinatũ ſit de forma maiori: nũc
deſcendendo terminabim' de forma minori
in qua ſunt principia ſuccedẽcia opi natali
magis propinqua· Et cũ nos diximus ſur
ſum q' ſua pncipia ſunt uniũſaliter omĩa
extrema: et media illorũ: dicimus nũc q'
pmum et pncipale extremũ oĩuȝ ſũt qua
tuor elementa que declarauimus ẽẽ ele
menta q̃ ſignificant p · B · Secondo
ſunt uapores q ſt' compoſiti in mediate ex
his quatuor elementis qui ſũt ex prima
compoſitione nature et ſignificat p · C ·

in quos uapores omīa corpora elementata reſoluunt̃ ut ingrediant̃ nouā cōpoſiti
oneȝ ul' generationem · et uelis hoc retinē et intelligē quare naturaliter locutuſ
ſum ut pueniam ad finē illorū q̄ tu expoſtulas. Tercio eſt aqua clara compoſita
ex dictis uaporibus ꝑ condenſatione ſue nature que uenit in dictos uapores quatu
or elementorū · et iſta ē propinquior materia argenti uiui q̀ ſup terrā repit cu
rens et iſtud gn̄atur proprie in omī corpore elementato ſuccedēs ex materia ae
rea. et qa humidū ē nimis et ponderoſum cū aereitate homogenea in quā cur
rit p motū uentorū p loca aerea pforata ſubterranea cadit in loca ſulfurea
cauſata ex uapore calido et ſicco q̀ ſignificat p · D · Quarto ē qa ſbſtāc̄ia
que deuenit intus ſuaȝ mineram magis propinqua nature metalorū uocata cal
cadis ul' acçox uitreū quē ē terra et minera metallorū / q̀ peraliū modū uocat
uīs puil lucens et albū ; et in ſuo oculto rubeū : et nigrū uiride declinās ad
colorem lacerti uenenoſi in mediate gn̄atuȝ ex materia argenti uiui : iam dicti
grauidati ex dicto calido et ſicco ſulphureo in ſua reſolutione : et in lacerto gr
lato inquo ē forma et ſpēs ſpūs fetidi in cui' mixtione multiplicat̃ calor mi
neralis q ē uita metalli qui ſignificat p / E · / Quinto extrema ſeu media
ſt̄ uapores in mediate gn̄ati cum reſolutione p rarefactionē dicti uitri : et iſta ē
prima et propinqor materia generationi oīuȝ metallorū grauidatorū ex calore na
turali uiuificato in forma et ſpē aque uiue ex qua omēs hui' artis inueſtiga
tores dicunt intelligere in ope in nature eſſe argentū uiuum ſȝ nō tale quale
ſupra terraȝ ē reptū : nec erit tale quouſqȝ in ſanguinē apoſtematū : et uene
ſum fuit pus conuerſum q̀ per · F · ſignificatur . Sexto ſunt ſulphura ſic
ca p ſucceſſionē in mediat̃ generata p naturā ſbe uiue dicte aque quorum
uapor coagulat omē aliud argentū uiuuȝ q̀ ē retinaculū ſeu contentorium
dicti uaporis : et hoc fit ſcḋuȝ depurationē quam mater̃ia recepit p naturā et
p informacionē talem qualis adminiſtrat̃ forme et ſpēi dicti metalli : et iſta ſul
fura ſignificāt̃ p · G · Septimo extrema ſūnt gn̄ata exuaporibus dictorum
ſulphurum et argenti uiui p ſucceſſionē decoctionis ſunt metalla q̄ ſt̄ uera
extrema ſine medio cum pfecta clauſura in ope naturali · Sȝ p corruptiones
qn̄ ſt̄ extra ſuas mineras intendit natura intare p motus circulares genera
to et cornipendo et in illa uiui terminat̃ in noua generatione p digeſtionē
in ſuis mineris q̄ ſt̄ continentes uapores reſolutos ex illis corruptos p grauitat
ſuorū elementorū et inſtinctū naturalē et hic p ſuū motū digeruntur quouſqȝ
conuertant̃ et terminat̃ in meliorē ſpēȝ ſicut gn̄atio carnis fit in corpore aīali
p degeſtionē cibi et potus ſicut breuiter declaratū ē in arte magna in capitulo
Menifeſtū de generatione et corruptione in metallis : et cum hic deſcribat̃ de ter
minatione methaforica et litterali quomodo et qualiter alchimiſta conatur
dare alicui metallo formā ſimilē alteri metallo · ē ſicut pictor q in materia li
gnea ul' lapidea infingit formā hoīs artificialiter : que forma diſcrepat cum
materia · In quo caſu dicit̃ q̀ cū forma ſit extranea a materia ſua ē in breui
tempore corruptibilis · et iſti tales non aſſimulant̃ opi nature in ſuis operatio
onibus et materijs : et ſi aſſimulant̃ in materijs nō tn̄ in operacione qa ne
ſciunt dare uirtutē informatiuam materie conuenientem q̄ ht̄ inſtinctuȝ ad

[illegible] argenti uiui [illegible]

[illegible]

Sed [illegible]

ſuſcipiendū illam qū ſibi adminiſtiat a nāli informatione. Sȝ qū p artē cognitā et qī a natura extractam que dicit̄ exemplar magiſter ingenioſus aſſimulat̄ in ope ſuo ⁊ opacionē nature cū conſeruatione ſpēi mineralis ipē format rem talis uirtutis q̄ ſupat omē corpus nature. Per hoc pōt ſcire et cognoſcē intellectus tuus quod opus naturale pōt gubernari p artem opantis ſecondū naturā ſui propi inſtrumenti. Scis filij quare homines neſciunt uti ſuis memorijs ad intelligendū et ad īueſtigandū uera entia: nec uoluntate ad elligendū bona entia: et ad dimitendū mala q̄ ſunt contra ⁊ naturā: et qa neſciūt iſtas potencias ponē in artificio q̄ ē inſtrumētū illorū deq̊ te informabimus in seconda pte ad finem q̄ poſſis intelligē entia realia magiſterio nō nīo. Cum quorū aſcenſione hēbis ſcienciā hītuatā cum declaratione intelligenciā propium et adūſum. Qua ppter ſcientie pōitiue et nō probatiue ebetant intellectū et glificant illum ne intelligat neceſſitates uerorū entiū ſicut declaratū ē in arbore phīe deſiderate in tercia diſtinctione capitulo Intellectus de ppoſitionibus F. b. ex quo uidet̄ q̄ tales p ignoranciā in nīo magiſterio hñt inordinatā paſſionem. Sic etiā fili nos dicemus tibi alia pncipia p capitulū ſubſequēs p talē intellectum q̄ metalla ſupius dicta intelligant̄ per . H

p quā intellectuſ cū una ſpē intelligit aliā et cū uno ordine unī ſpēi intelligit ordinē alī et ſic hēbit ordinatā declarationē

De diſtinctiōe et cōn ſione aqͣ. ſigficādū has literas. C. ij.

PRimordialia principia in nīo magiſterio ſunt tria pncipaliter ſcilicet aqua uiua cum ſpū fetente ex qbus creatur ſulphur q̄ ē lapis noſter. Sȝ cū iſta nō repiant ſup terram in ſuo naturali actu ſicut opportet ſȝ in materia terreſtri in forma metalicā in qua ē ſua potencia ideo capimus extremitates nature per

media artis recurrendo a · D et H · et cum iſta ſint remota contrarijs propter
extremitatē in ſue nature prudencia nos docet q̄ capiam̄ F q̄ ē diſpoſitio media ex
tremitatis dicte nature que diſpoſitio ē hitus elicitus de · E ſicut apparet p ſuam fi
guraʒ de · X · declaratā in ſecunda parte ſic q̄ F conuertit · D in E · ad finē
q̄ conuertat̄ totū in · B et p circulacionē reducat in E ex quo extrahes F in no
ſtro magiſterio in locū aque uiue et ſp̄us fetentis : et p iſta formatur ſcala ultima i
in ſecunda p̄te · Et ſi F · hēt potenciam conuertendi · D et H · cū conſeruacione
ſuarū formarum hic erit actualiter qc qd erat in potencia in op̄e naturali et melioris
medij rōne extremorū qa in · F · et D ſunt actualiter F G et H cocta et
depurata et fortiter digeſta p ingeniū nature ſapientis · qa non conuenit tibi remo
uere et ſeparare plus una p̄te de D · ſ; alia de E extrahē et tūc hēbis · F cū
op̄atione artis inmitante naturā et modis omnibus multo melius adiutorio de C et
de · D · que puenerūt ab · H · et de · F · quod deſcendit de · H in B · ex quo fit
· F · q̄ conuertitur in · G · p curſum nature in nr̄o magiſterio : et illud · G · ē prima et
proxima materia ex qua creamus medicinam pfectam q̄ ē fermētū ad elyxir ·

De diſtinctiōe trium lapidum · c̄ · iij ·

PEr iſta potes conſiderare q̄ res naturales ſūt ille q̄ ſt̄ neceſſarie ad hitū tēpam
ti ſecundū exigenciā ſui gn̄is ſeu ſuorū generum q̄ deſcenderūt ab extremis et
medijs : et ideo dicunt̄ res ſine qbus nullū corpus naturaliter pōt temperatū
exiſtē : qa licet corpus medecinale poſſit eſſe tempatū ſine tali humore hoc ē in natali
non tn̄ abſolute ſine tali humore · Quare fac q̄ tuū mediū ſentiat naturā ſuorū ex
tremorū ratione ſue tempancie : et ideo ſunt elementa incorporata unū in aliud ad fi
nē ſue prime qualitates corrumpant̄ in mutacione tranſeundo ab uno extremo in aliud
p uirtutē medij q̄ participat cum utroq; ſecundū appetitū nature · Nec ad huc ē mede
cina ſine hitu ul̄ ſine calore ul̄ ſine genere qa ſine tali nō hēt inſtanciā in operationibus
et ideo ſolas opaciones debet capē opari ſolummodo p actionē debitā propetati elyxir
p tempamētuʒ magis gn̄alr p ſicium naturalē illius poſt ſuam tranſmutationē : et
ideo cum metalla infirma et mollia conuertant̄ in dura tempata actione ſua ex ſe ſuf
feriūt ignitionē cū ſubtilitate tūc dicit̄ opacio naturalis licet ſit ceſſatio ſicut reges
beſtie ſenſibili ex actione q̄ ueniebat in ſuam tranſmutatione p uirtutē elyxir et ſic
tempamentū corporis mutari nō ē ſine n̄ali opacione · Racione hui⁹ debes intelligē
in ſuprema medicina uerorū medicorū · S; cum nimis diffuſe p ymaginationē fan
taſticā poſſes forte errare in intellectu tuū ptiū andictarū theorice q̄ continēt in ſe
ſup̄dicta p̄ncipia data in generalitate : et pro ſpeciali nos tibi ſcribemus ul̄ extra
hemus terminos remotos a tribus p̄ncipalibus q̄ ſt̄ neceſſaria in hac arte diuina · r
Quiā cū nos dixerim⁹ q̄ conſiderationē intenſam rerum naturaliū : et in naturaliū
et contra naturā debes hēre noticiaʒ materialē et eſſencialē temparāti cū omībus
ſuis ptibus ſubſtancialibus : et etiā accidentalibus ad hoc q̄ bene poſſes te regē
in toto nr̄o magiſterio conp̄henſis : et in dictis p̄ncipijs ita ſtricte debes intelligere
nō de multis ſ; de tribus ſolū mō ſingulr̄ p ipaʒ ſtando ſicut potes intelligē p contē
ta in dicto capitulo p̄ncipiorū nr̄i magiſterij de qbus expriamur iſtud tempamtum ·
dicamus igitur q̄ tria ſt̄ genera rerum · · n̄aliuʒ cum d̄ria ideſt ſecundū propin
quitatem : et propetateʒ ſui gn̄is hoc ē aīaliā uegetabilia et mineralia · Genus aīaliū et mineralia

in ſuas ſpēs mltiplicatorū diuidunt̄ in tres ptes differenciales ſilicet in pſpna ac
tiuū et ē naturale : et in ſpina paſſiuū et eſt innaturale et in ſanguinē mēſtrua
lem et eſt contra naturā genus uegetabiliū in ſemetipm flectit̄. qr naturalia
continet in nalia : et ideo ſua complexio ē hermofrodita Juncto tn̄ humore terre
rum pluuiali menſtruo cum aere contingente q ſt contra naz. Genus ēt mi
neraliū adhuc diuidit̄ in tres ptes deferenciales nō obſtante q metalla eodē
mō ſunt complexionis hermofrodite qa argentū uiuū continet in ſe ſuū ſulphur
quo ipm cogellat̄ et ſe ipm congellat in aurū uł argentū poſt complexionē conū
ſionem illius in ſulphur albū uł rubeū : et ideo naturalia ſt aurū et argentū
large loquendo. Quando dicim̄ large hec dicim̄ ad diferenciā illorū q proficiūt
nimiz elygir reale. In nalia ſicut ſtamnū plumbū cuprū ferrū ſulphur argen
tum uiuū. Contra naturaz ſicut actramenta ſales alumina thutia marcha
ſita magneſia et arſenicum et omia media de qbus deſcendūt alia duo
genera ſilicet uegetabilia et animalia et ex qbus pōt fieri humidū mēſtru
ale ſecondū maius et minus tangendo pfectionē et ideo genus minerale
ſolum adheret p figurā ſimilitudinis inter nalia et in nalia et contra naturā
duorū generum ſilicet uegetabilis et aialis qa p propaz nataz recipiūt alte
rationez magis propinquaz in claritate luminoſam. Qua propter potes intel
ligere ueram conphenſionez reſpiciendo naturaz magis propinquā ſuo gnī ſe
condū q te potes informare p teſtificationē ulgaris in terra lunarie cuius nā
ē rectificatio nr̄i lapidis : et ideo nobis ē data pro meliori ſeu pro auentagi.

De quo et quomodo creare debeſ lapidem nobilem . c. iiij.

Cum igit̄ ſit determinatum q propetates tempamenti cuilibet corpis me
talici ſit de natura metalli magis propinqua ſibi ſicut expiencia que
mentiri non pōt teſtat̄ : et effectus nobilis reſiſtencie cū fuſibilitate bona
oſtendit et fixā pmanēs contra ignitionē : et iſta ſit ſola forma et nā ſicut
dictū ē et magis propinqua ſue nature minerali cū deſcenderet a ſua minera
litate indiuidua ſuarū pparuz ſperuz. Ab iſtis igit̄ extrahes materiaz conue
nientē ſue forme q ē ſibi debita ſecūdum exigenciā ſpēi indiuidualiū ſine
exceſſu ad extremitatē uł contrarietatē cauſantē diuiſionē. Sz cū pfecto amo
ris uinculo ſine aliqua alia re ſe iungūt ſimul cū reali unione nec diſconue
nient unqꝫ indiuidualia tam diu quaz diu ſ nāi potuerūt ſecōduz ſuū cur
ſum nature a ſuis nobilibus ſpēb; unde exiuit uera forma q cū magna
potencia ſue propetatis uadit contra ſolem q ē creatus p naz. Et ideo fili
tibi dico q capias naz dicte progeniei cū qua ſunt duo luminaria ſtellata q
ſup terraz lucē nō deſinūt et ſt ſolis et lune q ſuis radijs ignē obſcurāt.
Inter mnales capias corpus uolatile q tenet ſuam naz in concauitate ſui uē
tris fortiter clauſam quaz nullus hō uidere nec hēre pōt niſi cū quadā amo
roſa concordia quam natura cū attractione amoris fideliter nos docuit. qꝫ
obrem ei minus tenem : et ideo eſt inter mnales nō totaliter nō in nalis
qa in nūō illorum q ſunt contra naz eſſet. Sz qa corpus intus nale ī nale
ideſt intus nale : et extra contra naz : et ideo dicit̄ mediū pticipans cum
nalib; et contra naz p id q ē intus rēz nale qa ē pprius locus et ſitus illius retinet

p
et; propetatez illius q' ē exteri educāt illud q' ē intus cū illo q' ē contra natura et ideo cum uolueris uidē naturaz mitte ipm intus et coniunge cū n̄ali et cum uinculo sui amoris : et deinceps erit amator. Sz nos istud nomē in n̄ale capiꝰ large in hac arte pro om̄i re que continet in centro sui corporis naturas passiuas respectu magis actuarū ut melius sue natē determinēt p uerā theoreticā secū dū genus suū et q' tu scias tu debes capē que uero abicē ·
in mō reali magisterio. nam patet indubitanter q' p n̄az diuīunt ad generationē sui generis q sunt secondū suas spēs sicut de spmate aīalis cum cōiunctōne caloris sui masculi · et ideo pōt papē tua speculatio q' uirtutes in n̄aliū sī remote et propinqua cū mediocritate q̄ participāt cū extremis n̄aruz et contra n̄āz secondū minus et maius sic q' tota nā uniꝰ gn̄is discrepet ul' concordet cum spē ul' p spēz. Quia p genus discordās nō debet natura sz solum mō p spēz cum propinqtate amoris que nasit ex suis propetatibus sicut aer ab igne et aqua inqua ēst propetas media sicut continēs n̄am et contra n̄āz qn̄ nos dicimus totā ul' contra nāz dicimꝰ ul' ad dif̄az natalīuz et non n̄aliuz q̄ omīa in uno genē sī et qa diximꝰ q' nā gn̄is in sua generatione discordare non debet hoc debes intelligere in m^te ad recipiendū formā cuilibet rei uiuētis. Quia nā bruti p alteracionez fit humana / in opōne totū hoc poteris uidē sicut uegetabilibꝰ sz non assimulāt in forma et ideo de omībus aīalibꝰ conuertitur suū genus in humanalibꝰ. Igitᵉ dicit q' spma ueniencia ex hoc q' dictū ē uirtute multiplicatiua q ē spūs ex qbus indiuidua sī agn̄e supdicto. Ideo homīes creant p uirtutēs spūs q' qdē instinctū ē p creatorem ad hoc q' concta laudarēt ipm p homīez. et minor natura uerteret in maiorē seu meliorē qr ē exaltata in magnū ualorē. Igit si tu uis imitari n̄am herbarz metallorū mīorz seu bestiarz p n̄am entiū realiuz facies genus p mensurā tūc ergo uerā formā possent recipere se q' facias in igne cum fermento pmanē et istud tibi dicā in secōda parte. sz q' teneas nobis secretū qa totū hoc fit p artē ne alicui reuelles. caueas bene offendē maiestatē supnam in reuellando qa tallis reuelatio deo debet a quo omē bonū habundat et ipi soli conuenit. Qr si tu coneris hoc alicui reuellare tuᵗ usurpas ius diuinū q' soli deo competit. Itaq3 iam ē formata pte sententia unde condempnaberis in die iudicij et quiā comisisti crimen lese maiestatis ideo nō remitet tibi p magnā maiestatē et inter illa q̄ sī contra n̄āz recipe quedaz liquorē q est corruptio et separatio spolij corporis uolatilis et causa continuitatis ptiuz cum duobus luminaribꝰ sine pdictione illorū in gn̄e suo magis remote et propinque participando secum cum re mēstruali infirma et corruptibili ex qua fermentata et dealbata cum humiditate suorū spmatū nutriet infans apud matrem. Quia p uirtutē humiditatis duorū spmatuz sanguis menstrualis cōuertitur p conuersionez sue natē in humidū radicale. Qn̄ dicimus remote dicimꝰ ad dif̄az rerum naturaliū. et qn̄ dicimꝰ propinque dicimꝰ ad dif̄az rerum contra n̄āz. et ex hys tribus fili extrahes illū magnū draconē q ē pncipiū radicale firme alteracionis et in hoc firma tuā diuturnā consideratione cū instrumento rationis natalis. qa magis te docebimꝰ p signa subsequencia praticā tāgentia

De pcepti̅s artis q' ē nō sibi iūgē alterū puluēz 7 de pūgacē ab īfirmitate. c̄. v.

Nos dimitimus in nr̃o teſtamento p ſcripturã cunctis filijs ueritatis et
amatoribus ul' q' nõ ẽ niſi unus lapis extractus ab hoc q' ſup' dictum
ẽ: et ideo cũ nouiter in hũc mũduz tu non debes ſibi iungere alteruz ueneit
puluerẽ: nec aliam aquaz nec aliqd aliud extraneũ niſi illud q' ẽ natũ cũ illo
ex ſua p̃pa nã radicali et ſuam matrez q̃ eũ portauit et ſuã paſtaz hoc ẽ ſulphur
q' firmat ſuũ lapidem in colorẽ celeſtez. Sz primo te ſcire uolumus q' ante
q̃ tu extrahas eum totaliter foris tu debes eũ purgare et ſanare ab omĩbus ſuis
infirmitatib' q̃ ſtant contra ſuam nãz. ſilicet terreſtre fleumaticħas: et corruptibi
les qa id ẽ ſua mors q' ipm̃ circundat: q' ſuũ. ſpiritũ mortificat uiuificati
uũ q hr̃ potãtez reducendi ſuũ corpus de morte ad uitã ppetuã contra pugnã
ignis nõ eniz põt ſemp ſuã uirtutẽ oñderẽ nãz uſq; ad mo et honorabilis mo motũ aure
bilis q eſtat in magna puritate ſine corruptione aliqua quã pp fili ſcias quod nã
ſi hic ſpiritus nõ eſt ſepatus a ſua morte corruptibili iam ſuũz corpus non pote
rit radiare: nec fiat matrimoniũ inter corpus et ſpũz. ideſt inter corpus et ſul
phur et argentũ uiuũ. **De ꝯiũctiõe ſpũs cũ corpore · vj ·**

Ïſtum ſpiritũ nominam' nos in nr̃o teſtam̃to ſpiritũ lapideũ qa hr̃ poſſe
ad retinendũ lapides contrã ignẽ: et debetis conſiderare corpus ſuũ mortuũ
a quo ipe exiuit ei' uirtus ul' propetas inueniri nõ põt in oĩ alio ſpũ: et
ideo cũ corpus ẽ conuũſuz de morte ad uitã ẽ purũ pulcrũ albũ et clarũz et reſplẽ
dens cũ magna ſubtilitate quã debetis facẽ ſup aſcendẽ ſubtilitatẽ ſpiritus fer
mentalis debet amplecti ſubtilitatẽ corporis et aſcendẽ ſup cũ omĩb' ſuis uiribus
et ingenijs Quia groſſities ſpũs fermentalis debet amplecti ſbtilitatẽ corporis et
aſcendẽ ſup et hoc p propietatẽ ingredientẽ quã ipe ei deficit quã propetatez pe
netratiuaz naſtã groſſities corpis poteſt impedire p impedimentũ quod prouenit e
ſuo contrario et p hũc moduz manet corpus inductũ ex pulcritudine et clarita fiuus
te. qa ſpũs imbitus ẽ in corpore et eſt ingreſſus ſuus ſpũs int' q reſuſitauit
eũ et terminauit in forma puluerũ ſubtiliſſimorũ cũ ignis inſtrumento fluentes
et fuſibiles ſicut butirũ ſine fumo q ẽ minus ardens qñ flama eũ tangit cũ alte
ratione pmanente q̃ fit p amplexus amicabiles nẽ recipientis ſuã propiam nãz
cũ ppetua hilaritate et hoc uolo q' ſcias fili q' ſi ſatis leuiter cũ pratica nota quã
inuenim' cũ arte theorice uenerabilis q nos docuit p hec uerba.

De retificatiõe magni draconis ꝛ putrefatiõe eius · vij ·

Preparatio ſpũs lapidei et fermentalis ẽ qd' accipias de ſucco lunarie et ſepa
bis ſudorẽ ſuum cũ tenui igne et fac q' hẽas unũ de nr̃is argentis uiuis ĩ co
lore ſb forma aque albe q̃ ẽ ablutio et purgatio nr̃i lapidis et totius nature
Iſtud ẽ unũ de pncipalioꝛib' ſecretis q̃ ẽ pma porta quã potes intelligẽ p rõnes ſupdictas
In hoc rectificabis magnũ dracone et proicies a magno deſto arabie qa ſtatiz puet ſiti
et pirolaret in mari mortuo Quia iam ſcire potes calorẽ paruũ magnũ frigus extinguit.
Reduc igit' ad regnũ ethiopie unde ipe ẽ nãlis dicimus quod niſi eũ reducas ad terrã
q̃ ipm portauit ſtatim omĩs alia regio occidet eũ. Quare ergo certe ſcias quod omẽ
aliud clima ducit mortẽ nr̃o lapidi oculto ignorantibus et cognito nobis ul' p nos
Quare apte debet tuus intellectus cognoſcẽ q' nr̃ ſpũs ducit propetatez ſecũ ſue
regionis: et ideo cogit nos dicere q' allegorie magnus draco ẽ in quatuoꝛ elemẽtis

nō p intellectū lr̃alem quod ſit terra nec quod ſit aqua nec aer nec ignis ſȝ ſolū modo ē
una natura ex propetate omīuȝ elementoꝝ et illa proprietas compl͞ionaliter uenit in dictā
ſbam nature p actionē pmaꝝ qualitatū elemētaluī iam tranſformaturū in propetatē et ſpēȝ
metallicā q̄ ē pati ignē cū ſuis pfectionibus · et ſic corrūpunt dicte qualitates pme per
mutationē ſue mixtionis q̄ fit cū alteratione quouſqȝ deueniunt in illud ſbale mediuȝ
in quo ſpēs ſolis uł lune uł alteri⁹ rei pōt et debet p nāȝ conſtitui. Quia dictū mediū
in quo dicta ſpēs debet ſaluari hȝ tātaȝ latitudinē quanta pōt eſſe diſſimilitudo ptiuȝ
illi⁹ induiudualiū ſpēi et p hoc poteſt intelligē tua ſpeculatio ſi eſt comunis pticepes
iōnis modum quo mō nos nā docuit ſuaȝ opatione q̄ ē exemplar artis dicendo
q̄ nō ē tranſitus de pmo ad terciū niſi p ſm qd̄ participat cum illis ſecondū q̄ exigit
natura. et ſic uelle nr̃uȝ pficit tranſeundo p media q̄ ſt̄ conſuatoria et retinacula ſue
ſpēi contra pugnā ignis. Poteſt enim intelligē tua ſpeculatio p dictū pambulū iuum tē
pus limitatū p reſpectū ad nāȝ qd̄ tu debes hr̄e et conſiderare in ſua latitudine quouſqȝ
capes uerū et pncipale mediū cum quo in fine ſpēs conſuant. Mediū ē ſbſtantiuū 4
māle uel genus reale in quo contines influit ſuā uirtutē et pmordiale pncipiū gnatio
nis in quo elementa determinate dicunt̄ fixari cum uirtute celeſti. Omīa iſta coraȝ ocu
lis nobis manifeſta ſt̄ p expienciā in clara ſcientia quā nā nos docuit p pceptū diui
ne predeſtinationis. et de hoc te reddo ſecuruȝ q̄ de herbis capaim⁹ mediū ſtantē cō
ſeruatiuū ſpēi mineralis et tranſmutauim⁹ ſuū ignē in colorē metallicū cum mutatiōe
ſpēi mineralis. Intelligas filij q̄ cū lapis non ſit plqȝ - - - - - una nā diuiſa in qua
tuor ptes ſecondū propetatē ſuoꝝ elementorū reſultat p propetateȝ ſue concordantie
ſtrictus nexus ſeu ligamen in ptāte oīuȝ quatuor ſicut large tibi declarabit qa per
aliū moduȝ ſpūs nō poſſet uniri cū ſuo corpore ſȝ in ſe ſuā propaȝ nāȝ non tenēt
q̄ ē propetas ſui ligamenti: et ideo uolo te auiſare q̄ propetas ſpūs q̄ a corpore exiuit
non deuoret p nimis magnū calorē qa nō hr̄et pōtateȝ ad ducendū ſuū corpus in illo
medio cū quo ſpūs conduceret influet ſuā uirtutē ſilicet ſpēȝ ſolis et lune et
hoc ē nr̃uȝ argentū uiuū qd̄ libenter et apte recipit tincturā nr̄i ſulfuris in quoꝝ
lapis reſoluit et in tali aqua nobis apparuit: et nō in aqua nubuī. Qua propter
ſi opaueris cum magno igne propetas q̄ participat inter uitā et morteȝ dicti ſpūs
ſepābit et anima fugiet in regionē ſue ſpere. Ad hoc dico tibi plus ſi nos intelligē
uis qd̄ p creatorem illum q̄ me ſaluabit q̄ uoluīt generare lapideȝ tranſeat uiuos
riuos qa hic repit exaltatus. In fluuijs ē ipē cū magno poſſē nichil ibi ponas. hoc
credas certiſſime q̄ a dracone totū exiuit et a uentre fetentis in ſeconda pte dice
mus qa nichil eis habundat quod patiat̄ hoc martiriū. Quare conant̄ confondere qa
iſtud ſecretū nō ē cuilibet datū p ſupremā ſpimentalē demoſtrationē nec eis reuellare
quouſqȝ eis ſit manifeſtū p diuinaȝ prudenciā cum nobili intellectu; et ideo qn̄ rudes et
groſſi clici legiſte artiſte uł medici mūdanales et alijs plures de qbus audiuim⁹ loq
credebant ſe facē aquam uiuam et in fine totū nō ualet unū ficuȝ: qa ipi credūt no
ſtram rapē plnam ſȝ rapiunt et de pdant in fine qn̄ tales amittūt uitaȝ. Quare hēas
hoc in exemplū et fua fili et cuſtodi ignē et regimē tui ſpūs et caue ne aufugiat et
retine cū amore et cuſtodi eū a magno calore qa ſi aīā euadit et fugit ſpūs non pōt
uiuificare ſuū corpus cum nichil dare poſſit quod in ſe nō hȝ.

De diſtinctiōe ſcīa ſpirituū aur · ȝ̄ᵃ argentoꝝ viuoꝝ et ſcīa igniuȝ · c̄ · viiij ·

Poſtea dicit elluadari intellectus tuus q in toto magiſterio ſunt neceſſarij tres
ſpiritus pncipales q ſine confirmatione ſue reſolutionis no poſſut manifeſtari: q
alio mo uocant tres argenti uiui in q nr lapis reſolutus e et conuerſus pmu
tacione ſue nature cum contraria et diuſa digeſtione q fit cu elementaria circulatioe
p reciprocatione in ſua pmordialia pncipia generationis. et qa reſolutio e tota bitudo
pme ianue nri magiſterij illam uolumus uobis declare ſecondu exigencia reductionis
ul conuerſionis lapidis in tres ſpiritus. Sz cum qlibz trium ſpuuz debeat cuſtodire et
obſuare ſuam propria propetatem ſecondu natura cuiſlibet et ſecondu hoc q reqrat
in pfectione ultima nri magiſterij. Dicta reſolucio diuidit in tres ptes pncipales.
pma e corporalis q in lingua nra uocat retophage. Seconda e ſpiritualis noiata
agaçoph. Sz tercia e corporalis et ſpualis que uocat ubidrucal. In omibus iſtis
regeſit draco. Rotophage e ſolucio humida in corpore et ſicca in ſpu. Agaçoph.
diuidit in duas ptes in pmanuel in dulfluch. Vbidrucal e conſumatio finalis
nre tercie diſſolucionis q ſine ſorore ſua nec heri nec cognoſci pot. pma ſolutio ra
tophage no e aliud niſi cominuatio groſſaru ptiu ul reductio groſſaru in ſimpli
ces comutacione forme ſpecifice in forma contraria et corrupta ſtante in ſuo corpore
non in forme aque nubium nec in forma metalli conſtituti in diuſas pecias. ſz in for
ma terre: Aqua mineralis ſbtilis ſtans in uaſe profondi inferni in cuius uentre na
mutat in ſuis pmis luminaribus in tenebras obſcuras, q aqua et terra p excitaci
one ſuaru pcuſſionu in diuſas ptes multu ſbtiles fetentes ut ſulfur fugiut ad ſb
limus oiuz elementoru in gnatione ignis q te bene oportet cuſtodire ſi p iſtam ui
nuam ingredi uis, et ad hoc q bene ſcias rege neceſſe erit tibi face duce q poſſit
ingredi et exire - - - Si ad ſecondam ſolutione agaçaph deſideras puenire et ido
fili intellige q menſtruale ſpmatu condenſat a ſua aereitate in aquoſitate groſſaz
p reſolutionez ſpmatis feminini q morat in menſtruali cum amplexu uaporis
crudioris et qd magis e coctu cum magſia continente naturaz alte aſcendit in aere
in forma corui nigri cuius capud e rubeu et pedes albi et occuli ex ſaphiro. Sz hoc
totum nichil aliud e quam aer et humidu radicales per. P. generatu ex calo
re et na ſupremi metalli et natura cruda q manet inferius q eſt cauſa conde
ſacionis menſtrualis eſt cu et mra congregationis lapidis realis q in naz frigidam
e conuerſus. Quia amiſit ſuam propiaz naz calidaz p reſolutione. Quare fili ſic de
clines pdictam ſolutione. Solutio e actio et paſſio qualitatu repugnantiu p quas u
tutes elementorum mouent inter ſe p puluere minimu q facit coniunctiones diuu
ſas inſenſibiles diuſas in ſpe et ſimiles in gne congregatas in forma confuſa liquo
roſa et p corruptione ſubiectiua qualitatu contrariaru mediante excitacione ele
uantur in nigru igne abſqz extranea diuiſione. Effetantes tn diuiſas
opaciones germinare in generatione et alio modo diffinit / Diſſolutio e inſtrumtuz
ſubtiliatiuu factu cum excitacione caloris uniti cu motu continuo p q qualita
tes contrarie in ſiml opantes tangut ſe ſimul corrupendo induiudualia diuiſa cu
conſeruatione ſuaru ſperuz ad opus generationis. fili totu beneficiu huius ſecode
diſſolutionis ſopradicte no e aliud q ſimplex diſſolutio ſubtiliu ptiuz deſcende
tium a na pura in germinante in qua calor nalis debet calefieri. q e inſtrumtuz
cum quo debet opari uirtus informatiua que e introducta in materia ſine actiua

libus operationibus ꝑtiū germinoſarū unī ab alia q̄ ſeꝑatio eſt neccē q̄ cū ampliatio
ne amoris nr̄e fondat in ſecōdaʒ camerā ſicut declarabim̄ ꝑ beneficiuʒ ſecōde reſolu qū atuor
tionis agaçoph in ſecōda ꝑte cū ſuis qua figuris. Sʒ ante q̄ tu trāſeas ad illud ē
neccē q̄ inter retophage et agaçoph obſeruet digeſtio peparinſis ꝑ ſpaciū ſui tempis
ſicut determinabit in nr̄a pratica. Quia calor peparitiuus germen nr̄uʒ putrefecit
ꝑ terminū nature et poſt modū facit pululare ſʒ ꝑus preducat ad ſuaʒ ꝓpriam nāʒ
ſilicet ſulphur et argentū uiuū q̄ fiut germen uiui quod mutabit in lapideʒ albio
rem q̄ nix. et propter hoc diſſoluta prima forma corpis in germen mercuriale cū
ſolemni opacione ſtatim ꝑi buationeʒ pepaticā cū ſuo met neutio reducit alia forma
ꝑ corruptionē germinis in elementis mixtis corruptis oībus ſimul in forma cor
poris nigri. Quia elementa ꝑ uirtutē caloris celeſtis nālis q̄ ē michi materia exc
ta cū calore tempato in minimas ꝑticulas cōmiſcent et alterant et corrūpunt ſub
conſeruatione ſue ſpēi generate ꝑ calorē nō urentē q̄ corruptio ē generatio nr̄i argē.
uiui ſicut declarabim̄ in ſecōda ꝑte in rota circulari. Quia hic determinabiꝫ de
ſuis ꝑncipalib̄ colorib̄ ſaporibus et odoribus et de groſſitie ſua et de ſua ſimplici ſbti
litate et ponderoſitate. iſta fili ē ſolemnis ꝑparatio q̄ ē caput et fundamtuʒ creationi
nr̄i cari infantis. modus eī creationis ē iſte. proice ex humorē ubi ē ſub merſus dra
co quouſqʒ corpus ſit munitū de celeſti ſpū quē nos uocam̄ ignē quē deus ſantis
largitus ē ꝑ reuellationē anq̄ ipe naſceret. et poſt modū aliꝯ nobis uoluit denūciare
ad hoc q̄ melius ei ſeruiam̄ ſine magno labore. Quia docet nos exempla ꝑ curſuʒ
nature quomō debem̄ ꝑtractari ſine aliqua fatuitate. qa ipe oſtendit nobis ſuam
pōtateʒ et nos diligit uiuaciter ex quo iſtud facit nos uidē. fili lapis ē iam fact̄
ex quo iam ē creatus congelās argentū uiuū in elyxir conuſuʒ. Iſtā opationē opa
beris tantū quantū uolueris multiplicare ſub conſeruatione caloris nālis q̄ mul
tiplicat ſuam ſpēʒ cum ſbancia argenti uiui.

De intencione in magiſterio q̄ ē diſſoluē lapidē ī agētuʒ viuuʒ ·X·

POſtea poteris fili doctrine cognoſcē philoſophando q̄ ꝑma et ꝑncipalis iten
tio in nr̄o magiſterio ē q̄ tu ſoluas lapidem ꝑ mutationē ſue nr̄e in argē
tum uiuū qa illud ē elementū ꝑmū nr̄e minerali appropinquās et ideo
ē radix et ꝑmū elementū compoſitū oīuʒ corporū liquefactibiliuʒ et pr̄ duorū
luminū et ideo ſolummō conuertunt cū ſollemni reſolutione et poſt modū cō
in ſulphur conuertunt. Quia argentū uiuū continet in ſe ꝑ nāʒ ſuū ꝓpriuʒ ſulphur
ꝑ eius uaporē ipmmet ſe ipm congellat in lapidē phyloſophicū q̄ poſtea hr̄ pōta
tem congellandi q̄ libet argentū uiuū. ꝑ artē magiſterij. Lapis iſte dictus ē ſul
phur et nr̄a propinquor ꝑfecte nature metalli ꝑ quam nā tenet pro re multū di
gna ex qua ſapientes medici faciūt medicinaʒ multū ſollemnē et iſtud uocatur
elyxir ad argentū et nos uocam̄ illud elyxir uite. qa illud ē ultima conſolatio
cuilibet corpori humano et ꝑ intencionē iſtam nos dabim̄ ad cognoſcendū totaʒ
facturam et compoſitionē cuilibet doctrine filio in ſecōda ꝑte in qua et ꝑ quā con
cludemus omē corpus medecine. ſeruando locutionē modij medij ad finē q̄ ſim̄
melius intellecti ꝑ dictā medecinā nr̄e. Si lapis igit quē tibi diximus ē rubeus
clarus et in ipo uiſ ſimplicis ignis nō urentis erit res multū bona de qua pote
ris facē elyxir ad aurū q̄ ē medecina conſeruās omēs actiuitates in nā humana

et reſtauras uires diminutas p defectū ſuū. Breuiter ſi tu habes iſtā medecinam
in hoc mūdo tu habes teſaurum ppetuum

De diſtinctiōe trāſitus de extremo ad extremū. q̄d ē p mediū. xj.

CVm igit p iſtam doctrinam tu poteris intelligē naturaliter q̄ nō ſit tranſi
tus de extremo ad extremū niſi p ſuū medium. Iam enī elucidata ratio
natē q̄ extrema nrī lapidis in p̄mo gradu ē argentū uiuū: et ad ſecūdū eſt
elyxir completū. Sȝ medium horū extremorū ſt̄ unguenta et olea exqbȝ ſunt aliqui
q̄ ſt̄ magis cocta et pura et digeſta quā alia et iſta uocamus medecinā pficiendā de
elixir fermentū. confectionē quorū unguentorū docebim̄ te in ſecūda pte: et ideo tibi da
mus fili doctrine de argento uiuo nigro p̄o ſulphur albū ~~et~~ ad argentū: et poſtea ſulphur
rubeū ad aurū. Quia nullū ſulphur ad aurū pōt rubificari ſi primo nō eſſet dealbatū.
Quia nō ē datum nature q̄ poſſit tranſire de primo ad tercium niſi trāſeat p ſecundū.
ſicut apparet p diffinitionē elementorū: et ideo filij tu debes multa notare intemet ipo
cū conſideratione phyca nāȝ mediorū colloratiuoꝝ in mutacionē nature mineralis. Quia
nullis ē multa ſciencia omniū illorū q conant̄ tranſmutare metalla ab una ſpē in aliā
et iam tibi dixim̄ ſi nos intellexiſti quō te conuenit tranſmutare corpora cū naturali re
ductione in illud mediū p alteracionē artificialem imitando naturalē ubi ſua ſpēs auri
et argenti ſaluari poſſit ſine indiſcerpacione indiuidualiū q̄ omīa ſūt ~~et~~ ex uno genere.
et iſtud ē materia propinqua magis uiuās ad ligamētū nature ratione p̄me coniūc
tionis in quā lapis ē reſolutus p alteracionē ſue natē cocte et crude et nimis infir
me q̄ ē conuerſio corporis in argentū uiuū et p reductionē iſtius in ſulphur albū et
poſtea in ſulphur rubeū et ſic gradualiter mā lapſa appropinquauit ad nāȝ et riam.
magis propinquaȝ metallo cū reductione alteratiua p quā pōt magis propinqua reci
pere de ſpē auri et argenti multiplicata per artem ſicut dicemus in ſeconda pte in
pratica et inueſtigamus in iſta in capitullo dicimus loquendo cū theorica.

De īueſtigatiōe mutatiōis lapidis et de neceſſitate coitus. xij.

DEinceps fili te ſcire uolum̄ q̄ iſte lapis debet mutari in tres mutationes gra
duales ante q̄ ſit medecina uel materia adprocurandū elyxir: et iſte mutaci
ones ſunt facte p trinā digeſtionem unā in liquorē ad modū olei hōgeneā
et ſicut iſta ē facta in cordis concauitate ſic ē facta prima digeſtio in ſua ppō uaſe
cum actione caloris q fuerat iam unitus cum mā. Alia ē in quatuor humores et ideo
cū corpora luminaria iam fluxerūt in corruptionē necce ē ſue nature q̄ ſua mala al
teracio tranſmutet in bonū ad finē q̄ per conſequēs poſſit obuiari corruptioni oīum
corporū infirmorū. Benedictus ſit iuſtus q propter peccatores in terra dignatus eſt
pati et effundē ſuū ſanguinē et ſup crucem exaltari: per iſtam figurā moueat̄ tibi
q̄ necca fuit pn̄tia quatuor humorū ex iſtis duobus luminaribus ex qbus cōſtitu
ta ē regalis medicina. et ſicut iſta digeſtio fit animalib̄ in concauitate epatis. epa
thenebita iſta ſeconda fit in capite alliembici in deſcendendo in receptoriū hoc ē ad
modū aq̄ uel liquoris aeris cum oīnbus uirtutibus ellementorū mineraliū et ter
cia digeſtio ē facta p mutacionē dictorū humorū in ſulphur purū ſic enī in aīalibus
humor ptiſmaicus conuerſus in ſanguinē tranſmutat̄ in ſbām et eſſenciā membrorū
ſecundū q̄ exigit nā et p hoc fili intellige q̄ p p̄mā digeſtionē qn̄ coitus ē factus cū
amore nature q ē luxuria libidinoſa tūc fit p̄ma commixtio cū coniunctione et

aſſimilatione inter corpus et ſpūʒ ad fine q͛ totū ſimul ꝑueniat in una amoro
ſam concordiā cū ligamento ſuiaꝝ qualitatū miſcibiliū et compoſitarū et ſuarū uir
tutū elementaliū et uni⁹ et alterius ꝑ uirtutē compoſitionis duorū in unū. Si igitur
talem coitū tu nō facis nō hēbis conceptionē et ſi nō habes conceptionē nō habebis
inp̄gnationeʒ: et ſi nō inpregnas nō habebis aliquē fructū. Cum itaqȝ tua materia
concepit. preſtolare paratuʒ et cū ꝑpit hēas pacienciaʒ in nutriendo infantē quo
uſqȝ poſſit pati ignē et tūc poteris facē proiectionē de imo libere. et propter hoc in
ſeconda digeſtione fit exuberatio ex ſanguine ſilicet ſpiritus q fert uirtutē in ſe
cum aproximatione uicina nē ad finē q͛ ſit ei magis placabilis ꝑ decoctionē uni⁹ grad⁹
q̄n ſua ſb̄a ē ſubtiliata ſecondū intencionē intelligentis n̄alis. cū iſta ſb̄a inpregnabis
lapidem q ad huc nō ē factus ſicut dicemus tibi in ſeconda pte: et ideo in tercia
digeſtione nutritur cum pfectione et augmentacione creſcentibus: et lapis confortat̄
ad faciendū ſuas actiones in reſtaurando cāʒ ꝑditaʒ in terra alba foliata extenſibili
nobiliter augumentando. fili pacis et ueritatis in nr̄o lapide mouet̄ ſpūs ſicut in
ſuo ꝓpo corpore opante tū uirtute attratiua nr̄i lapidis: et cū hoc aduuiante ſimilitudi
ne quamdictus ſpūs cū tota ſb̄ſtancia nr̄i lapidis in ſua ſupradicta ꝑma mixtione
cū mō exuberationis uniu̇ſaliter acqſiuit aduuiāte cū toto hoc potēcia magis propi
qua hoc ē calor mineralis n̄alis lapidis q reſpicit n̄aꝫ in maiori propinqtate nature
et gn̄is metalici: et ſimiliter ſup totū aduuiante uacuitate nr̄i lapidis porosi inpfec
ti q cum continua reſolucione ſui corporis cadit inſenſibiliter ꝑ certā opacionem
creat̄ in una cui⁹ opacionis ueritatē tibi dicem⁹ in nr̄a pratica

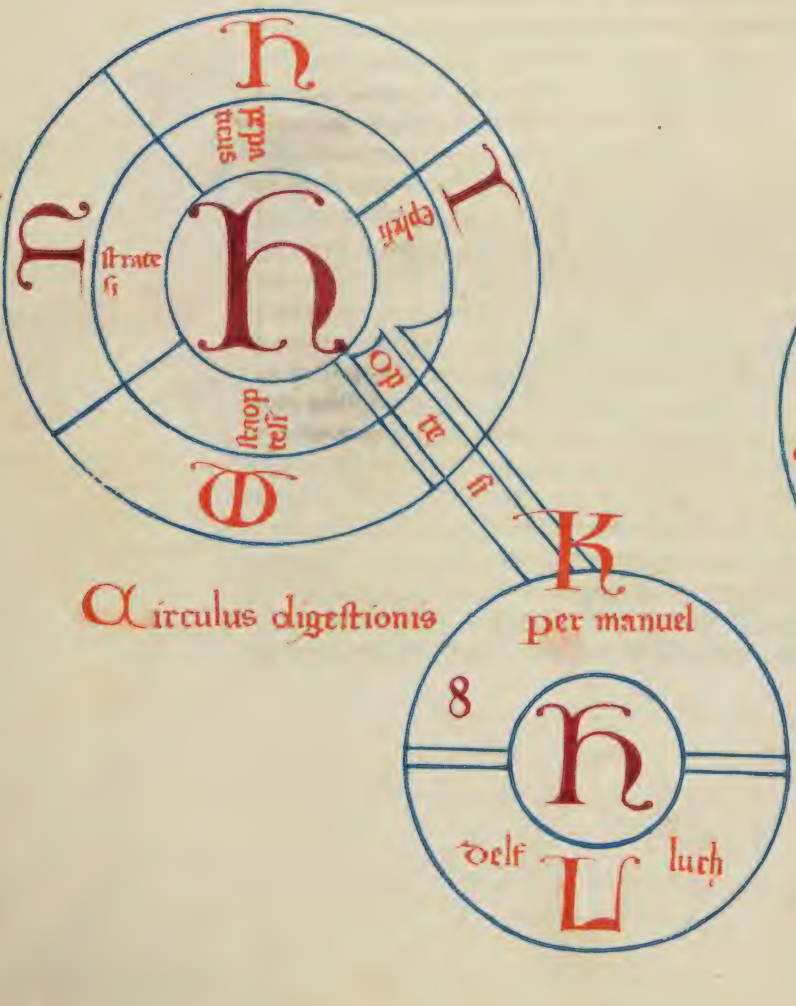
De diffinitiōi ultimi t̄mini ī ſulphurē et de declaratiōe ar. ui. ī lac uirginis. XIIJ.

POſtmodū pōt melius intelligē q̄libet filius racionis q͛ ultim⁹ termin⁹ nr̄e re
mendacionis et tranſmutationis cocti in crudi ſilicet adq̄ n̄aliter tendit ar
tiſta ē ſb̄a ſulphuris nō urentis in qd' cum fiīt conu̇ſuʒ ē propinq̄ mā nr̄a
realis elyxir et puri metalli: ꝑma n̄a et proxima alterata tū ꝑ calorē ſui corporis
ſilicet cū in alteratione ꝑ quā magis prope et propinquis poſſit ſuāʒ ſp̄eʒ et formā ſuſci
pe cū uoluntate concordancie nature mineralis. fili hui⁹ mē ſemel nichil aliud fuit
niſi argentū uiuū electū a corpore liquefacto intus et foris cū hoc argento uiuo qua
litates ſulphuris ſunt cōmixte ꝑ ꝑmaʒ et ſecondā digeſtionē. et ideo ē alteratuʒ
ſicut n̄a reqrit ꝑ calorē ſui ipuis cū racione ſue exuberacionis ꝑ conu̇ſionē ſue natē
ē conu̇ſuʒ et congelatū in ſulphur. Quia tu potes ſcire et ſentire ꝑ n̄aʒ q͛ nulla alia
humiditas conuertit̄ magis prope et prompte in ſb̄am ſulphuris q̄ȝ id in quem q̄
litates ſuimet ſulphuris ſufficienter ſunt introducte ꝑ ingeniū n̄ale q͛ fit ꝑ ar
tificiū q̄ hum(di)itas ē argenti uiui in forma aq̄ clare ſicut lac in mamillis et ſul
phur ſicut ē ſpma in teſticulis iſtud argentū uiuū. nō h̄t aliq̄ȝ contrarietatem
q̄ ſibi a ſua cōpoſitione ueniat. Quia neccē ē q͛ tale argentū uiuū ſit nimis
tempatū reſpectu complexionis ſui corporis. Quare ego notifico q͛ mā hui⁹ non
ē argentū uiuū comune. cū tota ſua ſb̄a groſſa tereſtri lutulenta et flāmatica.
ſȝ ſolum mō cū ſua media ſubſtancia quam te oportet bene cuſtodire et deffendere
ſuam propetateʒ ab igne pl̄q̄ȝ ab alia re. nec ē argentū uiuū in omī ſua n̄a qa ue
nit iam ad terminū digeſtionis ꝑ (queʒ) conu̇ſuʒ ē a n̄a in naturā. et iſtud ē argentū
uiuū argentorū uiuoruʒ noſter u eius ſpūs electus a ſuis extremis contrariis conuſuʒ

cum depuratione et conuersione illius in lac uirgineū.

De declaratioē digestionū quaꝝ p̄ uocat̃ pāpatica et sig̃ficat̃ p. h. xiiij.

Et hoc potes illuminari q̄ sine decoctionibus uel digestionibus nostre lapis in sua nā non potest emendari pp hoc inuenim̃ artificiū p quod consequimur naturaʒ in hoc q̄ ipā potuit multiplicare iformañ maʒ sicut ult nā in suis digestionibus sicut supi⁹ descripsim⁹. p̄mā digestionē nos uocam⁹ ep sesiqa p caliditatē corpis humi di fit: et ista significatur p. f. et ē diuisa in duas digestiones: p̄ma ē ligata epsesi: et cū ista sepam⁹ ul extrahim⁹ solutionem de pmanuel de potencia in actū q̄ significat̃ p. k. Secundaʒ nos uocaʒ opsesi que ē inter staoptesi et epsesi et p istā calor magnus desiccat resoluendo spūm et istam resolutionē nos uocamus dulphluch et significat̃ per L. et tercia q̄ est ultima in conseruatione terre nr̄e dissolutionis est digestio q̄n argentū uiuū conuertit̃ in essenciā puri sulphuris quā uocam⁹ staoptesi qa est inter opsesi et seratesi et significatur p. M. sicut apparet p rotaʒ. H. et cum una de. N. faciamus decoctionē de nr̄a medecina quā nos uocamus seratesi p p̄mā digestionē ducendo elementa ad concordiā: et si p secondā dissoluendo spiritum informando suū uas ubi debet conuerti cū calore de opsesi post digestionē de epsesi: et cū tercia cream⁹ nr̄uʒ lapideʒ ex dicta materia statim sicut a uase recessit spūs cum anima corporis q est pfectio lapidis: et cum quarta forma nos creamus regale elyxir.

Circulus digestionis

De ſignificatioẽ . n . o . et . p . xv

PEr doctrinã iam tibi declaratã potes intelligẽ q̧ tria ꝑncipaliter ſunt neceſſaria in nr̃o magiſterio ſilicet cõpus q̧ ſignificat p . N . et ſpirit᷒ q̧ ſignificat per . O . et anima ſignificata p . P . ſicut patet ꝑ rotã ſ . quẽ ibi ſupi᷒ figurat.

De demõſtratioẽ triũ color᷑ et de declaratioẽ multar᷑ literar᷑ et de conuerſione albi in rubeum : xvi

SEmper fili in mutacione lapidis intelliges tres ꝑncipales collores : ꝑmus ẽ niger q incipit appaꝛẽ infine digeſtionis de . ſ . et durat uſq; ad finẽ de . M . q̃n nr̃u; argentũ uiuũ ẽ congelatũ in ſulphur tũc igit᷑ apparet color albus ſubtilis albior niue iſte eſt . Secondus color et tercius poſt modũ ẽ color multũ rubeũ ſicut ſanguinis cũ continuatione de . H . ſup lapidẽ album. fili intellige igit᷑ q̧ manet nigredo ẽ ſignũ nobilis corruptionis q̃a nichil eſt animatũ in nã ſine putrefactione . duc ig᷑ per . H . et per . L . quouſq; ſit O . bene albũ q . de albabit . N . per . H . poſt modum rubificabis cũ igne lapidis cũ digeſtione ſucceſſiua de . N . Semp tñ fili in dealbatione debet eſſe paciencia . omnĩ decoquencia illum quouſq; lapis ſit bene albus . Quia de nigro nõ põt fieri citrinũ quouſq; ſit bene albu; . Quia citrinitas creatur ex albiſſimo uł multũ albo et modico rubeo claro eſſencialiter . Nec etiã poteſt ẽẽ tranſitus de citrino ad albu; quouſq; compoſitũ conuertat᷑ in nigrũ nec aurũ põt fieri argentũ medecinale niſi prius deſtruat᷑ . et fiat nigrũ et corrũpat᷑ : nec melius põt fieri deterius niſi ꝑ corruptionẽ ſui ipius . Quia generatio unius ẽ corruptio alterius : et corruptio unius ẽ generatio alterius : q igit᷑ eſt bene expertus in conuertendo aurũ in argentũ poteſt bene argentũ in aurũ cõuertẽ q̃a ſulphur illorũ albũ nõ ardens ad argentũ per digeſtionẽ de . N . põt cito fieri ſulphur rubeũ ad aurũ : et hoc intelligas cũ ſolo igne lapidis excitati ꝑ . N Quia in ſõi [illegible] ẽ calor nãlis bonitatis : et magnitudinis et aliaꝛũ ꝓtiũ ſue ... bilis ſubſtanciæ : Et q̃a in ĩ eſt maioritas ſbalis q̃ ẽ de ſua propia eſſencia . ꝑꝑ hoc hr̃ ignis iſte nã; et ꝓpetate; ad multiplicandũ ſuã ſpẽ; cũ calore ſuo digerente in alia elementa q̃ ſunt calefictebilia ad finẽ q̧ ignis poſſit uti ſuo calore . et illum multiplicare in illa ꝑ uiã compoſitionis et generationis cũ continuatione de . M . cui᷒ calor ẽ fortior quã digeſtio de . L . ꝑ hoc fili ſcias q̧ iſta rubificatio nõ ẽ aliud quã completa digeſtio . Quia q̃n ego ſurrexi a lecto mane proſpexi ſi mea urina erat colorata et uidi q̧ erat alba et indigeſta et cognoui q̧ medicũ dormiuerã . et qeui in lecto et in ſomno pfecto urina citrinata fuit ꝑꝑ hoc q̃a calor ignis nõ eſt difuſus et extenſus ꝑ omẽs ꝑtes urine . Quare nã ꝑfecte oñdit q̧ citrinatio ẽ completa et ꝑfecta digeſtia . ꝑ quod recolligẽ potes q̧ ſulphur albũ et rubeũ eſt ſolũ modo hitu; ab una materia metallica hoc eſt ex argento fino cum igne fini auri . S; ꝑmo ẽ neccẽ q̧ dicta mã ſit multũ depurata cocta et digeſta ꝑ modũ differrencialẽ ſatiſma nifeſtum in capitullo in mediate ſequenti ſuar᷑ mixtionũ : fili tale ſulphur nõ põt inueniri ſup terra; niſi illud q̧ ẽ in his corporibus nec etiam omne ſulphur ẽ albũ aut rubeũ nec perfectũ ad magiſterium niſi illud q̧ eſt ĩ dictis corporibus : et ideo iſta corpora debent notabiliter ꝑparari ad fine; q̧ homo hẽat ſulphur et Argentũ uiuũ ex una mã ſup terram exqua aur᷑

et argentū sunt creata sub terra cum his corporibus inmiscet argentū uiuū
cum modo sbtili. et ideo fili si tu sis miscere argentū uiuū cū corporibus uenies
ad magnū secretū q̄ nos uocamus sulphur albū uł lapidē benedictū q̄ post modū cū
fit rubeus erit sulphur rubeū ad aur͞ et regalis corona et lapis p̄fectus. ex
his duobus corporibus solū modo extrahit sulphur albū et rubeū cum in illis sit
pura substancia sulphuris multum supremi depurati p̄ ingeniū nr̄e et hoc ē res
magis certa et sbtilior in qua ars non pōt conseq̄ nām: et quare in omibus casibus
nō eam assimulat. Quia si in ipā nā uel materia metallorū ars uellet incipere
nāz imitari esset diuturnū nimis: et q̄ī sine fine. Insup esset necc̄e quāplures expē
se et cū toto hoc ad huc ars in depuratione p̄me materie esset magis imbecilis et
crudelis quam nā: et pp̄ hoc nō posset unq̄ȝ ipāz conseq̄ cū omibus uirtibus suis
cū suis ingenijs pp̄ multa et diu̇sa alia in libro questionario contenta hui⁹ artis.
pp̄ hoc elligit ars aurū pro pa t̄e et limā pro matr̄e q̄a de illis duobus corporibȝ cum
suo sulphure uel arsenico p̄parato nr̄a medecina elicitur. Quia aurū cū sit preciosius
ceteris metallis ē tinctura rubei: et tinctura refectionis et tinctura splendoris tinge
et transformās quodlibȝ corpus cū sua claritate: et argentū ē tinctura albedinis ma
nifesta claritas tingens omīa corpora. cū istis corporibus misces mercuriū: sȝ nō tale
sicut ē cōe sicut declarabim⁹ plene in secōda parte

De recapitulatione primi regiminis. xvij.

O Inquisitor sciencie desiderate decet te ēē constantis uoluntatis in ope hoc et si
tua - - - tuū cor cum nobili nō nūc in hoc: nūc uero in illud nec appetitu
attemptare et expiri: q̄a in multis rebus ista ars nō pōt sciri: pp̄ hoc dicim⁹
q̄ nō est nisi unus lapis una medicina: cui nichil extraneū debes iungere nisi solum uelis
mō separe supfluitates terrestr̄es et fleumaticas q̄a iste sunt separabiles ab argento
uiuo q̄ omibus magis comune q̄ȝ ē comune et maioris fori et maioris uilitatis /a
cui⁹ nā a suis p̄mis formis q̄cq̄d nō ē de sequella armonia metallorū per gradus se
parationis certos et cognitos est necc̄e separare quousq̄ȝ sit factū uirinū p̄me rei ta
nī q̄ntū est possibille cum reali concordancia debet incorporari cum igne et terra
et tūc repit totum multiplicatū in nobilibus uirtutibus et nimis potentibus. Nō
uelis petere naturam hoc q̄ nō hȝ nec unq̄ȝ habebit. Quia omē sulphur in tantū
q̄ ē combustibile ē nr̄o argento uiuo contrariū pp̄ hoc q̄ in semet ipm̄ ē corruptibile.
Igit cum suo contrario sibi extranea in quā ipm̄ p̄ nr̄ūȝ magisteriū debet conuti hoc
est in aurū uł argentū: nichil enim conuenit rei nisi id q̄ est magis propinquius
in sua nā: Quia ex homine nō pōt generari nisi homo: et ex alijs animalibus non
nisi similia: et sic q̄libȝ res potest gn̄ari q̄ conseq̄t similitudinē suam: et ideo dicimȝ
tibi fili quod opeus cū nobili nā: et scias ubi debes repire: et ubi debes incipere in q̄
non uelis mittere nec aquā nec puluēȝ nisi id q̄ de nā eius exiuit: et si contrariū
facis statim corrupit: nec facias hoc q̄ ē intencionis tue. quapp̄ ex cunctis rebus
corporalibus magis conuenientibus nā ē necc̄e q̄ tu accipias medecinā a corpore cū
sit necc̄e q̄ ipā cum nā heat magis continencia cum illis et magis in profondo illo
rum possit amplecti cū adherencia p̄manenti ad finē q̄ q̄libet corpus in nā di
minutuȝ possit p̄fecte suam nām implere et saciare cum colligata exuberantia
et ultra hoc q̄ cum mercurio in particulas minimas possit nāliter misceri anteq̄ȝ possit

fugere

fugẽ. Qua propter fili ſit tibi manifeſtũ q de [illegible] ſuba et de fuſione magiſ liqua
bili ẽ necce quod ſit nr̃a medecina q̃ ſint corpora metallorũ et de magis forti retencione
fixatiua q̃ ẽ argentũ uiuũ ſtans in ſua propa natura

De recapitulacione diſſolucionis phyophica et de modo reducendi in pͥmaz mãz . xviij.

Propterea fili cum tu potes manifeſte uidẽ q nullũ corpus manẽs in ſua nã poſſit
congellare mercuriũ nec eiꝰ firmamẽtũ poſſit ad herẽ nec etiã dictũ me poſſit
ſtans in ſua nã ſpecifica dare medecinam cũ qua poſſit mederi corporibus infirmis
et diminutis inpfectione nec poſt modũ alteratũ in ſua natura in ſpecificacione alteriꝰ forme
q̃ ſibi non conueniat ſperari ab illis examinationibus. Eligimus duo corpora luminaria
q̃ fixant qcqd nõ ẽ fixũ. Qua propter necce ẽ q cum retrogradacione elementaria ſeq
nti reducamus ad ſuam pͥmaz naturam hoc ẽ in ſulphur et argentũ uiuũ. cũ cõtrarys opa
cionibus q̃ ſt ſolucio ſublimatio et ſubtiliatio et congelacio non uulgares ſȝ phyſicas dico tibi
q nõ aliud ẽ ſecretũ in hac arte niſi modus opandi quẽ te docebimus in ſecũda pte in clara
pratica ſȝ q uelis nos intelligẽ in nr̃a theorica. Quia nullus põt ingredi nr̃az praticaz cuiꝰ mẽs
fuit remota a nr̃a theorica q̃ te hortat q cũ dictis opibꝫ tu debes laborare q corpora ſt
fortis cõpoſitionis: et propter hoc indigent longa pparacione: et contraria opacione hoc ẽ
q pͥmo calcinent phyce: et poſtea diſſoluentur phyce ſicut nã regrit ſub conſeruacione
ſpẽi que reſpiat generacionẽ. Quia qñ calcinat leuius ſoluunt propter hoc qa calor ignis
penetrantis corpus et ingredientis pticulas ei facit ingredi aquaz ppe ipm et ſic eſt
corpus magis ſuſceptibile ad ſolucionẽ. et qñ ipm diſoluit ſpũs congelatur corpus diſſol
uitur. Quia ſine congellacione ſpũs nõ fit ſolutio corporis nec diſſolutio corporis fit ſine
congelacione ſpũs. fili in faciendo hoc ſis longus et ſuauis nõ feſtines nec uelis cito cum igne
pficere. Quia pͥmus error in nr̃o magiſterio ẽ feſtinare et ignis comburit totaz: et ducit in
regionẽ pdicionis. fili omĩs mora eſt aligata in hoc magiſterio nobiſcũ cũ paciencia ſine
qua de hoc non inpedias cum contingerit ſtudio cognoſcẽ multa praticaz retine ſemp opañ
directe et ſic hẽbis hituataz phyam cum qua penetrabis multo magis ſecreta, poſtea q
uirtutẽ opi paciencia dat: maxima et eniȝ morũ ſemp ẽ paciencia uirtus et maxime ĩ
nr̃o ſecreto ope q penetrare facit magnũ ſecretũ p expienciaz per inſtrumẽtuȝ erectum
q nã oſtendit dirigendo intellectũ ad phyaz q̃r te monemꝰ q nõ facias magnũ ignẽ in
pͥncipio mixtionis qa ſtatim ueniret corruptio intinctura: et pp hoc cũ ſua pͥma calcina
cione in qua debent conſuari care tincture tu ibis ad digeſtionẽ de . L . et cũ iſta ſe
ciere extrahes . F . ab . E . p modũ quẽ dicemus in pratica: et poſt modũ pones d . uic
tum cum . H . in . F . in digeſtione de . I . et hic cito calcinabunt cũ forma conſua
ta in illis et hic ſtare dimittes ptiuȝ ſue nẽ prope et non plus ad hoc q nõ incurras le
ſionẽ quam pfixam repierat inuenies in ſeconda pte: et poſt dictũ terminũ tu inuenies
tuũ corpus nigrũ cum calore intenſo duc eũ ad digeſtionẽ de . K . qa iſta dabit
tibi H . O . et . P . quibus nichil miſces nec coctũ nec crudũ . poſt modũ ducas
O . ſex uicibus p digeſtionẽ de . I . et . P . tranſire facias p . K . que extrahi debet
de . H cum L uſqȝ ad ſeptimã exuberacionẽ qa ſic hẽbit materiã conuenienteȝ
multum ad creandũ nr̃uȝ lapidẽ in quo calor nãlis continet et hec ẽ cauſa q̃r nã ſepa
ta facit ſuas ptes iungẽ ſimul.

De cõfirmaciõe pparacionis lapidis. xviiij.

Creatio lapidis ẽ ſolutio facta de H et de . O . p digeſtionẽ de . H .
quouſqȝ corpus nigrũ conuertat in albũ: qa tũc . H . appropinquat tñ q̃tum [illegible]

pōt ſue prope ul' pme nē q̄ ē magis propinqua nē de .H. qua erat .D. nec .E.
nec .F. et pp hoc necce eſt q̄ .N. conuertat in .G. quia ē magis prope
nām de .N. Sollicita igit̄ .P. q̄ ē pfectio magiſterij et teneas ſecretū.

An ſpecieſ metallor̄ poſſint tranſmutari .:. de forma minoriſ Secunda .xx.

Modo ē tempus q̄ nobis facias queſtiones an ſpēs metallorū poſſint tranſ
mutari. Solo. Quod homo uidet p effectū non indiget probacione. et in
ueritate ē quodda metallificatiuū et metallificabille et metallificare in natā
minerali et ab iſtis ſpēbus contrarijs ē ſpēs ueritatis que ē ſpeciale colorificatiuū
colorificabille et colorificare: et iſte due ſpēs ſunt in eſſe et in eſſencia inquantū
ſt non conūtunt̄. ſʒ ſua indiuidualia in q̄ colligant̄ p ingenuū nē ſimplicia elemēta
mineralia p quam colligancia ſtat ſpēs in actum multum bene conuertunt̄ et
ideo ſunt claritates medie pncipales in nrō magiſterio qa pnt mutari ad conſ
uacionē ſue ſpēi in talem moduʒ q̄ ſpes pma que erat in actū manifeſtū eſt
contracta in eſſencia concretorū q ſunt in entibus creatis q nūc non conūtunt̄.
et pp hoc cū ex illis conſtat ſpēs que ē in eſſe ueritatis et bonitatis et magni
tudinis et aliorū q ſunt in entibus creatis nō conūtunt̄ igit̄ etc. Quia ſi
entia realia conuerterent̄ eſſent confuſa et ars nō poſſet ſeq uiam q̄ ſequit̄
nec nā poſſet multiplicare aliqd ad ſimilitudinē pcedentis gnīs pp hoc ē poſſe nē
plus p ſupmū creatoreʒ q̄ʒ ſolummō indiuidua que ſunt entia realia cū ſuis ſpe ^ creata
ciebus ſine corruptione ul' ſeparacione iſtorū. Genus cuilibet ſpēi ſub ſua conſ
uatione tranſmutat̄ cā faciendi multiplicacionē. ex i nr̄ ignis creatur et ex illa
illo i ſunt lux et claritas et lux ē color nr̄ q multiplicat̄ p ignē in ptibus in
diuidualibus nē mineralis ſicut expiencia te docebit ul' manifeſtabit ſi per
artē in iſta pratica potes ēē imbibitus et directus qa color figuratiuus nrī lapi
dis rubei q hīt ignem ſimplicis ignitioīs ē ſeparatus ab igne creato et cū i illo
tiramus nrūm argentum uiuū quouſq; ſit factus ignis maioris compoſitionis.
et pp hoc uocamus eū ignē compoſituʒ. qa hic eſt ſbtiliter infixus color ignis
ſimplicis cum ſua propetate correlatiua que ē ignificatiuū ignificabille igni
ficare: et ſic ignis in ſuis paſſiuis indiuidualibus mouet potenciā ad multi
plicandum ſuū pficē et ſuū finire nō q̄ potencia inquantū ē paſſiua moueat
potenciaʒ actiuam ſʒ ſunt ſimilitudines cognite entiū realiū ad fidem quod ſit
penetrata tincta et pmutata in meliorē naʒ hoc ē ex nā acus in naʒ ignis. ita
illa mouet poi i obiecta ad finē pficiendi et finiendi. q ſicut ignis mouet
oleum ad finē lucendi et dandi claritatē. Semp fili extrahas regulā gnālem
a ſecreto nē q̄ in omī tempore obiectū inquantū ē appetibile mouet potenciā
in attrahendo ad ſe appetibilitatem ſicut reſ... q̄ deſiderat pfici de ſuo et nō
de alieno ad finē q̄ poſſit hēre quietē ſm naʒ in ſuo fine et qa nā q̄ nūc opat̄
nō eſt infinita cū ſit compoſita ex ptibus uniūſalib' elementalibus pp hoc nec
opus ſuū infinitū pōt eſſe. Hic potes intelligē q̄ omīā alia elementa demoſtrāt
ſuam potenciaʒ in nrō lapide ſm maius et minus ſue dñacionis. Quia ſi aer in
dñacione lapidis ſupra ignē dñat̄ ipo terminato poſtmodū manet nr̄ lapis in
dyafanitate ſup aqua gelatus et ſi aqua dñat̄ eſtia manifeſtabūt albedinem
et terra nigredinē: fili ſi tu intelligis iſta eſtā et ſis conuertē p certas opones

habebis intellectū ad factū lapidis qa ſecondū ſuā ꝓportionē ẏ apparent forme
in diuiſas ſpēs . et per diuiſam proportionē mixti diuerſa forma dat genito et diuī
ſa proportio mixtionis ē metallis . ſicut apparet p ſuas formas . et hinc mouet ꝑs
ſecreti ſi tu non cognoſcis lapides et uirtutes eoꝝ cum omnibus ſuis naturis non co
fulo tibi q̄ appropies nr̄o lapidi . fili forma et ſpēs manifeſtat tibi bonitatem
materie uel utilitatē ipſius : et groſſities : et ſimplicitas . Quia certa forma et certa
ſpecies ſm ſuam propietatē datur ſue prope materie : et ſecondū fluxū mē fluūt
forme ſicut aurū et plumbū tibi manifeſtant : et quanto mā eſt nobilior tanto for
ma alicui mixti eſt nobilior : et quanto nobilior ē forma elementi puri multo no
bilior ē forma corporis q̄ p corruptionē fuerat depuratū . / ſpēi . xxi .

Vnde exierūt elementa et de mutatione elemētoꝝ ſb cōſeruatiōe et multiplicatione ſue

Fili mā elementa exierūt ſolummō ex una nā inqua ē influxa ſpēs mineral
lis inpotencia que poſt modū p opus nr̄e in actū manifeſtū ſe demonſtrat
in fine ſue elementarie circulacionis et iſtud opus nō ē in actu ſꝫ in ra
tione potātis p quā nā cū ſua intelligencia ponit cāꝫ in propriū actū pp hoc opus
nr̄ū aſſimilat nē et ē ſolum mō in rōne qa ſine iſta corpus naturale nō pōt
inueniri niſi tranſeat p rōneꝫ intellectuaꝫ . et pp hoc ſunt pauci q nr̄ū opus
ſciant ponē in actum cū nō ſit niſi una ſemita p quā iri poſſit p reſpectum
ad nām p quam ſemitaꝫ debēt mutari elementa ſub conſeruacione et multi
plicacione ſue ſpēi in ipis infuſe de potencia in actu : et ſic appet q̄ nr̄ū uis
nō ē in eſſe ſꝫ in potēcia quē p rōneꝫ intelligenciā de potēcia in actuꝫ nos trahimꝰ ;

De ordine imitandi nāꝫ et de errore artiſ . xxii

Cum igitur fili tu uolueris facē nr̄ū lapideꝫ ſcias pmo quō et qualiter nā o
patur et imittare illam uiaꝫ et hēbis ex dictis elementis quod uolueris .
qa nā debet opari et nō tu : et formare et mūdare : et propter hoc expedit
neccesſario q̄ tu ſcias ipam ducē p rectitudinē uie et informare ſuā mām
inquaꝫ nā eſt introducta . et ſi bene ſcis ducē et dirigē ipa tibi confferret ſ
plꝰq̄ꝫ tu neſcis petē : ſcis fili q̄ modis ſpecialibus errant falſi alchimiſte : et in
pnti tripliciter ſeu in tria pncipaliter et magis aſſidue duor quoꝝ ad
unū reducunt et eſt ſilicet q̄ neſciūt ignē diſponē q ē magiſter totiꝰ opis . qa
iſte ē q congellat et diſſoluit totū ſimul : et hoc ipi intelligē non poſſunt qa ſū
inbuti cecitate : et ignorancia . tercia res ē qa neſciūt diſponē ſuam materiā
p illū modū p quē ſibi dat uirtus informatiua cum qua inſtrumentū quod
ſtat in mā dirigit ad formandū p ſuū motū hoc quod ipi querūt et ē natā
uenerabilis abſcondita intus inprofondo . quam tu fili ſi perfecte ſcis regē ipa
confert tibi : qa nobiſmet ipis cū clara luce comparuit in forma terre albe
ſubtilis foliate que ſtat prope nāꝫ ſim argenti clari pcioſi . Quare fili moneo
te q̄ in nr̄o magiſterio non uelis hēre artem incertam loco uirtutis informa
tiue : nec uelis uti cū igne ardenti loco inſtrumēti . uirtus informatiua gubnat p
certū modū opandi q̄ cuꝫ certa rōne noticie dat ad ſciendū ſcientifice . Illa
igitur pōculis debes hēre in ingreſſū nr̄i magiſterij et pp hoc ſūn cū quo faciāꝰ .
Videas qd uis facē ſapienter : de groſſo fac ſimplex : et de graui leue et aſpū moli
fica : et amarū dulcia et hebis pfectionē cū noticia inſtrumēti qd gubernat per

ipsius

ille

dulcifica

intellectua

Natura debet operari et nō tu

uirtutē informatiuā mouendo mām ad cui᷒ formā ē actiuus formator p potenciā nā
lem q̄ ē in ipo infuſā a ſupiori pte et ē locus et locatū· qa ē generatū p infuſionē
in ſuo loco qr genus hȝ ad locatū p propetatē celi que ſt̄ infuſe ul' influxe in mā
p radios ſtellarū Semp tn̄ qcqd uirtutes elementales et celeſtiales faciūt in uaſis nē
hoc idem faciūt in uaſis artificialibꝫ ſolū modo q' ipā ſint formata ad modū uaſoruꝫ
nāliuꝫ: et hoc q' facit nā cū calore ſolis et ſtellarū: hoc idē facit cū calore ignis. ſꝫ
q' contempet̄ p talem modū q' nō excedat uirtutē motiuā et informatiuā q̄ ē in
mā influxam apte ſupiori. Quia in omībꝫ q̄ fuerūt corrupta et putrefacta uidiꝫ
īfluē uirtutes ſtellarꝝ capiendo determinacioneꝫ ab iſta re cū qua mā hȝ conueniē
ciam. Quiā uirtus celeſtis ē nimis comunis et capit denominacionē p uirtutes
ſui ſubiecti in rebus mixtis: et ideo cū ipā influit in mā minerali ſtatim capit
determinacionē et uirtutē mineralē et ſic ē de uegetabilibus et de aīalibus ſcđuꝫ
genus māle. pp hoc debes fili cognoſcē· elementa nr̄i lapidis q̄ ſt̄ mā nē mineralis
qa in illis eſt influxa uirtus multiplicatiua q̄ reſpicit pfectionē actus mineralis p
determinacionē quā cepit a nā minerali et nō uegetabili nec aīali. Hoc tn̄ certū
teneas ſemp qn̄ uolueris elementa mineralia nō capias de pmis nec de ultimis ad cre
andū nr̄uꝫ lapidē: qa pma ſunt multū ſimplicia: et ultima ſunt multū groſſa.
Quando uolueris comedē capias panē et dimitte farinā: et qn̄ uolueris facere panē
accipe farinā et dimite triticum hoc ē ubū nr̄uꝫ et doctrina phyca tibi fili data p figurā
de elementis inqbꝫ ſunt encia realia mineralia aquibꝫ mouet̄ uirtus celeſtis inſtru
mentalis. Quare fili notare uellis q' uirtus informatiua mouet inſtrumētuꝫ: et inſtru
mentū mouet māꝫ: et materia mutat̄ a potencia occulta ad actū manifeſtū: et uirtus
informatiua introducit in māꝫ p ſciencia cognitaꝫ per artiſtam in ſua opacione natali.

De confirmacione artis p exempla .xxiij.

QVm fili potes intelligē pdicta pcedencia atqꝫ pdicenda q̄ ē uirtus p quā noſt
lapis debet multiplicari et unde exiuit et dicemꝰ tibi q' ipā de celo deſcēdit
in māꝫ mineraleꝫ p quā ſecondū ſpecificacionē ſue nē cepit uires: et uirtē mi
neralem q̄ reſpicit pfectioneꝫ totius ſue nē: et tantū qꝫtuꝫ pōt ſe extendē p totam nāꝫ
indiuidualiū que ſunt incluſa in humilitate nē mineralis et inqꝫ p uirtutē īfluēte
influit et deſcendit uirtus nr̄i lapidis formatiua ſicut in ſemine animalis q' moue
tur a ſupfluitate nutrimenti putrida deſcendente a uaſe teſticulorꝝ uirtute forma
tiua aīalis: que uirtus poſt modū p deligenciā nē ſpecificat indiuidualia in forma
et ſpē animalis pcedentis et ē ſicut carpentarius uel magiſter lignorū informando
ſuū artificiū p ſuam artē. Sic ē in mā nr̄i lapidis: uirtus formatiua que reſpicit for
macionē iſtius ul' alterius reſtringendo. dico tibi q' ipā ē quedaꝫ uirtus comunis que
format lapides et metalla et omīa media - - que ſt̄ inter iſta: et ideo dico tibi: et di
xi ſurſum q' ē uirtus comunis totius nē mineralis. Quia lapides comunes p ipā
ſunt formati p denominacionē qꝫ capit a loco terreſtri ſue generationis: et pp hoc ī
illis ē fixa. uideas igit̄ ſi ē res nimis cōis cū ſit in lapidibus quos tu quotidie calcas
unde ruſtici nimiū admirant̄ qn̄ audiunt q' nr̄uꝫ aurū fit de uā lapidū. Ad huc
potes cognoſcē melius iſtam uirtutē que ē potencia formatiua capiendo ſimilitu
dinē in liquoribus gūmoſis arborū quō exeūt ex ſicut maſtix thus ul' reſina ter
bentina: et liquores uinearū et aliorꝝ ſimiliuꝫ q potes cognoſcē humiditates

mixtas p̄ minimas p̄ticulas cū ſbtilibus p̄tibus ſiccis ſuaꝝ arboꝝ p̄ uirtutē et mix
tionē caloris n̄alis q̄ fecit ſuſtinē humiduꝫ cū ſicco · et ſiccū cū humido · et pp̄ hoc
qn̄ tales liquores exeunt extra ſuas arbores ſtatim manifeſtat humidū ſuam n̄am
ſiccam · qn̄ p̄ frigidū aereū conſtructū congellat̄ ut lſ q̄ dicit̄ · et lſ q̄ ſunt ex̄ locum
ſue gn̄ationis inquo ē uirtus formatiua q̄ format dictos liquores cū ſuis duob᷒ inſtrumē
tis in flores et folia et fructus ſecōdū ſuaꝫ naturā tantū quantū ſtat intus dictas ſuas
arbores ubi ē dicta uirtus que ē calor natē · per hoc fili potes intelligē̄ · qa ſicut materia
ſubtilis terreſtris ſicci que paſſa cū humido uiſcoſo ul̄ mā humidi que paſſa ē in ſicco
terreſtri ē parata ad lapideꝫ et generata in illū per infuſſionē uirtutū ſtellarū et loci
ſicut ſup᷒ diximꝰ · Virtus formatiua lapidis ita gn̄at̄ p̄ infuſionē · Similē uirtutē hn̄t ſe
mina teſticulorū ſilicet poſtq̄ ſemen deſcenderit p̄ totā ſpongioſitatē corporis et duc
tū ē aduaſa ſeminaria p̄ talem modū q̄ dicta uirtus recipit determinacionē a loco ubi
ē infuſa : et pp̄ hoc recepit potenciam formandi dictas ſ duiſas figuras p̄ differenciā qua
gn̄ationis litatis loci gn̄oſis · Quia qn̄ uirtus informatiua ē infuſa in māꝫ mineralē ipā inuenit
materiam dictā in complexione nimiſ ſiccam tendēteꝫ ad mineralitatē : et propter hoc nec
ceſſe ē ei q̄ ipā ſequat̄ naturā mineralē informantē ſecondū qualitatē loci ubi iungit
n̄a ſecunduꝫ uires ſuas · Jta ē in n̄a animaliū qd̄ ē complexionata de complexione calida
et humida ſicut teſticuli aīaliuꝫ qui ſt̄ calidi et humidi ſecōduꝫ maius et minꝰ nimis ſpon
gioſi : et ſic uirtus format ſeruando qualitatē nature et ſpecificando iſtam ſecunduꝫ
intellectū n̄e ſpēm gn̄is unde exiuit : et ideo dicimꝰ tibi fili ſi nos intelligē̄ uis q̄ in
quālib; materiaꝫ ſecondū ſuam ſpēm infundit p̄p̄a uirtus : et hoc ē q̄ dicit cronica pla
tonica q̄ ſecondū meritū mārūꝫ ſunt infuſe uirtutes celeſtes q̄ opant̄ et formant ꝛ
res n̄ales et uegetabiles et minerales et animales et iſtam nos uocamꝰ uirtutē celeſtem
uirtutem multiplicatiuaꝫ · uirtutē uegetatiuā : et uirtutem imitatiuā / Quare declaratū
ē q̄ lapis nr̄ format̄ p̄ uirtutē celeſtem et creſcit p̄ uirtutē multiplicatiuā et pullulat
et gignit p̄ uirtutē uegetatiuaꝫ et imitat̄ p̄ uirtutē imitatiuā et corrūpit̄ p̄ uirtutē
corruptiuaꝫ : et generat̄ p̄ uirtutē generatiuā a corruptione in gn̄ationeꝫ / pp̄ q̄ expe
dit q̄ in tuam mām infundat̄ talis uirtus : qa anima ē lapidis ſicut anima uegeta
bilis eſt plantaꝝ et uitalis aīaliuꝫ non q̄ intelligas q̄ p̄ ſimillē modū ē uegetabilis
ſicut in plantis ſꝫ quaſi ſequēs ordinē ſecondū ſuam potenciā et ſecondū q̄ ſua materia
pōt pati racione ſue ſubtilitatis tendentis ad mineralitatē · Quia ubi magis pōt mon
ſtrare poteſtatē ſue nobilis uirtutis celeſtis tanto mā ē ſubtilior et de iſta facit melius
quod uult : nec q̄ ſit ſicut anima uitalis q̄ ē actus corporis organici phyſici hn̄tis in
ipſa potenciaꝫ uite qa facit māꝫ ex ſua n̄a duram terreſtrem et ſiccam nō ſulphur
ſꝫ ſicut ars que opperat̄ ul̄ artiſta in ſuū artificiū · Quare te fili ſcire opportet q̄ omis
talis uirtus que informat māꝫ ſecondū genus n̄e ē neceſſe q̄ hēat duo p̄rincipalia
inſtrumēta p̄ que ipā format ſuū opus ſ ſecondū diuiſitatem ſue mē · noticiam
quorū dabimus tibi in ſeconda p̄te : quia adhuc magis de dicta uirtute uolumus
declarare et dabo tibi exempla p̄ dicta uegetabilia

Promittit [illegible] in ſecunda parte

De exemplis artis p̄ uegetabilia · xxiiij ·

Fili in nr̄o lapide ē uirtus dicta mortua qa nō pōt multiplicare rōne ſue mē
dure atq; compacte inqua calor q̄ ē ligatus cū iſta nō pōt moueri p̄ quem dicta
uirtus debet gn̄ari ad formanduꝫ nr̄uꝫ lapideꝫ · et de hoc dabimꝰ tibi exemplū

p granũ frumenti et omiã alia ſemina qr granũ frumti ſtando totũ p ſe in mã con
pacta et ſicca nũq̃ ſecondũ curſum nature põt multiplicare niſi p reſolutionẽ et at
tenuacionẽ ſue clare ſbe cum ſimplicitate inqua ſba dura et congelata calor incluſus
intus dictam ſbaz determinat⁹ ſtat mortificatus racione ſiccitatis et duritatis inqᵃ
ẽ terminat⁹ mã inqua calor nẽ eſt retentus. Quia de frigiditate et ſiccitate ex=
cellenti cauſat̃ qualitas mortificatiua: et pp hoc põt cognoſcẽ ruſticus q talis ſicci
tas cauſans duriciã et mortalitatẽ indiget humectacione aerea ad finẽ q calor
ñalis poſſit reſuſitari et extendi per ſimplicẽ materiã aeris q̃ ẽ ſibi cibus ñalis.
Sz iſtarũ ſbtilacionẽ ptiũ groſſarũ in ſimplices nõ debet̃ nẽ q poſſit facere
niſi p ſbtiliacionẽ ſuarũ partiũ groſſaꝝ ſiccarũ cum reſolutione que fit p rein
crudacionẽ humidi ñalis grani q erat triturat⁹ et coctus cum digeſtione pfecta
ad modum ſbtilis ſbe albe ex qua fit panis quem tu comedis et reincrudatio hu
midi ſeminalis ñati cũ ſicco cãt̃ ab humido ſubtili frigido terreſtri et cru
do q id recipit in ſua diſſolutione. Quia neceſſariũ ẽ q ſiccũ fiet̃ in humid'
q eſt amicũ et cibus ignis q format ſemen cum ſua uirtute. Sz cũ ſiccitas
et humiditas ſint qualitates oppoſite cum differencia contrarietatis pp hoc
ẽ neceſſe q cũ differencia concordancie debeant pmutari elementa ab unaꝫ
qualitate in aliaz ſilicet a ſicco in frigidũ a frigido in humidũ ad finẽ q mã
terre appropinquet igni p differenciaz concordancie ſilicet q mã grani ſicca
fiet̃ in mãz humidam inqua ẽ calor ñalis cũ differencia concordancie q̃ hᵗ uir
tutẽ recipiendi uirtutẽ informatiuã celi: p q patet q nã non tranſit a cõtra
rio in contrariũ niſi p ſuũ mediũ p quod mediũ uł tranſitũ cãt̃ differencia
concordancie cum qua nã conuertit̃ de nã in nataz: et hec dñã ſpãlis quã tu
debes reſpicẽ: qa aqua ẽ amica aeriſ p ſuã humiditatẽ et ẽ uicina terre p
ſuam frigiditatem ex aqua p rarefactionẽ uł ſbtiliationẽ uenit reincrudatio
in rebus que fuerũt cocte et condenſate terminate p artẽ et p naz. Fili condẽ
ſatio et rarefactio ẽ uia originalis in trãſmutacione elementorũ in ceteris gra
dibus: et hec ẽ doctrina comunis cũ qua nã ſapiẽs conũtit ſua elemẽta: et ideo
cũ granũ frumti ẽ ſolutũ et reincrudatũ et tranſmutatũ a ſuo ſapore in aliũz
opat̃ hic frigiditas et humiditas q̃ ẽ aqua cruda propter hoc calor in quo eſt
uirtus informatiua ſecondi inſtrumti q mouet̃ de celo ad informandũ p aliaz
informacionẽ calorem ñalez nõ põt hẽrẽ motũ ad penetrandũ actualiter necꝫ
mouendi ſe in ptibus ſui humidi ñalis ad formandũ qa ẽ mortificatũ et ebeta
tũ ſtat in ſuo ñali pncipio rõne frigidi humidi q ingreſſuz ẽ in ſuũ ñalem
p reſolutionẽ et conuſionez dicti ſicci cum ſupfluitate magni frigidi et hu
midi. Sz poſtmodũ deſcendit a ſecõdo inſtrumto uirtus celeſtis que cũ calo
re ſolari informat mãz reſoluendo et minuendo de dicto humore frigido quã
tum ẽ neceſſe ad intencionẽ nẽ et nõ plus hoc ẽ uſq ad terminũ excitacionis
caloris ñalis: qa tũc deſtruit mãz q̃ ſupfluitas frigoris que tenebat mortifi
catũ calorẽ q eſt inſtrumtuz nature et p quã ſupfluitas mittet̃ in reſoluti
one. et qñ hic calor nẽ excitat̃ p calorem ſolis cum continuatione talis infor=
macionis dictus calor incipit moueri in ſuo humido ñali cũ quo ẽ ligatus: et ĩ
mouendo ſe penetrat: et in penetrando dilatat: et in dilatando format: et con

uertit ſuū humidū m̄ale in ſuam propam ſp̄ez et in ſuū propiuz ēē et ſic
opaī non ceſſat calor nē infra ſuam m̄am uegetando pullulando ampliando
elongando extendendo et multiplicando quouſq; uenit ad terminū q̄ h̄t plus
de materia humida. qa tūc incipit humorē tīare et inſpiſſare cum uirtute in
formatiua differente ab alijs p concordanciā: et calor mortificat p ſiccitatez
q̄ granū frumenti recepit in ſua tīatoē cū conpactibilitate et duritate quo
uſq; conūtat in terminuz in reſolutione: et putrefactione. pp quod ē rota ele
mentorū p n̄am p totū circuitū rotās quouſq; uenit ad ſuū punctuz deter
minatum et ſic p expienciā euidentē nā te docet q uirtus que ē in poten
cia in ſemine grani ſeu tritici nūq̄ procedit in actuz productiuū ul' uegeta
tiuū: niſi poſt corruptionē et putrefactionē ſue prope materie qa ē cauſa ſue
alienationis et ſb̄tilationis et rarefactionis quouſq; uenit ad punctuz genera
tionis quam nos uolum⁹ multiplicationē ab uno grano in centū: et a centum
in milia et c̄. Qua propter ſciunt ruſtici neceſſitatē uiuendi q ſi granum
frum̄ti nō proiciat in terram nūq̄ ſuā uirtutē multiplicabit. Quia ſua m̄a
ſicca nō patit partum. . ſue terminationis facte p conūſionē ſubtilis in
ſpiſſum et ſi proiciat in terrā calcinabit p reſolucionē et creſcet humiduz
cum putrefactione p quā uenit uis ſue animationis que facit multiplicare
cū calore celeſti p quem exaltat et frumentū appellatur: Vnde nos dicimus
frumentū res aut ciuſſadē . . q̄ p gentes mundi aduuat facta uirtuti
celeſtiū cum ſeminacione et aracione et cultiuacione et in p̄gnatione terre: et
p talem modū ipōſ aduuādo naturā p maiorē cultū fructus melioratur.
totū hoc dicimus tibi q ſimile ē in nr̄o magiſterio: qa p̄mo nec̄ce ē tibi q ſb̄a
q̄ eſt pura nā nr̄i lapidis reſoluat cum ſb̄tilacione ſue groſſe ſb̄e et poſtmo
dum putrefiat et humidū ſepatū q ē factū in nāle cum calore ſolari q uadit co
tra ignem: poſtea adminiſtrare ſibi cibū competentē quē dicta uirtus debet i
ſe pmutare: et p iſtū modum nā mineralis aduuabit p induſtriā ſapientis
alchimiſte in tali forma q coram oībus hominibus cū clara luce manifeſtabit ſuos
effectus: et poſſe q uadunt poſt probaciones logicales qa incluſuz ē. p hoc intelli
get in qua forma artiſta hui⁹ opis nālis debet inclinari et dirigi cū conſideracione
inſtrumētali ul' rōnali et non ſophyſtica in ſentencijs phye natalis qa adhuc nō
obſtante quocūq; ingenio profondo q ipē hēat argumentalē et rationalez et cū
toto hoc nāli rerum - extrinſicar: iam pro toto hoc p nullā racionē que ueīat
ad ſenſum poterit rōne cognoſcē nec indicare cū qua uirtute cū qua natā
et fortitudine intrinſice debeat ſuam multitudinē augmentare ſup terram
niſi p ſimilitudinē qī ſimplicē augmentando nr̄uz magiſteriū erit ul' non
erit: nec quō pōt fieri q nr̄uz ſemen in terra ſua pullulat ſine meſſē hoc
tū ſcies niſi p doctrinā expimentorū non intraſti p̄us in phya nāli nō uero
ſophiſtica q̄ orit a diuiſis p̄ſumptionibus fantaſticis infuſis in capite illorum
q cū pnoſticationib⁹ eleuatis contra uoluntatē racionis nē faciunt multos in
ptinenter adherē in ſophiſticationibus. Quare ergo concluſi tibi p rōnes ſup̄
dictas q ſi p induſtriā naturalez cū claris et rectis expimentis tu nō hēs
rectam noticiaz rei iam ad iſtam nr̄am p̄ciosam eſcam non eris p nāz īuitat⁹

etq per istam uiam nõ procedit nõ erit in suo processu uerus phus et ignoret propetates
uirtutũ ladum que dicunt entia a potẽcia in actũ sicut exptm cognitũ est. fili expim
tum destruit omẽ formã erroris q uenit ab arrogancia colerica in capitib9 illorũ q psu
mebant esse hoc q nõ ẽ nec unq̃ erit: et tales credũt suam deceptionẽ ẽẽ deceptibilẽ
qa nesciuit discurrere hoc q sua fantasia sibi representat cum claro expimento si ẽ sic ul
non et pp hoc recolligas intemet ipm q ẽ tibi necesse q sapienter tu cognoscas primo
nãm nostrorũ cum certa expiencia hita p uiam pratice me theorica ul
doctrina ostensibili ul reuelacione: qr pp theoricam format pratica et expiencia forma
tur p praticã: et p expiencia format clara ũitas que illuminat intellectũ humanũ. Er
go fili cognoscas processum qa iste ostendet tibi materiam nrorũ la[duz] et uirtutem
illorũ q cum fortitudine conuertit rem quod nulla alia sba possit facẽ nisi illa per
suam similitudinẽ: et ẽ res secreta non labores sine illa. communis omibus sicut lux mũ
di: noticiam cui sicut dixi tibi nõ hebis nisi p uiam expimentorũ et nõ sine illis. qa
ab illis exit ũitas esse q multiplicat tincturaz cum adiutorio informatiõis nostri nalis
magisterij De corruptione et gñatione et mutacione .XXV.

Nunc potes cognoscẽ q nulla res põt nasci nec crescẽ nec animari nisi post suam
corruptionẽ et putrefactionẽ et mortificacione qr tũc nã mutat .i. nã in nã
naz et facit sic: sic res fragilis in mã que nõ ht complemẽtũ pfectionis. extra
he igit formã a sua mã post corruptionẽ .i. ad finem q p illam postmodũ separata a
sua corruptione possit pfici cũ sublimacione. fili in omĩ mã stat qdam potencia actia
sicut tibi dixi si bene me intellexisti que forma in completa uocat et rõne sue imper
fectionis ẽ comunis duobus contrarijs q qĩ dicunt informatiua istius secõduz suum
instinctũ: qa quantũ ista potencia p uirtutẽ informatiuã ducit ad actũ alicui9 forme
statim appetit sub formatiua contraria sicut ista potẽcia quantũ .i. se ht comuiter
in frigidum et humidũ ipã stando in frigido statim appetit ẽẽ in qualitate contraria:
qr nulla forma corporis corruptibilis ul generabilis põt unq̃ sufficient implẽ in sua mã
potenciam actiuam q nõ heat appetitũ pficiendi ul implendi p aliam formaz: nec illa for
ma cum sit dispata non pot introduci in mãm nisi p corruptionem forme prioris: et hoc
secondum uirtutem agente in nã et in missam corrũpit psentem qa sic excitat fora
actiua ad formã contrariã et dat sibi paulatim paulatim magis pfectum esse: quousq
fiat cum pfectu actu i9 forme et sine istius proprietatibus nõ stat omis materia. Qua
propter fili cum tu uolueris corrupẽ nrm lapidem corrũpe cũ igne sicco ad finẽ q sic
cum conuertat in frigidũ: et qñ uolueris appropinquare gñacionez. facias q humiduz
conũtat in calidũ p frigiditatem: et cum fueris in puncto generandi misce frigidum
humidũ cum calore naturali sicco et qñ uolueris aquã cum calore frigẽ facẽ calefiat
magis: et qñ ignẽ uolueris illuminare cum aqua frigida balnea intus. et si uis niuem
cum frigiditate dissoluẽ congella plus et he sunt uere pmutaciones nẽ graduate
secondum gradus scale nãlis q ẽ rotare elemẽta et eles sicut tibi diximus. Si igit
siccum tu conuertis in frigidum et frigidũ in humidũ et humidũ in calidũ habebis
magisteriũ qa talr nõ exit a nã. et malignitas conũtit in bonam et bona in me
lius et pp hoc capimus nãz in hac arte duplici modo pmo nos accepim9 pro contẽ
to sicut ẽ ignis nẽ. secondo accepim9 pro continente istius sicut ẽ aer quo ignis
debet moueri ad formandũ causas nales: et pp hoc qa aer nõ põt stare sine natã

ignis nec ignis pōt formare aliquam speciem materialē in similitudinē suam nisi i
nām propinquam. Noli intelligē q totū sit plusq̄ una natura ex qua fit totum
nrm̄ magisterium p q patet q lapis ē de mā aeris compositi qa si nō fuisset ī n̄alis tin
tura ignis nō posset manifestari in actū: nec ignis posset ardē sine cibo aeris: et si non
arderet non daret claritatē. pp hoc cū in qualibȝ composito sit ignis n̄e et iste p cer
tā informationem mouet et in mouendo sē mouet nām terminando p istā. neces
sarium ē q ducat eam ad aliquam speciē secundū q informator fuit informatus si
licet ad·iam· ad quam mā h̄t conueniencā secundum cursum n̄e. Quare tibi declarat
q non uelis opari nisi ex meliori et nobiliori mā quam tu potes inuenire qr res
non fit nisi secundū suam nām et sic ista debet emendari.

De aqua pmanente et de igne maris et de nā corp̄ et de uiriditate et nigredine. xxvi

Alli nr̄a humiditas ē aqua pmanēs: qr ipā non pdit humiditatē radicalē nec
conburit p ignem nec ignis mār̄s nr̄i nō potest consumē q hō nō uideat mu
tare ab uno calore in aliū ymo meliorat et crescit in propetate. qa ignis
ē suū propiū nutrimentū uł cā sue nobilis augmentacionis: pp hoc qn̄ uoluīs incipe
p̄paracionē nr̄i magistery. Accipe aquam proporcionatā in qualitate s̄m nām corpis
q uolueris dissoluere p talē modū: q uirtus ignis contra nā nō supragrediat calorē
nālez qa corpa non st̄ in qualitate in mensura si semel fuerūt uni uirtutis et in mē
sura non h̄nt pticipacionez in differencia concordancie qr de aqua de illis nō st̄ tāte
fortis compositionis: nec suū sulphur ē tantū subtile et tam tempatū et pp hoc cum
magna friuola et debili uirtute possūt solui. fili ignis q calefacit hominē infrigerat
leonem: et ignis q calefacit leonē ardet et conburit hominē: et pp hoc scire debes q
fortitudinū sunt uirtutes nr̄orum lapiduȝ ad finē q argenta uiua p respectum
potencie sulfuris n̄e possint attentari cum certa noticia graduacionis in suam pmaȝ
resolutionē: qa ibi iacet totū piculū. Quia pp notifico tibi q tu debeas sulphura cū
calore distruere simplicū argentorū uiuorū in tali forma q sua propetas actiua nō
comburat p extraneum calorem nec possit separi a suo subiecto humido qd uidet
totū nigrum plenū nobili spū. Nigredo hec tibi ostendet signū pmc porte adin
trandum in nr̄uȝ magisterium nec sine ista nichil pōt facē hō qr ignis ē natē
q debet creare lapidē q sine corruptione sui corporis nō pōt manifestari et si nō
manifestat nō erit in actu q possit gnāri q principiū n̄e nr̄e
opacionis ē in forma capitis cordis nec opaciones pcedentes sunt pncipiū seu p
mordiū nr̄e opacionis. qr erratice sunt quousq compositū manifestat nigrum
Non tn̄ fili uelis intelligē q nostra nigredo ueniat subito nec repente sȝ suauiter
modicū et modicū qr facit q colores transeant p sua media sicut elemēta. qa ig
nē cum sit reclusus in magis profondo sui corpis nō pōt ita cito ondi quousq
corpus sit aptū: qa in elementis grossis est inclusus ignis: et propt hoc expedit
q pmo debeas subtiliare grossā elementa. scilicet terram et aquam in digestione
debili et fragili unde causat uiriditas q ē pmus color signū cui dat intelligē
q actio coloris resoluentis ē debilis et lentus et p consequens insufficiens ad
dissoluendū et rectificando ptes terrestres. et pp hoc insuffic. manifestat color
uiridis indigestus et terrestris inuentae cui multiplicat calor nālis q rōne humi
di extendentis q tenet eū obstatū atq densum: et nō pōt manifestari. Si sicut iā

[illegible] est de mā aeris compo
siti

[illegible] uelis opari nisi ex nobilio
ri materia [illegible] ☉ · ☾ · ☿ ·
[illegible]

Ignis est [illegible]
[illegible] humiditas [illegible]
[illegible] permanentem [illegible]
[illegible]

Nota de igne [illegible]

Nostrorum lapidum [illegible]
[illegible] resolutio
[illegible] magis comburitur

Nigredo est [illegible] sine
qua nihil potest fieri

Omnes operationes [illegible]
nigredinem que tamen nō repen
te manifestatur
Ignis reclusus in [illegible]
nō pōt cito ostendi quousque [illegible]
[illegible]

Nota de colore viridi in
digesto et terrestri significante
debilitatem caloris resolventis

Dicit q humor [illegible] et terrestris p suū contrariū [illegible] et p suū simile̅ [illegible] digerit

[illegible]

Quare nigredo dr̄ initium huius operis

Ecce hic nominat humore̅ [illegible] et [illegible] dixit [illegible] ergo sine isto non fit [illegible]

[illegible]

Secundā digestionem [illegible] [illegible] in [illegible]

dixi calor n̄ālis paulatim paulatim uigorat q per adiutoriū caloris ignis admi nistrati p ingeniu̧ artiste q sciat bene cū intellectu apto dispone̅ et informare co què m̄ām quousq; de sup appareat uestigiū ingredinis qr tūc ignis n̄ālis pugnat contra suū humore̅ ubi causat nigredo cum igitur tibi incipit appare̅ multiplica tam cū informatione n̄āli p quam debet gubernari ignis n̄e q incipit digerere m̄ām sicut apparet p suam nigredine̅ et pp hoc declaret tibi q in p̄ncipio nigre dinis incipit opari noster ignis et non p̄us et pp hoc dicit p̄ncipiū n̄ri magiste rij: qa tūc excitat calor n̄ālis q h̄t posse putrefaciendi elementa intātu; q in fine hui⁹ digestionis q̄ p̄ n̄ālis caloris in n̄ro magisterio complet m̄ā. Quia humor ponticus: et terrestris p suū contrariū adunatus p suū simile̅ apte di gerit: et tūc in m̄ā completa p gradū dicte digestionis color niger multiplicat⁹ nō solū in sua sup̄ficie. s̄ p partes subtiles sepatas in tota m̄ā cum multiplicatiōe sepata generata a calore n̄āli in humido radicali unde facim⁹ n̄ām tincturam l albam sicut nix. Tūc dicim⁹ totaliter iḡ q cor⁹. ē liq̄factū intus et de foris: et nō p potenciā ex actione̅ ignis cōis s̄ p potenciā ignis q ē calor n̄ālis. qr ī impḡnant n̄ru̧ lapidem de magis forti calore q̄̄ ē ignis ellementalis et sic uirtutes ex po tencias cār uidemus et cognoscim⁹ p effectū illor̄. hoc igit̄ fili teneas in tuo se creto q calor n̄ālis p̄dominans post diminutione̅ humidi excellentis omem gros sitiem sup terrestritate̅ quam prius non potuit dissolue̅ nūc cū sua forti actione l dissoluit et digerit quousq; uenit ad ultimū punctū sue actionis in digestione: et qn̄ sic est materia digesta putrefacta et bene cocta p dictā digestionȩ n̄ā sepat subtile a spisso et p̄ficit grossum in p̄tes remotas p actione̅ secunde digestionis et tantū quantū est necesse de subtili conuītit in s̄bam sulphuris creati de arge to uiuo. [illegible] conuisio ē facta cū formatione data calori n̄āli in terra digestione.

De mō philosophandi et q ars nō dat̄ nisi phılosophis et de terra ī q̄ niz aurū et c̄. xxvij

HEli in omēs libros hui⁹ artis loqm̄ uocibus tacitis et multū nobilibus ad ad finē q p̄ncipalis res contenta in illis nō possit dari nisi p̄hys et filijs n̄re filosophie q sunt inuestigatores ueritatis et amatores istius et non sophisticis plenis m̄dacijs et mundanis nec amicis mundi sicut sunt usurari ue natores aggregatores thesauri condempnati diabolici et incantati q nolunt labo rare nisi in rebus palpabilibus: et ideo ipi nupti et coniugati in rebus mūdanis nō possunt apire suum intellectū ad intelligendū n̄ās doctrinas cum quib⁹ posset h̄ere tesaurum p̄petuū : pp hoc fili tibi dicimus q uelis deseruire sapiēter sectaciones que dedim⁹ et illas non minus cum multis reiteracionibus cōsideracioib; et speculacionibus si nos uellis intellige̅: et cum nos intellexeris capias id duabus manibus cohoptum tua camisia p̄hye uestem dimittendo tuis filijs: sicut patres tui dimisserunt te tibi non aliter: qr maledictus esses sicut participans cōfusio ne mundi. Quare nō reuellas uiua uoce qr sine consideratione istius. ars nō debet possideri nec doceri actualiter nisi cum cooptura p̄hye i⁹ q cum intellectu elleuato dixerut sua instrumēta ad penetrandū res secretas n̄e et tu q n̄r fili⁹ esse desideras et nutriri in p̄hya debes p̄scrutari cū reuellacione nobilis intellect⁹ hoc q nos dicimus esse uerum in n̄ro magisterio q sum⁹ n̄ri auri fermentati post fixacione̅ sue reductionis in terra; suam apparet uisibiliter ī igne p̄hye.

[illegible]

[illegible] philosophie

pp igr̄ reuelat̄ tibi q̄ terra in qua nr̄uz aurum debet duci · p̄o sit alba anteq̄z possit manifestare aspectum nr̄i ignis: semp fili tū hēas intelligere in dealbatione q̄ hic iacet multa tarditas de alba tuā terram et nutri si uis q̄ filii patris subueniat tibi in neccessitatibus. fili ista terra ē nr̄a magnesia in quā ē nr̄uz secretū: et nr̄uz finale secretū est congelatio argenti uiui uulgaris et inceptio nr̄i secreti ē congelatio nr̄i argenti uiui fili nr̄uz argentū uiuuz p̄ nos congelat cōe et sine isto non pōt fieri. fili rectitudo nr̄e sciencie in p̄ncipio nr̄i magisterij ē congelatio argenti uiui in nr̄m magnetē. fili nr̄ magnes est argentū uiuū tale sicut dixi⁹ et ab isto exit fum⁹ nr̄i auri et nr̄i argenti p̄ quez uenit oīs calor ad pfectioēz. et si scis eicere a corpore hēs medietatez secreti: et si tu scis reducē colorabit̄ ȳgme alba sicut nix. fili ita sicut eicit̄ a corpore reducit̄ in id. fili nr̄ ignis attrahit foris paulatim paulatī: et postmodū reducit ad corpus suū nobilē calorē. fili istud ē nr̄uz semen cū quo fixat̄ nr̄a tinctura in corporibus q̄n extrahit̄ ab illis cum aqua ignis. fili inpregna corpus igne et multiplica suā conbustionē et hēbis fortem tincturam. intellige secretū q̄a conceptio est et in complectio tocius sicut tibi dicemus p̄ uiam pratice.

De natura fermentacionis xxvij

Fili tinctura q̄z tibi diximus extrahit̄ a nr̄o auro et illā fermētam⁹ cū auro uulgari q̄ ducit eam de potencia ad effectū et quousq̄z fum⁹ certus totaliter et non poteram⁹ credē quousq̄z uidimus potenciā nr̄e magnesie q̄ paruuz magnū calorem congelat spūm p̄ mutationē sue nē exubertate in colorē pmanentē. ista fermentatio ē facta p̄ aduiuūctionez sulphuris rubei fixi. et postmodū nō est aliud q̄z ignis aqua et terra que sunt plena quinque essencie cū aqua lauat terra et cum igne tingit̄ et colorat̄ et tunc manifestat cuilibz hōi ista fili ē tinctura q̄ ab una terra expoliat̄ et alia multū nobili induit̄: et scis q̄r nr̄uz p̄ facit finem aureū q̄n ab isto sublimat̄ mercuriū qntum est ideo q̄r mercurius iam tenet captaz in suo uentre omēz tincturā fumi et q̄a id est inp̄gnatū dicto fumo q̄ ē noster ignis p̄ decoctionē successiue correspondentē nē dicti ignis q̄escat in uentre dicti argenti uiui gelati p̄ exsiccationē p̄tiū subtiliū sue ignibilitatis essencialis indigerendo p̄s dicti mercurij colorat illud et transmutat in suā propam nām ignis q̄ ē totus pura tinctura infixa in essencia m̄ali indiuidualiū ul̄ nē metallorū q̄z nos uocam⁹ spūm mercurialem cū in.i.m sit manifeste resolutus: et adhuc sit resolutiuus in ista et erit tm̄ quantu stare poterit q̄r nā sic uult p̄ arculacionem. / uirtute informatiua. xxviij.

De mō p̄cedendi in pratica et quo indiget i magisterio et de tribus neccījs et de

Sed ad informandū istam materiam nō ē neccessaria p̄auca sciēcia. fili non pōt tibi concedi excepta reuellatione ul̄ doctrina ostensibili q̄ tu possis intiare praticā nr̄i magisterij nisi sit p̄ magnā theoricā q̄ tibi debet reuellare uires nē et suū uelle. Si igit̄ tu negligēs fueris ad elligenduz et p̄ scrutandū contenta in nr̄is libris recusibis in nr̄a pratica ignorando totaliter quō et quam rem intelligē tu debes ad manualiter opandū: scias fili q̄ requirunt̄ principaliter in nr̄o magisterio ul̄ ad propinquitatē nr̄e opo nis: sunt tria p̄ncipaliter. silicet subtile ingeniū nāle et non sophisticum

Nota ab una terra expoliat et alia nobiliori induitur

et opus manuale et liberũ arbitriũ. et reqrit diuitias: Sapienciã et libros: di
uitias ad hñduz potẽtatez. Sapienciã ad sciendũ facere: libros ad apiendũ intellec
tum diuisum q est in multis gentibus. Quia hoc q aliqs conphendit p doctri
nam unius iam nõ poterit capere p doctrinam alteri⁹: et sic doctrina unius 7
apiet doctrinam alterius forsan data p figuram et secũduz tradicionẽ plus uel
minus ualentem. Sz nos hic cum clara uoce manifestabim⁹ tibi pncipale sec
tum ad intrandũ ad secreta nẽ ubi uidebis multa pulcra mirabilia q̃ quasi
reputant admiraculũ p secretũ nẽ ad qd' tibi neccesse ẽ q tu incipias intrare
p istum modũ. Fili necce ẽ tibi q tu primo hẽas in noticiã informatiuã uirtu
tem cõmemoratã q̃ de pnti in nr̃o magisterio de certa sciencia ẽ cognita: qa ars
silicet sciencia qñ certissime ẽ sita sine aliqua ignorancia p suã intelligenciã
q̃ uenit a nobili opario informat mãm ad illud esse ad qd' calor n̄alis instrũm
talis in q̃ ẽ influxa uirtus actiua tendit et dirigit in suã mãz ad opanduz
et formanduz. Igit apparet q dictus calor instrumentalis dirigit p uirtutẽ in
formatiuaz et uirtus informatiua constat et dependet a sciencia.
et obseruando corpus nẽ in magisterio et ista influit in mãz p q̃ calor excitat⁹
mouet in ipã sicut in nã cuilibet alteri⁹ rei influit uirtus informatiua celi et
stellarũ qr celũ est pmus motus totius nẽ sicut sapiens opari⁹ ẽ in nr̃o ma
gisterio p doctrinã sue nobilis intelligencie. et p hoc reuelat tibi q in toto ma
gisterio duo sunt neccessaria. silicet uirtus informatiua et instrumentũ eleuatũ
cum quo debet formari nr̃m magisteriũ. Virtus informatiua gubernat p qua
tuor principales uirtutes conuenientes. silicet calor frigiditas siccitas et humi
ditas ad finẽ q mã sit tractata cũ instrumẽto directo: et ducat ad illũ actum
p quam debet uti et pati suam oponez secunduz intencionẽ conuertentis et cõ
uertibilis in tali actu debet informari mã ad finẽ q per istam informationẽ
suũ instrumentũ sibi gubernet ad pficiendũ suã oponez correspondentẽ uolũ
tati opantis in mã in forma p artem secundũ exigenciã nature uenerabilis
sapientis et intendentis nẽ ad suam pfectionez. / Silua. xxx.

De diuisione uirtutis formatiue i mã attractiua: et retentiua: et coagulatiua et expul

Item fili intellige q cum dicta uirtus informatiua debeat gubernari p sup
dictas quatuor qualitates al' elementales ab ipsis illis inmediate et succes
siue quatuor uirtutes naturales silicet uegetatiue catur: et
p hoc tu debes diuidere gradualiter informacionẽ q̃ quilib3 bonus oparius deb3
influẽ in mãm conuenientem successiue in quatuor ptes silicet in naturam
attractiuã uel appetitiuã et retentiuã et coagulatiuaz et in nãm expulsiuaz
et continentẽ. digestiuã. Natura attratiua opat p caliditatẽ et p tempatã
siccitatẽ. et nã retentiua opat p siccitatem et p tempatã humiditatẽ et ex
pulsiua p humiditate et p tempataz caliditatez. et digestiua p calorẽ et tẽpatũ
humorem et ista actõe in qua materia magis opat in complexione illi⁹ debes iu
dicare qa secundũ maius et minus sue complexionis ostendet tibi uelocitatẽ uel
tarditatez ul' tempamentũ sue defferencie transmutationis unde causant effect⁹
secundaris qr trahunt de potencia in actũ sicut sunt grauitas. leuitas. duri
ties. mollities: dulce: amarũ: albũ: nigrũ et c̃. Scias igit fili ad quã formaz

ul' uirtutẽ debes tractare tuã nãm ul' uirtutẽ appetitiuã ul' digeſtiuã ul' uirtutez
retentiuã ul' expulſiuam. Quia neccẽ ẽ qd' mã recipiat tales informaciones p artẽ
cognitã: et ſtatim p talem modũ q ſuũ inſtrumẽtũ moueat ſibi et dirigat uſqz ad
finem ſue opõnis cui' finiſ querimus ſignũ manifeſtũ ad ſuũ magiſteriũ. Quare ſi
habes in memoriã ſua ſigna habebis ſcienciã pfectam et ſ habitudinẽ ad emendãdũ
p confortacionẽ et debilitacionẽ q̃ ſũnt extremitates opõnum nãliũ. Quare fili
intellige q ignis [nãl] ẽ inſtrumẽtũ nẽ ſicut ẽ inſtrumẽtum fabri cũ quo opat malleꝰ
q mouet ad ponendũ mãm ferri in formã clauis ul' ad deſtruendũ illã ſecõdum
intencionẽ fabri q informat maleũ ad motũ formalẽ ſicut calor ignis nẽ in nr̃o ma
giſterio. Quia ſecõdum q id ẽ directũ et gubernatũ p artẽ et ſecõduz intentionem
artiſte: ul' id dirigit ad deſtruendũ et corrũpendũ ul' generandũ et ad ligandũ
unũ et aliud. Quare tibi neccẽ ẽ q cũ ſcientia cognita ſciaſ pfecte cognoſcẽ et
elligẽ talem ignẽ ſecondũ q̃ informatũ p artem debet materia mutari a nã in
nãm quouſqz nẽ q ẽ ignis ſupme cũ terminatione et expulſione extraneorũ mo
tuum in ſuam propriaz mãz ſine oĩ corruptione poſſit qeſcẽ in ſempiternũ: et ſ
hic ẽ calor oĩuz rerũ generabiliũ ſicut eſt calor ſolaris q ẽ effectiuus
totiuſ generationiſ: et p hoc reuelet tibi q ſi arſ opandi eſt incerta ad diſponẽdũ
mãz in illa non poterit informari naturaliter lapis in potencia cui' ẽ incluſus actua
liter et formaliter totũ corpuſ ũtutũ que ſunt incentro tociuſ. Bene
dictuſ ſiſ tu deuſ glorioſus potenſ in omĩbuſ q per ad te amandũ et intelligẽduz
et te honorandum dediſti intelligẽ nẽ humane ad conuigenduz et integrãduz pti
cularitateſ confuſas tociuſ mẽ[ne] cum humilitatẽ [uniuerſali] reali p q̃z ipſa moratur tota rec
tificata. Quare fili te monemꝰ ſi pfectuſ medicuſ ẽẽ deſideraſ q tu nõ debeas contẽ
plari in pticularitatibuſ mẽ[ne] qa confuſe ſunt et non integre hodierno tpẽ q[d] nã
non põt pati ul' tollerare pp magnã confuſionẽ: et intellige hoc tibi dicimꝰ. Sed
contemplari in mẽ[ne] humili [uniuerſali] qa nõ eſt niſi una ad curandũ omeſ egritudines et
ad confortandũ uirtuteſ ſpeciales [ſpirituales]. Quare fili ſequere opinionẽ emotheicorũ qa
tota ſciencia medecine põt reduci ad opinionẽ illorũ q ſolum modo contemplãt
umilitatẽ [uniuerſalitate] inqua ſtat congregatio uirtutũ opatiuarz in omĩ curſu nẽ. Qui mul
taſ pticularitates ſit reducere ad uniuſalitatez dicẽt melior inter alios omẽs.
Quia inpticularitatibuſ ſtant uirtuteſ confuſe. In humilitate ſunt uirtuteſ rea
les colligate in unũ ſilicet manifeſtat totuſ curſuſ nẽ et mẽ[na]. me
decinarum: Qui talẽ medecina hẽt donũ dei hẽt conceſſuz ſup terrã et theſau
rum in conparabilem: hẽaſ ergo fili et recupa ſcienciã cum qua poſſis informa
re tuam mãm de qua tale iocale creat p artificiũ q excedit totum curſum
nẽ. Quia ſi arſ incerta tibi opat mã non poſſit diſponi ſecõduz exigẽciã intẽ
cioniſ nr̃e nec nã poſſet creare hoc q hõ querit pp hoc q ſua materia q̃
deficit in uirtute informatiua et propter hoc ſuũ inſtrumẽtũ q mouet ad
informandũ nõ ẽ bene gubernatuz et totũ hoc uenit p cecam ignoranciã in
tellectuſ cum artiſta nõ hẽat ſcienciam cognoſcendi certã informationẽ quam
dicta mã debet recipẽ p influencieam ſciencie cognitã a pfecto artiſta nãli
Et propter hoc cũ mã regit et gubernat p influenciã ignorancie et incerte
ſciencie tliſ mgri ſeqt error: et multũ nã ſua deuiat eos a ſuo intellectu. Qa

Ignis eſt inſtrumentũ nature ſicut malleus inſtrumentũ fabri intellige de igne nature.

Nota q hic dicit de particularitatibus medicine et de medicinã uniuerſali ad curãdũ os egritudines et confortãdũ uirtutes ſpirituales

calor aduſtiuuſ et cõburenſ q ſibi euenit ab igne elemẽtato ibi dat̃ p̱ inſtrumẽtum
q̃ nũq̃ fiunt unq̃ de intencione nr̃e et pp̱ hoc ipa̅ deſiſtit formare hoc q̃ artiſta
expoſtulat **nãlis cum eo calore qui eſt contra nãm . xxxi .**

De diſcrecione ignis et de neccitate corruptionis et gñonis : et de informatione caloris

PEr hoc fili poteſ intelligẽ q̃ ſolus ignis nãlis conforta̅t cũ nouo nãli in
opõne nãlis formacionis ul' creationis ul' tranſmutacionis op̃atur uni
formiter in maz excitatuſ ſolũ cũ igne contra nãm . p talem modũ q̃ ignis
naturalis in quo ẽ uirtuſ actiua nõ ſit ſup̃atuſ p̱ ignem elementalem i p̃ma opõ
ne ſue corruptionis debeſ conſeruare q̃ ignis contra nãz excedat calorem nãlez
in actu in nobili ſub̃o uni⁹ graduſ ſolum mõ ul' in uno gradu ſolũmodo et ꝉ
ultra illũ nõ . Quia corruptio ſpirituſ indiuidui q ẽ cõſeruatio ſp̃ei deſiderãtis
ſimilem gñacionẽ p̱ ſuũ inſtinctũ ſue nr̃e corrũpet cũ deſtructione ſue eſſencie .
et tũc nõ h̃eret appetitum ad faciendũ ſimilem actionẽ : qa nõ eſſet ibi nata
q cũ deſtructione et corruptione q̃ ſt̃ contra nãz cepit terminũ et finẽ cõſuma
tioniſ qa nõ h̃ebat locũ in quo geſteret nec aerẽ in quo poſſit reſpirare . Sicut
tu uideſ p̱ una magna flãma deſtruit unam p̱uã et iſtã conũtit . Quia non
ẽ nouũ nec mirandũ q̃ ignis contra nãz conũtit in totã ſuam ſb̃am ẽẽncialez
et accidentalẽ magiſ q̃z nãlis cõuertit p̱ ſuam p̃maz potenciã iam i p̱te altera
ta ignẽ contra nãz . et p̱ hoc ſit tibi reuelatũ q̃ tibi ſt̃ necc̃e due certe opõneſ
ſilicet corruptio q̃ fit ſb̃ conſeruatione ſue forme et hoc fit cũ igne contra nãz
cum excitatione ignis elementaliſ cũ adiutorio nãlitatis nõiſ nãlis et iſta
opõ qua tu indiges ẽ gñacio q̃ fit cũ igne nãli multiplicati ab igne in nãli
contra nãz . Quia illi duo ignes ſunt conuerſi in propriũ nãlez nõ nãlis p̱ ſe et
p̱ nãm et iſte q ẽ contra nãz per accñs et humorez attractionis nõ nãlis
in ipm ſunt conuerſi . Quare ſunt tũc inſtrumẽtuz nr̃e calidi et temp̃ati fortiſ
ſima uirtute q̃ ẽ apta et potenſ ad faciendũ nouã compatione generatione
ul' colliganciã multarũ uirtutũ conuictarũ in uno proprio ſubiecto q̃ ẽ ſectũ
nr̃e p̱ artem nr̃e magiſterij adherenſ nr̃e humidi radicalis

Que principia ul' inceptioneſ nãles ſit argentũ uiuũ ideſt p̃mũ ſp̃ma . xxxii

HIc ſi uiſ h̃ere effectũ nr̃i magiſterij nõ debes ignorare mãm nr̃i ar
genti uiui q̃ reperit̃ in omnibuſ corporibus elementatiſ in quacũq; forma
p̱ nãm ſit formatũ eſt compoſituz ex quatuor p̃ncipalib⁹ elementiſ ſic
manifeſte apparet p̱ reuelationẽ circuli nr̃e q nobis oſtendit q̃ nichil mũdi
creatũ ul' generatuz p̱ nãz nõ erit ſic diuerſe forme ul' figure qn p̱ p̃ncipia
ul' inceptioneſ nãles nõ inueniam⁹ q̃ nõ ſit totũ unũ ex uno genere mãli ſili
cet argentũ uiuũ q̃ uolumuſ fili q̃ uocet̃ genuſ magiſ propinquũ gñale nr̃e
ſicut p̱p̃um ſubiectũ nãle illiuſ in quod nã infingit diuerſas naturas figãs .
Qñ noſ dicimuſ propinquũ ad dĩaz generiſ generaliſſimi a quo iſtud depẽdet
et qñ dicim⁹ gñale . hoc dicim⁹ ad dĩaz maioris propinqtatis q̃ iſtud h̃t ad nãz .
et pp̱ hoc cũ de iſto fit genuſ . in iſtud conuertit̃ qñ p̱ artẽ ul' p̱ nãz appro
pinquat p̃me forme gñis generaliſſimi a quo gñe om̃ia alia genera deſcẽ
dunt q̃ ſt̃ in nr̃a argenta uiua : et pp̱ hoc cũ q̃lib; aliud genus ueniat per
ſucceſſionẽ nãlem et graduacionem a p̃mo argento uiuo q̃ ẽ generaliſſimũ

et remotũ a pncipali et propinquo medio nẽ, ipm dicit mã pma ad quod ad suc
cedens genus et propter hoc nõ discrepant nec dis conuenuit aut discordant a natã
pma gnis q uocat generalissimũ in nĩa phya ubi decipiunt logici si notat solũ
mõ in spẽ ul in figura sicut apparet manifeste in hoc q tu uides quotidie qd ht
gen in nutrito q nã non posset facẽ si genus conuertentis nõ cõcordaret in nã
cũ gñe conisi. ista concordanciã fili nã ducit a genẽ pme rei in tria gña diuisa
silicet minerale uegetabile et aĩale. fili a pmo genere uenit uapor q generat ex
elementis in mediate et iste uapor ẽ ex pma compositione et a secunda sunt
corpora mineralia: et a tercia compositione sunt uegetabilia et aĩaliã bruta sunt
a q̊ et homines a quinta. Sʒ totũ descendit a primo gñe generalissimo a quo nĩa
pñs mã argenti uiui. ad creandũ quodlibʒ aliud compositũʒ: et unũ compositum
rõne dicte mẽ ul pme cause mercurialis transmutat sicut dictũ ẽ in nãʒ et mãʒ
alterius silicet q genus merduriale uegetabile transmutat genus minerale et
animale. et genus aĩale minerale genus: et hoc qñ appropinquat ad retrogra
dacionẽ sue compositionis ex qua st corpora mineralia: et sic facit nã tales trãs
mutaciones cũ subtili p separacione puri et nõ puri silicet hõgenei: et etheroge
nei qa intencio nẽ talis est. qr corruptio uult ponẽ ad destructionẽ suũ compo
situm. statim tendit ad sepandũ mãm que participat cũ cã qnta: et in illa sal
uat pmaʒ spẽm: qa aliud remediũ nõ põt ibi adhibẽ: et si sic ẽ q cã magne
excitacionis hoc non possit facẽ morat ibi nã magis grossa q transmutat dictaʒ
mãʒ in genus alterius compositi uel aĩalis uel uegetabilis ul mineralis qr secũdũ
q corruptio se extendit in posse secõduʒ qd corrumpit mã transmutatur ĩ aliã
ul similẽʒ. sicut si mã simplex qnte compositionis corrũpet sine conseruati
one sue forme statim mã appeteret esse in quartã compositionẽ p nãm ĩ mẽ te
grossam. Sed ista sepatio non põt fieri nec p artẽ nec p nãm ad pfectionẽ mẽ
si conuerteretur actiui nõ redoit totã mãʒ hõgeneaʒ: et q una ps istius similiter
sue totalitati uel sit forma simplex sicut forma elementorũ ul sit forma mixti
sicut lapis et metallorũ et ista homogenitas fit ad finẽ q mã sit sepata ab oĩ
bus illis formis q nõ sunt de sequella anõmata a commixtione corporũ in qua nã
ul ars intendit dicta mã separata p gradus separacionis. Tũc igit est uicina ad
pmam mãm et tantũ qtuʒ ẽ magis uicina ad illam magis ẽ multiplicabilis et
nobilitat magis uirtutes suas silicet qñ corpus cui ipã est pfectio q nos uocamus
unguentũ infigit in illam suas figuras q sunt tinctura multiplicata aureitatis et
argenteitatis: p quas figuras uirtutes dicte nobilis mẽ pficiunt officia et suos
propos actus transmutacionis sic iudicium in sua proiectione ita ad corpora mine
ralia sicut ad corpora animalia

De confirmacione cũ rõne ad idem xxxiij.

Quare fili tibi satis deberet esse clarũ q si nõ fuisset supmuʒ gen p q et a
quo nã gubernat nulla res q per nãm debeat gnari ul creari posset esse
nec res animata posset uiuẽ nisi p sustentacionẽ supmi gñis q ẽ mã nẽ
vmo potius pderet nã suũ ẽẽ: Quapp cũ in tali gñe in esse mãli licet confuse
sit potencialiter in sba et mã cuiuscumqʒ gñis sit, necce ẽ q per transmutatio
nem sue forme cũ ceteris gradibus separationis cõuertatur dictas mãs de po

tencia in actu scilicet in actu sue pme me seu gene in quo erat i suo pncipio de qua ma ul' gne na incipit operari anteq alia forma introduceret in dicta pma maz ul' genus

De terra et p ma i qua fixare debes elta et de na eius .xxxiiij.

Hic pma mam uocat terram subtilem sulfuream.

Fili ista pma ma est terra subtilis sulphurea q desiderat multu integracione unitatis spiritus quinque essencie sicut pma materia desiderat pma forma hre unitione sui complimenti et pp hoc quanto nobilior ma e tanto magis reqt hre nobilem forma et quanto forma e nobilior tanto magis nobilitat suam mam tantu q ma sit habilis ad resumdu istam: sicut e approximata parte ul' ul' p nam ac tui pme re. Tuc igit fili ipa e habilis multu ad recipiendu forma minerale auri q ipam clarificat et illustrat pp hoc dicit ista honorabilis terra subiectu mercuriale cum in pmaz subaz argenti uiui sit conuersa et na recepit terminacione fili in tali terra debes fixare elementa in quibus expedit tibi qd hescat fumus nri argenti sit pmu elementu q e subiectu et fondamtu omiu aliorum q debet fixari supra istud: pp hoc q e magis male oibus alijs licet sit multu spirituale in forma terre albe q e magne uirtutis. fili si ista ignoras toti arte nraz ignoras cu sit pncipale fundamtu tocius nri magisterij: et si cogcionem istius p nraz doctnam tibi reuelat in omi loco eam inuenies et ab hoc extrahes sicut tibi dicem in secunda parte: qa sulphur et argentu uiuu e sicut apparet p sua propetate cum recipeat in se sanguinea tincturaz supprmi metalli et capit ingressu et ppetua fixatione si non sine magisterio tibi reuelato in secunda pte et qa propetas argenti uiui e dissolue et dealbare sulphur et propetas sulphuris e congelare et rubificare suu mercuriu tle inuenies munitos suis uirtutib capitis a primo gne. ht ad huc propetates multas pfectionis sicut postmodu explanabit. Quare te scire facim q no est argentu uiuu ulgare in tota sua suba nec na secundu phycu appropinquans generi creato ab entibus realibus cu certa mensura p arte ne et partem cognitam

Subiectu mercuriale

In ista terra debes fixare elta et est [illegible]

Natura in tota sua suba [illegible]

De pmo poncto cationis ex sulphure et argento uiuo puris et mudis i cobustibilib et c .xxxv.

Huc fili manifestam tibi q nichil mudi q sit naliter compositu a substancia quatuor elementoru testimonio cuiuslibet boni nalis et secundu suas expienciaf no e substancialiter aliud nisi ex sulphure et argento uiuo puris et mudis i combustibilibus in primo puncto sue creationis et hoc scire et uidere potes p artem q fit cum opone certa nri magisterij. Istud e pmu genus ul' ma pma et sba media in qua na infigit omes suos colores infigurando diusas substancias. Isti colores ueniunt p propetate ne qnte sulphuris et argenti uiui p instinctu sue ne: ad huc ht multas alias propetates ista pma ma p quas simus q ipa e ex na argenti uiui et sulphuris qr ipa in igne nichil pot corrupi nec in aqua nec in terra nec in aere: et ht ppetatem dissoluendi et cogellandi et ppetate attrahendi cu appetitu et propetatem expellendi et ppetate digerendi q est pfectio et complementum rei animate cu contrariis passionibus p quas propetates sumus certificati q ipa e ex na argenti uiui et sulphuris cu in illis fiant contrarie opones quas nos face possumus sine propetate horu duorum et cum dicte propetates non possunt esse sine substancia sicut accns sine ma dicimus q ista substancia no e aliud qz sulphur et argentu uiuu intellectum secundu sua compositione ex quib apparet q in oi loco nr lapis preciosus repit rone suarum propetatu: et p istam expienciā cognoscim clare q hoc e pma ma oium rerum

Nota quod sunt proprietates istius substancie quam uocat hic pma mam

lege istud capitulum [illegible] diligencia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et maxime [illegible] hoc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] nisi [illegible]

uniu͛saliũ q̃ per corruptionẽ et generacionẽ formãt suam secondũ suam cõpositionẽ. Quare tibi debet elucidari q͛ ipa ẽ de nã sulphuris et argenti uiui nõ p hoc sit argentũ uiuũ ĩ tota sua substancia nec in tota sua nã p respectum ad cõe ſꝫ in parte ẽ ex isto propter hoc q͛ ħid coniugit͛ amicabiliter cũ sua nã: et istius ẽ pfectiuũ rõne sue potencie et digestionis p quã crudũ conu͛tit in coctũ. Tũc enim nã phylocapit͛ anã p concordãciã istius q͛ mouet a prima cã pp q͛ unũ congellat aliud et particulariter fixant͛ sine ulla diminutione q͛ nõ possit fieri nisi nã unius non pticiparet p affinitatẽ cũ nã alteri et hoc p conuiciniatẽ pmi gñis unde oĩa ueniunt. Dicim͛ p hoc q͛ cognitũ ẽ manifeste q͛ ista pma mãꝫ nẽ argenti uiui ẽ propinqua cũ illa in suã proiectione defendat argentũ uiuũ ul͛gare contra ignẽ ab omĩ adustione et congelet et retineat mirabilit͛ post suam pfectam fixacionẽ p quod potes intelligẽ fili q͛ pmo debes eũ fixare cũ una certa decoctione defendente ab una propetate q̃ ẽ digna et pfectior istius cum fermẽto solis et lune anteq̃ꝫ facias proiectionẽ sup argentũ uiuũ ul͛gare q͛ istud totũ ẽ aereũ. et p hoc illud uel totũ euolat ab igne ul͛ totaliter ibi morat͛ q͛r sua sba tota ẽ in conbustibilis et aerea q͛ signũ pfectionis. De õibus reb͛ ul͛ de aliq̃ illaꝝ extrahas pmã mãꝫ a potẽcia ĩ actũ et iuenies lapides et de fermentacionibꝫ et c͛. XXXVI.

Cum igit͛ fili diximus q͛ de tali mã capuit omĩa mundi suam formã substancialem et spũalez et accidentalẽ dicimus igit͛ q͛ in omĩ loco inuenies nr̃uꝫ lapidẽ cum ab illa sit procreata. Quare fac tñ si cognitus phyus esse desideras q͛ de omĩbus rebus ul͛ de aliqua illaꝝ extrahas pmaꝫ maꝫ a potencia in actũ cũ actuali p nãm tibi nos reuelauerimus q͛ ex ista solũ modo sint in ueritate bonitate magnitudine et cetera procreata p istũ modũ fili cũ faber ult fabricare unũ clauũ pmo est necc͛e q͛ accipiat mãm conuenientẽ silicet ferrũ ad faciendũ clauũ cũ sine mã ferri ipe non possit fabricare clauũ: et postmodũ cũ instrumẽtis debeat fabricare cũ in formacione q̃ mouet a suo intellectu quousq̃ uenit ad finẽ sui opis optati. Totũ sic facit nã qñ ipã uult incipẽ ad fabricanduꝫ aliqd in forma substanciali. Ipã accipit istam mãm pmo simplicẽ q̃ ẽ sine forma pfecta et in illa incipit fixare elementa q̃ sunt diuerse nẽ ſm q͛ ista sunt depurata et simpliciora facta cũ pparacione nãli p actionẽ caloris tempati in fabricando diu͛sas formas ul͛ figuras in diu͛sos colores ul͛ odores sapores in diu͛sis complexionibus ſm diu͛sitatẽ mixtionis. elemẽtor in illa pmã materia siue sint animalia uegetabilia ul͛ mineralia qa ad omĩa hꝫ respectum conuertibiliter dicta mã rõne sue in complexionis et iõ in omĩbus debet conu͛ti sicut semen gñale oĩuꝫ secũduꝫ opacionẽ influenciaꝝ reꝝ qntarũ et ſm attractionẽ nãlez loci ubi mã stat. At tñ genus simile pmo in ista mã p indiuidualitatẽ pmi generis q͛ ẽ dictũ generalissimũ q͛ per corruptionẽ nãlez cum actione trahitur ab ista mã iam pfecte formata p nãm et p generationẽ nouã cõuertit et coagulat in propaꝫ mãꝫ et similitudineꝫ conformẽ sub propo gñi q͛ dicit͛ argẽtũ uiuũ q͛ ẽ subiectum ad recipiendũ omẽs colores et formas cum conuictione suorũ elementorũ taliũ qualiũ fuĩt sibi ministrata ul͛ appropata. Quia propetas materie ẽ appetẽ formas infinitas et pp hoc si uis q͛ ista honorabilis mã hẽat formã nobilem appropa sibi nobilia elementa q̃ continent formã ul͛ speꝫ quantũ expo
q͛r talem sicut administraueris ei talẽ recipiet et ille secũ iunget et totalit͛ conu͛tet qa propetas fermẽti ẽ reducẽ lapidem in nãm fermenti silicet in nãm liquabilem

Extra hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota [illegible] istu q͛ in loco [illegible]

Cũ fermẽto solis et lune

Ar[illegible] uulgare totũ ẽ aereũ

Q̃ et aerea est [illegible] hõgeneum quod est signũ pfectionis

Nota hec [illegible] de materia [illegible] clauo

Materia simplex [illegible] forma [illegible] perfecta
Nota simpliciora facta

pma mã hꝫ respectũ ad mineralia qm ad Vegetabilia et animalia conuertibiliter

propetas materie est appetere formas infinitas [illegible]
[illegible] habeat formam nobilem
appropria sibi nobilia elementa

bolerus fermenti

ſone ſubtiliſ oleaginitatis et in cōbuſtibilis et fermentalis q̄ ingredit̃ p omēs ptes 4 dicte mē q̄ ſubiungit̃ in liquorē pmanētez q poſtmodū uocat̃ potens fermentuz qr in ſuam nām conuertit om̄e metallū ſecūduz poteſtatē q̄ʒ ħt limitatam et ſecūduz q᷑ elementa fuerūt pura et tempata ſic ipa erit tempata: et pp hoc cū

Quare mām pmā uocat mercuri[um]

iſta materia conūtat̃ in om̄em formaȝ et in om̄em tempataȝ complexionē cū ipā ē pma et propinqua uocamus eā mercuriū ad ditām ſui planete celeſtis q uocat̃ mercuri᷒ q ē frigidus uł calidus uł hūidus uł ſiccus ſecūdum ſignū inquo ponit̃ p reuolucionē ſui circuli: uł ē tempata uł intempata ſecūdum diuerſitatē maiorē uł minorē ſuarū compoſitionūȝ uł coniūctionū. Sic igitur fili iſta mā conuertet̃ in nāȝ uł nās cum quibuſ fuit iuncta tā coniunctū q̄ʒ diuiſum ſm modū et uirtutē coniunctionis uł diuiſionis cū terra uł ſine terra fermenti. Quare fili ſi uis q᷑ conuertat̃ in nām metalli a propā nā metalli cum approximata ē uſqʒ ad paſſum ſue uertuoſe fermentacioniſ. Quiā hō exit ab homine et bos a boue: et a metallo metallū: et ſic euitabis errorē illorȝ q in ſuo tempore generauerūt lapidē rubeū ſine aliqua fuſione effectiua q᷑ nullo mō uenit̃ pᵗ propetatē mettalli q̄ ē liquefacē ſemp, nō ē fermentū in mūdo niſi auro et argento q̄ ſunt tinctura cū quo colloratur argentū uiuū nrm. Qui ſine tali argento uiuo credit tingē metalla cecuſ uadit ad pratica ſuarū tranſinutacionum. Quiā aurū tingit in collorē aureū et rubeū ſicut purus ſanguiſ. et argentū in colorē albū ingredientē inquolibʒ colore. Si igit̃ argētuȝ uiuū cum ſole et luna noueris tingē uidebitis, magnum ſecretuȝ q᷑ dicit̃ nr ignis. Iſta enim metalla depurata p ingeniū nr̃e inqbus ſunt entia realia uirtuoſa cū omibuſ ſuis accidentibus tempatis cumquibus debes contempare lapidem in ſua nutricione cum fermentacionē. Sup hoc fili pcipio tibi q᷑ in tuo ſecreto uelis tenē q᷑ in omibus rebus ad ſuā ultimā depuracionē repit̃ prima mā om̄ȝ rerū inqualibʒ illarū in forma mercurij et uidebis cum nobili expientia ſi ſcis facē q᷑ mā dicit̃ genus generaliſſimū nō capias tū ſicut faciunt loici q capiunt pro termino conſiderato uł pro entibuſ fantaſticiſ ſʒ ſicut ens reale q᷑ eſt terminuſ realis mālis nr̃e a quo nā capit ſua pncipia mālia in actū generationiſ. pp hoc qa ē pmū enſ qr ē terminuſ mālis in phya nāli et mā ſub umbra loicali uocat genuſ generaliſſimū qa ē pmūȝ ſubiectū in nā et ē diuiſum in tria. qr illud eſt genuſ generiſ mineralis et ē ad huc genuſ gnis uegetabilis: et eſt dictū genuſ gnis animalis: pp hē uoluit phya compendi a tribus pncipalibus in arte expientie: ſilicet mineralis uegetabilis: et aīalis. Fili unū tibi dicemus q᷑ uelis nos intelligē qr ſūt multi et erūt q legent meos libros et nō poterūnt intelligē qr ipi erunt ignoti et oculti termini pncipales mei intellectus et alij ſimiles q per cecam ignoranciā cogunt̃ quotidie nos inprobare: qa dicim᷒ ueritatem: et alij q bene nos intelligent et retinebunt p ſe ipis poſtmodū ſe paliabunt ſʒ in fine totū cognoſcet̃ ad ſuā confuſionez. pp hoc qa tales nōlunt q᷑ parui hēant noticiā alicuiuſ ueritatiſ nec uolunt inprobari in ſuis mundānalitatibus. Qua pp fili ſi ad tuū poſſe uenerint mei libri hui᷒ artis: cuſtodi a manibus inimicorū et maxime illos q de hac arte tractant inquibuſ tibi reuelabimuſ totū ſecretū a pte et

Aurum et argentum ſunt fermenta et ſunt tincture cum quibus colorantur nrm argentum uiuum.

Nota ſicut purus ſanguis

in ſophiam

Mercurius adheret magis nature metallorum [illegible] ratione sue homogeneitatis metallice videlicet magis soli minus vero lune et [illegible] hec omnia sentiu. Amp. g̃m̃ et au gentũ et mercurius tanquam homogenea p̃ nr̃e opere sunt eligenda. [illegible]

ſup omeſ alios uelis iſti ſeruare ab inimicis mũdi q̃a multa mirabilia cũ certa expiencia tibi dicemuſ p amorẽ in ſecũda pte

De rebus magiſ propinquantib⁹ nr̃e et mĩe minerali XXXVII

Nunc fili iam tibi diximꝰ ſurſum q̃ dictũ genuſ cuſtodiat ab omĩ nigra conbuſtione. neceſſe ẽ tibi q̃ cum illa facias totũ tuũ opus cũ adiutorio tincturarũ ſolis et lune. Sz pius neceſſe ẽ q̃ id ſtias trahẽ p artẽ magiſterij ſicut tibi dicemꝰ in ſecũda pte et expoliare ipm ab omĩbuſ ſuis extrinſecis figuris quas nã poſuit in iſto ſicut ſunt figẽ diuerſarũ plantarũ et diuſarũ animaliũ et diuſorũ mineraliũ et diuſorũ liquorũ et ex oĩbuſ illis ſemp plꝰ in aliquibuſ q̃ĩ in alijs q̃ repit et in maiori habũdancia et plus adherens ad propas ſbãs et nãs metallorũ ſecũdũ q̃ magiſ continẽt in ſe de ſpiritu q̃nte eſſencie ſicut ſunt uegetabilia inter dyameter maſculinus et lunaria magna q̃ ẽ ſucus uitalis et radix dellaſtraba et portulaca marina et mercurialis et celidonia genuſq̃ earũ appropinquat multũ nr̃e et mĩe minerali et omĩa alia q̃ ſunt magis calidæ et hũide nr̃e. Inter anĩalia ẽ ſpẽs baſiliſti et apis. Inter liquores illorũ ẽ ſanguis humanus et capilli iuuenũ et lac beſtiarũ et alie hũiditates uiſcoſe et inter mineralia ſunt ſol et luna q̃ ſt fermentum lapidũ ab iſtis exit magis propinque ſupradictũ genus q̃ magis adheret proprijs ſbãcijs et tincturijs metallorũ ſilicet pmo cũ auro et argento q̃a ex illis debes facere fermentacione tui lapidiſ cũ nãli coniunctione: poſtmodũ hẽbit ingreſſum in q̃lib; aliud metallũ p mediũ fermẽti q̃ traxit ipm in nã propinqua a nr̃a medecina q̃ participat cũ eſſentia pfectorum et cum eſſenciali corruptione inpfectorũ et propter hoc tibi reuelat q̃ quantũ nã magis appropinquat gradualiter cum nã magis ptitipat cum illa et quanto magis ibi participat cũ per amorẽ nr̃e in illam cõiungit et concitutur: q̃a nã hylarat citius ſua natã q̃ĩ extranea: ex quo uidet q̃ p mediũ nr̃e debes ſuauiter tranſire ad extrema et extrahẽ nr̃um lapidem a potencia in actum.

De aparicione lapidis et poſtq̃ creatũ ẽ deinceps nõ ſibi iũgere aliã rem. XXXVIII

In tali nobili nã terminat genuſ q̃ ſupi tibi diximus q̃d trahim a lapidibus et herbis et animalib⁹ in forma aque clare inpgnate tñ a ſpũ q̃nte eſſentie et poſtmodũ congelate cũ uapore ſuis ſulphuriſ et tũc nobis apparet lapis q̃ pius nobis erat ocultus in ſua hõgeneitate liquoroſa. fili nr̃m ſulphur ẽ creatũ inter lapides. et creat inter ſales inter uitrũ a ſbã pme cauſe q̃ ẽ dicta ſubſtancia argenti uiui facimus totũ nr̃m opus q̃a ẽ incorruptibile et nõ de ſale q̃ terminat in rupe nec de uitro nec de ſubã alterius lapidis. ſz inter iſta nos creamus q̃a ſunt uaſa nr̃e q̃ dictũ genuſ elygit. Quare cũ dictus lapis creatuſ facit hominẽ naſci a uentre ſue matriſ et deinceps noli ſibi miſcẽ aquã aliam rem q̃a ipe portat uirtutẽ in ſe a uentre ſue matris ſilicet nãm ſubtilẽ ſulphuream q̃ congelat omẽ argentũ uiuũ: Iſta ẽ terra in quam nos ſeminamꝰ nr̃um aurum pp hoc q̃a hñt poteſtatẽ iſtud retinendi et talem intencõe; debes tu fili hẽre in creacione nr̃i lapidiſ in pncipijs nãlibuſ tã a lapidibus

Vn extrahẽ nr̃m mercurius

Custodiat ab oĩ nigra combuſtione. [illegible] ex illa facit opus cum adiutorio tincturarum ſolis et lune

Plus in aliquibus quam in alijs [illegible] q̃ magis continent in ſe de ſpiritu quinte eſſentie

Nota ſucus vitalis eſt lunaria magna eſt ſpẽs vegetab.

Nota hoc quia pulcrũ eſt

Vide inferius circa L[illegible] cap. lxxxiiij ubi tractatur de iſto medio et de extremis eius et lege totũ illud capitm̃ [illegible] in [illegible] q̃ pulcrũ eſt [illegible]

Vide etiam in [illegible] in ſecunda parte in illo capitulo ubi eſt ſerpens [illegible] in [illegible] q̃ ibi [illegible]

Nota de homine [illegible]

De hac terra alba ſpirituali fit mẽo in cap° xxxiiij [illegible] et eſt ſulfure arte factum

Nota hoc q̃ dicit in forma aque clare impregnate ſpiritu quĩte eſſentie. In capitulo [illegible] dicit q̃ ſpũs quinte eſſentie eſt qui [illegible] et tranſmutat [illegible] debito fermento [illegible] Talis autem ſpũs in lapide minerali. Vegetabili et animali q̃ ſit ibi [illegible]

q̃ ab herbis ſicut deus glorioſus et ſupremus conditor poſuit multa ſecreta uirtuo ſa in lapidibus: et in herbis cum quibus ſi cognoſcerent multa opera miraculoſa fierent ſup terram q̃ ſimplices ſine dubio reputarent miraculū. **De cōiunctiōe maſculi cū femina etc. xxix**

Nunc fili tibi dictus ē locus unde exire pōt nrm argentū uiuū q̄ facit cōiunctionē maſculi et femine nō credas q̄ illud ſit in locū femine in magno magiſterio uno ē ſicut mediator ſolis et lune qr ſine iſto bene nō cōiungit in pfectione lapidis maioris: pp hoc cum diſſoluet ſol ſubtilia cum nro mercurio uidebis ſanguinē hominis q̄ requirit retinaculū oportunū ſilicet feminā conuenientem q̄ ipm portet in ſuo uentre: et hoc erit luna que grauidabit ab igne nri ſolis quouſq uenerit nigra ſicut carbo. hoc facit nrm mercuriū ſilicet q̄ illud reſoluit tincturā ſolis q̄ ē rubea pluſq ſanguis draconis et illud remanet tinctū. poſtmodū uenit femina q̄ concipit totū illud: et hic fermentat quouſq uenit ad infantandū: pp hoc fili care tibi reuelet q̄ genus nri lapidis pcioſi et magni pcij non pōt fieri ſi cum maſculo nō coniungit femina conueniēs qa licet ſine femina dictū compoſitum ſolare nō poſſit diſſolui: nec actio et paſſio eſſe poſſint in natā ſine agente et paciente in actu corruptionis et generationis ſemp hoc te ſcire uolum q̄ ſecundū determinationē graduū nrē componim et diſcomponimus ſic q̄. nrē in ſuo pmo gradu coniunctionis tenet actum corruptionis iſtius cū quo illud miſcetur quouſq ambo duo decolent. ſilicet ſol et mercuriū ul luna et mercurium. Sz luna reſpicit actū gnātionis ad faciendū magnū lapidē. ſilicet qn mercuriū cum mercurio iungitur. unde nō ē niſi unū uerū compoſitū nigrum ſicut carbo. Quare tibi debet appē q̄ nrm mercuriū nō ē femina conueniēs cū ſit corpus tātis puritatis q̄ per ſuam magnam claritatē corrūpit corpus cōpoſitum et hēt potenciā diuidendi ſuam nāt ab extranea nā que uenit ab elemētis et ſua conuictione. Quare indigem alia nobili femina q̄ hēat potenciā p ſuā uicinitatē recipiendi portandi et nutriendi nrm carū infantem ſine depdicione ſue nobilitatis: et pp hoc efficit nigrū qa totū ult retinē. unde tu poteſ dicē qn tu uideris hoc q̄ luna pacit eclipſim ſup totā terram q̄ portat in ſuo uentre ſolem taliter q̄ nichil poteſt uideri. Ambo duo paciuntur eclipſim: et hoc uidimus unde multi ſunt aſtrologi q̄ credere nolunt dicendū q̄ ē contra curſum nāe: et in hoc dicunt uerum ſz nō hz intellectum nrē diuerſe. Quia contra nām eſt corrūpere compoſitum q̄ ipa creauit per ſuam magnam diligēciaz pp hoc fili ē neceſſe: q̄ dicta femina ſit magis ſubſtancioſa in nā et appropiqtate gradu mineralis cum oībus accītibus ſue ſube umiliſ per reſpectum maſculi et e conuerſo. Quiā de carne exit caro: et de aqua uentus. et a uento pluua: et pp hoc neceſſe ē hēre duas ſubas nāles et pncipales q̄ concordant in una natura ſicut magis approximantes ad illam ad finē nā paſſiua ex ſua ſpontanea uoluptate: et ex ſua propa nā hēat appetitum ad recipiendum formā uirtutis maſculinē: ſicut femina appetit homiez p inſtinctū nālem pluſq aliam rem: ſemp fieri poſſet p ſimplicē formā nām cū ipa uenerit et deſcenderit a gnē gnāliſſimo a quo oīa fuerunt generata cum ſua gradua li deſcenſione a dicto gnē generaliſſimo ſz cum multis erroribus et cum longiqua decoctione in qua multe et q̄i infinite expenſe eſſent neceſſarie anteq

Quomodo debeat intelligi seu capi generale genus generaliſſimū Vide in capitulo xxxvi ...

opus nrm

Nota de lune ...

opus nrm incipiet: et qn lapis p subtile artificiu nre metallorū cū dicto argēto exuberato ē creatus qa neccessariu ē q mrm mercuriū misceat cū nā duoruz corporū et post modum ab illis expellat anteq de illis possit fieri elixir ad plenū et pp hoc artiste moderni se credunt esse ad finem qn deberent incipe et faciūt proiectionē cum magna abusione qr non integrauerunt totū cursum nre (q durat p spaciū duorū annoruz completorū: unde lapis est uni ani et elixir alterius cuiuz nouo artiste qui nūq fecit: Sz cuilib bono spiritu q sit subtilis ē unius āni et trium mensium) Quia secundū q corrūpit sic generat: pp hoc si es exptus ī sua corruptione eris et exptus in sua creatione qr illud q corrūpit illud met creat et totū hoc fit p opōnez q per nos uocat solutio et congellatio quas tibi damus cum pratica certa et p nos cognita in sua pte

De radice nre mineralis et de tempamento masculi et femine. xL.

Qua pp fili cum nr sol masculus indiget magis appropinquari feiā ī nā pp hoc elligimus maz coctam p quam decoctionē sua mā conuertit in nām metalli medij q nrm magisteriū multo melius pficit et implet cum magna pfectione: qua pp fili tu debes elligē et cognoscere meliores radices minerales nre q st magis approximate: et approximande in nā liquabili cum omi suo ingenio cum quib ptor q nrm magisterii fiat qa generatiõ actiue et generatiõis passiue debet esse in una forma et specie cum simili silicet forma metallica qr sic nā reqrit sicut loqmur magis ad plenū in fine nre teorice ad melius intelligendum perfectionē nri magisterij q cōpat generacioni humane racione sue destinctionis sexus ul nate. Sz licet sit sic q dicta feiā mineralis sit calidioris nre q pma q nichil ht caloris nec frigiditatis complexionalis nisi in termino excelente: simplici. semp dicta femina mineralis ē frigida in nā complexionalr q ipa ē secundū gradus nales in complexione generationis: et sic secundū diuisos act p nām productos a potencia in actum. Quare si femia mineralis iungēt cū pma femina simplici que descendit a gnē generalissimo p intencionē qua generatio fieret ab illis duabus · femina mineralis diceret in illo casu masculus rōne sui maioris caloris et teneret locū masculi: sz nō taliter sicut masculus pfecte agēs q ē dator forme p actum generationis in quo ē pfecta forma nalis q ducit nām in esse pfectum et completū et qa in luna est forma actiua in nalis et remota usq ad certam gradualitatem illi expedit q det tale actm nale q heāt potenciam ad dandū sibi certam formam et specialē p aliū modū: qa aliter esset magis tarda in generatione sui similis: et ad euitandū istum errorem nā nobis ostendit cum certa expiencia modū quō sue uirtutes debent esse augmētate. Quia dicim tibi fili q hoc fit cum calore sui masculi tam in pma actione sue solutiones q in secūda reductione sui germinis. Tūc igit copiose concipit nrā femia cum suo neutro humido calore sui masculi q postmodū multū libenter cum magna impregnatione et magnus amplexus in suam reductionē: et hoc per attractionem ul appetitū seu instrumentum q sua nā accepit a calore sui masculi in pma coniunctione et de hoc damus tibi exemplū: Quia tu potes uidē quō aque q deccurrūt p conductus fortiū uirtutū mineralium se imbibunt p illas uirtutes et ꝯiunt

Nota hoc q dicit nā sno neutro

Nota [illegible] intellige exuberationē antequam fiat sulfur · nec [illegible] tenendum

[illegible] temeracie [illegible]

Vide [illegible] in Tercio [illegible]

[illegible] Vide huius simile in prima [illegible] experimento

Per hanc secundam reductionem sui germinis intellige sulfuris [illegible]

in lapideſ ſecundum nãm dicte uirtutis ul' citius ul' tardiuſ ſecũdũ q dicta uirtus
mineraliſ ē p ſuũ locum continentē confortata ul' debilita : et ideo confortamus
nos uirtutes nr̃e femine cum calore ſui maſculi ad finē q magis leuiuſ et ſine
uiolencia et amicabili complexione poſſit ſuũ pmũ germen fermentãs et tractũ
infra ſuũ uentrē conuertē et congelare cum calore ſui maſculi p quē dictũ germē
uenit in magnã et fertilem exultationē. Tunc ergo fili nichil eſt ad faciendum
tranſmutacionē nr̃e : qa uirtus corporea nr̃e femine iam confortatę et alterat nu-
trimentũ . et calor nãlis p uirtutē attractiuam attrahit p concordanciã nr̃e et inducē
do ſpiſſat illum p ſubtilem uaporem ſulphuris q̃ ē in nr̃a minera : Quare dicimus q
aurũ ē magiſ placens nr̃o argento uiuo quã aliqd' metallũ mũdi ſicut manifeſtat
creatio ſue pme pure nr̃e cui uirtute pcongelat nr̃m argentũ uiuũ in eſt ppe eſt
locuſ certus gñacionis nr̃i ſulphuris et tranſmutacionis nr̃i propij germinis . xli.

De quatuor rebus inqb' cognoſcunt uirtus et quantitas caloris et de unitate et c.

T
Vnc fili poterit tibi ſatis clarē q de femina nimis frigida nec de maſculo ni-
mis calido gñō non pōt fieri per extremitatē ul' tempanciaz ſue qualitatis. Qr
tu debes capē aliam feminã ſi uiſ facē nr̃m magiſteriuz q ſit magis calida et
hēat equalitatē frigoris tempati et complexionalis et humorē nãlez p reſpectum
ad proportionē caloris ſui maſculi ſecundũ q curſus nr̃e expoſcit. Quia a tali proporti
one attrahit poten s ũtus generatiua a potencia in actum. Vis tu fili q reuelez
tibi in q rebus debeſ cognoſcere uirtutem et quantitatē caloris phyalis. Tu debeſ
cognoſcere in quatuor et in illiſ debes conſiderare. ſilicet in ſubiecto inquo ē ſecũ-
dum nãm et in hoc q procedit a uirtute informatiua hñte reſpectũ ad uirtutē
celeſtem q̃ ē uirtuſ informatiua nr̃e et poſtea tercio debes conſiderare in uirtute
potencie generalis ſimpliciſ : et ultra hoc debes conſiderare proportionē iſtarũ uirtutũ
inter iſta ſilicet uirtus potencie generatiue ħt captã in ſe uirtutē formatiuam ſili
cet colorem artificialem gubernatum p artiſtã p reſpectũ ad uirtutē celeſtē : et q
dicta uirtus formatiua ſilicet calor artificialis excitatus teneat captum p ſuam
magnam tempanciã q̃ fit p frigus et tempans calorē ſtimulatiuũ : et conſtringens
calorem q̃ debet moueri in profondo compoſiti ſilicet q uirtus potencie nō poſſit
opari niſi ſub poſſe uirtutiſ informatiue et ſub influencia ſua : et q ſubiectũ dicti
caloris ul' potencie non ſit excedenſ in quantitate. ſilicet q nō ſupet in poſſe dictam
uirtutem talis actioniſ nec mĩa ſit diminuta ab illa nec ſit repugnans in qualitate
contraria et qñ fuĩt proportio taliſ potencie ad faciendum ſuũ actum tanto erit ac-
tum productum a maiori uirtute opatiua in ſuis opõnib; nãlibuſ ſecũdũ curſũ
nr̃e : et qa fili forte uidereſ tibi q hoc eſſet in poſſibille tibi ad cognoſcendũ cãm
faciendi magiſteriũ nos declarabim' tibi in ſecũda parte cum ad faciendũ hoc nos
tibi diximus q tu coniugaſ ſolem cum luna quouſq; omēſ ſiml' paciant eclipſim et
ſint ad capud ul' ad caudã draconiſ. Tũc fili hēbis factã unitatem de plalitate
de qua nr̃a faciet nouam gñacionez propter hoc qa dicta unitaſ continet in ſe eſſen
cialem plitatem et non accidentalem q̃ uenit a pte mercurij ulgariſ q ē totum
plenũ accñtaleſ accñtib; : propter hoc uenit error illorũ q ſeducũt gentes p ſuas
tincturas accñtales : credendo q illud ſit nr̃m argentum uiuũ eſſenciale et
ſubſtanciale q ħt maiorē uirtutem q̃p hēat accñtale : qa opõneſ ſubſtanciales.

les ſunt nobiliores q̄ accidentales et mlto magiſ in nr̄o magiſterio. In hoc enim arſ declinat q̄ nō ſimulatˀ nām qa mā nē p reſpectū ad mām artis nō ſunt niſi acēntia loquendo phyſicaliter uel mediocriter. Quare necc̄e ē q̄ ſubtilius debeat formare omēs ſuas creatās et cū arſ nō poſſit ita ſubtilia opari necc̄e ē q̄ ſuā potēciam ſuccurratˀ ei ſilicet q̄ nō adminiſtretˀ ei mā tm̄ ſubtilis: ſ; cū pluralitate mae eſſencialis ſubſtancialis cū oībus ſuis acc̄ntibȝ. et tanto quanto ē magis eſſencialis cum unitate pluralitatis tanto ē magiſ ſua uirtus in magna maioritate cum eſſencia actiua et in paſſiua nec ſine tali actione et paſſione dicta uirtus nō hēret in iſta aliq̄ opacionē; nec aliqd̄ ſubiectū ſubſtanciale nec obiectū eſſenciale inquibus poſſet ſubſtentari: et pp̄ hoc taliſ qualitas in nr̄o magiſterio ē nāliter deſiderabilis.

De nā leonis uirentis argētū uiuum et c̄ xLij

Fili ab iſta unitate q̄ fit de pluralitate exit quedam nobilis potencia et unū ſecretum pn̄m nāle q̄ p ſuam ſimplicitatem tranſmitē tem foras a primis entibus realibus quō ſunt fantiſtica intellige phycaliter ſuaſ ſimilitudines ſic q̄ in illis et p illa manifeſtetˀ ſecreta: et ſic p ſua ſimplicia ſecūdaria reuelentˀ pme potencie ſpeciales coniuncte totum in unū q̄ nos uocamus enſ reale chaos nē. origo. le. leo uert. argentū uiuū. unguentū; et oleum et liq̄rem magni ualoris pp̄ hec q̄ multe uirtutes ſunt unite in unū p poteſtatē nē gubernatē p magiſteriū artem: et hinc exeunt opōneſ ſecundarie q̄ tendunt ad generationem: qa finis entiū realiū ſupradictorum ſtat in fine pmorū ſimpliciū et ſic ē in omi curſu nē ſecūdu; q̄ unū ē reale per dignitatē ſue nobilis ſubſtancie hȝ maiorē uirtutē q̄ aliud: et quanto ē maioris uirtutis tanto ſua opō ē in maiori potencia: et ideo in opōnibus ſophiſticis pōt reuelari cuilibȝ ſapienti uł inqſitōi ſciencie uł pſcrutatori ſecretorū nē et ſuarū nobilitatū q̄ ſunt entia realia. ſi cōſiderare ſit p quas noticias poterit uenire ad nr̄m magiſteriū ſecretum. ſ; qd̄ hēat priuſ noticiam ſubſtanciarū mīalium: unde exeunt entia realia a potencia in actū fili ſcis q̄ ſpēs ſunt in maiori uirtute ille ſub qbus ptes induiduales ſtant magis uirtuoſe p reſpectū ad propiu; genus: et ideo aliqua induuidualia ſunt in nā minerali q̄ hȝ opōnē; maiorem et nobiliorē quā hēant alia ſicut ſunt pmo ſol et poſtea luna et ſic ſecundū q̄ uirtus exiſtit maior in uno genē quā in alio et iſta opō ē uirtuoſior in iſto q̄ in alio. Quare fili reueletˀ tibi q̄ nō uelis opari niſi in duobus luminaribus cum ſuo mediatore q ē nr̄m mercuriū: qa ſua opō eſt nobilior et maioris uirtutis in ſua ſpē et cuilibet alteriuſ: et qn̄ uideris q̄ pluralitaſ duorum conuertitˀ in unā unitatē uł totum in unū genus p poteſtatē pncipij actiui et ſimplicitatis dicte nē. tūc igitˀ totum in unū pncipabunt finē ſperū; et in iſto pncipio gnē uel in iſta unitate incipiunt fines induidualiū pmorū q̄ nā poſſedit et ideo neccīum ē q̄ ſit corruptio ad incipiendū et pncipiandū ſolutionē gn̄ationi in quo ſaluatˀ ſua pma nā. Quare manifeſte apparet q̄ ſine ſimplicitate nō eſſet potencia in corporibus nē nec ſine potate eſſet ſpēs nec ſine ſpecie eſſent induidualia: qr neceſſariū ē q̄ ipa debeant ſtare ſub ppa ſpecie et ſic tibi reuelatur q̄ cum intenſa ſimplicitate mouentˀ omēs nē ab entibus realibus et fantaſticis. et quanto ſuus motus ē maior tanto tu potes cognoſcē q̄ uirtuſ nālis eſt maioriſ potatis et per conſequens ſue opōnes et ideo cum maioritate et uirtute motus multiplicatˀ maioritaſ uirtūs ſue opōnis et noticiā maioris uirtutis hēbiſ

[illegible] de [illegible] extrah̃r lapis de pot̃ẽtia in actu

per notitiam maioris motus: et noticiam maioris motus habebis, a potentia Sʒ qd' ſcias cogno
ſcere maiorẽ finẽ illius qr motus uenit apotencia et potencia uenit a ſimplicitate et
ſimplicitas a ſubtilitate et ſubtilitas uenit a diſſolutione q̃ ẽ finis corruptionis anti
quorũ indiuidualiũ · pp hoc dicim' q' per reſolutionẽ nr̃ lapis extrahit' a potentia in
actum cum ab alio deſcendat̃ encia concitata q̃ ſunt inſtrumẽta totius nẽ fabri[illegible]ce et
realia cum confuſſione nobilis mixtionis et hinc exeũt omĩa nobilia agencia in q
bus ſunt maiores motus et nobilia paciencia in q̃bus mouent' ſemp ſua pp̃a agẽtia
et in tm̃ ſicut motus hẽnt maiorẽ uirtutẽ et agencia: unde capiunt originẽ in me
diatam q̃ʒ nõ hʒ patiencia: tanto magis ſua opatio ẽ maioris uirtutis ad actiua q̃
ad paſſiua: et ideo ſol hʒ maiorẽ inſtinctũ generationis et circuiſ creandi ſuũ ſimile ro
ne ſui motus q̃ʒ hẽat luna: aut aliqs alius planeta in curſu nẽ · ſicut hõ hʒ maiorẽ
appetitũ q̃ femina: et aĩa magis q̃ corpus. Si ergo tu fili ſcis appropare talem propiuʒ
maſculũ cum tali propa feĩa hẽbis filiũ q nũq̃ morietur: ymo faciet uiuẽ omnes illos
q ſunt mortui · et iſte uiuet cum illis poſt ſuam j mortem ue coagulatiẽ et c̃. xliij.

De uirtute et potẽtate duorʒ luminariũ et de diſtinctione uirtutis attractiue retenti

Et poſtmodũ fili nõ debes tu ignorare potẽtatẽ horũ duorũ q̃ñ ſilicet ſunt con
iuncta ſimul cum diſſolutione cũ unũ ſit actiuũ et aliud ẽ paſſiuũ fili ab illis
duobus p concordanciã dr̃alem q̃ uenit a uirtutibus potencialibus unitis exeũt
contra nãm pri les. que aliomõ uocant' quatuor uirtutes regitiue nẽ ſilicet i ſpe
ciali pma uocat' attractiua uł appetitiua et ſecũda ẽ nã retentiua et coagulatiua
et tercia uocat' nã expulſiua et quarta ẽ nã que ẽ continẽs digeſtiua. Natura
attractiua p dominationẽ fit caloris cum ſiccitate tempata et retentiua fit p dñati
onem ſiccitatis: et nã expulſiua fit p dñationẽ humiditatis et conſtrictiue frigidita
tis: et nã digeſtiua fit p putrefactionem q̃ fit p dñationeʒ caliditatis cum moderata
humiditate. Natura attractiua uenit a maſculo calido: et retentiua a terra parẽte
et expulſiua ab humore parentũ q ſe poſuit in dicto genere q' nos uocamus argẽtuʒ
uiuuʒ q' magis propinque deſcendit a gñe generaliſſimo et digeſtiua mouet' a quali
tate ignis corporis tempati cum ſuo humore p decoctionẽ in miſcendo. Quare nos
uocamus et dicimus omẽʒ meliorẽ ptẽ totius compoſiti digeſtam et ſepatã argentem
animã et aurũ nr̃m et oleũ et unguẽtũ unguentũ q' colorat tingit et fundit et
fiat fluẽ q'dlibʒ argentum uiuũ rõne ſe pfectionis quã debet acquirere p dictã di
geſtionẽ: qa in iſto frigus ẽ conuerſuʒ in calidũ et ſiccũ in humidũ et ponderoſum in
leue quodlibʒ p ſua medecina. fili ſi tu neſcis dicẽ q̃ ſit inter calidũ et frigidũ maſ
culũ et feminaʒ et non intelligunt opus in aliquo nec ſcias illud facẽ. fili tu ſcis q'
nichil naſci põt niſi ex maſculo et femina: nec aliqd' germen põt gigni niſi p calorem
et humorẽ. Nunc tibi fili exponemus ſuas uires appetitiue ſunt maſculine et
calide et ſicce et ſunt ignis. Continentes retentiue ſunt ſimiliter feminine et ſunt
frigide et ſicce: et ſunt terra: Vires mundificatiue et digeſtiue ſilicet alterantes
ſunt maſculine et calide et humide: et ſunt aerec: et Vires expulſiue ſunt ſimiliter
feminine: et ſunt frigide et humide: et ſunt aqua: et Vis qnta ẽ uita nr̃i infan
tis q̃ Vis nõ ẽ magis de caliditate q̃ de frigiditate: nec de humiditate q̃ʒ de ſiccitate.
Quia iſta nec ẽ calida nec humida nec frigida nec ſicca: nec maſculus nec femina:
fili nr̃ infans hʒ duos patres et duas matres: et qa ipſe ẽ [illegible] nutritus ex tota ſba

illud regnat in mundo sine quo nūq̄ȝ moriat̄. fili vires appetitiue sicce et calide sunt iste q̄ tingunt et colorant et formant colores sine q̄ unq̄ separent nec alterent. et iste exe unt ab igne q̄ ē pater. vires retentiue frigide sicce. sunt iste que coniūgunt collores in cor poribus et mollificant illos et coniungūt cū forti ligamine cum dictis tincturis sine q̄ unq̄ separent. vires digestiue modificatiue sunt iste q̄ mondant et lambunt sterquitiaȝ corporis et ab isto trahūt p̄ma n̄āȝ: et illud accēns constituūt qr sunt humide et cali de: et Vires expulsiue frigide et humide sunt iste q̄ expellūt et q̄n opus fit transmutat corpus inter illas totū simul quousq̄ȝ fit conūsum in suam crudam nām: et postea q̄n quodlibȝ elementorū sunt conūsa omīa in unū nuq̄ȝ separabuntur nec diuident: et sicut quodlibȝ istorū fuit reductū in corpus totū sic p arte cōponūt et iungunt totum in suis naturis. et q̄nta Vis ē ista q̄ totū factū et quālibȝ rem de ducit ad finē sue compositionis et ē spiritus q̄nte essencie infusus p n̄ām in substā tiis compositorum ad finem q̄ virtus p illum reinfluat in illa et de aqua sapie. xliiij.

De sulphure et igne q̄ ē n̄ra terra et sedena ē n̄r̄m argentū uiuū et de cōposicione n̄e

FIli q̄n tu uolueris opari et incipē n̄r̄m magisteriū serua te q̄ tu nō opis nisi de naturis magis lucidis ex quibus minor mūdus creatus ē quas tibi nomīabi mus p suas proprietates. Scias fili q̄ ignis sulphur est: et magnesia ē n̄ra cara terra et sedena ē n̄r aer: et argentū uiuū ē n̄ra aqua uiua q̄ deccurrit et fluit p totum corpus: sȝ spiritus secretus ē aqua secundaria ex qua q̄lȝ res de bet nutriri et om̄e gemen uegetari et q̄libȝ lux illuminari. Si igit̄ tu uis n̄r̄m op̄ facē magistraliter et p artē sine errore necc̄e ē cū coequalitate n̄ali tu ducas oēs istas n̄ras silicet masculū et feminā: et calidū cum frigido: et humidū cū sicco et postea nutrias cum aqua q̄ ducit in se sp̄um lum̄ et uitam coquendo tuū opus equa liter cum cūstante residencia et existencia: et componendo illum secūduȝ cōpositum ab illis aq̄bus ult componi silicet a sole luna et mercurio: fili de diu̇sis naturis fon dat̄ n̄r̄m cōpositū: qr corpus ul quantitas ista ē facta de melancolia q̄a tūc ignis q̄ ē colera rubea ē positus et compositus ul conuictus cordi uel epati ad digerendū q̄c q̄d ad cor uenit. Post istam talem digestionē est ma̅t̅ia digesta p ignē expulsa ad epar cui adiungit̄ aer q̄ ē sanguis fluens q̄ deccurrit p omēs uenas corporis: et tūc apparet color. q̄n totum ē conuersuȝ in rubeū: et aqua quā nos uocamus fleg ma ē posita in pectore et illā uidet hō in lingua et in instrumētis oris. Hic fili ē tibi necc̄e q̄ cum sapia artis iungas n̄ās quousq̄ȝ corpus et spiritus sint. facta de inde cum ūibȝ accentalib⁹ q̄ sū̇t introducte in corpus p̄hye p artem magisterij coniūge duas n̄ās quousq̄ȝ ul duxeris totam puram subam et lucentē et claram qr ab illis duabus debet nasci una sola que debet illuminare totū genus. Semp fili custodi bene corpus in sua liquefactione cum fueris in ope ne transeas mēsuraȝ signorum nē decebunt te inqualibȝ coctione qr n̄ā mutat̄ in n̄āȝ. quousq̄ȝ corpora in illa morant̄ p̄manencia: postmodū parate ad liquefaciendi p̄manentia n̄aȝ fi xaȝ q̄ sunt n̄ra secreta tempata et humida in q̄ corpora sunt conūsa p artē ma gisterij et sunt unguenta olea et frumenta et aīe et soles q̄ sup terram n̄ram t non sinūt radicē. Quare fili uelis laborare in attenuacione n̄aȝ ad formandū cor pus p̄hye q̄usq̄ȝ sit aqua clara. Ista aqua fili uocat̄ aqua sapiencie q̄a tota ē aurum et argentū portata in actū sp̄ualium elemētorū ī q̄bus regesit sp̄iritus q̄nte

Caliditas et ...

Ignis sulphur magnesia ... Spiritus ...

eſſencie q fecit totum.

De cuſtodicione ſpūs qnte eſſentie et qūo fixare debes elemta. xlv.

QVare fili necce ē tibi q tu cuſtodias ſpūm qnte eſſencie ſi aliqd uis facere
q dependet a pma re ſicut forma formarū q̄ ſe poſuit ī ſupradictis quatu
or nāis honorabilibus et uocat aīā elemtoꝛuȝ et lux clara et ſpūs qnte eſ
ſencie: et pp hoc qa oīſ forma ſbſtantialis deſcendit in mē a re propinqua qn
ta uolumuſ q uocet mater oīuȝ aliarū formarū: fili tu nō debes intelligere
q iſta forma ul ſpūs ſit calida nec frigida nec humida nec ſicca nec maſcul9
nec femina ſȝ bene debes intelligē q rōne ſue magne pfectionis ipa participat
cū qualib; illaꝝ quatuor nāruȝ ſupradictarū: qr ſine illa nō eſſet complexio
in aliquo cōplexionato ſicut nos manifeſte cognoſcim9 et uidimus cū certa expi
encia in ligamēto cōiunctione et comixtione quatuor elemtoꝛuȝ q̄ per ſuā cōtra
riā qualitatē repugnat quā repugnationē dicta contraria elemta nō poſſent
concordare q ipa uniuent in unuȝ niſi eſſet hoc honorabile mediū q uadit con
fuſe p omīa elementa et participat cū qualib; ſuaꝝ nāꝝ. Quare fili iſtud ē
ſi cognoſcē uis q facit pacē inter inimicos cū aqua ſit inter ſiccū et humidū
ſilicet inter terrā et aerē et pp hoc cū nos uolum9 conuertere ſiccū in humidū
capim9 inſtrumētuȝ q ē in aqua q̄ participat cū humido radicali ſilicet uapor
humiditatis aereę diſcordantis a ſuo flegmato aquatico inquo ſpūs qntus
geſſit ul portat: ſine quo uapor q ē mater nr̄i germinis portati in ſuo flegma
te q deſcendit a ſuo genē gnāliſſimo nō poſſet congellare. Quare tibi dimittit
ī ſcriptū q p tuā diſcretionē ſcias bene diſponē ſubſtāciaȝ aeream nr̄i lapidiſ
et ſubſtanciā terre q̄ ē ſua mater quouſqȝ coniugant ſine ſeparacione: fili ſbā aerea
ē ſbā nr̄i germiniſ: q̄ per aliū modū uocat aqua pmanēs: cui9 humiditas ē mł
tum calida. qr ē inducta propetate ignis nē: qr necce ē q ſcias illā bene diſpo
nē et cognoſcere: ſup quā terram tu ipaȝ debes ſeminare qr hic iacet tota uis
et ab illa conſtat omēs uirtutes nr̄i lapidis. Quia ſi ſbā germinis erat con
gelata et conuſa in uentre matris q ē uas nē expirantis aereitate q̄ pticipat
cū ſua eſſencia p uim caloriſ excitatiui germen maneret ſine aīā nec hēret pul
ſum nec motū alicui9 expiramēti et ſic mortificaret ad modū terre ī albū colora
tum q indiget ſpū uiuificato ſilicet aerē cū quo omēȝ rem inſpirabit. Quare nr̄a
terra honorabiliſ ſine tali ſpū nō ferret aliquē fructū niſi pficeret ab illo q eam p
ficit. Quare fili uelis aereitatē congelare uolātileȝ in ſuā terrā cū nutricione amo
roſā igniſ appropriati ſicut infans inter brachia ſue matris: et ſua ſapienter q
ductus igniſ ſit in illo gradu proportionat9 q ipē nō poſſit excedē uires ſpūs hu
midi calidi. Qr ſua nālis caliditas ſtatim reſolueret p flamā ignis ipropeꝝ ſicut
uirtuſ magne flāme deſtruit uirtutē parue flāme. Cum igit fili in hoc caſu de
beſ imitari nāȝ. ſilicet q tu nō debes capē de igne elementali in generatione reꝝ
nāluȝ niſi tantū quantū indiges ad pportionē ignis nālis excitationis cū quo ē
uirtuſ generatiua nē q̄ mouet p totā mām ex talis ſimilis nā: eſt erectiua et
ingra ſi ſcis ſeruare et intelligē: qr illa pp magnā ſapienciam puiſam et ſimi
litudinē in ſuo nāli ope nō capit de igne elementato niſi tantū quantū indiget
ad formacionē ſue mē. Sic fili tu debes facē: ſilicet infigē dictū ſpūm humidū in

ſuam terram et ſuauiter deſiccare p calore quē nos uocam⁹ ſtateſiſ: et iſtud ſul
phur nē lucenſ qa hic ſophiſticat q ſiccitas terre ſuſtineat cū ſiccitate tenuiſ
ſium ignis et cū toto hoc p calorē ſubtilē dicti ignis ſua nā exutat ſine tranſ
greſſione ſeu moleſtia uirtutis ſue: qa p illam ſpūs calidus ad profondū hono
rabilis natē intrat ſicut aīā in corpore hōis ad dandū ſibi uitam: Fili iſta eſt
ſbſtancia aerea quā tu debes regē et gubernare cū ingenio nāli et illam īfingē
bene in corpe ad finē q illud nō maneat mortificatū: et poſtmodū debet proicere
ſuū flegma cū omnibus ſuis ſupfluitatibus et tūc hebis ſubaz terreā bene diſpoſitā
p caliditatē et humiditatē ſine ſepacione uni⁹ ab altero: et conutit in naz aeris · qđ
ligamē fuit factū per dictā aquam q̄ ē mediū ſicci et humidi. Quia neccē ē q
a multum terreſtri et ſubtili et nimis digeſti: et a ſbtili calore aereo ſulphur cō
ponat p ſublimacionē tale q̄ fit cū uaſe nē in quo dictū humidū et dictū terreſtre
totū totum ſiml miſcēt ſubtiliter p pecias p quas et inſenſibiles et ſic a magis
puo ſicco terreſtri et magis paruuz humidū aquaticū et mai⁹ illius ē maius al
terius. Silr taliter q nec unū nec aliud nō ſepant a ptibus ſui gnīs. ſic ma
nifeſte apparet p ſublimacionē in qua uidet hō certa et approbata expienciaz
q totaliter uolat uł totaliter manet et repit partem q nā ptiū ſepataz ab
illis poſtq̄ nā colligauit plus cum modico et multū cum magno et mirabili
ſolicitudine. Fili totū hoc fit cū pma pte creacionis nrī lapidis et illa ē mix
tio rerum alteratarū uł argentorū uiuorū alteratorū q̄ poſſunt colligari int
unitate eſſenciali ſpūs qnte eſſencie p alteracionē in tm q amplius ſepant
a ſuis homogeneitatibus ſicut tu poſtmodū pot expiri p ſublimacionē q̄ ad creā
dum congregandū hoc qđ ē un⁹ gnīs aliquo mō tu nō debes ignorare cum neccē
ſit q a nrā medecina ſolū mō ab uno ſolo gnē uni⁹ ſolū mō nē debeat conponi.

De ſublimacione preciſiſſima terre. xlvi.

Fili nrā ſublimacio ſepabit omē purū q ē colligatū in unitate mercuriali
a ſeu groſſarū terreſtrū et inpurū. Quare tibi nēce ē ſtudē et legē et plegē
cum multis conſideracionibus et rōnibus ſup illud regim qr hic ē totū pici
lum et totū cōmodū et totū nrm magiſterium ſilicet informando nrm infantez
et influen⁹ aīaz in ſuū corpus cū humore et calore q̄ clare lucis qnte q uidebis
tranſmutare māz a calore in colorē: Fili iſtud opus nō intelligas q fiat coacte: ſꝫ p
ingenium et ſubtilitatē quā tu debes hēre in intellectu natē qr ipā hīt magnā
ſollicitudinē p ſuū ſecretū ad eunduz et portandū māz ad pfectionē. Quare ſi ali
quid uis inuenire: opare quottidie p nām in diſponendo ſuam materiā
cum ſciencia cognita ad ignē ſecundū q nā expoſtulat et illa facit tūc ſuū
propium debitū qr ipā format colligit et pmutat et nō tu māz · qm inuenit
q p artem p reſpectū ad nālia pncipia ſibi appropiat. Igit nā cū ſua ſolli
tudine et intelligencia pficit totū opus in nrā obedienti. et ſic tu nō es aliud
q̄ adminiſtrator illius. pp hoc q nulla forma excepta aiā mouet māz ſcḋm ſuum
ppuz actum: et ſine motu nichil poſſet gnari: et pp hoc ab anima uenit totū fac
tū. nō q intelligas ſecidum hoc q ē organicū phyuz p qđ conſtat potencia uite ī
animalibus. ſꝫ ſicut ē artiſta in ſuū artificium. Quare fili iſta aīā nō ē uirtus
ſex: ymo ē uirtus qnta q̄ reſultat de ſup et magis pura eſſencia elementorum

quatuor et pp hoc requeſcat in ipa ignis et hic hītat cum motu continuabili et cā
ſui motus ē ſuus calor nālis excitatū p ignē elementatū ſimplicē ſilicet illuminet
gradū. cuſtodi fili ne te aufugiat et ſerua in amorē et cuſtodi a magno calore

De noticia uirtutis q̄ ligat elementa xlvij.

Item fili cū quatuor nāruʒ ſupradictarū due dependeant a maſculino et due a femina ē necce q̄ omēs debeant pati cū mutacione ſuarū nāruʒ tm̄ quouſqꝫ ſupradicta uirtus qnta ponit ea in uera concordia et ligat ſe cū illis tali ligacione q̄ nūqꝫ aliqd elementorū ſupat ab iſto quouſqꝫ ad corruptionē dicte uirtutis uenit ad finem terminī ſue comixtionis ul' p ſe ul' p et ē totaliter ſepatū diſſolutū et ſolutū et totū compoſitū. Igit' elementa nō hn̄t qcqꝫ fortitudinis ad ſe ſimul tenendū. ymo morant' ſepata ſoluta ul' nō ligata elementaliter unū ab aliō qn ſuū ligamen. ſilicet dicta uirtus ē ſoluta et ſepata ab illis ſicut res confuſa et deſolata qn̄ pdit ſuū rectorē. Quoſ fili doctrine deamate uelitis notare iſtam nobilē uirtutē ſi ul'tis ellementa omīa ſimul cū unitate ligare: qa ſine illa nō pōt fieri uera mixtio ul' unio illorū et cū illa ſit p tempanciā ſuam q̄ naſcat' a nobili concordia cum propa mēſura deſcendenti a nā ſuprema q̄ portat in ſe omēꝫ formaꝫ giometricam et terminat quālibꝫ rem p uirtutē ſue auſmetrice cū equalitate certi nui et cum noticia retorichali portat et ducit ſuū intellectū in actū potencie. Quare uos alij filij noſcatis iſtud inſtrumītum ſi uultis cogioſcē et uidē cū certa expiē cia uirtutes influxas et refluxas tm̄ p expienciaꝫ nē quantū p ſagacitatē actiſ in ſuis compoſitis.

De ppara cione elemtorꝫ anqꝫ ligent' xlviij.

Sed anteqꝫ tu uelis facē unionē elementorū ſpiritualū necce ē tibi ſcire q̄ p intencionē fixandi illa tu uelis uenire ad finē q̄ unitas poſſit fixari quouſqꝫ illa poſſit reſiſterē contra pugnā ignis: Fili ignis ē talis ppetatis q̄ nā q̄ hēat qcqꝫ corruptionis in ſe non pōt pati: ymo neccio debeat eā ignis totaliter anichilare cum ipē uelit p ſuam propetatē q̄ nulla corruptio ſtet apud illū p drām magne contrarietatis q̄ ē inter puritatēꝫ ignis et puritatem aliorū ellementorū. Quare fili cum intencione et cā cognita ē tibi neceſſe q̄ pmo elementa debeas ppar are cū purgacione phyca quouſqꝫ hēas illam puraꝫ nām que ē appropata puro elemento et pme cauſe protracte a ſuo centro in forma criſtali multum reſplendentis et clare. Item diximus ſurſum in caplo forme maioris q̄ terra quam nos calcamus nō ē purū elementū: ſꝫ elemtatuꝫ ūi qnti elemti in ſuo centro repit' q̄ ipā ē uirgo et uum elementū ſicut de alijs elemētis tu debes intelligē ſimiliter. Item adhuc tibi diximꝰ ſi nos intelligē uoluiſti. q̄ qcqd nō erit de ueritate pura elementorū ardebit et totaliter anichilabitur. et tūc elementa remanebunt clara et pure interre reſplendenti ſicut finuꝫ criſtallum et talem purgationē faciet ſuppmus creator cum igne celi quouſqꝫ magnuſ mundus reuertat' ad ſuam pmam cauſaꝫ ſilicet omīa elementa in ſua pura eſſencia q̄ poſtpa modū q̄ p nō timebit ignē celi. Quia tūc motus ſupme nē morabit' in illo ſine omī corruptione. Sic fili necce ē tibi q̄ tu ſites tuū opus qd uocat' minor mundus purgationi mundi magni quouſqꝫ ſuus motus qeſcat ſine corruptione et tūc nō timebit qcqꝫ ignem. Videas fili ſi

tenearis creatorj q dedit tibi esse ad saluandũ talia q₃ demostrando sı intellectũ uo
lueris hẽre. Quare fili totũ integre tibi reuellet q cum aliqua res ẽ inbibita corrup-
tione nõ põt tollerare ignẽ ul ignis inse possit pati corruptionẽ necesse ẽ q lapis
sit magr̃alr̃ extractus mudatus et sepatus ab omibus suis fetulentijs corruptibi
libus anteq̃ tu psumas fixare quousq₃ sit purũ elementũ pme rei. fermenta·xlviiij·

De qnta essencia q̃ ẽ in oĩb₉ elementis diuisis et nõ diuisis: et de tempam̃to q fit p

Fili sciaš q substãcia nr̃i lapidis ẽ cognita grauidata ab igne inquo mo
uet spũs qnte essencie: et ẽ in oĩbus quatuor elementis diuisis ul nõ
diuisis et hic hĩtat in spa ignis cũ nr̃ lapis q ẽ spũs qntus sit totus
plenus illo e. in oĩbus hĩtat draco silicet ignis inquo ẽ nr̃ lapis aereus et
ista propetas ẽ in oĩbus compositis mũdi: et pp hoc dicit q nr̃ lapis ẽ p totu₃
mundu₃ quo ad illos q bene intelligũt. S₃ drã ẽ inter lapidẽ et lapidem qr
tempam̃tu₃ nõ potest fieri nisi p fermenta q̃ debẽt de necesse fixare lapidem
post hoc qñ ẽ conũsa ad nãm metalli silicet sulphuris fermentũ nõ ẽ nisi a
sole et luna: unde nos nõ petimus nisi q lapis conuertat in suũ similẽ: qr p
ab illis stat omĩs tempancia nec fermentũ nõ ẽ quousq₃ dicta corpora conuer
tant in suam pmam na₃. Quia expedit q ex sole et subtilissima terra ferm̃tu₃
debeat componi n̄ me^na^. cum increacione nãli solutione et induratione quousq₃
sit totũ sicut sba gũmosa: et ista gũma h₃ uim conũtendi ad se qual₃ alia₃
na₃ cũ qua fuit conũcta. fili ista gũma ẽ nr̃m cõpositum et fermentũ et est
ipãmet medecina q̃ hr̃ potate₃ conuertendi p supmã me^na₃^ que postmodũ for
a dicto fermento composito etnr̃a fermenta simplicia sunt nr̃a pma olea ex
quibus facimus nr̃a fermenta composita q̃ sunt medecine magni ualoris. Qr
tibi reuelet q si duo corpora pfecta nescis reducẽ in suam na₃ pmã₃ nõ poteris
hẽre aliquod fermentorũ. ne nẽ q̃ solũmodo est una in ẽentia qnta et cetera ·L

De nã formar₃ substancialium et de uirtutib₉ q̃ descẽdũt ab istis formis et de imitacio

Nunc fili uideas qd tibi dicem₉. certũ est q quedã uirtus ẽ infusa ĩ oĩb₉
corpibus elem̃tatis qa sine ista nõ possẽnt esse. S₃ sic in rebus hõgeneis
terminatis moret dicta uirtus in mineralitate ppetua illa ẽ que debet
pati omẽ₃ calorem r̃one sue pfecte decoctionis informa humiditatis liquo
rose: et pp hoc ẽ necẽe q a metallis pfectis tu debeas trahẽ: qa hinc uenit
terminacio nr̃e pfectionis et qualitas quarte lucis qnte. fili illam extrahes.
cum uirtute simili q̃ ẽ in corporib₉ crudis nõ terminatis p extremitatẽ s₃ ter
minatis p mediocritatẽ. ex quibus sepabis aqua₃ et ignẽ aerem et terram
et ista elem̃ta cruda sunt grauidata uirtute consimili. Attñ magis cruda
p uirtute suorũ uasorũ et r̃one potencie sue crude debes trahẽ nãm magis ex
tam calidã et humidã subtilẽ aeream q̃ ẽ terminata ul congelata per nẽ
ingeniũ in spẽm et nãm metalli in suã propa₃ minerã influxam qa ista ẽ
magis propinqua nẽ quã pma q̃ propinquius descendit a forma formarũ q̃
nũq₃ appropinquat nec conũtit in formã ul nãm metalli nec erit quousq₃
hẽat in sua nã pmo cruda pontica et amara conũsum metallũ: et id cru
dum sustinuerit cũ cocto: et coctũ cũ crudo. et talem modũ uelis capẽ fili
formã antiquã cũ omĩbus suis ptibus substancialibus qr illa ẽ pura spẽs et

pura nā uere claritatis et cum noua uelis confortare et augmītare ſuas uireſ per
adminiſtracionē influencie celeſtis. Intellige ſi uis q necceſſe ē q nā uiuet ſe cū
nā et infima indiget alta ſicut mā femine ē necce q confortētur et pficionatur
cū mā et uirtute ſui maſculi tempati in calore et humore tēpat et confortat ūtu
tem paſſiuā ad retinendū uirtutē germinoſā et rūpit et ducit omēs ſuas frigidi
tates exceſſiuas in regionē remotā cū ſuo apetitu in uirtutē celeſtē q forma
et mr formarū deſcendens in uirtutē cōiunctā propinqōr nē metalli cū ſua ūtuoſa
et ſubtili influencia in pul medias ſecundū genus in forma mē cū liga
mīto ūi amoris. Igit fili nota illas tres uirtutes pma deſcendit a pmo motore
ſtellarū et ſuar figurarū et iſtam uocamus in nrō teſtamēto pmā formā forār
ſilicet pma forma p quam omiſ mā inferior tranſmutat a forma ī formā ſolū mō
p curſum et inſtinctū nē: et ab iſta forma nā cepit ad formandū et mittendū
a potencia in actū ſuū pmū compoſitū cū mā elementorū et iſta forma nō pōt
eē ſufficiens ad artē. ſecunda uirtus ē uirtus infuſa in materys cōpoſitis ele
mētalibus q tibi necce ē q ſcias trahē hinc ubi ē p modū reducendi ſuū genus
ad ſuam pmā nāā ul approximandū tm quantū eſt poſſibille ſue pme cauſe et hec
ē ſufficiens arti ideo qr eſt materialis et in hoc puncto ars nō pōt imitari nāā. cū
ipa nō poſſit dare formā ſubſtancialē rebuſ ſicut facit nā p ingeniū ſue nobilis
intentiue oponis. et ideo necce ē arti q in hoc paſſu recurrāt ad nāā et ei ſuppli
cet q uelit ei accomodare de ſuis formis ſubſtancialibus quas ipa creauit ad
formandū unū corpuſ in maxiā potencia q mors nūqā illud teneat et oſtendē
et docē quō poterit illam creare a ſuis compoſitis creatis: et oſtendē illi ſuā inire
acionē que ducit māā a potencia in actū generationis. Quare fili artiſta ſubtilis
debet reſpirē quō nā opat ad finē et cum ſua arte poſſit illā imitari in tm qn
tū ē poſſibille et illud q nō ē in poſſibilitate q pce ingeniū intelectuale
ipē ſciat bene ſupplē p reſpectū ad nām ſicut ult res nra q fit p nāīn. Sup
plementū ē a tercia uirtute quā potes intelligē p formā ſecundā et ſic ſit
q ego dixerim q ſt treſ forme nō eſt niſi una ſola qa ipa nō recipit dralem
terminacionē niſi p nāā ſui gnīs in quod ē influxa p curſū nē et capta et cō
denſata ab illo in ſbſtanciali forma ſine qua nichil eſt in mūdo qd uiuē poſſit
et ad hoc intelligendū nos cogit ad apiendū intellectū humanū in quē dicta
uirtus eſt influxa et humida radicalia q ſt inbibita in eſſentialib ptibus rer
compoſitarū mercurialiū releatar pura et nō pura qr addito humido cſtāt
dicte pſ dicte eſſentiales oīū mercuriorū et cuilib rei q in mūdo: et pp illud
qcqd creſcit et nutrit ab illo creſcit ſolūmodo et nutrītur. Fili gnāliter tibi lo
qmur in oībus rebus ſi intelligeſ hoc q nūc tibi reuelauim: et ſi nos intelligis
in tuo corde teneas capte et ſecrete nichil reuelando. Quiā hec ē talis uirtus
ſine qua nō poſſes ligare nec ſoluē nec ferre nec tranſformare: nec leuare
nec deſiccare nec calefacē nec hūare. nec aīā mittē in corpus et cū illo ligāt
elementa. Fili ſi pmo p theoricā non itelligis ſuas nās nūqā ſcias iam per
praticam emēdare tuū opus. nec intelligē ſuas mēſuras ymo errabis deuiaō
p poncū contrariū q iacet in caſu fortune.

De nā menſtrualis fetentis .L.I.

Liber .L.

Nunc fili tibi uolum⁹ reuelare naꝫ mēstrualis fetentis in quo ē ignis contra
naturam q transmutat nr̄m lapidē in unū draconē nimis gulosum q in pregn̄a
suam matreꝫ et dicamus q natura illa ē in suo propo ortu in complexione fri
gida et sicca in quarto gradu : et sua sb̄a ē pontica · ſꝫ p suas digestiones et de
coctiones ipse transmutat a na in naturam a sapore in saporē · Qr cum in sit sb̄m
transmutacionū statim ipa p suū propriū nuꝫ recepit in illa contrarietate : et
sic ipa ē mouēs secūdū illud in quo ħt contrarietateꝫ transmutacionū secūdum
contrarium captū in illo ente a quo contrarietas procedit · Fili ñ res corrūpitā
nisi illā excedat in qualitate contraria sicut ē calor et frigus nisi q sit ab uno
gn̄e ut callor tollerabilis et intollerabilis destruens sensuꝫ naleꝫ : et ideo pura flā
ma ardet et comburit p magnaꝫ rōne sue magne excelencie q ipe ħt contra
illam Vnde humidū q plus longo tempore nutriret suā purā flamā consumi
tur et ardet et in breui tempore p maiorē flāmā · et tūc flāma delet et ex
tinguit et ideo reuelet tibi q omēs res nē in uno motu fiunt nec ī uno motu
corrūpunt nec etiā in uno motu stant qr omēs ħnt contrarietatē : et ī ista cō
trarietate aliqe res sunt excellentes et sunt omēs eidem gn̄is : et aliqe alie
st totaliter contrarie : et cū toto hoc extendūt in uirtute et pp hoc continue opāt
in illa et continue patiunt. Quare potes intelligē corruptionē nr̄i lapidis et
breuitatē nr̄e uite et duracionē illius secūdū complexioneꝫ aeris continentis Fili
in hoc magisterio ē tibi necesse dupx aer : unū est complexionis tēpate : et cū
isto gn̄am⁹ nr̄m lapideꝫ qr in ipo ē uirtus uiuificatiua que ē sicut instrumentū ai
corporis : aliud aer est complexionis intempate sicut sua ponticitas terrestris amr
et amara tibi pōt certificare · Quare fili reuelet tibi q illud ē de na frigida in
quarto gradu q ē cā ponticitatis et p calorē cāt amaritudo et ponticitas · pp quā
accuitatē pūgit multū et ħt uirtutē appetitiuā et incisiuam sicut apparet
p potentiā sui actus qr qcqd penetrat et pūgit separe unam pteꝫ ab alia et red
dit cōminutū et corrosuꝫ : et pp hoc potes hēre notitiā q omē acutū inter alios
sapores cātur caliditate ē magis calidū qꝫ qcqd aliud cū nō possit fare talē
ipressionē sicut fant illa q̄ ptꝫ ad caliditateꝫ excellentē : et ideo tale cōplexiona
tum p suam caliditatē pōt semp resoluē humidū conuertere in uaporē · et illū
putrefacē cum ipressione caloris in nalis q̄ uenit a nr̄o argento uiuo cui⁹ ama
ritudo defendit a na lapidū et ē conuiuans acuitate qr ipa pungit et rodit
sicut ponticū accutū ſꝫ nō tn̄ ad profondū : et pp hoc reputat substancie grosse
sicut apparet per aliā expientiā · Qr qn̄ calidū accutū incorporatū cū amaro
in forma aque humide ingredit magis profondū corpis dissoluti et corpus si cō
tinuet cum ptib⁹ humidis usurpat ptes grossas salis q nō potuit intrare cor
pus cū calido acuto et ideo cū sit liquefactū a suo loco nō pōt hēre humidū
in quo possit continuare · ymo congelat in fondo sui uasis · et manet metallum
dissolutuꝫ : et inpgnato a calido acuto in forma aq̄ unde exit nr̄m argentū uiuū
in illud q ab eo est dissolutū · Racio qr ibi mittit sal ē pp duo · primuꝫ ad trahen
duꝫ extra ignē contra naꝫ q cōrrumpit nr̄m lapidē · et alia cā est qa ē absteersi
uum et mundificatiuū unctuositatis · Semp fili tibi expedit fuare pedes q̄
nō expedit q mate excedat calidū acutū ad finē quod nō impediat putrefactioēꝫ

ignem q̄ nām · ꝑ hoc tn̄ q̄ dicit extra ignē q̄ nām in patet quod nō est minerale [illegible] minealia de eo [illegible] ut manifeste patet ex [illegible] aquaꝝ mineraliū Sed est illud Sal [illegible] cuius [illegible] pprietas omnibus occulta · [illegible] nota et est terra mercurii nr̄i cuius proprietas est dare [illegible] corporibus metallicis et ea ad nām spūalē reducere et corpꝫ [illegible] nisi [illegible] forme substancialis et [illegible] Et hec est illa venerabilis terra seu sal [illegible] nominat cristophorus parisiensis in [illegible] A · q̄ sunt unus solus lapis [illegible] lapidū [illegible] q̄ proprietatem ħt trahendi ferrū ad se [illegible] corpora metall · in primam ma teriā [illegible] et est [illegible] terrea ut dicit in cap. L · et est liquor terre [illegible] ipsalis q̄ transcendit oēs alias ut dicit ide in ca. F · et est terra mercurii nr̄i [illegible] ut dicit in [illegible] medicinaꝝ [illegible] mercurio [illegible] in quo est [illegible] qui oia [illegible]

[illegible]

Amaritudo nr̄i ar ui defendit a nā lapidū [illegible] per quas [illegible]

[illegible]

Vide [illegible] dei [illegible] debet esse istud Sal qd ħt pprietatem trahendi [illegible]

Nota hic de menstruo

nri lapidis. Qr nulla bestia pot generari p ineptitudinem putrefactionis illius Fili nra bestie q e nrm menstruale e talis q mortificat qcqd tangit: et nigre scit et obscurat nra aerea et corrupit ome animatu: et facit de calido frigidu et de humido siccum: et de duro molle: et de ponderoso leue: et de grosso sb tille et totu hoc facit p sua propam natam cu certis oponibus. Item ht adhuc ma iorem potatez qa uiuificat qcqd mortuu e et dealbat qcqd e nigru: et ge nerat omez rez inanimata et humectat res siccas et illas deffendit ab ad ustione: et dulcificat res acetosas humidas et frigidas: et lenificat res siccas amaras et calidas et ducit intempata complexionez et ducit reincrudatu in maiori decoctione: et facit de frigido calidu et de sicco humidu tepatuz et de leui ponderosum cu mediocritate: et de subtili facit grossum q participat cum simplici et simplex condensat et spissum rectificat et sic hz opones contrarias q sunt opones nre. Quia qn illud e congelatu cogellat: et qn e dissolutu dissol uit quod est congelatu. Igit Fili no e mirandu si uirtute talis mestrualis tu pponis in corde querere cum sit directrix et gubernatrix totius nre. hec e res ui lis q psemet ipam conuitit in rem mirabilez et nimis pciosam q nos no cre dideram si non uideram suu effectu cu nris propis oculis

De na principij radicalis. Lij.

Nunc fili inquerendo istud menstruale sine quo nichil pot fieri nalr debes intellige q tu debes reccurre ad pncipia nalia scilicet illuc ubi na inci pit ad opandu in metr q pncipia nalia st multu adherentia p cursum ne p suis ppis sbis sicut sunt humida radicalia q p suu calore nalez cu ex citatione ignis solaris excitent in sbaz metalli. Qr dicim q illud humidu ra dicale nichil aliud e qz sba argenti uiui inpgnati calore sulphuris: et hic calor sulphure e causa congelacionis dicti humidi mercurialis: et sue terminacionis in metallu pfectu. Igit apparet q istud humidu metalli iam terminati in formam metalli erat actualiter in potencia nre menstrualis. et pp hoc dicit pmu extremu nri lapidis Apparet igit q cu nr lapis uenerit a sua na resol uit in illa sine puidicio sue nre nec siti augmenti cum pmu principium nri la pidis sit resolutio sue terminationis in argentu uiuu. Qr tibi declaret in qua forma nr lapis extrahit tam a metallis q ab argento uiuo. cum na sui fetentis mstrualis fuit et e continens illorum et na argenti uiui p calore illius in nam metalli sicut congelatu qr dictus calor multiplicatus in sbam argenti uiui e et p tota subaz humida uaporabiliter mixta p uirtute pme mixtionis ul continuationis homogenee in forma liquoru ul aque clare et per similitudine illius prin cipij nalis q nos tibi dicimus q dissoluas lapide quousqz sit factus aqua. Quia argentu uiuu ulgare facere non potest p deffectu sui caloris et humoris: inquo est necce q lapis continuet in forma liquoris cu no sit transitus de extremo ad ex tremu nisi p mediu suu. Apparet igit si bene intelligis q lapis no pot dissolui sine suo menstruo in humid q e spus fetens unde trahit aqua uiua q nobis ap paret sicca qr argentu uiuu ulgare intellectu scilicet stando in sua pma. na no pot aliquod corpus mutare nisi in sua naz. aqua comutatuz conuititur qn e comu tatu si e factu aqua clara in aqua claram mutat et si no e mutatu no pot mutare

nisi in suam nãm : unde sunt mlti insipientes q ultra ratione credunt q' tale argentum
uiuũ ulgariter intellectũ possit p nãz q nõ est in ipo transmutare corpus in aquaz
uiuam ʒ totũ nõ ualet unã ficũ putridez. Quia argentũ uiuũ sicut supi' diximus
nõ transmutat corpus solis et lune in aquã humorosaz nisi secũdu; suaz nãz cũ medi
ca multũ alteratione quam nos uocam' prope combustionẽ p dictionẽ elementorũ rea
lium et confusionẽ corpis aiẽ et spiritus et rõ hui' ẽ q' nõ est ibi res q participat inter
corpus et spm ʒ inter argentũ uiuũ iam dictũ et metallũ pfectũ et istud ẽ illud medi
um qd ħt posse faciendi contrarias opones silicet soluendi elementa et ligandi illa
et deffendendi illa ab omi combustione actũ q' ignis sit excitãs moderate qa sicut I
plumbũ aduuat argentũ qñ examinat' cũ sua nã et custodit ab adustione contra pu
gnaz ignis et ẽ hic in loco medisi inter argentũ et ignẽ sic istud me͞m defendit elemta
ad adustione et coaduuat p propetatez sue nẽ corpus cũ spũ et spiũ cũ corpore et
ideo nos uocam' mediũ inter corpus et spiũ. Qr appaet q' nõ sit transitus a contrario
nisi p transitũ medij sue dispositionis sicut tibi declarabit' p figuras arbois praticalis
Fili media dispositio ẽ q participat cũ molitie argenti uiui ad pmũ latus et cũ duri
tate metalli ab alio latere et de propa sba illius nã' posuit de potẽcia in actũ. Qr
tibi reuelet' q' extrema in mediata in ope nãli a pmo latere ẽ argentũ uiuũ ʒ nõ
tale quale nos scimus facẽ p nãz artem et ideo illud capim' nos pro menstruali mi
reali et in alio latere sunt omĩa metalla pp hoc qr ibi tepit' finis circulationis facte
p opus nẽ media ex po ipor: duorũ extremorũ ẽ argentũ uiuũ tractũ a dicto pmo
extremo q' nos uocamus mẽstruale in ope artis ad formã aque clare p ingeniũ nẽ q' I
congelat' in sulphure Qr dicit' aqua sicca et nõ aqua nubiũ nec aqua flegmaticã ʒ
aqua colerica calidior igne. Sʒ pñ uera radicaliter noiata ex qbus nã opit' hoc totũ
q' dictũ ẽ st uere sulphur et argentũ uiuũ Vnde exeunt duo extrema q sunt multũ
remota ab uno propo medio q' necce ẽ te scire si uis pncipiare p respectũ ad nãm
et scire quõ uocant' sermone rusticali.

De spũ fetente et aqua uiua ·s· x· L iij·

PRincipia nãlia confusa in ope nãli sunt spiritus fetentes et aqua uiua q con
uertit' in aquã siccam et tũc dicit' me͞m reale. Fili spũs fetentes sunt secũda mẽ
q participant inter corpus et spiũ et uocant' p aliũ modũ sulphur et ignis et
ẽ sicut spma masculinũ q' ẽ me͞m actũ inter menstrũ et fetũ et aqua uiua ẽ argẽtũ
uiuũ q' congelat' in sbam embrionis idest concepti in matrice ab illa mã fili successi
uo in suo ppo uase minerali generat' et creat' silicet in uisceribus sue terre uel ue
nis uaporaliter congregat' totum in unũ et hic coqt' et depurat' nimis postea ueit
de sup uirtus mineralis sulphurea in forma uaporis sicci q eũ penetrat et congelat
cũ tali nexu amoris q' nũqa amplius sepant'. Sʒ qd uirtus masculi excedat ul' su
pet uirtutẽ femine : et cũ coequalitate rei tũc igit' remanet in quadã re fixa per
artẽ p actam decoctionẽ nãlem q' mã huit in sua minera in tali forma q' humidũ
mercuriale a sicco sulphureo nec siccũ sulphureũ ab humido mercuriali nũqa sepãt
q a uenerũt p actionẽ et passionẽ ĩ· illud me͞m mĩale in quo forma metalli ẽ plena
constituta nõ q' sit argentũ uiuũ in tota sua nã: cũ ps sue nẽ sit iã alterata p
constructionẽ quã sue sbtiles ptes accepiũt p uiã colligationis a uapore sulphuris nec
adhuc ẽ sulphur in tota sua nã qr si esset ardet mã; Argenti uiui p eminẽciaz

actionis sue dominacionis et qr uirtus sulphuris nō dominat̃ uirtuti argenti uiui non sibi pōt consumare claritatē metallicam specificatā ſʒ solū m̄o congelat et fixat usq̧ ad gradū potātis sue uirtutis sub conseruacione spēi metallice q̄ argentū uiuū tenet n̄aliter secūdū suam n̄az et talis proportio sulphuris et argenti uiui constituit sp̄ali formam et spēm metalli aquo uapor sulphuris et argēti uiui erit ul' auri ul' argēti ul' alterius metalli: et hoc uenit p̲ diuisam depuracionē dicti uaporis et decoctionem et digestionē q̄ ipē capit in propa sua minera: et ideo recipit ars metalla pro medio in ope magisterij et pro speciali solem et lunā qr illa uenerūt in una coequalitate tempata et nimiū depurata sulphuris et argenti uiui cocti et digesti p ingenuī n̄e adquā proportionē ars in uanū laboraret si a pncipijs n̄alibus sine medijs realibus p intencionē finiendi uellet incipere./

De necc̃itate sequucionis n̄alis et de v sb̃a pr̃is et matris. Liiij.

Fili ē ista materia metallica in qua ē n̄r̄m sulphur proportionatū q̧ n̄a sapiēs sicut audiuisti cum suo subtili ingenio nobis parauit quo mediāte nos faciam⁹ totū n̄r̄m magisterū. Quare fili noli ignorare quod hoc q̧ dictū est secūdū extremū in ope n̄ali: dicim⁹ tibi esse mediū in ope phyca qr oportet q̧ per artificium compleat̃ hoc q̧ n̄a reliqt. n̄a nō potuit hr̃e motū ad transeundum ultra gnaonez metalli qr ipā compleuit suā circulacionē. Intellige fili q̧ tibi debet nūc relucē̃ tam manifeste pfectiua esse et manifestari cū omibus expiēcijs qr humidū metalli in sua calcinacione nō pōt consumi nec separi ab illis r͂one hōgenitatis unionis elementorū q̄ paulatim paulatim sunt bene ligata ī sil'. Sʒ humidū lapidū pōt separi bene sicut apparet h̲ in sua calcinacione solū modo p ignem sine alia administracione medecinali et hoc ē pp hoc qr humidū in grossa sub̃a lapidis terrestris nō ē ligatū cū sicco in paruis et subtilibus partibus uni⁹ et alterius ſʒ in grossis et pluribus ptibus humidi et sicci et h᷒ est cā qa humidū lapidū et mediorū mineralūi sicut sunt actraemēta et acor. sales et alumina q̧ nō ē in n̄a fixa cum sicco n̄ali ē uolatile et fugiens ab igne ſʒ humidū metalli ē fixum et pmanēs in igne: et ideo cū tali aqua fixamus nos aues q̄ uolant per aerē cum uirtute n̄r̄i lapidis q̧ ē creatus de sua propa sb̃a apparet igit̃ q̧ n̄r̄m argentū uiuū ē sub̃a materna ul' humidū radicale oīum corporū liqdabiliū et sulphur est pat̃: et ideo dicit̃ me᷑ in ope n̄ali. Sʒ argentū uiuū et metallū sunt dicta sua extrema. silicet qr sunt m̄a inceptionis: et m̄a finis et pp hoc iam potest tibi patē̃ q̧ lʒ q̧ nos teneam̄ similare n̄r̄m magisterū inquantum ē possibille opi n̄ali semp t̄n nō possum⁹ prope suā n̄az seq̧ nisi p me᷑ opandi et non in capiendo talem m̄az crudā sicut ipā fecit ī suo p̄mordiali pncipio. lʒ sit hoc q̧ sine illo nō possum⁹ pncipiare cum sit neccīuʒ q̧ totū metallū qd̄ ē sulphur et argentū uiuū in illo debeat re incrudari in sequendo similitudinē opis n̄e in n̄ro magisterio cū magijs propijs n̄alibus sicut conuenit scire cuilʒ sapienti artiste.

De inceptione opar̄ij ubi n̄a dimittit. Lv.

Fili nō sit tibi graue audire qū tibi dicim⁹ qr nos p arte scitā corrigimus et supplem⁹ uires et uirtutes n̄e cum adiutorio illius nos partem incipim⁹ opari ubi n̄a dimittit cum sit manifestū q̧ metalla nō possint tingē̃ nisi

tm̃ quantũ sua tinctura se extendit p potẽtatẽ sue pme circulacionis sue nr̃e sulphu
ree / et ideo ad hoc fit certa opõ in gnãtione nr̃i lapidis ad finẽ q sua tinctura crescat
multo magis q̃ erat in sua nã sine opõne : Fili si tu sis nr̃m lauatoriũ . poteris lauare to
taliter nãm argenti uiui : ad qd nã nũq̃ potuit puenire q fiet elixir completum
Sz cũ in nã uł in suo ope argentũ uiuũ et metalla sint extrema et nõ hñt posse con
gendi se nisi p uirtutem dispositionis medie q̃ est inter mollitiẽ argenti uiui et duri
tiem metalli qr p istã mediaz dispositionẽ constat q̃daz obediencia nãlis q̃ est cã
coniũctionis inter corpus et spũm sicut ẽ in omĩ re generata . Item in nã st̃ plura me
dia de qb3 sunt duo q̃ st̃ magis pura et magis uiscosa q̃ alia sicut st̃ azoc uitri
Virides cum nã lapidea q̃ est sal et nã lapidũ : Fili cũ adiutorio hui⁹ ulis mẽ nr̃
lapis procreat᷑ quem nos tantũ quesiuimus pp hoc q ẽ mediũ in ope nãli inter spi
ritum et corpus mãle sicut sulphur in mã argenti uiui : et pp hoc mediante nã illa
conũtit᷑ argentũ uiuũ in metallũ pfectũ q metallũ rõne sue depurationis in nr̃o
magisterio ẽ dictũ mediũ reale inter corpus et spũm . Nos dicim⁹ corpus qñ ẽ terra
conbusta et dicim⁹ argentũ uiuũ a corpore tractũ in forma aque clare . Quare fili
intelligẽ debes q in ope nr̃e sunt duo prope elementa inter o᷑ alia silicet dictũ
azoch et sal nr̃e que conũtit argentũ uiuũ in liquorẽ ignis unde creat᷑ sulphur qd
congellat argentum uiuuz : Fili consimili mõ hẽmus duo mẽ in nr̃o magisterio q̃ nã
nobis dedit et depurauit de suis medijs confusis et uocat᷑ aurũ et argentũ q rõne sue
pure nr̃e participant cum maiori pfectione : qr extrema nr̃i lapidis ĩ sua creatione ẽ
argentũ uiuũ qd trahit᷑ a corpore in pᵒ latere et secũdu3 est elixir completũ et mẽᵐ
istorũ duorũ in lapide : qñ de sbã argenti uiui creat᷑ de qua statim sine aliquo alio
mẽ fit elixir completũ q ẽ ultimũ extremũ nr̃i lapidis et pfectio nr̃i magisterij .
Nunc fili descendem⁹ p certos gradus extremorũ et mediorũ usq3 ad pmas radices nr̃e
ad finem q tu intelligas media p q̃ a gradu in gradum nã transit cã eundi ad sua
extrema secundũ pfectionẽ magis et minus , qr in hoc ẽ noticia totius opis nr̃e
et suorũ secretoru3 oĩu3 et p consequẽs cuiusl3 alteri⁹ sciencie

De extremis argenti uiui et unde sciri possũt . L . vi .

Ex quo iam diximus extrema nr̃i lapidis nũc dicem⁹ extrema nr̃i argenti ui
ui : et dicemus q extrema illius cum tota sua sũba ẽ ad pmũ latus aqua leo
nis uiridis cum metallo uincta : et ad secũdũ latus lapis q ẽ creatus et mẽ
illorũ ẽ sol et luna unde exit nr̃m argentũ uiuũ qd ẽ corpus liq̃factũ et putridũ aqᵒ
creatur lapis qñ creat᷑ a sua nã originali Fili leo azoqnch⁹ q dicit᷑ uitriolũ p nãm
fit de propa substancia argenti uiui comunis q ẽ radix nr̃e unde creat᷑ metallũ in sũ
propria minera . Cum igit᷑ fili tria pnʳ sint neccia in nr̃o nãli magisterio sicut
est opus nr̃e silicet extrema et media neccẽ ẽ q ab illis cũ magna potencia
debes facẽ opus secundũ quod nã si sapiens es te pot hortari uł monẽ q tali intẽ
tione q tu debeas pmo creare nr̃m argentũ uiuũ ad habẽdũ conuenientẽ mãz unde
possit creari lapis . Quare cum mẽ nr̃i argenti uiui sint pncipaliter duo propa me
talla et nã illorũ debeat conuertẽ argentum uiuũ in lapidẽ uirtutũ p artificiũ cum
nã nõ hab ple motũ pfiuendi dicta metalla in aliam digestionẽ ad finẽ q per alia cir
culationẽ faceret elixir pfctũ et hoc rõne sue spissitudinis duriciei et compactibilita
tis humidi mercurialis terminati et inspissati p uaporẽ sui sulphuris et caloris nãlis

Nota de leone viridi

Aqua leonis viridis cũ me
tallo ...

Ovi. C. ... aqua leonis vi
dis in metallo ...

in forma metalli sicut creuit solem et lunã de sbtili suba suorũ proporuz mediorũ cũ uirtute sue pme uirtutis circulacis. proinde nos in hoc passu supplendo in potentias nẽ facim⁹ corpora dura gracilia et mollia cum adiutorio nẽ q̃ nõ recedit hic et lique facimus cum putrefactionibus quousq; conũtant in nãm argenti uiui p sblatiões grossi in simp̃ p reductionẽ cocti in crudũ et p dissolutionẽ sicci in humidũ: et totũ hoc oz face pfecte ad finẽ q' mã simp̃ sit magis obediens nẽ digestiue: qa iã cõstat manifeste cuil; sapienti sicut in pncipijs nãlibus ẽ ostensuz q' res q̃ ẽ sbtilis sbe et similis suo toto sicut corpus hõgeneũ simplex citius mutat' et gñat' p uirtutẽ sue nẽ quã ẽ illa q̃ est sbe grosse et dure et spisse et ideo dissoluimus nos aurũ et argentũ cum rebus radicalibus sui propi gñis silicet cũ liquore suorũ argentorũ uiuorũ quorũ pmo ẽ effectus fetens menstruale q' intrat pmã mãz duoruz luminarium sicut potes intelligẽ p pncipia nãlia in sua propa minera: et pp hoc dicim⁹ tibi q' in illo in mente dicunt ressolui et in illo ex quo sunt facta resoluntur et cõuitunt' ad conspectũ oculi infetẽte menstruali; alio mõ nõ hẽrẽt actionem et passionẽ nisi p conuenientiã nẽ q̃ est inter unũ et aliud. Itẽ hẽas i tua memoria qd tu nõ uelis aliqd comittẽ cum menstruali nisi sit res q̃ sit nata ab illo in pri⁰ sue mixtionis. Si extraneã nãm tu ibi ponas statim corrũpet' per extraneam nãz et nũq; hẽbis quod queris aurũ et argentũ et mercuriũ dissoluũt' in nr̃o menstruali pp hoc q' pticipat cũ illis cũ propinqtate nẽ pme: et hic extrahes fumũ albũ q' est nr̃m sulphur et leo uiridis q̃ ẽ nr̃a augens et aqua fetens q̃ nr̃m secũdũ argentũ uiuũ. Expedit tñ q' leo uiridis cũ aqua fetente dissoluat' cum sollemni dissolutione añq; fumus possit hũ q̃ dicit' sulphur dissoluit' a corpore ingelando spũz in forma aque sicce quã nos uocam⁹ lapidem et supmuz mediũ totius nr̃i opis qa est coniunctio nãr silicet corpis et spũs. fili ista ẽ aqua ignis q̃ comburit et ardet aurũ magis quã ignis elementalis: et pp hoc qã continet in se calorẽ nẽ celestis et dissoluit sine aliqua fortitudine qd' facẽ nõ põt ignis cõis qa tibi pparim⁹ qd' de rebus magis calidis que potueris inuenire in tota nã facias magisteriuz et hẽbis aquã calidam q̃ dissoluit omẽz rem

De aq̃a corruptionis et solutionis ·Lvij·

Multi dicunt aquas fortes esse corruptionẽ nr̃i lapidis et nõ intunt' in aliq̃ qa q non intelligit suam corruptionez forsitan ignorat suam gñacionez cũ ipa nõ possit facerẽ sine corruptione et transmutacione individualiũ q̃ st realia entia mãlia nr̃i lapidis in suã propaz nãz q̃ debent corrũpi p dictuz menstruale cum amore pio sine totali destructione q amor pius nũq; ult occidẽ filios quos nutrit. fili quicqd ibi miscueris q' nõ sit sui gñis ressutat sine dissolutione. sz illud putrefacat qa ẽ res comunis ad recipienduz omẽz nãz cui adheret. Secua igit' q' nõ misceas cũ nr̃a aqua nullã aliã rem nisi id q' erit de sua propa nã: Quia res q̃ magis putrefacit corpus pfectũ ẽ nr̃a aqua rõne sue ponticitatis amare et nẽ crude et illa ẽ q̃ comburit et corrũpit qcqd ẽ corruptibile: et combustibile cum anichilacione sue prope nẽ comburentis et combustibilis et si humiduz oleaginosum inpurum unctuosuz ẽ in suo composito q' ipa debet corrũpere per suam propetatem cum oppone ducit totũ ad nichil et quod magis purũ est manet totũ dissolutũ et deffendit se ab igne qa ẽ pura nã et propa nã essencialis nostri

lapidis p̲ uirtutē diſſolutiuā aque ſupꝰ dicte q̄ comburē nõ põt ſʒ creſcit ſua hu-
miditatem quanto magis ſtat ad ignē. Q̲ iſta aqua hēat potenciā comburendi q̄cq̄
ē ſibi cõiunctū probabimꝰ p̲ certam expienciā. nos diſſoluimus in hac aqua ſulphur
mentegniũ et ſublimauimꝰ illud humidũ q̄ magis puũ erat in nr̄a p̲ diſtilacionē et
poſtea poſuimus argentũ uiuũ intus uiuificatum et ſtatim gelatum ē ad modum
malgame nigre nimiſ mollis pp̲ hoc q̄ ſulphureitas ſicca uaporatiua nõ uincebat mo-
litiem argenti uiui et poſtea uolumus expiri de ſua lucriditate. et miſcuimꝰ aquā argē-
tini cum aqua dicti ſulfuris et poſtmodũ congelauimus arm. et illũ fecimꝰ fundē in
nr̄a pſentia et inuenimꝰ q̄ erat nigrũ terreſtre et purgauimus p̲ cinericiũ et fuit bonũ
ſicut prius ſʒ pl̄q̄ʒ medietas fuit conſumpta. Quare manifeſtat q̄ ad huc omis humi-
ditas tracta a ſulfure ē nimis unctuoſa et combuſtibilis cũ aqua ibi nõ potuit
uincē malitiā ſulphuris miſcuimꝰ ad huc de noua aqua cũ aqua ſulfuris et deſtila-
uimus aquam et inuenimꝰ q̄ tota ſubā humida ſulfuris fuit cõbuſta pp̲ hoc quod
nullomõ opabat in ꝯrio mercurium et pp̲ reuelat tibi uirtus nr̄e aque que hʒ potēciā
congelandi res puras homogeneas et diuidendi et ſepandi res etherogeneas p̲ combu-
ſtionem et conſũptionē illarū q̄ nõ ſunt unius gn̄is

Q̲ cum aqua nr̄a cognoſcit ſpūs et p̲ ſpm̄ aqua. L·viij

IN ſimilimodo fili expiemꝰ nr̄am arſenici ulgaris quā nos inuenimꝰ nimiſ fetē-
tem et cõbuſtabilē et ſimiliter aliorũ ſpūum ruſticaliter intellectorũ q̄ ſt omēs de
pura inpfectione. accedendo igitur ad argentũ uiuũ q̄d ſcis inuenimꝰ illud per-
ductũ expimentum nr̄ale ſeruatũ et cuſtoditũ ab omi aduſtione. Quare fili tibi reuelet q̄m
nr̄a aqua potes cognoſcē uiſcibiliter q̄ ſpūs eſt in nr̄a melior et propinquior in nr̄o op̄e
cũ ſm̄ ueritatē ipſa argentũ uiuũ pgauit iam ſine conſumptione ſue pure ſubſta-
ciē ſicut uiſum ē p̲ natām et uidimus p̲ artē: p̲ nr̄am terminat in metallum et per
artem in puram mēam. quod eſſe non põt ſi ſua ſbā nõ erat ppetua contra ignē
q̄ nichil ualet niſi res puras: et q̄a ſua ſubſtanciā ē pura gēſcit ad ignē ſine termi-
natione finis conſumptiue: et ſic apparet quõ p̲ aquā potes cognoſcere ſpiritũ et p̲
ſpiritum aquam que ē cā ſue rectificationis

Q̲d ē aqua et de potencia eius. Lviiij.

FILi ignis elementalis q̲ elementat elementa: nõ põt extrahē animā a corpore
ſʒ aqua fetens trahit p̲ uim amoris q̄ participat inter illa ī pparationibus: q̄a
in pparationibus ſe inueniunt anime et uires que faciũt nr̄um magiſterium
in deſtillando et redeſtillando: et ſoluendo: et congelando: et ſic fili nr̄a aqua facit
totum corpus ſpūm et argentum mortuũ conuũtit in ſbām uiuam: et poſt modũ mortifi-
cat et uiuificat in ſuam propam nr̄am et q̄n ē congelatum dr̄ magneſia q̄ magneſia ni- Magneſia quid
chil aliud ē q̄ʒ aqua compoſita et congelata que repugnat igni et poſt modũ non
timet in aliquo pp̲ hoc q̄ ꝯparet ē ignis et de nr̄a ignis fit et ad ignē creſcit et
ſuũ nutrimentum fuit in igne. Quo igitur mõ pater poſſet occidē filium quem ipē
generauit. nec ipā mater quomõ poſſet cogitare q̄ ipā occideret infantē quē
nutriuit. et uera poſito q̄ ipi uelent occidere concorditer nũq̄ poſſent confun-
dere ymo citius poſſent extingui ibi p̲ calorem laboris. q̄a filius eſt indutus tali
calore q̄ nulluſ ignis poteſt deinceps ipm̄ corrūpē cũ ſit maioris caloris ſulatus q̄ʒ
ē ignis elementalis. Q̲ē fili nos manifeſtauimꝰ nr̄am aquā poſt congelacionē cũ ſuo

fermento et si intelligis nr̃as aquas intelliges nr̃a argenta uiua que ueniũt succes
siue et cotidie succedens h̃t maiorẽ potenciã ad fermentandũ suũ p̃cedens et sic
ẽ de ultimo qđ h̃t maiorẽ potencia quam omẽs alij : et iõ si intelligis nr̃a argẽ
ta uiua et suas uires . intelliges posse nr̃orum fermẽtorum . hic iacet multa ph̃ya
q̃ pot̃ uisibiliter demostrari p̱ expienciã cum paciencia ordinata cautatiue et cũ
mora temporis anticipata ad h̃endum medecinã talem qualis nõ repitur q̃
tidie q̱ h̃t illam h̃t tesaurũ p̱petuũ

Nuic fili sum᷒ de intencione | De sũma aq̃rum argẽtorum et fermẽtorum . lx .

Nunc fili sum᷒ de intencione q̱ dicamus in sũma nr̃orum fermẽtorum aquarum
et nr̃orum argentorũ uiuorum q̃ s̃t totũ unũ cũ hoc sit q̱ totũ nõ est nisi
sola nã ũna et mãrum terrarum et dicim᷒ q̱ totũ hoc non ẽ nisi una sola res
q̃ uariat̃ in nũo triũ p̱ suas opõnes et in uariando p̱ unã decoctionẽ ẽ nũc una
res unius posse simplicis et post modũ in transeundo gradualiter cum informa
tione alterius digestionis erit q̃ʒ alia res quam nos uocamus argentũ uiuum
terra . aqua : et fermentũ : gũma et salsatura nr̃a secunda : amara et asp̱a que
dissoluit totum corpus p̱ uirtutẽ compositã et p̱p̱etatẽ q̃ʒ ip̱a h̃t acq̃sitã
in ista secũda digestione : et post modũ per aliã digestionẽ . recepit multo ma
iorẽ potenciã : et sic potes intelligẽ q̱ in nr̃o magisterio sunt tres p̱p̱e terre
et tres p̱p̱e aque : et tria p̱pria fermenta : et tres p̱prie gũme : et tres
p̱p̱e salsature : et tria p̱p̱a argenta uiua congelata sicut tu potes intelligẽ
p̱ figuram opõnis triangularis p̱ quam constituũt tres p̃ncipales reductiões
que sunt p̱fectiones totius nr̃i magisterij sicut declarabimus in nr̃a pratica
Q̃r fili uelis custodire ul̃ argentũ uiuũ q̱ sit congelatũ in mineris siue terre
qr illud ẽ nr̃m argentũ uiuũ / nr̃a gũma / et nr̃a terra / et nr̃a salsa amara q̃
dulcificat̃ p̱ uirtutem tercie reductionis : et nr̃m fermentũ mẽ^na et elixir ad
omẽs infirmitates . Ista ẽ nr̃a aqua et nõ aqua ul̃garis mercurialis flegma
ticorum : ʒ ista quam dixim᷒ que ẽ in nã multo magis calida quam ẽ ignis
galienus et alij ph̃y uocauerũt urinã iuuenũ infanciũ colericorum . silicet aq^a
fortis aqua ticta ad hoc q̱ dictũ est et conũsam et congelatã in aqua fermẽti
sicut nos diximus et iam scis fili q̱ colera nõ ẽ aliud q̃ʒ ignis . Talis fili ẽ ex
positio nr̃e aque p̃me et ultime . dissipa g^o rem cẽptã p̱us p̱ rem satis aptã
et ista aqua ẽ leuiter extracta sit massam contere factam silicet cũ igne aq̃
Nam alb[illegible] urine disponit menbra ruine : qr nulla res ẽ in mundo ad
tincturam nisi aqua quam tenet . Fili scias q̱ p̱ artem et p̱ nãm argentũ uiuũ
congelat̃ cum aqua accuita et p̱ artẽ et p̱ nãm et in sanguinem apostematum
conuertit̃ p̱ imitacionẽ sue nẽ in aliam . Fili duo sunt que debent coniungi per
concordanciam contrarietatis una pura et alia inpura : inpura recedit qr ẽ in
imica ignis rõne sue corruptionis ʒ aliã ibi morat̃ rõne sue puritatis trãs
mutate in sanguinem : et istud ẽ nr̃m argentũ uiuum et totũ nr̃m secretum
qđ est indutũ ueste tripartita . silicet nigra alba et rubea et ista solũmodo indige
mus ad intencionem nr̃i magisterij cum sit argentũ uiuũ qđ continet q̃cq̃d in
digemus cũ s̃ba quinta p̱p̱ hoc q̱ sua substancia est pura et inconbustibilis
et totũ hoc nõ est aliud q̃ʒ aurũ et argentũ liquefactum intus et extra p̱ uirtutẽ

Que [illegible] [illegible] ut dicit Cap̃ lxxxvij [illegible] [illegible] ut supra [illegible] lxi [illegible] in cap̃ lxxxvij [illegible] supra capito . lx . Collige ergo [illegible]

[illegible]

igniſ menſtrualiſ et poſt modū depurata et ſepata ab illo et ab omi ſua mā origi
nali. Quia u aurū q ē incombuſtibile morat liqfactū et eſt in mo aurificante et
mm ē in tā ſeminali tom fermentat p dulcedinē auri q nutrit ſemen et mo
uet et multiplicat ſicut poteſ uidere in rebus nālibus. Intellige fili nrm mm
et ſuam propetatem et modū ſue copulationis in tali loco iungit cum argēto
uiuo tractum ab argento uiuo copulat multū cum   Non uelis opa
ri niſi cū mercurio et luna et mo cum ſole. qr aurū nō ē reſolubile nec re
ducibile niſi in ſuam propam nāz   Lxi

Nota de reſolucione

De diuiſione lapidis in q^{or} elemēta et de inceptione nē et de ſecreto matrimonij

Fili intencio nē ad faciendū nrm magiſterium ē q lapis ſit diuiſus
p quatuor elementa ad finē q qlz p ſe ſecūdū exigenciā ſue natē
poſſit ppārari et iſta ē purificatio rerū q pcedit opōnē ppārationis
et ē prope dicta ſepatio elementoꝝ et ablutio illoꝝ. qr illa diuidit ptes
inpuraſ a ptibuſ puriſ ad finē q cū leuibus et puriſ fiat ſucceſſiue cū
nāli conſtructione nra pfecta ppāratio q ſit p reductionē humidi in ſiccū
appropata ſtatim et in mediate p beneficiū ſepationis elementorū alit
humidū nō amaret ſiccū nec corpus ſpūz niſi priuſ a ſuiſ infectionibus pur
garem et lauarem cum diſtilationibus et calcinationibuſ et ſolutionibus
et congelationibus. Fili p ſepationē elementoꝝ manet corpus combuſtum cū
ſalſatura ſue ſulfureitatis comburentis que uenit a macula originali nri
menſtrualis q ē corruptio nri lapidis: et propter hoc terra corpoīs calci
nat poſt extractione aeriſ ad finē q a ſulfureitatibuſ ſalatis et conbuſtis
bene depuret. Conſtat igit q ſi talis mā corruptibilis nō fuit miſſa p
corruptionē nri lapidiſ in ſuo pricipio nō oporteret iam purgare. Sz cū
ſit hic ē necce q poſt corruptionē lapidis compoſitū depuret ab oībus
ſuiſ īmundicijſ poſt ſepationē illiuſ p quatuor elemēta et illa diuiſio ē
ſolutio que ē facta ad finē q ſba lapidis ſit nimiſ munda: et q totū
non ſit aliud q̄z purū mm quod ducit in ſe propetatē fixandi: et funden
di. Igitur cum tu uolueris corpuſ diſſoluē poſt ſuā calcinationē diſſolue
illud cum argento uiuo ab illo purificato p ſeptenā diſtillationē: qr tūc
corpuſ eſt nimiſ hituatū ad diſſoluendū: et argentum uiuū eſt nimis
efficax ad penetrandū illud p ſpongioſitatē ſui corporiſ in qua ſpongioſita
te ſpūs congelat p beneficium diſſolucioniſ nē fixe corporis: et mixtionē
illiuſ cum argento uiuo: et illa ē fili (ſi me intelligis) ſolemniſ diſſolutio
nra q fit cū congelatione ſpūſ et ſine illa nō. Item fili ſepatio elemētoꝝ
non intelligaſ q fiat nec fieri poſſit niſi poſt ſuam putrefactionē p quā
ſpūſ miſcet cum corpore et ſuiſ eltis: et illud redoit uolatile ſicut appa
ret in ſuis ſeparationibus: et pp hoc ideo digerit et putrefacit elementa
in ſuis ſtercoribus ad finem q hoc fuit bene digeſtum ad ſatiſfaciendū
uoluptati nē poſſit bene ſepari: et poſtmodum inhumat res ſepataſ ad fi
nem q poſſint meliuſ depurari et ſint facta argentū uiuū in forma aq clare.
Fili ſi tu nō diuidiſ lapidem ſilicet ſbam qntā p quatuor elemēta ſuas q
elementa humida nō poſſent bene nāliter iungi cum corpore ſicco ſi qlibet

Separatio Elemētorū nō ṗ fieri niſi poſt ſuā putrefactionē p quā ſpūs miſcetur cum corpore et ſuiſ eltis

Ar. ui. in forma Aque clare

Lege et relege cū diligentia

elementorū nō tenet de nā q̄nte eſſencie: qa iſta connexio elementorū ē reductio
illarū in una pura ſubſtantia et q̄ illa elemēta ſint multū bene depurata a ſua corrup
tione dicimus tibi q̄ ſulphureitates aduſtibiles et calcinatiue et corruptibiles p bene
ficium calcinacionis ſepant̄ et totaliter anichilant̄ ab igne: et terra cōminuitur
et ſepat̄ et ſubtiliat̄ multum per talem digeſtionē et aqua depurat̄ a ſuis īmūdi
cijs cum diſtilacione et ſubtiliant̄ et conuertunt̄ in nām aeris p leuigacionē leuita
tis: Poſtea fili potes facē coniunctionē maris et femine ad finē q̄ ſemp inter a
tem generent filiū ignis q̄ tm̄ ē in amore oīu3 phor. fili ſi bene me intellexiſti
hic iacet tota phya

De recapitulacione totius regiminis et de facto toti⁹ artis i ſūma uniūſali Lxij

Uolumus nos reducendo memorie qcqd in nr̄is libris determinauimus q̄
effectus totius magiſterij nō ē aliud in ſūma ulī niſi multiplicatio tincture
adherentis nē ad omia genera metallorū et nā metallica i huli nō ē niſi
ſulphur de quo multiplicatio nō ē facta niſi p ſuū propium calorem nālem in ſba
argenti uiui digerendo illā et conūtendo in ſbam ſulfuris cū certo modo digeſtio
nis. Igit̄ multiplicatio tincture nō ē niſi augmentacio et multiplicatio caloris nā
lis q̄ eſt ſulfur nō urens in mā argenti ui cum ſit certū q̄ argentū uiuū ſit mā
metallorū in ſba inqua ſua claritas ē infixa qr metalla non indigent niſi tinctura
ſbali: et ſuba inqua tinctura ſulphuris infigit̄ oportet q̄ ſit de mā metalica ſua
ta ab omī aduſtione et effectiua totius fuſionis amabilis et placens omībȝ metal
lis et ideo ē necce q̄ tinctura ſulphuris infigit̄ oportet ſequat̄ talem ſubſtantiā
et in illā colliget: ſi uis q̄ ſit tinctura metallorū: et dicta ſubſtancia ſit talis
q̄ poſſit fixari ſine conſūmacione ſue humiditatis et ſine reūſione illi⁹ in terrā
et ſine combuſtione ſue prope ſubſtancie: et totū hoc ē argento uiuo: qr̄ uocatur
q̄ illud ē cauſa pfectionis ad neceſſitatē illorū metallorū qa illud ē ſufficiens
ad quēlibȝ gradum oīuȝ fuſionū ſilicet cum ignitione ſicut demoſtrāt aurū et
argentum ferrū et cuprum et ſine ignitione ſicut apparet in plūbo et ſtannio
et hoc p bonam adherenciā oīuȝ ſuaꝝ ptiū: et p fortitudinē ſue nobilis mixti
onis. Qr̄ fili ſi p aliquē moduȝ tu potes inſpiſſare p ignē ſub cōſuacione ſue
humiditatis nūq̄ amplius ſe pmittet corrumpi nec p flamā fumoſam in fu
mo unq̄ recedet p grauitatē ponderoſam quā hēt et carenciā totius aduſtiōis
Si igit̄ illud ē pfectum in oībȝ opibȝ ſuis quid uis probaciones et uiſibiliter
expientia nobis oſtendit q̄ qn̄ illud fixat̄ et uenit in tā magna tinctā ex
uberate refectionis: et in tam magno reſplendore q̄ hō nō poſſet tibi dicē.
Illud ē mediū coniungendi tincturas pp hoc q̄ illud met coniungit̄ cum illis
p minimas ptes et magis profundo illaꝝ nālr̄ adheret pp hoc q̄ ē de nā
metallorū et ſpecialiter ſolis et lune q̄ ſunt tinctura oīuȝ aliorū inpfectorū
et pp hoc dimiſſim⁹ tibi in doctrina q̄ neccariuȝ ē q̄ tinctura ſulphuris ul' igs
q̄ eſt in mā argenti uiui complexionalis figat̄ in dicta ſba argenti uiui cū
ſit mā metallorum ad finē q̄ tinctura mē ſiue mā cū qua ē colligata p cō
genitatē ſue nē poſſet adherere ſine ſeparacione. Si in alia mā tu uis fixare
ſulphur ipā nō erit amatiua metallorū nec per conſequēs cōiunctiua qr
ē de nā extranea: et ſi in mā proxima argento uiuo fixas erit pfectio et uita

metallorū

metallorum qa ab illo omia ſunt creata et cū illo omia reſolunt᷑ et in ſulphur cō
uertunt᷑ cum multiplicacione tincture adherenti in dicta mā diſſolute et congella
te p uirtutem reincrudacionis propinque ad nām et per intellectū hu' rei appa
ret ueritas q p tincturam alchimiſtarū ſapientum ē maior nāli qr cū maioritas
tincture tīgitur in ſba argenti uiui medecinalis pure nē per artem magiſterij ī
maioritas multiplicata in multis tincturis unitur et a multis potēcijs conſtitu
it᷑ et hoc p potenciam mixtionis nē q fit p uirtutē caloris nālis et ſui motus in
dicta mā metalli que poſtmodum conſtituit᷑ in ſulfur q ē ſubſtancia argenti ui
ui in qua ſunt coniuncte multe tincture in unitate nāli ſulphuris et argenti ui
ui albi ul' rubei p uirtutē lapidificatiuā ſulphuream infuſe eſſencialiter in mām
argenti uiui. Qrē fili conſtat ad tōne expiencie q iſta maioritas tincte
eſt maior quā quel3 alia tinctura lapidis creati p nām ſicut magis large deno
tauimus in tractatu queſtionario in uigeſſima ſecūda queſtione: et in mixtione fer
mentorum q res ē mā dicti argenti uiui et ſulphuris propinquorū ad nā3

De humido unctuoſo et de nā fixandi. lxij.

Fili nos tibi diximus q humiditas radicalis in qua calor nālis calefit eſt minus
unctuoſa: et propter hoc ſtat ſua ſeparatio in dificultate et p conſequens ſua ſiccabi
litas: et ſi ſic non eſſet nā nō poſſet prouidē ſuis neceſſitatibus q ſunt ſolidita
tes fluxibilitates pmanencie: Et pp hoc nā deſiderat ſtare in eſſe ppetuo in ſuis indi
uidualibus ſub conſuacione ſue ſpēi. Qrē nā ſapiens ordinauit iſtud humidū mer
curiale unctuoſum ſubtile q tenet in ſe mā3 terre unita3 nutrimento caloris nālis
et p ſepacionē talis unctuoſitatis pmanentis reuelet᷑ tibi creatio nrī lapidis q fit ex
aqua poſt aggregacionē ſpūs unctuoſi: fili humidū unctuoſum eſt propinqor mā nrō
argento uiuo phyco: et ſubſtancia ſue unctuoſitatis ē propa mā eſſentialis ſpūs
ſulfuris. Qrē apte potes cognoſcē q tu nō potes fixare unum ſi tu nō fixas alium
cum ſit ſic q unum nō ſit ſine alio ſicut mā ſine aliqua forma. Quare ſtat ſulphur
ſicut calor conplexionalis in ſba argenti uiui et ſtat hic ſicut uirtus ſpmatis maſcu
lini q ſtat in ſemine mulieris ul' alia uirtus generatiua que ſtat in feminibus
Qrē fili intellige q mā talis ſulphuris ē multū lucens et nimis munda: et ducta ad
puritatē p uirtutē nrā3 fortiſſimar3 et acuitar3 in tali modo q nullā unctuoſitatē
conbuſtibillē ducit in ſe; nec aliquam humiditatē flegmaticā uaporabilē. S3 cū ſit
ſic q qlibet illorū ſit ſubtiliter ſubtilatū ad formā ſupremorū elementorum
ducunt᷑: et cum conſtet q omia ſint ſiml' mixta per calorem et diſpoſitionē ua
ſis pſocantis et reflatentis uaporē in ſemetipm contra locū ſue conuiſionis cū
forti ligamento nē colligant᷑ in pura et re mirabili

De nā uirtute uaſis in q fixant᷑ argenta. Lxiij.

Illi humiditas argenti uiui nō poteſ cōūti nec congellari in ſulphur niſi
uirtute ſui uaſis q ē de ſua mā propinqua toti poroſi et apti inuentre
cui' ē illa ſubtilis nā q congelat argentū uiuū in ſba3 ſulphuris et in qua
continet᷑ ps caloris nālis et p ſuos poros argentū uiuū ht ingreſſum: et p reſoluti
onem dicte nē illud in ſulphur purū congelat᷑. Aliter ſi corpus nō erat aptum
argentū uiuū nō poſſet hēre ingreſſum ſi corpus nō erat ſpongioſum. Qr in nā
q totam artem pcedit q ē magiſtra et exemplar nūq̄ repiri pōt q ipa poſſit nutre

per uas [illegible] hoc loco intellige [illegible] corpus [illegible] ſpongioſum [illegible]

et multiplicare aliquā rem in ſpē in re ſolida compacta et clauſa ſicut apparet ī
metallis ſtantibus in ſua ſpecie · et pp hoc dicimus nos q ult mutare metallū in
metallum conūtat in ſuā pmaʒ ſpēm propinquā ſuo gnī · qr ſtando in ſua pro
pa ſpē non poſſūt pmutari qr oportet ſi debent pmutari q hēant pfectorem
et pfectionatorem et pmutatorē et hiʒ pmutatorē oportet q patiant ſʒ illa paſ
ſio ul' tollerantia ē dupx ſecundū nāʒ conuertentis qa pmutator ul' erit argētuʒ
uiuū ſimpliciter loquendo tn̄ phyre ul' erit ſulphur portatū in medecinā · Si ē
ſulphur portatū in medicinā ergo corpora debent pati p conūſionē uni⁹ ad aliud
ſicut cibus conūtit in ſbām animalis ſub conſeruatione ſue ſpēi · Si eſt argētum
uiuū ergo corp⁹ p reſolucionē ſue nē et p conūſionē illius p uirtutē argenti
uiui et ſubſtantiā ſulphuris debent neccio pati uſqʒ ad ultimū paſſum ſue mō
tis et hoc ē qa tale ſulphur noſ nō poſſumuſ inuenire in aliquo niſi in profūdo
ſui uentris et cū illud ſit ſua pura nā p quā ſe continet in ſuo actu : neccūʒ
ē q per corruptionē ſue ſubſtantie nos debeam⁹ extrahē · cū ſine illo nō poſſuʒ⁹
creare medecinā pfectam · et pp hoc dimiſerūt in ſcripto omēſ uallentes docto
res phye q ſpēs metallorū non poſſum⁹ pmutare ſilicet a forma in formā ſpe
cificatam in ſpeciem metalli et ſub conſeruatione ſue comunitatis a forma
metalica niſi illa conūtant pus in ſuam pmā materiā ſilicet ī ſulphur et
argentū uiuū ex quibuſ poſtmodū creat medecina et nō puſ · et hoc intellige
de corporibuſ pfectiſ qr illa debent reducē inpfecta ad pfectionē ſicut minuſ
rectificat per maius · Qr fili cū tale ſulphur nō poſſit hrī nec multiplicari ſic
ut nos docet quouſqʒ pus nā cor apiunt et fiant ſpongioſa cū opone alem
ationiſ certa et ueriſſima oīuʒ ſuorum elementorū a qbus ipa ſunt cōpoſita
propter hoc debes tu amare corruptionē q tibi opant corpora p reſolucionem
et coniunctionē humidorū nāliuʒ q ſt uera elementa rōne ignorantie hui⁹
q dictū ē · ignorant inſipienteſ qd debent facē ſi nrm magiſterū ē uerū cū
totaliter ignorent apitionē pororū clauſorū in ſtimulatione uirtutis actiue et
multiplicatiue credendo eſſe inpoſſibille nō ē res inpoſſibilis cū ſtet in re
ali actu qn partē hō facit p opōneʒ unius certe pratice q ſi nō intelligt per
te nō poſſet fieri bene poſſes reſpicē et uidē : et reſpicē opus deſtillationis et
redistillationis et poſtea reducē et retterare q nūq ſcies redire poſito q corā
te uideriſ pficē ſi non intelligiſ nām quō debet tranſmutari · Fili nō ē niſi unū
opuſ qd diuiſe opat ſecūdū intentionē tranſmutationis ſue pure nē intellec
te p oparū cū oībuſ ſuis figuris : Adhuc dicim⁹ tibi plus q ſi tu ſulfur qui
nō hēs intellectū propi modi opiſ nē te ponis ad deſtillandū et credis
bene facē pus poſſes uti toto tpē uite tue lʒ uiueres mille ānis quotidie de
ſtillando qʒ ad bonū portū poſſeſ ducē elemta niſi puſ illorū cuilibet p ſe nō
intelligis uirtuteſ : et poſtmodū ciā ſua ſigna cognoueriſ bn puſ in ſua mu ad
tatione q fieri nō pōt ſine propiis inſtrumentis q tibi apiem⁹ q ſcias bn ſenſū
Nos iam tibi dedim⁹ quatuor regimina ſi bene nos intellexiſti q dicunt cō
uertentia quatuor elementorū accomodata a nā ſic inſtrumta qr reducere
uelis qn pfeceriſ : qr poſtmodū aliis uicibus bene accomodabit tibi
et uocantur ſic in nrō magiſterio pmus ſolutio · poſt depuratio uenit reductio

aũ fixacionem : et ꝑ ignoranciã huiꝰ ſunt ignota opa nr̃e : et qa rurales mercato
reſ et qlib; clericus ignorans · hoc ꝙ dictũ eſt credunt firmiter tenendo ꝙ nos
in nr̃o magiſterio non poſſumus nãa; imitari aliquo mõ · Sʒ nos fili de certa
ſciencia ſicut fideleſ ſocij nr̃e cum certificacione uiſibili et cũ expĩmto ꝓbato
et ſine fallacia uidimꝰ nãa; opari gnãliter in ſuis ꝓpriis locis ſiccis calidis et
poroſis quos nos in hoc paſſu uoluit doc̃e dicendo ꝙ om̃e creſcens aut mltipli
cans necnõ debent recipi et conſpirari intus concauitatẽ illiuſ ꝙ creſcit aug
mentat ul' multiplicat et ꝑꝑ hoc hermes ꝓpħa oĩu; alchimiſtaꝝ ſapiens ꝓ
uidendo opa nr̃e in ſimilando illi in ſuiſ multiplicacionibus : et nos ſequendo
ũba illuiſ in tm̃ quantũ ẽ poſſibile in ueris et peculioſis tranſmutacionibus
inuenimꝰ cũ expimento et certo ꝙ om̃e metallũ ſolutũ indiget necc̃io loco po
roſo q ſit de ſua ꝓpa nãa continente de pura nãa dicti metalli ſoluti qd dici
argentũ uiuũ in quo loco poroſo debet augmentari hec ꝙ nãa multiplicat ſicut
facit qualz aliam rem q̃ eſt in actu multiplicacioniſ ſecundũ ſuam nãa ꝑꝑ hoc
fit corpuſ poroſu; ad finẽ qd creſcenſ aut augmentãſ poſſit delc̃ari in illis et
et ꝑfocare et conuoluẽ et mutare in nãa; illius q ẽ conuertenſ et multiplicans et
hoc quo corpuſ ſpongioſum recipit hoc ꝙ ꝑdidit et magiſ ꝑ uirtutẽ motuſ ſui
caloris nãlis qr ẽ in attractione nutrimenti : et nutrimentũ mouet in ꝑtib;
illiuſ ꝙ nutrit ſicut locatũ mouet ad locũ ſuũ qñ ꝑ illũ locatũ attrahitur ad
aliquam uirtutẽ : Fili cã attractioniſ nutrimti ꝙ eſt ad locũ ad quẽ attrahit
nutrimtu; ẽ uiſ et uirtuſ gnãtiua lapidiſ quã noſ uocamuſ calorẽ nãle;
et ꝑhyru; in nr̃is ſecretiſ : ſine qua nõ reſ creat cum ſit uiſ et uirtus nr̃e
et ideo in omĩ poroſitate ẽ neccĩa aereitas nãliſ q̃ ẽ ſubiectũ et retinaculũ
ꝓpriu; dicti caloriſ q̃ aereitaſ manifeſtat in colore nigro qñ elemta bene
miſcent et corpuſ ẽ in cõbuſtu; : et ſi elementa nõ bene miſcent nõ uide
tam nigredinẽ q̃ ẽ manifeſtacio caloriſ : qa nigredo oſtendit ꝙ corpus nõ ẽ
ꝑuatum uirtute actã : et uirtuſ actiua ẽ ſuus calor elementatiue : et inſtru
mentaliter : et ille ẽ q cãt nigredinẽ ꝙ opat in ſuo humido : et qñ opat
ĩ ſuo humido oñdit ꝙ elemta ſunt nimis mixta qñ aqua ad magnum
profundũ corporiſ penetrauit et reſoluit calorẽ q ẽ ligatuſ in humido radi
cali in colorem nigrediniſ : ꝑꝑ hoc ſi humidũ radicale ꝙ ẽ ſubiectũ igniſ ſe
paraṫ a corpore in ſua calcinacione extinguet uel ſuffocabit calor nãlis . qa
ſuũ ſubiectum deeſt ſibi et corpuſ manifeſtabit in colore rubeo ꝙ ẽ corpꝰ
ſine utilitate qr calor nãliſ receſſit et corpuſ morat ſine uita · Fili humidũ
ꝙ tibi diximꝰ eſt mãa ſpũs in qua calor nãlis retinet et caleſit et calefaciens
opat contra ſuũ humidũ et generat nigredinẽ qa cũ illa ſepet a uero tẽp
amento neccũu; ẽ ꝙ illud opet inquantu; ẽ igniſ et qa nõ ħt aliud ſubiectũ
ꝙ refrenet ſuam actionẽ ꝑ qualitatẽ contrariã ſic ꝑmo faciebat aqua et terra
in qb; erat ligatuſ : et ꝑ quoſ erat tempatꝰ qr ẽ multum calidũ ardet et comburit
ſuũ ꝓpriu; ſubiectum in quo retinet et reddit nigrũ ſicut carbo · Qr fili ſcias
ꝙ tale humidũ in quo nãlis calor caleſit ſeparet a corpore totaliter ꝑ extrem
ignẽ cum ſuis in ſuiſ nãlibus et utilibuſ calcinacionibus qr poſtmodu; illud
non poſſet trahẽ nec conuertẽ nutrimtum lapidis qa nõ eſſet ibi ꝑncipale

agenſ et ſic multiplicatio eſſet totaliter amiſſa qr attractio nūq̄ poſſe pōt fieri n̄
ꝑ caliditatē et humiditatē exquibuſ creatur calor n̄alis.

De ratione fixationis cum mixtura proportionata et de coniūctione lapidis. lxv.

PEr iam dicta: fili potes euidenter intelligē ſi talis calor ē cā toti rei gn̄atiue.
Sꝫ q̄ ſit clarū q̄ quelꝫ res generatiua h̄t in ſe diūſas oꝑōneſ contrarias dict
calor captuſ ꝑ modū q dictus ē ſicut calor n̄alis et inſtrumtalis nō ē totū
unū in forma in uirtute ymo ē multaꝝ formaꝝ et multarū uirtutū ſcđm po
teſtatē et uim q̄ ipē capit ſpecifice ꝑ determinationē ſubiecti in quo ē: et ideo ni
chil proibet q̄ ipē nō hēat multaſ oꝑōneſ n̄ales et nimiſ notabiles de quibuſ qlibet
ē in illa propa et n̄aliſ: Fili ꝑ uim rationiſ extrahim⁹ poſſe n̄c̄ q̄ erat occultū ī mani
feſto et rōnem aſſignauimuſ iam ꝑ uim ſenſus et intellectus qa illā ꝑma cogtiō
ſubarūꝫ et oꝑonū n̄alium et totū hoc dirigit ꝑ inſtrumtūꝫ expientie ꝑ cui⁹ uir
tutem noſ tibi manifeſtamus ſic ſicut uidimus q̄ quelibꝫ ſupradictaꝝ oꝑonum
ē diūſaꝝ m̄ſuraꝝ ul' magiſ forte ul' minuſ debilis: Sꝫ illa diūſitas cātur ꝑ diū
ſitatē mixtionis elementorūꝫ de qua mixtura nō ē ſolū mō niſi unuſ actus et ge
nuſ ſilicet diſtillare et rediſtillare: et ſoluē et congellare: et ꝑ cām talis reitera
tionis eſtr n̄rm magiſteriū ꝑ ignorantes mundi reputatū ludus infanciū ul'
feminarū ubi demonſtrat q̄ nō h̄t capud nec caudaꝫ: ſꝫ q modicū ſentit tantū
ſit: dicimuſ poſtmodū q̄ dicta mixtura terminet ul' nō terminet quanto magiſ
fuīt calida ꝑ calorē n̄alem tanto magiſ erit calefactiua: et deſiccatiua humoris ma
terij et magiſ ſuos effectuſ impmet in dictū mercuriū quouſq̄ illudmet conūta
tur in ſuū ſimile rōnis uirtutis uincentis uirtutē humorū q dr̄ mercuriū. licet ali
quando calor n̄alis in tantū q̄ntum ē modicus ul' infixus in m̄a groſſa hoc nō poſſit
facē niſi informet et aduiuet ꝑ calorē extrinſecū ſapienter informatū per n̄aleꝫ
artiſtam ſicut uidet in creatione ſulphuris et in ſua multiplicatione: et hoc ē qr opā
n̄alia fiunt cū contrarietate ꝑ reſpectū uirtutū effectualiū q̄ ſt̄ in elementis. et ſcđm
qđ de m̄a illoꝝ capiuīt dicte uirtutes determinationē. Qr uirtus agēs ſi ſtat in
humido exalatiuo cito penetrat omē humidū condeſatūꝫ ſine adiutorio caloris ex
trinſeci et cum humidū ubi erat dicta uirtus ſit exalatiuū ſeparatus: et dimittit
ſuam uirtutē in corpore denſo: Et qn̄ poſtmodū ſtat uacuū uirtute morat ſine aliq̄
impſſione. Et ꝑꝑ hoc tibi dicimuſ q̄ humidū cito eū acqrit et cito depdit. Sꝫ ſiccū
ē ꝑ contrariū cātuꝫ et hoc ꝑ contrarietatē ſicci et humidi. Qr ſi humidū ē uni⁹
oꝑōnis opacō ſicci erit contraria. Illius contrarietas ē q̄ diffiaˡiter dimittit. I
capit inpſſionē: et difficiliter dimittit. Item humidū ea facit ſine igne accītali
et ſiccū nichil facit et ꝑꝑ hoc cum ſiccū indiget igne ad faciendū impreſſionem
illud ſubtiliam⁹ tm̄ quantū poſſum⁹ et cū humido miſcem⁹ quouſq̄ ſit ueraciter tēp
atum et factū ſubtile ad finem q̄ cum adiutorio pui caloris: et faciat de toto cō
pore ſuo nobileꝫ impſſionē. Semp tm̄ ē necc̄e ad faciendū hoc calor igniſ excitātis
coīſ cū calore coī n̄c̄ opantis de quo tm̄ diximꝰ q̄ bene potes noſ intelligere. Sēp fili
oppoztet q̄ dictū caloreꝫ planteſ in terra ſubtiliſſima ad finē qđ groſſūꝫ terreſtre
non poſſit impedire ſuam ipreſſionē: et de hoc cape exemplū dē ſbtilitate humidi.
Fili dictuſ ē calor ſic ſicut ꝑncipalis effectiuuſ in clara totiuſ hoc q̄ q̄rimus et hoc
q̄ nō ē niſi in potencia ducet ad actū manifeſtū in clara expientia rōne adherēte

colligate cum infractu nē cum ignis inquantū ē ignis nūqȝ pōt facē ymo pus mā
incineraret pp hoc q nō oparet cum instrumto organico sicut facit calor nālis i
natus in cōpositum et influx in illū a sole et stellis et nō p ignem comunē sicut
multi opinabant p suam magnam ignoranciaȝ: qr qn nos dicim q lapis est creat
ab igne cum ipi nō uideāt aliū igneȝ corporalr nisi comunē: nec aliud sulphur
et argentū uiuū: nisi comune manēt decepti p suas malas et cecas extimacōnes
et postea dicunt q nos sum cā sue deceptionis: et q nos facim intelligē unū pro
alio: sȝ hoc nō ē uerū salua sua reuerencia sicut nos probauim p hoc q phy dimi
serunt in scriptis qr multi sunt fili hermetis et nos similiter sicut in pluribus locis
nrōꝝ uoluminū et specialiter in arte compendiosa nri magisterij ad euidenciā et
certificacionē cuiꝰlȝ filij doctrine ē nimis declaratū. silicet q soleȝ nos uocauim ignē
et suus uicarius uocat calor nālis pp hoc q i se portat uires solis cū adiutorio caloris
comunis sicut apparet p suū effectuȝ. Qr hoc facit calor nālis in mineris i mille ānis
hoc facit calor in una hora sup terrā. Item et postea nos et mlti alij uocauimus
filiū solis: qa primo p influenciā illiꝰ fiut generat p nāȝ sine adiutorio artis:
et ideo aristotiles uocat soleȝ patrem et lunaȝ matreȝ oīuȝ uegetabiliū qr ipregnā
terraȝ cū calore uiuifico q postea cōutitur in calorē nē: q multiplicat cum adiutorio
caloris ignis per artē magisterij unde postmodū p phyos uocat filius ignis p q dem
strat q si phy ipm dederūt cum magna claritate ita occultauerunt cum ma
gna obscuritate: Sȝ tu q nō pscrutaris qcqȝ in phya quō potes excogitare q
aliq tibi possint dari uideas si pōt tibi satisfacē hoc q uolum tibi dare nūc
sine aliqua alia rima hoc est ignis nālis q est generat p solē et mltiplicat cuȝ
adiutorio ignis comunis cum disposicione phyca. Qr si unus ex tribus hijs deficē
arti: totū nichil ualeret p q apparet: q sit filiꝰ solis cū p illū generet nāliter
et sit postmodū filius ignis, cum p illum creuerit et multiplicauerit cū uirtute
innata et adhuc sit phyā filius cum p illū regat et gubernet usqȝ ad finē sue p
fectionis. et sic sit tibi cōsiliū quō filiꝰ hȝ tres ptes pmus ē cā sue gnātionis
secundus sue pfectionis tercius et ultim sue mltiplicationis: pp hoc dicimus
tibi fili q accipias nrāȝ terrā impgnataȝ a sole: et honorifica eaȝ factā cū subtili
nutrimento: qr debet stare in loco solis ducendo secū uires suī pris: pater fi
lio accomodauit suū posse: Iste ē nr sol et nrm aurū infusuȝ tū nrm es et
nō aliud: et nrm es in quo ē dictꝰ sol ē terra leprosā et mag in qua uulgare cor
rumpit: honora nāȝ illius: et hēas suam uirtutē in noticiā: qa hec ē lapis ho
noratus reptus in locis desertis et stat in tus clausus sicut magnū secretū et
thesaurus incantat. Item fili mā nrē mēne debet muniri a quatuor deqbus
pmuȝ ē proportionabilis mixtio elementorū taliter q neccē ē tibi q ignē nāleȝ hēat
p calorē digerentē et aquā pfluūm sicci q ē cōuersuȝ in humidū et aereȝ qr dictum
humiduȝ possit inspissare in terra et terrā p cōsistenciā sbē et retencionē sue
figure: uītus celestis q format stat in calore et spū et hoc expedit q misceat pro
portionabiliter secundū medietatē q uocat geometria: medietas tū nō eqaliter
in quantitate. sȝ tm qūtuȝ requit ad uirtutē et speȝ ul sulphuris ul mediane et ista
mixtio ē pma et pncipalis res neccīa quā oīs mā gnāti requit. secunda ē q mā hēe
at potenciaȝ lapidificatiuā ul uegetatiuā anq possit uocari sulcitā uapore

Sol pater [illegible]

Aurū nostrum [illegible]

ſulphuri nō ſicut anima uegetabiliſ ē in plantis ſʒ ſicut dictū ē et ſecūduʒ: et tertiū
ſunt ſecundū q dicimuſ in capitulo uires.

De diſcretione fixacionis elemētoꝝ. Lxvi.

Semp tū fili damuſ tibi pro ſenſeta in inhibitionibus q tu te debeſ tēpare
ſecūduʒ qualitatē ignis nē qa tūc expedit q uirtus ignis militet contra aq̄ʒ
ſicut uincēſ cum maiori fortitudine uincit ſuū propuʒ uictū. Qr oportet
q uirtuſ aq̄ nō excedat uirtutē caloriſ nāliſ qr p modicū plus reſolueret et mor-
tificaret uirtuſ uegetabilis et conūteret in nāʒ aq̄ ſʒ in gradu magiſ calida et
hoc dat exemplū nā. Qr caue tibi ab iſto modico quouſqʒ cū intellectu uelis fa
cē: qr necc̄e ē q cū aqua uicit ſulphur et conūtit p diſſolucionē ad ſuā nāʒ: ſili
mō expedit q ſulphur hēat potenciā uincendi argentū uiuū qa pmo illud
uincit et conūtit p congelacionē ad propetatē ſue nobiliſ nē: et aproxiando
nāʒ argenti clari pciosi et conūſio fit p reuſionē dnē q mouet a concordancia
ſicut rō nālis noſ docet: et expiencia noſ certificauit in confortando uirtutē lapi
diſ et dando ſibi tantū ſbſidiū quouſqʒ hēat potateʒ conūtendi argentū uiuū
nrm q puſ p ſuas uires in ſuam ſilitudineʒ conuertit. Fili qa mēſura et tēpa
mentum cuiuſlʒ corpis fiūt p confortacionē ſuoꝝ membroꝝ. pp hoc conueīt tibi
diſcrete ſcire nō ſolū mō q res ē: ſʒ q mōis pōt et debet opari p iſtud poſſe
mōſtrat uiſibiliter ignoranti effectus p quā hēt noticiaʒ potencie. qr ī rebus gnā
libuſ ſapienſ et ignoranſ pticipāt in noticia ſilicet in cognoſcendo tū q coraʒ illiſ
manifeſte demōſtrant et de hoc manifeſte tūʒ aᵃᵐ. noticiaʒ inſipiēſ et aliā ſapi
enſ qr unuſ et aliuſ p noticiaʒ q mā unde uirtuſ illiuſ cōfortat qn magiſ poteſt
facere demōſtrat ſuaʒ opōneʒ: et ne ſis tu fili qd cū aliqua reſ ē pot in omibʒ ī gnā
li q qlibʒ mā et qlʒ corpuſ unde uirtus illoꝝ nō debilitat nec confortat niſi
p amorē opis quaʒ dicta uirtuſ debet facē et cōſeq et ſi poſtmodū cōſeqt ul nō
conſeqt ſtatim cognoſcet ita p ignorantē bene ſicut p ſapientē ſi erit īpfectū
ul pfectū: Sʒ pp hoc nō hēbit ignorāſ noticiā maioriſ diſpoſicionis mēi niſi tm
ille q uidet infirmū et dicit iſte hō patit egritudinē ul malaʒ diſpoſicionem
in ſuo corpore: et hoc ē gnāle loq ita ſapienti ſicut ignoranti et cognoſcē ita bene p
unū ſicut p aliū. Sʒ iam pp hoc nō cognoſet propetatē diſpoſicioniſ uirtuoſe p
quā corpuſ ul mā conſeqt ul nō conſeqt ſuaſ opōneſ ul bonaſ ul malas: et ſi nō
cognoſcat ea nō hēbit noticiā confortandi ul debilitandi: Dico tibi fili q totū
hoc nō pōt conſumari niſi p diſcretionē rōniſ nāliſ informantis p inſtrumtuʒ
q mouet ab intelligencia p reſpectū ad euidencia expimta nō ſofiſtica pp q
apparet q oīſ ignorāſ ē   et expulſus a nrō nāli magiſterio et
ideo ignorantes ſophiſtas plenos mendacijs teſtificamꝰ nos filijs ueritatis cū
exemplo euidenti q mēdacijs beſtialis q ſolūmō dicit: ideo corpus patit debili
tatem uirtutiſ q iſtud dictū oñdit q ille neſit pluſ de diſpoſicione corpis qʒ
faciet unuſ ruſticuſ ruralis q iam non dicet minus ymo illud multiplicabit
in omē ruſtici. Qr apparet manifeſte q ſi p rōneʒ diſcretā cū ſignis euidē
tibus nō cognoſcit diſpoſicio uirtutis propetatē a cōſideratiōe artis iam neſciet
unqʒ augumentare illam uirtutē q augmtuʒ fit p uiā confortacioniſ et debi
litacionis. Qr confortatio uniuſ ſine debilitacione alteriꝰ ſicut manifeſte appuit

et ſemp apparet in diſpoſicione nr̃i lapidis

De debilitacione unius q̄ ē gñō alterius et de conuerſione lapidis Lxvij

Fili omiſ debilitatio corporis ē debilitando illuiſ et omiſ diſſolutio illi ē [illegible]
bilitas ſui boni temperamenti et omĩe temperamentuȝ ē reſtauratio eiᵉ depdit
et pp hoc oportet q̄ nr̃ lapiſ debeat debilitari p diſſolucionē et diuiſionē
et corruptionē q̄ uirtute aq̄ inquã indiuidualia nr̃e fuguit cũ oĩbus ſuis ſpẽbus
et uirtutibuſ debeant conformari ad faciendū coniunctionē et unione
alteratorũ mixtorũ in noua generacione ad finē q̄ p ſubuentũ taliſ cõfortacioīs
uirtuteſ aquaꝝ confortate poſſint meliuſ et magiſ acceptabiliter appropari contra
uictoriã defectuſ et optinendũ p ſuam bonã exuberacionē potatez uincendi uir
tuteſ nr̃i lapidis debilitataſ et conũtendũ in illã et ĩ ſuaȝ qualitatē et ĩ ſuaȝ
nãȝ et p iſtam conũſionē ſic factã p debelitatē uniᵉ et confortacionē alteriᵉ cõpat
q̃ nr̃ lapis homĩ q ſtat ſubmerſus in quodã lacu magno aq̄ per iſtũ met mõȝ
oppoſitũ cũ parenti rõne nos docuit nã ſapiẽs q ē debelitatᵉ pōt confortari et
debelitando uirtutē aq̄ cõfortate p modũ q̄ hẽbit potatez conuertẽdi aquã in
ſuam nã ſiliter q̄ hoc q̄ erat de nã humida conũteret in nãȝ ſiccã p uiã te
panne: et hoc q̄ erat de nã frigida conũteret in nãȝ humidaȝ. Qr in omĩ
tranſmutacione elemẽtoꝝ taliis tollerancia et paſſio pcedit trãſmutacionē
ſubẽ ſiliter anq̄ ſubã poſſit pfecte trãſmutari q̄ uirtus elemĩti trãſmutãtis
optineat in ſuo poſſe ptes elementi tranſmutati et ſic fixetᵉ in illũ an tranſmu
tacionē ſubẽ et ſic miſtendo ſe illud hẽbit mãȝ in aliquod aliud eltatuȝ: et pp
hoc aſſignatᵉ tibi nō q̄ drã ē inter elemĩtaleȝ et uirtutes alioꝝ elemĩtoꝝ ſi in
telligis doctrinaſ notataſ nr̃i magiſterij q̄ deprimit dominiũ nr̃i lapidis
ſuauiter et cũ magno ingenio debet adducē a terra in celum et aᵃ uice oportet
q̄ deſcendat a celo in terram et hic inuenit uentũ qẽtis q fixat lapidē porta
tuȝ in uentre uentris uolantiſ. Cum qcqd ſit fili intelligaſ q̄ nr̃ lapis cũ
paſſione et tollerancia ſue nr̃e opportet q̄ debeat tranſire p qualitates oĩũ
alioꝝ elemĩtoꝝ anq̄ pfecte ſit meᵈⁱⁿᵃ: et pp hoc ſi ſiccũ lapideuȝ conũtitᵉ in frigi
dũ lapideũ hic debet pati et ſi frigidum lapideũ ſufficiẽs cõuertitᵉ ſufficiẽs
conũtitᵉ in humidũ hic debet pati quouſq̄ ſit pfectũ humidũ: et ſi humiduȝ
lapideũ conũtitᵉ in calorē nr̃i ignis illuminatᵉ ſine hoc q̄ nũq̄ deffiiciat et
nr̃a medecina ē pfecte impleta et facta q̄ nobilis nã in rotando tranſiuit per
omĩa ſua elemĩta cum quibuſ ſuſtulit hoc q̄r ē tantũ nobiliſ

Opportet quod lapis tranſeat per qualitates om̃ aliorum elementorum antequam perfecte ſit medicina

De ſbã una ſolũ mõ conuerſa et de elementis ſimplicibus q̄ ſſt ex gñoneȝ Lxviij

Quare fili tibi declaretᵉ doctrina phye q̄ dicit q̄ conuerſio lapidiſ in argẽtuȝ
uiuũ nō ē niſi mutacio nãꝝ. Semp fili ũitatis non intelligaſ q̄ ſbã nr̃i
lapidiſ ſint multe nr̃e q̄ ille ſolũ mõ nō ē niſi una ſbã conũſa totaliter
in nãȝ frigidam pmo anq̄ homo faciat de illa qcq̄ quouſq̄ ipa hẽat appetituȝ
ſe tranſmutandi in qualitateȝ alteriᵉ elemẽti et pp hoc nos cum diuidimus cum
diuiſione elementaria in quatuor pteſ ſecundũ inſtinctũ ſue nr̃e pure q̄ uult ſepa
rari cũ oĩbuſ ſuis uirtibuſ a re corrupta in qua multũ patitᵉ quouſq̄ uenit ad
mortem et q̄libȝ pſ ad ſuũ propium elemĩtuȝ. Qr nulla pſ nr̃e pōt eſſe ſine ſuo
proprio elemento et a qualitate illiuſ induitᵉ quouſq̄ uenit ad ſuã ſpoliacionem

Simplicia elementa [illegible]

p uirtutem alterius quam nã appetit : nec tota nã nõ ē solū mō in uno eſtato
frigiditate excepta quouſq; fiat p elt; ſilicet elemtum q ē cū ſua nã q ē una t
ps totius nē nře lapidee inqua ē unū elemtu; elemtatu; et elt; cū dicam⁹ addiã;
q unū ſolum elemtu; elemtatu; tardã corruptionē facit et tardã generacione;
inſemetipō : et pp hoc ſimplicia elemta modicu; proſunt in arte iſta : qr in ipis
nõ ſunt eſſencie prime elemtoꝝ inqb; ſunt uirtutes q mutant generãt et cor
rumpunt : et pp hoc expedit q ſcias q ſimplicia elementa ſt ex gñatione et cor
ruptionē et hoc p cām qr non attingunt nã; humilē q omia facit naſci : et p
hanc rem nos rõnes alios pdeceſſores phy dicimus q nřm magiſteriū nalř nõ
pōt fieri niſi ex quatuor elementis q dicimus eſſe compoſita conuictim et diuiſ
ſim et cum illis nã q ē cã hõgenea metolloꝝ totū integ reqeſcit . Iſta ē natã
nři lapidis .

Q lapis ē de nã pura et eſſe debet Lxviij

Iſta ē nã nři lapidis q pōt mutari in oībus qualitatibus elemtalib⁹ ī qb;
bonus conſiderator artis ult et ſua elemta dñr qualitates cõpoſite que
hñt potãte; conůtendi iſtã nã aqualitate inqualitatē : mō in ſiccū mō
in humidum : mō in frigidū mō in humidū calidū ſecundū q ptes nē p
diuiſionē ul p conuictione; ad complexionē elementi fiūt confortata ul debi
litata . fili nř lapis fiūt nūq; niſi de nã pura ſicut qlib; ſapiens duobus mōis
ſcire pōt ſilicet p ſciencia ſpeculatiua cum intellectu moderato : et cū expiē
tia uiſibili cum pfecta lucaditate hui⁹ ſolūmodo nē fit ſolū mō nřa medicina
et nõ ſine illa ſicut intelligim⁹ declarare in ſecunda pte cui nichil uelis cõmi
ſcē ſi intendis augē nřam potenciam niſi ſolū mō illa q ſt de ſua propia nã de
qb; debet confortari et nutriri quouſq; ſua uis ſue nē debelitate creuerit cum
pfecto nutrimto contra pugnã ignis pp hoc fili qr iſta nã ē de ſubtili . ſuba qli
tates elementoꝝ ingredit et inqualitatē illi⁹ elementi inqua magis habundat
conůtitur : et ideo cum nř lapis fit circuit et rotat oīa elemta ſecūdū curſum
nē et intrat totus mūdus in regione ſui ignis . Ignis phye illuminat ſempit
num in tm̃ q elementa fuerunt in mūdo : et mūdus defecerit qr nř lapis eſt
mã elementorū ī quã mittūt ſuã formã : et in illã redeūt ſicut nã oſtēdit
in qualib; gñone : et pp hoc qr ē de ſubtili ſba in illa cõducunt qualitates ele
mentoꝝ puroꝝ et p illas capiūt ſicut mus cū pinguedine qr elemta ſunt
q dant tm̃ uirtutis in iſta ſba q ipã pōt penetrare et teſſere ul uenare et facē
res mirabiles p potenciã quam accepit et acqſiuit cū graui pugna excelſoꝝ
et infimorū potenciū : et ideo uides qcqd ē ſurſum et ſbtus cū ſua magna forti
tudine et ē in nã res ſecreta et nimis mirabilis q ſimplices reputãt miraculū
Cui ē factū p incantacionē cum figura magica cū ſua memoria nõ poſſit ſuffice
ad intelligendum nřm magiſteriū q p nã; et cū nã et de nã factū eſt .

De deffectu ſupueniente in deffectu male depuracionis elemtoꝝ . Lxx .

Fili doctrine ſi iſta nã nõ erat ſubtilis ſubſtancie tota eſſencialis eſſencialitas
elemtoꝝ purorū non poſſent imprimi nec poſſent dominari ſup ſbā et ſi
elemta alta qdlz ſm ſuam nã; nõ poſſet intrare nec penetrare nec hēre in
greſſum : et ſi nõ hēret ingreſſum nõ poſſet colorare et p cõſequēs nõ poſſet dare

aliaſ diãs ſpecificas ſecundum complementũ actus nr̃i intellectus q' nr̃a me^{na} de
bet hẽre p ſuam proṗetatẽ ignea p quã proṗetatẽ oportet q' ignis dominet̃ in iſta
ſba dicta . Item ſi iſta nã nõ erat ſubtilis ſbe ipã nõ poſſet hẽre fuſſionẽ uniformẽ
nec dulcificacionẽ continuam nec una ps ſequeret̃ aliam bene p iſtã proṗetatẽ oportet
q' aer dominet̃ in dicta ſubſtancia ſilicet q' lapis generet̃ de ſba aerea qa aliter pro
ṗetaſ aeris nõ poſſet in illo dominari ſi de ſba illiuſ nõ eſſet generat'. Inſimili modo
oppoſito ẽ duor̃ aliorũ elemẽtor̃ ſʒ p rem ſupi' dictã ſba illor̃ conũtit̃ in ſbã aeris .
Qr̃ tibi reuelet̃ q' ſba aeriſ exiuit a ſba aque / ſicut ſba aq̃ exiuit a ſba terre p qđ
uidet̃ q' a terra mouet̃ tota ſba nr̃i lapidis mineralis . Qr̃ ſi nã nõ erat in aliquo eẽ
ſubſtanciali iam ſiccare ul' infrigidare q̃ debent eſſe in tempamẽto ignis et aeris ĩ dic
ta nã nõ poſſet ligari ſicut decet cum pfecta fixacione . Qr̃ oportet q' hẽas terrã ſubtilẽ
nõ talem qualẽ calcaſ cũ pedibus ſʒ illã q̃ ſup omẽ capud uolat quã appciam̃ et honorã
et tenem' caram p ſuam proṗetatẽ qr ſine illa nullũ fixũ tempamẽtũ põt conſiti . de iſto
tempamẽto loqm̃ phyce q' nã illius nõ ẽ nec calida nec frigida nec humida nec ſicca
et ſi ẽ una nec alia uolum' tibi dicẽ q' nõ tenet magis de una qualitate quã de alia
niſi tm̃ quantũ ẽ neccẽ ad tempamentũ ſue proṗetatis q̃ cũ concordancia fit p dr̃am
ſpecificam nr̃or̃ elemẽtor̃ qui ad tale tepamẽtũ aduenerit / erit dignuſ ad tabulam
ſtare duodecim .

De dimiſſione teſtamẽti et de ſciencia iſta q̃ debet eẽ ĩ oĩbus ſcienciis . Lxxi .

QVare fili intellectus potes cognoſcẽ p nãm me^{na} debet eſſe ſubſtãcia ſubtilis
et pura : qa ſic dimiſit tibi phus in ſcriptis cũ doctrina probata in cui' ũitate
cum clara expiencia fuimus obuiati . Qr̃ dicim' tibi quod de ſubtiliori ſba
et fuſione magiſ liquabili oportet q' nr̃a me^{na} ſit quã ſunt corpora metallorũ et
magis fixe retencionis q̃ ẽ argentũ uiuũ ſtans in ſua nã . et pp hoc dicit tibi phya
q' ſepares ſubtile aſpiſſo ad hẽnduʒ dictam ſbaʒ et purũ ab inpuro et ſimp̃ agroſ
ſo ad finẽ qđ de magis leui : et de magis puro nr̃a medecina poſſit fieri ad finẽ
pfectionis . Sʒ in faciendo iſtã ſeparacionẽ non ſtat modica ſciencia et ideo multi
q̃ infiniti ſunt quibus p cecã ignoranciã intellectus ẽ ppetuo occultatus . Tales
qñ non intelligunt hoc non intelligũt qcq̃ȝ aliud inquo p aliã ymaginacionẽ cre
dunt hẽre intellectũ appertũ et hñt totaliter clauſũ ſicut iſta ars põt eiſ manifeſta
re p claritatẽ ſue expiencie que ſtat in ũitate . Qr̃ iſta ſciencia ſit tibi ſpeculũ tui
intellectus ſi claram uiã uis hẽre in oĩbus aliis ſcienciis qa illa monſtrabit tibi
rõneʒ tangentẽ ũitatẽ per claram expienciã q̃ nõ patit̃ rõnes nec probaciones /
logicalles remotas a claro intellectu : et ſunt alii multi q nõ poſſunt intelligẽ niſi
tm̃ q̃tum corporalr̃ uidere poſſunt in rebus quotidianis et mũdanis p uim fre
quenter uſus ſuus intellectus adheret . Quare cũ ſe oppoſuerit e contrario ſine me^{o}
aliquo nr̃o intellectui : pp hoc ſt̃ multũ remoti a nr̃o nãli magiſterio ſicut populus
capſatus et condempnatus a nr̃o ſupmo ſecreto . Qr̃ fili tibi qui nos intelligis res
delecte in nr̃a arte dimitto meũ teſtamẽtuʒ inquo inuenies theſaurũ ppetuũ ſi ad
manuſ tuas peruenerit facta . Lxxii .

De recapitulacione regiminis large loquendo de ṗma diuiſione in ſupma iiã

HUc fili tibi dico in recapitulando q' cũ illa res ſit de una ſola natura
et de illa ſolũmõ fit qcqđ nõ hẽntes et potentes et poſtulantes hẽre deſiderãt

et expoſtulant cū hoc q̉ iſta nā cū concordia amoroſa et ſine uiolatione cōbuſti
bili et ſine trituratione manuū cum calore ſui ipius ſine ſenſibilitate ſue ꝑpeta
tis mutat ab una qualitate in aliam qa ipā ſtando in ſua ṗma nā ul̄ qualita
te non ualet tm̄ de fimo. Sꝫ qn̄ tranſit ꝑ rotaꝫ circuli ē theſaurus incomparabilis
fili ad huc tibi dicam⁹ q̉ iſta nā anteq̄ꝫ trāſeat ꝑ rotā circularē elementoꝝ eſt
necc̄e q̉ diuidat in quatuor ꝑtes ad fine q̉ ipā poſſit trāſire ꝑ quatuor qualita
tes elementarias. ſilicet a ſicco .i. frigidū et a groſſo in ſimplex: et a frigido in
humidū et a ponderoſo in leue et ab humido in calidū et ab aſpero in leue
cum dulcificatione amari: Sꝫ iſta diuiſio cum mutatione nr̄e ſine ꝑditione prop
etatis nō pōt fieri niſi nā q̄ ē in maſſa dura et ſicca cū oībus ſuis ꝑtibus nos
reducimus in ſimilitudineꝫ illius ṗme nr̄e in qua ſiccū ṗmo cōſtituim⁹ ꝑ potē
ciam diuinam ad modū forme confuſe in qua erāt oīa elementa confuſa ſine
qbuſ nā nō poſſet implle̅ ſuas actiones qn̄ ſpūs diuinuſ portabat ſup ſangui
nem liquorꝝ q occupabāt ꝑtes oīuꝫ elementorꝝ alioꝝ ſicut ſuṗmus creator deus
nr̄e ordinauerat in illomet motu ſine occupatione tp̄is anq̄ꝫ ſibi placeret facere
nālem diuiſionē illoꝝ. Iſtam opīoneꝫ ſcientificalr̄ et leterita homificalr̄ fecit ſu
ṗmuſ conditor omipotenſ et nr̄i redemptor in docendo ṗmā nāꝫ quō debeat opa
ri cum nobili intelligencia. Non intelligas de tota ſuṗma nā que ṗmo fuit
creata de nichilo et poſt modū diuiſa in tres ꝑtes cū certa menſura: et de una
ꝑte magis pura creauit deus angellos et celum empireū: ꝑ iſtā claritatē et
puritatem ꝑticipant pure aīe cū angelis in nā ꝑ quā ꝑticipationē fit inter illaꝫ
ꝑfecta unio et glorificatione de ſecunda ꝑte nr̄e pura minuſ fecit noſter domin⁹
firmamētuꝫ ſicut iam declarauimus in capitulo forme maioris: et ſolem et
ſtellaſ: et lunaꝫ et dedit cuilibꝫ ſuas uirtutes q̄ hn̄t nām ꝑticipantem cum reb⁹
infimiſ: et de tercia ꝑte nō minus pura fecit nr̄ dominuſ iſtū mūduꝫ: et qcqd
intuſ ē deſcribuit in nr̄o teſtamento ṗmi: et in mō quē dixi tibi: fecit dn̄s nr̄
nāꝫ diuiſam ad finē q̉ quelibꝫ cā poſſet fieri ad ſuā propam rectitudinē. Qr
de puriori fecit meliorem rem et de re minuſ pura fecit minorē rē et ſic ē ſcṗtū
in rōne nr̄e q̉ quanto reſ magis ... bꝫ ſua nā mouet ab altiori. Qr̄ uidet q̉ nā in
fima minuſ ꝑfecta in puritate indiget alia in oībus ſuis opibus anteq̄ꝫ ueniat
ad ꝑfectionē ſui opis. Itaqꝫ nā excelſa dat ſibi de ſua puritate in tantū q̄tum
magiſ infima appropinquat puritati: et lucciditati nr̄e ſupne cum attractione que
fit ꝑ conuicinitateꝫ et uniformitatē coniunctioniſ ante ſuam diuiſionē: et hoc ꝑ
ſenſus reꝝ qntaꝝ in libro qnte eſſencie declaratarꝝ ſub conſideratione tradituri
tibi fili ꝑ ſpm̄ agrografencium. mentorum Lxxiij. de forma minoriſ ſcīe.
De nā in forma confuſa et de ſituatione elemētorꝝ et de uirtute aptorū inſtru

Hoc ſit tibi declaratū fili ad intelligendū ſecretū qd ē datū ī ꝑſcrutādo
conſtitutionē ſeculi q̉ deus oīpotenſ fecit poſt creationē nr̄e ī forma cōfuſa
ſilicet q̉ omīa quatuor elemēta erant mixta ꝑ talē modū q̉ nec igniſ nec aer
nec terra nō uidebāt niſi totum in forma aq̄ q̄ continebāt hinc uſqꝫ ad circulum
lune. ſic q̉ igniſ nō hēbat calorē nec aer humorē nec terra ſiccitatē ymo. oīa q̄
tuor erant confuſa in frigiditate ꝑ confuſionē nāꝝ qr tanto quanto nr̄e aque
erat magiſ frigida tanto ſtringebat magiſ nām calidam contrariā ad profūdi⁹

alioꝝ elementoꝝ : et ꝑ cõſequenſ nãa aeriſ magis pura cũ aer ſit cibus et mãa ignis
ſic q postmodũ qñ mineralis diuiſio elemẽtoruȝ fuit facta ad uoluntatẽ potencie di
uine et quodlȝ illoꝝ fuit ſituatũ in ſuo loco ſecũdũ debitũ nẽ fuit reptũ q intera
manebat de igne et de alijs elemẽtis cũ qbus ẽ reſ q̃ participat cũ rebus q̃ntis ſic
ſi unũ utrũ plenũ aqua luñaria in mẽ aeris rũperet et ꝑcipitaret deorſum cũ
ſubſtancia et ſapore aq̃ et aqua plena ſba q̃nta in aſcendendo ad ſuam nãm al
tam ul ſupnam approximet cum ſic facẽ ſit debitũ nẽ reuelet tibi cũ figã
qr tu ſcire debes q nãa nõ opat niſi ad ſuũ uelle q̃ reſpicit uolũtatẽ ſui mag
ſtri q ſibi ſatiſfacẽ qr eam creauit et cũ de illa facit deꝰ ꝑ nãȝ qcqd nos uide
et non ꝑ miãluiȝ ſicut patuit tp̃r diluuij qñ ꝑ amicabilẽ concordiã ſupnus cre
ator ſubtraxit uirtutẽ ſtellaꝝ q̃ trahunt aquas et pendent ad huc ſup totã regiõeȝ
aeriſ et reciderunt inferiꝰ in cooperiendo totam terraȝ pp hoc qr fuerũt deuiate a
ꝑtibuſ illis climatiſ in aliud quouſqȝ ad ſuũ locũ redierũt adimplendũ uolũta
tem diuinã . Fili ſi deus uellet q duo monteſ unus orientis : et aliud occidentiſ
in uno meº terre ambo duo in uno iungeret ſtatim fieret nõ ꝑ miraculũ ſȝ per
apta inſtrumẽta uirtuoſa q̃ deuſ poſuit in nãa cũ ſapiencia totiuſ cõcordie ꝑ quod
faciũt ſuos actuſ : et ſic quodlȝ opuſ nẽ nõ ẽ occultatũ deo ſȝ hominibȝ mũdi . Qr
fili ſi uiſ facẽ aliquã rem ſemp facias ꝑ nãm et ſcias concordiam qr ſine illa aliqd
facẽ potes . pp hoc q nulla res mũdi q̃ debeat fieri nõ ẽ extra limites nẽ q̃ per illaȝ
et cũ illa non debeat fieri .

De nãa hõgenea creata de limoſitate elemẽtoꝝ et ſic ſeqt lapis Lxxiiij

Quare fili potes intelligẽ tota terra ẽ plena intelligencia inclinata ad opõ
nem nẽ q̃ intelligenciã mouet a nãa ſupna ſic q nãa intellectiua ĩfima
in tantũ quãtuȝ ſimilat ſupne ꝑ intelligenciã iuuatura ſuo
ꝑ conuſione et potenciã attractiuam poſt mirabilitatẽ nãleȝ deus creauit adam de
hlimoſitatibus elemẽtoꝝ ſilicet de limoſitate terre aque aeris et ignis : et uiuificauit
de ſole ſancti ſpũs et de lumine mundi et de oĩbus et exultat in ipã mixtiõ rei i
q̃nte in ſuo compoſito ſȝ ꝑ ſpecialeȝ inſufficienciã fuit creatus de elemẽto terre ſic
apparet ꝑ ſuũ delictũ et ſic de iſta limoſitate cõſtituit ſupremꝰ creator nãm hõge
neam de qua fuit formatuſ addam : de quo ſucceſſiue tranſtreauit euam poſt mõȝ
poſtmoduȝ comendauit nẽ q multiplicaret ſuam ſpẽm in capiendo doctrinam
a maſſa ſeculi ꝑ nobilem intelligenciaȝ q̃ primo erat cõfuſa et poſtmodũ diuiſa .
Iſta ẽ gñalis regula opõniſ quam deus dedit nẽ tibi fili reuelate ꝑ figuraȝ ſi hẽs
aures et tenes intellectũ aptum qr ſequendo illam doctrinã nãa facit omĩa ſua
opa . Qr apparet q qui ignorant iſtam doctrinã diuinã ẽ ex̃ opuſ nẽ . Noſter
lapiſ ſimilat in ope opi nẽ aĩalis et nature uegetabilis et mineralis : et qĩ ma
giſ ſimulat creationi hõiſ q de limoſitate terre fuit factuſ . Qr fili ſi uis facere
nr̃m opuſ ꝑ nãm ſeq̃re uiam et doctrinã nẽ qr ſibi nõ eſt datuȝ q operari ꝑaliam
doctrinam niſi ꝑ illaȝ q̃ ẽ ſibi p̃cepta ex ꝑte ſui magiſtri doctam cum intelligẽ
ciã ꝑfecta ꝑ q̃ mouent ſue opõnes et nõ uelis feſtinare et de hoc ſit tibi
ſpeculum nãa que nõ format ſuas reſ in breui tempore . ſȝ in certo tempore
conſtituto ſibi

De ordine nẽ et de confuſa maſſã Lxxv.

NVnc fili ē tempus ſcire intelligē uoluiſti q̄ tu ponas in ordine nãm q̄ indi
ges cum recta noticia ſilicet p reductionē que fit p retrogradationē illiuſ ex
in formam confuſam p reſpectū ad maſſam ſeculi quouſq; ſit cōuerſa in
qualitate magni frigoris in qua p° et q̄n ibi fuit conuſa potes et teneris notare
et cognoſcē q̄ hoc non ē aliud q̄ unū compoſitū confectum p arte p reſpectū ad
nãz ſicut ſine adiutorio artis fuit illud confectū p nãz ad aſſequendū finē ſui i
tellectus q̄ ē metallū pfectum creare ul' me^nãz^ pfectam p reſpectū ad nãm que
iuuat p artē: et in iſto compoſito continent quatuor elemẽta nē mineralis cō
poſita et ſimplicia p q̄ reſultant quatuor qualitates elementarie: et p iſtam pmaz
conuſionē nr̄ lapis conuertit in nãm magis frigidam et pp hoc opportet q̄ aq̄ua
dominet et contineat in ſe alia elementa a quibus poſtmodū nã debet conūti a
qualitate in qualitatē p ſuam diuiſionē. Iſta ē res nr̄a q̄ continet in ſe qcqd i
diget in nr̄o magiſterio. Qr̄ tibi dat intelligē ſcripta rō phica. q̄ ſicut omia q̄
fuerūt pfecta de una ſola re p potentiam ſumentificā et exiuerūt ab una maſſa
globoſa et confuſa p uoluntatē miraculoſam dei ſicut nr̄ lapis natus ē et exiuit
a cōpata maſſā cōfuſa in qua cōtinent oiā quatuor elementa cū nã creata deq̄ua
p uoluntatē dei ex opponēz nē nr̄ lapis eſt poſtmodū natus terius Lxxvi

De utilitate ſeparationis electorz et de conuſione ſupdictorz qr unū ē de nã al

PER iſtam maſſam cōfuſam fili doctrine ſimilitudinarie uocauerūt phy
totū mundū qr in ipā ſunt elemēta cōfuſa q̄ ſeparari pn̄t q̄lz ad ſuam
ptem in capiendo de nã qnta et cū illa ſeparamus. Igitr fili ſepa elemēta
cum induſtria ſapientie q̄ mouet a nobili intelligentia: et inuenies nãm q̄
ē in illis diuiſa in quatuor ptes: et q̄lz ps illi' nē erit ornata et induta a qualitate
ſui elementi qa ps q̄ remanſerit cum terra erit cōplexionata ī ſiccitate et illa q̄
remanſerit cum terra erit complexionata aqua q̄ eſt magis pura et ſubtilis erit
conuſa in qualitatē frigidam et illa q̄ remãſerit cū aere conūtet in humidā cō
iungendo ſe cum qualitate ignis: uideas fili nãm q̄ ē in toto compoſito integ° fri
gidam: et nūc ē conuſa in quatuor qualitates elementariaſ pncipales ſilicet
in ſiccitatē: frigiditatē: humiditatē: et caliditatē p diuiſſionez: et ſicut q̄lz ele
mentorz hr̄ pticipationē cū propinquiori ſibi: et ſic quelz ps hui' nē hr̄ magis de
affinitate cum magis propinqua ſibi q̄ cū alia q̄ magis diſtat: et hoc ē p potatez
et qualitatē elemētorz in qbus eſt uapor cū quo ē diffuſa dicta nã qnta: quã nos
tm̄ amam'. Fili iſte qualitates elementarie ſunt appropiate dictis elemētis p groſſitu
dinē et ſimplicitatez dictarz ptiū in qbus iacet nã pura cū magna corruptione
de qua corruptione ſi eam ſcis trahē hes magiſterium certificatum cū certa pparati
one: qr nr̄ lapis nō inuenit niſi in uentre corruptionis: et hīc nō eū trahim'
et ſba unde mouet corruptio ē mltū groſſa pigra et unctuoſa aerea nimis
in uentre cui' ē ignis quē q̄rim' et in illa luminamus: et pp hoc reuelat tibi mori
enus ſapiens romanus cum bonitate ſubtilitate cui nō fuit aliuſ ſimilis ī nobili
ſecuritate et bonitate pparationis timēs deum, et pius et totius boni cōſilij
dicens q̄ ſcientie hominis iungunt in unū manifeſte mãſio: cui' manifeſte eſt ī
carne et in ſanguine et in uentre ad plus profondū et in alio loco tibi reuelat q̄ ſe
cretum nr̄i lapidis ē in fumis calidis ſilicet in magno profondo elementorz cōpo

ſitorum de quibuſ elemēta p hoc q ſupi⁹ dictū ē debeſ uigere cū magiſ propinqis
et uicinoſ cum uicinis· qr tu ſcis bene q nā ſicca ul' ps illiuſ q ē cū ſuo elemēto
terreſtri nō pōt conūtere ſe in nāz humidā nec ligare ſe cū pte humida q ē de
nā aeriſ pp duaſ cauſas contrariantes quaꝝ una ē q terra et aer ſunt con
traria et diſcrepant in qualitatibus qr terra cū nā quā hīt ē ſicca: et frigida
et aer cum pte nē q ē in ipo: eſt humiduſ et calidus et ideo nā ſicca nō poſſet
conuerti in nām humidam nec frigida in calidam niſi qlibȝ illaꝝ nō tranſe
at p ſua meā q ſūt germana extremoꝝ qr ſcriptū ē ad reformandū nām q
contraria ſtando quolȝ in ſua nā nō poſſunt ſimul ligari niſi pꝰ mutent a
ſua contraria qualitate in me^{am} q participat cū extremis p affinitatē nē/ et pp
hoc nā terre non pōt conūti in nām aēis niſi pꝰ conūtatur in nām aq nec
nā ignis nō pōt conūti in nāz aq niſi prius conūtat in nāz aeris. Qr cū ſit
tranſituſ a primo extremo ad ſecundū ſemp nō pōt fieri ſi pmo nō ſit per
graduſ medios. Qr fili aer et aqua ſunt duo gradus medij elemētales ſcale toto
de p quos nē extremorū elementarū debent tranſire anq ipa poſſit pficere
ſua opa nec uenire ad pfectionē. Qr aqua ē frigida et humida. et p ſuaz frigidi
tatem ptipat cū terra: et p ſuū humorē ptipat cū aere: et p ſuū humorem
rarificat terram in alimētum: et p ſuū frigus condenſat aerē in conſtringendo &
ſic qn aqua conūtit terrā in ſuam nāz. poſtmodū pōt conūtere ī aerem per
concordantiā humiditatis: et ſic p conſequēs quā terra accepit ab aquā cuȝ
concordantia frigiditatis et ſic p conſequens eſt aer mediū ignis et aq qr cum
illud ſit humiduȝ ſicut dictū eſt ſurſuȝ ptipat cū aqua / et cum ſit caliduȝ ptici
pat cū igne p ſuū humorē condēſat ignē et facit conūti in nām aeris cū ſpiſſa
tione: et p ſuū calorē attenuat aquāz et facit conūti in aereis cum leuigatio
ne: pp hoc cum aqua ſit conūſa in nāz aeris / aer conūtit in nāz ignis: et qn
ignis eſt conūſus in nām aeris frigiditas conūtit in nāz aque ſecūdum
q iacet In intentione ul' nutriti in arte: qr ſicūt aqua ē de mā aeriſ: et te
rre ſic aer ē materiā ignis et aque et unuȝ ē mā alterius. ·Lxxvij·

De retrogradatione elementoꝝ uniꝰ in aliud et de catena aurea cū nrō ordinato

QVare fili tibi dicimus ſi intelligē nos uis q qn terra ſubtiliat p ſuū cō
trariū conuertit in nām aque p qualitatē ſilicet frigus q participat in
ter ſiccitatē et humorē. et qn illa aqua magis ſubtiliat p ignē conūtit
in nām ignis conſequenter per retrogradationem ē q qn nā ignis ingroſſat illd'
conūtitur in nām aeris humidam: et tūc pdit tm̄ de calore ſuo quantū dicta
humiditas contrariat ſibi cum ebetatione ſue ingroſſationis: et qn magis illa
nā humida condenſat cum inſpiſſatione conūtit in nām aque que cuȝ ſua cō
denſatione mortificauit plus de calore et magnā ptē humoris: et hoc p indura
tionem ſpiſſam maleȝ approximat nē aeris ad qualitates terreſtres. et qn
illa aqua inſpiſſat magis tūc conuertit in nām terre et pdit de ſua frigidi
tate unam pteȝ cum toto ſolo humore conūtendo ſe in ſiccitatē. Qr fili ſi uis
illuminare nēm ignē da ſibi cibū leuē et tenuē qr ſua ebetatio ad morti
ficationē nō uenit niſi p duritatē et groſſitudinē mē ſicut patet in declara
tione ſupiꝰ dicta Qn igit de terra uoluis facē ignē ſubtilia multū et cum

uolueriſ de igne terram facẽ condenſa ip̄m fortiter. Fili ueritatis aer et aqua ſunt
cā ingreſſioniſ igniſ et magiſ aer q̄ aqua et magiſ aqua q̄ terra et minuſ q̄ aer et
terra minuſ q̄ aqua et aer. Sꝫ terra in oībus ſuis uiribus inſpiſſat aquam cōūtẽ
do ad ſuam nām / et aqua in condenſando et conūtendo ſe in nāꝫ terre īſpiſſat
aerem et conūtit in ſuaꝫ propam nām aque et aer in conuertendo ſe in nāꝫ aque
p inſpiſſacionẽ condenſat ignẽ et facit ip̄m conūti in aerem p ingroſſacionẽ ſue ſb
tilis ſubſtancie. Sic etiam igniſ cū oībuſ ſuiſ uiribus conat̄ reducẽ aerẽ ī ſuam
propriam nām p ſubtiliacionẽ ſue pure ſbe et illud aer cōuertendo in nām igniſ
ſubtiliat aquam et reducit in nām aeris p rarefactionẽ et aleuiacionẽ et illa aq̄
conūſa in nām aeriſ rarificat terram et facit conuerti in nām aque p ſubtiliatio
nem ſue groſſe ſubſtancie et p iſtū ultimū ordinẽ reducat ſecretū compoſitioniſ
nr̄e aque filiys intelligentibus cū uiuaciter appareat q̄ nā ſicca nō pōt conūti ī
nām humidam quouſqꝫ conūtat̄ in nām frigidam. Fili manifeſte apperui tibi ·
ianuam nr̄ẽ ad intrandū ad omīa opa ſua ſi uiſ nos intelligẽ qr elementa alta et
ſuprema ſunt cauſa ſubtiliacioniſ elementorū inferiorū: et ſubtiliacio ē cauſa ui
uificacioniſ et aīacioniſ: et elemēta inferiora ſunt cauſa ingroſſacioniſ elemētorꝫ ſup
iorꝫ et hoc racione attractionis propinquioriſ cōſonancie que iacet in ſuis nāis ſicut
ſtatim declaratū ē p terram et p ignẽ et ingroſſatio eſt cā mortificacioniſ et ebetacionis
caloriſ animaliſ: et iuro tibi cum bono intellectu q̄ ſubtiliacio nō fit ſine ingroſſati
one nec ingroſſatio ſine ſubtiliacione nec diſſolutio terre ſine coagulacione aque /
nec coagulacio aque ſine diſſolutione terre. Fili cū ſpū cōſtringim⁹ corpuſ quod diſ
ſoluit̄ et cum corpore conſtringimuſ ſpūm q̄ congellat̄ qr in congelando ſpūm
noſ diſſoluimuſ corpuſ et in diſſoluendo corpuſ nos congelam⁹ ſpūꝫ. Fili uideas
multiplicacio uere tincture quā deuſ dedit nr̄ẽ p tranſmutacionez. Qr de uno pu
gillo terre et de nouẽ aeriſ fiunt decem aq̄ / et de uno pugillo iſtius aque cū ·/·
fiunt decẽ pugilli aeriſ et aſſendut̄ p ſcalam cū uiuificacione et ſubtiliacione nr̄ẽ
groſſe in ſimplicem nāꝫ ſupiorẽ. Similiter de uno pugillo igniſ et de nouẽ aque fiūt
decem aeris mortui q̄ ē aqua uiua et de nouẽ de terra fiunt decem de aqua
glorificata. Intellige fili qr iſta ē doctrina p quā oīſ menſura cum tempamẽto opportet
q̄ fiat et ſine illa nō. Iſta fili ē chatena deaurata et rota circularis totiuſ ſeculi
p quam nā ſapienſ gubernat̄ cū oībuſ ſuis inſtrumentiſ ī rotando et circulando
et tranſeundo totū in circuitu quā ſupremuſ creator uoluit conſeruare in ſuis
mirabilitatibuſ diuiniſ et infinitiſ potenciyſ.

Subtiliacio nō fit ſine ingroſſatione nec ingroſſatio ſine ſubtiliacione

Cathena deaurata et rota [illegible]

Qr̄ nā ſicca q̄ ē interra nō pōt conūti in nāꝫ aeris ſine ſuo medio Lxxviij

Fili ueritatiſ ē necc̄e q̄ ſciaſ iſtam rotam in corde ſi pfecte uiſ ſcire et intelligẽ
q̄ elementa cū nā quā tibi dixi uadunt rotando ſucceſſiue in circuitu illi⁹
quouſqꝫ finiūt ſuū circulū q̄ ē pfectio ſe ſue opōniſ et p ſciencā ſue circulācita
tis apparet hoc qđ diximuſ ſurſum p p̄mā rōnez / alia cā ul' racio ē qr̄ dicta nā
ſicca q̄ eſt in terra nō pōt cōuerti in nām aeris ſine ſuo me° ē diuſitas groſitiei
et ſubtilitatis uel grauitatis et leuitatiſ cū contrarietate ptui nr̄ẽ ul' modi ipiuſ
ſicut de qualitatibuſ iam dictiſ cōplexionalibuſ qr omēſ alie cē q̄ conſiderari pn̄t
pleſ reducunt̄ ad iſtaſ ſilicet fluxibilitas et ſoliditaſ reducuntur ad humiditatez
et ſiccitatem et leuitaſ et grauitaſ reducunt̄ ad ſbtilitatẽ: et groſſitudinẽm.

Qr̃ fili conuenit intelligẽ q̃ ps nẽ q̃ eſt in terra ẽ groſſa et grauis frigida et ſicca : et ideo frigiditas et groſſities et grauitaſ cũ ſiccitate nature q̃ eſt in terra nobiliter cãnt᷑ : et nã q̃ eſt in aqua ẽ mediocriter groſſa et grauiſ et mediocriter ſubtilis et leuiſ· humida et frigida per ſuam grauitatẽ cũ frigiditate et ꝑ leuitatem cum humiditate cãnt᷑ ſemꝑ a nã q̃ ẽ in aqua et nã q̃ eſt in aere eſt ſbtilis et leuiſ calida · et ideo cã leuitatis cum humiditate et ſuauitatẽ ꝗ caliditatem cãnt᷑ ab illa et nã q̃ eſt in igne ẽ multũ ſubtilis et nimiſ leuis : et nimiſ calida et ſicca · qr̃ leuitaſ cum ſiccitate : et caliditaſ acuta ſunt cã illiuſ· per iſ iſtam doctrinam fili debes intelligẽ ꝙ in nr̃o magiſterio nãliter nõ debes diffinire elementa ſecundũ ꝙ ſunt initium motus de loco ad locum ſ; ſecũduʒ ꝙ ſunt prĩm alteracionum · iſtãmet uiã ſequit᷑ phyci · et pp hoc ꝙ dicunt ipo ꝙ terra eſt elementũ ꝑ quod omẽ corpus ductuʒ ad corpuſ ſanabile ꝑtiapat frigiditate et ſiccitate in ſbã multũ groſſa ſua rõne : et aqua ꝑticipat frigiditate et humiditate in ſbã mediocriter groſſa de ſua rõne et aer ꝑticipat humiditatẽ et caliditatẽ mediocriter ſubtilẽ rõne ſue nẽ · Sʒ igniſ ꝑticipat caliditatẽ et ſiccitatẽ in ſbã ſbtili nimiſ et nimiſ actiuus rõne ſue nẽ ſimplicis · fili iſte ultimus apiet tibi ianuam et poſtea claudet qr dixim᷒ tibi ſurſum ꝙ de uno pugillo igniſ et nouem aque fiũt decem pugili aeris mortui q ẽ aqua uiua

De probacionibus cũ expiencia ad idem · Lxxviiij·

PEr iſtam deſcriptionẽ elucidã rõ ſecunda · qr̃ nã ſicca nõ põt conuẽti in humidam niſi tranſeat ꝑ ſuũ mediũ in tranſeundo ꝑ ſua mẽ declaratur ẽ patenter ꝑ ſupi᷒ dictaʒ deſcriptionẽ · ꝙ elemẽta ſt̃ cauſa ſue mutacionis et alteracionis cum hoc poſſit probari [illegible] ꝑ expienciam uiſibilẽ · manifeſtabit᷑ ſtatim ꝑ nr̃m nãle magiſterium ſine probacionibus logicalibus · fili accipe de aere nr̃o et de terra modicũ et frange ſibi [illegible] lancea accuta tota calida · et uidebiſ exire a ſuo uentre tm̃ de colera nigra combuſta · et tm̃ q ipã poterit potionare ſeu inficere totum mũduʒ · [illegible] ꝙ nõ recedat a te qr bona ẽ contra tuos inimicos : poſtea frange ſibi la[illegible] cum ferro magni ſerpentis tm̃ quouſqꝫ ſolũ modo totũ flegma exiuerit et corpus fit in puluere ueſtitum nigris occulis · Scias qꝫ nã illius remanſit groſſa et grauiſ frigida et ſicca per ꝓpetatẽ q̃ ẽ in elto terreſtri q̃ cõtrariat᷑ aeri in tota ſua nã et in tota ſua ꝓpetate · Qr̃ ſi conuiterae uiſ nãm aeris iunge tibi de capite rubeo nouẽ ꝑtes nã huiuſ capitis eſt ſbã multũ ſubtilis et nimiſ leuiſ et in complexione multũ calida et ſicca et acuta : et poſtmodũ uige cũ illis duaſ ꝑtes de pedibuſ albis · Natura iſtoꝝ pedũ ẽ ꝙ ſunt in ſbã mediocriter groſſa et in qualitate mediocriter frigida : et ꝑ iſtã ꝓpetateʒ ꝑticipat oculos nigros ẽ adhuc in ſbã mediocriter ſubtil et ꝑ ſuã caliditateʒ humida et calida et ꝑ iſtam ꝓpetatem cum ſbã aeris ꝑticipat · et ꝑ hoc reuelet᷑ tibi diffinitio aeris et aque in ſuis opeib; · qr cũ amẽ contrarioꝝ q̃ ſunt in illo compoſito ſilicet de igne de aqua de terra et de aere naſcet᷑ quodã mediũ cum unione mixtionis qualitatũ alteratarũ illoꝝ ĩ forma terre congelate albe multũ ſubtilis et tranſparentiſ ſcdm tm̃ ꝑſpicuitatẽ aere iam congelate ꝑ uaporẽ nẽ terreſtriſ iam cõfortate cum calore acuto ·

De cauſacione temꝑamenti · Lxxx·

Fili in iſta mutacione groſſities grauitates ſube terreſtris nē m̄ inferiorū hz
potatez retinendi aquaz cum tota ſua nā per ſaporē hōgeneitatis frigide q̄ ē
qualitaſ grauiſ pticipando cum illiſ duobuſ elementiſ q̄ ſt cū nē. Sz ſis ſecurus
q̄ frigiditaſ dominat in retennone attractionis aeris q̄ fit p cōfortationē caloriſ
acuti cum ſapore humoris q ē mā ignis et totius nē. Itaq̄ fili mitte de calore
cum nā inferiori ad confortandū ſuam frigiditatē cū temprancia cognitā p rōnem
nē. qr ſcias q̄ frigiditaſ magna ē cā mortificacionis ignis nē et durificacio et
groſſificacio nē attractiue eē caloriſ et humoris q eſt mā ignis. fili calor nē
debet eſſe tēpatuſ cum humiditate radicali ad finē q̄ uapor calidus p ſuam ni
miā actionez nō cōburat mām nr̄i infantis / quod tempamtuz fit ſolū modo cū
adiunctione ſui humoriſ nē quouſq̄ uenit ad gradum illi acuitatis tēpate
p quam poſſit penetrare inſenſibiliter oēſ ptes nē humide et mittet ſuā forāz
in figam in māz aerū. fili te debes auiſare per talē modū iſtud tempamētuz
debet fieri et quō et in quo loco debet tari et diximuſ tibi in reuelando pta
tē nē q̄ per ſbtractionē humiditatis radicaliſ fit calor nē excitatus cū ſimil
acione oñdit tibi dictū actum: qr tibi necce ē q̄ nō tranſeaſ illū ad hoc q̄ cō
poſitum nō ſe inueniat relegatum et ſeparatū a tota ſua nā. qr poſtmoduz
nolet uidere eam / nec poſtea tu poſſes tam prompte nec tam celeriter infigē nāz
pditam in corpore ſine pte illius: et ſi illa ps erat totaliter remota a corpore / et
tu uelis mittere in ſuo pn° cā corrigendi defectū eſſet graue cā tardacionis nec
ſicut diximꝰ nā illa nō eſſet ita bene radicaliter cum ſuiſ propetatibus infixa a
ſuo corpore p artem niſi eſſet nimiſ ſubtile ingeniū magiſterij q̄ ē nimis graue facē
ſicut per artem nē q̄ multū adheret cum oībuſ ſuis intelligencijs ad finiendū ꝯple
te ſuaſ oponeſ qr per artē non ē tam ſubtilis intellectus. pme uirtutes oculte
in corrupte ſuorz obiectorū debilitant. Qr fili tibi expedit q̄ te hauiſces ī pma
corruptione et intellige ordinacionē huiꝰ ultime concluſionis.

De erroribuſ notandis et de retēcione fugitiuorz LXXXI.

Poſtea fili expedit tibi q̄ ſcias q̄ acuitaſ ſupradicti uaporis calidi creat a
met igne cato q procēdit ab illa nā q ignis eſt quarta ps totius nē
et iam diximꝰ tibi ſurſum q̄ iſta nā in quatuor ptes diuidit: et ideo ī
penetrando humorē p ſuam accuitatē ignis digerit et ūnit nāz groſſaz cum
nā ſimplici p continuacionē et copulacionē ſuarz minimarz ptiū inuentarz in
ſit totum uniformiter ad modū nē homogene ita q̄ nā groſſa et ſicca cū ſuo cō
fortamento retinet humidā ſubtilez p ingroſſationē nē ſimplicis cū congelacione: et
nā ſimplex cū ſua conuerſione rarificat groſſam cum ſubtili unione. Itaq̄ apparet
manifeſte q̄ h̄ tantū q̄ nā groſſa retinuit de ſimplici nā p attractionē nē calide et
humide ipā ē magiſ propinqua cum ſubtilitate aerea quā erat añ ſtando in ſua nā
et h̄t maiorē pfectionē: et tm̄ q̄tum nā ſimp̄ fuit cōiuncta cū groſſa p condēſatiōez
in tm̄ ē ipā magiſ propinqua grauitati et ponderoſitati cū minori pfectione. Qr
fili poteſ intelligē multiplicationē uirtutū opatiuarz et diminutionē illarz. Qr
ſcriptum ē in nr̄is methauris q̄ nā terreſtris in loco gn̄onis metallorz continet ī ſe
uirtuteſ celeſteſ p quaſ conūtit ſua indiuidualia in nām et formaz et ſpēm me
talli coadiuuante uirtute nē terreſtriſ p aliū modū ſi uirtuſ nē terreſtriſ nō

ſupat in pñtez uirtutẽ nẽ celeſtis q̃ ſtat in ſpecificacione metalli. qr ſi faceret multa ſic
citaſ et frigiditaſ multa nẽ groſſe condenſaret humidũ q debet capere formã metalli i
nã conformitate terre et non in forma metalli p defectũ uirtutũ celeſtiũ q̃ nõ ſuit in
dicta mã p quod poſſunt intelligẽ filij ſutatis q forma metalli conſtat a uirtute celeſti
influxa in mã ad magnũ profondum. et pp hoc dicit rõ methaurorũ ideſt liber
de nã mineraliũ q anima ẽ in ſemine nẽ ſicut magiſter ẽ in ſuo artificio. Talis ui
tuſ celeſtis fili eſt in ſuo propo loco gñõnis metalli ; et ideo dicit forma metalli. Si
igit fili in loco gñõis uel conũſioniſ ſit talis potentia celeſtis q poſſit afformare hu
midum ſub conſeruatione actus appetentis illã nẽ terreſtris in formã et ſpeciez
tranſparentẽ et nimiſ finam cum congellacione ſicca terreſtris erit reſ n...
magne uirtutis. Qr uirtus terre cum tempato frigore et ſiccitate complexionali ſi
bi opat in congellando et inſpiſſando et retinendo et uirtus celeſtis formatiua i ſiu
xa cum uirtute terre format ſpẽm in colorẽ celeſtem qñ mã congelat ſic q in cõgr
lando ſe tranſformat ſpẽm et informando illam gelat maz. Qr fili doctrina ſcrip
ta p̃cepit q tu debeas abluẽ totus argentũ uiuũ quouſq; cõuertat in colorẽ celeſtez
clarum: et iſta ẽ terra quo ducunt nẽe anime: et illa ẽ nr̃a congelatio: et nõ in
alio loco: et p illam retinent ſimpliceſ fugitiui qnti q debent formare et trãſmu
tare terram claram in uirtutẽ et formã elixir cum ſpãli drĩa q̃ mouet a nobili
concordantia rez qntar ſicut clare tibi notabim⁹ in ſecũda pte in nr̃a praticha.

De qualitate p q̃ dulcedo c̃atur et de terra q ẽ p̃ncipiũ trãſmutationis Lxxxij

P Er hoc poteſt ſentire tuus intellectus cum conſideratione rõnali q q̃to ma
ſuit debite p̃parata et ſubtiliata tanto magis de uirtutibuſ celeſtibus alte nẽ
optinebit in ſe et quanto m̃q Speculare igit fili qñõ aqua mutat
in aerem et aer in ignez ſi uiſ hãc p̃parationez nẽ Si tu uiſ de mã terre facere
ignem neccẽ ẽ tibi primo q illam ſbtilies bene et q in nãm aque et aeris trãſmu
tetur: et qñ contrarium uolueris opari cum intentione cogita eſta p contrariuz
debes uoluẽ. Attñ qñ hoc intellexeris facẽ in ope ſeparare multum ſimplici qr
illi ſicut dixi appropiat uirtuſ celeſtis ſicut forma propria ẽe magis ſimplicis et
hoc ſecundum actum mẽ et curſum nẽ et teneaſ in mente q te docet phũs in ſep
timo methaphiſice dicendo q ſecundum propetatez mẽ appropabit ſibi forma cõe
et propia ſm ſuũ actum. Qr ſi mã ẽ ſimplex tribuit ſibi procerto forma nobi
lis multũ ſimplex ad cãm ſue ſimplicitatis et ſimilitudinis q̃ naſcit a propieta
te ſimplici nẽ alte. pp hoc qñ uolueris contempare ſbam lapidis mitte in loco
conuerſioniſ uel gñõnis ad cui⁹ qualitates uis cum certa notitia q tuuſ lapis
mutet eſt neccẽ q mutet cum induſtria ſapientie in calorẽ humidũ. qr iſta ẽ
qualitaſ p quam dulcedo c̃at in lapide amaro cum conſeruatione lapidis humi
di in ſuo igne quouſq; poſſit pati ignẽ p̃petuũ

De ſimili tempamto q nã utitur in mineris . Lxxxiij.

T Ale conſimile tempamentũ utit nã in mineriſ p oponez ſucceſſiue lz ſit
ſic q ipã erat multũ p accns fortunale. Qr ſi mã ſulphurea et argenti
ui depuratoz et ductorũ ad ſplendorẽ inuenit locum ſue retentionis
et congelationis ſiccam et terreſtrem et fuſtam ſine aliqua tempãtã gñõ illi⁹
conuertet in complexionẽ intempataz fuſtam terreſtrẽ et crudaz ponticã et

amaram et recipiet formā specificatam ſm ſpēm ad quā uirtus cruda terreſtris
et complexio loci mouet māꝫ ſulfiīs et argenti uiui ad formā ſecūduꝫ ſuū actū
et ſicut manifeſte uiſum ē in omī genere atramītoꝝ aᵒʳᵉ· medioꝝ qr mā illoꝝ nō
ē aliud ſimpliciter quā ſulfur et argentū uiuū mixta ſiml' uaporabiliter et ſpe
cificatum in ſpeciem terreſtrē atramītoſaꝫ p uaporē groſſaꝫ terreſtrem et fuſtū q
naſcit in loco tranſmutabili generationis reducamus· igr· fili illam māꝫ groſſaꝫ
in ſimplicē quouſqꝫ induerit uirtutes celeſtes q̄ debent formare claritateꝫ ī nr̄o
lapide qr tu hoc potes multū bene facē cum reuolutione elemītaria ſi intelligis
conuertibilitatē elemītoꝝ· fili uapor groſſus atramītoſus a quo creat̄ atramītuꝫ
ē multum acutus et ponticus: et ideo penetrat ptes ſulphureas et argenti ui de
puratorū et inpenetrando inficit illā māꝫ depuratā et in congelando illā ī ſpēm iᵘ
uaporis atremītoſi et lutoſi terreſtris q ē mixtus cū illis· Qr̄ tibi apparet fili hoc qd
dixi tibi q· ē maior porta ſilicet q· uirtutes terreſtres nō ſint ſup celeſtes ſꝫ celeſtes
ſup terreſtres et hēbis cām poſtulatā p iſtam mixtionē apparet q· ſit mediū ī
ter lapidem et metallū cū iſta mixtio ſit facta in mā lapidis et in mā metalloꝝ
et corporū liquabiliū· Qr mediū ē qcqd in aliquo mō pticipat lapidē ab uno latē
et aliquo modo participat ab alio latere et ad huc proprietas lapidis nō
poſſe fundi p calidum et ſiccum: ubi potes notare q· lapides ſt̄ in generē terre ſic
ce et metalla ſunt in gnē aque humide mediū igitur uocat̄ qcqd pticipat cū duo
bus extremis· Sꝫ aliquod illoꝝ participat magis cum ſicco qr continet in ſe cali
dum et aliud qd participat magis gradū humiditatis et de illis deſtillamus aqꝫ
cum calore et ſiccitate· p hoc fili pōt relucē doctrina declarata· añ oculos tuos
q· qcqd ē de proprietate metalli ē humidū aquaticū et argentū uiuū ſeparatiuuꝫ
cum ingenio magiſterij reuelato tibi· Igit̄ fili hēas in notitia nāꝫ medioꝝ: qr
ab illis trahimus totā nr̄am ſcientiā· et trahe argentum uiuū a ſuis cauernis uitreis
et cū illo duc lapidē ad ſuā nām q̄ ē ſupmuꝫ mediū purgatū a macula originali

De medio a quo extrahit̄ extrema Lxxxiiij·

Nunc fili potes cognoſcē ſi intellectus tuus aduūit q· argentū uiuū nr̄m pᵐ eſt
extremum nr̄i lapidis et pmus gradus et in ſecundo eſt pfectū elixir per
talem modū fili cum nr̄o artificio ſubtiliter inuento cū magno ingenio et
nali trahimus nos extrema a medijs ſupius dictis q̄ cum nr̄o lapide participant
ſicut nā ſapiens nos docuit qr ipā apte nos docet modū quo tranſmutat nā
de medijs argenti uiui in metallum pfectū· Iſtud fili ē mediuꝫ cōe ad extrahendū
meᵐ· a potentia in actū· Semp fili tu debes elligē in tuis opoibᵘ metalla in loco me
dioꝝ q̄ ſt̄ extrema nē: qa in tm̄ q· meᵃ nē ſunt magis nobilia ī tm̄ extrema
ſt̄ magis digna in potentia et pp hoc ab illis medijs ſepamᵘ nos extrema ſilicet
argentum uiuū· argentū uiuorū et elixir pfectuꝫ q· ē medecina meden
naꝝ· Qr in omia medio in aliquo mō ſecūdum formas confuſas ſunt extre
ma aliter ſi nō eſſet ibi nō poſſent ponē in hoc actum quod nō ē in poſſe nē
et ſic eſſent inſeparabilia p inpotentiaꝫ q̄ ibi eſſet· Item nā manifeſtat ſecū
dum q· expientia certificat̄ q· nā illoꝝ cōminuit argentū uiuū et mortificat
illum conſtringendo et congelando et poſt ſuā congelacionē eſt· cōmixtibile
corporibus: et tūc opat̄ illud et nō ante in dando ōmēꝫ colorē quo hō īdiget

Extrema lapidis q̄

Duo [illegible] capitulo xxxviij debes [illegible]
[illegible]

et p uirtutē ſue nē terreſtris ſicce retinet᷑ q̄ ille nō pōt fugē a corporib' cū qb' eſt
mixtum cum igne apparet igit᷑ et ē ſine dubio q̄ uapor extremorū ē cā conſtric
tionis argenti uiuui: et in nā et in nr̄o magiſterio q̄ eſſe nō poſſet ſi conueniēciam
uni' et diſconueniencīā alteri' nō hēret contra illū cum differencia concordancie ſic
apparet in conſeruacione ſui caloris p conuenienciā cōſeruatiuā pp hoc uocat᷑ leo
et lacertus: et argentum uiuuz et eſt̄a baſiliſti phīci ſꝫ nos iſtum uaporē p potēcia
pn̄tez appellamus magis prope humorez mēſtrualez q humor deſcendit ab argēto
uiuo. licet alteratū ſit p corruptionē et fragilitatē terreſtrē q̄ ſibi aduenit: et
argenti uiuū cū corporibus coniunctū ſunt duo ſpmata a qbus facimus naſci aq̄z
uiuam q̄ ē argentuz uiuū nr̄m et aqua uite reſuſcitans corpora mortua

De recapitulacione uirtutis menſtrualis. LXXXV

Per iſtū humorē menſtrualē q̄ declarauimus nos dicimus q̄ argentū uiuū
ē cā ſue mortis qr illud occidit ſemet ipm̄ poſtmodū occidit ſuū patrem
et ſuam matrem et extrahit eis aīaz a corpore et bibit eis ſuū humorē
et facit uenire nigros ſicut carbo et poſtea reſuſcitat ſe cū tanto reſplendore q̄
uirtutē illius reſuſcitat ſuū prēz et ſuam matrē ſine quo ulterius moriant᷑. et pro
certo nos in pn̄tia et uoluntate aliquorꝝ meorꝝ ſociorꝝ in ſocietate cui' nos expſſe n̄
eramus intus oīuz apud neapolim. hic fecim' congelari in pn̄tia ſui phīci et ioh̄is
de rotis cum ſua nā menſtruali: et licet ſit hoc q̄ ille ſic fecerit et uiderit manifeſte
et palpauerit in ūitate nō potuit ſcire qd hoc erat niſi ſimpliciter ad modū ru
ſticalem ſalua maieſtate regali: et ſi realiter et phīcaliter potuiſſet cognoſcē cū ſpe
culacione uirtutis intellectiue dictū mſtruale et ſuas uirtutes habuiſſet artē ſine
dubio ſicut ſupradicti ſocij q multū bene intelligendo nobiſcuz hēunt et tūc
dimiſerat argentum uiuū ulgare ad creanduz lapidem et exuberandū ſuā humi
ditatē: et pp hoc rō nos conſtringit q̄ ignoranti nos illud debeamus ignorare ſeu
occultare. Qr̄ tu fili uelis occultare et ſecretare. Hic ego dico q̄ accipias rē
uilem et facias amplecti ſuos parentes quouſqꝫ ſint oēs crepati et qī mortui et
capias argentū uiuuz de ſuo uentre de quo forma lapidē: et poſtmoduz medecinā
q̄ nō eſt data cunctis. benedictus ſit ſupn' conditor creator et redemptor q de tam
uili re creauit tam utilem cum illā teneat in ſui ꝓpetate de uirtute de pro
ꝓpetate poſſeſſio cui' nō ē in aliqua alia re

De argento uiuo phīſico LXXXVI

Nunc potes intelligē q̄ nr̄m argentū uiuū nō ē ulgare: nec ulgare nr̄m ꝓ
ē aqua alterius nē magis potens et argentū nr̄m phīcuz qd nō pōt unq̄
ſupra terrā inueniri cum nō ſit poſſit uenire in actum p nāz ſine ad
iutorio ingenij et operuz manuū humanarꝝ p reſpectū ad nām: et pp hoc
cum nā ſolum nō poſſit trahere in actum a rebus a qbus ſtat p potenciam iſtud
argentū niſi cū reſolucione tenebroſa corpōꝝ humanis: expedit nobis ſi nos uolu
mus creare nr̄am me^naz^ ab illis in quibus ſtat potencialiter extraham' a potencia
in actum p reſpectum ad nāz cum induſtria rōnabili ingrat᷑ p uiā gnōis fer
cū hauſta corruptione quā nobis accomodauit phīa et dedit iſti re. Qr̄ ſp
ad nos gnō illius in ſequendo uirtutē et potenciā nē quā inuenimus p uirtu
tem nr̄e phīe geminate cum nāli nō p uirtutem ruſticalem q eſt contra nām i

et p iſtam rōnem iſtud argentū uiuū ē nr̄m et nō ruſticorū q ſunt ipotentes ad
homificanduȝ et metalificandum nāȝ mineralē. Igit̄ cū iſtud nō pt̄ gn̄ari ſup — poſſit
terram p ſolum artificium nē niſi per adiutoriū nr̄i magiſterij artificialis p nos
reptum phycalr̄ ſine aliqua ruralitate ulḡau: pp hoc in ſua gn̄atione ē nec̄ce q̄
nos ſubtiliter introducamus actum nē metallice in māam: unde debet gn̄ari
ad quam rem faciendaȝ qlȝ ulḡaris ruſticus ē totaliter excecatus pp hoc q̄
caret nr̄is rōnibus et oībus phycis q regunt intellectum ad directioneȝ ſine de
uiatione cum alphabeto p̄ntato nr̄i magiſterij. p q̄ opportet q̄ nr̄m argētum
uiuuȝ nō ē de ulḡari cum nā non poſſit eum creare et totaliter phyce ſicut fili⁹
ē a patre qui ipm̄ generauit. Q̄ē fili ſcis q̄r tam modicū inuenit̄ nr̄ lapis
in mundo: eſt pp hoc qr non ē in potate nē datū p ſupm̄uȝ creatorē q̄ ipa poſ
ſit generare ſine ingenio et opone manuū humanar̄: et qr homines ignorant i
nām maleȝ illi⁹ et commixtionē et oponeȝ: et pp hoc raro manifeſtatur ī actu
qr non poſſunt ſuccurere nē rōne ignorancie quouſqȝ tranſeūt p arborē phye
deſiderata q̄ reuelat reſ occultas.

De coloribus certificantib⁹ aquā ueraȝ et de p̄paratione phyca i aq̄ȝ LXXXVII

Nunq̄ȝ tū credas fili q̄ hoc fiat p miraculū nec per artem cōfuſam ſicē
aliq ſtulti credunt. ymo fit ſm curſum nē per artē cognitaȝ de qua hēm⁹
certam oponeȝ que nobiſ duxit optatū p p̄parationē. et iam phili tibi
dico uertutē q̄ mirat̄ p dictam p̄parationē. qr ipa mutat nām uilē ī nām
nobilem et ſiccum in humiduȝ, et calidū in frigidū. Sȝ iſta mutacio nō erat
nā tereſtris dominaret nē alte et conuertet̄ nāȝ in diuidualiū homogeneaȝ
ad ſuam nām groſſam tereſtrem quod hoc ſit uerū apparet p expimentuȝ
uiſibile. Qr qn̄ argentuȝ uiuū mittit̄ in uaporē ſiccū attramentalem ſicut eſt
aqua acuta ſtatim diſſoluit̄ p intrſionem et penetrationē que mouet̄ ab accui
tate forti et in diſſoluendo conūtit̄ in nām attramenti tereſtris ſine capie
do formam metalicam in forma clara nec formā celeſtem ſicut apparet poſt
euaporacionem dicte aque et ſuam congelacionem ī formā capillorū croc
eorum que croceitas uenit a tereſtritate pontica ſulphurea q̄ ultra mēſuraȝ ſtatī
dicta aqua pp hoc miſcet̄ p paruas pecias cū humilitate in ſimplicitate homoge
nea q̄ ſimplicitas capit̄ et ligat̄ cum dicta tereſtritate p mutacionē lucidi
tatis in obſcuritatē. Sic etiam p oponeȝ mediam in contrariā formaȝ cōūtit̄
argentū uiuū mixtū cum attramento p ablutiones aque et ignis̄ q totum
ſuuȝ uaporē deuorat groſſum et conſumit anteq̄ȝ mixtio illius fiat cum argē
to uiuo q̄ per ſimplicē aeritatē nē groſſē ē conūſuȝ in ſimplicitatē mediā
te accuitate moderata compelat̄ et miſcet̄ cū illi⁹ q̄ magis pticipat ſuam nām
in luciditate criſtalica ſicut apparet p ſuaȝ ſublimacionē et [illegible] mouet̄ res
p quam comendam⁹ tempalmētuȝ ignis ad ſublimacionē argenti uiui ſi totaliter
euaporauit: qr illa p expſſionē ignis ducit groſſaȝ nām in ſuo uentre ſicut appa
ret in cōfectione aquar̄ fortium qua nā nō indigem⁹ quia ē corruptio nr̄i magi
ſterij. Sȝ q̄ uelis me intelligē. Accipe igit̄ aeritatē ſimpliceȝ et laua bene
et fac aquam et p̄para cum p̄paratione phyca q̄uſqȝ trāſeat p q̄nq̄ planetaſ poſt nōȝ
ueniet luna et cum trāſierit ad ſex ueniet ad ſolem q illuminat totū fili hoc q̄ dico — tibi ſignificat.

Cog[illegible]

Nota hoc q̄ dicit in forma [illegible]
[illegible]

[illegible]

tibi significat ꝑparacionū multitudo quas tu debes facē et inquacumqꝫ ꝑparaciōe ꝑ uirtutē illius infigit complexio cuiꝰlꝫ planete: et iō si nā indiuidualis inuenit aptum locum sue generacionis in forma metalli ul' ille locus gn̄acionis ē cōplexionatꝰ ad nām plumbi secundū suū planetam ul' iouis ul' martis ul' ueneris ul' mercurij ul' solis ul' lune. Si in nāꝫ plumbi ē complexionatꝰ cum sua debili digestione trāsmutabit indiuidualē ad formā et spēm plumbi crudi et lutosi et si de nā martis ueneris ul' iouis sentit ꝑ suam inꝑfectā digestionē se ēē complexionatū indiuiduale conuītet in nām loci cum quo coniūgetur ꝑ suam inꝑfectā digestionē: et si adhuc magis dictus locus generacionis ē complexionatus ad nām mercurij erit magis debilis digestionis et minoris potātis ad terminandū indiuidualia in corpus forte metalicum: et pp hoc nō pōt illud conuertē: sꝫ solummodo inspissare et facere conuertē in nām aeris in nāꝫ aque ꝑ condensacionē quā aer capit a suis ꝑtibus terrestribus parū digestis q̄ miscent cum uapore elemētali pp deffectū uirtutis cōstrictiue et ideo inspissat in reincrudando ꝑactionē caloris uniformis: et humiditatem unctuosam laxatiuam tartareā sicut lac facit in mamillis.

Q̄ locus t̄nsmutacionis purgatꝰ transmutat ꝑfecte LXXXVIIJ

Per hoc fili manifestet qꝰ supdicta corꝰ non sunt abortiua q̄ nō potuerūt uēire ad terminū sue ꝑfectionis sꝫ sunt sicut illa q̄ sunt nata in loco m̄struali et indigesto et corrupto patiunt infirmitatē leprositatē et corruptionē intus in suo corpore et hoc facit nā ꝑ defectum ꝑparationis: et ꝑ defectuꝫ caloris n̄alis q nō potest digerere m̄struale qꝰ ē in mā metalli ul' ꝑ suam magnā famulacioēꝫ ul' excitacioēꝫ caloris adurentis et colerici ul' indiuidualis ul' sui loci mutabilis in quo multa ac cidencia possūt sepe uenire cum illud sit continēs tocius mē gn̄onis. Qr̄ si locus mutacionis indiuidualis ē talis qꝰ sit tēpatꝰ ꝑ talem moduꝫ qꝰ per suam digestionem et temꝑanciaꝫ hēat maiorē potātēꝫ puritatis cum conseruacione mutatis sui germinis clari constringit et clarificat ueraciter illū mutabit et congelabit infirmā lunā et puraꝫ ꝑ uaporem sui sulphuris iam purgati macula originali leprositatis que dicit locus transmutacionis dicte ul' inꝑfectū solem secunduꝫ contemꝑantiaꝫ quā recepit humidū indiuiduale a loco sue gn̄onis et digestionis cōpletam ul' non completaꝫ. Qr̄ hic ubi ē locus gn̄onis solis et mutacionis ul' cōgelacionis humidi mercurialis infinū solem. hic certe dat ignis cū multo nobilitē ꝑmīna nimis bonam digestionē: et in loco gn̄acionis lune dominat aer cū uītute celesti ꝑ qꝰ apparet qꝰ si ibi est plus de uirtutibus terre in loco gn̄acionis quā hēat de luīe et de nobilitate que uenuīt ꝑ mixtionē planetaꝝ in dicto loco congelatum obtinebit tenebrositatē et fustedinē et ponderositateꝫ lutulentam et frigiditatem sicut plumbū dominat cum elemento terrestri sicut aurū dominat in alto elemento cum ꝑfecta depuracione et si magis dictus locus ꝑticipat cum uirtutibus celestibus et minus cum uirtutibꝰ terrestribus erit fulgens et resplēdēs sīe aliqua corruptione firmū et solidū ꝑ constructionē ꝑtiū q̄ demonstrant grauitatē et ponderositatē excitacionis et q̄n ē ad hꝰ ꝑ contrariū dicit proportio constituēs spēm auri ad quam proportionē uenit mā depurata in illo termino proportionati ad congelacionē m̄e ꝑ frigiditatem loci: et ꝑ calorē locati quod bibit totum calorem n̄aleꝫ a uentre minerali cum terminata digestione et manet mati

mate al

mortua ſine aliqua uirtute et conuſa in frigiditate q̄ conſtringit m̄e plenā
calore pfecto in metallū iam formatū

De mō faciendi medicinā ſup omē corpus Lxxxviij

SVper hoc fili hauiſa te de hoc q̄ te ſcire facio ſinglr et toto ſiml innotādo ꝛ
multū uirtutes minerales propinquas pfectioni. Qr ego dico tibi q̄ argētū
uiuū depuratū pōt reduci in nām illi⁹ cui adiungit / et hoc intellige tm̄ in pma
pte que ē creationis et purgationis nr̄i lapidis q̄ntū in ſecūda q̄ ē de fermenta
cione et mutacione illi⁹ in finū et ueram medicinā. cum igr̄ in ſecūdam ptez ſe
cundi gradus coniunge ſulphur iam creatū cū fermēto loto q̄ uocat unguentum
ad finem q̄ totum conuertat in fermentū unde totū erit unguentū. qr clarum
ē q̄ illa q̄dāt formā concordāt cum illa. Item conſtat et ſupponit omēz q̄ntacēz
eſſe continue mentis in nā quod portat formas et uirtutes celeſtes in ſe. et ideo cā
qr nr̄a pparatio nō pōt implē ul' ſupplē ſi forte morat p uirtutē longinqtatis tpis
cum multis erroribus. In prima parte: fermentū ſupplet et pficit p ſuas uirtu
tes tempatas et nimis bene digeſtas cum breuitate tpis ſine magno īpedimēto
ſi ſcis facē in ſecunda pte et in hoc tranſimus nos curſum nē. qr illa finit op⁹
ſuū cum ſola digeſtione et nos facimus cum fermētatione illi⁹ q̄ nā p ſuam
digeſtionē iam compleuit. pp hoc hēas tecū pparationes cognitas. et hēas pa
cienciā in ſua longa morā. Qr omis plixitas temporis ſtat in ope nē cū ipa
nō opat niſi p minima: et nr̄e pparationes nō fiūt niſi p illam et ī terminiſ
temporū reuolutorū pficiunt ſicut alie res create p nām. Fili ſi tu nō cognoſcis
nr̄as pparationes nūqꝫ hēbis aurū q̄ ē conceſſiōis oībus electis q̄ intelligūt illas.

De infirmitatib⁹ cā tempamenti et maioris pfectionis q̄ ē mltiplicatiōe lxxxx.

POſtea dicam⁹ tibi fili q̄ necēe ē q̄ ſuas cām meliorandi lapidē q̄ra dimit
tet de ſua nā tempata p̄ in omi regimēto pparationis. qr in illa debet
conuerti et tranſire ab illa ad maiorem ptem ſi gradus. Qr fili tibi
dicim⁹ q̄ tanto quanto ellongat⁹ fuīs magis a ſuo tempamēto p mortificati
ones corporis factā in prima pte tm̄ magis pdit de ſua pma nā ſicut manife
ſtat libramen ponderatū et corpus ſicut homo q̄ eſt in magna egritudine p turba
tionē ſuarū uirtutū ſpecialiū ſepatarū ab illo et diſlocatarū p reſolutionē corpis
quā abſtulit continue: et hoc nos uocamus labilitatē qn̄ corpus ē elongatū a ſuo
nobili tempamēto ul' a ſua coequalitate complexionali tm̄ quantū patitur. ꝑp hoc
q̄ ei deficit de hoc q̄ eum confortabat: et in tm̄ quantū poſtea recedit ab illa elō
gatione tanto magis p uiam confortamēti appropinquat p nālez reductionez
ul' attractionē ad uerū tempamētū. Qr fili ſcias q̄ quanto tu magis extende
ris rotā in portando corpus ad magis longā corruptionez et mortificationē ſub
aliqua conſeruatione caloris nālis tanto erit maioris uirtē et maioris pfectiōis.
Sꝫ poſtea p ſuū confortamētū cum ſuis ſpūb; pditis p attractionē poſt ſuā re
ductionem reduxeris in ſuū tempamentū: et hoc p rōnez quā ipe recipit ī ſua p
attractione factā in regimine reductionis q̄ aſcendit ad plus quā pdit ī ſua
mortificatione. Qr tempamētū nō fit niſi p reſtaurationem rei pdite ſilicet
cum ſpūb; pdictis uiuificatis et reſtauratio nō pōt fieri ſine nāli attractione
et attractio ſine nāli euacuatione nec euacuatio ſine aliqua mortalitate que

fit cũ combuſtione ſui corporiſ et calcinacione et euacuacione humidi radicalis

De probacionib⁹ ad idẽ cũ lr̃is alphabetalis · Lxxxxi ·

Hili phye qñ corpuſ ẽ combuſtũ et uacuũ a ſuiſ ſpib⁹ aĩatiſ tũc ẽ magiſ lõge quam ẽẽ põt a ſuo tempam̃to et finiuit rotã corruptionis ad eſſendũ longum propinquũ gñoni· et quanto magiſ pdidit de humore ſupfluo in ſua ſolutione tanto magiſ extrahit a ſe de dicto humore exuberato in ſua reductione· Exm̃ ſi corpuſ pdidit B· et C· in ſua ſolutione et cõruptione p rotam extẽſam illud inueniet et extrahet D et E· q̃ eqpolent pdictioni de B· et C· et ſi corpuſ nõ pdit magis B· p rotam minore; illud nõ põt inuenire ul̃ recupare in loco illi⁹ magiſ q̃ C· et poſtea D· exuberatũ de B· cã eundi ad maiorẽ tempam̃tũ qr ſua pdictio nõ ſuffert nec curſſum nẽ· Sic q in tm̃ tẽpancia n rote minoris ẽ minuſ pfecta cã ſue minoriſ corruptionis· tanto magiſ ẽ magna tempancia rote extenſe cum dupliri pfectione q̃ naſcit a maiori attractiõe humiditatiſ ad magiſ profondũ rõne ſue fortioris calcinacionis ſolucioniſ: et mẽtificacioniſ: et p hoc poteſ intelligẽ totã intencionẽ nr̃az· ſilicet q totũ nr̃m magiſteriũ nõ eſt aliud q̃ʒ colligacio humorʒ reſoluti ul̃ ſolutio uniuſ et congelatio alteriuſ ul̃ mortificacio unius q ẽ ſpũalis et uiuificatio alteri⁹ q erat corporalis· q̃ p queͨuq; modũ lapiſ diſſoluat p talem propiuʒ debet componi: et illa colligatio non eſt alia reſ quã multiplicatio argenti uiui exuberati et fixi p multiplicationẽ cui nr̃ lapiſ uenit ad maiuſ tempam̃tuʒ et pfectionẽ

De ſũma recapitulacionis tociuſ regiminis Lxxxxij·

Iſtud fili ẽ complem̃tuʒ diminutioniſ corporʒ ĩpfectorʒ q̃ deficiunt ĩ uno modico humiditatis fixe et inſpiſſacione pfecta p q apparet q uñã mẽdunt complem̃tuʒ illorʒ in corp⁹ pfectũ ſilicet multiplicatio argenti uiuj et inſpiſſacio bona et fixa pmanẽs· Fili conſidera hoc q tibi oſtendimus qr toto de nr̃o ſecreto manifeſtamus tibi pmaſ reſ q̃ ſt̃ entia realia nr̃i magiſterij et ſine illiſ nũq̃ impleri põt· Qr̃ intellige hoc q tibi notam⁹ in nr̃o teſtam̃to cũ accuitate tui intellectuſ: et uideas meaſ doctrinaſ quõ debẽt ſituari et ĩ quo loco magiſ conuenienti et quõ debẽt fieri et q regimiã ſt̃; et qd ẽ pncipiũ et ultiſmũ: et qd poſſe hʒ· Ad huc dixim⁹ tibi q nr̃m magiſteriũ non ẽ niſi corruptio uniuſ forme et generatio alteri⁹ cũ conſeruacione ſue ſpẽi mĩto magiſ reſplendente· Igit̃ fili hoc qd tu potes nãli corruptionẽ p tuã elucidacionem aprropinquare appropinqua et q poteſ elongare elonga ipm̃ ab illo et ueniaſ ad corruptionẽ pme forme uel tranſacti: et ad generacionẽ ſe forme q̃ ẽ nobilis gñis· Fili regimina nr̃i magiſterii ſunt interlaqueata: qr pmũ iuuat a tercio et ſecũdo: et terciũ a primo et ſecũdo: et ſecũduʒ a pmo et tercio· Qñ igr̃ fuiſ ad terciũ accipe mutuo a primo et a ſecũdo· et qñ fuiſ ad ſecũdũ accipe mutuo a primo et tercio: et qñ fuiſ ad terciũ accipe mutuo a ſecũdo et a pmo· Omiã iſta ligant̃ unũ cum alio: et nõ ſolũmo p diuiſam mixtionem opacionũ ſʒ p diuiſam digeſtionẽ decoctionũ q̃ reducuntur in reiterata putrefactione p quod oſtendo tibi quod totũ nõ eſt aliud q̃ʒ unũ ſolũ ſecundũ dectionis q p diuiſas mixtioneſ opatiuaſ et ordinataſ intencioneſ cõplent pmũ gradum nr̃i magiſterij· Filij ſi bene intelligiſ pmũ intelliges bene ſecũdũ et terciũ

Regimina nr̃i magiſterij: ſunt interlaqueata· ſeqr hoc cũ maxiã diligentia

quod ē ueru᷑ nr̄i magisterij complemītū. Fili intencio nr̄ē ē multū ordinata p̄ opa
eratica. Intellige igr̄ intencionē nr̄ē et sui opis cū sua tota reuisione. Quia prima
mutacio respicit ad unū actū et p̄ intencione illi⁹ fit: et cū illo trāsit hō ad secūdū ac
tum mutatiuū q̄ respicit mutacionē terciā: et nulla istarū pōt finiri sine adiuto- illarum
rio alteri⁹ cum debeat fieri p̄ contrarias opōnes sicut tu potes sentire p̄ solucionē cōpis
q̄ ē causa congelacionis spūs et cā congelacionis spūs ē dissolucio corpis sic q̄ qlʒ
respicit ad suū actū deferentē rōne concordancie. Ista ē reuisio erratica elemētorū
quam tibi necēe ē bene intelligē et si tu bene intelligis resplendet a pte tuus intellec
tus et confortacio et debelitacio q̄ fiūt a nr̄o supmo secreto et in oī cursue nr̄ē
p̄ illa stat omē tempamētū et distempamētū nr̄i magisterij q̄ sūt latitudines cōplexiōis.

De latitudine cōplexionis simplicis uł composite Lxxxxiij

Fili omīs latitudo complexionis cuiuscūqꝫ spēi existat reducit̄ ad tēpamētū
et distempamētū: et ideo p̄me defferencie complexionis solūmodo sūt due. silicet
tēpata et distēpata. Complexio tempata ē illa ī qua p̄me qualitates p̄ mix-
tionē corrūpunt̄ quousqꝫ ueniūt ad illū terminū p̄ quē resultat melior dispositio cō
positi s̄m totū illū modū q̄ debet̄ sue spēi qr̄ in qualibet spē absolute ē tēpam
tum q̄ ē tale illi spēi p̄ respectum ad indiuidualitatē. Distempata cōplexio ē
illa inqua corpus solare recedit a meliori disposicione p̄ dominacionē alicui⁹ qua
litatum p̄marū p̄ q̄ apparet: q̄ cū in nulla complexione nō possit dn̄ari aliqua
qualitas nisi simpliciter uł composite pp̄ hoc omnis complexio distēpata uł erit
simplex uł composita: simplex ē illa inqua solūmodo una qualitas dn̄at̄ sicut sicci
tas in nr̄o lapide cum caliditate simplici. Non intelligas q̄ nos dicamus simplicē
q̄ nō pticipet cum alijs in aliquo qr̄ hoc esset contra ractionē complexionis cū sit
composita a p̄mis quatuor. sʒ qr̄ p̄ iudiciū euidentis noticie quā sensus nobis p̄stat
cum signo manifesto: scim⁹ et uidem⁹ q̄ una illarū quatuor solūmodo dn̄at̄ in ł tū
sue contrarie et propter hoc uolum⁹ nos dicē q̄ qn̄ lapis reducit̄ conūtit̄ ab hu
miditate magna in siccitatē magnā: et ab humiditate minori in caliditatē mino
rem p̄ hoc apparet q̄ cū p̄ istam siccitatē elemētū terrestre sit determinatū
nr̄ lapis humidus in nāā terre aeree p̄ reductionis nālr̄ ē conuisus. Qa
uoluerūt dicē aliq q̄ nr̄ lapis siccus erat in ultimo gradu et in longinquori sui p
fecti tempamēti transactus rōne sue siccitatis et accuitatis. hic fōis ducē ad suū
tempamētum cum nutritiua humiditate fermentabili. Sʒ hoc contra stabilē rōnē
ē uisum p̄ sapienciā nr̄ē et inconueniēs magnū ad suū intellectū cū nr̄ lapis p̄
reductionis sit informat⁹ p̄ oppositas qualitates et dn̄ales cū concordancia: p̄ quā
informacionē qlʒ res compet et appropinquat nr̄o tempamēto qr̄ cū nr̄ lapis fuisset
p̄ secundum regimē mortuus in glofo de satalia et pastura uł sua nutrix fuisset
totaliter combusta et cremata deficiendo seu carendo uita pfecta q̄ ē cā appro-
ximacionis nobilis tempamēti: qr̄ dimittit q̄ nr̄ lapis ē ad magis longū qʒ esse
pōt a suo tempamēto stando indicto secūdo: et stando intus dictū
terminū in quo sūt due complexiones magis extreme: qr̄ oportet q̄ mā nō sit
expulsa uł extracta de latitudine dicti termini cū aliqua complexionū metal
licarū q̄ sunt propinque ad extremitatē: et q̄ mā nō transeat ultra extremas
complexiones q̄ participat̄ cum morte: aliter si intēsione uł remissione pcedēt

contra qualitatũ fortiũ cõpositarꝫ iam desineret totaliter dicta nã a cõplexione ꝗ metalli in tm̃ ꝗ postmõꝫ nõ possent saluari sub illa indiuiduale speĩ metallice sicut apparet in conbustibilitate mẽ quã ꝑ magnũ ignẽꝫ corrũpit et sepat a sua nã totaliter ꝑ defectũ nãlis informationis: et ideo fili intellige et hausa te ꝗ tuũ corpus nõ pereat totalit̃ cum sua nã silicet a suis ꝑiculis complexionalibus ul timis que continẽt sub latitudine tẽpamti: et in tali puncto stãdo mãꝫ dicim ꝗ ipã est in magis longo sui tẽpamenti. Sꝫ si uelis dicẽ ꝑ hoc ꝗ nr̃m magis terrum debet incipi ꝑ terrum defitẽs in intellectu nr̃i opis cũ ad hoc nos nõ hẽam subiectũ nec mãꝫ conuenientẽ inqua et ꝑ quã elemẽta debent fixari. qr conueñt ꝗ ꝑ terrũ de aqua et terra nr̃ lapis sit ꝑmo creatus

De ultimis finibus lapidis Lxxxxiiij

Dicimus ꝑ hoc ꝗ nr̃ lapis sit ꝑmo creatus ad finẽ ꝗ subtilis subã magis calida et sulphurea trahat a suis extremis: et ꝗ illa sit contẽpata cũ hum ore et calore ꝗ ẽ secũdum instrumtum ꝑfectiuũꝫ nrẽ et mediocriter ꝑtici pãs in mediatẽ cum dicta substancia ꝑ ꝗ recepit ipã tinctura metalli quod est in dicto instrumto. Sic fili trahimus nr̃m lapidem ab extremis ĩ qbus sꝫ me dia confusa ad finẽ ꝗ nõ sit nec hoc nec illud sꝫ mediũ ul̃ neutrũ inter extre ma aqbꝫ nãlr̃ exiuit. Nos uocam neutrũ secũdũ consideratiõnẽ declaratam in tractu de intentione alchimistarꝫ sapientũ. nõ tñ credit ꝗ sit neutrũ ꝑ abne gatiõnẽ extremorꝫ: sꝫ ꝑ participatiõnẽ uni et alterĩ et oĩa sua extrema dicũtur cor et spũs aqbꝫ omĩa neutra et omĩa media procreant. Cum igit̃ tale neutrũ tret a suis ꝓpijs extremis mineralibus certis et cognitis ꝑticipabit sine dubio nã nã illorꝫ indistincte secũdum iudiciũ sensus et expimti et sic ꝑ consequẽs hẽbit in se et possidebit subtilia extrema mixta et in distincta oĩa insolue idest nõ so lute: et ꝑ hoc illud dicit̃ neutᵐ sicẽ sanus eger: et ideo illud debet opari idifer rent ꝑ suaꝫ ꝓpetatẽꝫ neutrã et reducẽ corporã infirma nec sana nec infirma quosque uirtus sanitatis sit tibi concessa. Qr̃ apparet ꝗ hic ẽ ꝑ rõnẽꝫ ĩpfectam ꝗ uenit a sua egritudine: nũc fac de isto neutro extremũ ꝑfectũ sicut ĩpfectũ. Tu cuꝫ iunges sibi alia iure de sua nã hõgenea de quã fuit creat inpte silicet simplici ad finẽ ꝗ ꝑfectio sanitatis ꝗ ẽ in aere tollat egritudinẽ neutri et ꝗ uirtus ꝗ uni confortet ꝑ uirtutẽ alterĩ: et egritudo neut ꝗ uenit a ꝑte terre et a ꝑte aq alleuiet mensurate cum calore et humore et inuenies ꝗ illud appropinqua uit extremo ꝑfectiuo et tẽpato et nõ tenet nisi mediã ꝑteꝫ egritudinis: et duas ꝑtes sanitatis. Aliã uice fac de ipõ extremũ inpfectuꝫ: et iunge secũ duas uirtutes opatiuas aerẽ et ignẽ nãleꝫ: et inuenies confusũꝫ ab extremis et medi is inpfectis ad extremũ plenũ sanitate: et oĩ temperancia. Intellige bene qr hoc to tum diximus post cõsideratiõnẽ capituli nr̃e alchimie

Incipit pars secunda magni Raymondi luly inqua continetur duos libros quorꝫ unus uasis siue fondamentũ tocius pratice huĩ sciencie ẽ: suma prudẽ cia legendus: alter uero mercuriorꝫ: et sequencia huĩ ꝑmi fondamenti:~

DE diffinitione alchimie ·:·– pratice teſtamenti :–

LCHIMIA ē quedā ps occulte ꝑ
phye n̄alis magis necc̄ia ex qua cōſti
tuitur ars que nō ē p̄ro oībus q̄ docet
mutare omēſ lapides p̄ciosos a uero tē
peramito: et qđlꝫ corpus humanū redu
cē ad multam nobilez ſanitatē: et trāſ
mutare oīa corpora metalloꝝ ī ueruꝫ
ſolem et ueram lunā ꝑ unū corpuſ me
dicinale ūle ad qđ omēſ particularita
teſ medicine ſ̄t reducte: et ꝑ qđ ſiuit
magiſtiuꝫ factū ꝑ unū ſecretum regimē
reuelatū filijs generatis
ab illiſ mediante calore ignis ꝑ reſpec
tum ad ſex latitudineſ caliditatis q̄ ad
treſ p̄ncipaliter reducunt. Primus
appelat calor et hic prohibet mo-
m
nē integralē: et pp̄ hoc inducit putrefactionē in rebuſ mixtiſ ſine qua non
pōt uenire aliqua animatura in eſtatis. Secūdus ē calor excitatuſ cū calore
tollerabilli uiuificatione: et iſte inducit g̃nonez et multiplicationē. Tercius
ē calor exceſſiuuſ et mortalis q̄ deſtruit omēs ſpūs et inſtrā inſtinctuſ et ap
petituſ n̄ales cum qbuſ fit corruptio g̃nō et multiplicatio. Iſta fili ē ſciencia
q̄ appellat flos regaliſ ꝑ quā pōt conſtitui et rectificari intellectuſ humanuſ ꝑ
uim expientie ad aſpectuꝫ ocli in n̄ali noticia. Cum hoc ſit q᷒ ſue expiēcie ī c
qualeſ probacioneſ fantaſticaſ pati poſſunt ad intrandū uiuaciter ad omēꝫ aliaꝫ
ſcienciaꝫ. docet intellectū quō debet penetrare in ūtuteſ diuinaſ que multū debēt
celari et ſic ꝑ n̄aꝫ intelligim᷒ q᷒ ē unde multi fatuati credunt q᷒ hoc nō eſt
aliqđ ul' non ſecretū erit hominū ſecretū minuſ cognitū: et pp̄
hoc qa cum tali ſciencia ē expulſuſ intellectuſ ſupfluitatibuſ q̄ ipm̄ faciunt
remotū ab omī ūitate ꝑ aliuꝫ moduꝫ uocat uaſ et inſtrumītuꝫ philoſophicū cuꝫ
quo poete antiq dixerūt ſenſū ſuū in q̄lꝫ ſciencia ad intrandū ī illa cū oī ex
piencia q̄ per artē debeat fieri ſecūduꝫ curſuꝫ n̄e.

Sequencia et diuiſio ꝑtis ſecunde

FILI noſ ſumuſ de intencione ī hac ꝑte ſcā q᷒ demuſ tibi praticā cum
duplici inſtrumīto. Primū inſtrumentū ē pratica memoratiua uel re
collitiua. Secūduꝫ erit pratica opatiā totū ſimul mixtū
ſucceſſiue in forma alphabeti in mōꝫ determinationē cuiꝰlꝫ regiminiſ: et hoc
fiet ad finē quod meliuſ intelligaſ reale magiſteriū et formare ꝑ artē ad con
ſequendū factū pratice q᷒ ē occultum ſeu clauſum q̄ coram occuliſ tuis cū
actu cognito debet tibi oſtendere cū clara expiencia: et qr uirtuſ p̄ncipij nō
pōt fluere ad ſuū finem niſi ꝑ uirtutem mediaꝫ copulatiuā extremoꝝ. hoc

mouet a rõne q̄ dicit nobiſ q noſ formem⁹ p artẽ memoratiuã ſupdicti instru-
mentũ quod hoc ſit ſic dicimuſ nobiſ oſtendit nr̃e realiſ q theorica intellecta nõ
debeat aliqd recedere nec q̄eq̄ꝫ elongari a pratica ſua qa una informat aliam
et corrigit facta ſua pp hoc poſſum⁹ praticã memoratiuaꝫ ſecũduꝫ iſtam ſcientiã
in forma mediꝫ q ſentit nr̃e de ſuiſ proprijs extremiſ et ſua extrema prac
tiua opatiua in ſecũdo latere. et in pmo ſua ſoror: ideſt theoricha et iſta ſt
principia uecorꝫ inſtrumentorꝫ q̄ integrant totam artẽ p pmaſ qr artiſ inchoet
a ſuis certis principijs.

Diuiſio huiuſ ptis erit cũ inſtrumẽto memoratiuo ·ij·

HIC Liber q dicit pars ſecunda diuidit in quatuor pncipaleſ opõneſ. pª
ẽ diſſoluẽ. Secunda eſt lauare. Tercia ẽ congellare. Quarta ẽ fixare. prima
pncipaliſ opõ diuidit in duaſ pteſ ſolutiuaſ ſicut retigimuſ in nr̃a theorica
p primam facimuſ unionẽ de pluralitate. et per ſecũdam facimuſ pluralitatẽ
de unitate ſicut tibi demõſtrabit p pulcraꝫ doctrinam: Fili omẽſ iſte opõneſ dã
ẽ tibi ad intelligendum cum certiſ et determinatiſ deſtinctionib⁹ alphebetalib⁹
ſilicet datiſ p modum alphabeti figurarꝫ diffinictionũ / mixtionũ et applicationũ

Prima diſtinctio q̄ ẽ aphabeti iij.

PER pmaꝫ diſtinctionẽ q̄ eſt alphabeti in pma opõne. A. ſignificat deum
a quo totum procedit. B. ſignificat argentum uiuuꝫ q eſt ſtã comis
ſtanſ in quolꝫ corpore corruptibili ſicut apparet p ſuaꝫ propetatẽ q̄ ht̃ actiũ
ad corrũpenduꝫ et generandũ coniugendũ diuidendũ / denſificare rarificare
durificare mollificare: augmentare diminuẽ: ſoluẽ / congellare / calcinare / morti
ficare / uiuificare / crudificare / maturare / lauare / deſiccare / humectare / calefa
infrigedare / lenire / aſpare dulcificare / armificare / confortare / debilitare / ingredi
tingere / ponderare / incerrare / impinquare / ſublimare / et pmaꝫ mãꝫ facẽ / deſpon
ſare fixare obſcurare et illuminare p illud argentum uiuũ ſcit qlꝫ filiuſ doctrine
diſernere opa nr̃e propetateſ et multas emanantes ab illiſ p ſuã propriam uirtutem
reducẽ / a potencia in actum / et p illud ſua opa regulare et ordinare ſecũdũ q ult ſim
q ult inſtinctuſ ſue regaliſ nr̃e / et pp hoc tibi dicimuſ q cũ illud ſcit pr̃ cũctarꝫ rerꝫ
[illegible] liquabiliuꝫ: et ultra hoc aliorꝫ illiquabiliũ p comunitatẽ ſue propr̃e nr̃e te
[illegible] ipm carum et ſecretũ / nõ uelliſ ipm diffamare // Materia ẽ nr̃a ſine qᵃ
nichil corporale gñat q ab ipa nõ hẽat pncipiũ ab una inqua eſt
nr̃a que opat et fabricat ſine tranſcendendo menſuram. C. ſignificat ſalpe
tre q̄ ẽ nr̃a comuniſ ſimilanſ argento uiuo p propetatẽ ſue fortis nature. D. ſi
gficat uitriolum azoꝫ q̄m [illegible] q corrũpit et confundit qcqd nõ ẽ de eſſe ar
genti uiui comuniſ et poſtea menſtruale p. E. q continet naturaſ tri
um dictorꝫ totũ ſimul. F. ſignificat argentũ clarum ſplendenſ. G. ſignificat
mercuriuꝫ q ſcis. H. ſignificat aurum q ẽ tm̃ honorabile. Queſtio qr ponim⁹
A in arte iſta pp hoc ſine illa nichil mũdi creat / nec generat nec opus
[illegible] nec finet et ideo cũ ipa ſit pncipalis cã efficienſ et finalis omĩꝫ creatura
rꝫ et ppatationuꝫ digna ideo nobiſ oſtendit q illud pponat ſicut formator totꝫ
q creatum ẽ. et q ipe mediante et ſua immenſitate artiſta i ope ſit illuminat
q̄ coram occuliſ ſue mentiſ debet hẽre pncipaliter nimiſ in memoria

De ſecūda diſtinctione q̄ eſt de figis p̄me ptis ſolutiue

Iſta diffinictio demōſtrat q̄ mediante. A. componūt ex ſupdictiſ literris ſex figure p p̄maȝ partem ſolutiuam ſilicet treſ trianguli: et treſ circuli p̄ma circulatiō fr p. E. et fit de B. C. D. Secūda circulatio fr p. I. et fit de ſecunda triangulari cōpoſita de E. F. G. et Tercia circulař fr p K. que fit de tercia triangulari cōpoſita de E. G. H. Iſte figure ſolūmō ptinent ad p̄mā pteȝ ſolutiuaȝ q̄ magis prope uocatur liquefactiua

De·iiȷͣ· diſtinctione q̄ uocat̄ de figis ſecūde ptis ſolutiue

Iſta diſtinctio docet p quē modū de dictiſ duabuſ figuriſ circularibus de. I. K. inqbus eſt figura de. E. confuſe formant̄ p diuiſionē / alie due figure p iſtum modum. Sȝ p̄mo oportet ſcire p figuram circularem de. I. fr. compoſitum lune: et aliā circularē de. K. fr. cōpoſitū ſolis a prima figura q̄ ē de I. trahunt̄ L. M. N. et iſte treſ littē conſtituūt p̄maȝ figuraȝ triangularē tercie deſtinctionis: et de alia figura circulari de. K. ſepant̄ p diuiſionē. O. P. Q. R. p quaſ cōſtituut ſecunda figura quadrangularis. per. L. ſignificamus terraȝ compoſiti albi p. M. aquam: et p. N. ſignificam⁹ aerem: p. O. ſignificam⁹ terrā cōpoſiti rubei: per P. aquam: p Q. aerem: per R. ſignificamuſ ignē nr̄i lapidiſ: et iſte due figure reqrunt̄ ſolūmodo in ſecunda pte ſolutiua / per quā integrat̄ prima et principalis op̄o que ē ſolutio facta p reductionē illi⁹ in argētū uiuū. Fili iſtud alphabetuȝ te oportet ſcire in corde ſi uiſ hēre praticā q̄ formaſ p artem cum r̄one theorice que ueniet tibi prompte in tua firma memoria cum nobili intellectu ſi eam ſtudueriſ: et ſic hēbis praticā hītuataȝ in figā reali quam poteſ mittē in actū ad tuā uoluntatē: ſine hn̄do magnū laborem et ſi neſcis in corde ſupdictum alphabetū nō poteriſ praticare nec ſolūmō inpe ymo eriſ impedit⁹ q̄ neſcies qr ignoras repetitionē ſpēꝝ quas lr̄e tibi ſignificant: nec illas cōmiſcē cum tali mixtione ſicut nr̄a reqrit quaſ ē neceſſe ſcire quēlȝ praticantē artiſtaȝ ad finē qd̄ dicte mixtioneſ ſint opōnes nr̄e: et q̄ dicte littere ul' ſua ſignificata ſint prope mā p̄mi q̄ſiti

De ſecūdo inſtrumēto praticali: et p̄mo de p̄ma pte ſolutiua

Inſtrumentū praticale ulē tm̄ dicē ſicut tranſire theoricā in factū operatiuum mediante inſtrumēto q̄ ē in tua memoria qd̄ tibi demōſtrabit quō de ſupdictiſ lr̄iſ p primā pte ſolutiuam ſex figure p̄ncipales. Poſtea igit̄ q̄ tale inſtrumētuȝ hēns hītuatuȝ reduc ipm̄ ī praticam et reducendo ad p̄maȝ figuraȝ que conponūt̄ de B. C. D. p modū ſequēteȝ.

Sequencia

Sup iſtam figuraȝ q̄ ē p̄ma triangularis docebim⁹ te introitū pratice et dicimuſ tibi q̄ iſta figura fit uel debet fieri de duobuſ ſubſtanciiſ corporalibuſ et de una eſſenciali et accidentali portata in ſuo uentre ſicut p iſtam primā figuram tibi repreſentet. Fili intencio q̄r nos facim⁹ iſtum triangulū ē ad finē q̄ de illo p artificiū mediante diuina bonitate de A. traham⁹ et hēam⁹ tale menſtruale humidū tempatū de calore contra nr̄aȝ quo et p quod.

poſſint corpora reſolui in argentū uiuū q̄ ē elemtū corporū liquabiliū et pͥma
mā et q̄ in illo poſſint continuari nr̄ lapis ſiccus creatus de argento uiuo· Igiᵗ
fili cum iſte ſit pͥmus introitus in nr̄o magiſterio applica te ad puteos unde exit
tempamtuz cum ſtatera extēſa ſicut tibi docem⁹ in puncto alteri⁹ tarditatis

Sequencia.

TVm uirtute de ·A· ṗo accipieſ· unā ptē de ·D· et mediā ptē de ·C· et to
tū ſiml' contritū in marmore et puluerizatū et ſimiliter mixtoꝝ mitteſ ī quadaꝫ
cucurbita uitrea: et poſtea mitteſ intus illoſ puluereſ poneſ ſurſuꝫ tuū alambicū
inquo p reuolutionē conducītt ſpūs et luctabis uicturā cū boniſ pānis linei cū paſta
facta de flore farine diſtempata cū albuminib⁹ ouoꝝ ad finē q̄ p propetateſ unite
trium mercurioꝝ ſilicet ſalſuginoſi uitrei et aquatici unctoꝝ ſimil' nō pdant̄ et
reſpire bene q̄ dicti pulueres quos poſueriſ in cucurbita non tranſcendāt ·viij· ·ℨ· li
bralium ſꝫ mittas in aliys duabus cucurbitis de ſimili mā puluericata ſecundū pō
duſ de ·viij· ·ℨ· in qualib; cucurbita ad abreuiandū tp̄s: et illas colloca ſup tuū
furnū longum factum p modum quā tibi declarabim⁹ in Capitullo furnoꝝ: et nō
ponaſ niſi treſ cucurbitas ſup dictum furnū q̄r igniſ nō poſſet cōtempari ad plureſ
bene equaliter ſic̄ reqrit mixtio nr̄e: et ſint dicte cucurbite collocate una ab alia p
ſpaciū longū qnq; uel ſex digitoꝝ: et facias q̄ funda illaꝝ lutent̄ cū terra pelo
ſa intrando intra dictū furnelluꝫ p foᵃmina ſupreme ſegaſſe ad ſpiſſitudine mē et po
ne cinereſ tenueſ intuſ et ſurſum. et bene expſſos ad ſpiſſitudinē qnq; digitoꝝ
et ſerua poſtmodū q̄ quelꝫ cucurbita hēat ſuū propͥuꝫ receptoriū cū longo collo ad
finē q̄ continēſ receptorij nō ſenciat in aliq̊ calorē furni nec aqua deſtillata ſurſum
poſſet refluē nec ſpūs ſuffocari. poſtmōꝫ fili hēaſ ſegaturas lignoꝝ de quibuſ dēs
feciſſe prouiſſionē ul' diuiſſionē duaſ ptes et unā et mediā de paſtino uindemie ul' de
torba minuta ul' de tan bene ſicco et miſte cū dicta ſegatura: et de tali compoſitio
ne imple tuū clibanū· poſtea illumina tuū ignē ī duobuſ extremiſ: et dimite ut cō
prehendat̄ q̄r aliū ignē nō te oportet face̅ in tm̄ qntuꝫ uideris deſtillare ad ſex pūc
ta ul' ad deceꝫ ul' ad qndeci ul' ad uigenti: et qn̄ deſtillauerit ad uiginti equalit̄
cum paruiſ lignis incipe face̅ ignē flāme in rtitudine mē et aduerte qn̄ diſtillauit
aqua ſit clara et ſi conuertit̄ ad qndeciꝫ puncta: et aqua ſit clara et fumi ſubtileſ
continua illū ignē coequaliter: et ſi uideris q̄ a qndeciꝫ puncta conuerteret̄ ad
duodecim ul' in minuſ fortifica tuū ignē: et illum continua ſm pūctuꝫ ſue deſtilaci
oniſ et poſtmōꝫ tercio fortifica tuū ignē ab uno pūcto ultra magiſ quē deſcendit et
illum continua quouſq; uideaſ q̄ nichil pluſ deſtillat. Tūc igitur dimitte ignē et cla
ude tuū furnū et dimitte infrigidare: et ſi aqua ē fina et clara ſine aliqua turbulē
tia illam recipe et ſerua: et claude cum cera multū bene q̄ nō reſpiret qequā nec
aer intret q̄r ſtatim corrūpitur ſpūs qui ē ſubtiliſ p aerem q̄ intrat plenuꝫ ī mū
dicia et deſtruit nām· et memorare bene q̄ qn̄ incipis face̅ ignē lignoꝝ ſis hītu
atuſ cum paſta ſupdicta et cum bendis de pano lineo ad luctandū uincturā oris
allemᵒʳᶻ cum ſuiſ receptorys in ponendo una paleam inter dictā bendā et naſum
receptorij q̄r aliqn̄ qn̄ ſupat̄ ab igne aer ult̄ reſpirare cū nō hēat continēs q̄
ipm̄ poſſit retinē q̄r tm̄ ē calꝫ ſbiectuꝫ q̄ ipm̄ continet q̄ nō pōt tollerare calorē
excellentē: et ideo indiget loco ad reſpirandum api ſibi foram̄ qn̄ audieriſ ſufflare

eũ · Queſtio qr̃ pater feciſti nobiſ ſi longã praticã. Eſt fili pp ut hoc ut meli⁹ ſis
hituatuſ in oĩbuſ rebuſ magniſ et paruiſ et heãs noticia igniũm gñalr̃ in oĩbuſ alijs
opoĩbuſ p pñſ ca^m et modũ lutaminũ : qr nõ ſum⁹ de intentione q⁹ pluſ dicamus
tibi cum ſapienti intuenti mediante q⁹ nichil diximuſ ſit tibi dicamus ſubtile
Q^a nũc poteſ dicere q⁹ mẽſtruale fetenſ hẽs ad tuũ pceptũ q⁹ ẽ cã utiliſ p q̃
omia corpora in ſuaʒ p̃maʒ materiã conũtunt breuiter ẽ ẽ origo tñ rei mira
biliſ et utiliſſime ſi ſcis cognoſcẽ cum claro intellectu. Fili iſtud mẽſtruale ele
mentaliter ẽ corpuſ factũ aquaticum p altã uirtutẽ q̃ ẽ in quarto elemento
et ẽ igniſ caliduſ q miſcet omiã multũ uniformiter ad quã mixtionẽ hõ põt at
tingẽ ſi igniſ nõ eſt magiſterq de tribuſ fecit unũ p ſuaʒ reductionẽ ſicut ult
nã q̃ uniformiter ſe commiſcet cum humore q ẽ p̃n^m nẽ maioriſ. Queſtio p̃r
qſ ẽ terciuſ de tribuſ qr tu nõ poſuiſti. Fili forma nõ põt eſſe ſine mã nec qc
quã facẽ ſi forma ſibi deficit / nec · D · põt ſtare ſine · B · quod debet forma
re reſ q̃ ſunt in mundo argentũ uiuũ uarenum Ita dicim⁹ tibi de · C · qd
formatuʒ eſt de · B · qr ſi ult · A · probatũ ẽ iam q⁹ magiſ ibi ẽ de · B ·
q̃ de · C · nec de · D · In hoc ẽ cã quã p propetatẽ uocam⁹ p ſuũ nomen
propiuʒ et hoc ẽ ueruʒ q⁹ in ſimplici unitate ſemetipaʒ collocauit cũ magna po
teſtate q̃ hʒ ſocietatẽ triũ propaꝝ ſbaꝝ coniũctaꝝ in unã q ẽ ũtuſ comunis
cuiuʒ corpori minerali et lapidi et r̃ et ſubalternat uirtuti uegetabili ſicut
tibi ẽ oſtenſuʒ in proprietario nr̃e p̃ntiſ artis. unde tibi dico q⁹ cognoſcaſ ſuã
uirtutẽ et ſuũ pciũ qr poſtmodũ cũ illo cognoſceſ aliaſ q̃ ſunt maioris pcij : et
maioriſ ualoris : qr̃ heãſ in memoria p̃mam figuram p · G · ſignificatam q̃
ẽ hic p̃nſ in forma circulari

De prima pte ſolutiua p formã pratice

Fili lumen mũdi ul' ps illuiſ ẽ necce q⁹ mõ diſſoluat p liquefactionem
omĩʒ ſuaꝝ partiuʒ q̃ ſt ſubſtãciales et accntia cuſtodiant cũ tritura
tione facta p motũ igniſ nẽ. Igit inſipienteſ fatui ignorãt ſuã mẽſurã
pp hoc facieſ tu p iſtũ moduʒ ſine tangendo mãm nec cũ pede nec cũ manu
tu in uirtute de · A · accipe unã unciã de · F · bene purgatũ p cupellã ul' p
forte cineritium et illã bene pcuſſaʒ in rotellã ſcinde p paruaſ peciaſ curtaſ et
ſtrictas et poſtea diuide in duaſ pteſ equales et accipe duo uaſa uitrea q̃ uo
cant ſolutoria ſʒ meli⁹ liq̃factoria dicunt p aliaſ gẽteſ in iſto regimine quoꝝ
forma et mẽſura tibi mõſtrabit in capitullo uaſoꝝ et in quolʒ illoꝝ mitte unã
mediam de · E · Silicet octauã ptẽ toci⁹ mẽſtrualis proice ſtatim ĩtuſ
quãlʒ ptẽ de · F · et poſtea incontinẽti non ſis negligẽs ad claudendũ uas cũ
ſuo cooptorio et luta iuncturaʒ cũ fina terra et clara : et hoc facto pone to
tũʒ ĩ balneo calido p treſ dieſ q⁹ de⁹ det tibi bonũ diez

De liquefactione · G ·

Fili tu accipieſ unam onciam de · G · et intus unã fialã cũ longo
collo mitteſ in quã miſceris iij oncias de · E · et ſtatim claude dictã
ampulam cũ ſuo cooptorio et cũ cera cõi et pone in balneo calido p
duoſ dies nãles et p⁹ duos dies in finã aquã clarã inuenies diſſolutũʒ.

Coniunctio

Postmodũ tu accipies . F . et collabis aquam in uno receptorio mũdo et inclinando multum bene uas caute q' terra de . F . nõ possit collare nec aqua pura conturbari et coopi receptoriũ ubi ẽ aqua de . F sicut audi uisti de aliis clausuris et postea pone ad ptẽ postea statiʒ sup solutoriũ de . F . qđ debet dissolui pone suaʒ allembicũ quẽ discrete coniuge cũ bona clausura si cut supi' dictũ ẽ . et postea sup cineres tenues situet et in nouo receptorio sepa humorem cum igne segaturaʒ : et qñ humor fuit qĩ totus destillat' fortifica tuũ ignem carbonũ paulatim paulatiʒ secũdũʒ q' tibi uisum fuit ad calcinandũ terrã sʒ custodi a magno igne q r ad ca calorem solis uidim' fieri : et intellige nos noli ẽẽ fatuus et illũ calorem continue da sibi per undecim horas et postea dimitte infri gidari et claude tuũ furnũ et uade dormitũ : et qñ uenerit mane accipe tuũ cal cinatoriũ q r sic uocat' p ojõnez sue ppetatis quã nũc optulit tibi actus mãlis et intus proiices menstruale sursum dictũʒ in quo ẽ dissolutũʒ . G . et uidebis ipm op ari et fumũ supi' alte conscendẽ et metallũ calcinari cum liquefactione : sʒ uelis claudẽ cũ propo cooptoĩo q' ingredit' intus : et caue q' nõ mittas in aliquo alio ca lore in tm̃ q' opat' fuĩt et queuit luta bene uncturaʒ cũ terra comuni et totum sic lutatũ pones in balneo . post tres dies nãles sicut alia uice fecisti q r sic expedit po stea colla aquã et distilla humorẽ et calcina terrã sicut supi' fecisti et tm̃ reuerti quousq sit dissolutũ p istud regimẽ in forma liquoris : et semp pone ad partẽ limũ dissolutũ partẽʒ q ẽ sb̃a corporis portata p aquã et coniunge totũ qñ fuĩt totũ dissolutũʒ et postea pone ad putrefaciendũʒ in calore tempato p unũ mẽsem et me diũ et sit bene lutatũʒ uas putrefactoriũ simile solutorio et ẽ illđmet clauso cũ suo cooptorio et sic pficit' figura de . f .

De Rubeo

Postq̃ʒ dixim' de albo nũc dicem' de rubeo . Fili corpus solis ẽ totũ essenti ale respectu argenti : et ideo debes tu auisare quõ debes humesimutare . At tũ oĩa opa sua concordant ĩ essentia uni' opõis si scis considerare cũ ad iutorio illi' q' dabim' tibi in pñti phyte de aqua corruptibili q̃ per suaʒ magnã ui tutẽ liquefacit totũ solẽ et ducit sursũʒ in aerem quod ẽ nr̃m secretũʒ .

De aqua corruptibili

Cum uirtute de . A . Accipe unã onciã compositi argenti destillati p allembicũ et in illã proice unam onciaʒ de . G . uegetabili postea po ne intus tuũ auꝝ secũdũ põdus de . G . postea pone in balneo p duos di es uł quatuor : et infra dictũ terminuʒ inuenies totũ nigrũ sicut carbonẽʒ : postea pone intus duodecim ps de . E . et postea pone totũ ad putrefaciendũ per unũ mẽsem et mediũʒ

De alia aqua corruptibili

Accipe duas uncias de . G . et extrahe suũ humorẽ p allembicũ cũ duab' uncĳs nẽ cõis que ẽ aqua uini : et in una uncia proice solem quẽ tu uolue ris dissoluẽ . Ista solutio ẽ sub conseruacione sue forme : et ideo sapien tes phy faciunt aquam potabilẽ : et nimis confortabileʒ sicut tibi dicem' : postea congella istam mãm et sepa aquã p allembicũ : postea proice intus de succo lunarie tm̃ quantũ uolueris et uidebis aurum dissolutũʒ in aquam uegetabilẽ ĩ colore solis

et ſic de tribus rebuſ formamus ſextam figurã circularẽ p. K. ſignificatam.

De ſecũda pte ſolutiua

Fili qñ tuũ compoſitum album fuit putrefactũ p unũ mẽſez et mediũ tũc erit
animatũ magne uirtutis nimiſ pſto: et ab iſto ſepabis elemẽta p modum
q ſequit᷑. Tu accipies uas ubi ẽ tua mã et poneſ allembicũ ſupiꝰ ammouẽdo
puſ ipiuſ uaſis coopertũ et iſtũ bene lutatũ ſituabis in balneo marie ſicut tu ſtiueris
cum tua diſcrectione et fuit oñſuz p nr̃az doctrinã et pmo recipieſ aquã p diſtilla
tionez cum leui igne equaliter continuato quouſq; nichil poſſit deſtillare: et tũc di
mitte ignẽ et aquam frigefieri: poſtea accipe uas et pone ſup cinẽs et modicũ modicũ
uigorando ignem diſtilla aerem mixtum cum ſuo igne et illud pone ad ptẽ cũ ſuo re
ceptorio proprio et qꝫ remanſerit in fundo conbuſtũ ẽ terra ſicca et nigra. Queſtio
qr aque diſtillatio fit in calido humido cum aer ſit factũ ĩ igne ſicco. et pp hoc q
rõ nobiſ oſtendit nẽ ſubtilis qꝫ oportet extrahẽ aquã p ſbaz humidã cũ calore multũ
ſubtili cum artificialiter nõ poſſit eſſe magiſ ſubtilis ſepatio in hoc qꝫ uiſum ẽ qꝫ aqª
nõ ſuſtineat ignitionẽ ſtando in ſua nã: et ideo eſt neccẽ qꝫ cũ igne corrupto debz
ſepari. Sz aer et igniſ que ſuſtinet ignitionẽ diſtillant p cineres qñ ptes groſſe
et caloreſ terreſtres aſcendunt ſurſum in aerẽ et ſic diuides quatuor elementa q
ſignificant ad albũ p. L. M. N. qr ad albũ nõ ẽ ignis: ſz in rubeo ſũt qª
tuor elementa p. O. P. Q. R.

Fili poſt iſtam ſepationẽ reſpice qꝫ hẽas terram fixam et qꝫ nichil de illa poſſit
ſublimari et hoc ſup oĩa ponit retificationẽ elementoꝝ quatuor p q̃ conſtituit
ſecũduz regimen qꝫ eſt unũ quatuor pncipaliũ: et iſta ſeparatione ſatage trã
ſcende p pprietatez mercurialem in tua commixtione: qr ſi feceris mgr̃ eris nẽ uin
centis et hoc intellige in ſupradicta pma mixtione ſicut tibi diximuſ in nr̃a theorica
qr neccẽ ẽ qꝫ propetates mercuriales tranſendat propetateſ fetentis mſtrualis ſi
uiſ eẽ inuentor opis pcioſi pfectionis. Fili rõne huiꝰ uocabuli propetas tibi dat ad
cognoſcendũ omia ſilicet uirtutes materieꝝ ſicut declaratũ eſt in propetario rer
huiꝰ artis qr q̃lz propetas lz nõ ſit magis quã una coĩſ omĩbꝫ mineralibuſ tñ
recepit ipaz determinate a ſua cauſa ſicut uiſibilis expientia cũ clara luce nos
effectualiter docuit poſt diuiſſionẽ illiꝰ p quatuor elementa: et ſic manifeſte tu
poteſ uidere in ſimili modo: qr propetas que ẽ in pte terre deſiccat nimis et con
gelat: et fixat: et illa q̃ ẽ in aqua infrigidat nimis diſſoluit et lauat: et illa q̃ ẽ
in aere humectat letificat et facit Fluere ptes diſcontinuatas: et illa q̃ ẽ in igne ca
lefacit et tingit et ad huc recipit ipam aliam determinate ſecũduz mãz ſui elemñti
in groſitie et ſubtilitate pro uitate cuiuſ ſunt inſpiciendo quatuor igneſ pncipales
reſpectu ſubſtantie propetarie quatuor elementoꝝ qr propetaſ q̃ ẽ in terra ẽ magis
groſſe ſubſtantie: et magiſ fixe nẽ: p quam ipam hꝫ maiorẽ tollerantiam contra
ignẽ pp hoc debet᷑ ſibi ignis p pus ſecundũ exigẽtiaz ſue nẽ; et ſic de aliis elem
tis: et ſic apparet qꝫ ſub cõſuatione propetatis ſua nã gubernat᷑ cũ certiſ gradi
buſ caloris excitatiui ul' ſtimulatiui: et ideo qñ tu uis ſepare elementa mã
nõ euanieſ a ſua propetate p magnũ ignẽ ul' excitatiuũ ul' contra nãm qa ambo
ſunt deſtructores et inimici mortales gnõniſ ſi reglã geometrie nõ obſuat ibi cũ

quo poteris trahẽ ad tuũ beneplacitũ aerẽ et ſine illo nõ. Fili hoc ẽ ſecretũ qd ualet
magis q̃ pecunie ad trahendũ nãm erẽ q̃ ẽ uerũ mercuriũ plenũ propetate. fili
praticam tibi dedim⁹ quõ tu potes trahẽ cum igne appato. Sꝫ nũc tibi dabim⁹ to-
tum nr̃m inſtrumẽtũ cum quo te poteris cuſtodire et opus dirigẽ: cum uolueris tra
hẽ aerem extra ſuũ locum oportet te nẽ tuũ opus aſſimullare. Fili in ſubiecto ua
cuitatis ſunt extrema et media ſcd̃m magis et minus: qr̃ unũ elemẽtũ fugit ĩ
aliud et in illud reuertit̃ p neccitatẽ nr̃e ſicut manifeſte exemplificat aqua in
qua diſſoluit̃ tm̃ de ſale q̃ntũ pot̃ continuari in humido aquatico reſpectu aere
itatis ſalis pp hoc tibi demõſtramus cum hudum eſt poroſũ in qua poroſitate
continuat̃ ſal q̃ ẽ lapis nãlis portatus in aqua qd eſt dñs lapidis ſtans in ſua ſe
de: Fili ſua ſedes ſunt pori aquarũ q prius erãt pleni aere nimis ſubtili: et mõ ſunt ple
ni omnes de rebus q̃ ſpirabũt p qd apparet q quanto magis inſpiſſat̃ fugit rarefactio
et uadit in condenſo pori cũ ſupradicti ſint pleni mã groſſa p euacuatione ſimpli
tis. Quia nũq̃ uaccuũ dat̃ in mã prius enim deſtrueret̃ quã illud poſſet pati:
et de hoc damus tibi exemplũ phyci in ſciencia uẽtoſarũ et nos in extractione aeris
nãlis de quo uoluerũt dicẽ aliq antiq q nã erat uacua omĩ entitate qñ aſ ad
ſe omnẽ rem attrait a ſuo proprio gradu: Sꝫ nõ hr̃ deñã tantã profonditatẽ
Qr̃ hoc ſit ſic q calor ignis conſumit mãm aeris humoroſi in reddeñ poroſam ſep
tũ ad huc dicta mã ul' dictus ignis nõ obſtante qd non attrahat ſcd̃m proportionẽ nr̃e
uacuie dicti loci magis q̃ ipã pdidit: ſicut apparet in pluuijs et in conualeſcentib⁹
poſt ſuam egritudinẽ quorũ nã magis appetit q̃ poſſit digerẽ: atm̃ locus ille ppe
ſcd̃m ũitatẽ nũq̃ morat̃ uacuus ab oĩbus entitatibus nẽ ſꝫ ſolũmodo a ſua mã ſimpli
ciori q̃ participat ſcd̃m nãm ſcienciã de ſenſibilitate inter ſimplex et re ſimp̃ q̃ ſunt ex
trema magis ſimplicis ſicut ẽ aer in quo nos ſpiram⁹ p reſpectũ ad ſua dico extre
ma ſilicet ad elementũ aq̃ ſimplicis et aeris puri tũc ſimplicis q uocat̃ ethẽ qd
ẽ apud ignẽ: et ſi hoc erat ũum nullũ elemẽtũ hẽret propãm ſpieram certã certam
animationis nec ſtationis: et maxime aer q uocat̃ ether q nõ pot̃ deſtrui nec
corrumpi p calorẽ ignis qn ſemp ſit apud ipm̃: et ideo declarat̃ q nũq̃ uacuitas
dat̃ in nã qn ſit de alto inferioribus ſperis: qr̃ ignis ibi hr̃ locũ ſic nã ẽ ap
petens perfectionẽ p aliũ modũ corrũperet̃ et maneret in aĩat̃ locus nr̃e
q̃ ẽ certa ſpera uni⁹ elemẽti ul' alterius et nichilominus ſine uirtute et ſine attrac
tione et p conſequens manẽt uacua fructu q nũq̃ fuit reqſitũ per nãm q ipã
maneret ſine iſtis ptatib⁹. Qr̃ uaſtata et conſumpta mã ſimplici ſilicet aeris
q ſtat humoroſum in iſta ſpa q̃ ſibi ẽ data ppe ſibi debet̃ p mediationẽ pondero
ſitatis et leuitatis. atm̃ ſemp in illo loco morat̃ alio ſimplex q̃ ignis nõ pot̃ de
ſtruẽ. Sꝫ cũ illa tũc ſimp̃ mã nõ ſit ſufficienter occupatiua ul' repletiua loci di
te ſpe ſcd̃m ſuam ſcĩam pp uolens nãm dicti loci p ſuũ inſtinctũ recupare cum
ſeruatione ul' reſtauratione ſuam mãm pditam ul' aliam rẽ conſimilẽ ſibi de
ſiderando: pp uenire ad ſuam pfectionẽ recupat illũ cũ ũtute attractiua et
cum magno appetitu in attrahendo ſcĩam aliorũ elementorũ p rarefactionẽ
illorũ quouſq nã recupat ſuũ debitũ ſilicet hoc q pdiderat p calorẽ ignis et
quanto magis ignis euacuat̃ ſicut dictũ ẽ tanto magis nãtura illi⁹ p ſuũ
magnũ apetitũ hr̃ maiorẽ ũim maioris attractionis ſicut apparet in cõdenſatione

aeris et pluuiar*z* et ſicut uiſum ē q͛ nā uitalis confortando cū reſtauracione rec
tificat mēbru*z* ulneratū q͛ ē una de ꝑtibus ſube induuidualis ī qua portat᷈ · et iſta ē ra
cio radicalis et ꝑtās n͞e ſine cui⁹ intēcione nichil tu potes facē qr per illā elēta
aſcendunt et deſcendunt et ingroſſant᷈ et rarificant᷈ et tēpant᷈ et ſoluunt᷈
ꝑ uim amoris et quanto magis ignis ſtat magis ſimplex cum magna actiōe
dictus locus n͞e tanto maioris fortis ꝑdictionis m͞e ꝓꝑe eſt dictus locus cōti
nens et ꝑ conſequens maioris attractionis · Fili ſi hoc intelligis intelliges et ſcies
quō oīa mundi ſunt facta ꝑ nām : et quō tu hoc potes facē ꝑ reſpectū ad
nām ſi aerē potes hēre q͛ creat᷈ ꝑ nām · S*z* animatio gnte retractionalis nō ē aliqd
q͛ ſciat facē ſi deus non creat · et ideo hēm⁹ artes certas ad multas alias ſciencias de
qbus illa ē una q̄ eſt forma ad ſciendū omēs alias ſubtiliores ſubiecti citras ꝑ nām · Qr
q͛ nā facit nos poſſumus bene deſfacē et poſtea reformare mittendo intus nām ſine
qua nullam curā poterit unq̄ȝ facē phyſicus · et hoc ſit tibi datū ad ſciendū diuidere
quatuor elemēta q͛ ē nimis magnū ſecretū conformato inſtrumēto et ſicut de albo fac
de compoſito rubeo debent generare

De opōne regiminis ſecūdi q͛ ē lauare et ꝑmo de aqua et de aere que

Fili qn̄ diuiſeris lapidem ꝑ quatuor elementa oportet q͛ tu purgis ꝑ iſtū re
gimen ſ*z* ꝑmo debes ſcire ſbam quatuor elementor*z* · unde dicimus tibi q͛ t͞era
et ignis ſunt ſimiles in ſbā lapidea · et ideo indiget ꝑparacione ignis calcinati
ui et alia duo ſilicet aer et aqua ſunt de nā aquaticha · et ideo oportet te ſcire ꝓ
portionē debitam exigenciae ſue n͞e · Qr aqua et aer indiget ꝑparacione q̄ fit cū
ſeptena diſtillacione quouſq̄ȝ ſint euacuata ab omī adbuſtione que ueniebat ex
ꝑte mēſtrualis et maneāt plena uere tinctē ſine aliqua adbuſtione · Fili aquā et
aerem deſtilabis ad ꝑtē in ſua rectificacione q͛l*z* ꝑ ſe et ferro aque pones cū tin
quas feceris in qualibi diſtillacione · et poſt ſextam diſtillacionē pone unā guttam
uel duas ſuꝑ una laminā puri argenti : ſi eam nigrificat nichil ē uacuata detota
adbuſtione pone ſeptenā deſtilacionem quouſq̄ dimittat argentū ſine nigra corrup
tione tūc hēbis aquam uite in qua lauabis terrā et mercuriū phycu*z* confortatiu*z* et m͞e^m
q͛ ſint in t͞imoniū tincturarū et ſic facies de aqua lune ſimiliter facias de aqua
ſolis et ſicut audiuiſti de aqua ſimile intelligē debes de aere et hoc q͛ demōſtrabit
poſt diſtallacione*z* aeris erit ignis q erit plen⁹ tinctura quē pones ad ꝑte*z* : et aer
q diſtillat ē oleum et tinctura et aurū et aīā et unguentu*z* phye ſine quo magi
ſteriū nō pōt ꝑfici : et intellige ben fili q͞r dicim⁹ tibi q͛ ignis deſtillat cū aere et nō
cum aqua · Fili aqua nō debet facē offiri aeris ſ*z* ſolū mō lauare et nō tingē · Si aū
tingēt manēt ignis ſine aliquo humore qr aqua fugit ignē · et nō ē tinctura fuſi
bilis ꝑ deffectu*z* humiditatis ꝑꝑ hoc nos tibi dicim⁹ q͛ diſtilles ignē cum aere qr cō
cordant in caliditate aqua fugit ignē q̄ ē contraria induta eius qualitate · et ideo
ſimul diſconueniūt · S*z* aer qr ē aqua tincta ꝑ magnā digeſtione*z* et oleū et tinctā
nimis magne mixtionis et ignis eſt ſua tinctura et corpus fortiſſime digeſti · et ſpūs
ē aer qui debet ducē ignem · Conſidera igr̄ fili ad hoc q͛ tibi dicimus ſilicet q͛ tu uelis
lapidem humidū q ē ſubſtancia limoſa ad aquā ad terrā ſolum mō opari : qr de illis
duobus procreatur purū ſulphur et ſulphur ſiccum uelis uti ad ignē et aerem cum iſta
ſint tinctura et ꝑfectio toti⁹ magiſterij : Fili ſi ignē lapidis miſcueris cum mercurio

ſtatim fiet rubeum ſine ſeparatione: et ideo qn̄ tu uolueriſ tincturā pmanentem
rubifica tuū ſulphur cum igne lapidis et ſemp ſe amabunt

De ablutione et lauamēto ignis et terre

Fili qn̄ tu uolueriſ lauare ignē p̄mo ſepabiſ aerē in quo portat̄ p diſtillatiōē
et poneſ omēſ feceſ ſimul q̄ ſt̄ nigraſ et rubeaſ: et in illiſ mittāſ ſuū pōdus
aque .pͤ. et poſtea diſtillabis totā quouſq; moret̄ ignis ſiccuſ totaliter: et
hoc fac ſeptem uicibuſ / et inuenies totū ignē rubeū in puluerē ſubtilē: Fili ſileꝫ
modū tenebiſ de terra quouſq; ſit euacuata ab omī humiditate: et humiditaſ q̄ꝫ
ſeparaſti a terra ē oleū albū nimiſ p̄ciosum ad incerandū: et qr magiſ phnpat nū
nā corporiſ tardiꝰ ſepat̄ ab illo: et p conſequenſ tenet̄ pro re magna et p̄ciosa ad pficiendum qlibet elixir: et qn̄ uideriſ q terra ē inter pōderoſuꝫ et leue ad modum
pulueriſ pone modicū ſup unā laminā cupri ignitā et reſpice ſi qcq̄ ab illa euaporabit: et ſi fiat reduc ad regimen calcinationis. et ſi nichil euaporat ſignū tibi
oſtendet q ipā ē priuata omibuſ ſuis ſpiritibꝰ q ipāꝫ tenebāt in uitā cuſtodi mltū
care qr illa ē magneſia q̄ tibi dabit q petiſ poſt ſuam reſurectionē: et qn̄ ſic ſicut
purgaueriſ quatuor elementa ſerua in uaſe uitreo bene clauſo cū terra et maxime
oleum: qr ſi aer illud tangēt ſtatim conſumaret p conuiunitatē nr̄e q̄ ī ſpo eſt q̄
ē nimiſ aerea et uolatilis nimiſ: et hoc tibi ſuffiat q tibi diximꝰ ad bene lauandū
quatuor elementa.

De tercia opōne q̄ ē de tirando lapidem de dicta ſb̄a p̄parata quatuor elementorū

Filli tercia opō nr̄i lapidiſ ē q tu reducaſ aquam q ſignificat p. M. poſt ſuā
rectificationē cum .O. compoſiti rubei cum .L. q ē compoſiti albi ad
finē q mixtio q̄ fit p confortationē ſit magiſ utilliſ p̄paratio de .O. et de .L.
fit ad finē q illa recupent maiorē humiditatē p attractionē quā pdiderit ī ſua
calcinatione. Quia tu poteſ ſcire q omē corpus diſcontinuatū non pōt eſſe ſine calcinatione p quā puat̄ omi humiditate ſpūali nimiſ libenter bibit ſuū humidū
aquaticum et ſi tu noſ intelligiſ. ſic intelliges hoc q diximuſ in nr̄a theorica. ſilicet in capitullo q incipit. Fili intentio nr̄e . ſup iſto ūbo q nos dixinꝰ de pfecta
p̄pͣtiōe q̄ ſuccedit purificationeꝫ elementoꝝ ſupradictoꝝ. Fili iſta p̄paratio uꝫ omē
aurū qr p illā fiunt lapides p̄cioſi et omēſ margarite. Igit̄ fili ad ſequendū effectū
taliſ p̄parationiſ capiaſ .M. et illud diuide in duodeciꝫ ptibꝰ ad ponduſ de .O.
et de .L. qr medietatē de .M. et pluſ oportet q tu cuſtodias: et poſt aliā
opōneꝫ et q alia pſ ſit equaliſ ad ponduſ de .O. et de .L. diuiſa in duodecim pteſ: et quālibꝫ partem mittas cū .O. et cū .L. totū in ſimul mixtū intuſ
uaſ ſimile aliјs ſꝫ non ūoꝰ ymen p iſtud regimē et poſtea curabiſ tuū uaſ cū ſuo
cooptorio uitreo et cū fina cera et pone in igne fimorꝫ et hic dimitte nutriri cū modica aqua p̄mo et poſtea cum maiori ſicut te nā docebit ſicut in educatione infancium
et nō ſis piger in bibē terraꝫ de qndeciꝫ in qndecim dieſ ſecundū q uideris qd
oportet et conuītit et hoc nō te tedeat reiterare multiſ uicibuſ et qn̄ inueneris q
ipā conuerterit et fuīt ſicca pone ad ignē ſiccuꝫ p unū diem nālēꝫ: et poſtea da
ſibi magniſ de .M. et fac totū ſic̄ tibi diximuſ qa tu in iſto ope nō poteſ qcq̄
errare ſolum mō h q hēaſ patientiam in longa nutritione. Fili hic uidebis multos coloreſ de qbꝫ nō hēaſ curam quouſq; mā conuertat̄ uł terminet̄ ī optimos

puluẽſ allos ul' in formã terre foliate albe in calore margarite talquente et ſi uideaſ in for
ma puluoꝝ ſubtiliſſimoꝝ ſciaſ q̄ ē maioris fortitudiniſ et maioriſ uirtutiſ mineralis
ſulphuree ad congellanduꝫ mercuriuꝫ et tráſmutare omia corpora metallica poſt ſuã
elixirationẽ. fili nolum' tibi hic facẽ longum ſermonẽ ad finẽ q̄ intellectus nõ ſit
tibi impedit' per ũba qr ſatis põt ſufficere tibi nr̃a theorica quã tu poteſ cõuertẽ
in ueram praticam per iſtã q̄ tibi damuſ hoc ē q̄ queũt in terra foliata cõgelante
et congelata et nr̃m arſinicũ et nr̃m ſulphur q̄ eſt completũ ad albũ ad faciendũ
elixir argentum opare ig̃ fili et fac medicin[illegible] ad album ſicut tibi dicem' cũ ſit
iam cõpletuꝫ ſulphur album nõ urenſ cũ q[illegible] debet fieri

Compoſitio ſulphuris Rubei·

Fili tu accipieſ ſulphur albũ et illud imbibeſ cũ imbibita rorratione aque
rubee poſt diſſolutionẽ illi' in dicta aqua: et q̄n de aqua ĩ illud fuĩt con
gelata ad medietatẽ ſui ponderis erit totũ album: fortifica ignẽ carbonuꝫ
qr aliud nõ oportet te facẽ quouſq̄ uideaſ rubeũ ſicut ſcarlata: poſtea fortifica ĩ
ignẽ flãme quouſq̄ ſublimet. Fili ſcias quod hoc q̄d ſublimatuꝫ fuĩt erit ſulphur
album nobile et pmanſerit in fundo erit fixũ ſulphur rubeũ fixũ ſicut ſanguis ni
miſ clarũ et p̃tioſum: et ita ſit tibi cõſcium q̄ hoc q̄ erat occultatũ ad album ē
conuſum in rubeũ manifeſtũ p ignibilitateꝫ aq̄ que miſſa ē p ſubſtãciaꝫ et
ſulphuriſ albi totũ eſſencialiter et hoc ſit tibi ſpeculũ ſb̃a plumbi: et cũ tanto
ſufficiat tibi traditio cõpoſitionis ſulphuriſ albi et rubei de quo cũ artificio facto
p beneficiũ quarte op̃onis ſit tibi elixir completũ ad tráſmutandũ omẽ corpuſ
diminutuꝫ in uerũ ſoleꝫ et uerã lunam p̃mum ſulphur

De quarta op̃one p quã fit op̃o elixir: et p̃mo de m̃ltiplicatione lapidiſ q̄ eſt

Fili q̄n tu uolueris facẽ medicinam cõſidera p̃mo ad quã pfectionẽ ĩtendis
ducẽ et ſup quod corpuſ uiſ facẽ q̄m de illo corpore debeſ mittẽ in medi
cinam ſup̃ quo intendiſ facẽ proiectionẽ illi'. Semp tñ tu ad ultimã p̃para
tioneꝫ intendiſ ducẽ phyre nõ oportet tibi ponẽ corpora niſi ſolũ mõ argentum
uiuũ q̄ ē mediator õiuꝫ: et ſi tu nõ uis ducẽ niſi ad aliq̄d mediũ ſubtiliatio
nis frondenſis debes eligẽ corpuſ ſup q̄ uiſ facẽ proiectioneꝫ. Nũc poſito q̄ hoc
ſit ſup ſtãnnum tu componeſ ſic elixir. Accipe duaſ pteſ et mediam fini argẽti
bene limati minutũ et de hoc fac amalgama cum q̄nq̄ ptib' argenti uiui cõis ſil'
uingentib' et ſit totũ ad modũ butiri in tali forma q̄ pſ dicti argenti fini nõ
poſſent ſentiri. Poſtea accipe de fino ſtãnio mediam pteꝫ et illã fuſaꝫ ter pure
in aceto diſtillato: ciba in una pte argenti uiui in mouendo totũ ſimꝉ quouſq̄
ſit factũ unũ corpuſ: poſtea laua iſtaſ duaſ al' amalgamaſ q̄ualꝫ p ſe cũ ſale cõi
p̃parato et in aceto deſtilato quouſq̄ acetũ exeat purũ et munduꝫ: poſtea cõiũ
ge amalgamaſ in unũ et laua iterũ totũ ſimꝉ cũ ſale et aceto in molendo totum
et miſcendo et lauando quouſq̄ acetũ ſit clarũ et purũ tũc laua tuũ cibamentum
cum aqua dulci quouſq̄ totum ſal ſit ex̃ et fac ſiccare aquã ad ſolem uꝉ ad ignẽ.
Fili nr̃m magiſteriũ diuidit' in duaſ pteſ: ſilicet in creando lapidẽ/ et ĩ cõponẽ
do medicinaꝫ in p̃ parte ad creanduꝫ lapidẽ ponimuſ argẽtuꝫ uiuũ taleꝫ ſic
tibi diximꝰ p totã nr̃am theoricã: et in p̃ncipio nr̃i magiſterij poſiti in pratica. In
ſecũda pte debet cõiungi ſulphur cũ m̃ã metalli. Fili ſulphur ē ſuus ignis qui

digerit mãz metalli et argenti uiui q̷ hic mutent̃ manutenet̃ et ſtat in loco me
dij inter ſulphur et corpuſ: et diximuſ tibi ad finẽ q̷ noſ intelligaſ in ũbo ruſticali
ſ; in uerbo phico tibi dicem̃ qd aliud mediũ ibi ẽ cũ extremiſ dĩalib; qr aliter non
poſſem tibi dicẽ cum nẽ ſint tranſmutate phyſicaliter: et ideo qñ nos dicem̃ phicalr̃
debeſ intelligẽ de mãijs iam tranſmutatis p̲ uirtutẽ phye et qñ dicim̃ ruſticaliter
de materijs quaſ nã comiſ debet creare oĩbuſ gentibus in capiendo ſimilitudinẽ
ad illaſ. pp hoc igit̃ cum ũbo phico dicem̃ tibi q̷ alia media ſunt ſine qbus tinctue
ferm̃torꝝ nõ poſſent coniungi cum tincturiſ argentorũ: et ideo oportet nos tranſire ſa
uiter a medio in mediũ quouſq; ad extrema q̃ petim̃. fili abamtuz q̷ tibi dedimuſ
loquendo phyce ẽ unũ de medijs inter aquã et ſpũm ſilicet qñ conuertit̃ ĩ puluẽz
p̲ alterationez. Sulphur et aer ſunt extrema. S; ſine uoluntate phye tibi poſſum̃
dicẽ cũ non eſt ibi alteratio q̃ argentũ uiuũ ſic ulgariter intellectuz rõne ſue ſimili
tudiniſ eſt me^m p̲fectiuũ multiplicatm̃ et p̲fecto de elixir pp hoc qr ẽ effectiuũ toti^9
fuſioniſ metallice et totiuſ ingreſſioniſ rõne ſui ponderiſ de quo ſulphur loquendo
cum uoluntate phye nr̃e ẽ ſiuz p̃mũ exemplũ q̷ cũ ſpãli dr̃a neccitatiſ hr̃ altera
re ſecundũ extremũ ſine uoluntate phye tibi dicimuſ q̷ hec ſt me^{la} ad cõponen
dum elixir et alia me^a et extrema phyce loquendo ſunt nẽ poſt ſuã mutationez
qr inter ſulphur et argentũ uiuũ eſt puluiſ factuſ ex corpore et argento uiuo. int̃
dictum puluerẽ in quo ẽ ſulphur et finiſ magiſterij ſũt duo argenta uiua: qr ſunt cã
continuationiſ p̲tiuz dicti pulueriſ infinã medicinã et int̃ aquã ẽ calxet aer. Fili to
tũ p̃ncipuĩ: et finiſ hui^9 opiſ fit ſolũ modo p̲ unã oponez ſolam quã noſ uocam̃ p̲pe
reductionẽ. Fili intellige bene potatez nẽ que totũ debet mutare. nr̃m ſulphur ẽ
terra ſubtilis ul' aqua ſicca inuentre. cui^9 igniſ nẽ ẽ fortiter multiplicatus. Cau
ſa ſue ſiccitatis eſt terminatio humidi calidi quã cepit a compſſione igniſ q ẽ ĩ ſuiſ
uiſceribuſ. fili argentũ uiuũ ẽ liquor inmũdans et fluenſ p̃ſuaſ ignem a cõbuſtiõe
et aer ẽ mã ſulphurꝝ in qua comp̃mit̃ igniſ p̲ igneũ ingri p̲ ad nãm quſo
terminat̃ in terram ſiccã ſubtilem que dicitur ſulphur: et ſic aer ẽ mã igniſ ĩdu
rendo ſuam formam in illũ ſic argentũ uiuũ mã ſulphurꝝ conũtit̃ in illuz rõne
propetatiſ ſue nẽ: qr̃ fili noli mirari qñ uideriſ mutari reſ corã occl'is tuiſ p̲ po
teſtatem ſulphuriſ qr cũ illud ſit multũ calidũ et ſiccũ reſ neccia eſt q̷ hẽat p̲
p̃petatẽ igniſ ſilicet apiendi p̲teſ cuiuſlibet corporiſ et argenti uiui et penetrandi et
terminandi qr p̲ calorẽ quẽ illud hr̃ naturaliter apit̃ poroſ clauſos et cum igniſ
ſit ſb̃aliter coligatuſ in ſubaz ſubtilẽ cum tota illa uaporabilit̃ ingredit̃ intus cor
puſ q̷lz et cum ſua ſb̃a in qua ligatuſ ſit multum ſicca terminat et cõgellat
humidũ in quod ingreſſuſ eſt ſecundũ informationẽ ſue caliditatiſ q̃ ẽ inſtrum̃tuz
nẽ digeſtiuuz et informatiuũ: et ſic fili nr̃m ſulphur hr̃ uirtutẽ ſigillandi et fõr
mandi ſibi ſimile: et qcqd hõ petit et nõ recipiendi in ſe: et ideo dicim̃ q̷ illud ẽ
pr̃ et ſemen maſculinuz p̲ ignorantiã cui^9 ſunt ml'ti decepti fatui alchimiſte et
impiti q credunt ſine igne nẽ fixare amalgamaſ non ſeruando rectitudinẽ rei ł
prop̃e que illa debet ducẽ ad p̲fectionẽ uere digeſtioniſ: qr reſ cruda nimiſ eſt
argentum uiuũ minerale et groſſe ſb̃e. Qr̃ oportet q̷ uirtus fortitudo ad
miniſtret̃ ei: que ipm̃ debeant ducẽ ad p̲fectionẽ: et de hoc locuti ſumuſ large
in nr̃o libro de intentionibuſ alchimiſtarꝝ. Proinde fili in nomĩe illiuſ q ſuſtulit

mortem pro peccatoribuſ. Et faciamuſ pmo uexillū ſcte crucis ✝ q̄ dyabo
luſ non tibi obuiet. Intellige q̄ qn̄ noſ dicim⁹ argentū uiuū ulgare hoc dicim⁹ p ſili
tudinē illiuſ q ei ſimilat̄ uiuificatū parte: qr corpuſ metallorū recipuit dr̄az p illū
mōuz p quem argentum uiuū a ſuiſ ſitib;. Qn̄ dicim⁹ ſimilleſ dicimuſ ad dr̄az pu
rorū et inpurorū. hoc fili ſit tibi datū pro regula gn̄ali

Ad componendū realē medicina p iſtū modū uidelicet

FILI tu accipieſ unū uaſ uitreū longū uno palmo et hēat fondū rotūduz: et
ſit ſtrictū in tali modo q̄ nō poſſit intrare niſi digituſ meduiſ largo mō et qd̄
ſit factū ad modū colli ampulle: et hēat ſuū cooptoriū q̄ ingrediat̄ intuſ et
coniunge multū bene poſtea accipe amalgamā et ad ſextā ptez illiuſ mitte de nr̄o
lapide in fundo dicti uaſis poſtea artificioſe mitte tuū malgama intuſ inclinando
uaſ ad finē q̄ meli⁹ poſſit colare intuſ ſine uiolencia totū ad longū uaſis et q̄ coo
piat totum lapidez p talem modū q̄ lapiſ nō poſſit reſpirare niſi p meᵐ amalgame
qn̄ ſenſerit calorem: qr neccio ē q̄ amalgama accipiat uaporē nr̄i lapidiſ et q̄ illū
retineat in ſuo uentre: et p illū alteret/ poſtmodū coloca tuū uaſ cooptū cū ſuo coop
torio ſup furnū inter cineres: et ſint cinereſ bene cōpreſſi ad quantitatē mē parū nimiſ
ſilicet groſſitiem uni⁹ gladij minuſ hoc ſit ad finē qd̄ poſſis uidē bene alterare mā;
poſtmodū intende tuuz ignē ſi uiſ de ſegatā: et dimitte p talem modū quouſq; pa
ulatim paulatim incipiat calefieri: et ſi uiſ recipe de carbone q facit ignē ſine fumo:
et qn̄ uaſ ſenſerit calorē incipiet moueri calor ſulphuriſ q cū ſuo uapore inſpirabit
in ſbam argenti uiui: et penetrabit totū amalgamā: et congelabit pmo in formā arge
ti uiui dimitte continuare ad huc ignē qr ſpēs metalli tibi oſtendet q̄ totū ſulphur
nō eſt ad huc eleuatū in uaporez cum ad huc nō accomodauerit ſuū effectū nec oēſ
ſue uirtuteſ non intrauerunt ad huc in uentre dicte amalgame: qr tu nō debeſ ēē
de intencione q̄ tu debeaſ creare unū fruſtrū metalli cū dicto ſulphure ī quo metallo
nō eſt multū de ṽtute ſ; ad creandū medicinā in ſba cui⁹ cōgregate mlte uirtuteſ
p quaſ et cū quibuſ ipā poſtea facit talia q̄ reputant̄ mīrāᴸᵃ p quē hominē magnuz
et paruū niſi ſit phuſ q cognoſcit ſuaſ potenciaſ: et ſuaſ uirtuteſ cū qbuſ ipa opat̄
hoc q̄ tibi dicemuſ. ſ; q̄ teneaſ nobiſ ſecretū. Fili effectuſ ſulphur q̄m ipē debet i
accomodare in dicta malgam eſt q̄ rōne ptātis ſue propetatis debet cōuertere
in finoſ puluereſ. dimitte igit̄ continuare tuū ignē qr aliud nō expedit tibi fa
cē quouſq; uideriſ dictam amalgā in ſua ſupfice conūſaz in puluerē et totum
hoc fit p ſpaciū quatuor horarū ul' ſex ad pluſ ſ; q̄ igniſ ſtat diſcrete cōtinua
tus p reſpectum ad propetatez mē. Sz ſtatim cū uideriſ ſignū dicti pulueriſ ex
trahe ignē de furno: et dimitte infrigidari ad fine q̄ uirtuſ nr̄a igniſ nō debilitetur:
Fili ſi medicā ſulfuriſ proicit̄ p talē infuſionē ſicut dixim⁹ tibi ſup multū corporiſ per
modū q̄ illud hēat pōtatez ſup illud ſtatim reducet ad multū ſbtilē puluerē color
cui⁹ erit taliſ ſicut color corpiſ in ſpūſ ē infuſuſ p uirtutē diuinam pp hoc fili hēas
intellectum ad multiplicandū dictā māz p uirtutē pmi ſulphuris anteq; facias
medicinam

Multiplicacio nr̄i ſulphuris ſecundi

FILI tu nō debeſ ignorare potateſ oīuz ſulphurū potateſ quorū p duoſ modos
inueniunt̄ ſcdm numerū graduū ſue uirtutiſ ſilicet ad ſenſuz et ad expienaz

que rectificat cū clara luce rōneſ ſenſus. Fili ūtuteſ pūctualiter et gradualiter ſunt colligate ꝑ augmentaciōnē uł confortaciōnē in ſbā nr̄i ſulphuris unde tibi dicimuſ q̄ tm̄ q̄ntū hēt de gradibuſ pūctuatis ūtutū tm̄ hēt pōtatē ſua ſbā ad alterandū tot fruſta binalia quoꝝ decem nūiorꝝ et hec facit ꝑ ꝓpietatē dicte uirtutiſ q̄ ē ſua fořa ꝑ quā mā ē ſpecificata in ſbāꝫ ſulphuriſ et ſi magiſ ibi ponis maiorē uirtutem hēbit ſba ſuccedens ꝑ pluralitatē uirtutū colligatarꝫ in ſbā p̄cedente ex.m poſito q̄ ſulphur hēat in ſe q̄nquaginta graduſ pūctuatoſ in nūō uirtutū. rō cum for.ne experiencie noſ docuit et oſtendit q̄ ſulphur q̄ nō hēt magiſ q̄ unū gradū uirtutiſ obſeruato pōdē ſimplici ſue ſbē alterat duo pondera integra q̄ poſſunt diuidi in uiginti nūos qui dicunt̃ pondera ſimplicia. noſ uocamuſ ponduſ ſimp.x unū / duo / tria / quatuor q̄nq; et ſex uocamuſ nūꝫ compoſitū et ſepte / octo / nouē ſimplicia / et decem uocam̄ noſ nūꝫ integrū q̄r recipit regulacionē ab uno ꝑ ſuā unā uirtutē graduatā nr̄i ſulphuris correſpondentē ad decē: ſic de aliȷs: et ꝑ hoc intellige q̄ ꝑ dr̄am pōderꝫ mērꝫ conuītibiliū et ꝑ intercessionē et remiſſionē fortitudiniſ ſulfuris uirtuſ ſpecificat dictam māꝫ indiuerſam formā ſicut declaratū ē in tractatu graduū magne me.ne

Fili ex quo una uirtuſ integrata pūctualiter congellat decē argenti uiui in metallū ꝑfectum ꝑ proiectionē uniuſ ponderiſ ſup decem fc̄iūꝫ ſbalr. ꝑ conſequenſ unum ponduſ dē. L. uirtutibuſ congellat q̄nq; centū argenti uiui ꝓporcionaliter in metallū ꝑfectū q̄r uirtuſ nūq̄ recipit minoritatē ꝑ diminutionē ponderiſ ſbalis q̄ ipā non opet̃ ſm ꝓporcionē graduſ ſui actuſ. ſicut granū piperiſ q̄ ē calidum in quarto gradu ſenſibiliter opat̃ in nāꝫ humanā: et ſimiliter pſ illi q̄ ē uniformiter ꝑ ſuam uirtutē extenſam in tota et ꝑ totā ſbām pipis et ꝑ hoc eſt ꝑs grani ſimiliter in eodē gradu: q̄r in tm̄ q̄ntū ſua ſbā et uirtuſ pōt continuare ſe in tm̄ oſtendit effectū ꝓpiū ſue opōniſ q̄ dependet a ſua gradulitate: et ſi pōd.o uni uł alteri proicıat̃ ſup minuſ ſui ponderis ꝓporcionati erit in illo de maiori ignicione et tanto magiſ opabit̃ quantū igneitaſ et fortitudo ſue potencie ſe extenderit in digerendo: et ultra hoc comburendo et tanto quanto magiſ fuit ultra ꝓporcionē ponderiſ conbuſtibiliſ tanto magiſ aſequet̃ effectū ꝑfecte altacioniſ ſi pondus conuitentiſ non augmentat̃ ei ꝓporcionaliter tm̄ ſicut conuertibile ē in ſbā augmentatū ultra ꝓporcionē recti ponderiſ: Fili ꝑ iſtā intencionē ſi bene me intelligiſ poteſ ire ad rectū ponduſ uirtutiſ nr̄i lapidiſ quouſq; illud oñdet ꝑtatē ſimpliciſ ignicioniſ nō ardentiſ: et ē terminuſ in menſura iſti. Qñ illud congellat argentum uiuū in metallū ꝑfectū: et dimittit in ſpecificatam formā auri uł argenti: et qñ dimittit illud in ſpecificatā formā ſulphuriſ ſilicet pulueꝝ ſubtiliū tūc illud oñdit q̄ ē magne ignicioniſ pp̄ tn̄ tu nō debeſ ipm̄ nimiſ appciari ſꝫ magiſ honorare cum illud poſſit duci ad terminū ſimpliciſ ignicioniſ ꝑ diſcrectionē tue ſapientiſ uł prouide opōniſ cū doctrina q̄ ſupiuſ dedim.o in ſbā multiplicatiua q̄r mlt̃e uirtuteſ congelate in uno puo ſubiecto ſe extēdūt et multiplicant̃ in maxima mā terminando eam et ducendo ad magnā ꝑfectiōeꝫ ſm actū potencie ꝑfectiue et exibicione ponderꝫ adminiſtrandorꝫ. nūc fili ad intelligendum meliuſ ꝑtē horꝫ q̄ tibi diximuſ cū experiencia uiſibili Accipe unā ꝑtem lapidiſ et ſicit tibi dixim.o adminiſtra ſibi decē pſ argenti uiui amalgamati uł ſimpliciter et uide ad quā formā ipm̄ terminat̃ poſt ſuā traſmutaciōeꝫ

Si illud ipm̄ dimittit in forma ſpecifica argenti iudicare potes q̄ paruam uirtutem hꝫ
et ſi nō congellat ipm̄ perfecte ē minoris uirtutis : et tūc illud expoſuit q̄ pondus
conuertibilis ſit diminutū uel conuertentis augmentatū · et ſi dimittit in forma
terre alba in una maſſa ſua uirtus ignitiua tibi dat ad intelligendū q̄ ē magis for
tis actionis quam erat p̄ncipiū : et maioris ualoris : qr quanto plus hꝫ plus ultra
ſpecificationē formatā a metallo pfecto tanto magis illud pōt contra argentū uiuū
p potātez uirtutis latitudinis diffuſe in illū : et ſi dimittit in forma puluer͡ꝫ tūc oñ
dit ſignū q̄ illud eſt multū bene munitū nobili potātē · Accipe unū pondus illoꝝ
puluerꝫ et coniūge decē ponderib⁹ argenti uiui ſicut ſupra dictū eſt : et ſi mutat ł
illud in ſimiles pulueres debet iudicari excelentis uirtutis · Continua igit̄ fili iſtā
opōnez quouſqꝫ uideas in quo gradu q̄ ultimū mutatū nō mutat argentū uiuum
in plures nec in metallū pfectum : ſꝫ ſolum mō in terrā albam ad moduz unius maſſe
frangibilis : fili iſtud q̄ mutat in forma metalli pfecti hꝫ uirtutē ſimplicis igni
onis ad equalitatē ſui numeri integri · Sꝫ cum iſta uirtus nō ſufficiat p reſpectuꝫ
ad dictū numerū in compoſitione nr̄e medecine cū proportionabiliter ſe extēderet ad nō
terminationē argenti uiui in forma metalli : et ad terminationē ſuoꝝ elemētoꝝ q̄ in
me^naꝫ debēt terminari : ſꝫ hoc nō erat par ad pondus uel ingeniū ſubtile cū longa decoc
tione propter hoc nō debes mittē ad finē q̄ tu nō erres ſi tu nō es multū efficax ī arte
nec adhuc in forma pulueꝝ qr maxime ignitionis eſſēt : et cōburēt ſimplicia elem
ta · Qn̄ dicimus ſimplicia dicimus ad dr̄aꝫ ſbe fermentalis quā ponimus in elixir
nec poſſet tibi ſufficē ad contēpandū ipm̄ · Sꝫ illud q̄ mutat in forma terre totū ī una
maſſa frangibili illud eſt mediū contēparitu ſimplicis ignitionis artificialis ad crea
dum me^naꝫ in me^te conſuatiñ oīuꝫ elementoꝝ · Contēpa igit̄ tuū ſulphur quouſqꝫ ue
niat ad paſſum terre quam nos uocamus maſſam · Fili tm̄ quātuꝫ cōuertat de nūs
integris ſucceſſiue tot uirtutes integras hēbit · Cum igit̄ uolueris expiri de ſuis ui
tutibus nō facias expientiā de toto lapide ſꝫ de medicina diuiſa p partes · et
aliud ſerua quouſqꝫ hēas et ſcias q̄ uirtutes et q̄ potātes hꝫ : et qn̄ ſiueris potātez
ſuaꝝ uirtutū coniunge ſibi cibū ſm̄ proportionez ſue fortitudinis : qr ſi ſua fortitu
do eſt decem uirtutuꝫ integraꝝ proportionabiliter debes ei adminiſtrare cētum
pondera argenti uiui : et ſi qndecim potēs coniungē centū qnquaginta : et ſi de
centum ſup mille illi⁹ nūc igit̄ pone in actu reali q̄ tu ſciuiſti q̄ uirtutes
integras hꝫ lapis cum minori pte illius · Qn̄ dicim⁹ minorē dicimus p rōnez me
diam loquendi : et ſic debes tu intelligē ſi uis multiplicare lapidē mālitē : et ſi
tu ſcis certe q̄ ipā hꝫ fortitudinē quinquaginta uirtutū integraꝝ tu capias totā et il
lam mittas quatuorcentū qnquaginta mercurij amalgamati : uł nō amalgamati :
qr de quolibꝫ decenario extrahit̄ decima ps · Iſtam ſubtractionē facimus ad ꝑ
finem q̄ non terminet māꝫ in metallū pfectū : tūc igit̄ ſi ignitio erit hebetata
pp tm̄ quantū illud minus ſecū durat de ſba argenti uiui tanto ſup aſcendit
actionē uirtus diffuſſa q̄ ē in ſua ſuba et illud magis facimus in rōnez tēpa
menti : de hoc igit̄ fili creabis medicinam · ſicut tibi dicemus · Sꝫ primo tibi dicē⁹
multiplicationez uirtutis dicti ſulphuris · Fili nos uocam⁹ ſulphur totā nr̄aꝫ ſubām
ſupi⁹ dictā et conuſam in terraꝫ per uirtutē p̄maꝫ nr̄i lapidis · Illam tu accipi
es : et de illa tu accipies unam partē ſm̄ proportionē ponderis mālis q̄ uolueris

ponẽ in elixir qr oportet q̇ de ip̄o ſit quarta pſ. et totã aliã pte ſulphuꝛiũ pone in
una ampulla cũ collo longo: et illud ſerua cum calore ſi uiſ quod ſua uirtuſ multiplicet
de pluri in pluſ. ſi uiſ da ſibi argentũ uiuũ inter par: qntã ptẽ ſui: et claude ampul
lam nichil aliud te oportet facẽ ſi hẽbiſ duplices mineraſ in domo tua cã regnãi
ad ſuitiu; dei ſi ſciſ tenere ſecretũ. Fili nõ poſſem tibi dicẽ potãtez rei hui⁹ niſi ẽẽt
treſ finitiones mundi cum ſua multiplicatio ſit infinitũ dicimuſ ad dñã; uite hõiſ mũdi.

Fili ego pncipio tibi q̇ tu accipiaſ duaſ ptes et mediam argenti: et qnq; ar
genti uiui et mediam ptẽ fini ſtamni: et fac amalgama totũ ſicut tibi dictũ
eſt in capitulo p̃cedenti de multiplicatione lapidiſ. poſtmodũ cõiunge unam p
tem ſeruim dicti ſulphuriſ congellati ultimo: et mole totũ ſimul intuſ quodã morta
rium uitreũ quouſq; totũ ſit factũ unũ corpuſ poſtea inbibe tuũ elixir cum una pte
ſue aque et pone ad nutriendũ in calore febrili ſicut feciſti ad creationẽ nr̃i lapidiſ in
continuando ſuam decoctionẽ quouſq; aqua de ſup congellata p uiã ſublimationiſ. po
ſtea paulatim paulatim fortifica tuũ ignẽ uſq; ad ultimũ p expreſſionẽ igniſ qcqd ẽ uo
latile ſit ſublimatũ: ſciaſq̇ corpuſ tũc effici uolatille p potãte; uolatiliſ q̇ ducit rem fi
xam. poſtea qñ uaſ fuĩt frigidu;. Accipe q̇ ẽ ſublimatũ et cũ una alia pte ſue aque re
duc illud ſup feceſ molendo inbibendo et aſſando ſcđm q̇ ũlt nã et coque. et ſublima
illud: et ſic continua lauando dictum regimẽ inuigorando ignẽ quouſq; due pteſ aq̃
ſint fixate cum terra: et q̇ de illa nichil poſſit ſublimari. Fili regimen oĩu; iſtar; fu
ſionum ſit in tali uaſe ſicut ẽ illud in quo fuĩt reductioneſ non eſt ibi aliqua dñã in
ter fixationẽ. et reductionẽ q̃tum ad regimen ſinciendũ niſi quantũ ad intentionẽ fixañ
et nõ ſolumõ indurandi: et pp hoc debeſ tu multiplicare ignem tuũ in fixatione ad
finem q̇ humidum fixet in ſicco: et ſemp debes reducẽ q̇ ſublimatũ fuĩt ſup qd
remanſit fixum quouſq; totũ ſit fixũ et coagulatũ p ſuã; ppetatẽ: et de ſe coagu
lato nãliter coagulat ſuũ mercuriũ et hoc p freqntez reiterationẽ ſublimationis ſup
rem fixam et fit ad finẽ q̇ pteſ dicti ſulphuris ſit continuate in dicto argento uiuo
q̇ ẽ ſibi ſuũ propium et cõnãle humidũ. Fili ſi tu ſciſ diſponẽ apte exteriori nãm illa
erit ſufficienſ tibi et ſibi ad eundũ ad ad pfectionẽ totiuſ rei qua indiget. Qr ipa
cum multũ ſapienſ ſit p ſuũ inſtinctũ eſt nimiſ ſubtiliata p appetitu; nãle; ad ſtra
tionem ſui corporiſ ſolicitudo cui⁹ nõ hẽt finem: et pp hoc declarat tibi motuſ nr̃e que
ẽ inſtrumĩtu; cum quo ipã facit omiã. Fili ſi tu ſciſ bene diſponẽ nãm apte ex
teriori illa ſufficient opabit apte interiori uſq; ad ultimũ paſſum ſue pfectio
niſ. Qr ſui motuſ cum quo ipã intrat ſiccũ ſunt ita fortiter adherenteſ et cõ
tinuati cũ illa in tam magno ordine: et cũ tam magna unitate q̇ meliuſ nec
magiſ qſq; homo mũdi poſſet nec ſciret conſiderare tanta ẽ pfectio nr̃e rõne mo
tuum adherentiũ q ſunt magiſ propinqua inſtrumĩta ad ſua opa. Qr̃ fili tibi re
uelet intelectualiter q̇ rõne pſiciendi omeſ dictos motuſ tarditaſ et p̃paratio de
bent ẽẽ in nr̃o magiſterio ad finẽ q̇ nã nõ poſſit trãſire ſine motibus p lineam
tranſuerſilem q̃ mouet a contrario ĩpedimĩto ſilicet cito finiendi ſilicet anq̃
motuſ nr̃e p ſucceſſionẽ ordiniſ nãlis continuent p intentionẽ rõniſ pfectiue
Qr̃ fili noſ tibi recapitulam⁹ q̇ nã hẽt certũ tempus ad opandũ. Igit fili cũ
tu inpgnaueriſ terram expecta partũ: et cũ pepit nutri quouſq; poſſit pati omẽ;

ignẽ ignicionis: et tūc de illo poteris facẽ multum nobilẽ proiectionẽ ad quā refanẽ
dum creatio hominiſ ẽ q̄i ſpeculuꝫ

Fili uiſ tu ſcire finẽ q ẽ pfectio nr̄i magiſterij cum pr̄nali doctrina: eſt q̄ tu re
ducas ul' facias reduci ſupdictam māꝫ nō fuſibilẽ ad pfectiones liquefactionis poſt
ſuam fixationem in aſſimillando nē mod̄m pcreationẽ et mollificationẽ et p
diſcontinuate ſint continuate p talẽ humiditateꝫ q̄ ſup omẽs alias humiditates de
beat comemorari calor totius ignis ſine exaltacione ul' terminacione illius Fili ad fi
nem q̄ tu intteris in hoc paſſū opus nē in tm̄ q̄tum ẽ poſſibille illa in radice crea
tionis non ceſſat creare ſuū corpus cum humiditate fuſibiliū ſilicet ſulphurū et
argenti uiui qr in nullo alio corpore nā nō inuenit magis conuenientiā humidita
tem q̄ ipā facit cum ſulphur ſꝫ bene creatis q̄ totum uenit ab argento uiuo: et iſta
humiditas nō ẽ terminatiua ul' conſumptiua ymo ẽ pfecta et radicalis nimis ſubtilis
in qua calor nālis omnīū corporū liquefactibiliū liq̄fit / et ideo cū nā p rōneꝫ et inſtinc
tum deſiderat multū ſtare in eſſe et in ſpē p longū tempus in ſuo ppetuali indiuiduali
et illa ratione pfectionis ordinauit: et ſtabiliuit in nutrimento caloris nālis tale humi
dum ſicut ſupi⁹ dictum ẽ et inter illud ſe poſuit · Igit̄ fili in ſimilando opus nē ſa
pientis tu debes p̄parare p uiā exuberacionis tale ul' ſimile humidū · Q̄r cum tu ui
des q̄ nā ſuſceptiua in creatione hominis creauit ul' formauit ptes minerales nō ſolū
mō nutrimtis ſufficientis ad reſtaurandū cām pditam: ſꝫ rōne durendi in magnū au
gmentum in ſuo tempore et ideo ht̄ nā dictas ptes formatas ſpongioſas ad finẽ q̄ mag̊
capiat de humiditate nutrimtali q̄ꝫ ſua pdicio aſcendit: et ideo reſtaurata cā pdita
adhuc excedit et manet illis ptibus ſpongioſis notabilis quantitas nutrimti quaꝫ
accipit fetus a ſba indigeſta p umbilicū · lꝫ ſic ſit q̄ multo magis nobilis ſine cō
pacione ſit illa que aſcendit ſurſum in mamillas p neccitateꝫ finis q ẽ nutrire īfantẽ
poſt partum quouſq; pōt comedẽ panẽ: qr quelꝫ res uitalis indiget multū magna t
tempancia · Q̄r ẽ nā limitata ſemp in ſuis actibus ingemiata ẽ hoc facẽ et ſicut ī p̄ª
formacione membror humanaliū ſufficit minima ps quantitas ſeminalis pncipij
ſic p ſimilẽ moduꝫ nimis parua quantitas ſulphuris ſufficit ad creandū medici
nam ſicut manifeſtat p dicta p̄cedentia · Sꝫ ad creſcendū et augmentandū illū
et pfecte nutriendū oportet te hẽre et ſcire exuberare dictā humiditatẽ nutritiuā
et ſimili nā rōne nutrimenti qr in ſciendo hoc ẽ magiſteriū et pfectio totius alti
ſecreti hui⁹ digne artis et facias ſic ſicut dicemus tibi poſt increationẽ elixir. Igitur
fili aqua ſiiit cū terra fixata imbibe illā cū rorata imbibitione cū una pte ſui ae
ris et poſtea pone ad molendū in fimis ubi ſit calor pepatiuus qr ibi cōmiſcetur
p modum quẽ nā facit in ſua contrictione poſtea pone ad ſublimandū augmētan
do ignẽ paulatim paulatim quouſq; qd erit uolatile ſublimet̄ et humiduꝫ ſuit
mixtum cum ſicco · poſtea reduc uolatilem ſuprem fixaꝫ cū alia pte aeris p mo^m
rorate inbibitionis faciendo leuẽ ignẽ · et poſtea magis fortem: et ſic reitera qr nichil
aliud oportet facẽ quouſq; p continuā reiteracioneꝫ ſublimacionis et continuum
modum totum fixat̄ cum una pte et media aeris. Igit̄ p unū diem nāleꝫ maiorem
et p totū tercium diem nāleꝫ adhuc maiorẽ ſicut ẽ ignis fuſionis: ſic fili aer mediā
te aqua fixant̄ in terra qr nā aeris exhilat̄ cum nā aque et nā aq̄ exhilaratur cū

nã aerum : et nã terre contine in se nãz aeris et aque et illa retinet rone hui⁹
qa ult pfici et nã aerea calida docet nãm aque et terre ad purgandũ contra ignẽ
et hoc rone concordantie sui amoris iratus effitit amator et fuga perit qñ aer obuiã
te seqt fugiens : et auis sine plumis retinet uolucrẽ plumataz q nõ possit uollare.
Fili cum spũ sientifico debes intelligẽ hoc q nũc tibi dicimus : non bibas si nõ come
dis nec comedas nisi bibas : Fili hoc tibi dicimus rõne uniforme imbibitionis quam
tu debes facẽ de humido cum sicco de uiribus diminutis ad instationẽ creationis
nẽ ad aduiuandum calorẽ nãlez corporis qd transiuit p latitudinẽ tẽpamenti in
distempamẽto : sic etiam homo senex pp caliditatẽ labilitatẽ sui ueri tẽpamenti de
ber uti isto modo siliter q ipẽ nõ bibat qa partes sicce debent fluẽ in humido et cõ
tinuari in illo et simplicari ad confortandũ calorẽ nãlem . et iõ in fixatione miscez⁹
nos aquam in terra paulatim paulatim et sic conũtit et cũ illa ligat et fixat p ptã
tem nẽ : et postmodũ aer fixat sup illã quousqz punctũ ẽ uictus uicens. Qr qñ a
qua ẽ mortua tũc aer fixat et non pus qr aer nutrit ignẽ / sicut aqua nutrit ter
ram et ignis de limositate aeris uiuit · et aer de limositate aq : et aqua de limosi
tate terre. Fixa igit pº aquã et terram ad finẽ q aer possit fixari in illa qr sic ult
nã potens : et si aqua est mortua oĩa alia sunt mortua. Semp tñ fili aqua nõ fixat si
ne terra : et ideo dicimus : consurgit nullus unquã sine corpore fructus. In quo dũ mo
rit semen fructum dare fecit. Sic cibus ĩ stomaco fomitũ suscipit intᵉ

De incerатione quã prebet fusio elixir post suã perfectam fixationẽ.

QVando tu fixaueris aquã sup terrã et aerẽ sup aqua successiue sicut tibi dixi⁹
tu accipies de medecina unã unciam et illam pones in crucibulo terreo sup
leuem ignem et eadẽ fac de sup guttaz post guttã sui olei albi scias fili q
oleum penetrabit omẽs suas ptes et totum insensibiliter intrabit et ad profundi⁹
corporis : et tam cito qz cito senserit calorem elixir se ponet et hic reddet fusibile
et ingrediens tũc igit accipe : et proba suam fixibilitatez sup laminã ignitã cupri : et
si tu uides q statim resoluit sicut cera sine dando aliqd de fumo meᵈⁱᶜⁱⁿᵃ ẽ creata si
non redi ad iterandũ in proiciendo de sup de suo oleo guttã post guttã quousqz fa
tiat signum q tibi dicimus taliter sicut nobis fecit et postea dimitte infrigidari qr hoc
ẽ elixir completũ ptium inappreciabille q conũtit omẽ corpus diminutũ in infinitum
luminosum uerum proiice de illo unũ pondus sup mille mercurij ulgaris loti cũ sale
et aceto et fiet luna pura multo melior quaz de minera cum oĩbus suis probatio
nibus. Sic etiam si sup corpora inpfecta proiciat statim p humidũ radicale trãs
formabunt in uerum argentum

De exuberatione humidi nutrimentalis.

HIlli exuberatio nutritiua nõ ẽ aliud qz appropare humidũ nutrimentale tẽ
pato proportionabili qualitatũ nutrit nec sit nimis frigidũ nec nimis calidũ
nec nimis crudũ / nec nimis coctum. Qr si erat nimis frigidũ mortificaret
uirtutem conuertentez : et si erat nimis calidũz suffocaret uirtutẽ digestiuã : et
ideo oportet q omẽ generatũ : ex sulphure : et argento uiuo hẽat potestatẽ calefa
tiendi et humectandi fm ronez in potate nutrimẽti ul p se ul per accns : et que
p se calefatiunt et humectant sunt duo de quibus una est sic effiⁿˡ prᵐ siliter
digestio pfecta talem sicut nã facit : et istã nos facim⁹ in una hora p retrogradatioẽz

coleram in calefaciendo et desiccando et ꝑ ōnis ad congregandum

De sba sanguinis q est humidū exuberatū generatur spiritus

Nota hec q dicit hic de aqua [illegible] mercurii et consideraa [illegible]

multum cocti insufficiens crudū et graduationē successiuā multū crudi insuffinēs coctum · Alia ē sicut cibus medicinalis q̄ ē apta ad generādū flegma qn̄ illud humectat infrigidando · fixum nō retinet : et pp hoc dicit contra nām sic ē appta ad generandū humidum nutrimītale q̄ ē sicut lac q̄ conutit in sanguinē · Qr s̄m tēpantiā humidi exuberati illud rōne frenate mutationis calefacit et humectat argentū uiuū q̄ ē sulphuri cibus et hoc inquantū gn̄atiua spūalis sanguīs qr de sba sanguinis q est humidū exuberatū gn̄at spūs : et sba corporis medecinalis de quo illud nutrim taliter rorat : pp hoc fili intellige intemetipso p res supi dictas qd ad multiplicationē sulphuris et argentor uiuor p se reqrit pfecta exuberatio indigestione illor cū aptitudine magis large gn̄onis spūs sanguinei · Sz illa argenta uiua q̄ de sua nā non sunt apta ad generandū spūs uiuificatiuos absolute sicut · D · siue omne genus mistrualū p accidens multiplicāt et cum alijs generāt et procurant generare sicut aqua uegetabilis mercurij q̄ de sua nā ē appta ad multiplicandū flegma · attū si cōcurrerit cum caliditate et siccate p suaz complesionē multiplicat spūm uiuificatīm : et ideo aq multiplicat sulphur qn̄ proicit in uentribus masculor colericor : et qn̄ proicit in uētribus feminar colericar multiplicat argentū uiuū nimis tempatū et nimis exuberatū de calore et humore · Item me^ne^ que hn̄t potātez āmouendi qcqd prohibet nostrum spūm et procurāt illū gn̄are sunt ignis lapidis · Fili fermītuz spūale gradualiter subtiliat et digerit et tūc ē magis propinquū metallo q̄z ē lapis : et ideo p talē modū reducit lapis ad nām metalli qn̄ de puro sanguine ē totaliter inbibitus et nō ante · Cū igit uolueris hēre talem sanguinem ad inbibendū tuū lapidez cū rorata ībibitione i mitte sup sbam corporis aquo uolueris trahē sanguinē tīn puri mercurij q sup ascēdat p quatuor digitos ul sex in uno uase uitreo q̄ sit longum et strictuz et fac subtus ignem quousqz uideas sanguinē ascendē paulatim paulatim sup mercuriū : et qcqd fuerit dissolutum p liqfactionē pone ad ptez et mitte de alio mercurio : et hoc continua quousqz hēas sanguinē in liquore dissoluto distilla illud p allembicū / et inuenies de maiori calore argentū uiuū q̄ erat ante suā exuberationē · Item si magis uis exuberare pone in alio corpore et fac sic sicut tibi diximus quousqz attraxerit ab eo totū suū humorē uiuificatīm p talem modū ascendit nr̄ lapis usqz ad celuz et portatur in uentre uenti scilicet nr̄i argenti uiui : et sic potes facē talem exuberationez actualem : et illam multiplicare cum alio corpore nouo semp ad cōplendū placitū et si tu es ingeniosus non proicias terras que sunt nigre et · F · qr cū illis potes tu facē multas res in infinitū et creare multos lapides · fili si tu es otiosus q tu nescias qd facē intra nr̄m magisteriū : et hēbis satis ad faciendū : in tm̄ q nullū es aut diuitias apptiaberis unū botonem qr scias q totū es aut diuitias mūdi ad plenas quadrigas de una re uili exeunt : fili cā exuberate fermītationis fit rōne elongationis corpis a suo tempamento et aqua a suo mēstruali et appropinquationis illor ad metalluz · Si igit post distillationē iter corpis dissoluti tu dissoluis aliud corpus nouū illud q erit postea dissollutuz appropinquabit ad maiorem fermītationē p talem uirtutez et exuberatā et magis proportionatā ad nām metalli q̄ est purum humidū radicale : et sic fili p extrema et mediū te oportet psionare exuberationē nr̄or argentor uiuor qr s̄m ualet magis q̄z primū · et tercium magis q̄z secunduz : et quartū magis q̄z terciū : et qntum

Ecce hic [illegible] Corpori [illegible] in libro [illegible]

De his [illegible] et extremis [illegible] libro primo [illegible] Capitulo xxxvij et etiam capitulo · Lxxxiij · ubi dicit [illegible] est primū extremū nr̄i [illegible] est elixir perfectum

magiſ q̃ȝ quartum : et ſextum magiſ q̃ȝ q̄ntū · Similiter q̄ȝ cuſtodit ſuā ꝑfectio-
nem ſ̄ in hoc q̄ ſua nā ē exuberata et talis multiplicatiō fit ſemꝑ ꝑpetuo et hoc
rōne magne uirtutiſ mineraliſ q̄ ē in nr̄a aqua ꝑ quam ducetur lapis q̄ nō ē lapis
de potentia occulta in actū manifeſtū : et a uirtute remota in uirtutē magiſ propi-
quam ꝑ certos graduſ opōniſ q̄ ſunt infra latitudinē tempamenti : et intempamēti
appropinquat nē ſue ꝑfectioniſ · Sciaſ igit̄ fili inqua forma gradus ꝑ quos corro- et
borat̄ uirtuſ ꝑ fermītatonē et exuberatiōnē qr̄ reſ tempata refrenat intempatā
et multiplicat in uirtute · Fili nr̄a opō nō eſt aliud q̄ȝ diſtruē omēȝ latitudinē tē-
pamenti : et ultra illū non tenet̄ tranſire : et ſi facis eſ extra totū magiſteriuȝ

Per fermitationē et exuberationē corroboratur uirtus nr̄i .ar. ui·

Nr̄a operatio nō eſt aliud q̄ destructio latitudinis tēpamenti

De compoſitione elixir ad rubeum ·

PER omēȝ illum modū conſeruando praticā q̄ȝ feciſti ad albū facieſ ad ru-
beum : qr̄ nō ē ibi dr̄a in praticando : ſȝ q̄ oīa elementa ſit rubea : et ſicut
ē multiplicatū ſulphur albū : multiplica ſulphur rubeū : et loco argenti po-
neſ aurū et aqua mercurij ſit rubificata · ꝑmo cū igne lapidis ꝑ ſolam decoctiōē
et ſit compoſita me^na^ de tribuſ ꝑtibuſ frumēti : et de tribus aque : et de tribus i
aeriſ : et de uno pondē de medio ignis : et q̄n fuīs ad reductionēȝ aeriſ reitera ſb-
limationē quouſq̄ȝ totū ſit fixū : et poſtmodū continua tres ignes quos tibi dixi-
muſ ad album ad finem q̄ elixir meli⁹ fixet̄ : et depuret̄ ꝑ digeſtionē optetis ·
Fili iſta digeſtio optetica me^ne^ potentia ad actū quē debet facē qr̄ ꝑ illā humi-
ditatem terminat̄ et ſiccū digerit̄ · poſtea trahe tuū elixir : et incera ipm̄ ītuſ
quodam crucibolo terreo ſine timore ad leuē ignē cū ſuo oleo rubeo cū gutta
poſt guttā quouſq̄ȝ uideaſ fundi et liq̄fieri ſicut cera ſine fumo uł ſic ſtamnū
ſup ferrū ardenſ : tūc igit̄ fiet totum unū ſtando ꝑforando penetrando co-
ſolidando tingendo ꝑmanendo proice unū pondus hui⁹ ſup mille ꝑtes lune
uł mercurij lauando cum ſale : et aceto : et erit trāſformatū ad ſoleȝ ad omēȝ
examinationē multo meliuſ q̄ȝ unq̄ȝ fuit productū de minera in oībuſ ſuis ꝑꝑe-
tatibuſ · fili dicimuſ tibi q̄ nr̄m auruȝ et nr̄m argentuȝ nō ſunt aurū et argentū
ułgaria ꝑꝑ hoc q̄a noſ ſibi iungim⁹ magnā adiectionē igniūȝ in tinctura : et
facimuſ ei ꝑſtari magnā ꝑſeuerantiā ad ē ignē ꝑ propetates nr̄aꝝ cognitaꝝ opō-
num : et mł̄taꝝ utilitatuȝ ad expellendū omēȝ infirmitateȝ ·

Quare aurū et argentū philosophorum non dicūt aurū et argentū uulgaria nota bene

De perfectione et meliorátione omnium medicinarum

FIli ſi tu poſt proiectionē uideſ q̄ metallū conuīſuȝ ꝑ me^naȝ^ nō ſit ſuffiē-
tiſ colloris iungat̄ ſibi de me^na^ et ſi rubeū hīt nimis de colore · qr̄ albuȝ
nō pōt nimis hēre nō ponaſ ibi tantā medicinā : et ſi poſuiſti coniun-
ge magiſ ibi de metallo conūtente · et ſi medecina nō manet plenarie cōtra
ignem : hoc ē ꝑ deffectū fixationis : igit̄ ſuccurre tuo deffectui ꝑ reitteratio-
nem ſolutionis uł coagulationis uł ſublimationē ꝑtiū nō fixaꝝ ꝑ rem fixā q̄-
uſq̄ȝ accipiat getem contra aſꝑitatē igniſ : et ſi tu uides q̄ illud nō poſſet fundere
niſi cum grauitate ſilicet ꝑ deffectuȝ incerationis ſupple ſibi et integra ex ince-
ratione cum oleo lapidiſ guttando guttam poſt guttaȝ ſicut tibi dixim⁹ ſup leuē
ignem quouſq̄ȝ fluat ſicut cera · Fili q̄n tu uolueris incerrare tu mitteſ magis de
dicta calida humida q̄ȝ facies de frigida et ſicca · ſȝ q̄n tu opatuſ fuīs ꝑ intentiōēȝ
fixandi tūc igitur tu mitteſ magis de re frigida et ſicca quā de calida et hūida

intellige hoc q tibi dicimuſ qr pfectio hui9 opis nō ē aliud q̄ȝ mi9 nāꝛ

Modus quo multiplicātur medicine ſupradicte in uirtute et potate

QVando pfeceriſ dictas medicinaſ et de illiſ feceriſ proiectionē tu duobus modiſ poteſ artificialiter multiplicare ſuaſ uirtuteſ. primuſ moduſ ē q ſi diſſolueriſ in aqua mercurij ſui albi ul' rubei exqbuſ fuerīt procreate quſqȝ fiant aqua clara et poſtmodū cū leui decoctione tu congellas et cum ſuiſ oleis tu eaſ incereſ ſup ignē quouſqȝ fluant certe ſua uirtuſ erit duplicata ī tinctura cum oībuſ pfectionibus in ſe ſicut uidebiſ in ſua proiectione qr pōduſ q pro icebat ſup mille nūc prohiciet ſup duo millia : et in iſta mltiplicatione non ē ma gnuſ labor: Secunduſ moduſ multiplicandi ſuaſ uirtuteſ ē maioriſ pcij : qr ſi tu deſtilaſ poſtq̄ȝ diſſolueriſ ſue uirtuteſ multiplicabūt in centuplū . ſilicet q unuȝ ualet centuȝ : moduſ multiplicationiſ medecinaꝝ ē q tu diſſoluaſ quālȝ ſpēȝ aꝝ ſingulariter in ſua aqua p inhumationē poſt modū ſepabiſ elemēta p diſ tilationeȝ in recipiendo pmo aquaȝ : et poſtmoduȝ aerē : et remanebit ſba terre fixa tota clara in forma pulueris reduc in illa aq̄ȝ p ſbllimationē quouſqȝ totā biberit : et ſit tota fixa in terra et poſt modū imbibe totū cū ſuo oleo : et cuȝ ſua tinctura quouſqȝ ſit bene fixū : et fundat totū ſicut cera de iſta medicina pro proice unuȝ ponduſ ſup corpuſ qd uolueriſ conuertē et inuenieſ certe ſuā tinc turam mltiplicatā de centuȝ ptibuſ p talem modū : qd ſi una ps hui9 uel unuȝ ponduſ conuertebat pluſ mille / nūc conūtit centūmillia et et tercia uice qua tuor uicibuſ centum millia : et quarta uice decē uicibuſ mille millia : et quinta uice decem uicibuſ centummille millia inſollificū et lumificū uerū . Qr̄ fili tu debeſ notare q quanto magiſ medicina diſſoluit : et ſbtiliat : et congellat tāto magiſ et habundantiuſ opat qr inqualibet ſolucione illuſ lucetur et acqrit de cem pondera in proiectione p uirtutē multiplicataȝ in illa : per hoc fili non te tedeat reiterare ſuaſ ſolutioneſ ſublimationeſ : et congelationeſ : qr per illas op ationeſ medicina digerit : et unitur : et ſua uirtuſ mltiplicat : et fixat : et ma giſ pfecte opat.

De multiplicatione medicine in quantitate

FIli tu accipieſ unā unciā medicine dicte multiplicate in uirtute et il lam proiceſ ſup centum pteſ mercurij ſtatim cum dictū mercurium incipit calefieri in cruci[lo] et prompte congellabit cito totū in finam medicinaȝ ad faciendū proiectionē ſup aliū mercuriū. Poſtea accipe unā unciam de illa ſecūda medicina et fac proiectionē ſup centū ptes alteriuſ mercurij calidi adhuc erit totū purū et uera medicina. Nūc fili multipli caſti tu in quantitate tuā pma medicinā ul' totū ul' in pte : qr de una uncia decem millia hūiſti : ſȝ nō in ſimilli uirtute ſicut erat pma medi cina que tibi fecit iſtā nec erit niſi multipliceſ p diſſolutionē et congellationēȝ qr in modo q̄ tibi diximuſ poteſ multiplicari in uirtute in infinituȝ : et poſtea in quantitate proice de medecina ultimo cōgellata unū ponduſ ſup centū ptes mercurij loti cum ſale et aceto et calefacti ſup ignē ſtatim uidebiſ fumare et congellabit in finū aurū ul' infinū argentum : exibendū ad omē iuditiū et h° ſecundū q pmuȝ elixir erit ul' rubeū uel albū : de quo fili ueritatē tibi dedim9

in sermone completo adquã sine dubio tu potes pueniꝛe si nr̃as doctrinas a sapo
tas in tuo intellectu habeas solicitudinẽ ad modũ dictorũ regiminũ cũ exercita
cione pratice et cum cõsideracionibꝫ racionibus et intellectus elleuatus in uirtute illoꝝ
uidebis corporaliter in toto hoc qd̃ diximꝰ inter manus tuas realiter inuenies qd̃ nõ
sit ꝑ semetipãm nec ꝑ fortunã sicut cogitares nec etiam ꝑ miraculũ ſꝫ ꝑtem cõ
pletur et ꝑ continuã opõnes. hic ẽ lapis supmus oĩuꝫ phoꝝ occultus ignorãtibus
indignis et tibi reuelatus qui ducit omẽ corpus diminutũ in infinitũ sollificũ ueuꝫ
et lunificũ ſꝫ hoc qd̃ elixir fuit ꝑparatũ et subtiliatũ. In simili modo tibi dicimus quod
illud hr̃ uirtutẽ et efficaciã sup numeꝝ aliaꝝ medecinaꝝ ad sanandũ realiter oẽꝫ
infirmitatẽ q̃ sit in corpore humano uł sit de frigida uł calida nã: et ꝑꝑ hoc qr est
multum subtilis et nobilis nẽ conseruat sanitatẽꝫ et confortat uirtutem et illa młti
plicat in tm̃ quantũ de sene facit iuuenẽ et omẽꝫ aliã infirmitatẽ expellit. a cor
omẽ uenenũ expellit et humectat arterias cordis: et hoc q͞ congellatũ ẽ in pulmoẽ
dissoluit et illum cõsolidat ulceratũ: et confortat et mundificat sanguinẽꝫ et pur
gat omẽs spũs et illos conseruat et custodit in sanitate: et si infirmitas ẽ unius
mẽsis ista medicina sanat eã in uno die: et si ẽ uniꝰ ãni sanat eã in duodeciꝫ
diebus: et si ẽ longa tp̃ris ipãꝫ realiter sanat in uno mẽse. Qr̃ nõ ẽ mirandũ si
ista meⁿᵃ sup alias medicinas plusqũ cum omẽs aliẽ sint uniũsaliter reducte
in illam. Si igitᵘ fili hẽs illam hẽs thesauꝝ ꝑpetuũ. hẽt adhuc maiorẽ potãteꝫ dic
ta medicina qr ipã rectificat omẽ ãl: et uiuificat omẽs plantas in tp̃e ueris ꝑ suũ
magnũ et mirabile calorẽ. Qr si illa adquantitatẽ uniꝰ grani millij dissoluas in
aquam: et illam mitas in corde trũci unius uitis ad quantitatẽ concauitatis unius
auellane artificiose nascent folia et flores et produćet bonos racemos in mense maij
et sic de qualibꝫ alia planta. Que res qñ fit reputatᵘ miraculũ et contra cursum
nẽ ꝑꝑ hoc qr tales ignorãt potãteꝫ talis rei: ſꝫ non ẽ aliud q̃ꝫ purus calor nãlis in
fusus in suo humido radicali: et qr nã ꝑ suũ instinctũ appetit multũ esse ad plꝰ
ꝑfundũꝫ cuiłꝫ elementati: ibi opãtur in multiplicando calorẽ nãleꝫ corporis
in centro cuiꝰ ipã ingressa ẽ qr cõis cuiłꝫ: et hr̃ potãteꝫ rectificandi omẽs
lapides q̃ hñt uirtutem et illam fixare in illis ꝑ modũ q̃m diximus in tractatu
lapidaꝝ et facit aurũ maleabile: et multas alias mirabilitates potãtes facit ĩ
in tribus naturis: et istam medicinã nõ ẽ oblitus galienus in tercio tegni ĩ illo
canone q͞ incipit. utilitas uõ utrũqꝫ. ſꝫ cum talibus ubis tantis quo ad diem
hodiernũꝫ non repiunt in mundo nisi tres q͞ cũ firma constancia possit credẽ
q͞ de illa expsse uellet loq.

De recapitulacione magisterij in forma diuisionis

Illi totũ magisteriũꝫ diuidit in tres gradus. Primus gradus diuidit in tres istud
ꝑncipalles uirtutes dissoluciones: et ꝑ istũ gradũ debes lapidẽ depurare et
fixum facẽ uolatile. Secundus gradus ẽ diuisus ĩ duas ꝑncipales reducciões
et ꝑ istum lapis uolatis ꝑpatus fixat quousqꝫ possit gesꝰ in aspitate ignis. Terciꝰ
gradus ẽ formatus ꝑ duos ꝑmos: et ideo diuidit in duas partes: ꝑma ẽ solutio
et congelatio. Secunda ẽ sua fixatio: et ꝑ istum gradum implet lapis et mł
tiplicacio illius ꝑ opõnes ꝑmi gradus silicet ꝑme solucionis formãt iste sex
figure q͞ sequũt.

p̄ma ſignificat matrē menſtrualis : Secūda menſtruale : Tercia mr̃ez cōpoſiti albi Quarta compoſitū : Quinta mr̃ez rubei : et Sexta ſuū cōpoſituz p oponeſ aliaꝝ ſolu tionum formant̃ nouem

quoꝝ p̄me ſignificant quatuoꝛ elemēta cōpoſiti rubei : et tria ſuccedentia ſignificāt elementa albi · et octaua triangularis ſignificat coniūctionē triū in unū qa cōpo nit̃ a duabuſ primiſ albi · et a prima rubei Vnde ſecūda figura alba ē mediuz inter aliaſ duaſ dequibuſ format̃ figura nona q̄ eſt nr̄ lapis probatuſ p benefi cium p̄mi graduſ et p oponeſ ſecundi formant̃ treſ et iſta ſignificat multiplicationē ſulphuris factā de triangulo ul' de quadrangulo · et iſta diuidi t̃ in multaſ contēta in arbore Secunda eſt iſta et tercia ē rota ro tonda qr rota albi pficit̃ ab extra ſȝ intuſ totū pficitur cum pfec ta mixtione p beneficiū tercij graduſ tm̄ intuſ quantū extra et hoc intellige ad albū ſȝ ad rubeum p beneficium ſecūdi graduſ for mant̃ quatuoꝛ p hunc modū q ſeqt̃

p̄ma ſignificat ſulphur rubificatuȝ in ſua ſola decoctione . Secunda ſignificat ſuam multiplicationē · et iſta diuidit̃ in multaſ contentas in arbore · et Tercia ſignificat p cōiunctionē ſecūde figē cu hec ſecunde diſſolutionis p̄mi gradus et quarta p coniūctioneȝ tercie q̄ ucit poſt : et ſic p iſtum gradum ponimuſ quatuoꝛ in unū ſȝ ad finē qd quadrā guluſ qui eſt in unuȝ poſſit intus eſſe rotonduſ ſic ē rotūdus extra eſt totuȝ mag̃m completū p terciū gradū ſicut pn̄ſ figura tibi demonſtrat et intellige qr q̄lȝ ps hui' eſt rotonda intus et foris

Incipit liber mercurioꝝ · teſtamenti : –

HIc oportet q' intelligaſ operationes p quaſ creant̃ nr̃a argenta uiua : et poſteā ſi ſcis ul' hēs noticiaȝ ad cognoſcen dum nr̃m argentuȝ uiuuȝ habebis artē integratam · qr opo neſ omiūȝ non ſunt pluſ quā una ſola que fit p modum quem modo tibi dicem'

Modus pratice ·

HV accipieſ de liquore lunarie quantū uolueris et de illa p diſtillationeȝ diuides elementa : ſȝ p̄mo ſepabis aquam flegmaticaȝ inqua ſtat morti ficatuſ ſp̄uſ et continuā in balneo tuaȝ diſſolutionē quouſq; uideaſ deſtil lari aquā aīataȝ q̄ incipit conburē et illam deſtilla ad pteȝ : et qn̄ totū illud qd poterit deſtillari p illum calorē recepis et flegma fuit ſicut manifeſtat ſignuȝ ſue adhuſtioniſ illam diuides in duaſ ptes : et unam pteȝ ſeruabis ad crean dum mercuriuȝ : et de ſecūda trahes elemēta ſine oī conbuſtione ſub conſ'uatioē propetatiſ ſulphuriſ et argenti uiui p iſtum modū : Tu pones dictā pteȝ aq̄ aīate ſup feceſ q̄ erit in ſimilitudinē picis fuſe ul' liqfacte in fundo uaſculi et ſtatī pone ibi allembicū ſurſum cum tuo receptorio · et incende ignē ſecātunāꝝ lutatuȝ cū paſta ſic ſupi' dictum ē in principio nr̄e pratice · et illū continua quouſq; qd

poterit diſtillari diſtillet p equalitatem dicti ignis: poſtea pone in igne ſicco cineritio et cum illo continuato de ſerratura deſtilla oleũ et ad finẽ ſue diſtillationis dimitte infrigidari mãm cum toto uaſe: poſtea reduc ſuũ liquorẽ idest pmũ q ẽ inter aquã pma et oleum ſup feces maneãt ſicce et conbuſte. et quod humidũ unctuoſũ ſit totum ſubleuatũ ſicut aĩa in ſba ſpũs. fili nã nrĩ ſpũs opat in õibus rebus: et omẽ rẽ excedit et p illũ fit nigredo rubedo albedo: ſ quod bene ſcias miſtẽ: mixtio illor fit ſic tibi dixi qr unũ intrat in aliud et fugit in illud et rarefactũ implet condenſato et cõdenſatũ ſbtiliat prarefactum: et totum iſtud fit p ſolucionẽ et calcinationẽ in leui igne: et iſte ignis debet continuari quouſq elementa ſint amplexata cũ terminatione ſue humiditatis et ſua terminatio ẽ q omẽ modicũ ſecundo comburat quouſq in illo lento igne deſiccant: et ſcias fili q unũ comburit aliud et ſepat et unũ coniũgit aliud et confortat et docet pugnare contra ignem et ſic fili in coquendo p conſequens el lemta ad leuem ignem letant et conuertunt in ex̃neas nãs qr liquefactũ totaliter cõminuit et fit non liquefactum et humidũ fit ſpiſſũ et p iſtum modũ fit cõpus ſpũs: et ſpus fit tenẽs et fortis pugnãs contra ignẽ

Aſſatio mercurij diſſoluti et ſua congelatio

Hili propetas cuilibet mercurij ẽ diſſoluẽ et dealbare ſuũ ſulphur: et ppetas ſui ſulphuris eſt congellare et depurare ſuũ argentũ uiuũ qr argẽtũ uiuũ prope ẽ qcqd põt congelari p uaporẽ ſui ſulphuris ſicci. fili iſte uapor qui congelat argentũ uiuũ ẽ terrã ſue prope ſbe medie q ſtat in terra ſicca ſbtili aerea mixta: et digeſta et cocta cum lento igne ſeccũ continuato: pp hoc igit reducunt argentum uiuũ diſſolutũ ſup ſuã terrã ſiccã purã et parũ nõ ſolum ſil: qr uirtus ſulphuris draconici cuius cõſtitit modicũ diuiſũ quã multũ indiuiſum. Obſerua ig q uirtus draconis non ſub mẽgeret pelago de ſatalia qr hoc tu debes facẽ p intentionẽ congellandi et nõ ſoluendi Sic fili argentũ uiuũ regnat p contra ſulphur, et ſic patet p uirtutẽ pcedentis c̃ontinua igit ſuã opõnem aſſationẽ et imbibitionẽ quouſq prima aqua hẽat totũ dealbatũ: et ſit congelata p uaporẽ ſulphuris: aliud oportet te facẽ qr p contrariã oponẽ ſic argentũ uiuũ uincit ſulphur p totum ſic ſuũ contrariũ ſulphur ſiccũ uĩcit argentũ uiuũ p congelationẽ cum reiteratione ſublimationis talis ſic diximus

Sublimatio mercurij mortificati cum uapore ſui ſulphuris

Et qñ p multitudinẽ imbibitionũ et cõtricionũ et frequentiu aſſationũ uideris q maior ps aquoſitatis mercurij fuit deleta reitera cũ forti igne ſublimationẽ ſup illud quouſq pluſ de ſua aquitate purgauerit ex toto et quando tu uideris q fuit totũ eleuat ſiccũ ad modũ pulueris mortui albioris niue contra ſpondilia ſui uaſis: reitera iterũ ſolũ mõ p ſe ſine fecibus ſuis dictã ſublimationẽ tũc igit erit recte mũdatũ et ſublimatũ ad eſſendũ tinctura ad album cui nõ poteſt ſimilis inueniri

Fixatio et pfectio illius

Qvando ſublimaueris et ceperis dictã purã ſbãm mercurij: tũc ig. fixabis unã ptẽ illius et nos tibi dedimus mõm fixationis ĩ lapide maiori: et qñ illa ps fuerit fixata fixabis poſtmodũ aliã. Igit reitera ſublimatũ ptis nõ fixe ſuper fixam quouſq illa ſimiliter ſit fixa q experientia probando ſi bonã fuſionem

Iter reitera tuam diſtillationẽ ſicut diximus quouſque ſicc̃ĩo[?]

tibi preſtauerit ſup ignẽ et ſi facit factũ ẽ ſi nõ cõiunge tibi de argẽto uiuo ex-
uberato et reiterando ſuam ſublimationẽ quouſqȝ ſit fuſibile et modũ exuberationis oĩs
argenti uiui tibi dedidim̃ ſi nos intellexiſti in pratica lapidis maioris et in iſta pratica
in capitullo ſecundo q̃ incipit tu accipies et c̃. Sȝ illa illud facit de ſuomet argẽto ui-
uo: et ideo ẽ ipa ſimplex. Sȝ ſi tu uis illã magis compoſitã et uis illã de mercurio
diſſolue aliam mercurii in aqua pma q̃ eſt exuberata et aĩa dicti mercurij de quo
fit tinctura et poſtea ſeqr aquã p diſtillatiões et ſic reitera in diſtillando ſup ſuas
feces quouſqȝ aquã biberit et traxerit ad ſe humiditatẽ totã ſecũ mercurialiũ
fili iſta ẽ humiditas ceratiua q̃ ſup omẽs alias manet ſup pugnã ignis: et ſic p
ſolam ſubaȝ mercurij faciꝰ excellenteȝ medicinã albedinis. et ſic tibi uidetur q̃
nos dicamus de uno ſic intellige q̃ nos dicimus de oĩbus nõ expellimꝰ aliquẽ nec
ulgarẽ nec comunẽ: et qñ dicimus comunẽ dicimus pro aliquo aliorȝ quos phy hñt
magis prope in intellectu et qñ dicimus ulgarẽ pro illo quẽ ruſticus intelligit qui
uendit in apotheca: ſȝ bene credas ibi ubi ipe eſt cõe ponit ſicut ſimus nos
qui illũ cognoſcimꝰ in propa ueritate.

Exuberatio alia facta de corpore

ET ſi tu uis exuberare tuũ argentũ uiuũ cũ humiditate quã nã tibi p̃para
uit cicius fixabit rõne ſue pmanentie. Igit exubera eũ cũ humore cor-
poris p̃parati p ingeniũ nẽ: qr res p̃parata dabit tibi rem p̃paratam et talis
ſicut fuit p̃parata talis erit pfectio et qualis fuit pfectio tale oſtendet in ſua p-
iectione ſup quodlȝ corporũ impfectorũ et ſup mercuriũ ulgarẽ p̃paratuȝ

Rectificatio humoris exuberati p fixionem tincture.

QVm exuberaueris tuũ argentũ uiuũ ul' cũ corpore ul' cũ mercurio añq̃ fixes
oportet te rectificare cum ſeptena diſtillatione quouſqȝ ſue limoſitates hẽ-
ant ſplendorem et claritatẽ criſtallinã ul' margaritinã ul' lucẽ argenti i
ſicut claro talco tũc igit ipa ẽ apta ad faciendũ efficaces opẽnes in fuſibilitate
argenti uiui qñ in illo ẽ fixa ſicut tibi diximꝰ et ẽ ſicut forma pficiens ſine
ſulphure q̃ fit de argento uiuo et ad huc ultra hoc multas alias uirtutes hñt
lapides cõmunes de quibus aliquas tibi dicemꝰ ſup margaritas

Rectificatio p̃larum

OStenſio uirtutis dicte humiditatis exuberate ẽ q̃ hẽas margaritas minu
tas ul' paruas claras quantũ uolueris et illas pone intus tuuȝ uas uitri q̃
hẽat fondũ rotũduȝ cuiꝰ hec eſt forma talis cũ ſuo coopto
rio et pone intus tm̃ de dicta aqua exuberata q̃ natẽ ſup margari
tas ad groſſitiam unĩꝰ cauti gladij poſtea coopi cũ ſuo cooptorio uitreo ad finẽ
q̃ nec puluis nec qcqd aliud ingrediat intus et infira tres horas erunt fuſe ĩ
quadam paſta alba recolige ad ptẽ limoſitatẽ que natabit in ſupficie aque qr illa
ẽ ſua forma exuberata et multiplicata p limoſitatẽ aqẽ mercurij quã ſibi debes
reddẽ qñ tibi dicemus

Diuiſio ſpeciei et unitas illius cum limoſitate aque.

QVando tu uideris q̃ dicte margarite in paſtam albã fuerit liq̃facte per
uirtutẽ aque omẽs integre ſine aliqua alia actione caloris tu poſtea colla
bis aquam bene ſapienter inclinando uas multum bene cũ oĩbus ſuis li

moſitatibuſ que natāt ſurſum : et totū pones intuſ unū aliud uaſ uitreū q
aſſimilat̄ priori et ſerua bene q de dicta paſta non poſſit aliqd collari cū dicta
aqua niſi ſolū mō limoſitaſ q̄ eſt ſua propa forma et coopi bene oīa tua uaſa :
et illud ubi eſt aqua collocabiſ balneū intuſ artificioſe taliter q illud poſſit accipe
actionē caloriſ p ſubtiliatione in uapore aque calefacte et hic fiet p terminu
triū dierz nālium · Fili ſciaſ q limoſitaſ margaritarz cū limoſitate mercurij
coniunget et continuabit et uniet p omeſ pteſ aque ſicut fuſas reſ in liquorē
ſubtilem ſepa de balneo et pone ad ptem

Formatio margaritarz cū introductione forme ſue

POſtea accipe unā formā de argento ſeu exemplar factū artificioſe ad qn
titatem groſſitiei ſecūdū q uolueris facē margaritaſ et ſit deſup deau
rata ab intra ul' ſit facta de duabuſ concauis bene iūctis una cū alia
ad finem q ps forme ul' exemplaris fuerit coniūcte concauitaſ interior ſit to
ta rotonda ſm concauitatē q uolueris facē margaritaſ : et quelz ps dicte for
me hēat unū foramen paruū in tali mō q unū filum aureū factuz ad tenui
tatē uni capilli ul' modicū magiſ groſſi poſſit ibi intrare et qd unū forām
ſit in rectitudine alteri correſpondentis in linea recta quodlz ſuo ſimili ſicut
faciunt illa foramina quadrantiſ : poſtea imple dictū exemplar de dicta paſta ſilicz
unam ptē exemplariſ ſolum modo quouſqz ueniat q medietaſ ſit plena equaliter po
ſtea pone ex trāſuerſo dictū filū auri : et poſtea ſupi de paſta cū una ſpandela auri
ad finē q illa medietaſ exemplaris poſſit bene impleri : poſtea claude exemplar ī
coniungendo pecciaſ et formabiſ tuam margaritaz trahe ex̄ filū auri et uideas cū
cum toto molli q ſit pforata a pte in ptē et trāſi iterz filū : et poſtea api exēplar
et prohice extra et pone ſup platā uitri coopti cum cooptorio uitreo in umbra
q ſol nō tangat ibi p talez modum fac omeſ aliaſ et poſtea pone ad deſiccan
dum ſic tibi diximuſ

Moduſ quo tu debes introducē formā pfectā ad margaritaſ poſtqȝ ipe ſt' formate

QVm formaueriſ tuaſ margaritaſ cum exemplari : et ipe fuerint bene ſicce tu
accipies filum aureū : et ſine tangendo dictas margaritaſ cū manibuſ induſtri
oſe poneſ filuz p foramina quouſqz cordaueriſ tuaſ margaritaſ ad modū de
pater noſter : poſtea hēaſ duo ul' tria oua ſm q corda magna fuit margaritarz et
ſit fractū in quolz capite ſic q caput pforatū uniuſ poſſit intrare in capite al
teriuſ pforato tm iuſte q̄ tum iuſte poteſt ſicut tibi oſtendimuſ p iſtā figuram
et abiciat totū q ē intuſ poſtea pone intuſ margaritaſ et plūba eaſ in dicto

liquore et dimitte ibi ſtare ad terminū uni aue marie : et poſtea pone intuſ dic
ta oua per modum q ſtent in aere intuſ dicta oua et claude oua cum cera et
pone ea in loco aeriſ p quadragintaocto dieſ q ſol nō tangat : et poſtea ad ſolez
p treſ dieſ uertendo oua ab uno latere in aliud de tribuſ in treſ horas totū in
tegre : et uniformiter nō impediendo decoctionem margaritarz . aliud nō te opō
tet facē api oua et frange et inuenieſ margaritas cum tali claritate ſeu
luce q nā non ē ſuffiuens ad danduz ibi tantam in loco ſue minere nec p
nām poſſent inueniri tanti ſplendoriſ ſicut ſunt p artē ſi magiſter ſit fatere

Sic etiã poteſ rectificare illas q̃ ſt̃ diminute per caloreſ balneor̃ qr dñe qñ balne
ant tenẽt eaſ in manibuſ: et tũc corrũpunt ſi ſunt ñales qr artificiales nõ poſſũt
corrũpi ita cito ſicut faciunt ille pp humorẽ fixum exuberatũ q̃ retinet clarita
tem ſicut ſpũs retinet animã que anima tenet corpus inuita mediante ſpũ ſʒ
talis ſpũs nõ ẽ cuiḻ datus ſcire et cognoſcẽ quõ ẽ ſophiſticatus: et ſi tu uiſ rectifi
care diminutaſ in claritate tu poteſ rectificare duas uncias ex illis cũ quarta p
te uniuſ uncie margaritar̃ finar̃ minutar̃ diſſoluendo illas e ſimil' et infor
mando ſicut tibi diximuſ nec magiſ nec minus in dicto liquore. Sʒ ad finẽ
qd' tu nõ decipiariſ in emendo accipe unã et frange et ſi intuſ inueneriſ albam ſicut
de foriſ bona eſt: et ſi eſt nigra eſt ſophiſticha ul' ẽ combuſta in balneis ul' in cibo et
comuniter taleſ ſunt fuiſte ab extra. Qr̃ ſi uideſ q' non ſint bene clare ab extra nõ
emaſ nec frangaſ cum ſignũ q' ipe oſtendũt ab extra tibi ſufficiat. Aliq ſunt q cũ
ſale arco probant eas et cũ uapore ſulphuriſ ſicut magiſ plenarie cõtinet in nr̃o
libro lapidario in quo locuti fuimuſ de aliqbus expimentis ſecretis: et ſi tu uiſ ui
dere tranſformacionẽ rectitudinis qñ margarite hñt ſuã decoctionẽ recipiendo
ſuam ſpeciem infra oua tu loco teſtar̃ ouorũ accipiaſ unũ cãnonez uitrei ad lõ
gitudinem tui fili q ſit factus in hũc modũ
intuſ illum pone filum cum margaritaſ per
talem modum q' tranſeat ab uno capite in aliud: et coniũge capud ſuũ intuſ ãpu
lam in qua ſit aqua margaritar̃ ad recipiendũ uaporẽ aque et luta bene cũ tr̃a
omiã foramina q' nõ poſſint reſpirare nec aer intuſ intrare: et procede p modũ q̃ʒ
tibi diximuſ: et uidebiſ p uitrũ ſuaʒ tranſformacionẽ per ſimillẽ modũ poteſ tu facẽ
rubinoſ et illos rectificare cum liquore mercurij: et ſic de õibus alijs lapidibus p
modũ quẽ tibi dixim' in tractatu lapidarij in ſecudo capitulo de rectificatione lapidũ.
Hic dicem' c̃ationẽ mercurior̃ rubeor̃ ad faciẽduʒ tincturã rubeã de ſua ppa ſb̃a et r
Nunc dicemus creacioneʒ mercuriorũ rubeorũ ad faciendum tincturã rubeam
de ſua propria ſubſtancia ad aſſequendũ opiones ſupradictaſ: Fili tu accipies liq
rem ultimũ qui magiſ grauiter ſepat p diſtillacionẽ ſup cinereſ et illã diſtilla
biſ in balneo p tres uiceſ et poſtquãḻ deſtillacioneʒ poneſ aquã ſuper terrã uiſcoſaʒ
et illa terra cito diſſoluet in dicta aqua: ſepa iter̃ illã aquã per cinereſ: hoc fit per
intentionẽ q' aqua trahat igne q ẽ in terra et conſuet p tinctura: diſtilla illũ liquo
rem iterum p balneũ ad finẽ q' ſpoliet ab igne: et pone ignẽ ſemp ad ptẽ qd cum
fuit diſtillatum trahe magiſ de anima terre cum igne ſicco et cuſtodi tñ q' terra nõ
rubificet qr ſtatim cõbureret tinctura ſulphuris albi iquo debet fixari ignis nr̃i lapi
diſ mercurialis: et hoc reitera quouſqʒ uideaſ terram cõminutã deficienteʒ omĩ humi
ditate: poſtea accipe: et laua ipãm cum diſtillacione et calcinacione quouſqʒ ſit be
ne rubeuſ ſicut igniſ Fili iſte extrahit cum calore et humore: et alter trahitur cum
ſiccitate et frigiditate. Rubificatio mercurij ſublimati in ſuo met igne ad
faciendum elixir rubeum.

Accipe mercuriui ſublimatũ ad albũ ſicut tibi dixim' et diſſolue in aqua mer
curij de qua extraxiſti ignẽ lapidis mercurioſi: et in aqua ſit diſſolutus ignis
dicti lapidiſ tñ ſubaliter quantuʒ eſſencialiter: qñ dicim' ſbaliter dicim'
p ſbam igniſ. Et qñ dicimuſ eſſentialiter dicimuſ ad dičas qualitatum quas ac

ceepit a tiba ignis: poſtea ſepa aquā p diſtillatione quouſq; ſit totū cōgellatū
et alia uice reduc ſibi aquā ſup mercurii ad finē q' ſi l. ibi ē unctuoſitas ſepet
tum aqua p diſtillationē: poſtea alia uice reduc et ii⁹ diſtilla et poſtea paula
tim fortifica tuū ignē quouſq; uideſ nimiſ fortiter rubificari: et ſi nichil ē ibi q'
ſit ligatum cum igne lapidiſ continua tuū ignē quouſq; uideas q' ſublimatū
ſit ſublimatū et fixum q' ē in uaſe rubificatū et ſup iſtum fixa ſua elementa
ſicut tibi diximꝰ ſi bene noſ audiſti et hēbis de mercurio elixir ad plenū

De modo fermentorū compoſitorum

Fili tu debeſ ſcire q' ſunt duo fermenta cōpoſita de tinctura: et fermtata cō
poſita de liq̄faciendo fermenta cōpoſita: de tinctura ſunt in nūo ſeptē ſicut
patet p tabulā fermentorꝝ et p figurā tincturarꝝ ſituatarꝝ in ·vi· litteris
alphabetalibus ſilicet ·B· C· D· E· F· G· B· ſignificat ſimplicē aquā
rubeā· C· ſig̃t· ſulphur rubeū ſimp̄x· D· ſignt· aurum diſſolutū ſimplex
E· ſignificat aquā rubeā cōpoſitā· F· ſig̃t· ſulphur rubeū cōpoſitū· G· ſig̃t
aurū ſolutū compoſitū: et ab iſtis naſcunt̃ tot figure triangulareſ quod ſunt
camere dicte tabule ſicut p figurā circularē ſtat ſignificatū. Fili qn̄ tu euacuaueris
ſolūmō unam de cameris dicte tabule p factū expientie tūc ſcies qd ē nr̃a phya
et utilitas illiuſ: et hīc potes trahē mltos ramos ſi ingenioſus es in opōne ua
cuitatis ſe euacuarꝰ dictarꝝ camerarum De modo fermentorꝝ compoſi=
torꝝ et de liquefactione quod noſ uocamus gūmas.

Fermnta compoſita ſunt de liq̄factione q' nos uocamꝰ gūmaſ tot quot ſunt
fermenta tincturarꝝ et ſunt ſucceſſiue ſup illos q fluere debent et ingredi oēs
tincturaſ p beneficiū adminiſtrationis quod fit ſup illam de liquore ultimo ſi
plici ul' compoſito et iō nō erit tibi dīā niſi illa quā compoſitū tincture accipit per
uirtutē dicti liquoriſ et fuſionis et pmanēcie uere dulcedinis: qr̄ loco aque rubee
ſimpliciſ mitteſ aeream rubeū ſimplicem: et loco aq̄ rubee compoſite mitte aerē
rubeum compoſitū· Simplex ſignificat tibi p· H· et compoſitū ſignificat p· I·
exm̄ qn̄ uolueriſ fermentū compoſitū de liquefactione fac primo illū tincture
et multiplica illū cum igne lapidis in diſſoluendo illud cū aqua lapidiſ uel ſi
pliciſ mercurij: et p ſimillē modū diſſoluat ſulphur poſtmodū congelet et bene
rubificet ſicut tibi diximuſ. et iterꝝ diſſolue illud rubificatū inſimul cum aqua p̄
modum in ſimili aqua diſſolue corpuſ fini auri ad quartā ptē ſulphuris rubifi
cati: poſtea miſce aquas: et dimitte fermentare per ·viij· dieſ nāleſ: poſtea
euapora aquam cum calore ſimr̄ facto in balneo marie continua quouſq; de illo
nichil poſſit diſtillari: poſtea pone ſup cinēſ cū ſuo cooptorio clauſo et hīc ſtet q̊
uſq; fixetur humor fermenti: et ſic fermtū tincture rubee compleueriſ bene p
pmā camerā· Iſtud fermtū ē tale q' qn̄ fuit gūmoſū attrahit omē metallū
in ſuā propam nām: et conuertit infinū aurū nimiſ lucenſ et attrahet ad ſuā
puram ſubāz: et liq̄facie ad hoc ut ſit fermentū totū·

Fermentum liquefactionis·

Cum tu feceriſ fermētū tincture illud cōuerteſ in liq̄factioēz cōiungendo
ſibi ·H· ſecundū ponduſ q' ſis et ſcrus tibi demōſtrat p op' nē q̊uſq;
totum ſit fixū intuſ deſcenſtorium· poſtea tu poneſ unā qntām lr̄am et illaꝫ

fixabiſ quouſq; uideaſ q' fundit' ſicut cera ſine dando fumu; et ſic erit factu;
fermtu; liq̄factu; p̄me camē. Iſtud in infinitū pōt multiplicari qr p oīa ſecreta fac
ta de mixtione. Diuerſimode de mixtionibuſ camerar. Et p̄mo de p̄ma tabu
la et ideo oportet te ſcire q' oīa ſulphura ſignificat' p lrās alphabeti ſilicet p
B. ſignificat' ſulphur p̄me camere per C. ſignificat ij^e per D. ſulphur
iij^e per E iiij^e p F v^e per G vi^e p H ſignificat ſulphur
vij^e per I viij^e per K viiij^e per L x^e per M. xi^e p
N. xij^e. per O. xiij^e per P xiiij^e. per Q. xv^e. per R
xvi^e per S. xvij^e per T xviij^e per V ſignificat ſulphur
ultime camere que eſt xviiij^e. p̄ime tabule et per tales litteraſ ſignifica
tur ſulphura aliar camerar. Et p̄imo tu facieſ mixtionē de mixtione p̄
tabule ſicut tibi demoſtrabit' p tabulā ſequentē q̄ dicit' tabula ij^e cōpoſi
tioniſ: et quantaſ mixtioneſ / diuſas facies tanta et tot elixiria cōpones in
exuberata fermentatione et ſicut tu feceris de p̄ma tabula ſulphuri p doctriā;
mixtioniſ illiuſ tabulle elixatiue ſic oīo facē poteris de oībuſ alijſ tabulis dan
ipſiſ tabuliſ dictaſ lrāſ: ſ; numer tabular ſulphurear: et faciaſ diminutione;
et augmentationē dictar lrār tabulā mixtioniſ dictor elixirii p exubera
tione; ſup̄iorē fermentationiſ et compoſitionē fit miſcendo unā camerā in alia aut
aliaſ pluréſ cameraſ in aliaſ plureſ in forma et mō q tibi oſtendit' p dictā tabulam
ij^e compoſitioniſ: et ſic tu eriſ hituatuſ faciendo elixiria iij^e aut iiij^e aut v^e. iſta
aut vi^e. compoſitionū. Et ſic tu feceris de dicta tabula oīo ſic poteſ facē ex al
lijs: et ille mixte ad huc poſſunt multiplicari ſi tu intelligiſ ſituationē dictar
tabular quaſ tibi dedimuſ: et uolumus dare ſimili modo poteſ facē mixtionem
ex elixiribuſ de tabula in tabulā diſcurendo p cameras p̄ime tabule: aut ſimplicit'
aut cōpoſite p cameraſ oīu; aliar cuiꝰ diſcurſuſ doctrina tibi elucidabit' p tabulam
ſecūde cōpoſitioniſ: Et ſicut tibi reuelatū ē ſupiuſ de faciendo elixiria aut iij^e
aut iiij^e aut v^e aut vi^e aut aliar compoſitionū et mixtionū cōpoſitar ſic fa
cere poteriſ de alijs ſequentibuſ: et omēſ poſſūt miſceri multiplicando et reducendo
p̄ticulareſ in unā uniūſalē ſolam quā ul' cui pauci ſunt et fuerūt q appropinqua
runt et p conſequenſ nec habuerūt .I. X. M

Multiplicacio fermentorum per uiam mixtionis

Fili ſi B. poniſ tu cū C. q̄ ſunt due camere miſcet' totū in unum
reſolutione; liq̄factioniſ cū calore ſolū mō. S; ſi cū aqua lapidis iuis fa
cere tuā mixtionem illiꝰ erit melior qr ē prope unionē rer miſcibiliū q̄ iā
ſunt alterata p opa ſupiꝰ dicta. Accipe igit' fili fermentū de B. et illudi de
E et quodl; illor proiciat' in aqua rubea et poſtea coniunge aquas et euapora
illaſ in balnea marine et poſtea pone ſup cinereſ et fac p modū quē tibi diximꝰ
ī p̄cedenti capitulo. et ſi uideſ q' nō fluit coniunge ſecū de aere tm̄ quantu;
fuit expedienſ qr quantū minuit' in leq̄factione tm̄ trahit' aqua p diſtillationē
et p hoc reuelet' tibi ſeparatō qntar eſſenciar. Reſtitue ſibi qcqd pdidit et pluſ
et feceriſ multiplicatione; cōpoſitioniſ ſup aliud cōpoſitū: et ſic matrimoniu; et
ſic matrimoniu; coniungeſ gūma; cū gūma et fermtu; cū fermto: et illud poſt modū
tu poteſ multiplicare finiſ cuiꝰ multiplicationiſ nūq̄ pōt uideri cū ſunt infinita.

Qn̄ noſ dicimuſ magiſ dicimuſ p equipolenciā ad rōnē ſenſus cū ſit certū pōduſ
limitatū a nā pp hoc debet opari· Ideo opari rōnē intentiuā et ſenſuꝫ artiſte in cli
nando ad optatum q nā deſiderat: et hoc ſcire pōt cito ſi modicū et modicū bibe
rit quouſqꝫ uideat fluē qr aliud ponduſ nō eſt ibi pp hoc dicim⁹ et pluſ per ca
tellam ſcita per ſp̄um intelligendi in rebuſ inuiſibilibuſ. Si uides p ſenſuꝫ
ſui intellectus qui utit̃ cum cautella quouſqꝫ uideaſ ſignū quod demōſtrat ł
menſuram p quam ſua nā ponit̃ ad fuſionē q̄ ē totius ſui corporiſ recta pfec
tio: et qn̄ dicimuſ infinitā ad dr̄am uite hominiſ dicim⁹. Et ſi uiſ m̄ltiplica
re dictum fermentū cōpoſituꝫ et illud ducē ad maiorē compoſitionē multipli
citatiſ coniūge illi dictā cameram de . B F. D. H. I et ſi de ma
iori multiplicatione cū uiſ miſce cū alyſ cameriſ p uiam praticalem. Ego et
aliq de meiſ ſocyſ euacuauimuſ totaſ quatuor cameraſ p̄me partiſ tabule infra treſ
añoſ cū magna ſolicitacione: et credo q totū euacuerām⁹ p treſ mēſeſ ſi diuiſio
ibi non contingiſſet ad uoluntatē oīuꝫ. Fili ſi tu ingreſſuſ eſ artē p uiā pratice
ſtatim uidebis omēſ uireſ ſuas: Fili in ingreſſu magiſteryj ē tardatio et mora
qr in p̄ncipio Separacioneſ elementoꝝ ſunt longe et rectificacioneſ illoꝝ et crea
tio ſup̄mi medij mineralis q tenet omēſ uirtutes mineraleſ ligataſ in uentre p
ingeniū magiſteryj p quaſ qcqd dictū ē fit· et ſi omīa fermenta de. D. miſcu
eris cum illō de· G· ſicut tibi dixim⁹ p praticā cameraꝝ p̄maꝝ fiet ſine alia
multiplicatione elixir uł fermētum potātiſ infinite

Nunc dicem⁹ p̄mū opuſ q uidim⁹ ad inq̄ſitionē pfectioniſ mercurij· Fili
tu diſſolueſ p̄mo argētū uiuū ī aqua mercurij: et poſtea ſepam⁹ aquam
p balneū: et aerem p cinereſ: et pone quodlꝫ ad ptēſ poſtea reduc aquā ſup
fereſ ad finē qd̄ diſſoluat̃ quod diſſolui poterit: et hoc p diſſolutū fuerit erit
in forma olei natāſ ſup terram ad fondū aq̄: pone totum ad fermentanduꝫ
cum leui calore p unum diē n̄alē ad finē qd̄ dictū oleū poſſit continuari
cum aqua p uirtutē caloriſ mouentis elementa miſcendo· poſtea ſepa aq̄
inclinando uaſ: et pone intuſ unā cucurbitā et ſup iſtam poneſ allembicuꝫ
ad diſtillandū aquam in balneo et aerem in cineribuſ ſicut ſupi⁹ iam dictū
eſt: et ſeparabiſ aquā p diſtillacōēꝫ ſup cinēſ a p̄miſ fecibus et alia uice
infondas ſupi⁹ aquam que ē ſepata p balneum. Si uideſ q fereſ ſint ī ali
quo humido ſepa humidū ſicut ſupi⁹ dictum ē tm̄ p balneū quantū p Cinēſ.
poſtea cōiunge fereſ ·ij^as^· et ·iij^as^· diſſolutaſ omēs ſimł· et p̄mas proiice et
ab illiſ ſepa aquaꝫ p balneū: poſtea aerē per cinereſ: Fili ſciaſ q hoc q
eſt magiſ calidum in nā debeſ capē cum toto ſuo liquore p diſſolucionē et
continuacionē illiuſ in aquā mercurij qr iſta ē mā q̄ citiuſ diſſoluit̃ ſicut
magiſ calida et aquā ſepatā diſtilla p balneū et aerē eodem modo .V.
uł .VI. uicibuſ: poſtea mortifica terram cū aqua p̄parata modicum et
modicuꝫ quouſqꝫ ſit bene ſicca: poſtea reduc ſibi de aqua p intencionē
aīacioniſ et ſublima quouſqꝫ ſit gelata: poſtea fortifica tuuꝫ ingnē quo
uſqꝫ ſublimet̃ qcqd poterit ſublimari· et cū aqua reduc ſublimatū ſup
rem fixam: et hoc reitera quouſqꝫ ſit fixa ſibi aqua ad medietatē ſui pōderis

et poſtea fixa ſibi de alia aqua p ſublimationē factā cum igne graduato quouſq; uideaſ fluere · qa aliud nō te oportet facere · Semper qn̄ uideris q uiuificat dabimuſ ſibi modicū ſulphurū q conſtringat ipm̄ : et pp hoc Fili cū hoc deficit in ſua cōſtructione pratica nobiſ oſtendit q illud deficiat in ſulphure conſtructiuo · Qr̄ tibi declaret q illud pfecte nūq̄ poteſ fixari ſine ſulphure gelatiuo : et a ſe congellato : nec tale ſulphur gellatū pōt nūq; hēri niſi argentū uiuū fixaſ p minimaſ pteſ quouſq; ſit ipregnatum calore : et ſiccitate q̄ ē de nā ſulphurum : et tanto quanto magiſ gelatum tanto magiſ nām oſtendit ul' uiz q̄ ē calor : et ſiccitas nata in uentre argenti uiui p calorem et ſiccitatē ꝯn cū tarditate tpr̄iſ **fortandū humidū radicale humanū ·**

Nūc dicim⁹ cōpoſitionē aq̄ potabiliſ ſimpliciſ q̄ ſit de ſanguie fixato p nāz ad cō=

Nunc dicimuſ compoſitionē aque potabiliſ ſimpliciſ q̄ ſit de ſanguine fixato p nām ad confortandū humiduz radicale humanū // Accipe aquā quā ſupi⁹ tibi diximuſ q̄ hīt potātez ſoluendi auꝛ ſub conſeruatione ſue forme et ſubtilia in illam p uiam continuationiſ cum in humatione ī balneo et leui decoctione : poſtea pone auꝛ diſſolutum in quadā cucurbita uitrea : et diſtilla aquam et ſepa totum humorē : et manebit ſuba auri in fundo uaſiſ tota ſicca : poſtea accipe de lunaria et deſtilla humorē p allembicū quouſq; uideaſ p diminutionē ſue ſulphereitatiſ q nō poterit magiſ cumbūere · Continua diſtillationē in alio receptorio aliam aquam recipe quouſq; ſup caput allembici nō compareat aliqd de ueniſ in iſta aqua proicieſ ſbam auri : et ſtatim diſſolluet in aqua uegetabilli rōne m̄curij : rectifica ſuū mercuriū afleumate quouſq; uideaſ q comburit : poſtea miſce cum pma cum ſba auri et ē aqua uite

Adminiſtratio dicte aque ī corpore humano : et pmo de aqs tēpantib⁹ illam ·

Adminiſtratio dicte aque in corpore humano : et primo de aqs tēpantib⁹ illaz : Tu accipieſ de aqua uite : et ſepa ſuā humiditatē totā p diſtillationē et ſbā aque que ē purum aurū : Tu poneſ ad ptez et intuſ humiditatem uegetabilem poneſ iij^as ptem fauimelliſ cū omī ſua ſuba ſilicet cū cera : et cū melle : et illam poneſ ad fermentandū in leui calore per · iij^es dies : et quanto magiſ ibi ſtet magiſ ualet : Poſtea pone ad diſtillandū in balneo : et iſtam diſtillationē et fermentationē reuera reuocando in qualibet ſecūda diſtillatione p · iiij · uiceſ

Confectio ſecunde aque

Accipe unum caponē āntiquū uel unā gallinā et depluma et proice interiora ſiue inteſtina et qcqd ē intra ſuū uentrē et ſepam⁹ pedeſ et poſtea ſepam⁹ oſſa et tota caro piſtet : poſtea pone ad allembicū in ballneo diſtillando totā aquaz : et illam pone ad ptem ·

Confectio tertie aque

Accipe carneſ galline ul' caponiſ et ſup cinereſ diſtilla omēz ſuā humiditatē cum igne medio bene continuato et cuſtodi te a combuſtibilitate cineriſ et pone ad ptem humiditatem

Confectio quarte aque ·

Accipe de humiditate ſimplici dicte lunarie et de illa pone treſ pteſ ſup ſbaz dicte carniſ poſtea claude cucurbitam cum ſuo cooptorio uitreo : et cum cera comuni : et pone totū ſup cinereſ p treſ dieſ n̄aleſ cum igne ſerature cōpoſite

postea pone desup allembicū et destilla totam aquā p allembicū: et illā ſerua
ad ptem Confectio quinte aque.
Accipe dictā ſubſtantiā galine ul' caponiſ: et ſup cinēs ſepa totā humiditatez
p diſtillacionem
Confectio ſexte aque
Accipe oīā oſſa dicti caponiſ ul' galline bene minute piſtata et mitte ī al
lembico et ſup cineres accipe totū ſuū liquorē cū diſtillatione.
Rectificatio triū aquaꝝ diſtilataꝝ p cineres
Accipe terciam aquā et qntam et ſextam et pone ſiml' poſtea diſtilla per
allembicū et ſerua ad ptez
Modus adminiſtracionis
Accipe aurum q' ē aqua terminata et humidū radicale et congelatū ī mo
dum coloriſ citrini ſimile auripigmento et mitte ibi medietatē in pma aqᵃ
et ſtatim diſſoluet in aquā glorioſam. de hac aqua accipe ad quātitatez
uni' clocleaꝝ argentei: et miſce cum magna quantitate uini albi: et da ſano fleg
matico in hyeme: et ſi ē colericuſ da cum aqua ſimplici: et melancolico da cum
brodio caulium ut ſit coctuſ muto. et ſi ē ſanguineuſ nō deſ ſibi de hac aqua:
ſꝫ de illa q̄ ſeqt' in uino albo ſimplici. Accipe de aqua auri ad quātitatē me
dij coclearīſ et erunt ſecuri ab oī egritudine et rectificati cōtra qualitatē tpor
et ſi ē in eſtate. Flegmatico da cū brodio galine tenere cum aqua inqua ſit coc
tum petroſilluꝫ. et ſi ē colericuſ da ſibi de aqua q̄ ſeqt' cū brodio galline et ſic ē
ſi ē melancolicuſ et debeſ dare iſtam aquam qn tempuſ excitat' inſtia magna ac
tione ul' in frigore ul' in calore: et ſi uiſ dare infirmiſ adminiſtra p iſtū modum.
Accipe aliam medietatē auri et diſſolue in aqua ſecūda caponiſ et ſi infirmuſ
ē flegmaticuſ da ſibi mediū coclear argenti cū duabuſ ptib' quarte aque: et ſilē
facias ſi ſit ſanguineuſ et ſi ē colericuſ coniūge duo coclearia triū aquaꝝ rec
tificataꝝ. Similem modū facieſ melancolico. Non oportet te dare nec facē aliud
ſi infra tres dieſ non ē curatuſ uel melioratuſ nimis nec cureſ cognoſcē infirmi
tatem qr ſapiā nē p ſuū inſtinctū dedit uirtuteſ lapidi diſſoluto ad curam dū
omēſ infirmitates et ad rectificandū ſe ipm ſicut magiſ large diximuſ in trac
tatu aquaꝝ medicinaliū per talem modū poteſ adminiſtrare ſupmam medi
cinam corpori humano ſemp cū illa ſit nimiuſ digeſta et depurata p induſtri
am tm̄ artiſ quantū p induſtriā nē: et a ſupmo temparāto ē de ducta: nō opō
tet adminiſtrare cum ſupradictiſ aquis. ſꝫ ſolū mō petē ab egroto quē cibū appe
tit magiſ comedē: et cum illo quantūcumqꝫ ei ſit cōtrari' adminiſtra ſibi ad
quantitatē uni' grani milij ſemel tm̄ et nō pluſ ul' in ſalſiamto ul' in ſcutella
ul' in uino ul' in brodio ul' in liquore ſpiſſo ul' cum claro ſecūduꝫ ingeniū q' tu
ſcieriſ ponere ul' ipē appetiuerit. Fili iſta medicina ht aſpectū cōtra omēs
infirmitateſ calidaſ et frigidas nāles et accidentales. Qn̄ uolueriſ te mutare
ab una terra in aliam: et uolueriſ ducē dictā medicinā ſimplicē ul' cōpoſitam
congella ipām et poſtea pone illam in uitreo et duc illam tecū et utē ſit dixi'
tibi illi p liquorem potabillē ul' in omī cibo ubicūqꝫ tu fueris: uirtuteſ hēbunt
tantaſ incredibilleſ nō cognoſcentibuſ ipām ſicut plenarie diximi' in tractatu la

Post hoc videlicet [illegible]

pidarij et qn̄ de illa uolueriſ adminiſtrare leproſo da ſibi cum aqua feiā cōi et ue
nenatis da cum uno albo : **Incipit liber teraius teſtamenti :-**

[H]ILI ad cōpendum dictā medicinā matrē et ipa
tricem omniū medicinarum : oportet te hēre tres
fornaces. Vnum ad calcinandū et diſtillandum
per cineres : Et alium in humādū et diſtillādum
per balneum : et aliū qui ſit p̄ſto ad opa interrup
ta ſilicet ad corrigendū errores ſecundū q̄ ſig
nē tibi monſtrabūt : et debent eſſe rotūdi ſirm
ab int̄ et cum tribuſ medijs factis de focatijs ter
re que ſuffert ignem ruptū in medio totū in
rotundo ad quantitatē corone uniꝰ clerici uel
preſbiteri ul' ad longitudinē digitorum quatuor p
talem modū q̄ poſſit co opi et qn̄ neccē fuīt cum ſuamet pecia : et ab uno medio
ad aliud ſit mediuſ palmuſ bene longuſ ul' larguſ : et quodlꝫ me^m^ hēat ſuam portaꝫ
q̄ poſſit claudi et api ſm diūſitatē focorum . et ſint omēs ſimul' coniuncti unū poſt ali
ud in longitudine et inſiīeno medio facieſ unū cōductū in quolibet de ſuis medijs
ad finē q̄ illud poſſit accipē calorem aliorum p ſurſum et deorſum et ſit facta cōduc
ta inferiuſ in cont̄ ſolaria et q̄ poſſint claudi et apī qn̄ fuīt neccē et hēbis forna
ceſ paratos ad continuandū igneſ diūſos quoſ medicina reqrit uſqꝫ ad finē illius et
qn̄ uolueriſ aliqd facē appropīa tuas fornaceſ ſecundū q̄ reſ reqrit uel in balneo ul' i
cineribuſ ul' in igne flame. Quia in balneo diſtillamꝰ noſ aquas : et in cineribuſ deſti
lamus ſepamꝰ nr̄a aerea et calcinamꝰ terrā in formā aque clare et in igne flame fixamꝰ
ſpūſ : qr ē obteticuſ : et iſte ē igniſ qui dat medicine potenciā actualeꝫ ad omē q̄ ipē
facit : et ſi pendente magna medicina uiſ phyaci in tua pratica oportet te hēre alios fur
nelloſ paruoſ ſolūmodo de uno medio : qr medicine pticulareſ nō reqrunt tot diuſita
teſ digeſtionum niſi ſolūmodo tres q̄ fieri pn̄t in dictiſ fornacibuſ ſicut poſtea dicemꝰ
p ramoſ particulares : et hec ē magna habituatio letitie ad digerrendū ſenſum ī opi
buſ nē ad habendū patienciam in tarditate decoctionū magne medicine : qr nō ſtā
do otioſuſ poteriſ facere multa alia

De Vaſis.

HILI ad componendū omēſ medicinaſ nō indiges niſi forme uniꝰ uaſis q̄ ē de tri
buſ fruſtris . ſilicet de uno receptorio : et de uno allēbico et de una cucurbita . ſꝫ illd'
accipit diūſ nominiſ ſecūduꝫ diuſitatē ſue oponiſ . Qr qn̄ ē p intentionē diſſoluē
di dicit̄ diſſolutoriū ul' putrefaciendi et dicit̄ putrefactoriuꝫ ul' calcinandi et dicitur
calcinatorium et mortificatoriū ul' congellandi et dicit̄ congelatoriū : et reductoriuꝫ
et ſublimatorium aduitoriū et reuiuificatoriū creatoriū inhumatoriū putrefactori
um attenuatoriū condenſoriū et ymen : et ſemp nō ē in forma niſi uniū ſolūmodo ſꝫ
quelꝫ medicina reqrit ſuū uaſ formatū ſicut dictū ē de uitro cū ſuo receptorio et

Simplex ut Sulfur quod creatum est ex terra et aqua sine co
mixtione olei mercurialis uel ignis ut fermenti quod hic est [illegible]

cum suo allembico. Fili qn̄ nos dicimus in isto capitulo medicinā huius diam̄ p intel
lectum simplicē ep co se et compositi p se simplicis ē sicut terra uł aqua solum mō
p se sine coniūctione alioꝝ elementoꝝ et sic de quolꝫ alioꝝ cōpositi sicut ē lapis
q ē creatus de duobus simplicibus elementis scilicet de terra et aqua uł elixir q sic
tum ē de compositione et simplicibus decōpositis sic de sulphure et de fermento: et
de simplicibus sicut de aqua et de aere: et ideo fili cū aqua p̄parat̄ ipā indiget suo
propo uase facto sicut supius dictū ē sicut medicina simplex et aer similiter et eis ele
mentis et medicinis simplicibus. Qr̄ tibi manifestat̄ q due res pn̄t fieri simul ī uno
tempore nolli   successionē uł morā seu longitudinē t̄pis p deffectū uasis qr
aliqn̄ duo simul potes facē si esses in penuria uasorum q̄ sunt oīa uni⁹ forme et illa
forma tibi sufficit ad componēdū et ducendū ad finē realem medicinam

Quomodo debes intelligē elementa

Fili tu debes intelligē q elementa sūt oīa composita qr nā nō debet susten
tari nisi in mā simplicis compositi cū alijs elementis cōpositi de mā fina et
clara elementaliter p uirtutē elementatiuā īqua sustētat̄ uirtus uegetabił
Quia pp fili nr̄a elementa sunt in quolꝫ illoꝝ et qdlꝫ illoꝝ ē informa circuli et circu
lus cuiuslꝫ elemītis simplicis mixtum. Fili modū cuiuslibet elemīti nos accipim⁹ p rōnē sue
terminate propetatis sicut aqua p suam frigiditatē et ignis p suam caliditatē et alis
adhuc p respectū ad talem determinationē uocamus nos corpora aīalia uegetabilia
et mineralia elementa qdlꝫ sm̄ dominationē elemīti qd̄ dominat̄ in quolꝫ ipoꝝ et pp
hoc qr̄ successiue sunt nāliter gn̄ata elementa . . secūdum gradualitatē sue diuise sim
plicitatis et grossiciei mediocritatis accipiendo diuisas formas in diuisis elemītis de quibus
nos uocamus elementū corpora mineralia et qcqd una ps ē similis alteri et suo toto et
pp hoc uocat̄ nr̄a medicina ignis qr determinate ipā hr̄ complexionē ignis nō obstātē q
sit composita ex compositis elementis: et contempata cū qualitatibus contrarijs: et qr a
unū compositum ē ingressum in aliud et accipit formā homogeneā p uerā mixtionē
q̄ dicit̄ unio reꝝ alteratarꝫ q̄ penes se hn̄t mixtibilitatē cā ueniendi ad compositioēꝫ
rū ꝑtate ueraꝝ reꝝ alteratarꝫ scilicet eius elemītabilitatē et uegetabilitatē: tūc
ꝑficit̄ circulus spiritus cum quattuor circulis spiciis q̄ faciūt quadrangulū qn̄ erūt dulcifi
cati sicut iste figure tibi demonstrant: hic sic. Qr̄ fili intellige q nr̄a elemīta sūt cōpo
sita elemītata qr in nr̄a terra ē ignis illuminatus et ideo sunt ipā elemēta p con
plexionē sibi appropata ex pte ignis: et similiter ignis et aer in ipā continet̄ et cui
illis pticipat secundum magis et minus et propetatē suaꝝ extremitatū: et sic ē de
alijs elementis qr in nr̄a aqua ē ignis et aer in terra sꝫ ignis ad magis ad profun
dum oīū suaꝝ regionū regesit magis remote quā faciūt terra et aer: et pp hoc istū
ignē nos multiplicamus cum calore aliorū et istū contempam⁹ cū frigiditate aque
et fixamus in humido aquatico q ē mā sulphuris qr humidū ē mā nr̄i ignis sicut ole
um luminis q ardet in lampade et cum tali mā fili auget̄ et augmentat̄ nr̄ ignis q°
usqꝫ sit sulphur qr ignis terre qui comburit et ardet manum mutat̄ in subiectū
aq̄ mercurialis et fit sulphur nō ardens p tempamentū frigiditatis aq̄ incōbu
stibilis: et postea conūtit̄ in sbāꝫ aeris qn̄ ponitur in fusione et iste ē nr̄ ignis qꝫ
debes infigere p certa regimina reductionis in mā humida q̄ ē terminus ad du
cendū in māꝫ secreti sulphuris p humidū radicale qr quanto tu magis occultas

in ſua ſubtili mã magiſ ſuū humidū radicale multiplicat᷑: et quanto magis ã multiplicat᷑ tanto magis opat᷑ ſuū humidū radicale: et quãto ſua mã ē magis ſubtilis ſubtiliuſ: et magiſ occulte penetrat cū firma et radioſa alteratione pp hoc fili ē dictum aduiſanduʒ hui⁹ nãlis opõniſ q̃ fit cū igne quã nimiſ ſapienter debeſ gubernare cum longa demora. Qr̃ in pluritate tp̃iſ conuigit᷑ p̃litas ptui in unã ſbãm ī qua ē unita quedã potens uirtus q̃ ē tota eſſencialiter cõpoſita de igne cū humido radicali: et ideo cum ſit igniſ compoſitus ex pluribuſ ptibuſ ignitis. hr̃ potẽtatem ignibileʒ ad igniendū alias ptes: et cū ille pteſ ſint ignitiue ſūt coloratiue q̃ hñt potẽteʒ alterabilē ad colorandū et tingendū aliaſ ptes: et ſic dependet coloratiuuʒ de ignitiuo: et de ignificabili colorificabile: et de ignificare uenit colorificare: et hoc ē qr nr̃a tinctura nõ ē niſi puruſ igniſ cõpoſituſ: ex mltiſ ptib⁹ coeſſentialibuſ cõiunctiſ p arte clarã et ſitã: unde dicimuſ q⁹ nr̃ ignis facit ī una hora hoc q⁹ ſol et ſtelle faciūt in mineriſ in mille ãnis. conſidera fili hoc et intellige quo mõ et qua uia nr̃ ignis nutrit᷑ et creſcit q̊uſq; uenit ad illud poſſe p qd oſtendit uirtutē ſulphureaʒ p ſuam propietatē q̃ congelat om̃e argentū uiuū fili accipe exemplū expimentale rõne phye nr̃e q̃ docet põtenter in nr̃o magiſterio q⁹ ſicut calor nãlis ſimplex terminat ſuū humidū radicale ſimplex digerẽdo et congelando illud ſ'm ſubtiliatione cibi limitati ad proportionē ũtutis caloris nãlis digerentiſ ſ'm manifeſtat ſecūduʒ regimen reductioniſ in ſbãʒ ſulphuris ſic calor compoſitus et multiplicatus in humido maturato digerit maturat congelat mãm crudã argenti uiui ul'gariſ cõpoſite in terminatione ex forma metalli: unde fili multiplica ignem in ſbã ſbtili nr̃i argenti ^meĩ^ uiui et congellabit illud ã om̃e compoſitamentū. Qr nã demoſtrat q⁹ infans natuſ ul' puer lactans non poteſt capẽ cibum magnum niſi p calorē nãleʒ matriſ pius digerat᷑ coquat᷑ et ſbtiliet᷑ et in ſuccū lactis conuertat᷑ q⁹ ē cibus et propium nutrimentū infantis et hoc inquirit fili nãliter nã in ſuis props actionibus cã nutriendi fetū factuʒ ad hoc q⁹ nõ potuit capẽ in cibo groſſo q⁹ attrahat et ſugat in ſbãʒ lactis quouſq; nutritus poſſit capẽ cibum groſſum. fili tuū ſpeculuʒ ſit g̃natio et mutatio infantis humani ad creandū nr̃m lapidē et hic totū regimen ſanitatis ad quodlʒ qlʒ bonuſ phyſicuſ debet ſuū intellectum dirigẽ

Animatio elementorum et noticia illorum

Fili nr̃m argentū uiuū uel ps illi⁹ ē aqua diſtilata a terra ſua et terra nr̃a ē ſimiliter nr̃m argentum uiuū aĩatuʒ: et anima ē calor nãlis q ſtat colligat⁹ in p̃ma eſſentia elementor̃ argenti uiui. Qr̃ te ſcire facimus q⁹ aqua debet tenẽ modicum de hoc calore aliter nõ eſſet animata et ad hoc faciendo hẽm⁹ elemẽtatiuitatem q̃ elementat et aĩat elemẽta complacentẽ ſolutione et putrefactione q̃ nãlr nãli calore penetrante omẽſ pteſ elementales diffundit᷑ p totã nãʒ eſſencialiter et diffuſe ligat᷑ cum dictiſ ptibus eſſencialibus p partes minimas ad finẽ q⁹ in ſepatione elementor̃ calor ligatuſ et copulat⁹ cum mã eſſentiali trahat᷑ p diſtillationē et mã cuiuſlʒ elementi manebit animata ex igne nãli q ē calor uiuificatiuus de quo oĩa elementa exuberant et quanto aqua ꝯtiui⁹ diſtillata fuit tanto magiſ ipã erit ligata cum partibuſ coeſſentialib⁹ argenti uiui cū q̃buſ ē copulat⁹ calor nãlis ſic appnet in oleo ui rebuſ calidiſ liqdiſ. Qr̃ fili conſidera drñm q̃ ē inter aquã et oleū qr uiſus

ſir

nõ demõſtrabit

non demoſtrabit diſſimilitudinē p ſolaȝ ſuā ſpecieȝ ſilicet pſuū effectū ſi ſcis cōprobare p
intellectū ſi theoricus es in nr̄o magiſterio. Cū igit̄ una ps caloris n̄alis ſepat̄ ab alia per
uim ſolutionis tūc fluit mā̄ et ſepat̄ a maiori uirtute cum ita ſit q̄ ipā pdat̄ in ſua
fuſione a calore n̄ali et a ſuo proprio et cōn̄ali humido. Sȝ cum alia uire ibi redu
cunt̄ p coniunctionē illa recipit corpuſ cum magno appetitu p confortacionē et
reſtaurationē integrā et ſic ſulphur coniunge cū ſulphure et humiditatē cū ſua ſili
humiditate qr̄ uirtus igniſ ſemp ignis mā multiplicat̄ in ſe r̄one ſue eſſentie et
ſue n̄e et facit humiduȝ radicale totum nouū ſicut p experienciā leuiter tibi po
teſt monſtrare lapis lunarie magne. Similiter poſt ſepacionē elementorꝝ cū ſemp h̄eat
appetitū ad humidū propium cum quo calefiat calor n̄alis: et in quo imprimit ſuaȝ
formā et ſuam ſimilitudinē. Videas ſup hoc q̄ mā in qua calor debet opari et ipi
mē̄ ſuam eſſenciaȝ ſit bene ſubtilis ad finem q̄ totū poſſit fieri ignis et humiduȝ
radicale et mā̄ ſubtiliet̄ p decoctionē longā et ſuaueȝ cū regimentis contrarijs que
ſunt opōnes n̄e. Fili intellige hoc q̄ duplicē calorē oportet te h̄ere ab igne comuni ſilicet
humidum colligāſ et coniungens cū nutrim̄to ſp̄us et ignē ſiccum diſſoluentē et diſ
truentē flegmata poſt condenſacionē ſp̄iuȝ terminatorꝝ p ignē humidū

Hunc dicemus quomodo debeſ intelligē actus ad cōtempandū elixir

Fili tu debes ſcire p intentionē ad contempandū elixir tuū q̄ om̄e tēpamentū
ē conſtitutum p p̄maſ qualitateſ ligatas in mediatis eſſencijs qa te oportet ī
illiſ ipm̄ tempare p confortationē qr̄ ſic ult̄ nā. Sȝ cū tu potes uidē q̄ p̄me qua
litateſ nō poſſunt h̄ei niſi ſub forma ſb̄ali et compoſita uiſibili: tibi expedit q̄ ſb̄a cui
lȝ elementi nimiſ ſubtiliata et depurata ad finē q̄ qualitas uni⁹ elem̄ti nō turbetur
in tempam̄to medicine p qualitatē alteri⁹ q̄ ē in illomet p defectū p̄paracionis. Quare
manifeſtū tibi ſit q̄ in aqua ē aliqd de terra indigeſta q̄ debet̄ ſubſtentam̄to ſp̄us
poſt ſuam p̄paracionē male rectificabit̄ pp hoc qr̄ ipē h̄ebat in ſuo uentre de qualita
te ſicca q̄ ē ppa qualitas terre: et p illam conturbabit̄ lapis frigidus ad faciendū
ſuam actioneȝ et elementis. Videas qr̄ p deffectū p̄paracionis uel ſiccū
non confondit frigidum: et nec frigidū ſiccū nec humidū ſiccū nec frigidū humi
dum nec humidum calidum nec calidū humidū qr̄ aliter lapidē non poteris tē
pare nec illū ducē ad tertiū gradum ſpecificū tibi expediat uiſibiliter q̄ tu ſcias q̄ntum
tum tu debes ponē de quolibet elem̄to: et ideo qn̄ elem̄ta rectificāt̄ cū gradibus
ſepacioniſ: hoc facimuſ ad finē q̄ lapis conūtat̄ in quatuor qualitates elem̄tales
et q̄ q̄lȝ illarꝝ ſit fortis ſecunduȝ qualitatē ſui elem̄ti. Unde quantū ē poſſibille qr̄
de quatuor qualitatib⁹ excellentibus tibi oportet q̄ contēpes lapidem: et dicte q̄li
tates excellenteſ non inueniūt̄ niſi in ſimplicib⁹ elementis: et elem̄ta ſimplicantur
p uim p̄paracioniſ ad finem q̄ qualitas uni⁹ non impediat̄ p qualitas alteri⁹ et ab
illiſ reſultet tēpam̄tū ſecūduȝ confortationē ul' debilitationē q̄ fiunt p uiā reduc
tioniſ: et iterꝝ ligant̄ elem̄ta et fiunt q̄daȝ aqua conpoſita q̄ continet ī ſe oīa
elem̄ta p̄parata que aqua fixat̄ p minimas ptes et congelat̄ in ſuo fermento p
modum reductionis: et p talem modū elementa cōtempant̄ cum minima actione
qualitatū contrariarꝝ: et reſultat unū compoītuȝ complexionatū tēpamento ca
lidi et humidi frigidi et ſicci: attū p̄ncipaliter ſiccum debet contempari p hu
miduȝ cum frigido: et poſtea p illū ē magis humidū et calidū quouſqȝ uenit q̄d

elixir ſit cũ nobili tempamento

Nũc dicemuſ de tribus inſtrumĩtiſ ſine qbuſ opuſ nõ põt fieri.

TU fili in hac arte debes conſiderare tria ſubiecta inſtrumĩtalia ſilicet ue
getabile q͛ ẽ pncipale mutatiuũ oĩuʒ ſbarꝝ· et elemĩtale q͛ ẽ pncipale mixta
tiuũ elementorꝝ et inſtrumĩtale
qm̃ ſine illo alia nõ poſſet eſſe · et oĩa iſta tria reqrũt q͛ ſint ułr in mã de
qua fit nr̃m magiſteriũ. Quia ſi uegetatiuũ nõ eſt ibi mã nõ poſſet trãſmu
tari ſicut nã reqrit ſcḋm ſua organica inſtrumĩtalia. Fili pncipale effectiuũ hui͛ in
ſtrumĩti ẽ ignis nãlis et ſic elementatiũ nõ ẽ ibi elemĩta nõ poſſũt miſceri cũ bona
elementatione: et ſi aqua nõ elemĩtat de alijs elemĩtis et ſpecialiter de terra iaʒ
illa nõ poterit cibari nec ꝑ conſequẽs hẽbit ſbam ad conſtituendũ ſulphur q͛ ẽ
nr̃m ſupmuʒ me^m: nec inſtrumĩtuʒ uegetatiuũ hẽbit ſbam q̇d poſſit mutare et
pp̃ hoc poteſ intelligẽ q͛ in oĩ nutrimĩto paucũ proſunt ſimplicia elemĩta cũ ma
nifeſte nã tibi oñdit q͛ elementa ipã miſcuit cũ ſuo elemento inſtrumĩtatiuo
faciũt mira^les effectus ꝑ ſuã mixtionẽ: et ſimlr̃ quantũ ſeqt̃ nãʒ tibi oñdit per
praticam q͛ meliuſ et citiuſ opant͛: et faciũt multos effectus elemĩtata mixta quã
faciunt ſimplicia propter hoc q͛ elemĩta mixta manent ĩ proprijs eſſencijs eletorꝝ
et de illiſ cibant͛ oĩa ꝑ uirtuteſ ſuorꝝ inſtrumĩtorꝝ et ſic ligant͛ ſiml' q͛ maior
ps uni͛ ligat͛ cum maiori pte alteri͛ et minor ps illi͛ ligat͛ cũ minori pte al
terius omẽſ in ſiml' alterantes ſe ꝑ ſuas ꝑprias qualitateſ. Sʒ illa colligatio
fili fit in diuſis proportionibus ſicut tibi dicemus ꝑ capitullũ ſuccedẽs: et diximus
in capitullo de ſua creatione et in capitullo ĩ mediate pcedenti illud ꝑ quod pa
tet q͛ reqrit͛ q͛ mã nõ ſit uacua tali inſtrumĩto ꝑ q͛ elemĩta debẽt elementari
et ſi inſtrumentaletiuũ nõ ẽ ibi elementatiuuʒ nõ hẽbit q͛ eũ gubernet ad ele
mentandũ elementa ad intrandũ compoſitionẽ ſulphuris mediante inſtrumĩto uege
tatiuo et ſic tibi maĩfeſtat͛ q͛ unum nõ põt eſſe ſine alio ſemp cũ drã ſucceſ
ſionis oꝑonis. Qr̃ qñ nos uolum͛ ponẽ inſtrumĩtalitatẽ ĩ mã nos uadim͛ ad regi
mentũ diſſolucionis q͛ ſupi͛ tibi dedim͛ et hic incipit uidẽ elemĩtatiuitateʒ
et inſtrumĩtalitatẽ: et qñ uolum͛ q͛ ipã elementet ſua elemĩta nos uadim͛ ad ſe
cundũ regimen reſolucioniſ: et ſtatim incipit hic naſci uegetatiuitaſ q̃ ẽ cã alte
randi et tranſmutandi elemĩta cibata ꝑ elemĩtatiuitateʒ in ſulphur ꝑ oꝑones
terciꝫ regiminiſ ꝑ quã fit congelatio nr̃e· et iſtud ſulphur fili cũ mã ex qua il
lud creatũ eſt que dr̃ argentum uiuũ ẽ pura et pma mã metallorꝝ in qua
mã ſunt ułr omiã tria inſtrumenta infixa ꝑ uirtutẽ dictarꝝ oꝑonuꝫ q̃ hñt
potateʒ tranſmutandi unũ metallũ in aliud cum pfecta et mira^lli tranſmutacione et
ſup hoc dixerũt aliq ariſtotillenſes q͛ impoſſibile ẽ tranſmutare ſpecieſ metallorꝝ niſi p
mo reducant͛ in ſuam pmã materiaʒ cũ ſuis inſtrumĩtis et q͛ dicta pma mã ĩ muta
ta in illiſ cum qb͛ et ꝑ que faciant artificialiter artiſta ſuas tranſmutaciones ꝑ reſpec
tum ad nãm: pp̃ hoc habem͛ a nã tria nobilia regimina oꝑoniſ ꝑ q̃ nos cream͛ omia
tria inſtrumĩta q̃ mutant materiaſ in hoc quod dixim͛

Nũc dicemus q͛ colligacio ellementorum fit in diuiſis proportionibus

FIli colligatio uł mixtio elementorꝝ fit in diuſa proportione ſcḋm pfectatẽ cuiliƀ
elemĩti ꝑ talem modũ q͛ lʒ q͛lʒ elemĩtorꝝ fit ingreſſuꝫ ꝑ elemĩtatiuitatẽ ĩ q͛lʒ

elem̃tatum ſemp in actione unũ elem̃tũ ē magis forte q̃ʒ aliud in ſuo mixto et ſic ē
in omibuſ mixtis ul' elemtatis : qr elem̃tare non ē aliud quã miſcẽ ſeruata tñ di
uerſitate ſue differentie et iſte colligationes facte in diuerſis proportionibus nos
uocamuſ numeros : qr p illaſ elem̃ta ſtant ligata in elem̃tatis : et ideo opone q̃
fit p actionẽ aliqñ inuenit ignis elem̃tatus nimis actiuuſ pp hoc q de humi
do cum quo ē ligat⁹ hñt adherentiã : et cũ illo de quo exiuit quod nõ h̃ret i
gniſ p ſemet ipm̃ et p terram ul' de terra aqua ē ligata ad modũ deorſũʒ con
tinue in hoc q corrodit et p humidũ aereũ h̃t nutrim̃tuʒ ſicut iam dixim⁹ in capitu
lo et in multiſ alyſ et totũ hoc nõ põt h̃re igniſ ſimplex ſicut ē fili de frigiditate
aque q̃ continet p ſiccũ terreſtre q̃n locuſ eſt ſibi aptus ad finẽ q illa poſſit i
trare intuſ ſuũ uẽtreʒ in loco ſp̃uſ aerei : attñ ip̃a acuit p acuitatẽ igniſ ad pe
netrandũ : et q̃n ē intuſ corpuſ ip̃a ē magiſ apta ad infrigidandũ illud et induiã
dum cum tota ſua mixtione : et hoc nõ poſſet facẽ aqua ſimplex . p talem modũ ē de
ſicco terreſtri qr illud nõ poſſʒ intrare ad deſiccanduʒ et congellandũ corpuſ humidũ
ſi illud nõ h̃ret adherentiam et accuitatẽ alioꝝ elementoꝝ ſicut apparet p nr̃m
lapidem ſulphureum pp hoc ſit tibi data in clara notiqa cã q̃r et quõ dictuſ lapis
oportet q creet ex quatuor elementiſ rotatis in . iiijor circulis ſpiris ligatis cuʒ
ligam̃tiſ chatenaꝝ deauratarꝝ ſicut ſua actio tibi põt manifeſtare cũ clara expiẽ
cia et qr talem actionẽ ſimplicia elem̃ta nõ
phy dictum colligam̃tum mixtiã mirabillẽ p quã reſultat alia q̃dam ũtus ultra
tria inſtrum̃ta q̃ ſupi⁹ dixim⁹ in elem̃tato
intemetip̃o recolligas omeſ uirtutes q̃ cãnt in conpoſito q ip̃e ſunt qnqʒ i nũo
ſilicet cui'lib; ſimplicis elementi q̃ eſſentialiter ē illi magiſ propi
qua ſ'm nãʒ et iſta ē inſtrum̃talitiua . ſecũda ē uirtuſ mixti proportionis iiija
ē uirtuſ q̃ iuuat actionẽ mixti elem̃toꝝ p quã cũ dictiſ elem̃tis conſtituit et for
mat actio minũ mena ē locuſ uaſis mineralis cũ adiutorio illiuſ ſp ſua
nã non intrat in medicina ſolummõ eſſentialiter ſicut fa
qnqꝫ uirtuteſ . Fili qñ nos dicim⁹ h' uirtutẽ celeſtẽ intellige uirtutẽ igniſ comuniſ q̃
debet mouẽ inſtrum̃tuʒ uegetabile q ē intuſ mã foꝛ tm̃ et ſigillatiuũ tm̃ quãtuʒ
ē bene formatũ p ig p reſpectũ ad nãm et igniſ comuniſ format⁹
ẽ informatuſ et gubernatuſ p ſapientẽ practicũ h̃endo reſpectũ ad uirtutẽ cele
ſtem et nos uocam⁹ phycaliter ſecũduʒ q ſua actio nos reqſiuit in noſtro
magiſterio untur in arte
Nunc dicemuſ quõ debeſ conſiderare ſubiecta cũ . iiijor condictiõib; et . iiijor capi

Hli ſubiecta capiunt in hac arte dupliciter ſilicet pro inſtrum̃tis ſicut
ſupi⁹ nominauimuſ p q̃ nr̃m magiſteriũ adimplet . Alia ſubiecta inſtrum̃
talia non ptinent niſi ad reſ uiuaſ q̃ arſ nõ põt retinẽ p raritatẽ nẽ ſue
et ideo nõ põt illa uiuaciter generare ſi intellectuſ nõ ſupplet cũ ſubſidio aliquoꝝ
expimentoꝝ diuina ſuppleta p ſcientiam nẽ ſtellate organiçate armoniaſ cum inſtru
mento ſenſualitatiſ q p artem expientie ſe totũ declarauit nã coadiuuante a ſu
pna p aliquaſ multaſ uiceſ in tantũ q loq certaſ reſ et moueri faciebãt cũ aliq
buſ uirtutibuſ infuſis in mõſtriſ ſupne influentie ſicut faciũt lapideſ et ũba
et herbe in qbuſ multa uirtuſ influit et naſcit p Quintã eſſentiã ſupne nẽ

infime ꝑ ſuos bonos motuſ et ſubtiles mixtioneſ. Vnde uirtutes cãnt in mateꝛijs ſimpli
cibuſ ligatis cum groſſibus ſecũdum intellectũ ſenſualẽ ſupne nẽ q̃ ſunt poſtmodũ mi
racula ſicut dicem⁹ cuilibet bene intelligẽti in uolumine reꝝ ſenſibiliũ debes intelli
gẽ ꝑ aliũ modum ſbiecta in loco mẽ inqua ſtando ſupradicta inſtrumẽta q̃ ſt trãſmu
tamentum illiuſ ſm ſpalez diam illi⁹ ſue prope et nãlis concordancie et determina
cio dicte mẽ: et ideo fili dicem⁹ tibi q' tu debes conſiderare modũ iſtoꝝ ſubiectoꝝ tm
mãliter q̃ntuz inſtrumentaliter cũ quatuor condictionib⁹ ad finẽ q' per illa mouetur
intellectuſ hituat⁹ et cõdicionat⁹ ad diſtruendũ dicta ſubiecta mãlit᷑ et ſublimare
inſtrumtalia oĩa ſiml' cũ mãlib; et hoc q' ſm qdlʒ ſbiectum tã male q̃ȝ inſtrumẽta
le ſtat condicionatũ ꝑ ſuam eſſenciã et ꝑ ſuã nãm: qr ſubiectũ mãle et inſtrum̃
tale q' ẽ leo uiridis hƚ unã condictionem intra ſe et aliq̃ in ſuo hƚ cõdic
tionem: In leone uiridi dñat ſubiectũ mãle rõne ſue groſſiẽ ſbe q' impedit inſtru
mentale q' nõ oportet q' hĩc recedat ꝑ ignẽ extraneũ quouſq; ſit infixus in ſbaȝ
ꝑ opõnez et infimo gelato. Inſtrumẽtale dñat rõne raritatiſ ſue mẽ et pro ſpali
poſt illud q' ipm̃ recepit de aqua ul' de aere in quo ſunt ſue aiã uiuificatiue
q̃ ipm̃ uiuificant: et poſtea ſic res uiuificata opat cũ re uiua et de hoc dabim⁹ tibi
exemplũ de argẽto uiuo ſblimato qñ ẽ uiuificatũ q' ſumit inpſſionẽ ſȝ poſtea
ſtatim pdit ꝑ ſblimacionẽ ſi poſtmoduȝ nõ recipat ꝑ ſblimacionẽ q̃ ſibi ad dũt uitã
ꝑ opõnez ſiccam et cognitam ꝑ autenticũ opariuȝ. Prima condictio fili q' tu debes
hẽre cũ ſcĩa hituata ẽ q' de quolȝ ſubiecto extras ſuam propetatẽ uirtuoſaȝ cũ cõ
ſuacione ſue eſſentie cum propa diffuſſione: et ꝑ uiam pratice formate trahas a
potencia in actuȝ ad finẽ q' differat ab alio ſubiecto. Secũda condictio ẽ q' in
pratica obſeruet diã ſubiectorũ tã mãluȝ q̃ȝ inſtrumẽtaliũ ſicut uegetatiua
leoniſ uiridis differt a uegetatiua ſulphuris in ũtute et ſba q' ẽ fumus aq̃ gela
te ꝑ groſitiem corporalẽ fixã et perfectionẽ. Tercia condictio ẽ q' concordancia
q̃ eſt inter unũ ſubiectũ ẽt aliud tã mãlr q̃ȝ inſtrumẽtaliter nõ deſtruat ſicut
cõcordancia q̃ eſt inter terrã et aquã et aereȝ: et aerẽ et ignẽ ul' inter corpus et
ſpũȝ qr ſpũs concordat cũ corpore in corporalitate. et inſtrumẽtalitate cũ diã con
cordancie ꝑ cõcordanciã unitatis quã diſſolucio fecit in illis duobus: Quarta
condictio eſt q' nobiliori ſubiecto attribuant nobiliora elemẽta pticipancia i eẽn
cia cum nobilioribuſ pncipijs ſicut in lapide qñ ẽ creatus nobilior in uirtute et
ſba quã ẽ ſua minera de qua exiuit in aere nigro quã aqua et ignis magis q̃ aer
et mixtũ magis q̃ȝ ſimplex: et ꝑ tales condictiones põt cito hituari intellectus illi⁹
q ult ẽẽ praticus in opõnib⁹ nẽ mediante ſecreto pfectiuo contento in tractato ꝛ
cõpendioſo q uocat uade mecũ de nũo phoꝝ.

Nũc dicem⁹ de tẽperamento lapidis et quõ ſtat i. iiij°. elemẽtis cũ diſtẽpamento

Noſter lapis morat cũ oĩbus ſuis elemẽtis et totuſ ẽ in quolȝ illoꝝ poſt ſuã
ſepacionez q̃ uocat mixtio reꝝ mixtaꝝ qr ipẽ totuſ in terra magiſ mortuuſ ſic
harena ſabuli ſtat et iacet ſine uita ꝑ magnã ſiccitatẽ. adhuc magiſ tibi di
cimuſ q' ille ẽ totuſ in ſuo aere: ſȝ qr hic ſtat ſbmerſuſ in magno mari ſuffocatuſ eſt
calor ſuuſ nãliſ ꝑ humiditatẽ excedentẽ: adhuc dicemuſ magiſ q' nr̃ lapis ẽ tot⁹
in igne: ſȝ qr iacet inbibitus ꝑ magnũ calorẽ manet ibi combuſtus ſine cõdimento
totiuſ actus uitaliſ. Qua ꝑꝑ tibi reuelet q' in nullo extremoꝝ ſtantibus q̃litatib⁹

excellētibuſ ſtat complexio tempata p quā reſultāt omēſ actus uite niſi in ipiſ mixtis. Igit̄ qualitateſ excellenteſ omēs ſimul debite cōiungant̄ in uno mixto ſilicet q lapis calidus: et lapis frigidus: et lapis ſiccuſ: et lapis humidus equaliter in ſimul tem perent̄ erit complexio precioſa q̄ dat originē ueri temperamenti p actionē manualē qualitatū pmar excellencium q̄ ſunt elementor: et p hoc tibi māifeſtat̄ quō nul la complexionaliſ qualitas ē excellenſ niſi in elementis cū ipā mixta rūpunt in ac tione iuncta pmutacioni quouſq puenit ad illud mediū inquo ſpecies pfecti mix ti pot̄ conſtitui. Qr fili cum iam conſtet q nulluſ actuſ uite ſtet ſine medio iūge aq cum terra ſicut nā reqrit in ptibus minimiſ quouſq reſultet nr̄ lapis q nō ē nec u nus nec aliud. et dicet̄ quodāmodo ſmenna q ē de nā incompleta qn̄ aqua fuit ge lata p uaporē terre: et me^m^ approximatū ad nām aeris. Sz qr tenet mltū adhuc de nā ſicca pmi extremi nō poſſet adhuc contempari p aerem niſi grauiter fieret ad humidū impſſionē cum adhuc nō pticipat tm̄ cum illo quantū facit cū terra. Reduc igit̄ p diuiſas uiceſ de aqua ſup terram albam ad finē q fixetur cum ipā et q fri gidum comprimat humidū ad magis pro fondum tūc erit mediū proportionatū in ſic citate ad tollerabilitatē nr̄e aeriſ p uirtutē frigidi aquatici. Coniunge igit̄ aerem humi dum cum ſicco proportionaliter tempato p aquā ad finē q uirtus uni^9^ extremi ex alter ſup aliam: et unū contenpet aliud: et q ſiccū p humidū et humidū p ſiccū totum in ſimul inſpiſſent̄ p continuacionē ſuar ptiuz ad finē q impſſio cum fu eris in tua proiectione acqrat humiditatē ſuam: qr nulla impſſio fit niſi p humidū ligatū in uentre ſicci: et ſiccū in uentre humidi et ligamētum fit p ingſitionē uni^9^ et alteriuſ p decoctionē in igne tēpantie: et poſt talem ligamētū qn̄ humidū ſentit frigidum tūc ſe claudit in uentre ſicci. Sz qn̄ ſiccū inuenit calorē excellentē ab illo ſe deffendit in uentre humidi: et humidū retinet̄ p ſiccū ad finē q totū poſſit pati ignez et p humidum dat impſſio cum ſicco q̄ ē aqua uite mortuor. Fili ſi ta le ſiccum p ſe conuiſum in corpus nouū ſemel accepit impſſionē p uirtutē uni^9^ humidi in ſicco in tali modo q inpugna ignis ſiccuz deffendatur p humiduz a ſeparacione ſuar ptiuz eodem modo q humidū prohibeat̄ p ſiccum de ſua ex alabilitate tarde: et graue poſſet tale corpus pdē: deincepſ impſſionē illā factaz. Fili igit̄ obſerua q qn̄ uapor ſicci fuit in fumuz exaltatus et conſtrictus et con pſſatuſ p humiduz frigiduz conſtrictiuū in nouū corpuſ lucens ac reſplendens ſicut criſtallus p illū inſpiſſes cum humido calido aereo laxatiuo ad finē q p teſ ſicci conſtricti ſe continent̄ cum lamina criſtallina alba fluente ingrediē te trahente penetrante ſine uaporabilitate: et mortalitate aliqua ſz cū ſoliditate q̄ ē propā uirtuſ humidi radicalis et argenti uiui etiā uita oīuz corporū liquabiliū et alior q̄ non ſunt liquabilia: et ſic terminat̄ in fine queſito ignis phor p ſua propā media deductū ad ſuū finē pfectū p ptetuitatē rei quā poſtulabis. Vnde uera pncipia reſpiciūt ad ſuuz finē: et fines ad illa refluunt p media ſi cut iam uiſum eſt in proiectione q̄ uenit a metallo: et in metallū terminatur p conſeruaciones nāliuz medior: ubi ſunt extrema finiū et pncipior. et ideo tibi dicim^9^ q lapiſ nō fit quouſq quatuor uicib^9^ bene diſſoluat̄ et poſtea congellet̄ qr tūc infirmitas media extremor iam proiecta in extremo tempato reuertet̄ gratis p nobilē nām a ſua medietate. Qr ſicut tibi dixi nūq̄ natura

Nulla impreſſio fit niſi p humidum ligatū in uentre ſicci et ubi dr̄ q̄ [illegible] intelligit [illegible]

uadit ad pfectionē nisi p transitū suoꝝ propoꝝ medioꝝ qr tūc cōstringunt et cor
rūpunt qualitates pme oīū elementoꝝ quousq̧ ueniat gratis ad propiū tēpamtū
et indiuidualia q̄ sunt pura nā supmoꝝ metalloꝝ

Nūc dicemus quō debes intelligē sblimaciōē mercurij et quāta ē differentia inter sblimacionē uulgarē et phycalē et de reprobatis infidelibus.

FIli sublimacio mercurij quā nos intelligimus et omēs phy ē decoctio illi9 quousq̧ efficiat sulphur aliqua ps illi9 et alia argentū uiuū et depuratū illud a suis unctuositatibus: fili si intelligē uis nrā sublimacionē tu debes scire pncipaliter duo silicet nāz grossam simplicare et digerē et sublimare calorē q ē instrumētū nē sine sepacione sui ppis subiecti simpliciare et digerē māz fiūt p diūsas decoctiones quas ipā capit ab igne contra nāz excitato p comunē p talem modū q9 calor nē q format oīa nō sepat ne suffocet a dicta nā ymo oportet te illā sublimare et exaltare et Augmentare simplitiando et digerendo dictaz māz per lōgas et lentas decoctiones quas ipā mā accipiat sicut diximus ab igne contra nāz et ad faciendū hoc tu debes imitari quēlz sapientē phycū q debet nāz respicere Fili qn sapiēs phyc9 ul medicus uidet nāz duram et conpactam sic patet in diarchcis. oportet q9 ipē utat medicinis digestiuis diuisiuis et incisiuis ad finē q9 mā dura mollificetur sine destructione nē: pparet leui adhustione: secūdario oportet q9 ipē utat medicinis laxatiuis ad finē q9 mā digesta expellat et dilligenter euacuet: Tercio oportet q9 ipē utat aliqb9 confortatiuis ad confortandū nāz q̄ p uiolenciaz medicine fuit lauata et debilitata in sua euacuacione restauret sibi totū hoc. Similiter debet imitari opari in nrō magisterio cū oponibus supi9 dictis. Qr p pmaz oponez ipē debet attender I. et K p Secūdas L. et M. et N. O. P. Q. et R. et per Terciam reductionē de M. in L. et O. et p Quartā debet intelligē reductionē de N in hoc q9 ē egressum de L. M. et O. cum tu uolueris hēre M. per N. de L tu debes uti cauta euacuacione: et cū leuitate et paciencia quousq̧ L. per M. spoliatur et denudat de N. et q9 propetas nālis uegetatiuitatis nō sepet ab L. p nimis magnā euacuacionē. Qr euacuacio nimis subitanea et repētina

ul infrigidato sunt totaliter fallacia notibillia et deceptibilia et inimica nē: Fili L. non euacuat de N. nisi pp hoc qr pecat seu deficit in attrahendo M et M. desiderat esse cū L. et conūtere in suā nām: s; qr L. est impeditū p N. in retinendo M. M. denudat L de N. que impediebat amorez de L. et de M. et pp hoc intemetipo

recolligē q9 .iij. pncipaliter sunt neccia in nrā sublimacione: Primuz ē dissolucio. Sm constructio et Tercuū restauracio. Dissolucio ē ad euacuandū res plenas: Constructio adindurandū res dissolutas. Restauracio adreimplendum nām:. Semp tū fili restauracionē debes facē paulatī paulatim cū dieta cōgrua et tempata qr nā in suis uasis euacuata solet multū appetē: et ideo magis accipet quam ipā posset conuertē ul digerē nisi p sapientē et nālez opantium non te in regimine dicto: et ideo tibi dixim9 in nrā theorica si nos uoluisti intelligē q9 nā citius conūtit puū ac modicū ad modicū diuisiū in ptes quā faciunt grossum indiuisiū totum in simul et sic multiplicat totū mercuriū et fixat

diuisis

nāz

p digeſtionē et conuſionez quam ignis nē faciat in ſuiſ ptibuſ diuiſis p·iiij^or^· elta
Cum igit^ fili uolueriſ ſblimare mercuriū nr̄z pmo ſepabiſ ſua elementa p talez
modum q ſuū inſtrumētuz in quo ſtat ſua propetas non poſſit ſentire ignē extrin
ſecum niſi ſolūmō illū q ē ſibi miſſuſ contra nāz ad corrūpenduz ſua elemēta poſt
coniunge ſecum ſua elemēta paulatiz paulatiz ad finē q nr̄z ſpueriuz ſeu aſtur re
aſſumat plumaſ quaſ pdidit: et q ille poſſit uolare et coquat^ in ſuo igne p ſpati
um tpriſ q ipē reqrit in nutriendo cū ſuo lacte ſicut infanſ inter mamillas ſue
care matris. Poſtea fac ipm̄ uolare ad celuz quouſq bibat aerē q ipm̄ forte ul
multum indiget: et ſic ipē recupabit potātez ad penetrandū q'lz corpuſ et ad ·t·
mutanduz illud in ·H· ul' in ·F· Fili ſublimatio ē unū nomē gn̄ale
ad omēſ opōneſ pticulariter et generaliter: quia ſecundū opa aliqn̄ ſublimatio
accipit^ pro omibuſ opōnib; q reqrunt^ in pfectione magni opis et aliqn̄ accipit^
proqualib; dictarz opōnuz ul' fiant p humidū ſicut diſſolutioneſ: ul' fiant pſiccū
ſicut in durationeſ. Intellige q dicta opōi fiat cum intentione pfectionis ſue
nē tm̄ qn̄tuz pōt ptinē ad regimen dicte opōnis. Vnde multi infideles fuerunt
excecati et decepti ſicut apparet in ſuiſ notis dampnatis ſilicet in epl̄a de moſtel
iudei abrachali rabi q intellixerūt nāz ſublimationē cū ſicco in igne extraneo et
alij in igne humido cum cibo extraneo et alij ſicut raſis minaldar et eçtulc
reprobauerūt ſublimationē factā cum igne contra nām. Vnde nos dicimuſ q ge
neratio nō eſt ſine corruptione: et lz ſic fit q ipē potuiſſent intelligē q ignis nāls
ſemp nō pōt excitari ſine illo q ē contra nām q ipē poſſit qcquaz facere. Qr̄
uidet^ q tales dabant ſcientiaz ignoranter ul palliose cūz tenebroſitatibuſ ſicut fe
cerūt Beçu Açarabli. Rahſtf Heçodi. Geber. Arabici et multi alij qui
confuſe et cum magna corruptione notificauerūt nāz ſublimationē ſub opōnibus
extraneiſ q nūq fuit de more phye nec adhuc ſub uelamine uoluerūt illā integre cū
nullo mō locuti fuerāt de pfectione p modum traditionis niſi ſolūmodo in forma te
nebrarz ſermonē p q apparet: q ſi tales nō dederūt illā ignorant^ ul' palliose. Si
ignoranter dederunt falſe cognoſcebant certaſ opōneſ ſine qbuſ opuſ nō pōt fieri n̄
integrari p q apparet q falſitaſ et malicia opabant^ in ſuiſ cordibuſ cū ipi darent
hoc q ipi neſciebant ſicut apparet p ſuas extraneas opōnes cū qbuſ opuſ nō pōt fieri
ītē q ſupdicti oparent^ p ignorantiam manifeſtat^ q hoc q magiſ rem pfectam
nominare neſciebant nec cu' nois erat. Vnde noſ tibi dicim' q hec humiditas uij·a
ceratiua erat q ſup omēſ aliaſ manet contra igniſ pugnā / exuberata et multipli
cata cum talibuſ ſublimationibuſ ſicut noſ tibi diximuſ et nō cū alijs q ſunt deſ
tructiue toti' gn̄ationiſ et in hoc exercitando non debet abſcondi turbe xp̄iane ad
finē q glia bonorz nō reliquat^ maliſ qr nō ē credibile q talis propol' diſcredens
a ūitate ſicut maxime fuit ille proditor iniquuſ reprobuſ Moyſes tobelet rabi mo
dorz et tenebre paganorz poſſit intueri et intelligē ad plenū in gn̄e oīūz rerz nā
lium cognoſcibiliū cum non poterit uidē nec intelligē claritatem q ducit ſalua
tionē poītam ad lr̄am in ſuiſ propis libriſ tm̄ de aduentu q factuſ eſt et de ſuo
opamento et uirginitate et de partu ſancte Marie: q de Sancta trinitate et de
ſancto ſacramēto et de ſancto batiſſimo q negant: etiam probāt contra ſuaſ litteraſ.
primo ibi ubi ſue littē dicit. Almiche au bach bacaſ ef: çadit uebiou baahurx

maculim· Iſta littera ſibi dicit q̃ yh̃s xp̃us erat iuſtuſ: et ſic iuſtuſ fuit uẽdit⁹
pro denarijs: Vnde poſtmodũ uocauerũt eum miſerꝫ paruũ p̃cij: qr fuit uẽdit⁹ et
datus pro argento uni⁹ ſotularis. Item poſtea nõ poſſunt ignorare ortũ xp̃i p ſuas
propas lĩas nec uirginitatẽ ſancte marie ibi ubi yſayas pp̃ha ſibi dicit ſic. betore
me rahil yolada betoreme ymo uellah beiblit çacar. Silicet añq̃ꝫ uirgo dolẽt
pepit: et anteq̃ꝫ dolor ſibi ueniret peperit maſculũ. Item adhuc nõ poſſunt igno
rare ſanctã trinitatẽ p fidem tũc ſine oĩ confuſione p ſuas propas lĩas ſcriptas ĩ
bereſid principio. Verſid barac elohym ſilicet in principio creauit de⁹. Nũc ſit q̃ſtio
q̃ ẽ cã qr deuſ q loquebat̃ p os moyſi ſe poſuit in. iij. noie ſilicet qñ dixit ala
hym q̃ ſignificat deũ et nõ in. i.º nec in p̃mo eſt pp hoc qr in ip̃o demõſtrabat
et ſignificabat trinitatẽ quod hoc ſit uerũ apparet q̃ ip̃i iudei praui et proterui
approbabant ſicut nobis reuelatũ ẽ in alio colo p intellectũ ſuarꝫ proparꝫ
lĩarꝫ in tm̃ quantũ ip̃i dicunt ter nec plus nec minus cados: cados: cados ado
nay ſabaoth ſilicet ſanctificatuſ ſit pater: ſanctificat⁹ ſit filius: ſanctificatus ſit
ſp̃us ſanctus: ubi nos dicimus ſanctus ſanctus ſanctus: et ubi nos coniũgimus ⁊
dominuſ ſabaoth deus ip̃i coniũgunt adonay ſabaoth quod ũlt dicẽ deus deus
ſanctorꝫ: p quod patet q̃ qñ dicũt deus ſignificant unitatẽ ſine confuſione ſc̃te
trinitatis ſicut nos: licet qñ uolũt recognoſcere unde ceciderũt in. iiij.ᵐ peccatũ
q̃ nũq̃ꝫ eiſ remittet ſicut apparet p ſuas met ſcripturas ubi dicũt alſecoſſã piſhe ı
iſrael neal arua loaſſineon ſilicet tria peccata comiſit pp̃lus iſrael quartũ nõ
remiſi nec remittam adhuc magis reuelauerũt ſue littẽ nobis in alio libro ubi dr̃
p oſ yſaye pp̃he iudeiſmet q manẽt condẽpnati et tãq̃ꝫ repudiati et cõfuſi ex
pulſi inter omeſ alias gentes aqbuſ recipuit fauorẽ ul' adiutoriũ ul' ſubſidiũ ſũt
in ſua condempnacione approbatũ p ſua uerba ſcripta q̃ dicũt ſic leherpa uſ
mar ſol uchiſama et totũ hoc pp ſua peccata: Itẽ adhuc nõ poſſunt ignora
re niſi ſit obſcuram tenebroſitatꝫ ſanctũ ſacramẽtũ factũ ſub ſpecie panis p ſu
aſ propas ſcripturas que dicunt q̃ ſanguis duorꝫ uultũ ul duarꝫ ſpecierꝫ deb
eſſe ſanctus et ſacratus et adorat⁹ et poſſitus in loco ſacro et digno: et p hoc de
bet eiſ reuelare receptio corpis ieſu xp̃i ſub ſpecie panis cũ magna dignitate ad finẽ
quod ip̃i noſ conuitent culpabilles ſui pecc̃i Vnde nos hẽmus p ſcriptũ q me ĩdig
recipit: et iſte ẽ dignuſ locuſ et templũ ı ubi ſancte ſeruant̃ pp ſaluationẽ fideli
um creſcentiũ: et hoc ẽ declaratũ in duobus ĩibis ſcripturarꝫ in ſuis libris ubi
dicunt lehẽm apũq̃ꝫ. Item adhuc nõ poſſunt ip̃i aliquõ niſi p fuſiã et cecã
tenebroſitatis obſcuritatẽ ignorare ſanctũ baptiſmũ qd ẽ unũ de p̃ncipalibus
medijs ſaluationiſ ſicut ip̃i h̃nt in ſcripturis et in extremitate. xij. librorũ
delecrea ubi dicit̃ in ſuo hebraico iamita yahilo harum çerem mayn huanar
naçam theom colorom yadehu naça ſilicet uiderũt te et doluerũt mõtes
et colles aquarꝫ benedictarꝫ tranſient ſup uos ad finẽ qd ueniatis ad ſaluatio
nem et educet uos de abyſſis et lauabitiſ manũ dexterã ſup uos et facietis ſignũ
crucis in ſanctificatione. Adhuc magiſ ad pluſ probat̃ p ſuaſ ſcripturas ſtat ſcp
tũ p oſ pp̃he yſaye dicemuſ. yſautẽ ymam ueſſaſſom mima haayne hexua: ſilicet
uoſ alij uoſ balneatis in aquiſ conſecratiſ in magna leticia fontẽ ſaluationis p q̃ pot
homo ſcire ſi ip̃i utunt̃ ſecũdũ q̃ ſue littere clare demõſtrãt ſine aliqua gloſula.

Sȝ illa oro quã faciunt quolibet die contra omẽſ xpĩanoſ quã ipi uocant roſa ſa
ua ſit ſup eos : qr hee nichil aliud ſũt quã magne abuſiones quas ipi faciũt p rã
condempnatã in ſuo moyſaico contra nos omẽs : et qr de toto hoc large locuti ſumus
et de omibuſ ſuis delictis et de oĩb9 ſuiſ erroꝛib9 in libro reformacionis hebrayce hic ĩ
uenies mirabilia p que ſtat totũ ſuũ ſecretũ condempnatũ reuelatũ p q̃ apparet i
manifeſte q cum lux declarata eiſ defficiat p ſuos propoſ deffectuſ tales nõ poſſunt in
tueri ad plenũ reſ nãles qr magiſ mixte ſunt in ſcripturis ſubtilius poſitis quã hoc q
dictum eſt p ſuaſ ſcripturaſ qr nõ ẽ totũ poitũ ad ſenſum lrãlem q̃r conuenit ſup
plere cum rõne ſenſuali hoc q iacet ad litterã cũ luce et claritate ſpũſ diuini. Vnde
hoc nõ eſt datum paganiſ cum defectu luminiſ q̃ dat claritatẽ : ſȝ populo fidelli xpĩani
tatiſ ẽ clam donum plene ueritatis : ad populũ igit̃ hẽaſ aureſ xpĩanitatiſ q dabit
tibi ſcienciã ſine tenebroſitate. Sȝ qr uelis capere quõ tu debes capẽ gratiam
qr donum dei erit ſi ibi attendiſ conceſſum teſtamentum pñs ubicumq; ſis elõgatus

Nunc dicemuſ diuerſitatẽ ignis contra nãm ſecundum proprietatem materi=
erum diuerſarum in forma pratice et quõ debeſ illa conſeruare.

Dicimuſ tibi fili q poteſ opari in corporibuſ ſolum modo ul de argento uiuo ſolũ
mõ ul de uno ul de alio. ſȝ hoc cũ certa et diuiſa intencione quã tu debes hẽre
in tua pratica ſecũdũ hoc quod opatus fuẽs : ul te corpore ul de ſpũ ul de ambob9
in ſimul. Qr ſi tu heſ intencionẽ opandi . . . . de corpore ſolũ mõ
lapidem nrm tu potes facẽ illum et hoc p intencionẽ retrogradan decoctionẽ quã
metallũ accepit p nãm, ‸ipsum ducendo in crudũ cõmenſuratũ a nã : et ſi intencionẽ hẽs ſo
lummodo ad opandũ cum mercurio ul argento uiuo ſimiliter de illo tu potes facẽ la
pidem cum tali intencione q nimiſ crudum conuertat̃ in coctũ cõmenſuratũ a nã
Fili illa diuiſitaſ conſideracioniſ fit pp diuiſitatẽ crudi et cocti : nũc poito q qlȝ
debeat tranſire p .iiij.or media opatiã q̃r ẽ finiſ cuiuſlibet cum p illum cõuertat in lapi
dem phyſicũ ſicut erunt .vij. media opatiã ſilicet .B. C. D. E. F. G. H
p .B. ſignificat opõ liquefactioniſ p .C. ſolucio et elementacio : p D. elemẽtacio
et congelatio . p .E. ſublimacio . p .F. elementacio et congelacio . p .G. ſolu
tio et elementacio : p .H. liquefactio. Et p .B. C. D. E. intelligunt̃ opa
mercurij ul argenti uiui : et iſte fiunt cum ſucceſſione decoctionis : et p .E. F.
G. H. intelligunt̃ opõneſ corporiſ et iſte fiunt p retrogradacionẽ incrudacion
onis innouando litteraſ corporis .H. G. F. E. quarũ quelibȝ iſtarꝫ
finitur in i. E. Sȝ pro tanto q corpuſ conuertit̃ de .H. in .G. mercuriũ nõ
potuit graduari .A. B. in C. nec de .C. in D. ſtatim ſicut corpuſ conuer
tit̃ .A. G. in .F. qr quelibȝ reſ conuertit̃ citiuſ in hoc q fuit q̃ȝ facit in hoc
q nũq̃ȝ fuit ſecundũ inſtinctũ nẽ et citiuſ fedet̃ reſ munda q̃ȝ mõdet̃ reſ feda et
ubicumq; reſ tardiuſ fit : citiuſ deſit ul deſtruit̃ rõne ptuũ impurarꝫ que tẽdunt
ad corruptionem ptiuȝ impurarꝫ q̃ uolunt reformationẽ : et ideo q̃n opatuſ fu
eriſ de mercurio habebas ſemp ſatis de mã in pncipijſ ſuarꝫ decoctionũ : et hoc rõne
ſue grauitatis cruditatis et groſſitatis qr illud nõ põt conuerti in nã elemtorꝫ med.
orꝫ pfectorꝫ indiget duplici decoctione ad aleuiandũ ſuam grauitatẽ et ad coquen
dum ſuam cruditatẽ : et ad ſubtiliandũ ſuam groſſitudinẽ quouſq; ueniat ad p
fectionẽ de .E. p ſucceſſiuã decoctionẽ in qua .F. põt reduci cũ reuiſione reincru

dationis · Igit̃ fili intellige q̃ postq̃ · D · transiuerit in · E · statim ab E transiuerit in · F · et ab · F · in · G · et a · G · in · H · et ab · H · in · I · et ab I in · K · et a · K · in · L · Iste littere fili s̃t magne scale unde debes intelligẽ q̃ qñ · E uult graduari in · F · et ab in · G · tūc accipies · F · G · H · p alia significata q̃r p · F · tu intelliges liquefactionez fermtorꝝ et p · G · solutionē fermtorꝝ et p · H · elementationez medecinalez et congellationē : et p · I · multiplicationem in uirtute et p · K · multiplicationē in quantitate : et p · L · intelliges metallū pfecte transmutatū p uirtutē medicine : et totū hoc intellige opone pfecta solummō mercurij ul' argenti uiui · Semp tñ fili nō obstante q̃ tibi diximus q̃ mercuriū indiget p suaz magnā cruditatē decoctionibus duplicibus iterato hoc diximꝰ pp rem cōmensuratā nr̃e supne q̃ respicit ad maiorē pfectionem ad equipollentiā uirtutis sulphur · in qd omẽ corpus pfectuz ē conuersum ul pōt conuerti : et ideo ipm indiget duabus lr̃is · Sz si talē rem cōmensuratam nō hẽs intentionē faciendi tu potes nimis bene abreuiare opus tuū in transeundo statim successiue · A · B · in · C · et A · C · in · D · et · A · D · in · E · sz istud · E · sicut diximus tibi nō erit tale nec de tanta uirtute sic · E · sublime commensuratū in supna nr̃a q̃r sue decoctiones nō fuerūt generate de tanto · Vnde cum mr̃e s̃m suam exigenciaz subtrahit debitū nr̃e / tm̃ illi sbtrahitur uirtus et uis : q̃r uirtutes et uires non ueniūt nisi pp nobilitates materierꝝ et nobilitates mr̃erꝝ exeunt a subtiliatione et rarefactione : et totū hoc nō pōt uenire nisi p tolleranciam mr̃e et tollerancie ueniūt sibi p actionē ignis q est excelsum elementū q totū comburit et totū depurat et ducit qual3 rem in simplicitate de tanto igitur sicut tuū mercuriū r̃ndebit simplicitati · tm̃ opat̃ et nō plus et quanto magis fuīt depuratū magis pure opabit̃ in lucitidate clara · Q̃r tibi declarat̃ q̃ de solo mercurio ul de solo argento uiuo potes facẽ opus pfectū ul' impfectum si pfectū fiet p r̃onez longarꝝ decoctionū et digonuz duplicatarꝝ · Si impfectū hoc erit p breuitatē suarꝝ decoctionū nō ad plenū integratarꝝ q̃ ipm patit̃ r̃one sue appropinqtatis et facilitatis quā ipm ht a sua uolabilitate · Sic fili trahimꝰ nos ab illo ope magis propinque et leuius : sz nō pfectus nisi nō adiutorio suarꝝ decoctionū integre ul p mixtionē sue mr̃e in corpore pfecto sicut tibi dicemus qñ locuti erimꝰ de opōnibus corporis.

De reincrudatione corporis pfecti et de sua diuisitate : et de accidentibꝰ et de pondere.

PEr res supꝰ dictas potes naliter fili intelligẽ quō reincrudatio cocti reincrudat̃ obuiat linealiter decoctionē crudi secūdū cursuz nr̃e quousq3 ambo duo sepatim coniūgunt̃ in uirtute uniꝰ qd nos uocamus lapidē phycum et mediū q̃r sicut clauus q coniungit duas res facit retinẽ simul · Sic nr̃a coniungit hec duo in unū corpus uirtuosuz · Vnde ipā multū respicit q̃ unū uult coq̃ et aliud incrudari ad consequendū effectū cum sbtili artificio sic ult magis p uoluntatē de · A · qñ conseqt̃ nām · Vnde dicimus tibi fili q̃ sicut unum demōstrat in suis decoctionibus diuisas passiones sic aliud in suis reincrudationibꝰ ōndit uisibiliter diuisas potencias · Q̃r sicut supꝰ tibi diximus mercuriuz ē grossum terrestre p suam magnam cruditatē sicut sua materia demōstrat uiuaciter in suis pmis decoctionibus · sic p contrariū corpus pfectū ostendit actiones et

Oportet Subtiliare et rare facere per ignem contra naturā

Ignis reducit ī simplicitatē

accidencia contraria p nobilem et magnā decoctionē quā ipm̄ recepit longo tpr̄e a nā ſicut ſua mā̃ demoſtrat in ſua retrogradata reincruditate: et ſicut crudū demoſtrat multitudinē mē̃ ſic coctū p ſuū contrariū demoſtrat paucitatē / et p ſuam bonā elemtacionē digeſtionē et ſubtiliacionē elementa cocta fixa ſoluunt̃ et fugiūt a crudo q̄ ipa incrudauit p uolatilitatē ſi nō hn̄t retinaculū q̄ debē nē ſilicet ul̄ de tempamto ppi niſtrualis cū informacione ul̄ de propo mercurio cū tu debes intelligē cum ſenſuali rōne q̄z nā reqrit / et ſicut ſpūs ē plenuſ ſplendore corpuſ uidet qī fuſcum et tenebroſūz: Poſtea qn̄ corpus totaliter aleuiat̃ ſpūs implet̃ magno grauamine. Vnde cum tu uolueris corpuſ multū bn̄ diſſoluē. congella de ponderoſo q ipm̄ portabit in ſuiſ manibuſ: pmo fac q̄ illud cōuertat̃ in ·H· et ab ·H· in ·G· per incrudacionē: poſtea de ·G· in ·F· cū retrogradacione et poſtmoꝫ ·F· in ·E· conūtet̃ in lapideꝫ p uirtutē ſpūſ reducti q non ē argētuꝫ uiuū ul̄gariter tctū. ymo ē de corpore prope cognitio et de ūtute ppe ſbe et inductum ſine extraneo grauamine. Qr̄ uelis attendere q̄ opuſ de ·M· reſpirat ad cōſtringendum et inferiuſ manēduꝫ et illud corpuſ ad laxandū et diſſoluendū: et xſm alte conſcēdendū. p hoc tibi manifeſtet̃ q̄ ſi ambo duo ſiml̄ ſunt bene ꝑparata opuſ mirabille facieſ ſine grauiditate citius quā ſi faciebaſ de uno ſolo et multo meliuſ qr̄ tūc unū ſtat in hoc q̄ aliud hr̄ et unū meliorat̃ p adiutoriū alteriuſ / ſnape igit̃ tuū opuſ ab iſtis duobuſ in ſiml̄ ſicut tibi diximꝰ in lapide maiori et hēmꝰ intencionē tibi in ramiſ ſtatꝫ cū tibi diximus de duplici reſpectu accidencium q̄ cānt̃ ex corpore et ſpū qn̄ dicunt̃ in ſimul

De duplici reſpectu corporiſ mercurij · et de ſuiſ opōnibus contrarijs·

Quando opuſ fit de corpore et mercurio ſiml̄ tūc cānt̃ in magiſterio multa accidencia contraria p q̄ opuſ meliorat̃ et fortiter corrigit̃ in tm̄ quantū illḋ hr̄ duplicē reſpectuꝫ rōne corporiſ et ſpūs. Qr ſicut illi contrariant̃ in ſuis accīdibuſ paſſionibꝰ et opōnibꝰ qr ſpūs de nā ſua ſemp reſpirat fixacionē ī uero magiſterio: et corpuſ fixum p modū contrariū nitit̃ uolare in forme aque clare: et ſpūs congelatuſ manet ſicut terra alba bruna ſicut ſal ul̄ criſtallū ul̄ talcū ſpiſſum de qua terra: oportet te ſeparare illam animā ꝑcioſam q̄ tardiꝰ recedit a corpore et hoc cum aqua corpiſ et ide intellige q̄ ſolucio ſpiritualis corporis nō fit ſine cōgelacioē corporali ſpūs ſicut tibi diximus ul̄ elucidauimuſ per rotam phye in cōpendio huiꝰ artis nec congelacio ſpūſ fieret ſine ſolucione corporiſ actiuuſ intellige de ſolucione ſpūalis fixi et corporiſ uolatiliſ p pmūꝫ ſpūm ante ſuā conſtructionē: et non corpiſ fixi ſulphurei inducti nigris oclis qr ē diſſolutūꝫ p congellacionē et conſtructionē ſuimet argēti uiui quā accipit ab igne nē et nō contra nām reſoluit ſpm̄ a corpore fixo in aquā nubiūꝫ et corpuſ de ſpū uolatili conſtringit in terrā congelatam ſic p contrariū mouet igniſ nē congelat ſpūm diſſolutum a corpore fixo ī terrā gumoſam et corpuſ ſpūſ uolatilis fixi p ignem contra nām reſſoluit nō in aquā nubium ſꝫ in aquā phycam. Qr̄ fixum p uirtutē igniſ nē effectm̄ ē uolatile et corpuſ et ſpūſ et humidū ſiccū et ponderoſum leue ſit p uirtutem contrariā uolatile fiet fixum et fixū uolatile et corpuſ ſpūs et ſpūs corpuſ et ſiccū humidū ad modum aq̄ nubiūꝫ et ponderoſum et conſtrictiuū: et ideo fili intellige q̄ igniſ contra nām ſic uocat̃ qr ē p ſuam nām contraria omēſ opōneſ nāleſ cū ſit uſūꝫ q̄ hoc.

[illegible] ſemper ... clare

Oleum ... a corpore ... aqua corporis

Sps nō ſublimatur non ... aquā corporis ... ꝯdunendo aquā corporis ... et nō fugit ab igne ...

Aque et olea ... magis ... ſunt

... aque fixis ...

Ignis ꝯ nām ꝯſtringit ☿ in terrā ut ſal et ſoluit metallū in aquā · Ignis nature e contrario.

Raſis dicit · nō ſoluitur corpus niſi congeletur ſpiritus nec e contrario. nā compoſicio ... ſpiritus congelati in corpore ſoluto et ſua paſſio eſt ſuper ignem. nam ... [illegible] ... niſi per mutacionem ... [illegible] ... proprietatis ... [illegible]

q̄ ignis n̄alis componit ille diſponit ſemp̄ et ducit ad corruptionē et ideo corrūpitur omē complexionatū niſi ignis n̄ē ſibi ducetur. Vnde tibi dicimus q̄ talis ignis ul opo illius nō ē de uirtute ul opone ar̄i magiſterij ymo ē ignis potens q̄ ē purus n̄alis. Vnde fili ſol ſtat potēs in ſigno arietis exaltatus qn̄ uides maīm q̄ ſtat tota cōſiſa. Ideo fili tibi dicimus q̄ nr̄m magiſteriū debet incipi qn̄ ſol ingredit in ariete ul qr̄ ille ibi exaltat in ope ānb qr̄ et potēs dicē ſcire et diſcurrē uerū intellectū quē plus tibi ē dat qn̄ dicit q̄ p̄mus gradus ſublimationis debet bene aſſiduari ſup lapidem quē ſuis quouſq exaltet et ſublimet. et dicimus tibi q̄ ipā nichil aliud eſt q̄ ignis q̄ uerit a potencia in actū quē tu debes intelligē q̄ nō decipiaris: qr̄ ſine illis nō fiunt opera q̄ tibi dixi. Vnde multa ſunt accidencia q̄ cānt p talia opa opa contrarie ſicut tibi reuelatū ē in propetario ſitiſi leuiter. Qr̄ fili uade ad illū qr̄ hic nō pn̄t ad plenum tangi: Item fili cum ſolutō unī nūqm̄ fit ſine congelacione alteri nō debes dubitare unde poteris h̄re terram nec aquā ad faciendū magiſteriū cū igne appropiato. Vnde terra ē de propa ſba argenti uiui conſtricti ul congelati inp̄gnante uitute corporis in igne ſolis p quem argentum uiuū manet ſubiectū phiſicaliter ſicut ſupius dictū ē et aqua eſt de propa ſba metalli inqua ſba humiditas aerea argenti uiui appropiat q̄ reſpirat pfectū ſue terre ppe impgnate ab igne n̄ali inqua eſt uirtus celeſtis que uiuificat et illuminat terram mercurij q̄ inferius ē mortua: Ideo appetit ipam aquam cum inſtinctu recupari rem pditam: Sz cū illa res q̄ ē humiditas uiuificatiua fermentet cum corpore et exuberata ſiē tibi diximus: e ideo reputat melior q̄ erat añ p multiplicationē cocte humiditatis et ſic p artē adiuuāt elemēta ad finē q̄ coniuncta p exuberationē poſſint cū maiori inſtinctu alios adiuuari. qr̄ M S. P. adiuuant Q. R. et N contra L. et O et poſtea. M. et P. adiuuant. L et O. adrecipiendum Q. R et N poſt adiuuāmū ſue exuberationis p coniunctionē de V. que ē contra C. ſicut tractauimus in tractatu compendioſo et gn̄ali tocius hui' artis cum doctrina abbreuiata iqua narrauimus quō elementa ſunt adiuuantia ad componendū et corrūpendū omē corpus cum adiutorio de V. et de. C que ſunt inſtruia gn̄onis et corruptionis deo gr̄as Amen

·Brancaz teſtamenti·

Nunc dicemus per uiam practice aliquos ramos tincture i quibus fili quieſcere poteris et ſolaciari cum adiutorio de. A.

Et tu fili ſcire uis tranſmutamentū propi corporis lunaris cum clara pratica oportet te ab illo ſeparare argentū uiuū q̄ ē terminatū p ſiccum terreſtrē qr̄ illud ē q̄ dat albedinē argento: et nō ē aliud q̄ humiditas terminata in ſpēm argenti p uirtutē ſui ſulphuris. Ideo oportet q̄ tu intēdas ad reſplendendū iſtam humiditatē q̄ ē contraria condenſationi ad finē q̄ h̄eas talē humiditatē in tua reductione h̄eat q̄ nā in ſua condenſatione et trahes p iſtū modū. Accipe unā onciam corporis

Hoc idem dicit Raỹ in diſsolutione quod melius ē ſoluere per aquā
... cum ſine reiteratione calcinationis quoniā eſt ... liudiis

lunarif optimi: et ſicut tibi diximuſ liquefac ipm̃ in ſex ptibuſ de. E. rectifica
ti tñ ſine reiteratione calcinationis: poſtea pone totum ad fermentandũ in calore ſter
cor̃ humidi p octo dieſ et inuenieſ ſbãm corporiſ in fondo uaſis nigrã ſicut carbonẽ
Fili iſtud ẽ ſulphur q debet dealbari p condenſationẽ ſui humoris p reſpectũ ad nãz
quo ſupi' tibi diximuſ: q humor erat condenſatus añ ſuam liq̃factionẽ in ſpẽm colo
riſ metalli et continuitate ptui dicti ſulphuris nigri: ſꝫ nũc ẽ ſepat' ab illo p liq̃fac
tionẽ pone tuã mãm in balneo et de illo humido liquefacto elementa tuã elemẽta
comixtione inſtiã elĩtatiui: ſꝫ pmo elementabiſ aquã poſtea cũ aqua elemẽtata ele
mentabiſ ptẽ quã uoluẽris conſtituẽ in aerẽ quouſqꝫ appareat. iiij^m^. inſtrumẽtũ uege
tatiuitatiſ: tũc igit' reduc aquam elemẽtataꝫ ſup terrã ſiccam et ſup ſuũ ignẽ excitatũ
et coque totum ſicut tibi diximꝰ quouſqꝫ humidũ p reſpectũ ad ñãm bene terminet'
non in metallum ſꝫ in ſulphur albũ: qr nõ ẽ tranſituſ de extremo ad extremũ niſi
p ſuũ medium. Fili mediũ cõuerſiuũ dicti humidi ẽ ignuſ terre: ſꝫ mediũ cõuer
tenſ argentũ uiuũ in metallũ ẽ ſulphur in forma pulueris ſubtiliũ ſicut tibi diximꝰ
in ſua multiplicatione. et ſic tibi manifeſtet' q corruptio argenti uiui terminati in
ſpẽm metalli p curſum ñẽ. cum nro artificio p mutationẽ illiuſ in ſuã pmã mateiã
eſt gñõ ſulphuris. Si igit' argentũ uiuũ corrũpit' in quatuor elemẽta diuidit' gñõ
ſulphuriſ nõ fieret unq̃. Qr oportet q ſulphur ſit de nã ſubtiliſſima ſbã in forma
aq̃ clare: et hoc nõ põt eſſe ſine mutatione ſue nẽ nec ſine diuiſione ſuar̃ ptiũ. Cor
rũpe igit' argentũ uiuũ et de ſuiſ ptibuſ diuiſis ſubtilibuſ et ſblimatis: forma la
pidem quem petiſ. Qr magiſteriũ ſic debet gubernari ſiliret in corrũpendo argentũ
uiuũ. et deuiando a ſua ſpecie et poſtea cum adiutorio uirtutũ ſue nẽ inducentiſ et
portantis illum in ſpẽm alteriuſ ſiliret ſulphuris. et ſic imitaberis nãm. et nã forã
bit hoc q petiſ p opõneſ certor̃ graduũ ſucceſſiuor̃ dũ tua tñ opa aſſimilent'
illiſ qbuſ nã procedit: et deſiderat procedẽ ſic cum purgatione dicti ſulphuris et
creãtione illiuſ q̃ fiunt cum tali decoctione: et cũ tali ſblimatione ſicut ſupi' tibi di
ximuſ ſi noſ intellexiſti phycaliter ſicut nã reqrit: et cũ tali ppatione ſui ppi l
argenti uiui quale dictum ẽ inſtrumẽtũ elementatiui et purgationẽ totiuſ ſue diui
ſe ſbe p. iiij^or^. elementa: et cũ tali bona promixtione ſicut tibi diximuſ de hiis duobꝰ
cum mã metalli fermẽtalis. Tũc igit' fili ueraciter in iſtã maꝫ p uirtutẽ ſul
phuris et argenti uiui omiſ ſpẽs metalli indiuidit' et mutat' nec aliquando l
homo uer̃ aur̃ et uer̃ argentũ faciet: ſi p iſtã uiã non procedit cũ nõ ſit ñ
una ſola nã limitata opõnis. Ideo ſciat qlibꝫ filiuſ ueritatis q nõ oportet q ſpẽs
p maneant in mã ſimili metallo pori cum manifeſte ſit ñãm ſicut ſupi' tibi oñ
ſum ẽ q ſuũ argentũ uiuũ conũtat in ſulphur et poſtea reddat' ſibi ſpecies
quã amiſit in forma aq̃ clare quã noſ oleum uocamꝰ. Vnde cãnt' ſpẽs nouẽ p
gñõneꝫ q̃ ducit illaſ de potencia in actũ. Qr tibi reuelet' q omẽſ illi q dealbat
cum rebus albiſ et citrinant cum ſimilibꝰ ſpẽbus ſine corruptione ſuor̃ indiui
duor̃ uere omẽſ taleſ ſunt deceptores nec cũ toto hoc poſſũnt facẽ uer̃ auruꝫ
nec uerum argentũ ſi p opõnes contrarias nõ hñt ſuũ ſulphur albũ et rubeum
qr licet ſic ſit q ipi hẽant artem ad extrahendũ argenta uiua ſua a corpoibꝰ
cum adiutorio liquefactionũ p ſublimationeſ et q omĩã indiuidua corrũpant'
a ſpẽbꝰ ad huc p talẽ corruptionẽ nõ potuerit facere uerã tincturã nec ad albuꝫ

Per ignē lapides rubificatur [illegible] et [illegible] corrupt̄ [illegible]

nec ad rubeum quousq̧ illud q̧ corruptū est fit p nouam gñationez renouatū et in
corpus ſubtile albū et reſplendenſ ſit conuſum: tūc p tale albū renouatū fit uera tinc
tura ad album et p ignez lapidiſ ad rubeū qr cum motuſ corruptionis ſit implet
et dicta renouata nūq̧ iam deinceps tincture facte de illiſ poterūt uenire ad cor
ruptionē qr ſunt depurate intuſ et foriſ et terminate in magna luciditate. Sz pau
ci ſunt q ſciunt procedē p iſtā uiaz qr ignorāt opanē et ideo aurū et argentū illar
non poſſunt ſuſtinē ignē ymo conſumunt et conuertunt in terram corruptaz et hoc ē
cum taleſ poſuerūt metallū in motu corruptionis expedit q̧ illud totaliter corrūpatur
et infereſ conuertat ſub pdictione totuſ ſue ſpēi pp hoc q̧ ipi nō integrauerūt to
tum curſum ſue corruptionis et ſi fecerūt nō fecerūt in puriſ in depurationibuſ p
tum corruptar et qr ille pteſ manēt mixte cū ſua puritate corrūpunt et uadūt
cum ſua ſpē tota et hoc rōne ſulphuru conbuſtibiliū q̄ p ſſtin caloriſ ignis omiā illa cō
buſſit qr metallū nō pōt ſe deffendē in tm̄ q̧ztuz nō poſſūt ēē continuane in indiui
dualibus nobilibuſ ſpēi. Qr̄ fili ſit tibi recolectū in clara ſūma q̧ de nulla re alba
q̄z nā formauit uelis facē tincturam nec albam nec rubeā quouſq̧ ſue pteſ corrupte p
artem magiſterij remouent et hoc dicimuſ tibi motiuū ſi cognoſcis lunariā ad ha
bendū opus curtum in ferm̄to corpis qr de oleo et ſulphure fit totū compoſitū q̧ omia me
talla tingit in aurū ul̄ argentum ſecundū q̧ ē albū ul̄ rubeū ſicut uidim p opuſ cuidaz
ſocij quem inuenim eundo p mondū qui nobiſ notificauit multa plulera miranda ſz po
ſtea fuit contrariat in ſua arte cum o noſ pluſ ſciam partem ſenſualitatē quaz
ipē non cognouit nec partem intellexit. Vnde poſtea ipm̄ reformauim in multis alijs
rebuſ conſenſu reinfluentie et magnaz uirtutū quouſq̧ de expimtiſ fuim ſan
ati in lapidem uirtuoſum affirmando fuim tribuſ āniſ ſimł in magna legalitate
Vnde millena fuit ān inpſiciendo ānum milleſſimū tricenteſſimū triceſſi
mum fuit opuſ expletum. Vnde qlibz poſtmodū receſſit ex tribus qbus nota ars
qrto mā ſcxūt uaſa m̄ furniſ in ſuo regno regnanti ſicut puſ. Qr̄ multi mīti ua
dunt p mondum qui ſciunt aliquaſ reſ bonaſ fortia et placencia delectabilia: Vnde cū
taleſ inueneris uideaſ ſi poteriſ aliqd extrahē ab eiſ utile et fiaſ eis bonū uultuz me
liorem quā rex nobiſ. dando eiſ de tuo ſecundū bonā rōnez et hēaſ cum eiſ ſolicita
cionē. Qr licet ab eiſ nichil poſſeſ trahē niſi modicū practice illa tibi ſufficiet cū nr̄o
teſtamento. Semp tm̄ cauli dicim q̧ reſpiciat quō docet practicā qr ſi fatue ul̄ inſi
pienter ſe hēat in docendo fatue inuenit p ſuū delictū. Sz tu q nō intellexiſti iibo de
beſ petē illa ſi ipē ult tibi dare cū: Vnde noſ conſulimuſ quod ſi ult. E
ſine auro et argento uelit nuctiare: actū reſpiciat qd facit: qr ſi nimiſ publicat ma
la morte morietr nec euadet qr dei ē dare q creauit nām. Ymo hēaſ gratis quod deo
placet. Vnde ſi deuſ dedit tibi tc aliquo mō teneaſ ſecrete q̧ munduſ nichil ſciat. Cūz
nr̄a ſcripta uiuanter te monet q̧ hō quiq̧ ſit ſit nō debet aliū docē opuſ q̧ poſſet
fieri p curſum nē Vnde ult eſſē ſecretum qr ſi nō celaſ illa te confondet. Qr̄ ſi tibi
non dat ideo non credas ipm̄ male qr ipē facit hoc q̧ debet qñ reſpicit fineſ ſui
defectuſ. Item tibi magiſ dicimuſ q̧ pñſ teſtamētuz ueliſ ſecretare oībuſ il
lis a quibuſ peteriſ praticam qr eſt probibitū qr ſi ipi uellent ultra ſuam igno
ranciam errare ad docendū cauerent ſibi pro phibitionē quā tu ſciſ ſicut ille
pdictum teſtamētuz q̧ cum remormoratione te docet q̧ tu diſſoluaſ humiditatez

Intelligas de oleo et ſulphure me
talli [illegible] infirmis huic ſimi
le ad [illegible] ſigmum. ÷ ☿ ÷

[illegible]

[illegible]

argenti terminati cum reiteratione liq̄factionis et in fondo uasis terra nigra cū aliquo pauco de ſb̄a dicti argenti uiui maneat combuſta. Fili iſta terra ē uenter nr̄i ſulphuris dequo ſolo fit ſollemniter p̱ reſolutionē illius in ſuomet argento uiuo de quo ſtat uel ē complexionatū: et ideo dixerūt aliq̱ antiquoꝝ quod ſulphur nō pōt diſſolui niſi p̱ beneficiū ſuimet argenti uiui ſilicet cū ip̄m congelat̃ p̱ ſuū uaporē tūc diſſoluit̃ ip̄m in nām dyaphanā tn̄ ſu ſicut ſp̄us p̱ q̄ conſtat q̄ corpus ē conuſum in ſuā p̄mā nāz puram propinquo ſuomet gn̄ei in ſulphur et argentū uiuū q̄ ē ſicut aqua. Qn̄ igitur tuū corpus bene dealbaueris ſublima ip̄m et hoc quod inuenies ſublin eleuatū ſup ſuas feces in peccias albas. imbibe ſtatiꝫ cū oleo et fixa ip̄m: et proice unū pondus ſup. L. cupri et T in finē et uerā lunā ſine omni corruptione. Fili illud ſulphur eſt totū phixuꝫ et cito ingrediēs p̱ nām argenti q̄ ē iuncta cupro: et puluereſ quaſ inueneris hic ſublimatos in ſupficie tui ſublimatorij illos accipe et ſerua qr ſulphur ē uni⁹ alteri⁹ potatis ſicut tu ſol⁹ poteſ expimentari

Modo dicemus opus quod fit de plumbo.

Fili plumbū continet in ſua nā magnā ptē de. H. cū pinguedine cōbuſtibili et uitiū q̄ ē in ſua ſb̄a ē q̄ terreſtre nō fuit bene mixtū cū aqua ſicca et hoc rōne ſue groſſe ſb̄e nec fuit bene depuratū: et ideo te oportet q̄ illū diuidas in dictas ſb̄as et q̄ q̄lꝫ illaꝝ bene depuretur et extrahendo limoſitatē groſſā cum elementatione q̄ fit cū cōdenſatione et rarefactione in mā humida. Fili qn̄ uolueris condenſare aquam cum aere mitte ignē in terrā q̄ cauſat uacuitatē certe eſſentie et qn̄ uolueris aerē condenſare extrahe extra et rarifica aquā cum leuigatione quouſqꝫ uideris tuū corpus calcinatum poſtea coque corpus cum aqua et poſtea ſublima ipꝫ et cum ſublimaueris dicet̃ corpus exaltatū in ſale minerali q̄ uocamus lapidē et ſulphur nr̄e. Iſtud ſal nr̄e incera cum aere lune ſimplici quouſqꝫ fit fixū et fundēs et de hoc ſale proice unū pondus ſup. L. plumbi et conuītet in purū auꝝ: et ſi uis congellare et pfecte mutare argentū uiuū in argētuꝫ fixū mortifica cū uapore eiuſdem corporis poſtea fac proiectionē ſup illud met ſilicet unū pondus ſup. L. de dicto ſale et fixabit̃ p̱ ſuuꝫ calorē nālez in uerū argentū.

Opus ſtannij.

Per eundē modū facies de ſtannio ſicut de plumbo niſi qr nō te oportet tm̄ p̄parare ſi non uis. Sꝫ qn̄ fueris in reductione coniunge paulatim paulatim cū decoctionibus graduatis qr modicā uirtutē ſulphureā tenet niſi ſit in ſb̄a: augmēta igit̃ dictā uirtutez cum decoctionib⁹ p̱ attenuationē et ſublimationē ſue ſb̄e: facim⁹ te ſcire q̄ tinctura ē ad album multum magna. Sublima ip̄m qn̄ tibi uiſum fuerit poſt ſuū nutrimentum quouſqꝫ hēas ſal nr̄e incera ip̄m quouſqꝫ fluuat cū aere lune/ et proice unū pondus ſup centū ptes ſtanny: et mutabit̃ in uerū argentū et ſi feceris proiectionē de illo ſup argentū uiuū congelatuꝫ fixabit in argentuꝫ cuꝫ retentione pfecta

Congelatio argenti uiui ad accipiendū medicinā in forma metalli

Accipe terram plumbi et cum ōibus ſuis quatuor elemētis ſiccis bene mixtis ſuſpēde tm̄ de argento uiuo ſicut tibi uiſum fuerit p̱ rōnez ſſus iuxta proportionē potatis terre ſup illa/ q̄ p̱ talem modū poſſit recipē uaporē ſulphuris et incēde ignez de ſb̄tus et inuenies congelatū in ſex horis. Sꝫ cū iſta opō ſit opus laborioſuꝫ et

pauce utilitatiſ p̱ reſpectū ad aliaſ cum ad tuū placitū nō poſſeſ hēre tā magnā quantitatē de congelato ſine reiteracione laboris ad faciendū proiectionē conſulimus tibi q̄ utariſ tua proiectione ſup̄ corpuſ: Sȝ cā q̄r poſſumus hanc tranſmutationē argenti uiui eſt ad hoc q̄ uideaſ et cognoſcaſ ſuam nām q̄ ē uicina oībus metal lis ſicut rectificat decoctio ſue nē. Semp̄ tñ nō intelligas q̄ in proiectione ſupne me diane ſit necce congellare ipm̄ ſicut fit in iſtis ramiſ qui nō hñt illam potātē.

Hunc dicemus de operacione ueneris et martis

Eodem modo facies ſeparationē de iſtiſ duobus metallis ſicut feciſti de duobus plumbis: attñ de iſtis duobus nō debes capē niſi ſecundā terram et cū aqua illi metalli q̄ uolueris coq illam quouſq̧ hēaſ ſuū ſal honoratū: iſtud ſal in cera cum oleo de R. et ſi ſal eſt de nā de Q. Vnū pondus illi correctuȝ ſup L cum leui p̄paracione conuertet in R. meliuſ q̄ȝ de minera et ſi ſal nō eſt de nā de O. proiciat ſup illud aliud unū ponduſ ſimiliter conuertet in R. et ſi uiſ facē proiectionē ſup mercurium proſequē uiam quā tibi diximus et ſi ſal ē de O. p̱ ſolucionē ad finē q̄ corpuſ amet ſpūȝ extraneū ligatum cū ſua nā aliter non amabit nec uelet reſpicere niſi p nexū ſui amoriſ q̄ fit cū diſſolucione nec in aqua ulgari ſȝ in aqua mercuriali plena ſulphure benedicto q̄ penetrat omē corpus· et ſicut tibi diximꝰ de O. uł de Q. intelligaſ de omnibus aliis: et ſi hoc intelligis eris magiſter totiuſ huiꝰ ſciencie p̱ quā tribuunt ſecreta nē de potēcia in actum. proiectū

Hunc dicemus de corpore et ſpiritu inſimł in dando exēplum per gn̄onem humanam.

Fili qn̄ tu uolueris facē uł incipē aliquod opus benefi cio nr̄i magiſterij· tu debes p̄imo ſcire quō nā humana p̄cedit et ſcdm̄ proceſſum illiuſ tu ſimiliter te debes hēre in tuo ope. Fili proceſſus humane gn̄oniſ ē iſte ſpma maſculini eſt calidū glandulosū et ſpiſſum et hoc ē calor nē formatiue cū ſimplici ſale in unitate geminoſā cum uiꝰ pūcto uirtuoſo nē: et ſpma femine eſt mā ſimplex extenſa frigida aquatica in uij puncto et medio receptiua in uni tate corruptiua et ideo qn̄ iungunt ſimul p̱ beneficiū caloris luxurie libidinoſe corrūpit germen glandulosum qn̄ ſiuuſ calor reſtringit p̱ contrarietatē frigidita tis aquatice in mā ſpmatice femine: et ſic p̱ rōnē poſſeſſionis medij puncti ui at calor nē et ipa aſcendit reſoluit p̱ omēs ptes aque ſpmatice femine per talem modū q̄ tota illa mixtio fit homogenea in forma aque clare. Fili ſcias p̱ quam intencionē facit nā iſtam mixtionē ſimplicē et ideo q̄ compoſitū hōgeneum acci piat in illa uirtutē p̄me complexionis de qua fetus ſtabit cōplexionatus ī oībuſ ptibuſ ſui corporiſ et q̄ una ps amet aliam cum firma copulacione p̱ uirtutē p̄me mixtioniſ. Hunc fili indiget alia informacione nē ſilicet tali p̱ quā ititiſ informatiā poſſit ſe mouē ad formandū corpus p omēs ptes ſue maſſe reſolute et penetrandū illam et ideo p̄uidendo nā ſapienſ qd̄ cum calor nē ſit eleuatus ī mā humida paciens rōne medij pūcti et illic nō poſſit hēre actiuitatē ad pene trandū ſuū compoſitū ad formandū fetū ſtatim tū uenit reſ q̄ ſibi ē aſſigna tuſ p̱ intencionem informandi calor ſubtrahit et reſoluit de humiditate mix ti ſupradicti in tm̄ q̄ntū aſcendeit ille mediuſ punctus p̱ q̄m ſtabat uictus dic tuſ calor et ultra hoc aliuſ mediuſ pūctuſ et ſic eſt unus punctus integer queȝ maſſa pdidit de ſuo humido ſpūali ad finē q̄ dictus calor hēat actiuitatē mode

ratam ad fremandū penetrandū et ſigillandū formaſ diūſas ſic patet in intēcioē
nē in mā approꝑata : et cum tali forma fili nā excitat ſuū calorē in ſbtrahendo hu
morem q ipm̄ tenebat mortificatū q humor ꝑ ꝑceptū nē tranſportatr̄ uaporaliter
in aliam regionē in qua obuiat frigido mēſtruali : et hic fermētatr̄ cū exuberato calo
re ꝑ uiam tēpamenti ad nutriendū infantē ꝑ uirtutē cui⁹ fermentacionis res uilis
menſtrualis dealbatr̄ cū humiditate q̄ reſoluit a dictiſ ſpmatib⁹ i lacte ſblimato
in allembico mamillaribuſ conūtunt ūl tranſformant . Ideo fili tibi reuelet ita ſicut
cum uoce uiua q̄ cum iſta humiditas intret in ꝓpas ſbas ſpmatū uocauimuſ to
taliter humiduʒ radicale . Qr̄ tibi dicim⁹ q̄ de illo debent gnāri dentes īfantiuʒ
ſilicet de ſanguine menſtruali dealbato ꝑ reincrudacionē in quo manet uirtus i
ſpmati : et ideo tibi manifeſtet q̄ nō uelis ſubtrahē mamillā tuo infanti ſi eū dili
giſ quouſqʒ denteſ ſint ſibi gnāti : et iſta regula nē ſapientis quā tu in nr̄o ma
giſterio debeſ ꝑponē ūl antemittē ſic magiſtra et totaliter ꝑambulatū ſine illa
tu nichil poſſ facē : Nūc igit̄ in aſſimillando nām humanā accipe corpuſ et cū
unione et nāli coniūctionē cum argento : et argentū uiuū cū corpore cū ponderib⁹ ſu
arū uirtutū ſanaſ amplecti ꝑ talē modū q̄ cum nā delectabili ꝑ uirtutē caloris lu
xurie libidinoſe cum aliquali extenſione et mollificacione corpus continet̄ cū ꝑ
tibuſ argenti uiui : et argentū uiuū cū corpiſ ꝑtib⁹ ſe inſpiſſando ſit conſtrictū in aliq̊
ponetr̄ : et toto fiat unuʒ compoſitum album ſicut paſta mollis ūl maſſa alba unifor
miter mixta ꝑ contrictionē caloris cum motu excitato in ponendo magis de ar
gento uiuo tm̄ qn̄tuʒ ſufficiat ſm̄ uirtutē mutatiuā ꝑ talē modū q̄ iſti duo humo
reſ in ſimul miſceant̄ et qn̄ fuerint mixti pone totuʒ in loco digeſtioniſ ſilicet ī foſ
sa q̄ ſentiſ de nā buffonis quouſqʒ comederit omīa ſua capita . Fili capita buffo
nis ſunt duo ſpmata q̄ diſſoluūt̄ in ſbam aque ꝑ uirtutē ueneni qn̄ draco fetenſ
uolat ꝑ aerem et poſtea qn̄ uideriſ q̄ fiūt totū in aqua reſolutū ſepa humidita
tem ſupfluā q̄ tenet hebetatū calorem nālez dictorū ſpmatū fermātatuʒ : et exubera
tū quouſqʒ dictum calorē nālem excitatū de pūctiuitate et de acuitate q̄ ſunt iam
ꝓꝑetates nē ueri ſulphuris . Fili excitacio fit cū igne ſicco cū informacione cautelle
ſapientie in adminiſtrando ignē paulatim : et pro qualibet uice augmētando ſm̄
rōnem menſure quouſqʒ uideaſ q̄ corpuſ efficiat̄ brunū : caueas ſemꝑ a rube
dine q̄ uenit ꝑ ſupfluuʒ ignē . Fili ſi hic te nō auiſes ſpūs fugiet a corpore : po
ſtea illud non poterit retinere animā . Reſpice ergo q̄ corpus nō ſit de toto ī
totum priuatum illo ꝑ ſtimulacionē nimiſ magne ſolucionis nec ꝑ nimis ex
tenſam excitacionem ſolucioniſ qr ſpūs ē q retinet animā qn̄ ſpūs ē retent̄
in illo qr anima nō ūlt morari in corpore niſi mediante ſpū : et qn̄ omēſ tres cō
iungunt̄ nūqʒ ſepant̄ qr ſpūs retent̄ ꝑ corpus retinet aīaʒ ad finē qd omīa re
tineat corpus in uita cum forma triangulari : Fili ſpūʒ uocam⁹ nos qcqd rema
net in ope et qcqd ē congellatū in illo . Sʒ aīas dicim⁹ qcqd ē ſepatū ab illo per
ſblimacionē in humiditate nē radicali : et qn̄ ſic uideris corpus ꝑparatū da ſibi
de ſuo menſtruali q̄ ſtat exuberatū ꝑ uirtutē mixtioniſ ſue ꝓꝑe nē ad finē q̄ de
illo exuberato recuperet magiſ quā ꝑdidit influxu ſue ſolucionis : poſtea coniū
ge cum ſua ꝓꝑa nā que ipm̄ debet integrare quouſqʒ ipm̄ ſit fixū et fluēſ pro
iice unū ponduſ de iſta mā ſup mille ꝑteſ argēti uiui / ūl de quocūqʒ corpore uelis

uiuo

aīa

Aīā ē corpus [illegible]

et trãſformabit̃ in ueɤ̃ aurũ · Semp tñ fili habeaſ memoriã in op̃one corporiſ et clauſu
ra illuiſ. ſolue et noda ipm̃ qr aqua ẽ mediũ ad ſeparandũ tincturaſ oĩuz elemẽtoꝝ
et coniũgendi illa ĩ coronã regalẽ cum triangulari forma

Fili pma condictio elixiris ẽ qd̃ hẽat potãtez ad ſepandũ et ſegregandũ omẽm
extraneã ſulphureitatẽ et omnẽ terreſtritatẽ immõdaz corporuz infirmoꝝ ta
li mõ q̃ a toto mixto ſepent̃ in fuſione poſt proiectionẽ : et illa cõditio ẽ acqſita
in mediate p uirtutẽ coniũctioniſ elemẽtoꝝ ſm̃ hoc q̃ ipã fuerit colligata cũ mixtio
niſ unioniſ reꝝ alteratarꝫ ũtutib9 alteratarꝫ mixtibiliũ et terminatarꝫ cũ adminiſtra
cione ũl magne ſollicitacioniſ. Secunda condictio ẽ q̃ medicina hẽat pota
tem ad illuſtrandũ et alterandum omẽ corpus infulgẽtiſſimã albedinẽ ũl reſplendentẽ
citrinitatem ſm̃ intencionẽ q̃m tu petebaſ cum magna lucidıtate ad finẽ q̃ corpuſ dimi
nutum pfectione pfectionet̃ in complemento de toto in totũ : et iſtã acq̃it condictio
nem me^na^ p uirtutẽ nobiliſ p̃parationiſ ſue mẽ ſilicet argenti uiui fiat p talẽ modũ
q̃ diſſoluat̃ in elementa : et poſtea miſceat̃ ad magiſ profondũ corporiſ alterabiliſ ſi
ne ſeparacione. Sꝫ hoc nõ põt fieri niſi ſua ſb̃a ſilicet corporis fortiter ſubtilıet̃ cum
diſſolucionibuſ et ſublimacionibuſ factiſ cum p̃paracionibuſ diuturnis et conſtat ful
gor ſue illuſtracioniſ : iii^a^ condicio me^ne^ eſt pncipali q̃ ſi ipã p ſuã uirtutẽ ducat me
tallũ alteratum ũl interminatã fuſionẽ lunariã ũl interminatã fuſionẽ ſolariã ad finẽ
q̃ metallum ſit exhibenſ editam̃tuz ad omẽ iudiciũ nec poſſit ſeparari a mixto inpbabi
litatibuſ iudicioꝝ et iſtaſ uirtuteſ acq̃rit medecina p op̃onez induracioniſ et fixacio
niſ in calcem anteq̃ʒ incẽret̃ et fixet̃ p intencionẽ fluendi qr tũc tota extranea humidi
taſ fleumatica q̃ non põt pati p ignez : p uirtutẽ igniſ opẽtis ſepat̃ et totaliter delet̃
qñ ſpũſ in calcẽ albam fixat̃ cum reiteracione ſublimacioniſ ptis nõ fixe ſup rẽ fixaꝫ.
Quarta condicio ẽ q̃ medicina hẽat ppetualẽ cum forma alteracione ipreſſioniſ con
tra aſpitatẽ igniſ ſinẽ euacuamento : et iſta ſibi euenit p uirtutẽ prop̃e fixacionis po
ſt p̃paracionez ſue fulgide ſubſtancie cum ſuiſ fuſibilibuſ. Quinta cõdictio ẽ q̃ me
dicina hẽat uirtutẽ ad p̃ſtandũ ponduſ pfectioniſ ad reſpectũ ad terminacionẽ pon
derum metalloꝝ pfectoꝝ et iſta ſibi euenit tm̃ p propetatẽ ſb̃e metallice ex qua
ẽ compoſita quantuz ad op̃onis propetatẽ q̃ fecit colligacionẽ pluraliũ et minimarꝫ
ptiuz coniunctarꝫ in unum. Fili uiſ ſcire que ſunt reſ alternantes ſunt argẽta
uiua et alterata et alteratura ũl ſunt corpora que nos uocam̃ ſulphurea · qr
qñ ſũt alterata p pma alteramenta ipã ſunt ſecũdaria alterantia pmoꝝ al
terantiũ et alterandoꝝ : et q̃r in illiſ et pro ſpãli in uno ẽ uniformitaſ et denſatio ideo
ñaliter adheret corporib9 et cũ illiſ ligat̃ rõne ſue uniformitatiſ : et p denſitatẽ dat ſibi
bonũ et pfectũ ponduſ et ideo rõ neccĩa dedit nobiſ ad cognoſcendũ hec q̃ poſtea
uidimuſ cum clara expiencia ſilicet qño de mercurijs hõ debet creare pfectam me
dicinam magiſ quam de alijs ſpiritibuſ cũ driã concordancie ſm̃ graduſ ſue p̃pa
racioniſ. Fili ſi tu hẽſ in noticiã p̃paracionẽ eius magnuſ phyſicuſ plenuſ phya nãli.
Fili ſcaſ q̃r phyci moderni et iuueneſ in noticia ũtutũ nẽ defficiũt mag is ĩ cõfor
tando uirtutem ñalez quam in purgando m̃am corruptam ẽ qr neſciunt compo
nere medicinaſ confortatiuaſ magis ẽ de forma q̃ʒ de mã nec ſciũt expellẽ m̃am
medicinalẽ a rebuſ corruptiſ ĩ quibuſ ẽ mã cũ tota ũtute celeſti infixa in illa per totũ

Nõ miſceri [illegible] niſi prius [illegible]

Tincturã [illegible] [illegible]

Fiat ſpãlis et ſublimatũ uſque quod miſcet ad profundum corporis alterabilis

Quod medicina ſit nal' de [illegible] [illegible] quã mercalur pro [illegible] [illegible]

Uꝫ quod plures [illegible] partes ſunt in uno loco

Nota magis de formã quam de materia

Expellere bonũ a malo

curſum nē cum leui decoctione ſollis et ſtellarꝝ. Qr neccīuʒ ē q̄ uirtus nālis que
ē calor et gubernatrix nē aduuet ꝑ uirtutē nālez q̄ntā celeſtē in miſcendo cū mā
medicinali ſb̄tili tracta a ſuiſ corruptionib⁹ ꝑ uirtē boni intellectus quē qlʒ bonus
phyſicuſ debet hēre ſi uīlt intelligē opōnez ꝑ quā tractat mā medicinalis et termina
tur ſub conſeruatione ſue uirtutis ꝑ quā debet opari : et ideo cū ipi in̄ nouerīit per
deffectum cognite euidencie extractionē et expoſitionē taliū medicinarꝝ decipiū
tur ꝑ ſuaſ fatuaſ et cecaſ exiſtimationeſ ideo qr totaliter ignorāt mēſurā fortitu
diniſ ligamīti ꝑ quam ſtat ligata uirtuſ opatiā in ſua mā quouſqʒ poſſit ei ſuper
uenire certa entitaſ caloris graduati ſup potenciam uirtutiſ ligamīti : et ideo dicta uir
tuſ ſoluit et remouet a ſuo ſubiecto et fugit ab igne comburente q ē ſuuſ inimicuſ
mortaliſ et manet mā ſine uirtute confortatiua : et eſt cā q̄r uirtus recedit ab igne
qr ſuū ſubiectum uł ſuū corpuſ nō fuit exaltatū cum dicta uirtute ante q̄ʒ igſ
ſibi det ultra menſuram fortitudiniſ ſui ligamīti : qr uirtuſ confortatiua fugat
et trahit cum igne cōi applicato cum nāli inquo ē uirtuſ celeſtis quā tu q̄ris ꝑ ct
talem informacionez informat⁹ q̄ igniſ communiſ nō excedat dictā mīſuraʒ / et
ideo in adiutorio oīuʒ uolencium adiuuare nāʒ ꝑ iſtā confortationē diuini⁹ q̄il
li addiſcant extrahē uirtuteſ cognitaſ cū doctrina p̄cedenti a corporibuſ uege
tabilibuſ mineralibuſ et animalibuſ ſine leſione ſuorꝝ ſubiectorꝝ et ad hoc fa
ciendum tibi excitauim⁹ intellectū in aqua ſimpliciſ cōpoſitioniſ : Fili uirtuteſ extē
taſ ē necē q̄ tu appliceſ cum materijs ſubtilibuſ ad finē q̄ potaſ confortatiua nō
conturbet ꝑ groſitudinē mē / et ideo Fili q̄n uolueriſ confortare. Videas q̄ ut⁹
poſſit ſup māʒ : et q̄ ipā ſit ei tota ſimplex et humiliſ ad faciendaſ ſuas actio
nes : et talem medicinā confortatiuā poteris exhibē contra omēs egritudines : qr
calor nāliſ dilatando ſe ꝑ uirtutē me^ne confortatiue expellit qcqd eſt cōtrariuʒ
ſuiſ indiuidualibuſ · ſicut igniſ q̄n coniungit hōgenea et ſegregat etheroge
nea q̄ ſunt contraria hōgeneis · et uideaſ fili q̄ mā ſubtilis in qua colligant
uirtuteſ eſſenciales nō ſit leuiſ reſolucioniſ in groſſis ꝑtibus ſʒ in minimis
et q̄ſi inſenſibilibuſ ꝑticularibuſ ad finē q̄ uirtus caloris nālis cauſata ꝑaccidēs
in recipiendo cum magna leticia confortacionē reagentem et ſenſibiliter con
tra infirmitatē q̄cumqʒ eē poſſit anichillare ſine leſione aliorꝝ ſpūum. Qr
ꝑ nimiſ magnū motum factum in tali cāu ipi multū debilitarent : et hoc eēt
contra confortacionē in tm̄ q̄ntum corpuſ debelitat ꝑ excitacionē nimiſ magni mo
tuſ : et ad talem medicinā faciendū hoc electū ſup omēſ mās aliaſ aurꝝ optimuʒ
inter mineralia uegetabilia et animalia ſunt uirtutes ſicci lunarienſis et muſte
melli flue : mām auri cū dictis uirtutib⁹ debes colligare cū ſb̄a cibali uł cū liquo
re cibi condim̄talis mixtam cum unione ſuorꝝ purorꝝ ſubiectorꝝ mixtibiliū
ſine magno labore depuratorꝝ ꝑ ignē quē tibi diximuſ in capitullo per res.
ſi noſ intellexiſti et ꝑ reſpondenduʒ ad talē excitacionē fili intellectꝰ poteſ fa
cē medicinaſ diūſas de alijs rebuſ q̄ michil tibi conſtabunt ad conſuanduʒ nāʒ hu
manam ſicut tractauim⁹ in tractatu aquarꝝ condimentaliū : et ſi tu intelligis
magiſteriū intelligeſ quō debet fieri illaſ cōneſ alie medicine ſub conſeruatione ł
uirtutiſ confortatiue Nunc dicemus modum ſeparandi elementa in
octo diebuſ ad conſequendum omnia opera breuia cum litteris alphabe

talibus et compoſitionē ſulphurum et ſuar̄ confectionum.

CVm tu feceris . H . illud proice in . B . et poſtea fac ſepacionē de . H . et de B . per . Y . et pone adpartem poſtea ſepa . I . per . X . et īuenieſ ſtam de B . mortuā et ſiccā poſtea . H . iunge cū . B . et pone totū in . V . et poſt tres dieſ ſepa . H . cū . E . per . C . et poſtea . H . ſepa de . C . p . Y . et acci pe de . B . hoc q̄ ſibi remanſit de . H . p . X . et hēbiſ pͥmum elementū q̄ nos uocamuſ terram : et qn̄ uolueris hēre aquam q̄ ē ſecūdum elementū : et illum duc p . X . et poſtea coniunge cum aq̄ . H . et pone totum in camera de . V . et poſt duoſ dieſ ſepa . H . et . D . per . C . et ſtatim de . D . ſepa . H . per . Y . et de C . accipe hoc q̄d ſibi remanſit de H . cum beneficio de . X . et hēbis ſecū dum elementum q̄ nos uocamuſ aquā mineralē : et qn̄ uolueris hēre aerem q̄ ē . iijm . elementū accipiaſ . D . et illud tranſactū ſe ductū p . X . cōiun ge cum . H . et pone in camera de . V . p unū diem n̄alē et poſtea ſepam̄ E . cum . H . per . C . et ſtatim de . E . ſepa . H . per . Y . et accipe de . D . q̄ ſibi remanſit de . H . et hēbis . iijm . elementū q̄ ē de n̄a humida : et ſi uiſ trahē ignē q̄ capit aliqn̄ in loco aeris illū trahes de . E . ſi poſtq̄ tranſierit per X . coniunxeris cū . H . et poſtq̄ ſteterit in camera de . V . p . xij horas ſtatim ſepa . H . et . F . per . C . poſtea de . E . ſepa . H . per . Y . et ſic facies de F . et hēbiſ ignē in n̄a calida et omnā quatuor elementa de mercurio ūl de ar gento uiuo : et ſi noſ intellexiſti ideo tibi diximuſ ſublimacionē illi : et ſicut t̄ dictū ē de illo intellige de oībuſ cōporibus : Poſtea īitia te ad creandū ſulphu ra que uolueriſ tā de corporibus q̄ de mercurijs coniūctū ūl ſepatū ſic inue nieſ p tabulaſ metallor̄ p quas ſtat concordata rota miſtica de oīb̄ ſeptē me tallis : et qn̄ uolueriſ mixture opari de m̄a ueneris ūl martis ūl de ambobus ī ſimul ūl ſit p q̄ātiroſiā ūl per autoſiroſiam elementor̄ de illis nō ponas pl̄ q̄ . B . q̄ alia ſunt de neq̄ſſima et infima minera : Fili ſcias q̄ metalla nō ſunt aliud q̄ n̄re minere ī q̄b̄ congelat n̄m argentū uiuū in clara et ſimplici minera quam noſ uocam̄ lapidem benedictū et tinctura nimis magne clari tatiſ . Fili omnā opa pticularia q̄ ſunt intuſ latitudinē magni magiſterij nichil aliud ſunt q̄ diſcurrē elemēta mercurij p oīā elementa metallor̄ tā ſimplici ter q̄ compoſite ſicut tibi manifeſtū eſt p tabulas hui̅ artis : et tot q̄ came ras ibi inueniſ tot ſulphura diuſar̄ uirtutū poteris gn̄are : et quot ſulphu ra hēris tu tot opera ptīclaria hēbiſ : et ſi feceriſ coniūctionē ſulphur̄ tot quot coniūctioneſ feceris tot opa ptīclaria compoſita hēbiſ ad proiciendū ūl fa ciendum proiectionē ſup omnā metalla de quibuſ medecina pticulariſ fuīt cōpoſi ta et p iſtum intellectum debeſ mouē ptes metallor̄ elementor̄ et mercurij p pͥmas cameraſ ad finē q̄ poſtea poſſint moueri ſ̄m n̄aꝫ ſuar̄ ptiū elementaliū ī fuſi one uere fixacioniſ q̄ gn̄o fit p diſcurſum ſulphur̄ gn̄ator̄ ex ſtā metallor̄ ūl de ſuiſ minerijſ ūl certor̄ lr̄is ūl q̄r̄ ſol ſolum mō ūl ſolis et mercurij ſīt ad rubeum ūl de luna ſola ūl de illa cum mercurio ad albū de q̄b̄ cant̄ . I . ſe cundum mediante . H . ſicut tibi demoſtrabit̄ p tabulaſ liquefactioniſ . Q̄r de . I . extracto de H cant̄ . I . p . F . mercuriale ūl ad huc p . G . et tūc ē applicatiuū cum . K . albo ; ūl ſi uis eum componē cū . D . lunari erit peculioſiū

ad applicandū cum . K . albo ítem ſuus . ł . mercuriale cōiunge cū . ł . lunare et erit nimis nobilis exuberatio . Copula igit̃ quocūq3 uolueris de hys . ł . ł . cū . K . ul ſimpliciter ul compoſite dabit ſibi fuſſionē admiratiuā p potātez nr̃e : et ſicut dictū eſt de albo ſic dictū ē de rubeo .

Nunc dicemus de natura ſupremi fermenti

Fili cū medicinis fermt̃ potes fermentare nām oīuz corporū et qr de illis adhuc nō locuti ſum᷒ dicimꝰ tibi q̄ anteq3 uelis fermētare uideas p̄mo q̄ fermētum bene p̄paret᷉ : Fili p̄paratio illius ē q̄ illud ſit tranſactū p̄mo p tria p̄ncipalia conuertentia anteq3 de illo facias fermentationē qr tibi illud fiat p̄mo puluis calcinatus p liq̄factionē : ſecundario puluis reſolutus p diſſolucionē : et tercio puluis induratus p congelatione : et quarto ſblimat᷒ p ſeparationē . Fili in indurando : et mollificando ſtat nr̃m ſecretū qr ſine illis nūq3 corpus ſimplex pōt fieri in unione pfecta : et ſi non fit pfecta mixtio rer̄ alteratar̄ cum uera unione iam nō erit habile aurū ul argentum ad opandū . Fili fermentū ē corpus pfectū ſubtiliatū et alteratū p potātez dictor̄ conuertenciū cum lapide totū in ſiml̄ . Qr nullū corpus ſublimaret᷉ niſi eſſet p beneficiū nr̃e lapidis q̄ ducit ſurſum illud ſicut adiamante attrahit᷉ ferrum : et elixir q̄ debet dare laxationē cum adiutorio elementor̄ humidor̄ ſunt plures res ſubtiles qui ſtant in mediati ſblimati ſup corpus ſublimatū . Si igit᷉ ſublimatioēz hui᷒ corporis ſublimati tu intelligis reiterationē cum mixtione ſp̄us humidi ſublimati quotiens feceris p excitationē opōnis totiens lucrabeꝛis centū ptes ī ſua proiectione Quia quanto corpus ē leuius ſubtilius et uolatili᷒ tanto meli᷒ ad proiciendū ūnd unū pondus ſup centū : et centū ſupra mille : et mille ſup decē millia : et decē milia ſup milia milia et centū milia milia ſup milia infinita . Coniunge igit̃ corpus cū fermēto albo ad album et rubeo ad rubeū et fac matrimoniū de ipis et de lapide quouſq3 fiat unum corpus fixum p mediū aq̄ mercurij : et poſtea da ſibi fuſſionē cum oleo lapidis ſolum modo . et nō ſi uis q̄r modicū hn̄t : et fac totū hoc p uiā reductionis et erit tinctura exuberata p̄cij incomparabilis et ſicut tibi dictū ē de ſblimatione fermenti totum ſic intellige de ſublimatione corporū cum lapide p ipā adhuc reuelamꝰ tibi magis ad finē q̄ melius intelligas inotā q̄ tibi data ē q̄ lapis ſurſum dictus ueīt a nr̄o argento uiuo q̄ ducit in ſuam nāz uirtutis diamantis et corpora ſunt ſalſuginoſa qn̄ reſoluunt᷉ in ſuam nāz p̄maz p uirtutē lapidis q̄ ē dulcis

Nunc dicemus per alias reuelationes de p̄p̄is natis et de propi ſubiectis .

Et dicimus tibi q̄ dicte nr̃e non ſunt aliud q̄3 ſales acuti quos tu nō potes hēre quouſq3 tranſeant de p̄ma in ſecūda ptē . Qr illa q̄ recipiūt tincturas ſunt mā nr̃e et tincture ſunt de propa eſſentia minerali uni᷒ nr̃e pure : ita q̄ nā ī non debet coniungi niſi cū ſua nā ſilicet cū ſua puriſſima mā intrinſeca expulſa et depurata p artificiū de uentribus mortuor̄ cum adiutorio lapidis ſilicet de metallis . Fili dicta mā nr̃e in uirtute ē res uitalis et uocat᷉ terra ſulphuris uiui creati de ī argento uiuo et propium ſal nr̃e q̄ ē mā illius : et tincture ſue prope eſſentie ſunt nr̃a argenta uiua q̄ ſimiliter nō poſſunt hēri niſi p ſcientes regimē p̄me ptis q̄ conſtituunt gradū opōnis p̄me nr̃e . Sis igit᷉ fili hītuatus in dictis regiminibꝰ ad finē q̄ hēas māz animatā ad faciendū medicinā alti p̄cij . Qr de ſulphure et argento uiuo fit ul de ſale nr̃e . Fili iſta tria nō ſunt ſemp niſi unū comune de quo nā eſt nāta qr nā mineralis

inseruata nã formali et de illa ẽ nã p faciendo suas renouationes ĩ contra corrupti
onem extraneam quã nos uocamus destructionẽ · Qr fili si nos intellexisti diximꝰ tibi iã
q argentũ uiuũ nr̃m ẽ nũq̃ sine sulphure sicut tu iam scis cum illum conũtat nec ẽ
sulphur pot stare sine nã salis q ẽ pncipale me^m informa p qd nã transit ad fa
ciendũ et complendũ suas na gñaciones · Fili si nã nõ hẽbat argentũ uiuũ ĩ sua op-
atione sue ptes a sua mã non possent continuari / nec ipã saluare posset formas in hu
mido radicali et si nõ hẽbat sulphur nõ posset constringẽ ut congellare ptes humidas
q̃ debent formari : et si nõ hẽbat sal non posset penetrare ptes q̃ debẽt cõgelari per
pfectũ acuitatis : et ideo nos uocamꝰ istud sal honorabile sal aĩatuz : qr ẽ pcuz nẽ
calide que penetrat et expellit et impulit et hoc p uirtutẽ sui caloris de quo mã ĩ
stat in nã in expellendo penetrat : et penetrando gelat p suã magnã siccitatez
humidũ argenti ui in radicalitate et sic nr̃m sal seqt mixtionẽ formalẽ armonia
cam oĩuz elementoꝝ · Qr nõ debes mirari si nos uocamꝰ sal armoniale qr sic ĩ
hẽ nomen exaltatũ et sublimatũ p suam propetatẽ et purã et pmã mãz nẽ : et ẽ to
ta nã et intus stat p q ẽ nã sicut faber in sua fabrica q ẽ aptꝰ ad fabricandũ ad huc
ideo uocamus sal ignis qr ignis nichil aliud ẽ q̃ nã capta in nã in arte phyce cũ
calore nãli stante cõplexionato fm meritũ sui propi sbiecti , Vocat adhuc iste
honorabile sal aqua maris acuta · Vocat et sal uitelloꝝ ouorũ et stella dyana et
matutina : et aqla uolans et nubes ignis sal amaꝝ · sal cibi : sal de nitro cinis
borazis : sal armoniacũ : sal urine athinchar : sal saponis : sal alkali · sossa
nubes congelata : Ventus cõgelatꝰ : Ventus corpatꝰ : secretũ nẽ : aqua maris gelata
cinsimcũ sbtm pulius ad celũ eleuatꝰ : et sulphur exaltatũ · et mercuriũ sbtm
et omĩa ista faciũt errare illos q per suam ignorantiã fusicã et tenebrosaz nesci
unt elligẽ mãs nẽ p suas propetates : Vnde isti decipiunt et excecant in arte
sicut gentes parue sapientie : et tibi fili dicamꝰ cũ reuelatione qd recordeus
de salẽ qd supꝰ diximus cũ una pte sue propetatis qr nũq̃ de alio sale de
bes hoc intelligẽ nisi metalloꝝ q̃ resoluntꝰ in illud sicut per artificiũ potes uidẽ
ad occulum · Si igit istud sal scis dulcificare intrabit in corpora sicut uera nã
q̃ ult stare intus : et transformabit illa ab una specie in aliam : maliũ placitũ
hẽat rex de mecha ut soldanus de calamia · Qui cũ sales sint pura nã me
talloꝝ nãta ex propetate metallica p amiciciaz iliꝰ rei coniungunt omĩa
simul cũ sal non sit nisi ignis : nec ignis nõ sit nisi sulphur · nec sulphur non
sit nisi argentũ uiuũ conuersum in lapidẽ pciꝫ q ẽ mã nẽ alterate et muta
te in nobilitatẽ : qa mixtio pfecta non põt fieri sine alteratione reꝝ nẽ q mi
sceri possint in unitate pfecta corporaliter loquendo · Fili scis qr talis res reputa
tur uilis · qa si nõ esset cognita : homo nõ facẽt extimationẽ de illa : et de
illa pte q̃ ẽ res non formata complete : nec est res finita fm nãz sui actus in esse
completo expulso extra domũ et qr ẽ res nẽ sic hõ q est expulsus extra suã pos
sessionẽ : et uellet illuc fortiter redire sicut ad rẽ que fuit sibi ad utilitatẽ et
conseruationẽ suoꝝ corporũ in qbꝫ finitꝰ ideo ipã libenter unit formari quo per
suũ instinctũ distincte desiderat retinẽ sua extrema et ultra hoc q in omĩ loco
repitꝰ cũ hoc sit q sine illa nulla res possit gñari · Sz cũ sit res difformis in
figura ipã se ponit ad finem q nõ uideat ad profondiꝰ suoꝝ elemẽtoꝝ et acci

Sal nature [illegible]

Mixtio perfecta nõ potest fieri si [illegible] alteratione rerum nature

[illegible] exemplũ de salibus

pit ibi finalē terminacionē p ſuū ultimū extremū cōpletū· Vnde aliq dixerūt
Verſus
Eſt una res uilis· licet ubicumq₃ reperta
Quatuor inſerta naturis nube refeꝛta
Solue gela in terra· qđ putrit fit aqua ueꝛa
A ſale dulciferā que fluit in igne qͥ cera
Queſtio fit ardua philoſophicalis
Cur res tam uilis fit res uiliſſima regalis D. C. E. P. R.
S₃ tu fili noli malum dicē de illa q̄ te poſuit in rē p p̄ceptum ſui magiſterij
qr ipā te nutriuit pro tuo ſaluamento ſi ſcis cuſtodire et foꝛtiter ſuas utilita
tes ſecretare: et ſine reuelamēto illas reducē in magnas nobilitates et ideo nō
fuerūt auſi loqui qr non hēbant licenciā₃ a magiſtro nē niſi metaphorice cū ali
qua paucitate uerbi emgmati ſicut ipi fatent p ſua uerba ſequencia·
Lemniadē lapidē purga contunde ſimlꝭq₃
Rex tū pus inde coquat aquis
Calcis inextincte puluis tenuiſſim⁹ ille
Mixtus ut in maſſam tranſeat ad lapidē
Saturnina facit ioue alia iupiter ex hīc
Luna fit inde uenus ſolis habet radios
Et mars in lunā tranſit p eam mediante
Mercurio p quem tanta mutat nouitas
Sic et mercurius mediator ubiq₃ deoꝝ
Alteri ſtant ſua qn̄ fit hic uel ea
Nec miret homo ſub enigmate talia dici
Vilia ne fiant ita latere uolo

De indulceracione nature

Hili indulceracio dicte nē faciēs p regimen fixacionis: et ſi intelligis qđ t
dictum ē de nā: intelliges quō ieſus criſtus nos p nām ſaluauit cum
triangulo infinito ſicut p illam q multū debet celari: fueram⁹ dampnati qr
cum ipe ſit ſtatera iuſticie infinite apparet hoc intūn q̄tuꝫ trinaunitas noluit uoluit
in aliquo p̄iudicare triangulo nē finite q nos dampnauerat: ſi humilitas: paciē
tia: bonitas: magnitudo eternitas: potās: ſapiencia: amor: uirtus: ueritas:
gloria: pfectio: iuſticia: largitas: miſericordia: et dn̄acio non ibi ſteſtiſſent
in deitate integra in potate cui nos comendamus pn̄s teſtamtuꝫ et ſi hoc intelli
gis intelliges p nām multū radicaliter ptes trianguli liuidi qui ē foꝛmatus de
uirtutibus trinitatis et unitatis diuine: et aīalis intellectualis et ſenſualis q
ē conceſſum creature et artificialis nālis et intellectiue q ſt data oponi et per cō
ſequens omiā alia contenta in rota de T. et ſi bene cum realitate intelligis
dictā rotam intelliges ppt p pmuꝫ ſenſum iſtam ſciencia ſicut nos fecimus
Vnde te uolum⁹ p̄cari cum oī humilitate q de iſta ſciencia nō uelis male uti / ſ₃ ad
finem debitum magrō nē uelis ſcire q tibi ualet· qr potatēꝫ ht mittēn te ī ſal
uacionē uł dampnacionē ſecūdū q uſus fueris: qr ſi male te rexeris in alta uirtute
tu te uis puertē a peccto iam / iam uictū et ſic es pditus ſi uitiū te gubernet et

et uirtuſ non reuelat a rota de ·A· q̃ mouet p illa de T contra ·V· rubeū et ptē
de ·X·. Queſtio fili qr uirtuteſ in dictate faciūt triangularitatē de triangulo diui
nali et nō alijs eſt ideo qr ē mater uirtutū alioꝝ mãliuȝ : et qr ſupme uirtuteſ eſ
ſenciales influūt in dictiſ triangulis mãlib⁹ · nam propter hoc illoſ conſtituit ĩ qua
drangulos que uocat media de figuriſ nẽ pncipalib⁹ ſilicet inter triangulos et ſpe
coſ et pp hoc tu poteſ intelligē ſi tu poteſ formare reſ nẽ per artē ſine uirtutibus
diuinis ſupniſ et excelſis cum nã te doceat q ſine uirtutibuſ diuiniſ nō poſſit
formari. Qr ſi uiſ ſtare fortior quã ē nã : necce tibi erit q ſtiaſ fruſtrū ſuere
in caputio ita ſicut fecit uirgiliuſ qn pdidit ſuã famã. Fili nã nō pōt formare unã rē
in pma forma ſi alia uia nō eam mouet p adiutoriū artiſ ſicut prope uidemus
p iſtam ſtienciã qn corpuſ corruptum in ſimile corpuſ nō reuertit ymo ĩ puluerē ſiccū
et in elixir humidum qd omiã alia conuertit in ſuo propo ſimili de toto hoc nã nō
pōt pfirē ſi ab arte non accipit auxiliū q conſuet ſuaſ ſpēs a corruptione indiuidu
alium deqb; poſtmodum reformat in forma cuiꝰlȝ corporiſ qn facit de metallo pluluēs
et de illo elixir de quo alia metalla accipiūt ſubito ſanitatē p magnã potãtez illiꝰ
q elixir uocat non intelligaſ tū q terminet in forma metalli ſicut ante : et adhuc
uolumuſ qr pluſ ualet quam illud nimis cum p unū ſolū gradū naſcunt. Cm̃ millia ꝛ
magiſ quam tibi dicimuſ de uirtute duplicata et adhuc corpuſ q ipē conuertit et
de uirtutibuſ ornauit ſicut plumbū ut ſtamnū ut ferrū uel argentū uiuū ut cu
prū album ut rubeū ad qd metallū fuit tranſmutatū in aurū finū ſicut monſtrat
rem̃tuȝ contra qd magiſ reſiſtit qȝ nãle faciat p ſuaſ uirtuteſ : et magiſ de potãte hẽt
contra leproſitatem in omī egritudine qȝ nãle hẽt attū dicimuſ q ipi caueãt ab auro
facto p artem alchymie ſine pparando nãm qr multo magiſ ualeret comedē ignē ar
dentem cum oculiſ baſiliſci quã applicare uenenū in loco medicine p ſcienciaȝ ignoratã
qr auꝝ ſophiſticatū ē p totū plenum inpuritate ex igne contra nãm de quo ſophiſta
neſcit ſpoliare ipm̃ qr ppãratoria neſciuit elligē nec ſoluȝ unū uerbū intelligē quã nã
ſe hẽt in ſuiſ ablucionibuſ. Fili taleſ crediūt hērē factuȝ totū qn uident ſuū auꝝ in ſbã
et in colore p applicacionez extraneoꝝ puluerꝝ ſȝ nimiſ ſtat diminutū de ſuiſ actib⁹
nãlibuſ p ignoranciam ſuaꝝ purgationū : et ppea qr neſciuerūt illi adminiſtrare et ĩ
tegrare curſum nẽ p quam oṁe bonū auruȝ acqrit multaſ uirtuteſ et propetateſ.
Qr fili tibi dicemuſ q ſi tu uiſ integrare totū curſum nẽ ad finē q tuū aurū hēat
potãtez ſupꝰ totã nãm. Videaſ q ad finē pmi graduſ lapidiſ ſit purgatuſ ab onī
ſua corruptione : et poſtea redde ſibi uirtutes quaſ pdidit quaſ inuenieſ in ſpiritib⁹
quintaꝝ eſſenciaꝝ et tu inquantū de illiſ poſueriſ tanti erit infuſio et mltiplica
tio uirtutum medecinaꝝ : et ſecūduȝ uirtutez medicine erūt uirtuteſ metalloꝝ re
formatoꝝ : et cum poſueriſ ſpūs in lapide dimitte continuare ſuū motū quouſqȝ
uirtuteſ qnte reſiſtant contra aſpitatē igniſ : Tunc igit fili cū uideriſ tale ſignuȝ
ſignificatuȝ tibi ſit q motuſ alte nẽ qnte ē ſine corruptione de qua nã hẽt in ui
tute confortacioniſ. Fili ſicut nã in digeſtione : et ppãracione ſue ſimpliciſ mīe re
cipit ſuaſ uirtuteſ qntaſ eſſentialeſ influentiaꝝ ſpecificataſ de celo in ſua minera
in loco forme pfectiue in miſſaſ p pceptum creatoriſ in ſimpliciſſimiſ et tenuiſſimis
ſpiritibuſ p reſpectū adquintū nũȝ ſimplirē et hoc terminat toto qñ eodē modo poſt
reſolutioneſ qntoꝝ ſpūuȝ ſimplicium plenoꝝ uirtutibuſ celeſtibuſ q̃ deſcenderunt

ꝑ influentiā a celiſ in dictaſ mãs reinfluimuſ noſ illos in mãz lapidiſ ſine leſioẽ
uirtutū cum cautela ignis appropati ſm tollerantiā ſpūuz in quo retinet̃: et hoc tã
ꝑ uirtutẽ lapidiſ q̃z per uirtutẽ ſui motuſ et ſubtilem mixtionẽ ſe terminãtez eſt
retinenſ cum multiplicatione tanta quanta noſ uolumuſ ul̃ ſit in ũtute ul̃ ſit in
quantitate· Sʒ cum ſint multi pauci qui intelligunt nec ſciũt facẽ hoc credũt nõ ẽẽ
aliud magiſteriū quam ſua alchimia ruralis: et ideo ad euitendū malū q̃ pot̃ fieri
ſeq̃t̃ rõne ul̃ cã ignorantie prohibemuſ omibuſ cõib⁹ ꝑhyciſ q̃ ipĩ nolint uti cum
ſuo auro ꝑ uiam medicinarꝫ condimẽtaliũz qr ſtatim ꝑ reſ hitaſ ab igne contra nãz
cõmeo humane nẽ que intrant in ſophiſticatione illi⁹ mortificaret calorẽ nãlez et re
ſolueret omĩ ſpũſ corporiſ in quib⁹ dictuſ calor nãlis conſeruat̃· Sʒ hẽat in notitia
nãle aurum de ſua propa minera et aurũ mgrĩ ꝑ uirtutẽ ſuarꝫ examinationũz
in tribuſ ꝑpis cineritijs· Fili forma quã tibi diximuſ ꝑfectiua ẽ infuſa in mã lapidiſ
purgati in loco actuſ amme formantis qr formatio nõ eſt aliud quã puruſ actus illi⁹
ſicut· A q̃ ẽ ꝑncipale formatiuū ſibi det in põtate: et ꝑ iſta reſultant uirtuteſ quaſ
ſupi⁹ tibi diximuſ: et ſup hoc diffinim⁹ informationẽ ſecũdũ uerã ꝑhycaz gñalez indicã
do q̃ formatiõ ẽ illa res ad quam prope ptꝫ formare: Vnde tibi dicimuſ q̃ actū illi⁹
inueniſ ꝑ uirtutes infuſaſ in ſpiritib⁹ qntarꝫ eſſentiarꝫ cū decoctionibuſ igniũ leui
um ꝑ reſpectū ad calorem celeſtem:

Hunc dicemuſ quõ debent corrigi reſ errate ul̃ errores ul̃ de poſſibilitate erran̄·

FIli impoſibilitaſ regnat in iſta ſcientia q̃ tu poſſis hẽre ſpũs qntos ſine aliqua
mutatione mĩali de colorei in colorem in q̃buſ ꝑcor te q̃ hẽaſ ſolicitationẽ i tali
modo q̃ omẽſ coloreſ ſint tibi placabileſ excepto rubore q̃ in mã uenit poſt ſepa
ratione qntarꝫ eſſentiarꝫ ꝑ ignẽ ſtimulatiuū in contra mãz ſiccam· Fili igit̃ qnte ſbſta
tie que manent in ſicco comburunt̃ et conſumat̃ ſua tinctura qr nolunt eſſe niſi cū
aeribuſ humiditatibuſ ſimplicibuſ: nec poſſunt trahi extra niſi coniungant̃ cum
illiſ artificialiter et ꝑ ſuam uirtutẽ attractiuã te uelit colligent̃ cū aeribuſ de ſuo
aquatico et reuiuificato· ſicut patet in ultimo puncto ſeparationiſ ſuarꝫ aquarꝫ
in balneo: ſi tu neſcis trahẽ de aq̃ſ aerẽ roga nãm ꝑ q̃ per ſuã ũtutẽ attractiuã
te uelit docẽ qr illa te docebit quõ ꝑ appetitū illi⁹ q̃ ꝑdidit in ſua calcinacione ipã
ſepat aerem de medio aq̃ cū reſtauratione: quouſq̃ mã uirtutiſ attractiue ẽ q̃ĩ
totaliter ſepata: et caue a magno igne in diſtilatione aeriſ: qr corpuſ rubificaretur
et ſuffocaret uirtutẽ attractiuaꝫ q̃ tibi dat aer tibi eſſet in gradu ſuffocationiſ poſ
ſet attrahẽ magiſ quam tu indigeſ cū tu nõ indigeaſ niſi aere multū ſubtili: ex
trahe igit̃ ipm̃ ꝑ inhumationeſ qr ille ſeruant tincturaſ ad humorẽ et reſtaurãt ł
humiditatez ꝑditam in reuiuificando ũtutez attractiuã: et ſi tu uidebis q̃ corpuſ
fuiſſꝫ rubificatū: et ſua folea talquea ul̃ de talco q̃ in ſimilitudinẽ mutant̃ ſepe
proiice ſtatim in ſua aqua et in illa coque quouſq̃ accipiat uitã albedinis ul̃ nigre
dinis: et trahe omẽſ aereſ et inhumationeſ ſine calcinationibuſ factis cū igne ex
neo· Fili treſ coloreſ ꝑncipaleſ ſunt tria inſtrũmenta q̃ dant ad intelligendūz hoc q̃
nã ulr̃ et ſt̃ nigredo albedo rubedo ſicut tibi diximuſ in capitullo· Semp fili·
Sʒ hoc tibi dicimuſ ꝑ intentionẽ trahendi aereſ et corrigendi erroreſ et euitãdi
illoſ· Semp tñ cum ille ſit de tota albedine: et de multa nigredine: caue q̃ ſit t̃
niſi una rubedo q̃ debet uenire ad finẽ ꝑmi graduſ et ſi ante uenit ſignificabit ł

Subſtantie in q̃bus eſt ſpũs qũtẽ eſſẽne fixus in ſicco conſumũtur et corrũpũt̃
quando uenit rubedo propter nimiã ſtimulationẽ ignis: Caue igitur tibi m̃o
[illegible]

conbuſtibilitatē coloꝝ qui uolūt rubificari p feſtinātiā quā ipi ſcentiūt a pūctiuitate igs ſtimulatiui qui ē ſibi adminiſtrat p prauā informacionē antequā ſuuſ propuiſ motuſ eiſ ſit integtuſ. Id archo tanto quanto rubificat ante tēpuſ tm pdunt de ſua tinctura ī ſua ultima et propa rubificacione in tm quantū ſua eſſentia rubificatiā colligat in extraneā nām que nō pōt pati ignē et hoc cū nō ſit ea data in uera ꝑparacione: et ſi hoc intelliges ſciaſ qr ſophiſte deficiūt in faciendo uerū aurū:

Nunc dicemuſ cōpoſitionē aceti nr̄i q̄ cōſtringit argētum uiuū ad expel

Fili accipe de bono uino bene ſicco et ī illo reſolue. D lendū ſuā materiam ad quartā ptem ſuci uinatici et cum tāto de .C. et ſi in loco uini poſueris ſeruum lunariū ualebit unuſ boluſ decē. poſtea recipe aquā p deſtillacionē q̄ ē ſucuſ magne exuberacioniſ et proſequē ad ſolucionē ſui mercurij ſicut tibi diximuſ ſupius in libro mercurioꝝ et trahe aquā clarā cum magno igne ſicut tibi diximꝰ in pncipio nr̄e pratice: et in illo diſſolue q̄ ē diſſolubille de lapidibuſ denſatis et de metalliſ liquabilibuſ. et ſi pmo corpuſ traxit ſbam fetentiſ mſtrualis multiplicabitur uirtuſ mineraliſ: et pp hoc tibi reuelet quō uirtuteſ uiuificatiue infundunt in materijſ cū ſpiritibuſ qntis. Fili caue q̄ de talibuſ rebuſ nō uelis aliqd dare: et ſcias qr nō eſt datum legē iſtā ſcienciā niſi in gnalitate cū alijs ſcienciis ſine noiando qcq̄ de iſta nec publice nec oculte ē qr non debet dare motuſ hōi humano paliū ad intrandū ad reſ nales p artificiū niſi p propiū motū p donū grē: qr eſt dominꝰ celi q ſit cor illuiſ in qua forma uelet uti. Qr multa ſunt q̄ fiūt p nām q̄ ſi mlti ſcirent et uellent male uti totū modū confonderent niſi ipi p ſupmū deſtruerēt. Queſtio qr igit faciumuſ artem eſt ideo q̄ figura y de .T. per artē et nāz compleat in .A. et q̄ artiſta poſſit ad loca alta aſcendere: et q̄ rex adoarduſ poſſit ſuū cor adimplere de bona uoluntate contra genteſ paganaſ

et iſte littere omēs cum alijs de ſurſum ſignificant cum declaracione in nr̄a arte compendioſa q̄ uocat uade mecū de nūo phoꝝ cum tota integritate pn̄tiſ teſtamenti particulariter.

Nunc dicemus de proiectionibꝰ omniū medecinaꝝ tam uniuerſalite q̄

Fili proiectioneſ fiunt ſup corpora fuſa ſecūduʒ magiſ et minuſ uirtuteſ q̄s lapideſ acqrunt p ſuam ſubtilitatē qr tanto quanto lapiſ ē ſbtilior magiſ te oportet ponē de corpore et minuſ de medicina. Sʒ multi ſt q in proiectionibꝰ medicinaꝝ breuiuʒ pticulariū decipiunt p ignorantiam ſicut neſcienteſ experiri nec uidere alteracionem medecinaꝝ. Qr qn aliq faciūt proiectionē de illiſ ſilicet de modico ſup multū corporiſ fuſi non uident aliqd nec inpenetractione nec in alteracione: et ſic ſuſpicant medicinā nulliꝰ uirtutiſ: et nō curant pluſ proſeq qa ſi ſtatim illud metalluʒ in quo funderet medicina tranſiuiſſet p cineritium l uł p longam copellam ſcirent et uiderent qcqd ē tranſmutatū radicaliter de corpore in purꝫ metallū. Fili cū tuiſ medicinis ſcdm maiuſ et minuſ ſit infuſuſ ille ſbtilis ſpūſ quem petiſ q per neccitateʒ et uirtutē ſue ꝑpetatiſ tingit et mutat oīa corpora ſicut purgatiā ab omi leproſitate et eſt antydotū contra omēʒ infirmitatē: et hoc in nutriendo calorē nalēʒ in corporibꝰ metalloꝝ. illa inſcenſibiliter penetrat omē corpuſ: et in profundo illuiſ ſpūſ regeſcit ſicut nā et igniſ nr̄e et humidū radicale q̄ ē nimiſ fixe retentioniſ: et magnē alteracioniſ ſb conſuacoē et ī forma

tione induiduali metallorꝝ. Vltra hoc uirtute appetitiua metalli leproſi q̄ tra
hit ad ſe ſpūꝫ humidū glorificatum : et trahit ad profundiuſ ſui cōporiſ coopante
adhuc et coadiuuante uirtute impulſiua q̄ mouet a calore nē q̄ impellit ſpūm
formatiuū in corpore q̄ reformat qn̄ ptes ſe tangunt et coniūgunt et miſcent in
tm̄ q̄ ptes magiſ fixe p uirtute ſpūſ mixti ad profundi⁹ illarꝫ ſe retinet conſtricte in uita ppetua . et remanet metallū alteratū ſicut pōt probare p ſuaſ examinati
oneſ : et in modo ſicut faciſ tuas proiectiones ſup corpora : ſic ſimiliter facieſ ſup
mercuriū et ſi medicine de qbuſ uiſ face proiectionē ſup mercuriū nō erūt ſbti
lium ſbarꝫ rōne breuitatis ſue confectioniſ nō habebunt ingreſſum ad mercuriū
añ ſuam fugam ſi mercuriū non congeleſ p uaporē alteri⁹ mercurij ūl ſi uegetaliſ ūl
mineraliſ in ſulphur tranſmutatū : cōgelatio eiuſ fit ſecūduꝫ q̄ diximuſ in tali
uaſe longo in quo fit multiplicatio ſulphurꝫ : et ſicut dixim⁹ in congelacione illiuſ
ad proiciendum medicinam . Sꝫ ſi de altera medicina uiſ face proiectionē nō te
oportet congellare illud qr añq̄ ipm̄ conſtituat in fugā elixir ipm̄ penetret pp ſuā
ſubtilitatem q̄ ē reſ pfecta in omibuſ ſuiſ ūtutibuſ. Semp tn̄ fili ſi uiſ dictue
aliaſ medicinaſ pticulareſ ſubtiliare poteriſ ūl face p ſollēnnē ſublimationē et congelatiōē
cum fermento iungē q̄ ſimiliter ſup mille milia pteſ cadet et omēſ illaſ conūtet
ſecundum rectitudineꝫ ponderꝫ in proiectione et ſubtiliatione dictarꝫ medicinarꝫ
cū adiutorio illiuſ huiꝰ qd̄ dedimuſ tibi dimittimuſ iudicio induſtrie tui magiſte
rij maxīe cum ad plenum ſit tractatū in nr̄o codicilo . Fili in proiectionē parua
rum medicinarꝫ inueneſ omē metallū modicū alteratū ad profectū alteratum
extrinſice quouſq̄ ducat p cinericiū . Qr ſtamnū vꝫ ſtamnū ſicut priuſ et ē mo
dicum frangibille et modicū indinatū ſine lucididitate manifeſta quouſq̄ per
cinericiuꝫ ſit bene purgatū et ſic ē de ſaturno et ſimiliter de uenere ſꝫ ille ē in
colore iouiſ ſꝫ ductuꝫ p cinericiū poteriſ uidere hoc q̄ mutatū ē in argentum
depuratum : et iſte diuerſitateſ ueniunt uirtute ramorꝫ lapidiſ ſc̄m maiuſ et mi
nuſ ſuarꝫ pparationū et ſblimationū . Qr calor ſpūs mutatiuſ illarꝫ nō ht̄ tantā
uirtutem in ſuiſ ſbijs groſſiſ q̄ ille poſſit p ſuam propetatē ſegregare reſ ethero
geneaſ metallorꝫ qn̄ p ſuū ſpūꝫ tranſformant niſi p adiutoriuꝫ cinericij : et hoc
eſt rōne ſue ſbe groſſe medecinaliſ in qua ē colligata uirtuſ q̄ tranſmutat q̄
impedit ad complenduꝫ actionē integrā ſui ſpūs que ē diuidē hoc q̄ nō ē eſſen
tie nē et coniungē hoc q̄ eſt propinquū ad nāꝫ argenti uiui q̄ poſtea homo in
uenit mutatum in ſinum argentum meliuſ q̄ꝫ de minera et ideo in hoc cāu recu
rimuſ ad ſpūm cā diuidendi hoc q̄ ē extraneū pure nē . Sꝫ nō intelligaſ q̄ i
ſuiſ cinericijſ tu debeſ ponē plumbum qr me^na faciet totū cū adiutorio ignis ci
nerosi . Fili qn̄ taleſ medicine proiciūnt ſup corpora ipa poſt modū nō poſſunt pa
ti ignē ignitioniſ ymo ſtatim fundunt ſine ignitione determinata : et hoc eſt qr
ſua nā patit contrarietatē nē indigeſte q̄ facit ipam fundi añ tempuſ quouſq̄ p
cinericiuꝫ conſumat mā indigeſta q̄ ſtat in loco ſbe fleumatice uaporabiliſ . Adiu
na igit uirtutē tue medicine p cinericiū et inuenieſ in illiſ auri et argentū ſecūdū
q̄ medicine fuerūt ūl ad album ūl ad rubeū . Fili qn̄ uolueriſ diſſoluē p huſ factiōē
oportet te mouē . H . B . per . V . et p . X . quouſq̄ diſſoluāt et ſi uiſ cō
gelare p diſſolucionem moue . C . D . H . p . V . X . V . quouſq̄ benē

Ergo ſub a̲ [illegible] ſubtilis

Non ponere plūbū ī cinericijs

diſſolluūt et qn̄ congelato uolueriſ dare fuſionē tūc te oportet mouē litteraſ tabular de ·K· ·I· ꝑ decoctioneſ ſignificataſ ꝑ ·X· ·Y· ·V· ·T· ſucceſſiue quouſqȝ poſſit attingē ad obiectum fuſibilium cum litteris de ·I· nigriſ in cellis et citius q̄ ſt̄ magis prope de propa nā de ·K· et cum facimuſ finem nr̄i teſtamti ꝑ qd̄ ſtat completa ·uſ̄ᵃ· potencia· Vnde ſue due germane prudencia et caritas accipiunt ſuū complementū in terra laboris. Fili ſi tu nos nō intellexiſti reitera quamlibȝ lectionē indiuidendo illam in diuerſas lectiones et in diuiſa capitula: conuerte quodlȝ capitullū in capitula: et qdlȝ capituli ſit tibi una lectio et cū memoria recolligibili et intellectu intelligibili cum uoluntate amata miſce unam lectionē cum alia qr intellectū uniꝰ te faciet intelligē aliam: et una reſ intellecta te faciet intelligē aliaȝ cum adherentia frequentationiſ. et ſic plana i gubernata cum cultiuacione non te priuabit ſuo fructu· Factum hel hemus nr̄m teſtamentū per uirtutē de ·A· in inſula anglie terre in eccleſia ſancte katarine apud londreſ uerſuſ ptē caſtelli ante armiſiam regnante rege Adoardo de nirideſtoch per dei gr̄a in manibuſ cuiꝰ ponimus in cuſtodia ꝑ uoluntate de ·A· pn̄ſ teſtamentū in ān̄o poſt incarnationē dn̄i nr̄i yh̄u xp̄i milleſſimo tricenteſſimo trigeſſimo ſecundo cum oībuſ ſuiſ uoluminibuſ que noīata ſunt in pn̄ti teſtam̄to cum cantilena q̄ ſeqtur ad pn̄s

CANTILENA.

Amor me facit rimare
Cum corruptione potēſ eſt inuenire
Quia ſine ea non poteriſ elongare
Gn̄acionez a ſuo eſſē
Et eſſenciam facit qntā operari
Si unitatēueliſ ex hoc facē
Et uolo tibi plus declarare
Oportet pluralē amorē hēre
De hoc tibi dabo iſtam ſimilitudinē
Cognoſcē ꝑ ens extenſum
De ſimplici ꝑ concordanciā
Aliud qd̄ clamat intenſuȝ
Scire habebis cum diſſimilitudine
A eris erit congelamtuȝ
Q amor facit concordancia
Pro cōcordando elementa
Hos alij cum entibuſ creatiſ
Per fantaſinaticā creaturam
Si genuſ hēre uiſ tis
Entium realiū hēbitiſ menſuraȝ
Entia abſtāta ꝑquirē debetis
A factore ꝑ facturam
Specialiter inuenietis
Ex cognoſcendo aꝑpatur nā
Ad oponem artificialiter
Iram facieſ reūti in amorem
Immiſcendo nālem
Aer altiuſ erit amator
Sed ſi nām tibi nō ualet
Iam nō eris ſcitor
Pro ignorando artē ſilicet
Trāſalis humoris
Eſſencia et accident
Cū ſuiſ ptibꝰ ſbalibus
Oportet ēē trāſmutationē
Et ſimililiter accidētalis
Poſt qd̄ fit nouiter
Renunciatū alijs ſignis
Conuſum in aliud ens
Oīuȝ ſuoꝝ graduū elementallium
Cum accidenti ēē nouū
Tuc arſ nō pōt tibi deficē
Q ipm̄ non ſit alterius pellis
Sed deficit falſo conceptū
Si uiſ intrare ꝑ iſtū portellū
Vt bene tu ſcias gubernare

N ecc̃e erit tibi portare globũ
V t poſſis intrare et exire
F ili totũ hoc h̃es inteſtam̃to
C um uoluntate karitatis
I nuenies aggregationem
Q m̃ tibi ẽ reuelatum
I llud q̃d quotidie q̃runt gentes

P oſuim⁹ totũ in dictatu
Q uia ẽ dignũ et placẽs
V nde h̃o q̃ h̃t multũ ap̃ꝑat
P roquerendo pagianã gentẽ
E t inpoſſe fortificator
C um corde nobilis ardim̃ti
Q uæ ſunt prouidentia et karitas

Finis cantilenæ

Finis trium eſſencialium operum teſtamenti magni Raimondi lulij: editi Inclito Odoardo Regi anglie. Silicet prudentie Karitatis: atq; paciẽtie: Videlicet forme maioris: et minoris partis secundeq; una cum libro mercuriorum: et partis tercie theorice miſte occulta practica.

Incipit apparatus ſuper teſtamentū Raimondi lulij

IN criſti nomine et beate uirginis marie incipit pratica nr̃e apparatus triumphantiſ geminę compendioſe edituſ: ideo ingenti ilaro q̧ꝫ principi ado ardo anglicoꝝ regi.

APparatuſ iſte diuidit̃ in quatuor ꝑncipales operaciones: Prima quidē ps tractat de diſſolucione. Secondo de locione ſeu elemtoꝝ rectificacione Teria de congelacione et incerácione lapidum cum ſuba quatuor elemtoꝝ rectificata. Quarta ps tractat de fixacione et ꝑfacti lapidū ꝑfectione et euiſ multiplicacione: prima uero ps ſubdiuidit̃ in duobuſ gradibuſ ſiue modū diſſolucionis: ꝑ primum enim graduꝫ fit unio amicabiliſ: ꝑ ſecundū autē gradū fit unitatis multiplicacio: amicicie augmentacio ut doctrina clara inferiuſ ſtacio ꝑ certaſ litterarū diuiſioneſ ſeu diſtinctioneſ ſecundū alphabeti ordine liquebit.

DE prima diſtinctione

PRima igit̃ diſtinctio ſiue diuiſio litterarum ꝑme operacioniſ in ꝑma ꝑte unde licet in ꝑmo gradu diſſolucioniſ. A. ſignificat deū. B. ſignificat argētum uiuū que ē ſbā comuniſ exiſtenſ inquolibꝫ corpore corruptibili: ut per eius propetatē ꝑꝫ: propetaſ enim et uirtuſ euiſ ē corrumpen̄ gn̄andi coniungendi diuidendi / groſſifficandi / rarificandi / durificandi molificandi / augmentandi diminuendi ſoluendi congellandi calcinandi mortificandi uiuificandi erudificandi maturandi lauandi aſpandi dulcificandi amarificandi confortandi debelitandi & ingrediendi tingendi ponderandi incerandi impinguendi ſublimandi et ꝑma maꝫ fixacioni diſponendi et obſtruandi et liquidandi. Vnde ex iſtiſ propetatibꝫ pot qlibꝫ peritiſ ſcire opa nr̃e ł diſcernere et ſecūdum noticiā ſuarꝫ naꝝ et qualitatum reducē de potencia in actū regulariter q̧ꝫ diſponere ſecundū propiuꝫ ſue nr̃e inſtinctum. Id circo cum ꝑuatuſ moduſ ſit origo omniūꝫ metaloꝝ et mã ſine qua aliqd corporale gn̄atur qn̄ ab ea neccīe ſumat̃ ꝑncipale eſſe in ſpecie alicuiꝰ limoſitatis & ſeu uiſcoſitatiſ ſubtiliſ que ſua nã ē nãlis ſubſtancia radicaliſ et ſpiritualiſ agēſ et abſqꝫ tranſgreſſu nr̃e ipm̄ mercuriū cuſtodiet ꝑcioſum teneſ peneſ te. Item. C. ſignificat ſal petre q̧ꝫ hꝫ nãm comunē ſimilē argento uiuo propter fortē nr̃e ſue ꝑpetatē D. ſignificat uitriolum romanū q̧ꝫ confundit et corrūpit omē illud q̧ꝫ ē de eſſe argēti uiui comuniſ ſiue ulgi. E. ſignificat menſtruale q̧ꝫ in ſe continet nãꝫ ꝑdictoꝝ triū ſimul in unū, vꝫ argenti uiui ꝑ B. ſalpetre ꝑ C. et uitrioli romani ꝑ D. ſignificat. Item. F. ſignificat argentū finum ſiue purū. G. ſignificat mercuriū q̧ꝫ ſciſ. H. ſignificat aurū purū: et hoc de ꝑma diſtinctione litteraꝝ. Querit̃ qr̃ ponit̃ A. Reſpondit̃ qr ſine ipo nec creat̃ nec gn̄at̃ nec finit̃ ſiue ad complemētuꝫ alicuiuſ opiſ ꝑuenit̃ qr̃ ipa ē cauſa ꝑma et finaliſ oīuꝫ entiū ut dicit ſaluator apochalipſis ꝑmo capitulo: ſum alpha et . ω idest principiū et finis.

De ſecunda diſtinctione

Secunda uero diſtinctio litterarum p̄uate p̄me diſſolucionis ē iſta p quā diſtinctio iſta quomō ex p̄factis litteris · B · C · D · E · F · G · H · componunt et conſtituūt ſex figure pro p̄ma pte diſſolucionis · vз tres figure triangulares ſeruit p · E · conponit · B · C · D · iſto mō

Iterum ſecunda figura triangularis denotat p · I · cōponit de G · hoc modo Item tercia figura triangularis ſeruata p · K · componit de · E · G · H · hoc modo

De tercia deſtinctione

Tercia diſtinctio litterarum ſecunde ptis diſſolucionis ē iſta inqua oñditur quō ex p̄ſcriptis figuris circularibus maxime de · I · et K in quibus confuſa ē prima figura circularis E formant et cōponūt alie due figure in modū q immediate ſequit / Primo circa hoc : nota q figuraз circularē p · I · deſignat compoſitū lune : et p aliam figuraз de K denotat compoſitum ſolis : de quib' duobus compoſitis ſepant ſiue trahunt elemēta ſua hoc mō p̄mo de compoſito lune ſignificato p · I · ut p̄fertur trahit · L · M · N · ex quibus litteris componit figura triangularis deſeruienti tercie deſtinctioni cuius quideз figura formata ē iſta Secundo de cōpoſito ſolis deſignato p · K · ut dictū ē trahuntur O · P · Q · R · qbus litteris componunt quedā figuram quadrangularis cuius forma ē hoc

Nota p · L · deſignat terra compoſiti albi p · M aqua deſignat et p · N · deſignat aer et hoc quantuз ad compoſitū lune · Sз quantū ad compoſituз ſolis p · O · deſignat terra compoſiti rubei p · P · aqua / et per · Q · aer deſignat · et p · R deſignat ignis lapidis nr̄i circa hoc nota q iſte due figure precedentes immediate tm̄ ptinent ſecunde parti diſſolucionis · Itē nota q p iſtam ſecundam ptē diſſolucionis mā ſoluit in argentū uiuū q idē ē in aquā claram et diaffanā : et ideo oportet cuilibз opatori iſtius artis primitus ſcire tenus corde p̄ſcriptū alphabetū theorico mō traditū anteq̄ poſſit pfecte praticaз adipiſci · ſed circo propnnpia ac introitu ipius pratice et p regulā pncipalit in principio conſiderare compoſita hui' ſequentis p hanc figuram triangularem compoſitā ex quatuor litteris ul vз · ex duobus ſubſtancijs cōporalibus ex una pte : et ex uno eſſentiali : et alio accidentali · Ex altera pte utiq̄ iuenti · Querit qualiter pro introitu dat hec pn̄s figura racio eſt ut immediate adiutorio de A extraham' tale menſtruale humidū et calore tempatū contra nām in et per quod poſſint corpora reſolui in argentū uiuū nr̄m qd ē elemtum oīum corporum liquabiliū in p̄ma mā ideſt in quinta eſſencia et ut in ipō elemento ſiue qnta eſſencia ab argento uiuo a corpore elicito ſiue ſeparato lapis nr̄ ſiccus creatus et compoſitus ex argento uiuo ipō poſſit continuari pp q cum hoc ſit pncipuū opis iſtius magiſterij applicate ad pporcionandū et tuū opus ordinandum ſēm ſtateram rectam ut immediate ſeqt ubi incipi clare et cū effectu practicam iſtius artis docere operatiua.

Accipe igit libram unam de · D · ideſt uitrioli romani et de · C · lb ſemis ideſt ſalis petre : Contereq̄ bene ſbtiliter et miſce in ſimul deinde ex ipā matia

[illegible]

[illegible]

[illegible]

pone in allembico uitri oncias octo et nõ pluſ : Luteturq; bene corpuſ allembici cũ
capitt cum farina tritici et albumine oui ne pp condẽpſacioniſ reuoluptionũ ſpiritus
humiditatiſ mercurialis ideſt humidũ radicale aereũ exaletur . Sed ut opuſ qd inte
diſ facẽ minori tempore complere queaſ capiaſ tres alembicoſ et inquolibʒ ipor: int°
mitte de pfacta materia oncias octo et non pluſ ut pdictũ ẽ ipoſq; allembicos ſup
treſ furnellios ſimil tenẽteſ uno ordine recte colloca Ita tñ q unuſ alembicuſ ab
alio diſtet p ſex digitor: ſpacium : et hẽant quilibet alembicus receptoriũ ſuuʒ
cum collo longo ut id continet ab aqua diſtilata rõne caloriſ ſpũs et alere queat
Item recipe de ſeraturis lignor: duaſ ptes et ptẽ unam de arilliſ racemor: infu°
lat expſſor: uł de carbone contricto aut de tanoſico et mitte ſimil : deinde imple fur
nellũ mediũ : et incende ignẽ p duos furnello collaterales et ſic dimiteſ ſtare qr nõ
indiges alio igne niſi uſq; quo equaliter diſtillabunt pfacti alembici : et tũc hẽaſ
paruaſ aſtillaſ lignor: ſiccor: et faciaſ ignẽ flameũ ſilicet directe ſubtuſ materiã
Et cum diſtillauerit conſidera an aqua ſit clara et ſic bona ẽ et tũc uocat mẽſtru
alle quod denotat p . E ut dictũ eſt quod reſerua clauſuʒ cera et pone in loco
ſicco tempato ubi tangat aer

D Emũ recipe unciã unã de . F . ideſt argenti puri tenue malcati et parua
fruſtra inciſum ipũm q; pone in uaſe diſſolucionis : et ſup ipũm infunde onci
aſ treſ de . E ideſt de menſtruali pfacto . et in ipo uaſe coopto cũ cooptu
lo uitrio ſilicet propo pone in balneo marie p tres dies naturales inde cottidie /
ſtare et pfecte in aquaʒ reſoluit

I Tem recipe onciam unã de . G . ideſt mercurij uiuj et treſ de . E et infon
de infra quãdaʒ anaphorã magnũ collũ hẽnteʒ ipm q; claude bene : et pone anforaʒ
in balneo marie ut dicit ſupra et rediſſoluet in aquaʒ clarã .

DE coniunctione lune et mercurij ·

P Refactiſ diſſolucionibʒ factis pmo colabis aquã diſſolucioniſ de . F in qdam
receptorio inclinando uaſ diſſolucionis ualde caute ne terra egrediat cum
aqua / aut aqua ipa turbilet / coopiq; pfactũ receptoriũ : et reſerua collatũ
ideſt aquam de F ſicut feciſti de alijs et pone ad ptem . Itẽ hoc facto recipe p
dictum uaſ diſſolucioniſ in quo remanſit terra de F et ſibi applica unũ capt
alembici luctãdo iuncturaſ ut dictũ ẽ et faciaſ diſtillare ſup cinẽs recipiendo
totum humorẽ q inde deſtillare poterit cũ igne tempato facto cũ ſeraturis lignor:
et tanto deindẽ augeaſ ignẽ paulisp cũ carbonibʒ et lignis ut tibi uidet uł uide
bit oportunũ uł conueniens pro calcinacione ipius terre . Tamen caueaſ ne ma
ſit caloris intenſio qr hoc ad calorẽ ſoliſ expti ſumuſ fieri et continua ipm ignẽ
p . xij horaſ et pmitte infrigidari uſq; ad diem ſequentẽ . et repieſ pfatã terraʒ calcinataʒ

Calcinatio lune

D E nuo ſup ipaʒ calceʒ : et in ipo eodem uaſe infunde pfactuʒ menſtrualẽ in q°
ẽ diſſolutũ . G et cooptouaſe ſuo ppo cooperculo ad modũ uaſis diſſolucionis ut
ſcis pone in balneo marie et dimitte ſtare p tres dies ut dictũ ẽ et diſſoluet calx
ipa poſtea cola aquã et caueas ne terra uel aliqd de calce egrediat diſtillaq;
humorẽ ſup cineres et calcina terram eodẽ modo ut ſup feciſti in mediate et iſtas /

diſſolutiones collationes diſtillationeſ calcinationeſ · continua iterando donec ui
debiſ mam in formã ſeu ſpecie liquoris aut olei diſſolutũ ẽẽ : et in ſupficie aque emanẽ
q quidem liquor ſiue limoſitaſ aut pinguiſ untuoſitaſ ad inſtar olei eminenſ ē cor
poriſ ſubſtantia artificioſe diſſoluta . Cum autẽ totũ fuit diſſolutũ ut pfertur co
lige pfatoſ liquoreſ et iunge ſimul poneqꝫ totũ hoc ſimul ad putrefaciendo in
calore tempato p unũ menſem cum dimedio · vꝫ · p quadraginta dieſ : et ſic com
plebit figura rotonda de · I · et hoc pro ope albo

Oſtqꝫ dictũ eſt de ope albo Hic loquendo de rubeo ſpecialiter et pncipalit
notandũ q corpuſ ſoliſ totũ ẽentiale ē reſpectu corporiſ lune : et ideo cõ
ſiderandũ ē quõ tranſmutari et tranſformari poſſit certa aqua corruptibili in me
diate qua uirtute ſua ipm ſolem diſſoluat ipmqꝫ aſcendẽ in aerẽ faciat ideſt
in ſupficie ſuo ſtelatuſ ad inſtar cuiuſdam limoſitatiſ ſiue liquoriſ aut olei ſupficiẽ
ipiuſ aque occupantiſ · Cuiuſquidẽ aqua corruptibiliſ compoſitio ſeu medio ſeqt ·

Aqua corruptibilis

Recape onciam unam aque compoſite lune p alembicũ deſtilate et onciaꝫ
unam de · G · uegetabili et onciaꝫ unã de · H · et hoc ſimt poſito in alẽ
bico aut in uaſe diſſolutionis bene clauſo cũ luto pone in balneo ut dictũ
ē p treſ ut quatuor dieſ et repieſ · H · totaliter nigrum ſicut carbo deinde infõ
de ſup ipm ſolem onciaſ · xij · de · E · et hoc totũ pone ad putrefaciendũ per
quadraginta dies.

Recape onciaſ duaſ de G · et ſepara ab eo humorẽ p alembicũ et onciaſ du
aſ de nã comuni que dicit aqua uite de qua inferiuſ fit mentio et cõiun
ge ſimul et poſito in alembico ſeu uaſe diſſolutionis et in fonde onciã unã de
H · et diſſoluet in ſua ſpecie retenta et conſeruata ab hoc ſepa aquã pdiſtila
tionẽ factam p alembicum deinde infonde ſup ipm · H · de ſucco lunarie ideſt
de aere lune tantum quantum uolueriſ et uidebis · H · diſſolutũ ĩ aquam i
uegetabilẽ ideſt mercurialẽ in colore auri et ſic de iſtis tribuſ format et comple
tur ſexta figura circulariſ deſignata p · K · et hoc de pma pte diſſolutionis

Separactio elementorum

Putrefactio facta p quadraginta dieſ compoſitũ albũ deſignatũ p figurã
de · I · erit animatũ et magne uirtutiſ a quo ſeparabiſ elementa
in modũ q ſequit · Aqua.

Primo recipe uaſ ut recepto uaſe et alembico ſup poſito fac deſtilare ĩ
balneo marie tempato igne equaliter donec pluſ deſtillare poterit et ſic
hẽbiſ elementũ aque quod reſerua in anfora uitri clauſa cum cera

Aer et igniſ ſimul

Prefato uaſe ſiliret alembico frigido id idem uaſ fac deſtillare ſup cineſ
tempato igne paulatine ipm igneꝫ augmentando et tũc deſtillet aer cũ
igne mixtuſ · Terra.

Et q remanebit in alembico poſt pfataſ deſtillationeſ erit elemẽtũ terre
conbuſtum · Queritur qr deſtillatio ſiue ſepatio elemẽti aq fit in calore humido
cum aer ſeparet et extrahat mediante igne ſicco : Reſpondit rõ eſt qr de

nã ſubtili oportet extrahẽ aquã ſeu elemẽtatũ aque p ſꝫam humidã mediãte
calorem ualde ſubtili ut ẽ calor balnei qr artificialiter non põt fieri ſubtilior extrac
tio ſeu ſepatio ad elementũ aque q̃ non ſꝫſtinet ignitionẽ qr ſue nẽ reſiſtit et re
pugnat ſiue conſumit ſuam nãm ignitio ſicca ſꝫ tamen oportet q mediante igne cor
rupto ſepetᷣ elementũ aque . Sꝫ aer et ignis q ſuſtinent ignitionẽ debent ſepari
a terra p diſtillationẽ factã ſupᷣ cinẽs qa ſic ptes groſſas et colores terreſtres aſcẽ
dunt ſupᷣ in aere q aliter nõ poſſet fieri · Et iſto mõ ſepantᷣ et diuidunt quatuõ
elementa deſignata p · L · M · H · O · P · Q · R · L · terra compoſiti albi
M aqua · H · aer · O · terra compoſiti rubei · P · aqua eodẽ compoſiti · Q ·
aer · R · ignis lapidis nr̃i · Nota q ſic faciendo p̃fatam elemẽtoꝝ ſeparationeꝫ
niteris aut conaris te proprietates mercuriales tranſcendẽ in tua mixtione
et hoc conſequens magiſter eris nẽ inuentis hoc ſaltim intelligendo in p̃ma
mixtione attamen neccãriuꝫ ẽ q propetates mercuriales tranſcẽdant ſiue
dominẽtur ſupᷣ propetates menſtruales fetentes ſiue corrũpentes ante quã poſſis
p̃tioſam pfectionem nẽ attingẽ

Propietates elementorum

SEcundo nota q rationes : rõne iſtius ubi propetates oſtẽrũtᷣ tũc adipiſci
notitie uirtutes omĩuꝫ metalloꝝ nãs ſeu qualitatũ qr qlibꝫ propetas recipit
ſue cauſe determinationẽ : ut uiſibili expientia p ſepationẽ quatuor elemẽtoꝝ
patet maxime qr manifeſte poteſt uidẽ et cognoſcẽ q propetas q̃ interra ẽ mltuꝫ
diſiccat congellat et fixat propetas q̃ ẽ inaqua reducet multũ reſtringit diſſol
uit et lauat · Item propetas que eſt in aere humectat leuificat ſiue dulcificat
et flectẽ facit diſcontinuatas aut ſubtiliter ſeparatas · Item propetas q̃ manet
in igne calefacit et tingit et p̃ter hoc ignis recipit aliam propetatẽ determinatio
nem ſecundum ſupᷣ elemẽti materiã in groſſitudine aut inſpiſſitudine et ſꝫtili
tate propter p̃ncipales in reſpectu proprie ſꝫe quatuor elementorũ · Maxime
qr propetas q̃ in forma groſſiouis ſꝫe eſt et plus propinquat nẽ fixe quã alia
elementa : et p cõſequens contra ignẽ maiorẽ ht̃ tollerantiaꝫ et prouide ſimt de
bẽ ignis propĩus ſm ſue nẽ exigentiam et ſit de alijs elementis : et ita uidetᷣ q
ſm cõſeruationẽ propetatis mã regenda et tractanda eſt ſub certis gradibus caloris
excitatiui et ſtimulatiui aut ſit exſiccatiuus calor uel ſtimulatiuus ſiue cõrup
tiuus · Nota q qñ ſeparas elementa q caueas ne mã ſue ppetate puetur
pp magnũ ignem ; aut ignis ſit exſiccatiuus calor uel ſtimulatiuus aut contra
nãm qr iſti duo ignis ſunt deſtructores et mortales inimici nr̃i ibi regula obſ
uetᷣ geometralis et punctualis ſiue gradualis p quã regulã ſecũdum uolũtatẽ
tuam poteris extrahẽ aerem et ſine ipã non qd ſumũ bonũ ẽ ſcientie qr aer
ipẽ uerus ẽ mercurius propetate plenus · Item nota q ſine iſto aere hito nõ põt
opus iſtius artis ad effectũ producere : etiam hoc dico tam de albo quã de rubeo ·
Item nota q poſt ſeparationẽ quatuor elemẽtoꝝ oportet q hẽas terrã fixã : ita q
nichil de eã aut eius ſꝫa plus poſſit ſꝫlimari et hoc ſup omĩa poſt rectificatiõeꝫ
quatuor elemẽtoꝝ p quam ſecunda operã conſtituitᷣ eſt unum de quatuor p̃nci
palibus regiminibus Et hic eſt finis primi operis

SEquit̃ ſecunda op̃o de locatione ſiue rectificatione quatuor elem̃torū
ſed quia aqua et aerus officiũ ẽ gñare lapidem et ip̃m impinguare et mul
tiplicare: ideo p̃mo loqm̃ de rectificatione aut locatione aque et aerıſ

POſt lapidiſ diuiſionẽ factam p quatuor elem̃torꝝ ſeperationẽ necc̃e ẽ ut ip̃a
emundent̃ ſiue rectificentur et lauent̃. Sꝫ primo oportet cognoſcẽ ac ſcire
ip̃orꝫ elementorꝝ qualitatẽ et ſb̃am propãꝫ ut pfecte et recte operet̃. Id circo ſciꝫ
q̃ ignıſ et terra cõpant̃ ſb̃e lapidee: et ſic indignent igne calcinatio. Itẽ ad alia
duo elem̃ta vꝫ ad aquam et aerem ſunt nẽ et ſb̃e aquatice ſeu aquoſe: et ideo ĩ
diget dicta ſepatione ſecundum ſ exigentiam ſue nẽ: et p diſtillationẽ q̃ nẽ ſue
p̃ncipaliter conuenit. Ideo iſta duo elem̃ta aquaticha oportet ſepties diſtillare
et donec ab om̃i aduſtione menſtruali procedente lauent̃ et perfecte mundent̃
et repleant̃ uera tinctura fixa et incombuſtibilis ex quibuſ elem̃tis rectificatio et
lauatio ſeruetur.

Aqua et aerıſ rectificatio

SEpara igit̃ aquam ab aere p̃mo faciendo ſim̃l deſtillare in balneo q̃ntum
poterit deſtillare p calorem ip̃uiſ balnei: et q̃ ſic diſtillatũ fuerit eſt ele
mentum aque q̃ reſerua ad ptem ut ſcis quomodo debet ſeruari / illud
aut q̃ remanſit in alembico q̃ per calorem balnei deſtillare nequiuit facies diſ
tillare ſup̃ cinereſ: et q̃ deſtillatuꝫ fuerit erit elementũ aeris. Itẽ quodlibet
ip̃orꝫ elementorꝝ deſtilla per ſe ideſt ſepate reducendo deſtillatũ ſup̃ feces ſuas
et cũ ad q̃ntam diſtillationẽ elem̃ti aque pueneris. Infonde unã guttã ul' duaſ
ſup̃ laminã argenteãꝫ q̃ ſit puram: et ſi tabeſcerit ul' nigreſcerit aut obſcurauerit
nundũ ip̃m elementuꝫ p̃uat̃ aduſtione: et ideo iterꝫ deſtilla elem̃tuꝫ ip̃m aq̃
ſup̃ terram ſuam et feces ſuaſ donec de diſtillato poſita una gutta ſup̃ p̃fatã la
minam / ip̃am laminã a colore ſuo mutet̃. Et cum ita contingerit ip̃m aq̃ elem̃
tum om̃i aduſtione p̃uata et abſoluit̃ et tunc notat̃ aqua uita cum qua laua
biſ terram ſed feceſ ſuas poſt lotationẽ ph̃y uocauerunt mercuriũ confortatiuũ
in ſe contineſ̃ mediũ q̃ facit coniunctionẽꝫ tincturarꝫ: et q̃d modo dicim⁹ de rec
tificatione elem̃ti aque corporiſ albi: ſimilimodo de aqua ſiue elemento aq̃ op̃is
rubei fiendum eſt

NOta q̃ ſicut in rectificando elem̃tuꝫ aque repiunt̃ due ptes ſilicet aq̃
uite et feceſ ſuas q̃ ſunt mercuriũ confortatiuuꝫ ut dictum ẽ: Ita etiam
in rectificando et lauando aerẽ q̃ ſimili regimine fit repieſ duaſ pteſ ſilicet
oleũ q̃ dicit̃ tinctura aerıſ anima et unguentuꝫ ph̃orꝫ: ſine quo opuſ iſtiuſ p̃ntis
artis neq̃t ad effectũ produci. Q̃ quidẽꝫ oleũ ẽ ip̃e aer rectificatuſ: et etiã re
pieſ feces euiſ q̃ ſunt ignee et proprietatiſ ignıſ: et in rei ueritate ẽ ignis et huc
reſerua p ſe. Querit̃ q̃r ignıſ rectificat̃ et diſtillat̃ cũ aere et nõ cum aqua:
Reſpondet̃ ideo ẽ q̃a aqua nõ h̃t facẽ officium aerıſ nec efficit niſi in lauãdo
tm̃ et nõ aliſ quomodo tangendo: maxime q̃r ſi aqua tingerit ignıſ remane
ret abſq̃ aliquo humore ſb̃ali eo q̃a aqua fugieret ignẽꝫ et ſic nõ eſſet tinc
tura fuſibiliſ ad humiditatẽ deffectu pp quod diſtillat̃ ignis cũ aere et etiaꝫ
q̃r in qualitate concordat̃: aqua autẽ fugit ignẽ: et ſim̃l contradicit q̃a ſua cõ
traria induit̃ qualitate: Preterea nota q̃ aer ẽ aq̃ tingẽs r̃one magne digeſ

tionis et dicit͠ oleũ et tinctura ꝑ multe mixtionis : etiam dicit͠ anima qr ẽ ſpũs ĩ
igne ꝑmanẽs et cũ eo concordans eo q' ipſe ignis ſiml' adminiſtret͠ et p̃ſtat tincturã
in corpore ꝑ multũ digeſtio et in eo ꝑmanet rõne ignis conuenientie. Sup hoc nota q
ſi ignem lapidem ĩmiſceris cum mercurio in continenti conuertet͠ in rubedinẽ ꝑma
nentem : et ideo cum uolueris hẽre tincturã ꝑpetuã rubifica ſulphur tuũ in feces re
manenteſ in rectificatione et lotacione aeris ut p̃fert͠ cũ igne lapidiſ p̃dicti et nũq̃
ſeparent͠. Terra et igniſ rectificatio

SEpara ꝑmo aerẽ q in ea reſidet ꝑ diſtillationẽ hoc mõ. Recipe omẽſ feces
ſimt que ſunt caloriſ nigri et rubei et ſup ipaſ feces infunde tantũdẽ ſui
ponderis aq̃ ꝑme : ſcilicet flematice : et diſtilla ſup cinẽs quouſq; igniſ ſic
cus remaneat et hoc continuando et reiterando ſepties diſtillationẽ repieſ ignez
rubeum in puluerẽ ſubtiliſſimũ. Terra.

SImili modo lauabis terrã ſilicet feces q̃ remanebũt cũ terra de ꝑma aqua
flegmatica ut ꝑuſ dictũ ẽ : et diſtilla ut tota humiditate ꝑuet͠ et calcinet͠.
Nota q' illa humiditaſ que ab ipa rectificacione terre ſepat͠ eſt oleũ albũ ual
de p̃cioſum ad incerandum : et qr pluſ ꝑticipat et conuenit nẽ corporiſ ideo ab eo dif
ficiliuſ ſeparat͠ et ꝑ conſequens tenendũ ẽ ut res ualde p̃cioſa ad ꝑfectionẽ oĩuz
elixiriſ. Item cum uideriſ q' p̃dicta terra et mediocri ponderis uidelicet q' non ſit
leuis neq; ponderoſa ad inſtare pulueris infondo de ea modicũ ſup uenerẽ ignitũ
ſi fumũ nõ producit denotat q' ꝑuat͠ omĩbuſ ſuiſ ſpiritibus radicalibuſ et uitalib'
quã terra ſic p̃parata cuſtodi qr tũc uocat͠ magneſia q̃ dabit tibi q' queris poſt
euiſ reſurectionẽ. Si autẽ infumũ producit ut produxerit calcina ipaz donec non
producat : et poſtq̃ ſic purgaũis quatuor elemẽta reſua ea bene clauſa cũ cera ĩ
uaſis uitreiſ ſtricti ſiue auguſti orifitĩ et maxĩe ꝑuatũ oleũ album qr ualde ẽ
aereum et uolatiliſ ẽ euiſ ſbſtancia : et hoc ẽ finis ſecunde operationis ꝑ quã oꝑonẽ
fit elemẽtor rectificatio et locio.

Seqt͠ tercia opõ ꝑ quam lapiſ incerat͠ cum ſbã quatuor elemẽtor.

REducaſ aerẽ compoſiti albi ideſt lune poſt euiſ rectificationẽ cũ terra compoſiti
rubei ideſt ſolis conuenientia terre reducaſ cũ terra p̃fati compoſiti albi eo q
ipã duo elemẽta terrea ſunt elemẽta ſicca et de nã fixa : ut mixtio q̃ fit propter
confortationẽ ſiue reſtaurationẽ ſit utilior ſiue comodoſior

PReparatio iſtar duar terrar fit ſimul ut maiorẽ recuperet humiditatẽ ꝑ
attractionẽ quã amiſerunt ear calcinationẽ cum ꝑfecte omnẽ corpus diſcon
tinuari ac diuidi nũq̃ abſq; calcinatione ꝑ quã ꝑuet͠ toto humore ſuo rorido
uitali et radicali ſiue ſpirituali : et ſic mortificat͠. Idcirco reſuſcitando ipm corp'
calcinatum inbibe ſiue humecta cũ humore ſuo aquatico quẽ ab eo ſepaſti ĩ modũ
Corruptio ſulphuriſ albi qui ſequitur

CApiaſ aquam compoſiti albi et diuide in ·xij· ꝑteſ equaleſ ita tamen q' ſex
ꝑteſ huiuſ equipolent ponderi terre compoſiti albi : et terre compoſiti rubei
qr opat' in alio oportet q' medietaſ et pluſ iſtiuſ aque reſeruet͠ et p̃factaſ ſex ꝑtes
infunde ſup ipaſ terras ſimul iunctas et compoſitaſ in uaſe uitreo bene clauſo cũ co
ꝑculo ſuo uitri pone ſub fimo calido ad digerendum et reſtaurandũ ſeruando tñ
hanc regulam ſilicet infondendo ꝑmo modicũ de dicta aqua : deinde infondendo

maiorẽ quantitatẽ ad modũ reſtaurationis nr̃e depdite uł lapſe / et diligenter faciaſ
hanc reſtauratione̾ et inbibitionẽ de xv. in xv diebuſ ſc̃m q' ipẽ terre trahũt et ĩ
ſe conuertent de p̃dicta aqua nec fatigaueriſ hanc inbibitionẽ multotienſ reiterare.
Sed cũ p̃dicte terre fuerint bene ſicce : et conſumpſerint p̃dictaſ ſex pteſ aque po
ne ipaſ terraſ in igne ſicco ideſt inſtuffa ſicca ꝑ unũ diem nãlez. Et hoc facto iter
adminiſtra p̃fatis terriſ reſiduũ dicte aque eodem modo faciendũ ut ſupra et ſtias
firmiter q' ſi patienſ fueriſ ſpectando ipãz nutritionẽ et digeſtionẽ q' fit in longo
tempore non põt errare quoniã adintentũ pueniaſ. Nota q' ĩ pfecto regimine ui
debiſ multoſ colores ſ; nõ cureſ donec mã conuſa fuerit in puluerem ualde ſubtilem
albiſſimi coloriſ ad inſtar marchaſite lapidi calci . et tũc h̃t magnã uirtutẽ mine
rallem. Et ſulphur eẽ; habenſ poteſtatẽ uirtutẽ congellandi mercurii ulgi et trãſ
formandi ſiue conuertendi omĩa corpora metallor̃ poſt eiuſ eliſatõ; et hec ẽ terra
nr̃a congelanſ et congelata et nr̃m arſenicũ completum et ẽ ſulphur nr̃m albũ cõ
pletum ꝑ elixir albo : et ideo poſtq̃ʒ habeſ ſulphur ſiue elixir albũ procede ad cõpo
nendũ rubeũ ſulphur ſiue elixir qr de ipõ ſulphure albo habet fieri et ſine ipõ
nequet fieri. Compoſicio ſulphuriſ rubei

HEcipe de p̃fato ſulphure albo ipmq; bibe ſiue humecta cum aqua compoſiti
rubei diligenter et pauliſp ad modũ reſtaurationiſ et nutritioniſ nr̃e depdite
ſiue lapſe : et pone in fimo ad uiuificandũ et reſtaurandũ uiſitando de xv
in xv diebuſ eodem modo q' feciſti ſupi' in capitulo p̃cedenti capitulo mediante
reſtaurando et rectificando ſulphur albũ p̃dictum : et cũ ipm ſulphur potauerit de
dicta aqua compoſiti rubei : tantundẽ ꝑ ponduſ idem ſulphur album pendat̃ et fuerit
ſiccum et congellatũ remiſſiõ igne / augeaſ ignẽ pauliſp cũ carbonibuſ donec uide
aſ p̃fatũ ſulphur album in rubedinẽ conuerſuz : et dum ita contingerit nichilomi
nuſ fortius augeas ignẽ cum ligniſ groſſis inquantũ poteriſ quouſq; ſublimet et
ſublimatio iſta erit ſulphur albũ multũ p̃ciosum in ſupficie eminenſ : et illud q' ĩ
fondo uaſis repit̃ erit ſulphur rubeũ fixum ad inſtar ſanguiniſ multũ clarum
et p̃ciosum : et ſic patet q' illud q' in albo ſulphure occultũ erat conũtit̃ in ru
bedine ꝑ igneitatẽ prefate rubee q̃ eſſentialiter tranſiunt ꝑ ſbãm dicti ſulphuris
albi. Et hoc ſuffitiat de compoſitione albi et rubei ſulphur̃ : Nota q' de ipiſ ſul
phuriſ mediante quãtri opõne fit elixir pfectũ ad trãſmutandũ omẽ corpus metal
lor̃ diminutum et lapſum in uerũ ſolem et lunã

Seqt̃ quarta opõ ꝑ q̄ perficiat̃ elixir

PRimo conſidera ad quẽ gradũ pfectionis uiſ aut intendiſ op' tuũ deducẽ
et ſupquo corpore medicinã uis infondẽ : qr ſi ſolũ intendiſ producẽ ad ali
quod graduz ſiue mediũ ſublimationiſ debeſ eligẽ ſup quo corpore qr de ipõ
debeſ ponẽ in dicta meditina. Vz ſi ſup iouẽ procede hoc modo. Recipe onçias et mediã
duaſ lune ipmq; amalgama cũ onciaſ duaſ mercurij uiui ulgi : deinde Recipe
de puro ioue onciam mediam : et ipm liq̃fac tribus uicibuſ et totidẽ extinguẽ
in aceto deſtillato ſiue claro et mundo deinde amalgama ipm iouẽ cũ onciaz
unam mercurij ulgi. Iſta uero duo amalgama laua ſepate ſilicet q'libj ꝑ ſe in
aceto claro totiens donec acetũ illud egrediat̃ clarum et purũ hoc aceto p̃fata
amalgama iunge ſimul ualde bene miſcendo et incorporando ſupra lapidẽ ut

ſtiſ ipãm q3 amalgamata iterꝝ laua cũ aqua dulci clara donec tota ſalſedo receſſeat
et tũc pone ad deſiccandum ad ſolem ũl ad ignem · et iſte ẽ pͥmuſ moduſ· Si autẽ
ad ultimam operationẽ ũl pfectionẽ fiſicam intendiſ pͥdictã medicinã adducẽ
nichil de dicto ioue aut alio corpore metallorꝝ oportet apponẽ ſ3 ſolũ modo po
nit̃ mercurĩ q ẽ mediator et tibuſ corporuſ. Nota q mercuriuſ ẽ liquor fluẽs
et pſeuerans et aer ẽ igniſ et mã ſulphuriſ in quo continet̃ donec per artem
reſpectu nẽ in terram ſiccam redigat̃ q quidẽ terram tũc dicit̃ ſulphur· Secũdo
nota q ſicut aer ẽ mã igniſ introducens formã ſuam in ipõ igne ita mercuriuſ
uiuus ẽ mã ſulphuris rõne propetatiſ ſue nẽ et tũc hoc ſulphur hꝫ uirtutẽ et
potãtez ſigillandi et formañ ſibi ſimilẽ· Tertio nota q mercuriuſ uiuuſ minera
liſ et crudiſſimuſ et groſſe ſubſtancie : et ideo oportet ſibi aliqd adminiſtrari
q cum poſſit ad pfectionẽ aducẽ· Quarto nota q qñ loquim̃ de argento uiuo
ulgr hoc dicimus propter ſimilitudinẽ eiuſ q ſibi aſſimilat̃ p artẽ uiuificatũ
ſcilicet a corporibuſ elicitum ſiue extractũ qr corpora metallorꝝ recipiunt di
ferenciam p modũ per quẽ argentu3 uiuũ differt ſui noĩe ſimilibuſ: et hoc di
cimuſ ad differenciaz purorũ et non purorꝝ corporũ : Et pͥſcriptiſ patet q iſta opa
tio quarta in duaſ pteſ diuidit̃ ſilicet in medicine compoſitioniſ q ẽ pͥma pars
in qua adiunimuſ ſulphur cũ materia metalli q quidem ſulphur ẽ igniſ indigenſ
materiã metalli et argenti uiui q pro medio ponit̃ inter ſulphur et corpus
Et in lapidiſ ſiue compoſitione q ẽ ſecunda ps in qua compoſitio et forman
do ipm̃ lapidem ponimuſ ſolum mercuriũ tale3 in pͥnarata teoricha ĩ practi
cham reductam declarat̃· Regula gñaliſ componendi medicinã q dicit̃ mul
tiplicatio pͥmi ſulphuriſ capias unũ uaſ uitri longitudiniſ uniuſ palme ad iſtar
colli ampulle orificiuq3 hẽntis ita auguſtũ ut ſolum digituſ mediuſ intromitti
poſſit et coopi coopculo uitri proprio ut hoc in margine figuratur. Deinde
recipe unciam unã lapidiſ nr̃i : et pone in pͥfato uaſe : et ipõ uaſe caute incli
nato infunde onciaſ ſex amalgame : ita tñ q ipm̃ amalgama cooperiat tota
liter et occupet pͥdictũ lapide3 ſupficiem ut cum ipẽ lapis calore agitet̃ ab
ſq3 medio ipiuſ amalgame alteretur. Itẽ pone dictu3 uaſ ſupra cinereſ cali
doſ bene compͥſſoſ aſcendenteſ qñ uſq3 ad quantitatẽ mẽ ita q ab extra altera
tionẽ materie q3 mutatione inſpicere queas faciendo ignẽ tempatũ cum ſera
turiſ ũl carbonibuſ ſine flãma pauliſp q3 augendo ignem Et cum uaſ pͥfactũ
calefieri incipit tũc mouebit̃ calor ſulphuris ſiue lapidiſ quo uapore ac uirtu
te ſbãm argenti uiui condenſabit penetrabitq3 amalgama totũ et congellabit
in ſpecie argenti uiui ſiue pulueris. Sed qr ſpecies metallina oſtendit
q nõdũ docet ipm̃ ſulphur totum euaporauit nec eiuſ effectũ ſuaſq3 uir
tuteſ pͥſtauit aut contulit maxĩe qr intima pͥfate amalgame uiſcera nõ
p ſubtiliter et effectiue penetrauit ut decet adeoq3 ſulphur pͥme
propetate uirtute q ſua priuatã pͥfata amalgama in puluerẽ ſbtiliſſimum
redactum tibi apparebit qa nullo opere indiget alio· Nota q totũ hoc comple
tur ſpacio quatuor ũl ſex horarꝝ modicum pluſ ũl minuſ ſecũdũ igniſ diſ
poſitionem materie q3 pro pietatẽ aut quantitatẽ porro cũ pͥfatũ ſignum
pulueriſ contingerit ut dictũ eſt extrahe ignẽ a furno et ſic dimitte geſtẽ

Nota ſi modicum de pdicto ſulphure ſup magnã quantitatẽ corporiſ liqfacti infunderiſ ipm in puluerẽ ſubtilem rediget cuiꝰ color erit talis ſicut calor ipſiuſ corporiſ: et hoc dicitur multiplicatio dicti ſulphuriſ pmi. color

Sequitur ſecunda ſulphuris multiplicatio.

Recipe de nr̃i lapidiſ onciam unam: et ſicut immediate in capitulo pcedenti diximuſ adminiſtra ſibi onciaſ decẽ argenti uiui ſimiliter amalgamati conſideraq3 ad quem ſpeciem mutabit in ipm amalgama. Si eñ redigabit in ſpecie argenti cognoſcẽ et iudicare põt q parua ht uirtutẽ ac tñ ſi nõ congelet pfecte minoriſ eſt efficacie pp q oportet q ponduſ conuertentiſ ſilicet pdicti lapidis augeat et põduſ conũtibiliſ minuat et proportionaliter adequant. Si uõ ipm amalgama in ſpecie terre albe ſolide in maſſa frangibiliſ redigat ſiue conũtat uirtuſ ſua ignitiua noticie pbet q3 maioriſ eſt actionis ualoriſq3 etiam afficatie quã pmo. Qr ex quo pluſ tenet aut hẽat de forma ultra metalli ſpecie tanto pluſ potãtez habet et uirtutis contra argenti uiui / aliud uirtute potãtis pdicti lapidiſ in ipõ argento uiuo amalgamato latuiſ infuſe. Si autẽ pfatum amalgama conuertat in forma ſeu pulueriſ ſpeciẽ tũc denotat q magna notabiliſ q3 potãtez adeptuſ ẽ. Idcirco Recipe pdicte amalgame in forma pulueriſ redacte unciam unã: et iunge ſibi onciaſ .x. argenti uiui ut ſupdictũ ẽ: et ſimiliter in ſpeciem pulueriſ ut pfect denotat eiꝰ pfectam et excellentẽ uirtutẽ. Continua igit exuberare iſtũ lapidez donec pueneris ad gradum q̃ ultimũ non tñſmutat argenti uiui in formã ſcꝫ ad inſtar metalli nec pulueriſ: ſ3 ſolum in ſpecie terre albe ſolide in maſſa frangibili idcirco hoc ſciendum q pnaturata ſpecies metalina denotat et deſcendit q uirtutis ẽ ſimpliciſ ignitiõis q ad medicine nr̃e edifficationẽ nõ ſufficit. Itẽ q etiã nec ſufficit pulueriſ q denotat mãm ignitionẽ ũt elementa comburẽ ſimplicia: et dico ſimplicia ad diãz ſbet fermentaliſ q̃ ponit in compoſitione elixir. Sed nota q ſpecieſ terre albe frangibiliſ eo q mediocriſ et tempata eſt eiuſ ignitio et ſuppns. et optima ad medicine nr̃e compoſitionẽ ſiue ad dictionẽ qr non corrũpit aut comburit elementa ſimplicia ſed ipã in eſſe pfecta conſeruat et confirmat. continua ergo tuũ opuſ quouſq3 pfacte terre ſolide frangibiliſ ſpeciem conſequeriſ et hẽſ q queriſ: etiã finit q̃ta opõ

Recapitulatio operis

Totum opuſ pſcriptum in tribuſ gradibuſ diuidit. pmuſ quidẽ gradus ſbdiuidit in treſ pncipaleſ diſſoluciones p q gradũ purificatũ lapis et fit fixuſ uolatiliſ. Secunduſ uero graduſ ſubdiuidit in duaſ pncipaleſ reductiones: unde p gradum ſecundũ lapiſ fixuſ uolatiliſ pparatuſ ultimuſ pfixat donec in igne et contra eiuſ aſpitatẽ poſſit qeſcẽ et pmanẽ. Ex ipiſ duobuſ gradibuſ reſultat: et ex ipiſ trahitur et formatur terciuſ graduſ. Iſte autẽ terciuſ graduſ diuidit in duaſ pteſ unũ p pmam ptez fit ſolutio et congelacio Et p ſecundam ptẽ uniꝰ congelacioniſ fixacioniſ: et p huc gradũ terciũ complet: et pficit lapiſ nr̃. Sed multiplicacio ipſiuſ lapidis fit p pmuz graduſ operationis. Unde de pma ſolucione formatiuuſ componũt ſex figure hoc modo

b
c d   E   e F g   f   e g h   K

pma figura ſignificat matẽ menſtrualiſ. Secũda menſtruale: Tercia matrem a

compoſiti albi . Quarta compoſitii eiuſ . Quinta matiẽ compoſiti rubei . Sexta ipĩi compoſitum rubeum de alijs autẽ duabuſ ſolucionibuſ conſtituntˀ octo figure
o p q r l m n
Quatuor ꝑme figure ſignificatˀ quatuor elementa compoſiti rubei : treſ ſeqntes uero figẽ elementa albi compoſiti : octaua figura ſignificat coniunctionũ triũ in unũ qr cõponitˀ de duabuſ ꝑmiſ albi : et de una ꝑma rubei compoſiti porro qa ſa figura alba ideſt albi compoſiti ẽ media inter aliaſ duaſ colaterales conſtituitˀ noua figura q̃ denotat lapidem nr̃m ꝑparatum ꝑ beneficiũ ꝑmi graduſ . ſtẽ et ꝑ opõnez ſecundi gradus formatiui et componuntˀ alie treſ figure Vnde ꝑma hec ẽ que ſig ficat multiplicationẽ ſulphuris factam de triangulıſ figuris : ſecunda plugura eſt iſta . l Terna figura ẽ totaliter rotonda extra qr rota albedinıſ ſine rectifi catione completa ẽ ab extra uidelicet intuenti ſ; ꝑ infra hr̃ complevi et pfici et pfectam mixtionẽ fiendam ꝑ beneficiũ tercij gradus et puntuſ quadratus q ẽ infra in medio rotũduſ fiat et pficatuſ intra ſicutˀ ab extra et tũc figura pfectio albedinıſ iſto modo Iſta uero rotunditaſ infra et extra in medio denotat pfectionẽ omni modã quantũ ad albũ ſ; q̃n tũ ad opuſ rubeum ꝑ opõnez ſecundi graduſ conſtituntˀ quatuor figure iſto mõ

Prima figura ſignificat ſulphur rubeũ in ſola decoctione ſua : ſecũda uero figã ſignificat ipĩuſ ſulphuriſ multiplicatiõez . Terciã autẽ ſeruatˀ ꝑ coniũctionẽ ſ'e figure rubee ſecunde diſſolucioniſ ꝑmi graduſ . et Quarta et ultima deſignatˀ ꝑ coniũctionẽ tercie figure rubee tercie diſſolucionis ꝑmi gradus q' ꝑ quatuor figure deducuntˀ in unã : ſ; ut punctuſ quadrangularis q in ipã quarta figã reſidet in medio rotunduſ fiat infra ſicut extra totũ opus illud ꝑ treſ graduſ beneficiũ explicite pficitˀ ut pũſ figã hic manifeſtat .

Explicit liber primi paratus

Incipit apparatus secundus testamenti : —

NV prouideas de liquore lũ^m. In uirtute de . A . Accipe unã ptẽ de
D . et dimidiam de C . et contẽ sbtilissime siml donec sint bene mix
ta . tũc pone in vrinale uitreo cum allembico et recipiente supposito .
et caue ne pdicta mã trãscendat pondus octo onciarz liberaliũ . Qr
hẽas tres carafas similes in uno furno : et dicte carafe elongent ab inuicẽ triũ
ũl quatuor digitorz . Et fondus carafe lutet terra pilis mixta intus furnellum
ponat p sup^9 orificiũ fornacis usqz ad spissitudinẽ materie et pone cineres p girũ
usqz ad altitudinẽ quatuor digitorz . Post hoc hẽas seraturas lignorz duas ptes et unã
cum dimedia de farino uindemie ũl de carbonibus minutis et de tanto fracto et mi
sce omnĩa simul . Et de hac mixtione pparã furnellũ : Et accende ignẽ in duabus ex
tremitatibus : et dimitte q^9 accendat : nec alium ignem debes facẽ quousqz incipit dis
tillare ab uno puncto usqz ad sex pũcta ũl usqz ad . XVI . ũl ad . XX . Et qñ distil
lauerit ad . XX . puncta equaliter cum prius lignis : Incipe fortificare ignẽ tuũ lignis
dico facientibus flãmaz retro sub mã si aqua ẽ calida : et fumi sunt subtiles . Et ignẽ
sic continua equaliter quousqz uidebis q^9 de . XX . punctis reũtat ad . XVI . ũl ad XIJ .
uel etiam in pauciora . Et post continua tuũ ignẽ sm punctũ sue distillacionis : Et post
paulatim fortifica ignẽ p unũ punctũ ulteri^9 et illũ continua quousqz q^9 ampli^9 nõ
distillet et hoc ẽ qñ alembicus pdit suam rubedinẽ : et tũc cessa et sepa ignem
a furno et dimitte infrigidari : et sic hẽs aquã claram et absqz turbulentia aliqua sine
fecibus : nisi forte albis : Collige illã et serua : et bene claude cũ cera gũmata sic q^9 nõ
possit quoquõ respirare . Et memorare q^9 ponas una palleã in intraculũ receptorij
et rostrũ alembici . ut aliqñ qñ uas multum de igne hẽret aer respirare possit ne
frangeret vas p extractionẽ pallee : et iterz claudat ne spũs aufugiant . Tu igit
capias . D . et . C . In quibus uirtualit ẽ . B . et ponas in . H . formatẽ pma figa
triangularis lrẽ . E . q^9 ẽ nr̃m menstrũ minerale siue aqua mercurij . Tu igitur
in uirtute sctẽ trinitatis Accipe de aqua mercurij iam composita noua p mõz
quem diximus in mediate in pori capitullo onciam unã cũ dimedia et in illa dissol
lue onciam unam lune fine subtiliate : et ponas ista in uase solutorio et nõ sis
negligens ad claudendũ uas / soluto cũ suo cooptorio et luta iuncturã cũ farina — farina
et clara oui : et pone ad intus balneũ p tres horas

DEinde accipe onciã unã de . G . uegetabili : et pone in ampula cũ collo
longo : et suppone oncias duas de . E . et subito coopi dictã ampulã
cũ suo coopclo et bene claude cera comuni : et bene ppares et intra balneũ p
duas dies ñales . Et in hoc tẽpore erit conuersa in aquã clarã et repies ipm
solutum

COnseqnter collabis totam aquã ipius . E . caute / ne terra ipius . F . possit
aliquomodo turbidare quam pone ad ptẽ . Deinde recipe terrã ipius . F . cũ
aliquantulo ipius hũoris et pone ad distillandũ et exiccandũ ad ignẽ cinerũ
p XIJ . horas : et caue a forti igne : qñ ad fortẽ sollẽ pot hoc fieri et sic hẽbis . F .
calcinatum

[illegible]

Accipe ergo ·F· calcinatũ et ponaſ ſup̃ ip̃m mẽſtr̃ũ: inquo erat ·G· ſolutũ
et uidebis opacari: et fumuſ in altũ aſcendẽ cũ liq̃factione metalli ſʒ coopi pro
po cooptorio q̃ ingrediat̃ intuſ: et caue ne ponas in alio aliquo calore quouſq̃ʒ
nõ opatũ fuit ſuã propã uirtute: et q̃n requieuit luta bene iuncturam: et pᵗ
ponaſ in balneo p̃ treſ dieſ ñaleſ: Poſtea colla aquã: et diſtilla liquorẽ. Calci
na ter queadmodum ſupi⁹ feciſti: et tñ reitera donec totum diſſoluat̃ in iſto
regimine in forma liquoriſ: et totũ pone ad p̃tẽ liquorẽ diſſolutũ p̃artem
q̃m ẽ ſb̃a corporiſ deportata p̃ aerẽ. Et q̃n totũ diſſolutũ erit hoc totũ po
nat̃ ad putrefiendũ in calore tẽpato p̃ unũ mẽſeʒ cũ dimidio: et bene lutetur
uaſ putrefactorũ ſic ẽ ſolutoriũʒ: et idẽ inceret̃ cũ ſuo cooptorio. Et nota q̃
ſecuriuſ ẽ ponẽ in balneo q̃ in fimo p̃p̃ timorẽ receſſus caloriſ: Nam igniſ
oportet q̃ ſit continuuſ q̃ ſi defecerit malũ ẽ opuſ q̃m ſeq̃t̃ p̃uatio finis:
Da igit̃ ignẽ ſine intermiſſione donec incipit g̃nari q̃daʒ color ad modũ mali
g̃nati. Et ſic euacuata ẽ ſc̃a figura ·I· cum ſuo triangulo ·F· G· E

Sequitur tercia figura capitulum de figura de ·K·

Alli in uirtute de ·A· Accipe onciã unã aque lune diſtillate cõpo
ſite p̃ allembicũ p̃us et in illa proice onciã unã de ·G· uegetabili. Inſu
p̃ pone tuũ aurũ ſc̃m ponduſ de ·G· poſtea pone in balneo p̃ duoſ dieſ
aut quatuor: Et infra dictuʒ terminũ inuenieſ eũ totũ nigrũ ſic carboneʒ
Poſtea pone intuſ xij p̃teſ de ·E· et poſtmodũ pone totũʒ ad putrefiendũ
p̃ menſem cum dimedio ſiue quatuor dierꝝ. Et ẽ alia aqua corruptibiliſ
Accipe onciaſ duaſ de ·G· et abſtrahe ei⁹ humorẽ p̃ allẽbicũ cũ duabuſ unciaſ
aque rectificate ſimpliciter. Et proice ĩ illam ſolem quẽ uellis diſſoluẽ hec diſ
ſolucio ẽ facta ſolum ad conſeruationẽ ſue forme. Ideo ſapienteſ ph̃i faciunt
aquam potabillem et multũ confortabillẽ humane nẽ ſic poſtea dicem⁹. Conge
la hanc m̃aʒ ſeparando aquã p̃ alembicũ proice poſtea intuſ de ſucco lunarie
tñ q̃ntuʒ ueliſ et uidebiſ ſoleʒ diſſolui in aqua uegetabili in colore ſolis ſub cõ
ſuacione ſue forme de quo ſole fiat tñ aurũ potabile. Et euacuata ẽ tercia figã
videlicet ·K· cum litteriſ ſuiſ triangulari ſilicet ·G· H· E·

Capitulum ſeparacionis elementorꝝ

Alli cum album fuerit putrefactũ p̃ mẽſeʒ cũ dimedio tũc erit animatũ
et grandiſ uirtutiſ et p̃cij· et ab ip̃o compoſito ſepabiſ elem̃ta iñ modũ
q̃ ſeq̃t̃. Reccipe uaſ in quo ſtetit m̃ã idest aqua remoto coop̃cto ſup
ponẽ ſibi allẽbicũ quo bene lutato ponaſ eũ in balneo marie ſicut diſcreti⁹
ſciaſ facẽ. Et p̃mo recipiaſ ·M· idest aquã p̃ diſtillacionẽ cũ igne leui eq ͣ
liter continuando donec uoluerit deſtillare. Tũc extrahe ignẽ et dimite refri
gidari: poſtmodũ accipe uaſ et pone ſub cineribuſ et paulatim augmentãdo
ignem: diſtilla ·N· idest aerẽ totum mixtũ cum ſuo igne: et illuʒ pone
ad p̃tẽ cũ ſuo p̃p̃o receptorio: et q̃ te remanebit in fondo eſt ·L· idest ter
ra arſa nigra et ſicca et ſic h̃ebiſ tria elem̃ta figure triangulariſ. vʒ aq̃ͣʒ
aerem et ignẽ ſimũl et terram. Capitulũ ſeparacionis elem̃torꝝ ſolis.

Alli cum rubeũ etiam fuit putrefactũ p̃ mẽſeʒ cũ dimedio extraheſ ab
eo quatuor elementa prout ſeq̃t̃. Primo p̃ balneũ igne ſuauiſſiõ

Recipiaſ aquam quantū ꝑ illū callorē uoluerit diſtillare· et ceſſante diſtillatione dicte infrigidari· Infrigidato pone totū illud ꝙ diſtillaſti ſuꝑ feceſ et obtura bene uaſ et pone vij dieſ ſub fimo ūl balneo· Et poſtea pone inter cinēs et fac ignē de ſeratā et diſtilla aerē ſiue oleū: et cuſtodi ad ꝑtē in ampula ꝓptime obtura uaſe frigefacto pone illud ꝙ diſtillaſti ad diſtillandū in balneo: et diſtillabit· P· ideſt aqᷓ claram: et remanebit oleū infondo ꝙ ē ·I· q̄d ē elemētū aeriſ: et iterū illā aquā q̄ diſtillauerit pone ſuꝑ mā̃ꝫ infondo remanentē q̄ erit aqua quā ꝑ balneū diſtillaſti: et pone ad inhumandū ꝑ· viij· dieſ: poſtea diſtilla ꝑ ignē tepidiſſimū· et recipe totam aquā quātū ꝑ illū calorē extrahē poteriſ· Deinde ut ſupra Recipe oleum ꝙ erit ·Q· ideſt igniſ et pone in alio uaſe p̄mo calore ꝓuato· Verū tū non puteſ ꝙ ſic debet ēē in colore olei: ſed aque aliquantulū ſpiſſior p̄ma: Et ꝑ iſtū modū opare donec tota humiditaſ ſiue argentū uiuū cū aqua diſtillet tū̄ et ptes remaneant infondo uaſis ad modum pulueris inpalpabiliſ q̄ꝫ ē ·A· ſine terra: et maioꝝ pſ aque in oleo ſit ·S· conuerſa· et ſic compleuiſti figurā quadrāgulārem de quatuor elementiſ cum lr̄iſ· O· P· Q· R· et aeris

Capitulū de figā cōpoſitionis ſulphuris albi et p̄mo re cōpoſitione ablutione aq̄

Filli recipe duaſ cucurbitaſ ūl carafaſ cum ſuiſ allēbiciſ et in una earū pone ·M· ideſt aquam p̄mo deſtillatā· Et in alia pone ·N· ideſt ſc̄a aqua ūꝫ aerem et pone dictaſ carafaſ ad diſtillandū lentiſſimo igne cinerū inpincipio quouſqꝫ incipiat diſtillare ut feciſti in p̄ma practica componendo ·E· Et q̄n ceſſauerit diſtillatio frigiant et munde obturent fiale cū cera et maſtice et pone eaſ ad ignē fimi ūl ad balneū marie ꝑ· vij· dieſ reponendo feceſ cū terra p̄ma· Poſt dictam aquam pone ad diſtillandū iterū ubi p̄uſ: et iterū ī fimo ꝑ vij· dieſ remouendo ſemꝑ feceſ q̄ remanent in fondo cucurbite ponendo cū terra ꝓducta· Et q̄n aq̄ ille dicte erunt ·vij· diſtillate videbiſ eas claras ſplendidas criſtallinas ſine fecibuſ: niſi forſan albiſ p̄uiſ· Et nota ꝙ aqua ſc̄a hꝫ collorē magiſ nitentē et leuē q̄ꝫ aqua p̄ma: et eſt modicū magiſ ſpiſſa; quia ſi ponaſ parū de ·N· ſuꝑ ·M· ·N· natabit de ſuꝑ ad modū olei· Et hec ē anima et tinctura et argentum uiuū ph̄oꝝ

Capitulum reductioniſ ſpūſ ūl argentū uiuū ſup̄ terrā ſuam

Filli Recipe ·L· et in cineribuſ fortiſſime deſiccabiſ quouſqꝫ ab oī humiditate: et oleaginitate ſit uacua et ſit puluiſ ſiccuſ iterū: ꝙ ſi ponaſ modicū ſuꝑ lāminā ignitā nō finget· Tūc recipe de ·M· ad medietatem de ·L· et inbibe ipm̄ ·L· cū ·M· lento igne ad modū lampadiſ deſiccando q̄cq̄d diſtillauit ſuꝑ cineſ infra vas receptoriū ex vna ꝑte: et in balneo diſtillando aquā: et alia ꝑte facta inbibitione in vaſe bene coopto pone ad balneū terrā ꝑ ·viij· dieſ: et inuenieſ mā̃ꝫ liq̄dā: et ſuꝑ pone allembicū: et diſtilla tū̄ lentiſſimo ignē q̄ aquā: qua deſiccata pone ipm̄ in athanor bene calefacto ſitiꝫ igniſ ſubtiſ duplum ſui· Deinde extrahe et tere bene et fac ipm̄ aſſari q̄liſ fuit et coniūgꝫ· Et itera opuſ ternio: et aſſatū igne terat ſimili et cuſtodi hocponduſ in igne· verbi gr̄a· Si p̄ma vice accendebat tibi ·1· lignorē ī ſc̄a uice accendebat tibi ·1· S· Et in terna due libre ·S· Et hūc ordinē q̄nquieſ biſ reitera· vꝫ donec terra bibat partē ſui hꝫ nō· poſt hoc eam ībibe

ex decuplo ſui : alia uice de aqua p̄dicta modo p̄dicto p̲ duplicē ignē deſtillando
et aſſando vȝ p̲ ignē diſtillando et rorairando et p̲ ignē cinerū aſſando in recipiēte
ſimul et ſemel. Et cum fuerit tota expedita ſume ip̄am et pone ip̄am in uaſe uitreo
lutato et ſubpone ei aliud uas nō lutatū in hūido infimo ul balneo p̲ viij. dieſ et
inuenieſ ip̄m ſolutū : et colorē eiuſ mutatū. Deinde mitte ip̄m ſiccari p̲ dupplicē
ignem ut p̄iuſ. Qua deſiccata pone ip̄m in athanor bene calefacto et aſſa et extra
he et tere et hoc reitera iteꝝ tercio ut p̄iuſ. Poſt hec inbibe ip̄am terrā calcinatā
ſeptuplo ſui cū igne : Cuiuſ quantitaſ ſit ignis ſecunduſ ut ſuppōnit. Modus
ignis dupplicaſ : et iteꝝ extrahee et inhuma in balneo p̲ viij. et inuenies ip̄m
ſolutum : et etiam colorē eiuſ mutatū. Deinde deſicca et aſſa cū igne aliquantulū
fortiori in hoc ordine ut p̄iuſ. Et caueas q̄ non ſit error in igne : et cuſtodi pondus
quanto pluſ poteriſ : neq; addaſ : neq; minuaſ. Deinde extrahe ip̄m et inuenieſ
ip̄m clariorem q̄ in ſecunda uice. Poſt hec terre ip̄aȝ in mortario ſ̄p̲ uitreo ut p̄ꝰ
et iterate inbibe regimen p̄ori : donec bibat iteꝝ ſeptuplū ſui ignis uō ſit in e
qualitate vniuſ : Poſtea igniſ paulatim et intellige eiꝰ quātitatē in hoc loco et ī
alijs. Vnū eīȝ ē opuſ niſi q̄ in duabuſ p̄mis uicibus inbiberit ex decuplo ſui et
in iſtis tribus uicibuſ ſecundis in unaquaq; aſſatione dat̄ ei ſeptuplū ſui. Sciaſ
hoc et ita facieſ de ip̄a tribus uicibuſ donec aſſet̄ in quantitate ignis tociuſ nō in
diges alia : et complebit̄ ignis uniuſ eſt in quantitate una et duabus diuiſis inbibi
tionibuſ egrediet̄ tūc clara et boni coloris. Poſtea tere ip̄m ualde et pone
ad ignem et egrediet̄ albior. Deinde inbibas ip̄m quantū ē quintuplū ſui de
aqua p̄ori. Poſtea vȝ. N. Et q̄r ip̄a fuit aq̄ humidior fac ip̄aȝ exiccare in
aere et inbibe ip̄m tūc donec fiat in ea aqua humiditaſ et aſſa ip̄m in tali igne
qualis fuit ſecundo ordine p̄mi et ſecundi. Deinde extrahe et inuenies eam
bene citrinā : Poſtea terre eaȝ et aſſa : poſtea ſi ſiccaueris et inbiberiſ donec bibat
q̄ntuplū ſui et dupla igniſ donec q̄d remanſerit fiet alba. Et ſi nō q̄dē opat̄
ſiiiſ nichil fiet : Deinde terre ip̄aȝ et inbibe ip̄aȝ ex triplo ſui et tere ip̄m bn̄
et fac ip̄m ſiccari et pone in eo ignē ſublimandi ſilicet ī igne cuiꝰ quantitas ſit ſic
quantitaſ tercij ordinis. Et hic ē fortior igniſ q̄ dixerim in hoc libro. Deinde
poſt hac extrahee ip̄m : et inuenieſ ip̄m ualde albuȝ : et tere eū bene iterū : et
attendaſ pulcritudine albedinis eiuſ. Q̄m poſt hoc q̄ ſeq̄t̄ : Erit pulcrius et
terendo inbibe ip̄m ex aqua quantū triplū ſui et ſiccari facias q̄cq̄d hume
taſti. Deinde terre eam bene et pone ad ignē hoc p̄miſſi igniſ dupli. Et caue
ſemp ne eam aſſās niſi fuerit ſicca. Poſtea extrahe et inuenies eā albiorē argē
ti et lacte. Et hec p̄paratio terre p̄hoꝝ. Quo aūt facto hēaſ hāc terrā ſublima
tionē ordine ſuo ut modo ſequit̄ vȝ. Poſtq̄ȝ biberit q̄nquageſſimā p̄tē ſui ſeu
tm̄ q̄ntuȝ bibē poſſit

De ſublimacione ſulphuris albi

Fili poſtq̄ terra alba foliata biberit q̄nquageſſimā ſui p̄tē ut ſup̄ te do
cui ponaſ totam maſ̄ȝ in cucurbita coopta fortiter cum aludel et pone
ad ſublimandū p̄iuſ cum lento igne paulatim augmentando ignē quouſq;
aquoſitaſ exalat quaȝ nō reduceſ ad ſublimandū : qua exalata fortifica ignē
quouſq; igne fortiſſimo aſcendat q̄cq̄d infixū ē ad modū puluiſ albiſſimi. Et

cum ampluſ nõ aſcenderit caute illud q' aſcendit Reccipe et iterũ p ſe ſublima
cum forti igne / quouſq3 iterũ aſcendet totum. Tamen ſi aliqd remanet in fon
do pone ad ptem Et recipe q' ſublimatũ ẽ ut farina q̃ ẽ ita ſubtiliſ q' uix ſen
ties inter digitos : et cuſtodi care : et munde q' reſ extranea nõ ſubintret. Et ſcias
q' iſta ẽ terra alba foliata q̃ ſulphur albũ nũcupat᷑. Et p iſtũ modũ fit ſulphur
incombuſtibile. Aquoſitatẽ autẽ pmaz ſemp reducaſ ſup feceſ et coque donẽ
terra ad ſpondilia albiſſima aſcendat. et poſtea da fortiorẽ ignẽ calcinationiſ ut
nichil boni inferius remaneat. Tũc depoſitiſ fecibus de uaſe inferiori reiteret᷑ op'
ſublimationiſ ſup puluerẽ quouſq3 totũ aſcendat : et fiat totũ unũ corpus et totũ
adheret aludel iuxta fondũ. Et ſi tũc nõ appareat bene decoctatũ reitera per
modum ſolutioniſ et ſublimationis cum appoſitione aque ſue aere quouſq3 totũ
uolatile fiat plenarieq3 decoquendo / et ſic hẽs ſulphur tuũ uolatile albũ q' poſſũ
accipẽ pro faciendo argentum optimũ tãq̃ ex minera extractũ. /

De ſublimatione ſulphuriſ rubei

HIli accipe quantũ uolueris de ſulphure albo nõ urente uolatili et ſublima
to et imbibe roride cum aqua rubea ſi eam ſimili regimine feciſti prout
in priori declaraui. Poſtea aſſa et decoq̃ : et ualde dulciter calcina rõ p
ut ſupiuſ feciſti in alio ſulphure cum reiteratione ut ſup᷑ : Et hẽbis ſulphur rubeũ
ſimp᷑ et ſi addat᷑ ℞ idest aqua ignea rubea in pdicta imbibitione erit ſul
phur rubeum compoſitũ.

Coniunctio ſulphuris albi cum fermẽto ſuo ut ex eis fiat elixir album.

HIli qñ tu uolueris facẽ aut incipẽ ſulphur nr̃e coniungẽ cũ fermẽto. Reci
pe lune fine p cineritiũ biſ tranſacte ptem unã : et ipam admodũ tui vnguiſ
cum forpicibus ſcinde et igniaſ in crucibulo et ſubito proiciaſ ſup vi. ončias
mercurij viui loti et purgati : et incorpora totũ in ſimꝉ ſup ignẽ lentũ. Et poſtea
ſup porphirũ quouſq3 ſit bene amalgamatũ. Poſtea fac aquã calcinationiſ hoc
modo Recipe tartari crudi ptẽ unã ſalis comuniſ ꝑparati : ptẽ aliã et. viij.
pteſ aque dulciſ q̃ ſimul bulliat faciaſ uſq3 ad conſumptionẽ tercie ptiſ ut medie
tatiſ. Poſtea dimitte aquã pauſare. Extrahe ignẽ et reſidebit fex ut nõ fiat
pellicula : quã caute euacua ne feces turbent᷑ iterũ. Suppone fecibuſ nouã aq̃
dulcem : et iterũ fac bulire ut prius ad conſumptionẽ duarũ ptiũ hanc terciã aq̃
in qua v3 decoq̃ pmo tuũ amalgama p dimidiã horã. Tũc extrahe et ſecũdo i
de quoq̃ illud in pma aqua quã licet primo euacuaſti cũ ſua pellicula. Et adde
illiſ aliquantulicum de melle diſpumato et fac bulire p dimediã horã. Tũc ex
trahe euacuando aquam : et laua totum cũ ſale comuni : et aceto diſtilato ut
moriſ q' nulla nigredo appareat tũc cum aqua dulci mũdificando et ſalſedinem
abluando et deſiccando quouſq3 humiditatẽ nõ teneat. Tũc recipe. x. ptes
huiſ amalgame de ſulphure albo unã et dimediã et de aqua duo pondera et
de aere unũ ponduſ cum dimidio : et omĩa pdicta in ſimꝉ miſce. hoc modo p°
Recipe dictum ſulphur piſtando cum dicto amalgama q̃ uocat᷑ terra fermẽti
F. et incorpora ſimul quouſq3 reuertant᷑ in unũ corpus. Poſtea incera cum
duobuſ ponderibuſ. M. et pone totũ ad ſublimandũ augmentando ignẽ ſf̃t'
parũ et parũ : quouſq3 ſublimet᷑ totũ illud q' erit uolatile : et totũ illud q' aſcẽdit

in latteribuſ uaſis iterũ incorpora cũ fecibuſ q̃ remanſerũt in fondo bene teren
et incorporando cũ p̃dicta aqua ·M· ſup lentẽ ignez : quouſq; totũ conitat in paſtã ·
tũc reuertet ad ſublimanduz . Per iſtum modũ reiterabiſ quotidie contritionez et
ĩbibitionẽ et aſſationẽ et ſublimationẽ omĩ die creſcendo et figurando ignẽ quouſq;
terra biberit duplum ſui aque ·M· q̃ ſunt ·xxvi· pondera : et hoc donec p aliq;
ignẽ nichil ſublimet nec aſcendet ſ; totũ remanet in fondo uaſis fixũ et ſemp
pone illud q' aſcendit cũ fecibuſ q̃ remanſerũt fixe inferi' incorporando cũ ĩno
dita aqua p̃dicta poſt cũ dicta m̃a cũ dictũ ẽ mole cũ modico ſui ·N· ideſt
aeriſ ponderiſ ſupi' aſſignati et pone ad ſublimandũ : pmo cũ lento igne : poſt
cum maiori : et illud q̃d aſcendit incorpora totũ cũ fecibuſ rorando cũ modico
ſui ·N· modicũ a modicũ ſicut ſupi' feciſti de ·M· Quando uidebis q' aliq̃d nõ
aſcendet : et biberit totũ ·N· ſiliret aerẽ ſuũ v; unũ ponduſ et S quẽ
aerẽ faciaſ bibẽ ut dictũ ẽ rorando parũ et parũ · Et q̃n totũ erit bene fixũ ſuper
ignẽ tũc dimitte ſtare ſup ignẽ p ·xxiiij· horaſ · poſt p aliaſ ·xxiiij· horas da ignẽ
fortiorẽ tercio p aliaſ ·xxiiij· horaſ da ignẽ fortiſſimuz ſicut ignẽ fuſionis · Et
q̃n erit frigidum tũc inuenieſ unã animã criſtallinã de quo Recipe vnuz
ponduſ ut inferiuſ ſic hẽbiſ elixir completum ad albũ in hoc ordine

De compoſitione medicine albe p inceracionem.

Accipe igit' unũ ponduſ et illud terre ſiue mole ſubtiliter et pone cũ in ſuo
vaſe uitreo ſimplici ſup ignẽ et intra eũ proiciendo de ſup cũ vnã gut
tam ſui aeriſ ſiliret ·N· poſt aliam parum et parũ ibi met fondat ſicut
cera et ſine fumo · Tunc proba ſup laminã argenti ignitam : et fundit ut cera et
ſine fumo : Si ſic nõ ẽ pone iterz ad inceranduz cũ dicto aere ·N· proiciendo
guttã vnã poſt aliam : quouſq; reſoluat : et fundat ſicut cera et ſine fumo · Et q̃n
uidebiſ totam m̃az ſic eſſe fuſibillẽ adde ſibi duo pondera p̃dicte peccie criſtalli
ne ſubtiliter trite : et pone totum ad ſublimanduz · Tũc tempta ſup laminam ſi
uelit ſe fundere · ſi nõ fondit pone iterz ad incerandũ et pone de ſup de dicto
oleo parũ guttando et pone iterz ad ſblimandũ · Tũc reſpice ſi aliq̃d aſcendit : et
tempta ſi erit fuſibile ſicut cera et ſine fumo : et p iſtũ modũ hoc fac totienſ ſubli
mando · quouſq; ſit fixum et fuſibile ſicut cera et ſine fumo : tũc proba recipe totũ
ſimul ſublimatũ et fixũ et q' leuiter fundit ſine fumo : q' totũ ẽ medicina cõ
pletum ad album et cuſtodi ut ſcis

De proiectione medicine et ipſiuſ multiplicatione

Corpora imp̃fecta alternantur ab hac medicina iam ſupi' dicta hoc modo Re
cipe Centum pondera argenti uiui bene et munde loti cum ſali comũ
et aceto et pone cum crucibulo amplo et forti ſup ignẽ ſine flama quouſq;
aleuiat et ſalit : tũc proice ſup eũ ptẽ unã medicine tue : Et ſciaſ q' totum conge
labit et reũtet in medicinã finam Tũc recipe iterz unũ ponduſ ſup centum de q̃ pte
mercurij loti ſicut dictum ẽ et conuertet totum in medicinã · Tũc recipe iterum
vnũ ponduſ iſtiuſ medicine ultimo congelate : et proice ſup Centũ argenti uiui
ut dictum ẽ mundati et totũ congelabitur in lunã pfectã meliorẽ minerali in om
ni examine

Alia coniunctio ſulphuris albi cũ fermento

Accipe ſulphuriſ albi ptẽ vnã fermenti p̃parati cũ corpore ſoci diuiſo eq̃lit'

comixti ptes iij · de aqua partē unā teaere · p mediam : et ex hoc fit terra ul elixir ut pus **Alia compositio medicine albe ·**

Recipe ptes tres hui⁹ terre ul elixir nr̄m una quarta ut sup facte et duas ptes aque et fige in terram p reiteracionē nō fixe ptis sup ptē fixam donec figat totum : Deinde accipe ptē vnā et dimediā aeris et fige ut sup donec fluat ut cera sine fumo et r̄ **Elixir rubeum sic fit**

Illi qui tu uolueris facē elixir rubeū Recipe tria pōdera lune et mercurij pparati duplum ij pondera · O · iij · ☽ · de R · totidē et vnū pondus et dimediū de ♀ · **Vel sic proportione descripta ·**

Recipe duo pondera · O · et tria pondera p · et totidem de · R · et unū pondus et dimedium de ♀ · semp faciendo ut prius in sulphure albo · Saluo q mā rubea dulcius tractet in omi opōne qd serua diligenter

Multiplicatio lapidis in quantitate tm̄ ·

Recipe lapidem albū ul rubeū et solue q̄libz in aqua sua ita q uolatile super suā3 fixi et totum uolatile Fiat postea fermentū pparatū sic q summam fixi supet sumā3 uolatilis et fige totū : et hēbis lapide3 multiplicatū et melioratū in decupluz **Multiplicatio lapidis in uirtute**

Imbibe lapidē semp mortificando postea solue cum balneo sicut scis · Quo facto fige eum sup terram leuem absq3 fermento et sic multiplicabit in ūtute

De questionibus

Questio utrū opō pōt fieri ex sola aqª vite Respondeo q nō qr argentū uiuum nichil opatur nisi procreat in matrice mulieris sue et ipm nutriat et terra mulier est et mater argentū uiuū

Questio utrum sol et luna p se quilibz aut ambo simt facta dissolucione debet transire p alembicum : Respondeo q tutior via ē et melior q qlibz trāseat per se possunt tn̄ simt transire · s3 cum maiori difficultate : si siue diuisim siue cōiunctim expedit q trāseat p alembicum Sic poterit esse artifex securus q linaria sint redacta ad primū eius argentū uiuū

Quomodo cognoscit aqua mineralis ul distinguat ab aqua plumbi · Respondeo q apud montem psseulanū portant pelles de yspania sigillo yspanie sigillatas plenas aqua minerali : nec possunt sophisticari · Accipe de illa et nō errabis si nō times sophisticationē fac ipm transire p alembicū : et si in fōdo cucurbite nō remanent feces bona ē et mineralis : Si autē maneant feces p tartarū et salnitrū et saponē conuertunt in corpus metalli : et fm specie3 metalli cognosces sophisticationē argenti viui ·

Questio an corpora pfecta debeant pparari anteq3 ingrediant magisterium Respondeo sol debet purgari p cementū : Luna uō p cinericiū

Questio qualiter oportet vt reducant in pmū eius argentū uiuū · Respondeo qr mercuri⁹ est spma ei⁹ et si nō reduceret ad spma pmu3 immediate na non poss3 fieri generatio artificialis metallor3 nec pfecta ei⁹ mltiplicatio ·

Questio q partes debent esse de aqua q̄ debent poni in pma coniunctione et qd de corpore : Respondeo q si aqua coniungat et amalgamat cū corpore

impfecto debent ēē .iiij. ptes aq̄ in una pte corpis. Si autē fuerit de luminarib⁹ debent eſſe .vij. de aqua et una de corpore.

Explicit apparatus ſecunduſ. teſtamenti : —

INCIPIT tercius.

Prima ē diſſoluē : Secūda lauare : Tercia congellare : Quarta fixare : Prima et pncipaliſ opo diuidit in duaſ ptes ſolutiuas : per primā facimuſ de pluritate unitatē : Et p ſecūdam facimus de vnitate pluralitatē ſicut oſtēdet tibi p alacrem doctrinā. Fili omēs iſte opōnes ut meliuſ et facilius intelligas et retineaſ tradent tibi ſub certis et determinatis diſtinctionibus alphabetalibus ideſt p modū alphabeti et figuris diffinitionibuſ increationibuſ et applicationibuſ

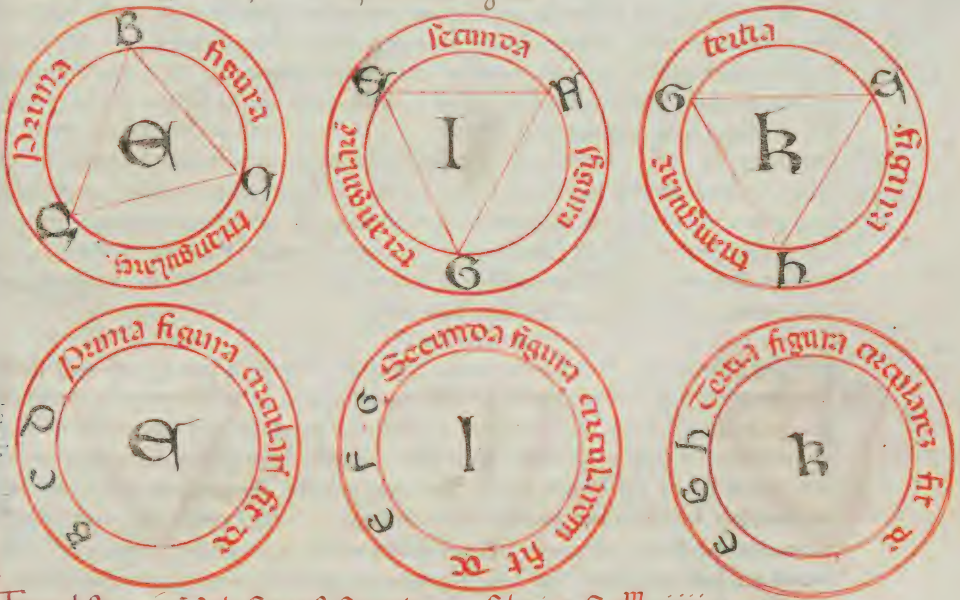
Prima diſtinctio alphabetorum Capitullū primum

Prima diſtinctio alphabeti in pma opōne. A. Significat deū aquo proceduīt omīa : B : ſignificat argentuz viuū qd ē ſba comunis ſtanſ in oī corpore cōruptibili ſicut apparet p ſuā propetatez : q̄ hīt actū corrūpendi generandi cōiungendi diuidendi groſſificandi rarificandi durificandi mollificandi : Augmītan diminuen diſſoluen congellandi calcinandi mortificandi viuificandi ceudifican maturandi Lauandi deſiccandi humectandi calefaciendi Infrigidandi lenifican aſperandi dulcificandi amarificandi : Confortandi debelitan ingrediendi Tingen ponderandi Incerandi impinguen ſubliman et pmaz nām eſſendi. Per iſtud argentū uiuū : Scit qlibz filiuſ doctrine opa nature p ſuaſ propetateſ diſſoluē et plura et magna de illiſ p ſuā propaz uirtutē reducē de potentia ad actū : Et p illud ſcit opōneſ ſuas regulare et ordinare ſm q̄ uult inſtinctuſ ſue realis natē. Et idem cum iſtud ſit pater oīuz liquabiliū et illiquabiliū corporū pp comunitatem ſue prope nāe : Tene ipm carū et ſecretū : et nolli ipm diffamare : Materia nē ē ſinequa nulla res eſt corporea nec generata quin habuit ſuū pncipuū exquadaz ipiuſ limoſitate : In qua eſt nā q̄ operat et martellat ſine tranſeundo mſurā ſibi datam C ſignificat ſulphuream q̄ ē nā cōis ſimilis argento uiuo propt propetatem ſue fortis nature. D. ſignificat Ratōl. aqoqueū qd corrūpit et cōfondit omē illud qd nō ē de ſba argenti viui comunis. E. ſignificat mſtruale qd continet nām pdictorz triū in vnū. F. ſignificat argentuz finū clarū et reſplendenſ. G. ſignificat mercuriū quē ſcis. H. ſignificat aurū qd tm̄ honorat : I ſignificat compoſitū lune : K. ſignificat compōituz ſolis. L. ſignificat terrā compoſiti albi. O ſignificat terrām compoſiti rubei. P. ſigficat aquā compoſiti rubei Q ſignificat aerē compoſiti rubei. R. ſignificat ignē lapidis : Fili iſtud alphabetuz eſt necēe tibi ſcire : ſiuiſ ſcire practicam q̄ formatur p artem rōne theorice q̄ prompte ueniet in tua firma mercuria cū nobili intellectu ſi ſtudere uiſ in illa. Et ſic hēbis practicam ſituatā in figura reali quā poteris ponere in actu ad uoluntatē tuam ſine magno labore. Queſtio qr̄ ponit .A. in iſta arte. qa ſine ipō nichil creatū ē nec factum nec gn̄atū Et ſine illo etiā nulluſ

opuſ poteſt bene incipi nec bene finire : Et ideo cum ipſe ſit principaliſ cauſa efficiens et finalis omnium creaturarum : et operum : et quod ipſo mediante et ſue gratie immenſitate artiſta in ſua operatione illuminet dirigat et proſpiciat . Quiquidem artiſta occlos mentiſ principaliter debet habere in ipſo Et hoc modo magna deuotione puritate et humilitate

Secunda diſtinctio que eſt de figuris prime partis ſolutiue Capitulum . iij .

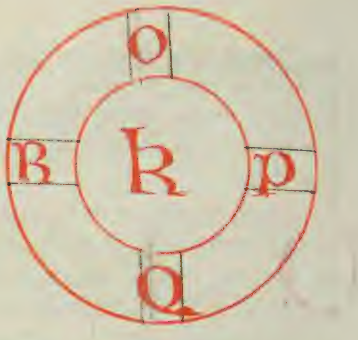
Diſtinctio docet quod mediante et iuuante .A. poſſunt fieri ex predictiſ primis nouem litteris .vi. figure : pro prima ſolutiua ſcilicet tres triangulares : et treſ circulares : Prima triangularis fit de .B. C. D. Secunda circularis ſignificat per .I. et fit de ſecunda triangulari compoſita de E. F. G. Tercia circularis ſignificat per .K. et fit de tercia triangulari compoſita de E. G. H. Et iſte figure pertinent ad primam partem ſolutiuam que dicitur liquefactiua ut patet per exemplum in ſequentibus figuris.

Tercia diſtinctio que eſt de figuriſ ſecunde partis ſolutiue Capitulum . iiij .

Diſtinctio docet quomodo de predictis duabuſ figuriſ circularibuſ .I. K. formantur alie due figure ſcilicet una triangularis : et alia quadrangularis : Et hoc per diuiſionem ſeu ſeparacionem iſto modo de .I. extrahuntur .L. M. N. et iſte treſ littere conſtituunt primam figuram triangularem tercie diſtinctioniſ : et de figura de .K. extrahuntur per diuiſionem .O. P. Q. R. et iſte quatuor littere conſtituunt ſecundam figuram quadrangularem tercie diſtinctioniſ : Et iſte due figure pertinent tantum ſecunde parti ſolutiue per quam integratur prima et principalis operatio que eſt diſſolutio facta per reductionem compoſiti in argentum viuum .

De ſecundo inſtrumẽto practicali· Et p̃mo de p̃ma pte ſolutiua Capitullũ qntũ

PRacticale eſt ponẽ theoricam in actu operatiuo mediãte inſtrumẽto q̃ ẽ in memoria tua q' tibi demõſtrat quõ de ſup̃dictis litteris figurentur pro p̃ma pte ſolutiua ·vi· figure p̃ncipales· Poſtq̃ ergo inde hẽs inſtrũ pone ipm̃ in pratica reducendo ad primaz figurã compoſitiui de B· C· D· q̃ ẽ p̃ma triangularis q̃ fit ex duabus ſubſtancijs corporalib9· et vna eſſenciali et accidentali deferendo eam in ſuo uentre ſicut p iſtã figura ẽ tibi oſtenſũ· Fili intencio qua nos facimus iſtum eſt ut p artificiũ mediãte bonitate de ·A· extrahamus et hẽamus tale menſtruale humidũ tempatum a calore contra nãz in quo et p quod poſſunt corpa reſolui et diſſolui in argentum viuũ q' ẽ elementũ omĩuz corporũ et prima materia· Et q'i illo poſſit continuari nr̃ lapis creat9 ex argento viuo· Et ideo cũ hoc ſit p̃m9 introitus in nr̃o magiſterio applicant ad pondera vnde exit omẽ tempamentum cum ſtatera tenſa dicimus tibi ſine alia mora· elemẽtuz

Prima opõ pro habendo menſtruale ·Cm· vi·

IN uirtute de ·A· Recipies unã ptem ·D· et mediã ptẽ ·C· Et totũ ſimul tritum ſup̃ marmor et ſubtiliter pulueriçatũ et mixtũ pone in cucurbita vitrea· Et pone alambicũ de ſup in quo p reſolutionẽ condenſant ſp̃s et lutabunt iuncture cũ bendis pãni linei vnctis luto ſapiẽ Ne propetates tuz M· viute ſilicet ſalſuginei vitrei aquatici pdant· Et caue ne pulueres miſſe in cucurbita tranſcẽdant pondus viij· onciarz· Et illas collocabis ſup furnellũ cinerũ longũ factũ ad modũ tibi declaratũ infra in capitulo uaſoruz· Et non ponas niſi tres cucurbitas ſup vnũ furnellũ qr ignis nõ cõtemparet plus poſſet equaliter ſicut mixtio nẽ requirit Et ſint p̃dicte cucurbite collocate longe vna ab alia p ſpaciũ ·v· digitorz: et lutent bene fundi dictarz cucurbitarz cum terra piloſa: Et pone cineres cribratos de ſb̃tus ad ſpiſſitudinẽ ·iiij· digitorz· Et q̃lib3 hẽat ſuũ receptoriũ cum longo collo / ne venter receptorij ullo mõ poſſit ſentire calorẽ furnelli nec aqua deſtillata poſſit in altũ refluẽ nec ſp̃us ſuffocari· Poſtea hẽas duas ptes de ſcraturis lignorz: et vnã ptẽ de ſpaſino vindemie uel torba minuta ũl de capno· Et miſce bene cũ dictis ſcraturis· Et de tali compoſitione imple furnellũ tuũ et accẽde ignẽ in duabus extremis· Et continua illũ ignẽ eq̃liter q̃ diu videbis diſtillare ad ·vi· ũl ·x· ũl ·xv· ũl ·xx· punctis· Et qñ incipiet diſtillare ad ·xx· puncta eq̃lit̃ tũc incipe facẽ ignẽ flãme cũ paucis lignis ĩ directo

materie: Et reſpice ſepe ad q̄ diſtillat: Et ſi aqua ē clara et fumi ſubtilleſ: et cō
tinua illum ignem equalit̄. Et qn̄ videbiſ q̄ de .xv. punctiſ redit̄ ad .xij. ūt ad
minuſ: fortifica ignez: et illū continua: ſm pūctuz ſue diſtillacioniſ: Et poſt tercio
fortifica ignē tuū de uno puncto pluſ: Et illum continua donec ceſſet diſtilare. Tūc
claude furnellū tuū et pmitte infrigidari. Et ſi aqua ē clara et ſine turbatione reci
pe eam et cuſtodi in uaſe bene clauſo cū cera: ne reſpiret: nec aer poſſit intrare
qr cōrumpet̄ ſpūſ q̄ ē ſbtiliſ p aerē qui ē plenuſ immundicijſ et extranea nr̄a. Et
qn̄ incipieſ facē ignez lignoꝝ ūt in pncipio ſcis auiſatuſ lutare iuncturaſ cū bendis
et luto ſapientie ponendo vnā paleā inter bendā et naſum receptorij. Qr aliquo
tienſ qn̄ aer ē ſupat᷒ ab igne vlt aſpirare qa tm̄ ē calefactū ſubiectum qd̄ retine
bat ipm̄ q̄ non poteſt ſuſtinē callorem excellentē. Et ideo indiget appiri ei fora
men palee qn̄ audieſ ipm̄ tonare. Patet q̄r feciſti tam longam practicam. Fili ut
ſiſ h̄ituatuſ in oībuſ opibuſ paruiſ et magniſ qr modo habeſ menſtruale fetēs
in quo corpora breuiter reducunt̄ ad pmā materiam. Fili iſtd̄ menſtruale ele
mentaliter ē factū corpuſ aquaticū p altā uirtutē quarti elemnti ſilicet ignis
qui ē calidus et miſcet omīa vniformiter Ad quā mixtionē nemo poteſt attingere
niſi ignis ſit magiſter q̄ de tribuſ facit vnū p ſuā reductionē ſicut vlt nr̄a q̄
vniformiter eſt mixta cum humore q̄ ē pncipiū nr̄ē maioris: Queſtio patet
ubi ē et qd̄ eſt tercium qr tu nō poſuiſti eum Fili forma nō pōt eſſe ſine mā
nec aliqd̄ facē ſine ipā: nec .D. poteſt ſtare ſine .B. qd̄ h̄t formare omeſ reſ
mundi. Et ſic dicimuſ de .E. quod format̄ de .B. qr ſic ūlt .A. ideo pl᷒
de .B. tenet q̄ꝫ de .C. nec de .D. Et hoc ē q̄ clamant ph̄i .B. per ſuū
nomen: Et ē in ſimplici uirtute Collectū cum pōtate magna q̄ de tribuſ proprijs
ſubſtancijſ coniunctiſ fecit unū q̄ eſt virtus comunis Cui᷒libet corporiſ mi
neraliſ: et nr̄i lapidiſ ſimiliter. Et eſt virtuſ uegetalis ſub alterna ſicut tra
ditum in propetario artis nr̄e punctuſ unde dicimuſ q̄ cognoſcaſ eiuſ uir
tutem et p̄tium. Qr cū illud cognoſceſ uirtuteſ alioꝝ. ideo habeas intua
memoria pmam figuram p .E. ſignificatā circularē hic completā

De pma pte ſolutiua p modum practico C^m^ vij.

IN virtute de .A. Reccipe unā ongiā de .F. bene purgato p copellā
ūt cineritium et illud in lamiſ tenuiſſimiſ reductū in piūs firu
ſtriſ: Poſtea diuide in duaſ pteſ equaleſ: Et recipe duo vaſa uitrea uo
cata ſolutoria ūt liq̄factoria quoꝝ forma et menſura tradet̄ tibi in capitulo
vaſoꝝ. Et in quolꝫ pone onciam vnā octauam
ptē totiuſ menſtrualiſ. Et ſtatī infonde de ſup vnā ptē de .F. Et ſtatim cla
ude bene vaſa cum ſuiſ cooptorijs: et luta bene cum luto forti ſine terre et cla
re poſt: pone in balneo p .iij. dies

De liquefactione de .G. Cap^m^ viij.

HEcipe .iij. onciaſ de .E. Et in vaſe vitreo cū longo collo: et ſup pone ſta
tim vnam onciam de .G. et claude bene vas cum ſuo cooptorio: et cera
comuni: et poſt pone in balneo calido p duoſ dieſ nr̄aleſ quibuſ tranſactiſ
inuenieſ totum diſſolutū in aquam claram.

Coniunctio ſupſcriptaꝝ liquefactionum C^m^ viiij.

Recipe F ſup̄ liquefactum et cola aquā inquodā receptorio inclinādo vas caute ne terra de F coletur nec aqua turbet̃ Et claude ipm receptoriū ubi ē aqua de F Et pone ad ptē Et incontinenti pone alēbicū ſup̄ vas ubi remā bñ ſit terra et pone ſup̄ furnū cinerū et innouo receptorio iūctuiſ bene lutatis ſepa humorem cum igne de ſcaturis. Et qñ humor erit diſtillatuſ augmenta ignē de carbonibuſ paulatim de gradu in gradu ſicut videbis fiendū pro calcinando terrā Sed caue a forti igne qr in calore ſolem uidimuſ hoc fieri et illū callorē conti nuabiſ ꝑ xi. horaſ poſtea dimitte infrigidari Et qñ erit frigidū recipe tuū vaſ et infonde intuſ totū ſup̄dictū menſtruale inquo ē diſſolutū G Et videbis ipz operari et fumos aſcendē. claude cū ſuo chooptorio q̄ intret intus Et caue ne po naſ in alio calore q̄ diu opabit̃ ſua propria virtute Poſtea qñ cōmiſcet et ceſſabit opa ri luta bene iūncturā cum cera comuni Et pone in balneo ꝑ treſ dieſ ñaleſ poſtea cola aquā et diſtilla humorē Et calcina terrā ut ſup̄ feciſti. Et tocienſ iſtud reitera colando diſtillando donec totū ſit diſſolutū ꝑ iſtud regimen in forma liquoris Et ſemꝑ pone ad ptē oleū q̄ ē ſtā corporiſ reportatū in modū aque. Et qñ totū erit diſſolutū coniūge omēs aquaſ in vno vaſe putrefactorio ſimili ſolutorio Et claude bene cum cooptorio et luta et pone ad putrefaciendū in calore humido et temꝑato ꝑ menſem et mediū et ſic ē pfecta figura de I

De rubeo Capm. X.

Corpuſ ſoliſ ē totū eſſenciale in cōpatione corpiſ lune Quare habeſ cauſam quo debeſ eū trāſmutare. Verū tñ omēs opacioneſ concordant in documen to vnuſ opōnis ſi ſcis conſiderare Cum hoc qd per nos tibi dabit̃ ꝑnci paliter et philoſophice de aqua corruptibili q̄ ꝑ ſuā uirtutē omīo liq̄faciat ſolē et portat ipm ſurſum in aerē qd ē mīm ſecretū

De aqua corruptibili Cm. XI.

IN virtute de A. Recipe onciā vnam aque compoſiti albi diſtilati ꝑ alembicum: inqua pone vnā onciā de G. uegetabili. Poſtea pone ītus tuū aurum in laminis tenuiſſimis ſecundū ponduſ de G Poſtea pone totū in balneo ꝑ duoſ dies ñales. Et trāſacto termino erit totū nigrū ut carbo: Tunc intuſ pone xij ptes de E et pone ad putrefiendū ꝑ vnuz menſez et ſemis

De alia aqua corruptibili Cm. xij.

Recipe duas onciaſ de G. Et extrahe humorē ſuū ꝑ allēbicū cū duabus on ciaſ nature comuniſ q̄ ē aqua argenti viui Et in vna oncia pone ſolez quē uiſ diſſoluē ſiliret vnaz onciaz ſolūmō fit ſub conſeruacione ſue forme Et ideo phy ſapienteſ de hoc faciūt aquam potabilē et mltuz confortatiuā: ſicut tra det̃ tibi in libro mercuriorū in XIX capitulo. Poſtea congella iſtā māz ſepan do aquam ꝑ alembicum Poſtea pone deſup de ſucco lunarie q̄ntuz uoles: Et ui debiſ ſolem diſſolutū in aquā vegetalē ī colore ſolis. Et ſic de tribuſ rebuſ forma mꝰ terciā figurā q̄ ē circularis ꝑ K. ſignificatā.

Separacio elementorum Capm. xiij.

Filij qñ compoſitū albū fuerit in putrefactione ꝑ vnū menſez et mediū Tunc erit animatū et magne uirtutis appriatū. Et de iſto ſepabis elemēta ī mōz q̄ ſequit̃. Recipe vas ubi ē mā et remoue cooptoriuz. Et pone allēbicum

de ſup et luta bn̄ iūncturaſ et pone in balneo marie. Primo Recipe aquā cum lento igne equaliter continuato quouſq; non poſſit pluſ diſtillare: Tūc ceſſa ignē: Et pmitte infrigidari Poſtea recipe vas et colloca in furno cineꝝ Et muta receptoriū Et pa ulatim uigorando ignē diſtilla aerem mixtū cū ſuo igne: Et illū pone ad ptē. Et ſeq̄ remādra in fundo eſt terra nigra et ſicca Et ſic diuideſ elementa ad albū q̄ ſi gnificat p L . M . N . I . qr in ope albo nō eſt elementū igniſ Sed ī ope rubeo eſt ignis. Et ideo ſicut ſeparaſti tria elementa ad albū. ſic ſeparabis quatuor elementa ad rubeū q̄ ſignificat p O . P . Q . R .

Operacio ſecundi regiminis Capm. xiiij.

Fili qn̄ diuiſeris lapidem p quatuor elemēta neceē ē q̄ purgaſ ea p iſtud re gimen. Cognita priuſ natura cuiꝰlibet. Vnde dicimus tibi q̄ terra et ignis aſſimulāt in ſbā lapidis Ideo indigent ꝑparacione ignis calcinatiui. Et alia duo ſilicet aer et aqua ſt̄ nature aquatice Et ideo ē neceſſe q̄ ſcias eaꝝ ꝑpa racionē debitā ſcdm exigentiā ſue nr̄e. Qr aer et aqua indigent ꝑparacione q̄ fit p ſeptenā deſtillacionem donec ſint euacuata de omī aduſtione. q̄ ꝑcedebat ex menſtruali: Tunc ſiunt uera tinctura ſue conbuſtione. Fili aquā et aerē diſtilla biſ ad ptē quēlz p ſe Et feceſ aque poneſ cū terra: et etiā feces aeriſ compoī ti albi quaſ faciat in qualibꝫ diſtillacione. Et poſt .vij. diſtillacionē pone vnā guttā uł duaſ aque ſupra laminā puri argenti Et ſi denigrat eam aliqualiter nō eſt euacuata tota aduſtio pone eā in ſeptena diſtillacione quouſq; dimit tat argentū ſine vlla nigredine. Et hēbiſ aquaꝫ vite cum qua lauabis terrā et M. phorꝫ Et meliū quod facit matrimoim. tincturaꝝ. Et ſicut feciſti de aqua lune ſic faciaſ de aqua ſolis. Et ſicut audiſti de aqua ſic intelligaſ de aere Et feceſ quaſ faciet aer compoſiti rubei erit ignis q ē plenuſ tinctura. Et aurū erit anima et vnguentū phorꝫ ſine qua magiſteriū nō pōt compleri. Cuſtodi ipꝫ caute ad ptēꝫ Fili Si ignē lapidis miſceas cū M ſtatim erit rubeuſ ſine ſeparacione. Et ideo qn̄ voles hēre tincturā pmanentē rubificatiū ſulphur cū igne lapidis et ſemp diligent ſe

Ablutio terre et ignis Cm. xv.

Fili qn̄ uoleſ lauare ignē: pmo ſeparabiſ aerē p diſtillacionē balnei ī q° depor tat p diſtillacionē balnei. Et poneſ omēſ feces ſimul q̄ ſunt inter nigraſ et ru beaſ Et in illiſ poneſ ponduſ aque ſiuꝫ pme. Poſtea diſtilabiſ totū Et hoc facieſ ſepties donec ignis ſit totuſ ſiccuſ et euacuatꝰ ab omī oleaginitati. Et in ueneſ ignē tuū totuꝫ rubeū in puluerē ſubtiliſſimū. Fili ſimiliter facies de terra quouſq; ſit euacuata de omī humiditā. Et illa humiditas quā ſepa biſ a terra eſt oleū ꝑcioſum albū proincerando Cuſtodi ipm ad ptēꝫ. Et quan tum pluſ tenet de nā corporiſ: tanto tardiꝰ ſepat ab ipo. Et p conſequens te net pro ꝑcioſa re ad complendū omē elixir. Et qn̄ uidebis q̄ terra erit inter ponderantē et leuē ad modū pulueris pone j modicum ſupra laminā cupri ignitam. Et ſi fumet uł Euaporaret aliqd repone eaꝫ in regimie calcinationis Si nō euaporet aliqd Signū ē q̄ euacuata ē de omibuſ ſuis ſpiritibuſ q tene bant eā in vita. Cuſtodi eam caram qr hec ē pmanencia q̄ dabit quod q̄ris poſt ſuam reſurectionem

Tercia opō de lapidem ex dicta ſbia elemtorꝫ ꝑparata. Cᵐ xvi.

Filli tercia operacō nr̄i lapidis ē qđ tu reducas . H . qđ ſignificat p. M. poſt ſuam rectificationē Cū . O . qđ eſt reductū cū . L . Quia illa duo ſunt elementa fixæ ſicca fixe nature . Coniūge ergo . O compoſiti rubei cū . L cōpoſiti albi . Preparatio de . O . et de . L . fit ūt recipent ꝑ attractionē maiorē humiditatē quam ꝑdiderant in ſua calcinacione . Fili iſta ꝑparatio valet omīe aurū qr ꝑ eam fiūt lapides ꝑcioſi et omēs margarite . Et ideo conſequendū talē effectū talis ꝑparacionis . Tu recipe . M . et illud diuides in duas ptes : Et vnā partē cū ſtodies procreando tuū elixir : Et aliam ptē diuides in xij . ptes ad pondus de . O et de . L . Et quālꝫ partē pones cum . O . et cum . L . ſimul mixtis in uno vaſe ſimili alteri . Sed in iſto regimīe vocat ymē : et claude bene vas cum ſuo cooptorio : et cera et pone in igne fimi et ibi nutrias ipm̄ cū modica aqua ī ꝑncipio . Et poſtea cum maiori ſicut nr̄a monſtrat tibi in nutrim̄to infantis : et nō ſtis piger imbibē terrā de xv . in xv diebus ſecūdū q̄ tu videbis fiendū . Et qn̄ vna imbibitio erit cōuerſa et ſicca pone in furno ſicco ꝑ vnam diem nālē : poſtea da ei plus bibē : et non tedeat te hoc multotiens reiterare qr in iſta opōne non potes errare ſolū q̄ hēas paciēntiam in ſua longa nutritione . Ibi videbis plures colores de quibus non cures donec videus terminare in puluerē albiſſimū ūt in form terre foliate albe in calore margaritarū talquētarū . Iſta ē res queſita terra foliata congellans et congellata et arſanicus noſter : et ſulphur mām non vreus .

Compoſitio ſulphuris rubei . Capᵐ . xvij .

TV recipies ſulphur albū : et illud inbibes cū aqua rubea poſt diſſolutionē eius in ipā aqua . Et qn̄ de aqua in illo congelata fuerit ad medietatē ſui pōderis erit totum album : Fortifica ignē de carbonibus donec videas ipm̄ rubeū ſicut ſcarlatam . poſtea fortifica ignē ut ſblimet . Scias q̄ illud quod ſublimabit erit ſulphur album multum nobile . Et illud q̄ morabit in fondo fixū erit ſulphur fixum rubeū ſicut ſulphur ſanguis multum clarū et ꝑtioſuꝫ

De quarta opōne ꝑ quā fit compoſitio elixiris . Et ꝑmo de multiplicatiōe lapidis q̄ ē ꝑmuꝫ ſulphur Capᵐ . xviij .

Filli qn̄ voles facē medicinā cōſidera ꝑmo ad quā ꝑfectionē ꝑparationis intendis eā ducē . Et ſup̄ qđ corpus facere proiectionē Qr de illo corpore ſup̄ quod intendis facē proiectionē debes ponē in medicina . Verum tn̄ ad vltimā ꝑparationē intendis eam ducē ꝑhoſophice nō eſt neceſſe ponē corpus niſi tm̄ argentū viuū qđ eſt mediator oīuꝫ Et ſi tu nō īteđis ducē niſi ad aliquas frondes ꝑparationē debes elligē corpus ſup̄ qđ vis facē ꝑiectionem poſito q̄ ſic ſup̄ ſtagnū Tu compones ſic tuū elixir . Recipe duas ptes de ſeruis argenti fini minute limati Et deinde fac amalgama cum . v . ptibus argenti viui cōis Et ſit totum ad modum butiri . Taliter q̄ ptes argenti nō ſentiant . Poſtea Recipe de fino ſtagno mediā ptē et funde ipm̄ ter . Et infunde in aceto diſtillato : Poſtea amalgama ipm̄ cū una pte argenti viui molendo . donec totū ſit vnū corpus . Poſtea laua iſta duo amalgamata qđlꝫ pſe cū ſale cōi ꝑparato et aceto diſtillato totiens donec acetū exeat ꝯclarū . Poſtea cōiūge iſta duo amalgamata ſimul . Et laua totū alia vice cū ſale et aceto : Lauando mollen miſcen donec acetū exeat clarū et puruꝫ Poſtea laua totū cū aqua dulci donec ſalſedo exierit : poſtea diſicca ad ſolē ul̄ ad ignē .

Quomo componeſ medicinam Capm. xviiii.

Fili tu recipieſ vnū vas vitri longū uniuſ palmi factū ad modū colli vnius
ampulle ſtrictū per totum q non poſſit intrare niſi digitus hn̄ſ fondū roto-
dum: et habeat ſuū co optorium q bene iungat et intret intuſ: Poſtea recipe
amalgama tuū et ad ſextam p̄tē ei pone de nr̄o lapide in fondo dicti vaſis ita
q coopiat totum lapidē q non poſſit reſpirare qn̄ ſentiet calorē niſi p medium
amalgamata. Qr necce eſt q amalgama recipiat vaporē nr̄i lapidiſ: et illū reti-
neat in ventre ſuo: et p ipm̄ alteret. Poſtea colloca vas tuū cooptū cū coopto̅rio
ſup furnū ciner̄ ūl q in cineribuſ intret vſq ad ſūmitatē mē ut poſſis videre trā̄ſ
mutationē mē ūl mīn. Poſtea accēde ignē de ſtraturiſ ūl de carbonibuſ tali mō q pa
ulatim incipiat calefieri. Et qn̄ vas ſtentiet calorē incipiat mouē calorem ſulphuris
q cū ſuo vapore inſpirabit in ſb̄a argenti uiui: et penetrabit totū amalgama et con-
gelabit p̄mo ī forma argēti fini. Continua ignē tuum donec videas tuū amalgama
conūſū in puluerē. et totū debet fieri in .v. ūl .vi. horis ſm q ignis erit diſtrete
continuatus ad reſpectū propetatis mē. Sed ſtatim q videbis ſignū dicti pului̅s
remoue ignē a furno et pmitte infrigidari ad finē ne virtuſ nr̄i ignis debilitetur
ſibi ſi modicū dicti ſulphuris proiecerıſ p talē p talē infuſionē ſicut diximuſ
tibi ſup̄ multum corporis tali mō q hēat potātē ſup̄ ipm̄ ſtatim reducet in ſub
tiliſſimū puluerem corporiſ (tali mō q hēat) ſup̄ q proiectu̅ fuīt p virtutē diuinam.
Qr hēaſ intentionē multiplicari dictam mā̄ p virtutē p̄mi ſulphuris anq̄ faciaſ me-
dicinam Multiplicatio nr̄i ſulphuris ſecundi Capm. xx.

Fili tu nō habeſ ignorare potāteſ nr̄oꝝ ſulphurū quorū potāteſ dupliti modo re
piunt ſm numerū graduū virtutū eaꝝ ſiliret cū ſcenſu: et expīmto qd
cū clara luce ſenſus rōnē rectificat. Fili uirtuteſ pūctualit et gradualit gra
duant colligant p augmentationē et confortationē in ſb̄a nr̄i ſulphuris Vnde ē dici
muſ q quot hēt graduſ virtutiſ pūctuatos ſua ſb̄a tot pondera binalia hē pote
ſtatem conūtendi qlz gradus eiuſ de .x. numeriſ. Et hoc fit p virtutē dicte vir
tutis q̄ ē forma ſua p quam mā ē ſpecificata in ſb̄a ſulphuris. Et ſi plus ponaſ
maiorem virtutē recipiet ſb̄a ſuccedēs pp multiplicitatē virtutū colligatarum
in ſb̄a p̄cedenti ponat exemplū. Poſito q p̄mū ſulphur hēat in ſe qnquaginta
graduſ pūctuatos virtutiſ in nūo Ratio cū forti expientia oſtendit nobis et do
cet q ſulphur q nō hē niſi vnū gradū virtutiſ reſuato pondē ſimplici ſue ſube
alterat duo pondera integra q̄ poſſūt diuidi ī .xx. numeros q dicunt pondera
ſimplicia. Nos dicim̄ numeros ūl pondera ſimplicia .i. ij. iij. iiij. v. vi
Et dicimuſ nūmoſ uel pondera compoſita .vij. viij. viiij. Et ideo dicim̄ integrū
numerū qr recepit rōnē de .i. Ideo vna virtuſ graduata nr̄i ſulphuris
pendet .x. et ſic de aliiſ. Ergo poſtq̄ vna uirtus integrata punctualit congellat .x.
argenti viui in metallum pfectum p proiectionē vnius pōderiſ ſup̄ .x. faciam ſb̄alr
conſequenteſ unū ponduſ quinquaginta virtūtū congellat Quingentū argenti
viui proportionaliter in metallū pfectū qr uirtuſ nūq̄ recipit maioritatē p dimi
nutionē ſb̄aliſ ponderiſ qn operat ſm proportionē graduſ ſui actuſ ſic granū pipiſ
qd eſt calidū in quarto gradu ſenſibiliter opat in nā humana et ſimiliter pſ iſti
p virtutē q̄ ē uniformiter extēſa ī tota et p totam ſb̄a pipiſ. Et ideo ē graduſ ſimilr

in illo granomet · Et ideo inquantū ſua ſub̄a et virtuſ continuat̄ in tm̄ ōndit̄ propūm
effectū ſue opōniſ q̄ depēdet de ſua gradualitate Et ſi ponduſ vniuſ ul̄ alteriuſ prouat̄
ſup̄ · M · de ſuo pondere proportionato erit in illo virtus maioris ignitionis et tanto pl̄ᵘ
opabit̄ ultra q̄nto igneitaſ et fortitudo ſue potencie pluſ erit ultra proportionē ponderīs
conuertibiliſ tanto magiſ aſſeq̄t̄ effectum pfecte alteracioniſ · ſi ponduſ cōuertentiſ nō
ē ſibi augm̄tatū ultra proportionē dicti ponderiſ · Fili p iſtam intencionē ſi bene nos ī
telligiſ poteſ ire ad rectā ponduſ uirtutiſ nr̄i lapidiſ donec oſtendat tibi poſſe ſimpli
ciſ ignei tatis nō vrentiſ · et ē terminus et menſura ſilicet q̄n · M · in metallū pfec
tum et dimittat in ſpecificata forma auri ul̄ argenti · Et q̄n dimittit in ſpecificata
forma ſulfūr · ſilicet ſubtiliſ pulueriſ · Tunc oſtendit ſe eſſe magne ignitioniſ · Et
pp hoc non debeſ ipm̄ uilipendere ſʒ magiſ honorare cū poſſit ſe portare ad terminū
ſimpliciſ ignitioniſ p diſcretionē cuiuſlʒ ſapientis opatoriſ ſeu artiſte cū doctrina p nos
ſup̄ data in ſb̄a multiplicatiā q̄ᵃ plures uirtutes in paruo ſubiecto collecte oſtēdunt
ſe et amplificant in multū magna mā̄ terminādo illā et portando ad aliquē gradū
pfectioniſ ſm̄ actū potentie pfectiue et exibitionē ponderū adminiſtrandorʒ · Nūc
fili pro intelligendo meliuſ q̄d tibi tradimuſ cum expientia viſibili · Recipe vnam
ptem lapidis · et ſic diximuſ tibi adminiſtra ei · x · ptes argenti viui amalgamati
ul̄ ſimpliciſ · et videbiſ inqua forma terminabit̄ · Poſtea tranſmutationē ſuā
ſi dimittit ipm̄ in forma ſpecifica argenti Iudicare poteriſ q̄ᵃ modica uirtuſ ē ī ipō
Et ſi non congelat ipm̄ pfecte eſt minoriſ virtutiſ · Et tūc req̄rat̄ q̄ᵃ ponduſ conūtibil̄
diminuat̄ · et ponduſ conuertentiſ augeat̄ · Et ſi dimittit ipm̄ in forma terre albe in
vna maſſa virtuſ eiuſ ignitiua dat tibi cognoſcē̄ q̄ᵃ ē maioriſ actioniſ q̄ pimū et
maioriſ valoriſ / qr quantū pluſ tenet ultra ſpecificationē formatiuam metalli pfecti
Tantū pluſ pōt contra aliud argētū viuū p potātē virtutis lapidiſ diffuſſā in ipō ·
Et ſi dimittit ipm̄ in forma pulūīs · tūc oſtendit ſignū q̄ᵃ ē magne nobilis et fortis
virtutiſ · Recipe vnū pondus iſtius pulueris · Et pone cū · x · ponderib̄ᵘ argenti viui ·
alteriuſ ſicut ſup̄ dictū ē · Et ſi trāſmutat ipm̄ in ſimilib̄ᵘ pulueritiſ debet iudicare ēē
excellentis virtutis · Continua ergo fili iſtam opōnē donec veniaſ ad illū gradū
ſilicet q̄ ultimū mutatū nō tranſmutet argentū viuū · nec in pulueribuſ nec in
metallum pfectū · ſʒ ſolū in terrā albam ad modū terre frangibilis · Fili iſtud q̄n̄ īſ
mutat in formam metalli h̄t virtutē ſimpliciſ ignitioniſ in compatione ad q̄litā
tē ſui integri numeri · Sʒ cū illa uirtuſ nō ſufficiat ad reſpectū dicti nūī in compo
ſitione nr̄e medicine cū proportionaliter nō extendat ſe niſi ad terminationē ar
genti uiui in forma metalli · et nō ad terminatiōē ſuorʒ elʒorʒ q̄ ī medicina debēt
terminari ſiue fuiſſet p aliud pondus et ſubtile ingeniū · cū longa decoctione Et
ıō ut nō erreſ ſi nō ē multū efficax nō debeſ ipm̄ in artē ponē̄ nec adhuc ī formā
pulueriſ qr magne ignitioniſ eſſet · et combureīt ſimplicia elementa · Q̄n dicimꝰ
ſimplicia dicimuſ hōc ad dr̄am ſb̄e feruītaliſ quā ponimꝰ ī elixiro · nec poſſemuſ
ſufficē̄ ad cōtēpandū illud · Sed illd̄ q̄d tranſmutat in formā terre ī vna maſſa frā
gibili illud ē mediū cōtempatiuū ſīpliciſ ignitionis artificialis pro creando medici
nam in mediate et conſuatīn oīuʒ elemētorʒ · Contempa igit̄ tuū ſulphur donec
uenerit ad terminū terre quā noſ vocamuſ maſſā · Fili q̄n conūtet nūōſ integros
ſucceſſiue tot uirtuteſ integrataſ h̄ebit · Q̄n voleſ expiri de ſuiſ virtutibus nō ſanaſ

expientiam de toto lapide ꝫ de minori pte q̄ poteriſ. Et qn̄ ſcieſ potātē ſuaꝝ
virtutū da ſibi cibum ſm proportionē ſue potātiſ et fortitudiniſ Qr̄ ſi fortitudo
ſua ē x virtutū integraꝝ proportionaliter tu debeſ ſibi adminiſtrare Cētuꝫ
pondeꝛ argenti viui et ſi eſt xv Centū quinquaginta Et ſi ē Centū Mille.
ſic de alijs. Modo fili pone in actu realiter q̄ tu ſciaſ q̄ virtutes integraſ
tenet lapiſ cum minori pte illiuſ ſi uis multiplicare mr̄aliter: et ſi ſciſ q̄ teneat
in ſe fortitudinē quinquaginta virtutū integraꝝ. Tu accipieſ totū lapidem et in
illo poneſ Quatuorcentum quinquaginta pteſ Mercurij amalgamati qr de q̄lꝫ
denario ſbtrahit x ps ſſtam ſbtractionē facim̄ ad finē q̄ mā nō terminet in me
tallo pfecto. Qr tūc ſua ignitio eſſet obetata. Ideo de quāto minuſ illud aſcēdit
de ſuba argenti viui de tanto ē ſupanſ in actione uirtutiſ diffuſſā q̄ ē in ſba Et
illud pluſ facimuſ ſm rōneꝫ iſtiuſ tempamēti. Ideo fili creabiſ medicinā tuā
ſicut diximuſ tibi Sed pmo dicemus tibi multiplicationē virtutis dicti ſul
phuriſ. Fili nos clamamuſ ſulphur totā illā ſubaꝫ conuerſam in terrā quā ſu
pradiximuſ tibi p pmā virtuteꝫ nr̄i lapidiſ ſſtiuſ ſulphuris Recipiaſ vnā
ptē ſm proportioneꝫ ponderiſ mr̄alis quod uoles ponē in elixirio qa neccē ē q̄
de illo ſit quarta pſ et totū reſiduū dicti ſulphuris pone in vnaꝫ ampulā cuꝫ
longo collo et cuſtodi in calore tēpato. Si uiſ q̄ multiplicet virtuſ ei᷒ Et deinſe
in menſem da ſibi de argento uiuo paulatim quinquagintā ptē ſui et claude
bene ampulam. Aliud nō ē neccariuꝫ facē Et ſic hēbis duplicē memoriā in
domo pro regnando ad ſeruiciū dei. Si ſciſ tene ſecretū. Fili nō poſſem tibi
dicē potatem: et virtutē hui᷒ medicine cū ſit innumerabilis.

Confectio mediane Capm. xxi.

Filli Recipe duaſ pteſ et mediā argenti fini: et .v. pteſ argenti uiui. Et
mediā ptē fini ſtagni: et ptē vnaꝫ .M. coīſ: Et fac amalgamata. ſicut
diximuſ tibi in capitullo pcedenti de mltiplicatione lapidis. Poſtea cōiū
ge ſibi unam ptē ſulfuriſ dicti vltimate congelati et inde totū ſimt in mōta
rio uitrio donec ſit vnū corpuſ: Poſtea inbibe tuū elixiriū cū vna pte aq̄
ſue Et pone ad nutriendū in calore tēpato ſicut feciſti in creatione nr̄i lapi
diſ continuando ſuā decoctionē donec aqua ſit congelata pmā ſublimacōiſ
Poſtea paulatim fortifica tuū ignē quſq p expſſionē igniſ omē q̄ ē volatille
ſublimet. Poſtea qn̄ vaſ erit frigiduꝫ Recipe illud qd erit ſblimatū et reduc
ſup̄ illudq̄ remanſit in fondo vasis extrahendo de vaſe: et miſcendo totū cō
terendo et molendo in mortario vitrio ut porfirito Et imbibendo cū alia pte
ſue aque. Poſtea pone ad nutriendū donec aqua ſit congelata. Poſtea pone
ad diſtillandum ut extrahat et diſtillat: ſi fuit aliqd de aqua nō congelatuꝫ
Poſtea fortifica ignē paulatine donec tm̄ q̄ ē nō fixum ſublimet Et illud re
gimē continua donec due pteſ aq̄ ſint fixate cū terra. Et nichil pluſ ſblimet
Fili regimē oīuꝫ iſtaꝝ fixionū fit in vaſe ut ſimili ubi ſit reductio. Reduc
ergo quod ē ſblimatū ſup̄ id q̄ remāſit fixum donec totū ſit fixū. Qr ſul
phur cū ſit fixū: et coagulatuꝫ p ſuā propaꝫ virtutē nālit coagulat et fixat
ſuū mercuriuꝫ Et hoc p freqnteꝫ reiterationē ſublimacōiſ ſupra rē fixā. Et
ſic fit ut pteſ dicti ſulphuriſ cōtinuet in dicto aq̄to vi. q̄ ē ſuū ppuꝫ nāle hūiduꝫ

Fixatio aeriſ Capitl̃m xxij

Si viſ ſcire finem q̃ ẽ pfectio totiuſ magiſterij cũ paterna doctrina ẽ ut reducaſ
ſupdictam mãz non fuſibilẽ ad pfectã liquefactionẽ: poſt ſuã fixationẽ aſſimil
lando nẽ p cerationẽ et mollificacionẽ ut pteſ continuent̃ p talẽ humiditatẽ q̃
ſup omẽſ alias humiditateſ poſſit ſuſtinẽ omẽz ignẽ ſine exalacione et determinatio
ne ipiuſ. Fili ut tu aſſimileſ nẽ in iſto paſſu inquantũ ẽ poſſibille: ſpã in radice
ſue creacioniſ nõ ceſſat cerare corpuſ ſuũ cũ hũiditate rez fuſibiliũ ſilicet ſulphuriſ
et argenti viui qr in nullo alio corpore inuenit nã humiditatẽ magiſ conueniẽtez
q̃ in ſulphure. Sed totũ procedit ex argento viuo. Et iſta humiditas nõ ẽ terminata
neqz conſumptiua: ymo ẽ pfecta et radicalis et multũ ſubtiliſ in qua cũ calore
nãli omũz corporũ liquabiliũz calefit. Et ideo nẽ rõne ſui ſhincti deſiderat mul
tum ſtare in eſſe et in ſpẽ p longũ tempuſ in ſuo ppetuo induiduo et p raſo de ſa
pfectio ordinauit et ſtabiliuit in dicto nutrimento caloriſ nãlis tale humidũ q̃le
ſupiꝰ eſt dictũ: et infra illud requirit. Ergo fili ad exemplũ opõniſ nẽ ſapiẽti de
beſ hẽre totum paratũ p viam exvberationis tale ũl conſimile humidũ. Qr ſicut
tu videſ q̃ nã ſuſceptiua in creatione hominiſ formauit pteſ intermidiaſ nõ
tm̃ nutrimti ſuffinenter ad reſtaurandũ rem pditã. Sed maxiẽ ad portandũ ad
maiuſ augmentũ p ſuũ tempuſ. Ideo nã formauit dictaſ pteſ ſpongioſaſ q̃ pluſ
recipiant de humiditate nutrimtali q̃ pdiderũt. Et ideo reſtaurata pdita adhuc
remanet in illiſ ptibuſ ſpongioſiſ notabilis quantitaſ nutrimti quã recipit factũ ſbe
indigeſti p vmbilicũ licet nobilior ſit ſine compacione illa q̃ aſcendit ſupiꝰ ad ma
millas ex qua nutrit̃ infanſ poſt puerperiũ ſeu poſt ptũ quouſqz poſſit comedere
panem. Qr omẽſ reſ vitaliſ indiget re tẽpata. Ideo nã limitata ſemp ĩ ſuiſ ac
tibuſ fuit ingeniata hoc facẽ. Et ſicut in pma fermtacione mẽbroz humanoz ſuf
ficit parua quantitaſ ſeminaliſ pncipij. Ita ſimiliter pua quantitaſ ſulphuriſ ſuf
ficit ad creandũ medicinã ſic dictũ ẽ ſup. Sed ad creſcendũ augmentandũ et
mltiplicandũ illam medicinã ſiue illud ſulphur et ad pfecte nutriendũ oportet q̃
ſciaſ exuberare dictã humiditatẽ nutritiuã aſſimillando nẽ rõne nutrimti. Qr
in hoc ſene ẽ totũ magiſteriũ: et pfectio totiuſ alti ſecreti iſtiud digne artiſ. Et
facieſ eam ſicut diximuſ tibi poſt in creacionẽ elixiriſ. Tũc fili qñ aqua erit fixa
ta cum terra imbibe eã cum rorida imbibitione cũ vna pte ſui aeriſ: Poſtea po
ne ad triturandũ in furno ubi ſit calor pepaticuſ qr ibi miſcebit̃ pp motũ quẽ
nã facit in ſua contrictione. Poſtea pone ad ſublimandũ pmo cum lento: poſtea
uigorando paulatim quouſqz illud q̃ ẽ volatile ſubrinet̃: et humiduz cũ ſicco
miſceat̃. Poſtea reduc uolatile q̃ ẽ ſblimatũ ſup illud q̃ remãſit ĩ fondo fixum
terrendo molendo miſcendo: et imbibendo cũ pte alia aeris in mortario vitro. Po
ſtea pone in fimo p viij. dieſ ut ſup̃ ſeſ feciſti: Poſtea ſublima. Et iſtud regimẽ
reitera totienſ donec totũ ſit fixũ: qr aliud nõ oportet facẽ donec p reiteratiõez
imbibitioniſ in humaniſ Sublimacioniſ reductioniſ totũ fixet̃ cũ vna pte aeris
et ſemiſ. Tunc p vnũ diẽ nãlez continuabiſ fortẽ ignẽ: et ſcã die fortiorẽ: et ter
cia die fortiſſimũ. Et ſic fixat̃ mediante aqua pꝰs fixata cũ terra qr nã aeriſ
gaudet nã aque. Et nã terra continet in ſe nãm aque: et nãm aeriſ: Et illaſ
retinet qr ult pfectionẽ. Et nã aeriſ calida docet nãm terre et aq̃ pugnare cõtra

ignẽ . Et ſic p̱ concordantiã ſui amoris odiens fit amator . Et auis implumata
retinet plumatã ne volare poſſit . Fili intellige q̄ dicem⁹ tibi . Nõ bibas niſi comedas
nec comedas niſi bibas . Hec dicim⁹ tibi p̱ rõnez vniformis imbibitionis quã de
bes facẽ de humido cũ ſicco minutatiz ad reſpectũ incrementi nr̃e ad adiuuandũ
calorem nãlem corporis q̄ ẽ lapſum p̱ latitudinẽ tẽpam̃ti ĩ tẽpam̃tuz . Et ideo
infixione nos miſcem⁹ aquaz cum terra paulatiz et ſic conuertit et ligat cũ
ea atq3 fixatur poteſtate nr̃e . Et poſt aer fixat̃ ſup illã donec vnctus vincat vi
centem : qr qñ aqua ẽ mortua tũc aer fixat̃ et nõ ante : q2 aer nutrit ignẽ ſicut
aqua nutrit terrã . Et ignis uiuit de limoſitate aeris : et aer de limoſitate aq̃ :
Et aqua de limoſitate terre . Fixa ergo p̃mo aquã cum terra anteq̃ aerẽ : Et ſi aq̃3
occidiſti omnĩa alia elem̃ta ſunt mortua . Conſurgit nullus nũq̃ : Conſurgit null⁹
nũq̃ fuit corpore fructus : in quo dũ moritur ſemen fructũ dare fert̃ . Sic cibus
in ſtomaco fomentũ ſuſcipit intro

Incieratio que dat elixirio fuſionem poſt ſuam p̱fectam fixationem Capᵐ. xxiii.

Quando fixaueris aquã ſup terra et aerẽ ſup ignem ſucceſſiue ſic dixim⁹ tibi .
Tu recipe vnã onciam medicine : et pones in uno crucibulo tene et pones ſup
lentũ ignẽ . Et qñ ſentiet calorẽ infunde de ſup de ſuo oleo albo guttando
guttam poſt guttã . Iſtud oleũ ſtatim benetrabit : et ingrediet̃ omẽs p̱tes elixiri
Et facies illud fundẽs penetrans fluens et ingrediens . Tũc accipe modicũ de elixi
rio : et tempta ſup laminã candentẽ ſi bonam hẽt fuſibilitatẽ : et ſi fluat ſicut
cera ſine fumo factũ ẽ . Et ſin aũt reitera ceratõnez donec faciat dictũ ſignum
et dimitte infrigidari . hoc ẽ elixirirũ completũ q̄ conuertit argentũ viuũ3 in
lunificũ verũ . Et etiã omẽ metallũ imp̱fectũ . Proice vnũ pondus ſup̃ Mille põ
dera . M . abluti cũ ſale et aceto et conũtet̃ in argentũ finũ melius q̄ de mi
nera . Et ſimiliter ſi ſupra corpora metallorũ imp̱fecta proiciat̃ cõuertet ea in
uerã lunã Exuberatio humidi nutrimentalis Caᵐ. xxiiii.

Hli exuberatio nutritiua nichil aliud ẽ q̄ approximatio humidi nutm̃ental
id proportionale tẽpamentũ q̃litatũ nutrimenti ſilicet q̄ nõ ſit nimis fri
gidum nec calidũ3 . Q'a ſi eſſet nimis frigidũ mortificaret uirtutẽ cõuer
tẽtez : Et ſi eſſet nimis calidũ ſuffocaret virtutẽ digeſtiuã . Et ideo ẽ necc̃e q̄ omẽ
generatiuũ ſulphuris et argenti viui hẽat virtutẽ calefaciendi et humectandi ſ̃m
rõnez et potẽtez nutrim̃ti ũt p̱ ſe ũl p̱ accidens : Et hoc ut calefaciant et humec
tent ſunt duo / quorũ vnũ eſt ſicut efficiens p̃ncipiũ3 ſilicet digeſtio p̱fecta tal
qualẽ nã facit . Et iſtam nos facimus in vna hora p̱ retrogradationẽ mixtiõ coc
ti inſufficiens crudũ : Et p̱ graduationẽ ſucceſſiuã multũ3 crudi inſufficiens coc
tum . Aliud ẽ ſic cibus medecinalis q̄ ẽ aptus generare colerã calefacientẽ et de
ſiccantẽ . Et p̱ conſequẽs g̃nare flema qñ humectat infrigidat niſi fumi retineãt
Et ideo dicit̃ ignis contra nãm . Similiter ẽ aptus g̃nare humidũ nutm̃etale q̄ ẽ
ſic lac q̄ conuertit in ſanguinẽ . Qr etiã ſ̃m temp̱am̃tuz humidi exuberati p̱ rõn
mutationis frenate calefacit et humectat . Et ideo vocat̃ ignis Innaturalis ta
liter calefacit et humectat argentũ viuũ q̄ ẽ cibus ſulfuris . Et hoc qñ g̃natum
ẽ de ſpirituali ſanguine . Qr de ſb̃a ſanguinis q̄ ẽ humidũ exuberatũ g̃natur
ſpũs : et ſb̃a corporis medecinalis de illo nãliter irrorat̃ ſiue imbibit . Quaũ

ergo uoles hēre talem sanguinē ad imbibendū lapidem cum rorida imbibitione po
ne supra subam corporis cui uoles extrahē sanguinē tūc de puro .M. q̄ sup enatat
iiij. uel .v. digitis in vno vase vitro stricto et longo : Et fac ignē de subtus donec vide
as paulatim sup eleuari sup .M. Et totū illud q̄ dissoluetur p liquefactionē pone
ad ptem. Et pone de alio nouo .M. Et hoc continua donec habuis sanguinē
totum in liquorem dissolutū : Et distilla illū p allembicū Et inuenies argētū viuū
maioris caloris q̄ fuit ante exuberationē. Fili si plus vis exuberare fac trāsire per
aliud corpus. Et fac sicut diximus tibi donec extraheris totū humorē viuificati
uū : Tali mō ascendit nō lapis in celum. Et portat in ventre venti scilicet nrī argēti
viui. Et sic poteris facē tuam exuberationē accidentalē : et illā multiplicare in alio
corpore nouo ad tuū placitū. Et si es ingeniosus nō prouocas terras que sūt nigre
et terribiles cum qb; multa poteris facere : et multos lapides creare. Ista exube-
rata fermentatio fit ratione eleuationis temparāti corporis : etaque sui mīstrualis
Et rōne approximationis ad metallū

Compositio elixiri rubei Cam. .xxv.

Alii mō et forma quibus opatus es ad albū operaberis ad rubeū : Qa nō ē
drā in practica dum tamen omiā elemīta sint rubea. Et sicut multiplicasti
sulphur albū multiplicabis sulphur rubeū. Et loco argenti pones aurū et
aqua mercurii prius rubificatā cū igne lapidis p solam decoctionē. Et sit composita
medicina de tribus partibus fermenti : et tribus aque : et duabus aeris et vna et
semis ignis. Et qn̄ eris in reductione aeris reitera sublimationē donec totū sit fi
xum. Postea continua tres ignes sicut diximus tibi in ope albo ut elixiriū melius
fixetur et depuret p digestionē opptetica. Fili ista digestio optetica donat me
dicine potentiā actus q̄ hēt agē qr p illā humidū terminat : et ignis digerit. Po-
stea extrahe tuū elixiriū : et incera ipm infra crucibulū terre in igne lento : cū oleo
suo rubeo guttando guttam donec sit fluens et tingens sicut cera sine fumo su-
pra ferrū ignitum. Tunc erit factū pmanens tingens : consolidans.

Explicit apparatus tercius.

nr

Lapidarius.

Lapidariuſ Raymondi : Feliciter incipit./ teſtamẽti et finiſ itẽcioniſ teſtamẽti

Virtuſ mineralis eſt comuniſ lapidibuſ et metallis : et tota diuina uis q̃ eſt ad generationẽ utriuſq; mouet abinformatione que ſibi adminiſtra tur. Item q materia debite adminiſtrata apta nata eſt ad recipiendũ ce leſteſ influentias et uirtuteſ p tempuſ ſuũ et ſup id fondat totũ ma giſterium De aquiſ mineralibuſ et compoſitione ipaꝝ ad reſerendã materiã ad p̉- Alli in virtute ſancte trinitatis: Acci mium naturale ſecr natur./

Accipiaſ de aqua mercurij: facta p modũ q̃m tibi diximuſ in practica teſtam̃ti in libro de Mercurijſ p B qui incipit: Tu prouideaſ de liquore lui[m] in ea diſſolueſ onciã mediam de lune fine. poſtea ſepa feces p diſtillationẽ q̃ erit albe et pulcre. hec aqua fili mater ẽ omniũ qb; indigeſ: nã eſt reſolutiua omniũ ſex metalloꝝ et ſiui argenti viui cuiuſ aqua uirtute reformatur margarite p modũ q̃m diximuſ in nr̃o teſtam̃to q̃ ps anexa eſt huic libro infine. Secũda aqua Recipe onciaſ .vi. ſaturni et in aliqua quãti tate dicte aque diſſolue ipm ſeparando aquam p diſtillationẽ filtri et feceſ proice qr nichil valet ad hoc : poſt diſtilla aquam per alembicũ et feceſ ſerua. Tercia aqua Reci pe vnam onciam veneriſ fine. diſſolue in tanta quantitate : quantã volueriſ ſecũde aq̃ diſtillate : et illam aquam dimitte pauſare in vnã ampulã vitri in loco frigido p diẽ nãlez : poſtea ſepara aquã vz p filtrũ : et p̃maſ feces proice: poſt diſtilla aquã p alẽ bicum et cuſtodi ſecundaſ feces ſuas. Quarta aqua Recipe vnã onciã iouis de co ralis q ẽ melior : et illũ diſſolue in aliqua quantitate aquę tertie ideſt veneris et di ſtilla aquã cum filtrũ cũ ſua limoſitate nãli in qua ẽ virtuſ mineralis quadruplica ta p combuſtionẽ quatuor planetarũ: poſt feces proice diſtill acq; aquã p allẽbicũ: et ſecundaſ feces ſerua. Quinta aqua Recipe onciã vnã martis et diſſolue in quãtitatẽ ſufficienti quarte aque: poſt diſtilla p filtrum et proice feces poſt p alembicũ et ſ uas ſecũdas feces. Sexta aqua Recipe onciã vnã ſolis fini et diſſolue p modum quẽ diximuſ in nr̃o teſtam̃to et de aqua recipe medietatẽ quã miſce cũ ſuo pondẽ aq̃ immediate quinte. Modus diuerſaꝝ aquaꝝ et informatio eaꝝ ẽ de natura baſiliſci et demoſtratio practice huiuſ opiſ pficiendũ ẽ : q qñ tua corpora ſeu me talla fuerint diſſoluta in aquã tu recipies aquaſ quaſlib; ad ptẽ ſuam et diui deſ quãlz ipaꝝ in duaſ pteſ equales : et vnã ptẽ cui'lib; aque pone cũ ſuis fecib' p̃pijſ in vno allembico : et illa ſublimabiſ in vnũ limũ deſertũ : q ẽ aer factuſ de duobuſ corporibuſ : et in ultima diſtillatione ſublimabiſ aquaſ claras : et ſplendidaſ cum modica uirtute minerali : et cũ magna limoſitate et claritate appropata ad re cipiendũ virtuteſ p influentiam celorum ũl ſtellarũ : et qualib; iſtaꝝ aquaꝝ p̃para taꝝ ponaſ in ampullas vitreaſ cũ collo longo et fondo rotondo : poſtea claude orifi cia cum cera comuni : et poſtmodũ cum maſtice : et cola et corio et quãlib; ampula rum cum aqua ſua pone ad locũ ſerenũ taliter q lapiſ ũl aliud non poſſit uitra deſtruẽ : et ibi ſtent p vnũ ãnũ completũ : Poſtmodũ fili dicte aque inpugnabunt virtutibuſ celorũ : et p tale ingeniũ recapimuſ ſicut muſ capit cum ladone : Nam qr virtuſ mineraliſ q̃ p̃mo deſcendit de celo in p̃mã mãm : propter curſum nature de ſua propa virtute in multiplicatione limamenti tereſtris vaporabiliter ſublimati

p ingeniū artificij cum igne diminutiſſimo · Ipſa poſtea p appetitū nr̄e attractiue virtuoſe
recepit aliaſ et multaſ mirabilleſ potencias p quas reimplent reſ vacue et intrant p in
fluentia : et penetracionē ſubtilez altar potenciar / et hoc propter maximā et potentiſſiāz
ſubtilitatē celorū et planetar p quam recipuit generalē comunionē in mā inferiori : do-
nec ſint influxe in dicta mā nr̄e · Et tūc recipiunt cū appetitu nr̄e et reſtauracione cer-
tam determinacionē rōne condenſationiſ quē recipiunt de materialibuſ q̄ retinent
ea ſicut ſpiritus animā : et ſecunt tūc uirtutes ſui gn̄iſ ſcḋm ritum mē in qua ſunt
influxe · Et ſi hoc intelligis nō mirabeiſ qr̄ baſiliſcus interficiat hominē q̄n reſpicit
et hoc ſolum p obiectū uiſus · Neqꝫ dubiteſ etiā qr̄ fulgur q̄nꝫ liq̄facit denarioſ
q̄n ſpargit ſup ipōſ ſine leſione burſe · Fili hec om̄ia nō ſunt niſi q̄nte eſſencie con-
gregate et vnite in vnū receptaculum in ſimplici mā elem̄tor · Et ſcḋm q̄ mā vniuſ
elementi dn̄at pluſ ſup alteraꝫ ſecū hoc recipuit dictaſ virtutes opatiuaſ cū q̄ntis ſbān
tijs ſimplicibus elementor vnde certam et propam determinationē hn̄t p hoc oſtēdit
propetateſ baſiliſci in q̄ dn̄at virtuſ alti elementi valde ſimplici in mā in qua dicte
ſimpliceſ virtuteſ ſunt infuſe : et ideo interficit ipē hominē ſubito pp reſolucionem
ignis comburendo ſibi ſp̄uſ vitaliſ abſqꝫ trabibuſ corporalibuſ et ſenſibilibꝫ · Sic poſ
ſum tibi monſtrare p expienciam virtutis mineralis : ſi ſciaſ expiri · Sed ſi baſiliſcuſ
pmo pōt videri ab homine p ſimilē obiectū cū propate ſui mortalis veneni moriet et
matabit idest ſi homo tempat ipm̄ inſpiciat baſiliſcuſ pꝰuſ morit · Nā ſic in ipō ba
ſiliſco dn̄at qualitaſ excellenſ igniſ exaltati p aliaſ uirtuteſ / et remota ab om̄i tēpa
mento ita dn̄at in homine qualitaſ tempātaſ p friguſ complexionatūqꝫ et ſibi mō
tale venenū · Et ſi tu intelligiſ complexionez ſuam ptīpies : qr̄ tam pauco tempore ui-
uit qr nō tranſit vnū ānūꝫ poſt ſuā pfectā creationē · Similiter pōt oñdi propetaſ
fulgoriſ pp liq̄factionē metalli · Queſtio qr̄ viſus baſiliſci nō liq̄facit aurū : et alia me
talla cum ſit in qualitate ſimiliſ et de illa de qua fulgur ē · Solutio hoc ē qr vntꝰ
planetar et celi et ſtellar q̄ ponūt reſolucionez ſue materie p propetatē eor vi
riliſ actioniſ ē in magiſ ſubtili mā elem̄tor : q̄ nō inpedit ingreſſionē ſue uirtu
tiſ : et qr metallū ē totū poroſuꝫ et aptū reſpectu dicte materie eſſentialiſ pene
trat totā illam / ſicut ſp̄us q nō ht̄ locuꝫ q de ſua via repellat ſeu reſiſtat : ideo trā
ſit vltra abſqꝫ leſione corporis metalli ſicut homo trāſit p viaꝫ aptā / ſup condenſa
cione et retencione nr̄e baſilici ſtudio vocauerūt multi phī in mā dicte eſſentie
donec in mām metalli fieret p illā elixir completū in menſeſ · viij · cū dimedio : et
ſi hoc intelligaſ ſciaſ qr̄ comburunt ſp̄us hōiſ pp eor ſbtilitatē · Sed corpuſ et ſb
iectū nūqꝫ poſſunt pati ſine ſubita corruptione ipiuſ q̄ fit p excellentē qualitatez
elem̄ti igniti : et qr de hac mā ad plenū tractauimuſ in libro de cauſis ſenſibilibuſ
poteſ ibi videē cauſaꝫ qr̄ baſiliſcuſ agit affectionāt cū ſubiecto viſibili : et nō cum
alijs / qa hoc longū eēt recitare : nec multū facit ad actū nr̄e pn̄tiſ intencionis :
Ideo redeamꝰ ad ppoſitū lapidū Quid debet face de parte aliar aqr quaſ ad
Fili recipias feceſ m̄ales de qbuſ reſoluiſti limū p ſbli partes poſuiſti
mationem vaporū in pte aquar quaſ miſiſti i ſereno et illaſ feceſ ponaſ qualꝫ
ad ptē ſuam ſcḋm ſuū genuſ metalicū i ampulā vitrā lōgo collo duor palmor et
in tā qualibꝫ mitte ptē ſue prope aq̄ q̄ fuit reſuata de alia pte ſupdicta · poſtea cla
ude ampulaſ cum bona clauſura de cera et maſtice ſicut de alijs ſup feciſti · poſt ſepeli

ipāſ infra ortū ūl iardinū in terra bene pingui et in profondū vnꝰ palm̄ cum dime
dio ponendo ollaſ ūl alia vaſa terrea ſupᵃ circūferentiā ſceu circūſtantiā colorum
ampularꝝ q̄ pateant extra pro conſeruacione corꝝ : et ibidē ſtent ꝑ vnū ānuꝫ īntegrū
Fili ſi uiſ ſcire ſciencīā lapidū (opto ut ſciaſ) qualiter locuſ generat locatum
ꝓp apptitudinē ſue ꝓpe nr̃e . Fili de nr̄a vna ēit aque iſte que ſt̃ ſubmiſſe ī
terram et de alia nr̄a : ille q̄ ſunt miſſe in aerē : ille q̄ ſunt in terra miſſe nām hē
bunt indurandi et congellandi . Et ille q̄ ſt̃ in aere hēbut poſſe q̄ induiduanter
ſceu indurent̃ et congelant̃ in ſbam p̄ciosorū lapidū . Et qr ille q̄ ſt̃ pro indurando ī
digent forti virtute mīnerali ſine aliqua ignitione multiplicata ꝑ virtuteſ celeſtes
q̄ in uirtutē cōſtrictiuā mutant̃ propetate nr̃e et loci ꝓp hoc inhumanat̃ in ele
mento terreſtri qr in nullo allio elem̄torꝝ ſceu elem̄tato ſit̃ ꝑ expienciā prope vidiꝫ
coniungant̃ tam vniformiter radij ſtellarꝝ oīuꝫ ſicut faciūt in terra . Id circo qr
terra eſt centrū directiuū ſcenſibile totiuſ ſpere celeſtiſ poſſidentiſ nr̃e ſicut cōtinenſ
oīuꝫ elementorꝝ . Fili tanta ē virtuſ radiorꝝ celeſtiū ſtellarꝝ influentiū ī terra q̄
viſ ipā eſt tantarꝝ rerꝝ mirabiliū productiua q̄ fari nō poſſet propter hoc q̄ qr
ē receptiuū conſtrictū in gnāle fixatiuū ipārꝝ vniformiter in diuiſis figuris ſba
libuſ cum adiutorio informationiſ q̄ dat ſibi ſol virtute ſui circuituſ et motuſ q̄
ē ṗncipaliſ : et informatiuuſ totiuſ nr̃e inferioris : q̄ diuiſa ē in ꝑteſ treſ ṗncipa
les vꝫ vegetatiuā : animalē : et mineralē prout declarauimꝰ in alijs libris
et ideo cum terra ſit locuſ in quo omēſ radij ſtellarꝝ coadunant̃ q̄ in illā in
fluūt eorꝝ virtuteſ operatiue : et uiuificatiue ſicut in centrū ſuarꝝ ſperarꝝ
et retinaculū ṗncipale virtutū ſuarꝝ : ipā ſuccūrit oībuſ ſuiſ cōnexiſ ꝑtibus
q̄ per earꝝ ineptitudinē hn̄t q̄ nō ita bene recepiūt de altiſ virtutibꝰ ad finē q̄ m̄
bra ſua non remaneant mortificata : cū hoc ſit q̄ nr̄a ſit diligenſ ad reformatiōeꝫ
ſuorꝝ indiuiduorꝝ : et conceptorꝝ eorꝝ : Nam cum vna ꝑs tangit cū aliqua ꝑte
q̄ ē ūl fuit de nr̄a ſua virtuteſ influxe in vna ſpirant poſtea in aliā cū ſpiritu
terreſti conſtrictiuo rei contente hoc ē uirtute celeſtiū : et ſic ꝑtē mortuaꝫ nr̄a
reſtituit ad vitam ꝑ parteſ ſuaſ conuicinaſ cōbinando tam virtute celi et ſuiſ ſpi
rituſ . Sed ampliuſ dicamuſ q̄ qn̄ aque nr̄e ſunt in terra poſite ſicut tibi di
ximuſ attraherat ꝓpiſ virtutibuſ earꝝ vireſ terre quaſ ſuſcipit de celo pluſ
quā duoſ tractuſ archuſ : ſicut ferrū attrahit̃ ꝑ adimantē : et ibi retinet̃ . Nam
ꝓpetaſ virtutiſ celeſtiſ ē q̄ qn̄ deſcenderit in elem̄tuꝫ terre tm̄ c̄qūt ꝑ terram
creſcendo ideſt multiplicando ſpm̄ ꝑ condenſatione donec repit locū veri retina
culi cum inſpiſſatione . Cum hoc ſit certū q̄ nullū corpuſ terreſtre manenſ in
ſuo extremo neq̄t illam retinē ſicut decet donec in eſſentiali mediū ꝑmutet̃ hoc
ē ſpm̄ q̄ ſpūſ ē ſubiectuſ anime uel donec in ṗncipiū corporiſ ṗmo fuerit reſolutū
qa ita requirit ratio nature . Et ideo cum noſ iam hēamuſ ꝑ artē aſſimulantē
nr̄e nām appropatam in valde apto ſpū anq̄ uirtuteſ fecerint retinaculū corpis
in ſpiritū ꝑ reſolutionē ſunt tracte et recepte ꝑ ſpiritū q̄ ē infra vitrū et hu
manatum infra terrā : Et cū tali ſpū congelat̃ argentū viuū meliuſ quā de mi
nera ſine approximatione caloriſ igniſ ſicut declaratū in libro expimentorꝝ q̄ uo
catur aptoriuꝫ : et ē ṗncipaliſ clauis oīuꝫ nr̄orꝝ librorꝝ quoſ fecimuſ de iſta arte
Intellige q̄ pōt facere ꝑ ſuam conſtrictioneꝫ in materijſ altiſ cū ſine igne nobi

No forti Virtute minerali

Dicit ſpus terreſtris conſtrictiuum

Nulla terre ...

litat argentũ uiuũ q̄ ē comune et de cruda ſba p̄ trãſitũ medij : et p hoc ſufficiat ti
bi modus compoſitionis aquarũ p̄ artẽ cũ quibus forma lapidis tuos in hũc modũ

De compoſitione lapidũ et p̄mo de ſmeragdo ·

Fili qñ componẽ volueris aliquẽ lapidẽ q̄ ſint in uirtute et colore magis potẽti
quam n̄alis : et in oĩbus ſuis proprietatibus excellentior opto q̄ nõ ignoras vir
tutes : neq3 nãm : neq3 potentiam : neq3 colores quas aque innumerabiles recepe
runt a corporibus celeſtibus : neq3 detractione forme in qua ſunt mutate p̄ proprieta
tem mẽ ſpũs earꝶ aquatici in quo ſunt retente Nã vni⁹ virtus ē aqua argẽti
et alteri⁹ ſpũ ſtagni : et alteri⁹ aqua rubea auri et c̄ : et hoc ē propter determiã
tionẽ materiarꝶ metallorꝶ reſolutorꝶ in ſpũs ĩ qbus ſunt dicte virtutes celeſtes
influxe et p̄ ip̄as retente Similiter dicimus de coloribus q̄ ſunt diuſi ſm nã3 cuil;
metalli · et nos tibi declarauimus in teſtamẽto nr̃o capitulo de colorib⁹ dictorꝶ me
tallorꝶ ſi uoluiſtis nos intelligẽ q̄ nõ ē niſi ſulphur et argentũ uiuũ : et de hijs re
cipit ſubſtantialiter oĩs color : determinationẽ neq3 volo q̄ ignorãs mixtionem
ipõrꝶ qñ certũ lapidis cũ claritate componẽ volueris · ſed qa de illa claritate ſit
pſi tibi in p̄ma p̄te theorcali hic dabimus dictã mixtionẽ3 cũ tanta practica q̄
errare nõ poteris · Sed p̄mo ad deũ hẽas tuũ nobilẽ intellectũ : et dicem⁹ totu3
factum compoſitionis eorꝶ · Si ergo in tuo corde hẽs componẽ lapidẽ ſmeragdũ
figura eius ē plana ſicut denari⁹ modicũ concauata et formatus ſit modulus
de cera comuni et color ſuus ē viridis trãſparens et lucens viridis

Formatio moduli de cera ·

Qvm uolueris facẽ modulũ de cera uolo q̄ hẽas vnũ modulũ de argento ad figã3
quam uolueris : et facias impſſionẽ forme ipſius in cera cõi capiendo totũ modu
lum in circuitu argenti ad finẽ q̄ cera bene capiat formã dicti moduli p̄ quã
dictus lapis formã hẽre debet ſecũdu3 figurã q̄3 cõiter eidẽ nã dat ĩ ſua p̄p̄a mine
ra et cum modulus cere ſumpſerit figura3 moduli argenti ſepabis ip̄m a modulo
cere : et caue q̄ moduli ſint facti cũ artificio ſublimi ingenij hoc ē modulus argenti
et ille de cera recipiat bene impſſionẽ moduli argenti q̄r ſicut cera recipit modulũ
argenti · Ita lapis recipit forma3 cere qñ ē bene formatus ĩ p̄mo p̄ modulũ argẽti.
Et ſi neſcias formare modulũ cere cum illo de argento inter modicũ ē de arte mecha
nicha vade ad apotecariũ q̄ ad omẽ velle apte operat̃ de cera et fac tibi fieri val
de bene reſpectu illius de argento : et ſicut tibi diximꝰ de modulo ſmeragdi : ita t
ſimiliſſimõ dicimus de omnibus alijs lapidibus ita q̄ hẽas modulos factos de argẽ
to cũ quibus formari debent moduli de cera ſm formã oĩu3 aliorꝶ lapidũ quos p̄
artem uolueris facẽ · **Modus formandi lapidem ſupradictum** ·

Qvando uolueris formare lapidẽ ſupdictũ ſilicet ſmeragdũ : tu recipies vnum
vas vitreũ : cui⁹ forma hec ē : et ſit factũ de duabus pecijs : quarũ vna erit
coopertoriũ : et alia receptaculu3 ubi ponẽt̃ aque quas dicimus : et fac q̄ coop
tulum intret infra receptaculum ſuũ iungendo ſicut poteris p̄ ſpatiũ vni⁹ digiti · po
ſtea recipies de aqua argenti terreſtris in qua ē vis lapidificatiua uigorata p̄ uir
tutẽ celi : et de ip̄a pone in dicto vaſe ad quantitatẽ oui : et cũ illa pones quantũ
uolueris de aqua cupri terreſtris · Fili hec enim aque mixte ſimul ĩ vnũ erũt
vna aqua uiridis p̄p̄ cuprũ cũ quibuſdã coloribus mixtis accidentalibus q̄ de ſup

appanent ſi ad ſolem inſpicias ratione comixtionis uirtutū celeſtiū mixtarū cū
ſpiritibus mixtis: p quā mixtionē recipit mā ſperientiā varabilitatē diuerſarū et
multarꝫ virtuoſarū potentiarꝫ ſicut dicemus in fine creationis lapidis pñtis. Et ſta
tim qñ feceris q̄ dictū ē pones modulū dicte cere infra dictū vas taliter q̄ natet
ſup̄ dictam aquam ad modū vaſis nauigantis et aqua nō intret infra dictū mo
dulū: Poſtea pone ſuū coopculū deſup: et dimitte totū tali mō ſtare p ſpatiū
vnius credo in deū cum ſalue regina. Fili hoc fit ad finē q̄ modulus cere tam ī
tus q̄ extra coopiat̃ vapore aq̄ rectificate in aerē: taliter q̄ conculcent̃ quali
tates elementales in quibus deportat̃ virtus mineralis multiplicata p virtutes celeſtes
ut tangat immediate concauitates vaſis cere nō q̄ concauitas ſit plena de dicta aq̄ᵃ
ſi de vapore ipſius ſublimato in aerem inviſibilē de quo concauitas moduli cere reci
piet virtutē ad indurandū aquam aereā q̄ poſtea ponet̃ ibidē in p̃ciosum lapidem
et q̄ vis lapidificatiua ſicut ſpiritus ſpiret in vas cere ad finē q̄ poſtea ſpiret in aq̄ᵃ
q̄ reuertat̃ in lapidē poſitū infra vas. Fili iſtud ē vas minerale q̄ elegi ad reſpectū nē
in quo vaſe ſubtili artificio et nāli influimus uires mirabiles: mediante ſpū et ſic tal'
locus certus et determinat⁹ generat propium locatū pp virtutes et uires quas in ſuo
ventre tenet pro ut iā dictū ē et declaratū in libris: qa locus generat locatū: et hoc
non niſi pp. propetates celi q̄ influxerūt in illo: p quas virtutes minerales ſūt augm
tate ſicut vaſa nālia oſtendūt quotidie nāꝫ ei q̄ philoſophus ē ūt amator ueritа
tis. Intellige ergo cauſas p̄mas que portauit eſſentia de potentia ad actū cū p̄ma
theorica p quam reqrit̃ vt practica ſe informet qa ſi nō hēs practicā mixtā cū theo
rica totū nichil valet: vide ſignū nuſq̄ uenit factū ſiue effectus ſi cām ignores ſꝫ ipi
hoc faciūt q̄ illud ignorat̃: nam nō philoſophi fuerūt: nec practicauerūt in vero ma
giſterio: Videas ergo qualis practica talis finis inde exit: dubui⁹ eniꝫ vadit ad
paſcha qui pratum neſcit. Accipe ergo mutuo clauē theorice quā dedimus cum
ſua ſorore practica. et fac q̄ concordent ante quā velis qcq̄ facē qr longe ire et ad
montes aſcendē: ſi fons abſit multociens cum magno tedio redit̃: et hoc ſīs memor
q̄r tibi dixim⁹. Et qñ p̄dictā practicā cum intentione theorice ſororis ſue poſueris in
actis ſicut ſupi⁹ diximus: Nam necēe ē ut propa intentio ſriat̃ cū theorica per q̄
reqit̃ practica. Statim ergo poſt ſalue regina diſcopi vas: et pone infra modu
lum de aqua aerea q̄ ē facta de vapore ipui quantū volueris ſecūdū formā modu
li: et ſ̄m quantitatē lapidis quē volueris facē. Poſtea coopi vas cū ſuo coopto
rio lutando iuncturas cū cera in circuitu: et repone vas in umbra: ita q̄ ſol non
tangat p tres horas: et in fine tertie hore videbis aquā congelatā quā poſuiſti ī
fra modulū ad modū gūmi tranſparentis et mollē ſic paſtam viridē et in magᵃ
ſerenitate. Et cum videris q̄ aqua lapidis fuerit inſpiſſata tūc aqua conſtricta
recipit formā meduli cere. Poſtea api vas tuū: et verte modulū hoc q̄ erat ſupi⁹
inferius: et q̄ ſba lapidis tangat cum ſba aque indurantis et coagulantis īmedi
ate. Poſteā claude vas et ſigilla cum cera: et pone ad ſolem taliter q̄ radius ſolaīs
cadat ſup eum p totū diem: et ibi ſtet p duos dies contra ſolē. Fili propter uirtutē
conſtrictiuā minerale ipſius: et propter informationē caloris ſolis mouentis virtutē
formatiuā lapidis q̄ ſtat in qualitatibus elementorꝫ cum oībus ſuis inſtrumētis
Ideo nō nulli ſunt q̄ in p̄ncipio ſue p̄hye tempore nr̄o miranti ſunt de cā ī pſſionū

quã aqua aerea recipit inſe ſicut apparet induracione aq̃ coſtrictiue dicendo tũ
omeſ proceſſerunt ab vna materia q' actio et paſſio ipaꝝ : et tranſmutatio circuiſ
uenit p̄ informationẽ q̃ a nã recipit p̄ manũ artiſte abſſulute diuiden̊ groſſiꝫ
et modicum: cũ hoc ſit contra nãm inquantũ calidũ et humidũ ſit laxatiuũ et
etiam conſtrictiuũ. Et iam manifeſtũ ẽ q' hoc velit p̄ncipaliter pp̄ virtutẽ intren
tem: Apparet ergo q' abſolute aprobab᷑us dictã tñſmutationẽ p̄ informationeꝫ
manuſ artiſte cum nãli expientia q' aqua terreſtis indurat in petrã cũ infor
macione manuali cũ nã laxatiua nullo m̃o poſſit conſtringẽ illaꝫ ſꝫ potius
et citiuſ madefacẽ et in aerẽ mutare p̄ virtutẽ ſuã q̃ uincit qualitatẽ conſt
uam q̃n nõ põt quantũ ip̃a. Sic q' manifeſta cã eſt q' hoc prouenit propt
diuerſas qualitates inqb; ſunt nẽ mutate : et virtuteſ celeſtes realiter pro
fondate q̃ ſunt cã oĩſ imp̃ſſioniſ. Qr̃ fili. qr cũ aqua t̃reſtis ſit frigida et
humida eſt de ſiccitate q̃ conuerſa ẽ in aerẽ : et in ignẽ notabilit̃ conſtric
tiua : Hec ſufficiat eoꝝ allegatio cũ dicũt q' dicte aq̃ uenerũt ab vna mã
ideſt p̄ viã materialẽ ſecũduꝫ eoꝝ intellectũ qr ignorãt tranſmutationem
qualitatũ elementoꝝ factã p̄ artẽ artificiꝫ reſpectu natẽ. Nam ſicut nã mutat
elementa de qualitate in aliã : ut de groſſo fiat ſimplex : ita et noſ p̄ artẽ mutaꝫ
ſiccũ infrigidum et de ſicco facim᷒ humiduꝫ : et de humido caliduꝫ ſicut decla
ratũ eſt in nr̃o teſtamẽto et ſuiſ ptinentibuſ q̃ dant complemẽtũ eoꝝ q̃ per arte
fuerit. Et hoc tibi diximuſ pro oĩbuſ aqs generaliter loquendo : et poſtq̃ꝫ hẽs
lapidem bene induratum : et fortiter coagulatuꝫ et ſepatũ a mudulo cere r̃one
ſue conſtructioniſ pone ip̃m ad induranduꝫ donec tranſiuerit p̄ treſ digeſtioneſ
prout tibi dicemuſ cũ tractauimuſ de aliis. Recipe ergo illũ et eice ab aq̃ et
pone ad ptẽ et conſerua in vno vaſe uitreo ſimili illi q' tibi oſtenſũ eſt : et for
matũ : Noſ fili cum uirtute viuuſ lapidiſ dicemuſ mirabilia in cauſis nẽ et
multa futura cum magna diuinitate pene trauimuſ : et vidimuſ quã diu illũ
portabam᷒ et multos caducoſ ſonauimuſ : et tempeſtateſ tẽporũ cuꝫ virtute dei
probauimuſ etiam infeſſis itinerantibuſ q̃ cito erant reformati a laboribuſ iti
neriſ. Noſ dedimuſ illũ regi ruberto q̃ patientiã hẽre nõ poterit in more i
magiſteꝛ nr̃i in tñ erat excecatuſ in magna mundanalitate ita q' nulle r̃oneſ
nãleſ que poſſent ſibi dari ſuffitiebãt tanta erat temptacio diabolica in mon
danaliſ q̃ turbabit ſenſum ſuũ ad deſtruendũ totũ opus benignũ q̃ erat po
ſitum in ſalua guardia ſũmi oĩpotentiſ q̃ dedit intellectũ pſcrutacionẽ q' lapis
ſmaragdinuſ donat portanti illũ magnã mitigacionẽ Et in corpore hõis deſtru
it inpatientiã et obuiat diabulo tñ q' nõ põt facẽ malũ p̄ temptacioneſ noci
uaſ tñ quantũ poterit : et ſciat opari. Multaſ alias virtuteſ h̃t mirabiles
quarũ clauſe declarate ſunt in theorica p̄me ptiſ contra diuerſos : et multa
alia infortunia. Fili q̃n volueriſ ſanare quẽquam de infirmitate p̄ virtutem
illiuſ non accipiaſ denarioſ qr cũ caritate opat̃ virtuſ nature cum cura me
diante potentia diuina. Sed cor hominiſ intelligat magiſ uirtutẽ ſuam quia
dedimuſ magnos redditiuſ cum quibuſ viuẽ poteſ : et facẽ magnã caritateꝫ
opa et uirtutuꝫ augmenta in terra miranda velis donare dotare puellaſ
orphanoſ paupeſ boniſ temporalibuſ et ſeccurrẽ clericiſ boniſ et apti intellect᷒

ſi paupeſ ſunt· nam plureſ ſunt q̱ perdunt̃ p̃ magna pauptate nec poſſunt ſubli
mare ſenſuſ q̱ tenẽt ſapientẽ· Q̃r certe multi eſſent in ſimili ſciencia lʒ pauci re
puunt̃ quia nõ hñt intencionẽ niſi in factis mondaniſ·

Compoſitio carbonculi·

TV fili accipiaſ de aqua tereſtri auri et induratiua q̃ ſteterit interra et po
ſita illa inſimili vaſe ſicut ſup̃ diximuſ: formabis tuũ modulũ cere ĩ modũ
quẽ uolueriſ formare lapidẽ tuuʒ: poſt modũ pone dictũ modulũ in vaſe vit
taliter q̱ natet ſup̃ dictam aquã ad finẽ q̱ inveſtiat̃ virtute minerali conſtructi
ua deportata p̱ aquã et caue q̱ vaſ ſit clauſuʒ cũ cooptorió ſuo: et dimitte ſta
re per ſpacium de ſalue regina cum credo ĩ deũ· Poſtea imple dictũ modulũ de
aqua aerea auri p̱ tuã ſagacitatẽ pro ut tibi videbit̃: et procede p̱ modũ ſicut
tibi diximuſ de lapide ſmaragdi· Fili formatio omnĩuʒ iſtorꝝ lapiduʒ fit p̱ vnuʒ
modũ ſine vlla diſcrepatione ſed figure colorꝝ ſuorꝝ recipiũt variabilitatẽ ſ̃m
determinacionẽ quã uirtuteſ recipiunt diũſarꝝ materiarꝝ donec ſint terminate
uirtuteſ vltime informationiſ quam lapiſ aſſũmit p̱ ignẽ comunẽ informa pp̃a
ſub conſeruatione ſuarꝝ uirtutũ opatiuarꝝ· Fili iſte rubinuſ uirtuteſ hꝫ ſupra
omẽſ alioſ lapideſ: et vocat̃ dñs aliorꝝ lapidũ ſicut aurũ dicit̃ dñſ metallorꝝ
Si tu portaſ tecũ nullũ uenenũ poterit tibi facẽ malũ: nec aer: nec aqua quã
tũ cumqꝫ ſit uenenoſa propt̃ eſſentiã ſubtillẽ: nec aſpectuſ baſiliſci: q̃ntum
cumqꝫ ſit bene ſubtiliſ· Fili propetaſ iſtiuſ lapidiſ ẽ quanto magiſ relucet ĩ loco
tenebroſo: tanto melior ẽ cauſa ſue lucaditatiſ et racione ſue ſubſtancie q̃ tam
p̱ artẽ q̃ꝫ p̱ nãm portata ẽ ad ſubtilitatẽ aeriſ p̱ quam recipit penetracionẽ clari
tatiſ pluſ informa aeriſ q̃ꝫ facit informa terre: neqꝫ aque: et ideo relucet intene
briſ ſicut carbo: et infine duorꝝ dierꝝ recipit informacionẽ ſoliſ et erit bene in
formatuſ: tolle illũ de aqua et pone cum alio quẽ ſupiꝰ formaſti· Fili nã gene
rat huc lapidem inlibia in regione cocodre vbi ſunt multi cocodrilli· Sʒ
interra nr̃a nãm lapidẽ produxit conſolercia et adiutorio artis: ſicut iam t̃
dictum ẽ ſue exitit

Compoſitio dyamantiſ·

COmpoſitio dyamantiſ facta ẽ ſolutio de nã argenti tranſmutata in la
pidem duriſſimũ· Reccipe ergo de aqua tetreſtris argenti et illã pone
in vaſe pro indurando: et ponẽ moduluʒ cere intuſ ſic q̱ natet ſup̃ aq̃m
p̱ ſpacium temporiſ q̱ tibi ſup̃ diximuſ: Poſtea pone de aquã aerea ferri ĩ mo
dulo et da ſibi p̃mam informationẽ in vmbra p̱ treſ horaſ integraſ: Deinde
ſibi adminiſtra ſecundam informationẽ ad ſolem donec fuit̃ benẽ induratus
virtute ſpirituſ induratiui q̱ in illa ẽ inſpiratuſ: hec informatio ſecũda durat
duobuſ diebuſ naturalibꝰ· Poſtea tolle illũ de aqua et pone cũ alyſ quoſ ſupiꝰ
formaſti· Fili iſte lapiſ recipit tantã ſoliditatẽ in ſua induracione rõne aptitudiſ
ſue natẽ q̱ nec ferrũ nec ignis põt ipm̃ diminuẽ· Sed ſi ſit calefactuſ et in
ſanguine yrchino proiectus q̱ per nouẽ dieſ comederit ederam q̃ naſcit̃ contra
parietem diſſoluet̃ ad uotũ· Color uiuuſ lapidiſ ẽ criſtalinuſ poſt ſuã vltimã
informationẽ: et debet formari ſcultura acuta: et quadrata: aliq ſunt q̱ de cri
ſtallo ſophiſticant abſqꝫ mutatione nẽ qa mã nõ eſt apta ad recipiendũ uirtu
teſ· Fili lapiſ ille dat multaſ et admirabile virtuteſ omĩ hoĩe q̱ dignẽe illũ põtat

Quomā iſte lapiſ cuſtodit hominē ab oībus ſomniſ mondamſ et apit ei ſpiritꝰ pntie et
ſuū intellectū ad pſcrutandū et intelligendū pluređ et multaſ res et cauſas diuinaſ et
opa ſpiritualia et nālia: et caſſat omīa venena: et q nō hꝫ cor firmū confirmat: dat
uictoriā portanti illū contra ſuū inimicū cū magno honore et ſit portatuſ clauſuſ i arge
to. Hos formauimuſ vnū quē pecit rex anglicuſ adoarduſ et ſibi dedimuſ tali pacto
q nō deberet portare cū promiſſione forti niſi in belliſ contra infidelleſ: poſte offer
re promiſit ſancto thome canturienſem. Multaſ aliaſ virtuteſ hꝫ ſicut declarauimꝰ
in libro propetatū ſ inter quaſ eſt vna ſi tu bene reſpiciaſ illū videbiſ ſpirituſ figura
toſ in aere qui vadūt ſicut nubeſ: modo huc modo illuc et diūſaſ figuraſ q retro te
eunt de aere condenſato ſicut in forma monſtruoꝝ et diūſoꝝ animaliū et hominū
humanoꝝ. Et virtute iſtiuſ lapidiſ q ē inſtrumentū pncipale artiſ magice gnālis
ſine peccato integrata. Sed q pluređ ſunt q ſe pdunt q neſciūt ſenſū libri magi
ce quem dedimus bono regi odoardo ſecundū curſum nē totū extat reformatum
hoc q uiſum eſt in aere. Similiter poteriſ facē p curſuꝫ nē ſine alongatione adeo
Bene pauci ſunt q credant niſi intelligāt alia nālia q procedūt inde. Sed poſtq̄
veritatē vidimuſ clare cur impediremuſ intellectū nrm de nō credendo cū error
ſit nō credē q videmuſ pncipaliter intelleximuſ p ſenſuꝫ q tollit nobiſ dubiū de hoc
q certe ſcimuſ. Error uō nō ē ſimpliceſ nō credant cū racioneſ neſciūt pncipioꝝ for
matoꝝ q ſt virtuteſ miſtice exeunteſ ab aliȷs artibuſ quoꝝ tenor ē niſi bene ſcitis
et bene intellectiſ nūq̄ hebūt racioneſ cū qbꝫ arſ magica formatꝰ naturalit. Hec ē
parſ alchimie et lapidarie vnde creantꝰ entia propis inſtrumētiſ p q exit forma dicte
ſciencie. Tamen qui hoc credē nō vlt adminuſ eam nō condempnet et nō definet i
aliquo. Multa verba tū vidi loco rationiſ q tū modicū faciebāt ſicut pomū cū melo
ne. Fili multaſ rōneſ pōt hō addere de capite ſuo contra ueritatē ſi nō ſit illumi
natuſ. Et de hoc dabimuſ tibi exemplū breuiter q nobiſ contingit. Fili noſ credē
non potāmꝰ in aliquo artē alchimie qn totū fieret p ſophiſticationeſ et nō virtute
propetatiſ date nature. Vnde noſ reprobauimuſ unū inter alioſ q ibat p mūduꝫ
cum multiſ racionibuſ p oppoſitionē. Sed ipē q totū ſciebat q rōneſ nrē minime tā
gebatꝰ ad factū propetatiſ quam nā requirit cito oppoſuit q. cū noſ eſſemuſ ex
cauſaſ q ſt inter latitudinē dicte nē quā querimuſ qr contra dictū ſuū opponabamꝰ
argumentiſ q p toto ſuo poſſe ul rōnibuſ vt cauſis q ſt nē nō poſſet ſciencia oſtēdē.
Tūc ipē incipit intrare ad ptē dicte nē q tangebant profonde de circuliſ pſpecti
uiſ q ſt in centro et in latitudine dicte ptiſ. Vnde noſ ſumimꝰ arma pro opponenꝰ
contra ipm qn iam uidimuſ claritatē facti ſui qn tranſduximuſ cuꝫ p humas
rōneſ in tenebroſitatē adeo q neſciuit dicē de clara ſua ſciencia donec p expien
ciam clauſſimuſ ſic oſ nrm pleno verbo contra ſcē ſcienciā q clara manet cū ſua
propetate. Meliuſ aurū vidimuſ de plumbo factū quā exiſtat de minera cū oībuſ
ſuiſ virtutibuſ: ſicut poſtea probauimuſ in nemore de mōtaeret q fere durat p
ſeptem leucaſ. Qr fili ſi uelis intelligē veritatē ſciencie ſophiſticationē intellige ſua
inſtrumēta p que conformatꝰ et vnde pōt exire. Fili due ſt aque extracte ab vna
pte nature p quaſ confirmatꝰ tota arſ alchimie: vnde una facit lapidē volati
lem: et alia facit fixū ad uelle operatoriſ: et ibi nā opatꝰ ſicut clare conſtat per
aptoriū qd fecimuſ comphendendo totā artē. Similiter arſ lapidaria conformatꝰ

p duaſ ſimileſ aquaſ factaſ peralteratione ꝫ ſunt alteriuſ nẽ quã uiſ in mã de aliquo ul̃ de nullo diſcrepent in ſuo pͥncipio ſicut oſtenſũ ē in pñti tractatu. Ita ſimiliter arſ magica continet ſua inſtrumenta inqb' ſunt uirtuteſ fixe nãliter q̄ facit eoꝝ potencia fieri multa mirabilia poſtq̄ ſunt introducte in pͥpͥis reti naculiſ perartẽ ſine forti actione ad cauſam q̄ dicit̃ comuniſ a ſimplici natura ſtante in elementiſ ſimplicibus compoſitis. Si uiſ ſcire conſequenter in arte magi ca columpnaſ quaſ diximuſ ſupra quaſ ſunt fondata ſicut repieſ in ſup̃dicto li bro totiuſ artiſ magice q̄ ſunt electa dũ taxat pro boniſ et intelligentibus qui aſ pirare nõ ceſſant in cauſis diuiniſ: et totũ hoc clare ē demõſtratũ in libro ſupͥ ale gato ibi mirabilia uidebiſ quõ debes agẽ de facto: et caueaſ de mundo q̄ nõ poſſit te confondẽ p inuidiã ſed ſi hẽbiſ: facieſ eam eẽ omẽꝫ gentem.

Compoſitio balaſij.

QAlaſiuſ generat̃ perartẽ de duabuſ naturiſ aquaticaſ. vꝫ. de aqua aerea argẽti et de aqua aerea auri ſimul mixtiſ et poſitis in modulo ad indurandũ ſe p uir tutẽ aquem argenti terreſtriſ cõmixte aliquali pte cũ aqua terreſtri auri.

Compoſitio labandine.

NAtura iſtiuſ lapidiſ et de argento viuo ferrico et ē in colore rubeo mlto reſplẽ dendi rõne nẽ ſulphuriſ portate in nãm igniſ ignẽtiſ uicentiſ nãꝫ argenti ui ui: et qr nã ē appropͥata aeri quam appellamuſ ether ideo reſtringit fluxũ ſanguiniſ cum augmento eiuſ: ſugit̃ dictum lapidẽ componẽ vis: Recipe de aq̃ ferri aerea: et imple modulũ ſuũ: et illam indura cũ aqua terreſtri ipũiſ ferri p informationeſ quaſ ſupͥ tibi dixiꝰ Compoſitio berilli.

COmpoſitio berilli facta ē de ſubſtancijs duoꝝ argentoꝝ viuoꝝ formãtiuꝫ et coagulantiũ uirtute vniꝰ et alteriuſ inpfectũ birillũ ſua ſubſtãcia ē de ar gento aereo et de fino ſtagno lucenti portati in nã aeriſ. Recipe ergo de aqua aerea argenti: et de aqua aerea ſtagni et miſceant̃ eqs ptibuſ. et de iſta impleat̃ meduluſ: et coagula p indurationẽ factã p informationeſ cognitaſ cũ aqua terre ſtri. Virtuſ iſtius lapidiſ extendit̃ contra piculũ eiuſ oĩſ inimici: et contra cẽſ liteſ et placida munda: et dat victoriã portãti illum ſubtiliat intellectũ et ingeniũ homiſ et facit uictorioſum: Nos cum lapide iſto p virtutẽ influxam ſanauimuſ multoſ de infirmitate epatiſ: et oculoꝝ nimiſ humidoꝝ: et de impedi mentiſ pulmoniſ cum aqua ſumptiſ in potu inqua lapiſ fuerat balneatuſ. et in illa p duoſ dieſ infra vnã ampulã clauſam cum cera ſteterat ſup̃ cinereſ.

Hec non ē de eſſẽncia libri: ſed teſtamñti.

IN nomĩe dñi nr̃i Recipe partẽ vnã de. D. cũ dimedia pte de. C. mi ſce et tritura ſup̃ marmor et pone in cucurbita cũ alembit: et receptaculo lu tando ſicut ſciſ: et fac aquã fortem qr ſtatim corpuſ et ſpũſ ē ſb̃tilis. et tũc hẽbiſ menſtruale fetenſ q ē tam vtiliſ p q̄ omiã corpora ad ſuã pͥmaꝫ nãm re uertunt̃. Breuiter fili ſi formã deficit nec. D. ſtare põt ſine. B. q̄ hĩt formare cor pora q̄ ſunt in mondo. argentũ uiui formã hĩt. Similiter dicimuſ de. E. q̄ for matũ ē de. B. quam de. C. nec de. D. Aduerte q̄ ul̃t hec dicẽ qr uidet̃ q̄ idem ſit mercuriuſ: et ſic ſunt tria ſicut dico. ſcilicet. B C. D

Sequitur opuſ.

Nota de aquis q̄ nõ differunt in mã ſed in natura

HAl viſ exuberare argentũ uiuũ: hoc fac cũ humore corporiſ p̃parati p aquã qñ hebiſ
tuũ argentũ viuũ exuberatum ul cum corpore ul cum mercurio rectifica ipm cũ viſ
dillatione ita q̃ limoſitaſ ſue hẽant ſplendore in claritate criſtallina ul margari *limoſitateſ*
talli: et tũc eſt apta ad operationeſ efficaceſ in ſubtilitate argenti viui q̃ ẽ in ea fixa et
eſt ſicut forma pficienſ ſuũ ſulphur qd ẽ factũ de argento viuo. Et vltra hoc hĩt multaſ
uirtuteſ aliaſ in lapidibuſ comunibuſ de quibuſ dicemuſ ſupra margaritaſ.

De oſtenſione uirtutis dicte humiditatis.

OStenſio uirtutiſ dicte humiditatiſ exuberate ẽ q̃ hẽaſ margaritaſ minutaſ quan
tũ vales quaſ pone in vno cipho uitri cũ ſuo fondo rotondo cuiuſ forma hec eſt
cum ſuo coopculo et pone intuſ de dicta aqua exuberata ita q̃ natet ſup̃ mar
garitaſ ad ſpiſſitudinẽ dorſſi culltelli poſt coopiaſ cum ſuo coopculo: ut puluiſ nec
aliquid aliud ſbintrare poſſit: et infra treſ horaſ ſoluent in paſtam albam: Collige
in ptẽ limoſitatẽ aque q̃ natabit in ſupficie aque nã ipa ẽ forma ſua exuberata et
multiplicata p limoſitatẽ aque mercurij quam ſibi debeſ redẽ prout dicemuſ

Diuiſio ſpeciei et unitaſ ipiuſ cum limoſitate aque

CVm uidebiſ perlaſ liquefactaſ in paſtam albã uirtute aque ſine aliqua actione
caloriſ: tu collabiſ poſtea aquã ſapienter inclinando vas muide cũ oĩbuſ ſuiſ li
moſitatibuſ abſq; alia actione caloriſ q̃ natent de ſup: et totũ hoc pone infra ad
vaſ uitreũ ſimille pmiſſo: caueq; de dicta paſta nichil poſſit collari cum dicta aqua
niſi ſolũ limoſitas q̃ ẽ ſua propria forma: et coopi bene vaſa tua. Et illud in quo
ẽ aqua collata infra balneũ artificiale tali modo q̃ poſſit accipẽ accionẽ caloriſ p
ſubtiliacionem in vapore aque calefacte: et ibi ſtent ſpacio triũ dierꝝ: et qñ ſcieſ
q̃ limoſitaſ margaritarꝝ cum limoſitate mercurij coniunget: et adunabit p omẽs
pteſ aque ſicut ſubtilior fuuſti in liquore ſubtili: tolle de ballneo et pone ad ptẽ

Formacio plarꝝ cum introductione forme ſue noue

FAlli poſtea fiat artificialiter vnuſ moduluſ argenti ſm quantitatẽ groſſitudi
niſ ipiuſ quã uolueriſ eſſe perlaſ: et de auret intuſ: et fiat de duobuſ pecijs
cumcauatis bene uigentibuſ vna cũ altera ita q̃ p qñ pteſ moduli fuerint p
iurẽ et cũ cauitaſ inferior ſit tota rotunda ad formã q̃ uiſ hẽre margaritaſ. et
quelibꝫ parſ hãt vnũ foramen (correſpondeat alteri) ita q̃ poſſit intrare vnũ filũ
auri medicre groſſitudiniſ pluſq; capilluſ hominiſ ita q̃ vnũ foramen correſpõ
deat alteri de directo in linea recta ſicut in quadrante: poſtea imple dictũ modu
lũ dicta de paſta hoc ẽ vnã ptẽ eiꝰ dũ taxat ſic q̃ dicta medietaſ ſit plena to
ta. Poſtea mitte extranſuerſo filũ auri et pone ſup̃ de dicta paſta cũ palctu auri
ad finem q̃ dicta medietaſ poſſit repleri: poſtea claude modulũ uigendo pelueſ
ſteu moduloſ et ſic formata pla extrahe filũ auri: et iterũ fac filũ tranſire: po
ſtea api modulũ et extrahe plam ponendo ſup̃ lamina uitri et coopculo coopi vitreo
et dimitte ſiccari in vmbra q̃ ſol non tangat: et ſic fac omeſ alias margaritaſ.

Moduſ qualiter debeſ introducẽ formã pfectã eidẽ poſt formationẽ earꝝ

QVando formaueriſ plaſ cũ modulo et fuerint ſicce: recipieſ filũ auri abſq; tã
gendo eaſ cum manu induſtrioſe poneſ filũ p foramen donec hẽaſ ipaſ cordataſ
ad modũ pater nr̃: Poſtea hẽaſ tria ul quatuor oua: ſm q̃ corda erit longa et
quolibꝫ ouũ ſit pforatũ in quolibꝫ capite: ita q̃ capud pforatũ uniuſ poſſit intrare

infra aliud similiter punctualiter plusq̃ poteris sicut monstrabimus p istã figuram
et eiciat quicqd in ouis fuerit: et recipies dictas margaritas: et intinge in dicto li
quore: et ibidem dimitte stare p spaciũ due aue maria: et statim postea pone infra
dicta oua taliter q̃ stent in aere in dictis ouis: et claude oua cũ cera: et pone in loco
aeris p octo dies ita q̃ sol non tangat: et postea ad solẽ p tres dies uoluendo oua ab
uno latere ad aliud de tribus in tres horas totũ integre vniformiter absq̃ turbatione
decoctionis dictarũ plarũ: nec amplius reqrit. Apperi oua et recipe eas et repies ta
lis coloris q̃ natura nõ sufficeret eis dare tantã claritatẽ in loco sue minore neq̃ per
nãm repiri possũt tanti splendoris sicut fuerit per artẽ si sis artifex. Simili mõ
poteris rectificare illas q̃ diminuunt seu maculant p caloris balneorũ: nã qñ dñe
balneant se tenent eas in manibus et tũc corrũpunt si sint nãles qr artificia
les corrũpi non possunt tam cito sicut alie propter humorẽ exuberantẽ q̃ re
tinet claritatẽ: sicut spũs retinet animam: et anima retinet corpus ĩ uita
mediante spiritus: Et si uelles minutas rectificare in suo colore potes rectificare
dissoluendo omes sic et formãdo sicud iã diximus tibi nec plus nec minus in
dicto liquore. Sed ad finẽ ut nõ decipiaris in emendo: accipe vnam et frange: et
si est infra alba sicut extra bona est: et si sit nigra sophistica est uł fuit cõbu
sta in balneo uł in celariis et comuniter tales sũt sustẽ ex. Qr si nõ uidebis eas
claras non emes neq̃ frangas cũ signũ q̃ oñdũt ab extra sufficiat. Et si uelis
uidere oculis transformationẽ rectitudinis: qñ margarite in earũ decoctionibus
recipiunt speciem earũ infra oua: tũc recipies loco testarũ ouorũ unũ
canonem de vitro ad longitudinẽ fili tui q̃ fiat hoc modo
et infra illũ pone filũ cũ margaritis taliter q̃
transeat de vno capud ad aliud tali mõ q̃ re
iungatur et inclinet canẽ infra ampulã in qua ẽ aqua dictarũ margarita
rũ pro recipiendo vaporẽ aque et luta bene cũ cera oĩa foramina q̃ in dũ res
pirare possit: neq̃ aer intrare: et procede modo p̃dicto prout diximus et uide
bis p vitrũ earũ transformationẽ simili modo potes facẽ rubinos et illos rectifi
carẽ cũ liquore mercurii rubei idest auri: et sic de omĩbus aliis lapidibus p mo
dum quem diximus t̃ctus tractatus lapidarii: et sic est finis ad laudẽ dei
amen **Finis lapidarii.**

Notandũ ẽ si uiret inuenies hanc materiã p̃ciosorũ lapidũ ĩ tribus diuisis
libris: idest in libro quĩte essencie ĩ aiã artis: et ĩ p̃nti libro lapidarii q̃ est
de essencia testamenti quos sapienter rimare te oportet. Nã ceraũtes
sunt naute ciclades q̃rentes in magno occeano dimissa magnete

Sal aque vite sic fit

SAl aque vite sic fit calcina feces vini ultimatum donec sit albe deinde
imbibe eas cũ aqua vite sũme rectificata et acuta inuase circulatorio
et pone ad putrefaciendũ p diẽ vnũ: deinde lento igne distilla aquam: et
ultimo calcina terrã uł sal et iterũ imbibe: et distila et calcina p oĩa ut p⁹
quousq̃ sufficiat et h̃ebis sal artis siue mercurii testamentarium sine quo nichil fit
et pot̃ poni in balneo ad soluendũ: et sup̃ cineres ad congellandũ quousq̃
sufficiat.

perle Artificiales corrumpi non possunt sicut naturales

[illegible]

Nõ credo q̃ istud capitulum sit Raimundi

R[illegible]
[illegible]
[illegible]
ſerpentem
q̃ ſigura
uiridis in
[illegible]
treſ facies
manu arti
ficis in ante
um que ſcit i
aquis uadat ad
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum de
plutere Trẽfacieſ nata
uidi patere una p9 p9 uõ
intõnſiĩ et p̃r ba[illegible] cũm ca
ſe inuicem uidiſſent
ſic dicentes eamus ad
nr̃as aquas deuentre

C[illegible]rculus uſuc
[illegible] ſunt in mõ
[illegible] ſunt in
[illegible]
[illegible] iuctas aſpice
re cum deſſen
dere reſpicere
in ſublimis ſum
ſine elementa
q̃ per hec [illegible] po
teris tota figuram
habere quaꝫ eſt in
monte parſ uero in ma
[illegible] diuiſit eas ad unum
[illegible] ſunt uno uero ferm
[illegible] que ſitamen quatuor
[illegible] elementorum [illegible] form
[illegible]

Veritas
V
.Bonitas.
Magnitudo
Eternitas
Potestas.
Veritas.
Sapientia
Voluntas.
Virtus.
Veritas.
.Gloria.
Perfectio
Iusticia.
Largitas.
Simplicitas.
Nobilitas.
Misericordia.
.Dominium
.b.
.c.
.d.
.e.
.f.
.g.
.h.
.i.
.k.
.l.
.m.
.n.
.o.
.p.
.q.
.r.
A
Falsitas
Z

V
Fides
.b.
Gula.
.i.
Spes
.c.
Luxuria
.k.
Caritas
.d.
Avaricia
.l.
Iustitia
.e.
Accidia
.m.
Prudentia
.f.
Superbia
.n.
Fortitudo
.g.
Invidia
.o.
Temperantia
.h.
Ira.
.p.

.Obiecta.
.Esse.
Suppositio.
.Realitas.
Privatio.
.Culpa.
.b.
.c.
.d.
.e.
.f.
.g.
.h.
.i.
.k.
.l.
.m.
.n.
.o.
.p.
.q.
.r.
X

.Essentia.
.Vita.
.Dignitas.
.Actus.
Forma.
.Relatio.
.Ordinatio.
.Actio.
.Precepta.
Gloria.
.Pena.
Euum.
.b.
.c.
.d.
.e.
.f.
.g.
.h.
.i.
.k.
.l.
.m.
.n.
.o.
.p.
.q.
.r.

PHIA
·prima causa.
·Motus.
·Intelligentia.
Orbis
forma universalis
Materia prima
·Natura.
·elementa.
·Appetitus.
·Potentia.
·Habitus.
·Actus.
·Mixtio.
Digestio
Compositio.
·Alteratio.
·b.
·c.
·d.
·e.
·f.
·g.
·h.
·i.
·k.
·l.
·m.
·n.
·o.
·p.
·q.
·r.

IVS
.Forma.
.b.
.Materia.
.c.
.Ius.
.d.
.Commune.
.e.
.Speciale.
.f.
.Naturale.
.g.
.Positiuum.
.h.
.Canonicum.
.i.
.Ciuile.
.k.
Coniectuale
.l.
.uxorium.
.m.
.priuatum.
.n.
Mutuum.
.o.
cōpatiū.
.p.
Antiquum
.q.
.Nouum.
.r.

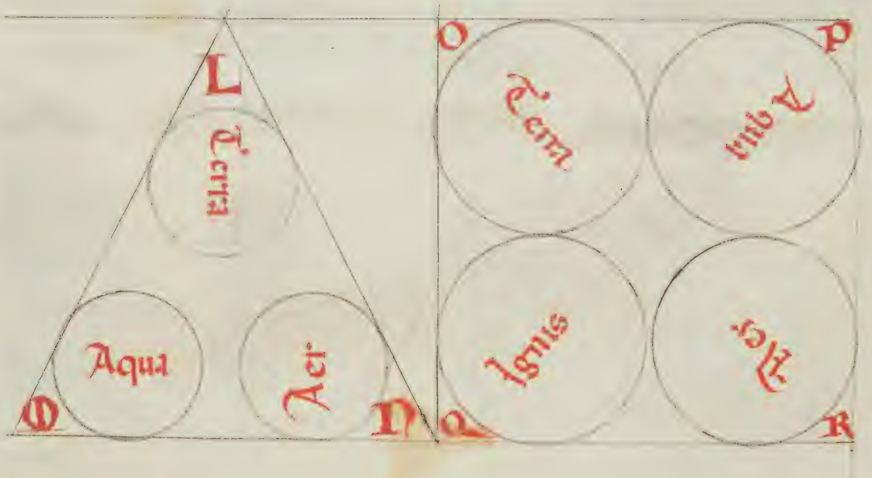
Figura ignis.	.Ignis.	.Aer.	.Aqua.	.Terra.
	.Aer.	Ignis.	.Terra.	.Aqua.
	Aqua.	Terra.	Ignis.	.Aer.
	Terra.	.Aqua.	.Aer.	Ignis
Figura aeris.	Aer.	.Ignis.	.Aqua.	.Terra.
	Ignis.	.Aer.	.Terra.	.Aqua.
	Aqua.	.Terra.	.Aer.	.Ignis.
	Terra.	.Aqua.	.Ignis.	Aer.
Figura aque.	Aqua.	.Terra.	.Aer.	.Ignis.
	Terra.	Aqua	Ignis	.Aer.
	Aer.	.Ignis.	Aqua.	Terra.
	Ignis	Aer.	Terra	.Aqua.
Figura terre.	Terra.	Aqua.	Aer.	Ignis.
	Aqua.	Terra	Ignis	Aer.
	Aer.	Ignis.	Terra.	Aqua.
	Ignis.	.Aer.	.Aqua.	.Terra.

. Feguraꝝ Testamenti .

E
G
H
K

L
Terra
Aqua
Aer
M
N
O
P
Terra
Aqua
Ignis
Aer
Q
R

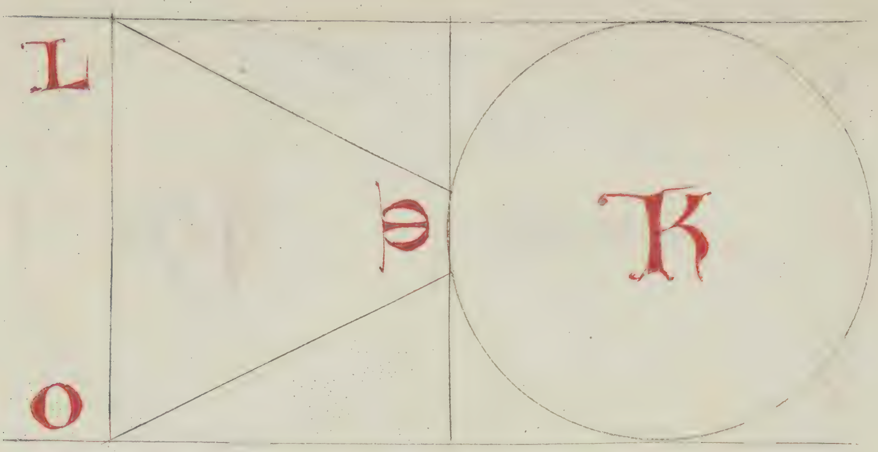
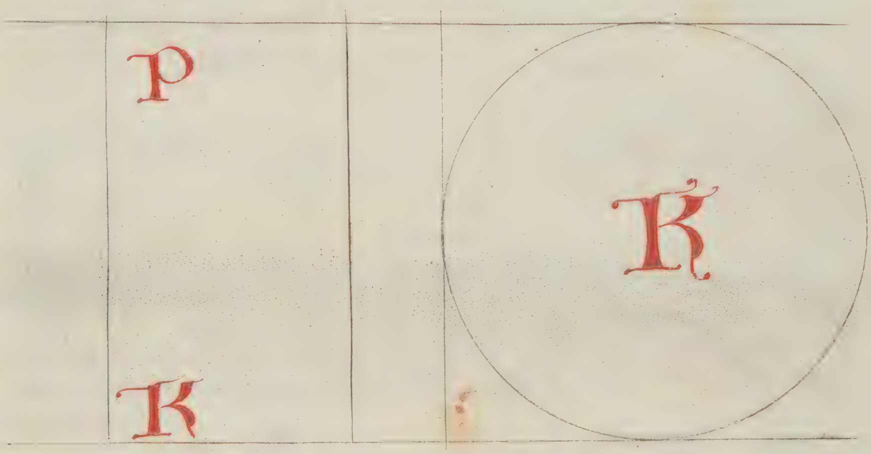

Figura Compositiōis sulfuris albi. .Sulfur album.

Sulfur rubeū sīplex

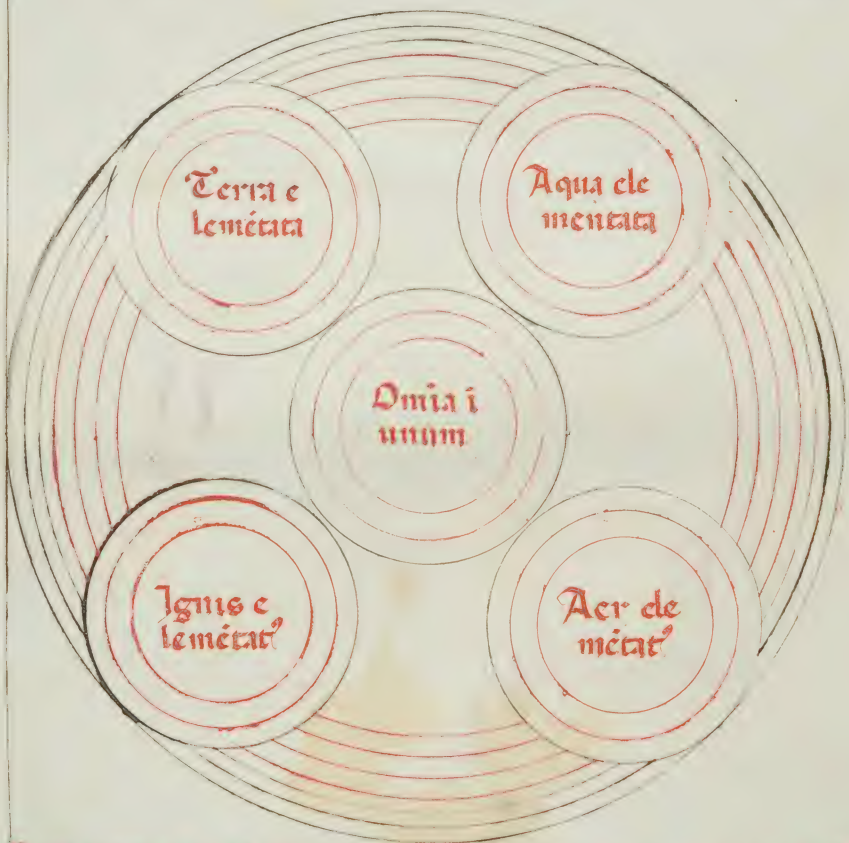
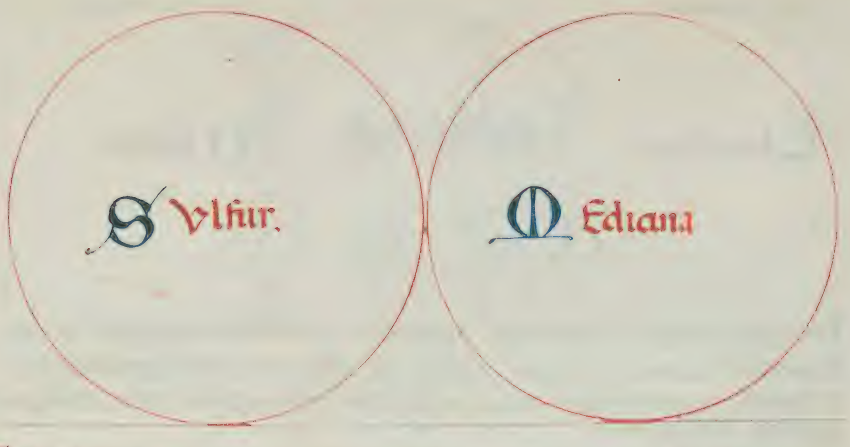

Figura qualit' elemẽta eleuantur ꝛ quo unũ elemẽtũ intrat aliud p artificiũ nãli' ꝯcaliũti
Ista figura ostẽdit quo elẽta p artificiuz ꝯstituit unũ elim rotũdum. ita q' mĩma pars
unĩ' ẽ i mĩma parte alterius alit' nõ ẽẽt uera mixtio i t'minatis corporib; nec p
ꝯseq̃ns erit aurum uel argentum bonum ad opandum.

Hec figura oſtendit qualit̃ magiſterium diuiditur i duas partes p̃ma ē i ſulfur generandum cū argento uiuo nr̃o ſecunda ē medicia componenda.

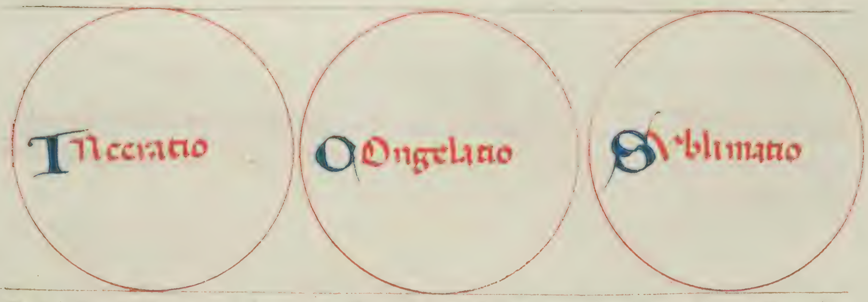
Iſta figura oſtendit q̃ i magiſterio ſunt due p̃ncipales generationes et ulterius cōpoſitionem detegit ſine qua nichil fit uade ad figuram quattuō conuetentium.

Iſta figura oſtendit in quantas opationes diuiditur corruptio et ideo ſi queratur quantis indiget anteq̃ʒ ſit pfc̃a ad actum generationis et dicim⁹ q̄ tantis q̃ntis pficiat̃ diſſolutio pmi reginis Vade ad figurã quattuor cõcertẽtiuʒ.

Hec figura ſignificat corruptionẽ indiuiduorum id ſi queratur qb₃ et quãtis indiget opib₃ anq̃ʒ ſit argẽtũ. Vm̃. ẽ reſpondendũ q̄ tantis quantis pot pfici ablutio ſi reginis int q̃ ſit inhumatio diſtillatio calcinatio Vade ad figuram iiij.or cõcertẽtium.

Iſta figura ſignificat lapidis generationem et oſtendit quib₃ opationib₃ ſpecialibus et quantis indiget ⁊ ex illis exeunt tanta opa particularia quantis reductio terrẽ regiminis adimpletur. Vade ad figuram quattuor cõcertentium.

B	E	B	E
C	C	F	F
D	D	D	D
H	H	H	H
I	I	I	I

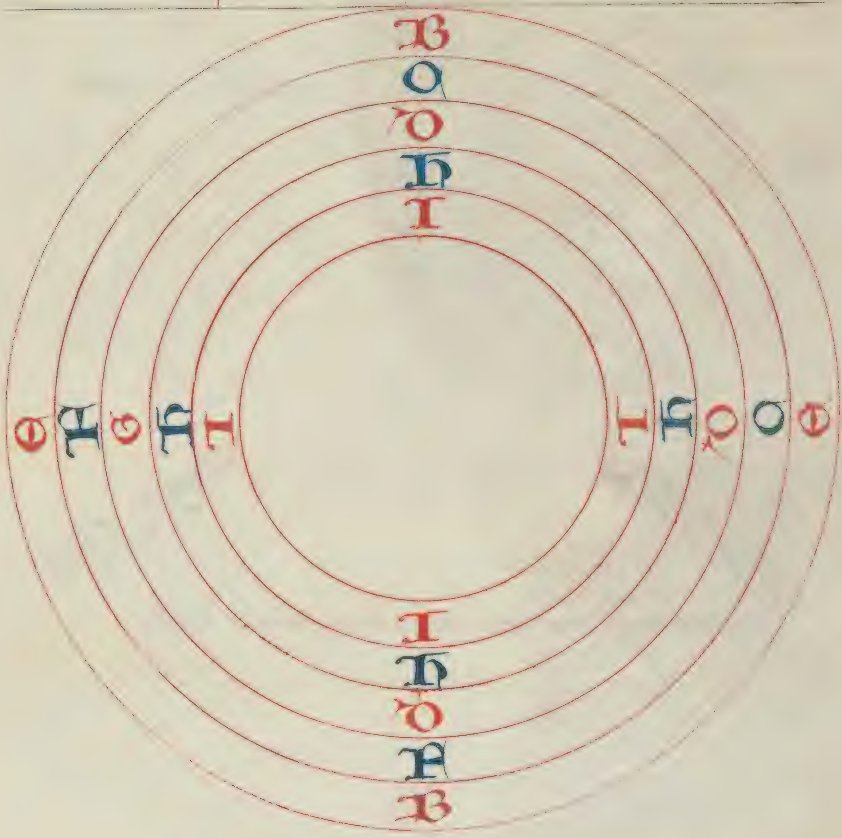

Figura fermentorum miſcentorum.

B	E	B
C	C	F
G	G	G
H	H	H
I	I	I

Tabula s'a fermētorii miscentor ꝑ līās s'e tabule significatorii
Nō q' post istā figurā debent situari quattuor figure que s't post scalas. prima est q̃liter ex triangulis ⁊ quadrāgulis cōponit' figura circularis. S'a ē de elemītatiōe ad sensum. t'cia ē de multiplicatiōe cū tribꝫ cōuertētibꝫ. ⁊ quarta de mīo circulari ꝑ quattuor cōuertentes.

Figura quomō ex triangulis cōponitur figura circularis

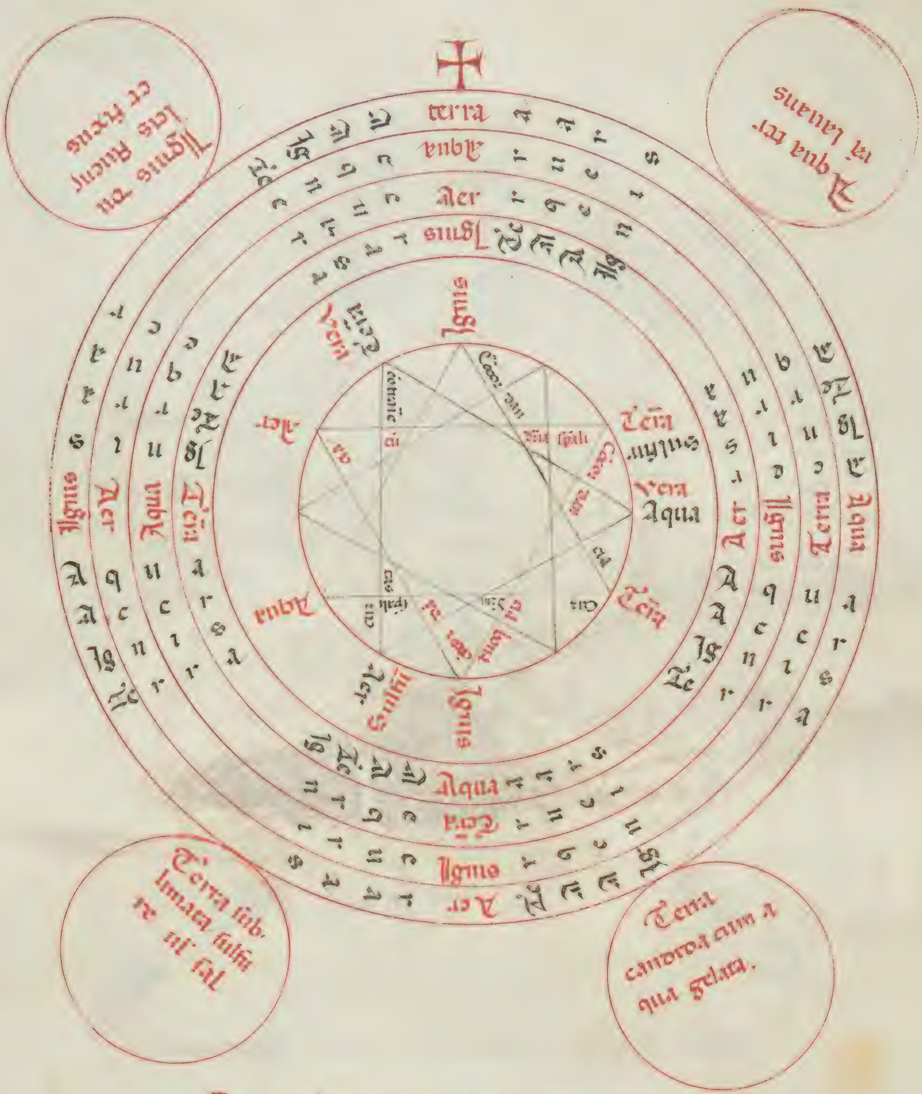
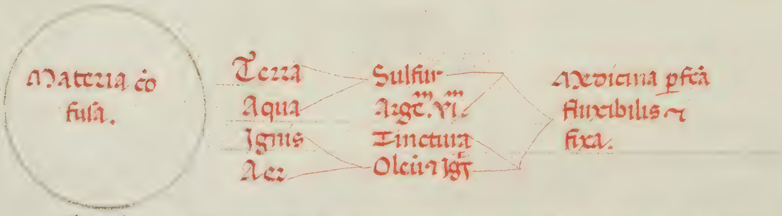

Figura elementationis ad sensum et actuz.

Hec figura ostēdit de quibus ⁊ quantis elemētis fit sulfur uel lapis ul' elixir ul' medicina ut habetur p totam . K .

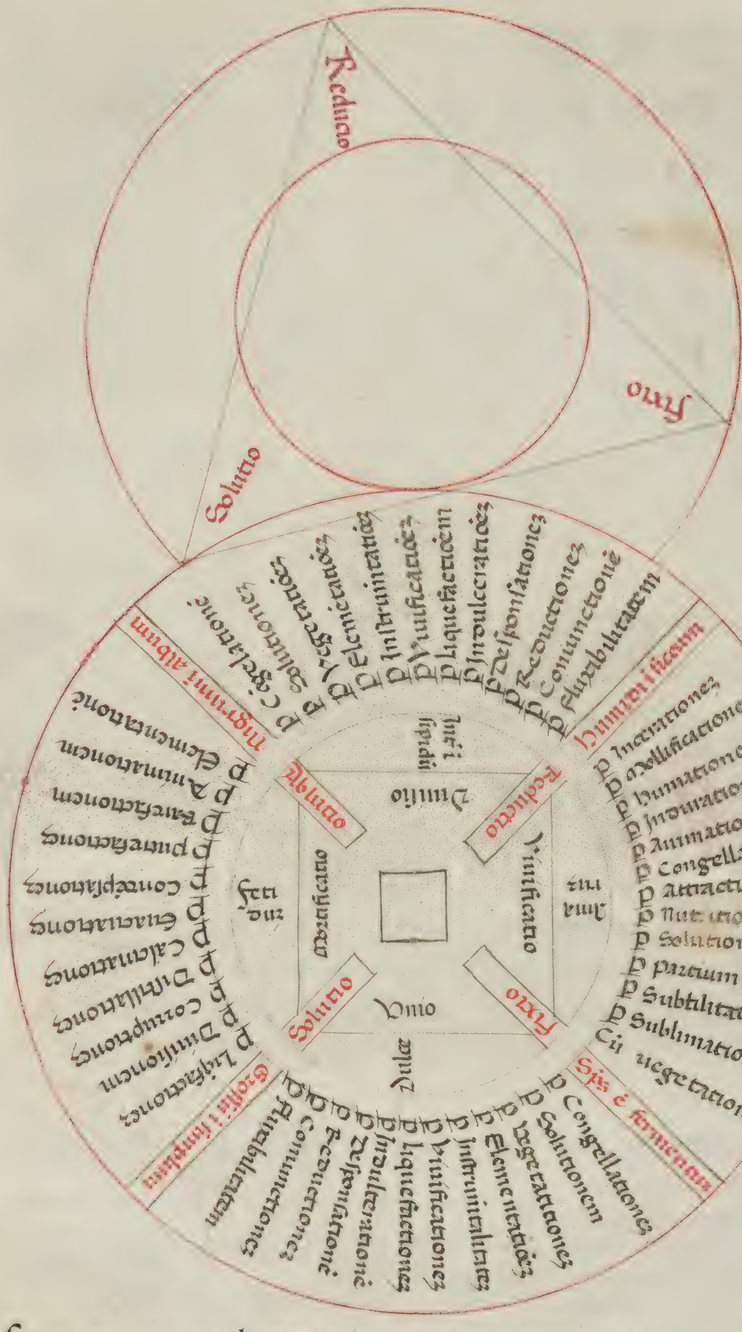

Figura
tcij gra
dus ad
multipli
cādū cū
t'ib; cōuē
nientibus

Figura quarta de modo circulari p quattuor cōcurrentes

			K	K	K		
	B	C	D	E	F	G	H
h	h	h	h	h	h	h	I
K	C	D	E	F	G		
K	D	E	F	G			
K	E	G	K				
	F	G	K				
	G	K					
	K						

Tabula mercurij

	K	K			
h	h	h	h	I	K
B	C	D	E		
C	D	E			
D	E				
E	K				
K					

Tabula saturni

1	c	d	d	c	c	f		
2	c	b	d	b	c	b	f	b
3	c	b	d	c	c	c	f	c
4	c	b	d	d	c	d	f	d
5	c	b	d	c	c	c	f	c

Tabula mistionis litteraꝝ Jouis Saturni et Mercurij

h	h	h	h		k		
B	a	d	e		l		
a	d	e					
d	e						
e							
	k						
k							

Tabula elementorum lune

	k		h	h	h	h	
	l		e	d	a	B	
				e	d	a	
					e	d	
						a	
					k		
						k	

Tabula elementorum solis

h	h	h	e
B	a	d	
a			

Tabula elementorum martis et veneris.

c b b	d b b	c b b	f b
c c c	d c c	c c c	f c
c d d	d d d	c d d	f d
c c c	d c c	c c c	f c

2

Tabula mixtiois quattuor elementorum .s. Mercurij Jouis saturni Lune vel trium.

K	K	K	K
c bbb	d bb b	c bb b	f bbb
c bbc	d cc c	c cc c	f ccc
c ddd	d dd d	c dd d	f ddd
c cc c	d cc c	c cc c	f ccc

3

Tabula mixtiois quinque metallorum .s. Mercurij Jouis Solis et Lune vel .iiij.or

4

c b b b d	d b b b d	c b b b d	f b b b d
c c c c d	d c c c c	c c c c d	f c c c d
c d d d d	d d d d d	c d d d d	f d d d d
c c c c d	d c c c c	c c c c d	f c c c d

Tabula mixtionis .7. vel .6. vel .5. metallorum. videlicet Mercurij. Jouis et Saturni Lune Solis et Veneris atque Martis ad generandum nobilia sulfura.

	cb bbdd	db b bdc	cbbbdd	fbbb dc
5	cc ccdd	dc ccdc	ccccdd	fccc dc
	cd dddd	dddddc	cddd dd	fddd dc
	ce ccdd	de ccdc	cccc dd	fecc dc

Tabula mixtiōis ul' cōiūctiōis p̄ anosio siā duoꝝ elͦꝝ mēcurij cū elt̄is metalloꝝ ad gn̄adū q̄dam sulfura.

	K	K	K	K
	cb bbdd c	dbbbd cc	cbbbdcd	fb bb dcd
6	cc cbdd c	dc cbd cc	cccbdcd	fc cc dcd
	cd dbdd c	dd dbd cc	cddbdcd	fddd dcd
	ce cbdd c	de cbd cc	cecbdcd	fecc dcd

Tabula cōiūctiōis p̄ anosiosiā triū elemētoꝝ mēcurij cū elt̄is metalloꝝ ad gn̄andū alia sulfura.

	K	K	K	K
	cbbbd dcf	dbbbd ccf	cb bbdcdf	fb bbdcdf
7	cc cc ddcf	dc ccdccf	cc ccdcdf	fc ccdcdf
	cddd ddcf	dddddccf	cd dddcdf	fd dddcdf
	cccc ddcf	dc ccdccf	cc ccdcdf	fc ccdcdf

Tabula cōiūctionis p̄ anosiosiam mercurij integram natura.

	K	K	K	K
	bbbddcf	bbbdccf	bbb dc df	bbb dcdc
8	cccddcf	cccdccf	cccd cdf	ccc dcde
	dddddcf	ddddc cf	dddd cdf	ddddcde
	cccddcf	ccc cccf	cccd cdf	ccc dcde

Tabula cōiūctiōis p̄ differentiā subtractionis de. c.

	K	K	K	K
	bbdd cf	bbdccf	bbd cdf	bbdccf
9	ccdd cf	cc dccf	ccd cdf	ccdccf
	dddd cf	dddccf	ddd cdf	dddccf
	ccdd cf	ccdccf	ccdcdf	ccdccf

Tabula cōiunctiōis p̄ d'iam s'btractiōis de. c. et rubeis l'ris.

	K	K	K	K
	bddcf	bd ccf	bdcdf	b dcde
10	cddcf	cd ccf	cdcdf	cdcde
	dddcf	dd ccf	ddcdf	ddcde
	cddcf	cd ccf	cdcdf	cdcde

Tabula cōiunctiōis p̄ d'iaꝫ subtractionis de. c. et l'ris et incolis.

	K	K	K	K
11	d d e f	d e c f	d c d f	d c d e
	d d e f	d e c f	d c d f	d c d e
	d d e f	d e c f	d c d f	d c d e
	d d e f	d e c f	d c d f	d c d e

Tabula cōiunctionis ꝑ⁊ differētiam ſbtractionis de lr̄is rubeis i colore et croceis.

	d c f	b c c f
12	c d f	b c d f
hēt duas cameras	c d c f	b c c f
	b c f	b c d c
	b e c	c d

Tabula Jouis eleōr cū cōpoſitis mercurij.

13 hēt iiij.or		cameras.	
b b	c b	d b	e b
b c	e c	d c	e c
b d	c d	d d	e d
b c	e c	d c	e c

Tabula Jouis ⁊ lune et ſꝫ eſta aerea.

	K			K
14	b b b	c bb	d b b	e b b
	b c c	c cc	d c c	e c c
	b d d	c d d	d d d	e d d
	b e e	c e e	d e c	e e c

Tabl'a ſolis et lune ⁊ Jouis cū ſuo cōpari ul' ſine.

15

	b b b d	c b b d	d b b d	c b b d
	b c c d	c c c d	d c c d	e c c d
16	b d d d	c d d d	d d d d	c d d d
	b e c d	c e e d	d e c d	c e c d

Tabula omium metallorum nature integre.

	b b d	c b d	d b d	e b d
17	b c d	c c d	d c d	e b d
	b d d	c d d	d d d	e b d
	b e d	c e d	d e d	e b d

Tabula triuꝫ metallorū hic terraꝫ rubearꝫ.

18

b d	c d	d d	e d
b d	c d	d d	c d
b d	c d	d d	e d
b d	c d	d d	c d

Tabula ſolis ⁊ martis ꝑ cōiūctionē ſui cōparis ul' ſine ſubtractis duobꝫ.

	b b	c b	d b	e b
19	b c	c c	d c	e c
	b d	c d	d d	e d
	b e	c e	d e	e e

Tabula cōiunctiois ſolis ⁊ lune ex q̄bꝫ gignit' ſpēs iclite prolis.

	b b	c b	d b	c b
20	b c	c c	d c	c c
	b d	c d	d d	c d
	b e	c c	d e	c e

Tabula copulatiois ſolis ⁊ Jouis cū ſuo cōpari ul' cū eo et ſole tātū.

22

21	b c b d b e e d d e e e	Tabula Solis per se	
22	c b · d b · c b c e · d c · c c c d · d d · e d c e · d e · c e	Tabula copulationis solis cum mercurio.	
23	b c b d b c c d d c c c	Tabula lune per se.	
24	c b · d b · c b c c · d c · c c c d · d d · c d c c · d c · c c	Tabula copulationis lune cum mercurio.	
25	b c b · b d b · b c b · b f b c c c · c d c · c c c · c f c d c d · d d d · d c d · d f d e c e · e d c · e c c · e f c	Tabula copulationis trium pro maiori opere videlicet solis et lune et mercurii.	
26	b d e d d d e d	Tabula Iovis et Veneris.	

Modo mostrabimus Tabulas liquefactionis Et primo de Ceratione I.

I F I	I G I	I D I	I I	I D I
Copulatio de. I. attingit cum. F. mercuriali pro ceratione. I.	Copulatio de I attingit cum. G. mercuriali pro ceratione. I.	Copulatio de. I. albo attingit cum D lunari pro ceratione. I. album	Copulatio de. I. lunari cum. I. mercuriali apreculiosa celeratione.	Copulatio I attingit cum d. solari pro Ceratione. I. rubeum

K K K
K
I I I
I II

K I K2.	K I h2.	K II h2.	K I h2.	K II h2.	K h2
Medicina mercurii solummodo	Medicina mercurii ab I lunari	Medicina mercurii cum. I. mercuriali	Medicina de luna cum I. mercuriali.	Medicina lune iterate ab I lune et mercurii	Medicina lune iterate cum sole I

B B L | B B L | B B LL | B B L
h 2. | h 2. | h 2. | B 2.

B B B L | B B B L | B B B L
h 2. | B 2. | B 2

B B B L | B L B
h B | h 2 h 2

De elixijs quarte tabule.

B B B B L | B B B B L | B
B 2. | B 2.

De Elixijs mixtis.

B L b | B L | B B L |
B L | · B · L
B L d | L | B B L |
B L |
B L c | · B · L · B L
· B · L ·
B B

B B L
B B | B B L | B B L | B B L
o | B B B L
B B | B B L
B B L
B B | B B B L
B B L
B B B L

De Elixijs qnte tabule p anothosiam per. d.

B B B B B B . p. d. L uel L. albi uel rubei.

De El | L cu h

De Elixirijs Sexte tabule p anofrosiam.

R R R R R R p. d. e. et sic de alijs cameris. I. uel. I. uel utriusq; albi siue rubei. I. cum H.

De elixirib; 7. tabule anofrosia integra

R R R R R d R p. d. e. f. I. vel. I c sicut superius

De Elixirib; 8e. tabule anofrosia diuidua

R R R R. d. R. p. d. e. f. dempto. c. I. vel. c.

De Elixiribus 9e. tabule anofrosia diuidua.

R R R de I p. d. e. f. amotis. c. b. I. vel c. et sic de alijs cameris.

De Elixirib; 10e. tabule anofrosia diuidua

R R de R p. d. e. f. subtractis. c b b. I cu H et sic de alijs cameris.

De Elixirib; 11e. tabule

R R p. d. e. f. sbtractis. c b b b. I cu H. 7 sic de alijs cameris.

De Elixirib; 12e. tabule.

R p. d. e. f. sbtractis c b b b b I cu H et sic de alijs cameris

De Elixiribus. 13e. tabule. Et nota q hic demetur nigrum

R R R. I. vel I cum H et sic de alijs cameris.

De Elixirib; 14e tabule.

R R. R. I. vel I cum H et sic de alijs cameris.

De Elixirib; 15e tabule

R R R R I uel I cum H et sic de alijs cameris.

De Elixirib; 16e tabule Et no q hic sbtrahit. R rubeus.

R R R I uel I cum H et sic de alijs cameris.

De Elix. 19e tabule Solis 7 lune

R R I uel I cum H et sic de alijs cameris

De Elixir. 20. tabule Jouis 7 Solis.

R. R. I vel I et sic de alijs cameris eiusdem

De Elixirib; 21e. tab. Solis

R pro pma camera I uel I cu H et sic de cet cameris.

De Elixirib; 22e. Solis 7 Mercurij

R R pro pma camera I uel I cu H et sic de ceteris cam eiusdem

De Elixiribus. 24^e. Mercurij et Lune
K K pro prima camera I ul' I et sic de ceteris cameris eiusdem tab^e.
De Magnis Elixiribus. 25^e. Solis Lune et Mercurij.
K K K pro prima camera I ul' I uel I et sic de alijs ca. ei^s. ta^e.
De Elixirijs tabule. 24^e. Mercurij et Lune
K K pro prima camera I ul' I et sic de alijs omnibus cameris
De Elixirijs tabule. 26^e. Jouis et Veneris.
K K pro prima cam̃ I ul' I et sic de ceteris.

De mixtione camerarum. Et primo de prima tabula. Et nota quod omnia sulfura significantur per alfabetum per b. significatur sulfur prime camere dicte tabule. per c. sulfur 2^e. per d. 3^e per e 4^e per f. 5^e. per g. 6^e. per h. 7^e per i 8^e. per k. 9^e. per l. 10^e. per m. 11^e. per n. 12^e. per o. 13^e. per p. 14^e. per q. 15^e. per r. 16^e. per s. 17^e. per t. 18^e. per v. significamus sulfur ultime camere que est 19^a. prime tabule. Et per tales similes litteras significantur sulfura aliarum camerarum. Et Nunc fit mixtio prime tabule sicut tibi demonstratum est per tabulam sequentem Tabule secunde compositionis et tot quot mixtiones facies tot de diuersis elixirijs compones exuberanti fermentatione.

bc	bd	be	bf	bg	bh	bi	bk	bl	bm	bn	bo	bp	bq	br	bs	bt
cd	ce	cf	cg	ch	ci	ck	cl	cm	cn	co	cp	cq	cr	cs	ct	
de	df	dg	dh	di	dk	dl	dm	dn	do	dp	dq	dr	ds	dt		
ef	eg	eh	ei	ek	el	em	en	eo	ep	eq	er	es	et			
fg	fh	fi	fk	fl	fm	fn	fo	fp	fq	fr	fs	ft				
gh	gi	gk	gl	gm	gn	go	gp	gq	gr	gs	gt					
hi	hk	hl	hm	hn	ho	hp	hq	hr	hs	ht						
ik	il	im	in	io	ip	iq	ir	is	it							
kl	km	kn	ko	kp	kq	kr	ks	kt								
lm	ln	lo	lp	lq	lr	ls	lt									
mn	mo	mp	mq	mr	ms	mt										
no	np	nq	nr	ns	nt											
op	oq	or	os	ot												
pq	pr	ps	pt													
qr	qs	qt														
rs	rt															
ſt																

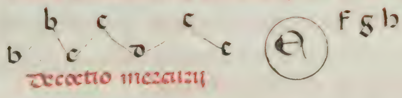
Et sicut fecisti de prima tabula sulfurū p doctrinā mixtionis hui⁹ tabu
le Elixiriorꝫ sic fac de oībꝫ alijs tabulis in dando dictas litteras illis. et secun
dum nūm tabularꝫ sulfurum facias diminutionē ul' augmentationē dic
tarum litterarum.

TAbula mixtionis deorꝫ elixiriorꝫ cū exaltatiōe maioris fermētationis ꝯ
cōpositionis fit i miscendo unā cameram ul' cameras cū alia ul' alijs in
forma tibi mostrata p dictam tabulam 2e cōpositionis ꝯ sic eris habituatus i
facere elixiria 3e ul' 4e cōpositionis ul' 5e uel 6e et habebis cōpositiones
Et sic sicut fecisti de ista tabula sic facias de alijs mixtis ꝯc. possunt multipli
cari si intelligis situationē tabularꝫ: quas dedimus tibi ꝯ uolumus dare.

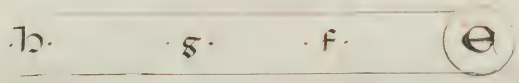
SImili modo potes facere mixtionē elixiriorum ad tabulam discurrendo ta
bulas et cameras. pma tabula uel simpliciter ul' cōposite p cameras
omniū aliarꝫ doctrina cuius discurrendo tibi exercitatur p tabulam 2e cōpositiōis
et sic desuper fuit tibi reuelatū facere elixir 3e ul' 4e ul' 5e uel 6e et aliarꝫ
cōpositionum simpliciū totū. Simili mō tibi reuelatur p alfabetum istius tabule
pficiendo alijs. Postea possunt misceri i multiplicando et i reducendo particula
ritates in unā solam uniuersalitatem ad quā pauci fuerunt qui fuerit prope.

. De Scalis artis ꝯ nature.

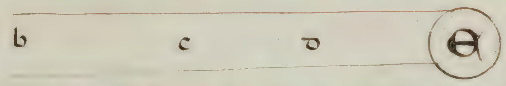
Scala decoctionis mercurij et reincrudationis corporis pfci p ascensū ꝯ descēsū

Scala solis incrudationis cocti pfci p reductionē eius in e p descensum

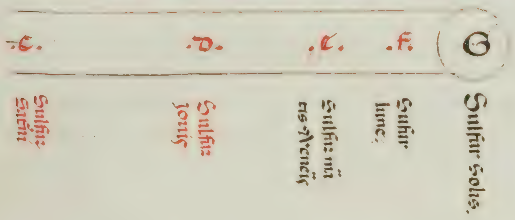
Scala solius decoctionis argenti uiui ul' mercurij simplex p ascensum

Scala solius decoctiōis mercurij ul' cōuersionē illi⁹ in .e. p ascensum.

Scala digestionis corporꝫ saturni atqꝫ Iouis ul' alterius corꝫ ꝯ sulfuris reliqꝫ
mediante qua formatur figura circularis illorꝫ.

Magna scala tam operationum quam materialium.

b b c c d d | e f g h i k l | d. e. f. g. h. i. k. l.

multiplicationes.

Scala fermentationis operationum.

F liquefactio. G Solutio. H Elementatio.

Scala generalis materialium naturae determinananda per formam minorem de qua descendunt omnes aliae quae per artem sunt participabiles. Et non quia natura trahit eas de potentia. b. praeterminando m. h.

A Simplicia elementa. B C D E F G H Metalla

Scala generalis primordialium materiarum in magisterio.

D F C H B

Scala principiorum materialium quae querunt reformationem per aerem.

L Terra lune. M Aqua media. N Aer lune. O Terra ... P Aqua solis. Q Aer calidus et humidus. R Ignis calidus et siccus.

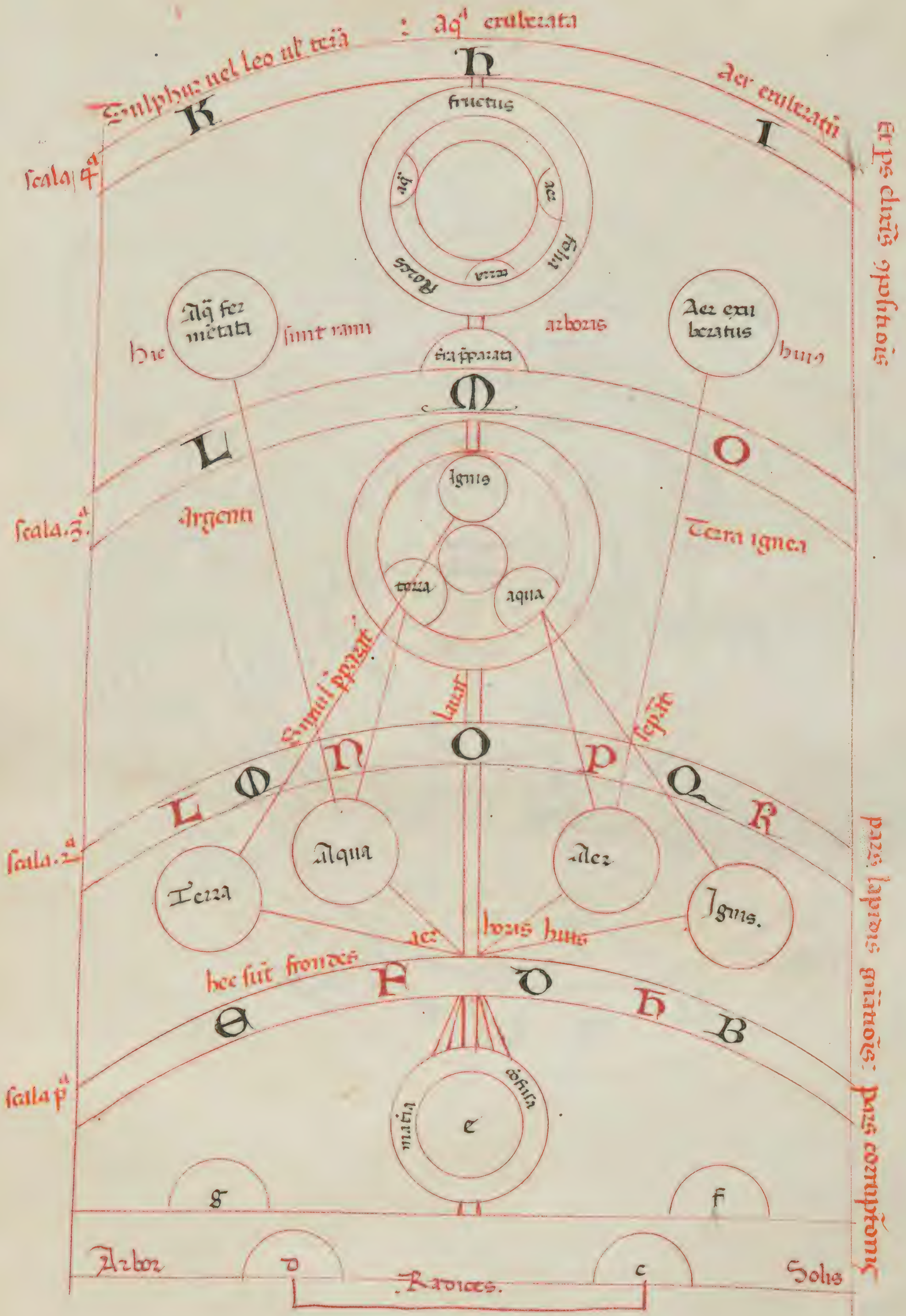
Scala de propinquis principiis unde debes creare lapidem

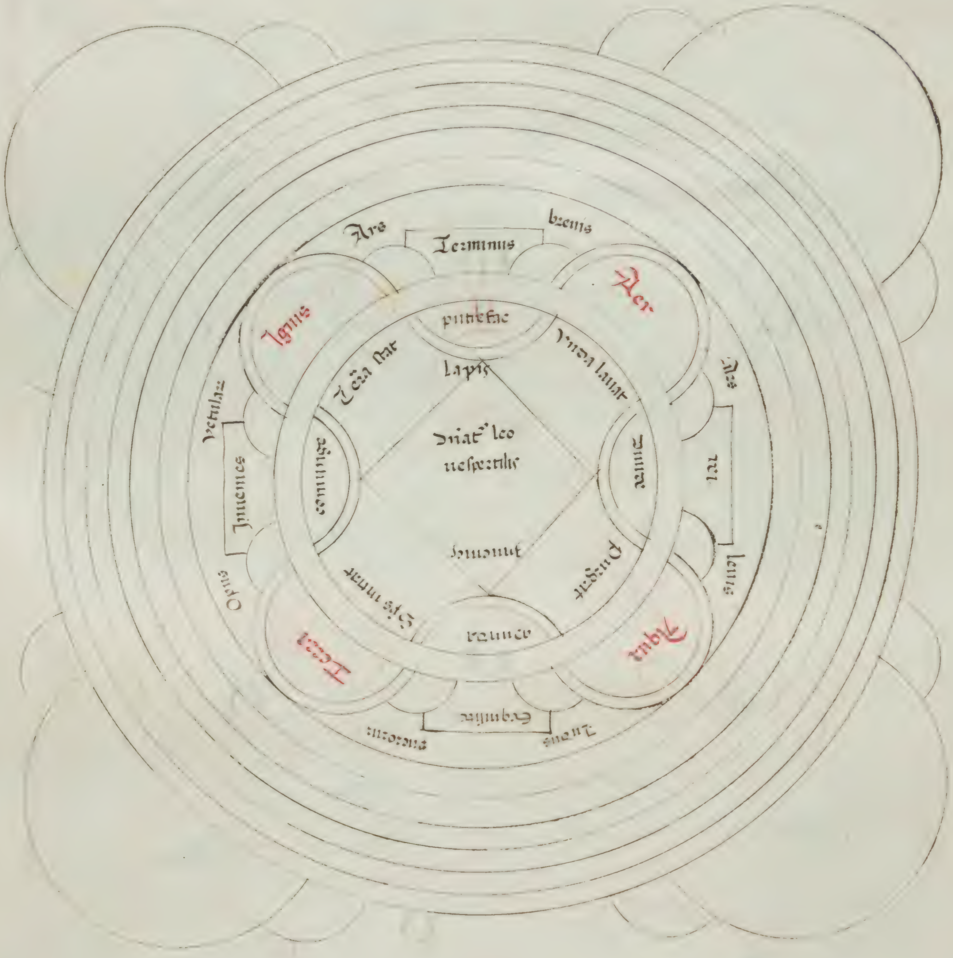
L M O

Scala propinquorum materialium ex quibꝫ creamus medicinam

K	lu H na h	lu H na I
Sulfur vl' pma materia vl' leo vel ſulfur i quo hrit figi elementa.	Aqua exaltata q fixatur i ſulfur album p. h.	p artem exalteratur argentū vivū calcinū z biuiuꝫ p qd ſulfur cōvertitur i liquefactiōes.

Et nota q' ſi tu ea ſcieris reducere in unum poteris videre magiſterium ſicut demoſtratum ē p arborem elementalem et p alia iſtrumenta poterit habituari multum cito itellectus humanus i oībꝫ ſcientijs i quibꝫ ſt̄ potētie reales ſicut declaratum eſt p diverſa inſtrumenta i pſēti teſtamento genera que ſt̄ propiqua nature z de illis facere medicinam regalem p artem ingeniosam quā natura dedit nob̄ p ꝓceptū divine predeſtinationis. Et ſi de hoc intelligis declaratiōē poteris expandē et coniungere ad tuam propriā volūtatē in multis virtutibꝫ particularibus et univ̄ſalibꝫ p eſſercito phyſicus ſup oēs phyſicos. et ſic reddiz' finem figurarum inſtrumentalium nr̄i teſtamenti. Et reddimus deo grās qui dedit nobis complementū donec venimus ad preſentem finem amen. Explicit teſtamentum ꝓelarum magri Raymundi lulij.

Sulphur uel leo ul terra
aqua erubeata
aer erubeatu
H
K
I
scala 4a
fructus
aqua
aer
folia
terra
Rosis
Aqua fermetata
sunt rami
arboris
Aer exuberatus
hic
huius
ita pparata
M
L
O
scala 3a
argenti
Terra ignea
Ignis
terra
aqua
Simul pparat
lauat
separat
L
M
N
O
P
Q
R
scala 2a
Aqua
Aer
Terra
Ignis.
aer
horis huius
hec sunt frondes
Q
F
D
H
B
scala pa
matia
confusa
e
g
f
Arbor
d
Radices.
c
Solis

Ars
Terminus
brevis
Ignis
Aer
putrefac
Terra stat
lapis
Unda lavat
Juvenes
Aqua
Terra

Aqua
terra
rotatio aeris in terram
flama
Aer
terra
Rotatio aque in terram
Vacuitas
terra

.B. prima principia
- Aurum
- Argentū
- Natura uitri sal
- Mercurium

.G. Sc͞da principia
- Ignis
- Aer
- Aqua
- Terra

.M. Tertia principia
- Sulphur
- Argentū uiuum
- Fermentum

.I. R. medicinā elixir complete

.P. multiplicationes t͞cij gradus sublimatiōis de .b.

.C. d. e. f. Op͞ationes graduate͞z de . b.

.h. i. k. l. medicina de . g.

.N. o. p. q. medicina . de . M.

.S. t. v. x. medicina . de . R.

.V. . . . Calore fumi secreti .

.X. Ignis secretū cinerū

y.

z. lique͞z sep͞ationem .

Incipit uademecum Raimondi: ſiue Arſ compendioſa. C^m p^mu.

EVS in uirtute tue ſancte trinitatis: in qua unitaſ tue diuinitatis nõ ẽ in aliquo ulnerata: nec confuſa. Incipimus pñs compendiũ: quod aliquo modo ap torium ul uadamecum de nũo phoruz ul clauſula teſtamenti p modũ codi cili uolumuſ nominari noſtris heredib᷒ ſucceſſorib᷒ regiſ anglie terre cũ uolũ tate perpetua iam conceſſi et tribui: i quo compendio ul arte declarabimus: cum pfecta declaratione pfectionem et finem totius practice huius artis: et de opatione illiuſ per certa et efficatia inſtrumenta: que ſt de tribuſ genera libuſ principiis principalibuſ q̃ nullo modo deſcendunt: cum ſint multũ remota ab arte intrinſicor operationũ pfectionũ debeat per extimationẽ certam app pinquantẽ ueritati quantũ ẽ poſſibile humanã rõne penetrare ſecreta nẽ. Actu hoc cum extimatione artiſte regulata: q᷒ approximat ueritati eſt honorabilis re gula doctrine intellectualis: Et ideo cum ueritatibus ſemp extimatio regulat partem artificialiter cognoſcat: ſic demoſtrat hui᷒ artis vireſ.

De proceſſu artis: et de probatione illius. C^a ij.

ARS igit procedit ex illiſ rebuſ q̃ iuxta nãm ſunt magiſ certa: qa icerta probari non poſſunt niſi ex illiſ q̃ aliqualiter ſint aliquando oporteat q᷒ certitudinẽ hẽant: Nec arſ poteſt ẽẽ niſi incipiat ex ſuiſ certiſ pncipiis. Ex quibuſ aliqua ſunt materialia que ſecũduz magiſ: et minuſ depurantur ul ſunt depurata et ſecundũ hoc operi ſunt magis propinqua: ul pluſ remo ta: et hoc fili credimus q᷒ non ignoraſ. Et propter hoc inſtante altiſſimo rege odoardo: in cuiuſ cuſtodia et diuine protectionis reſ ppoſitaſ: propterea q᷒ taz magna notitia philoſophie memorie indigniſ nõ concedat ul det iſtud opus operum cum ſtricto ligamine comẽdamuſ et ponimuſ ſub piculo aĩe ſue: Proinde qr opera intellectuſ ul in faciendo ul in apphendendo ul indicando magiſ clare: et magiſ pfecte p facultatẽ uirtuti ſine conuictione rei corpora lis ſecũdum debitum curſu nẽ augmẽte xpiane religionis et ſalutẽ animaz non poſſit generaliter integrari ſicut probauimuſ in libro qſtionario i qſtiõe xvij. artiſ. Ideo propter iſtam conſiderationẽ nimiſ alte ul excellenter altitudo co ronе regalis exaltabit: qr p hoc procurabit et tractabit. Sanctã matrẽ eccliaz manifeſte adiuuabit et prouidebit: et ad hoc procurandũ et tractandũ dictus rex quantũ poſſibile fuerit promiſit et nobis tenet / obligat non ficte nec coac te: ſed de ſua propa uoluntate.

Metalla [illegible] habent [illegible]. Ergo oĩa metalla debent eſſe maxime [illegible] et [illegible].

De reuelacione nrē intentionis. C^a iij

[Margin: Intendit [illegible]]

NOS intendimus in pn̄ti breui colloquio ad honore celestis filij: et gloriose beate uirginis matris marie respectu rei publice: et ad utilitatē phancium: et ad illorū qui in pn̄ti arte desiderium hn̄t philosophari compillare: et tractare artē practicam p quam in suprema compositione mediante nr̄a medecinar̄ hēat compositio cuius omnibus intelligentibus habiliter et leuiter ostendatur

De forma nrē practice. C^a iiij.

ET facimus istam formā de hoc nr̄o compendio diuisā in tria quā pncipiorū nrī omnibus regulis hui' artis per quo sit effectiua instrumēta propria nō solū modo de sursum dicta sed de quacūqz alia compositione mediante. pp hoc ut ueritas artis appareat et cū recta uia uadat et sunt posita et scripta certa pncipia non tm̄ considerationis sz etiā demonstrationis habilis p modū textū theoricaliū principiorū demonstrabiliū p quem intellectus filij doctrine leuiter posset asseq totaz ūitatē a pmis: sicut pmordialibus dependentia hui' artis pncipia demonstrantur.

De expositione theoricalium et de diuisione ptium. C^a V.

COntra cum ūbo mixto sbiungimus et coniungimus expositionē cui'libet pncipij theorichalis declarando in preposito modū et ordinez: ingētiū imbecilitas nrī intellectus et rōnis poterit totū hoc q' iuxta pncipiorū theoricaliū a ūrēsso res nrī nisi sunt consentire. Qr dicta pncipia in tria distinguntur: siue diuidūtur anqz applicationes misceant sicut titulus rubricarū sequens demonstrabit.

[Margin: nisi]

De principijs nālibus primi gñis: et de hoc q' de eis descendit. C^a VI.

[Margin: Vnde [illegible]]

VNde principia materialia illius nrē illammet propriā sequūtur p amicitiā amoris: p quam illamet nā cum satisfactionibus proprijs et nālibz et amorosis conuertit in metallū formam nrē. Et sunt in ordine pmi pncipij practicalis quatuor de quibus st duo nālia: et duo remanētia contra nāz: naturalia st sulphur et argentū uiui et de illis gñat' amor metallicus p quē fit gñatio rei petite scilicet qn propria indiuidualia illorū cū nāli amicitia colligantur scilicet qn uirtus illorū adiuuat super contraria illius q̄ est corruptibilis: sicut nūc manifestabim'. Contra nām sicut nā uitrioli et salis q̄ est comunis: et nascit' amor alteri' gñis propinqū ad gñonez sui met: sed corruptio rei questite scilicet inquantū ē peioris nrē abilis adiuuat sup meliorē sulphuris et argenti uiui ul ē p deffectū pparationis: et ignorantiam artiste. Et ideo ad hoc q' regalis maiestas in illo ope ignorantiā nō possit alteri' alegare ul nos aliter interpetrare illā habundant' sm̄ q' promissimus dabimus. Sed pmo ē notandū p quē modū de supdictis pncipijs formatur multa alia pncipia q̄ sibi reuelabim'. Secūdario q' dicta pncipia nālia a nā illorū descendunt et successiue: et gñaliter alterant' cum certis recognitis opōnibz et p practicalia pncipia directa et gubernata mediante doctrine intellectuali p que demostratiua allegant'. Post hoc debes dilligenter notare q' de duobus dictis pncipijs nālibz: unū est magis nāle in tota et p totam suam substanciā et intus sicut de foris. Et istud ē sulphur purū calidū et siccū inducendo suā formā scilicet sm̄ q' forma metalli sequit' purū effectū. Aliud ē in nāle tm̄ intrinsicū ē sibi propiū: ad huc factum cum nāle qr de sua propria nā sibi euenit. Et extrinsicū l est sibi uictus p accns illud nāliter post suam corruptionē debet tēpare. Qr apparet q' tale argētū

[Margin: Adiuuat super contraria [illegible]]

[Margin: Magis nāle sulphur [illegible] … Argentum [illegible]]

uiuũ nõ eſt in propa ſua ſubſtancia: ſcilicet in ſua propa receptione nec erit quouſq
ad plenũ per ingenium artis depurat᷑. Et iſta poteſ intelligẽ ſi iam mo ſit argentũ
uiuũ in tota ſua ſubſtancia q illa perdiderit ũl dimiſſerit ſuã luctoſã terram uel
ſbam: et in ſuam propiã nãz conuerſuz: et in alia alterata ſit p digeſtionẽ ipi ſup
ueniente. Fili iſtud ẽ argentũ viuũ in ſe recipienſ formã ſulphuris ũl metalli
ſm q uirtuſ illoꝝ vincat uirtutẽ alteriuſ ũl atempate in ſimĩ ſic regina nr̃a me
tallorũ: cum ſit in nobiliori forma ſecundũ q quilibꝫ põt uidere hec. Sic et
intelligas ſulphur pdictum ẽẽ in tota ſua ſbã creatũ p nãz in ſua propa minera
ſicut ſuuſ compar ſcilicet aurum ũl p quẽ fuit creatũ ille metalloꝝ magis ĩ pte
maiori retentioniſ illiꝰ nẽ: et magiſ firmiter coagulabile nr̃i argenti viui ſbaꝝ
depurata nã inſtante artifice: aliter generari: Hoc tm̃ intellige non ſolum de mĩa
libuſ pncipijs ſucceſſiuiſ p que ũl de qbꝫ ſine aliquo medio componit᷑ elixir uel
medicina ſꝫ adhuc magiſ pmiſ corruptioniſ: et alteratiuis: et ad poritatez nẽ ſul
furiſ et argenti uiui taliſ ſicut dictũ eſt c. vij.

De pncipijs demonſtratiuiſ: et de hoc q deſcendit ab illiſ que ſũt ſui gñiſ.

SEd pncipia demoſtratiua generalia: p q artiſta cognitis ſignis põt inſigni
ri idest honorari honorabili nã regreutr et artificaliter informari: ſunt illa
ſigna q magiſ hitu infixo mãlui pncipioꝝ ſucceſſiue in decoctiõibꝰ oñdunt.
Et ſt iſti quatuor pncipaleſ coloreſ ſcilicet Nigredo Rubedo: Cinericiũ et
Albedo inter iſtos apparent: et demoſtrant p actꝰ tot mixture colloꝝ q ĩ tota nã
excogitari poſſunt ſed nõ manet in pfectione niſi ſolũ mõ quatuor et ſufficie
ſt certa ſigna totiuſ magiſterij Quoꝝ poſt ſcilicet Nigredo terminat in albe
dine. Et iſtud albũ terminat poſtea in rubedinẽ ũl rubeuz qd ẽ vltimũ pnci
pũ demoſtratiuũ et finis pfectioniſ totiuſ magiſterij Et p iſtaz rõnẽ dicuntur
iſta pncipia cũ aliquibuſ ſcilicet alijs particularibuſ q dicimꝰ in iſta practica pp
hoc q ſcita nã de illiſ artiſta magiſ caute ſciat adminiſtrare illud de quo per
ſigna demoſtratiua ſtat in practica requiſituſ et ſm hoc p regulã artiſ poſitam
ſciat gubernare magiſteriũ ſm formam nẽ debite et informat p particularia pn
cipia q ſequunt᷑ De pncipijs tercij regiminiſ practicaliſ: et de hiis q ab illis depẽdent. c. viij.

DE tercio genẽ pncipioꝝ operatiuoꝝ ĩ hac ſciencia ſiue arte et ſunt quatuor
ſcilicet ſoluere. coagulare: reducẽ et fixare: et de quolibꝫ illoꝝ depẽdet
multa alia pticularia pncipia practicalia actus ignis reſpicientia et infor
matio illoꝝ ſicut ẽ nãliſ: et in nãlis contra nãz et artificialiſ ſicut p ſucceſſi
uaſ oponeſ breuit᷑ demõſtrabit᷑ Poſt hoc declarando quolibꝫ iſtoꝝ nõ recedẽo
aliquo mõ abreuiori mõ quã ẽ poſſibile Exponimuſ capitullũ pñs in quo de
duobuſ pncipalibuſ motibꝰ nẽ ſcilicet de generacione et corruptione p modum
theoricalẽ tracta uerũ intellige qñ hñ iſta pncipia attende bene ad practicã
q fõr ex illiſ et ad mõz opari et ad nãm medioꝝ ſicut nãliũ et ĩ nãliu et con
tra nãm qr notãn et conſiderandũ ẽ nõ modicũ hoc ut artiſta ſciat ſe notanter
regẽ et gubernare ſm uireſ mediorũ nẽ conſtitentiſ et exercitare ſuũ exqſitum
ingenuũ uerſꝰ confirmacionẽ ũl debilitacionẽ nẽ illoꝝ. De gñatione et corruptione. c. viiij.

SEd integritaſ huiꝰ magiſterij duoſ pncipalit᷑ hr̃ motuſ p quoſ corruptio et
gñacio deſignat᷑ ſcilicet nãliſ: et in nãliſ. In nãliſ deſcendit ũl dependit a

[illegible]

Corrup[illegible]

Nō [illegible] naturalis

In homine [illegible] calor nalis [illegible]

Q nō [illegible] format

[illegible]

[illegible]

amotu totius nāe et magis atq3 minus p euacuationē corporū a spiritibus. in nali ex
citatione calorum. Et propter hoc in homine qn itinerat tēpore estatis postq̄ pransus
ē incedit calor nalis in corpore: et motus digestionis pfecte nō solū modo retardat
ymo et confondit in corruptionē corporū qa spūs resolunt: et calor nalis propter hoc
non pōt exercitare vires suas in utilitate corporū qr homines q multū itinerāt sicut
colerici sunt marti matri et melancolici sunt matri iste motus formatur a pncipio
pmo practicali cum igne cū nali ul in nali. Vnde palia pncipia forment sic: scilicet si
cut ē excedens in quantitate uirtus caloris nisi sit sicut conuenit corruptioni nali
et q non deriuatur a tali actione tanta quanta ē proportio talis potētie scilicet ad
corrumpendū tantus ē calor nalis melior ad gubernandū et gnandū indiuidualia. Corrup
tio tempamti ab illis sunt lapsa qr nō conuenit callorē nalez p magnā fortitudinē rez
corrumpentū in oī sua pte. uincere ul suffocare cū excellentia igneiz. qr tūc nō esset p
cussus cum malleo mortis intus suū cor unde omis influentia uite procedit. Alius mo
tus scilicet nalis ē qn calor nalis non ē intensus p aliū extraneū calorē sed p se ul
propium motum et p accidens scilicet p motum informationis pfecti caloris co[illegible]
sica sicut homo qn dormit postq̄ comedit ul p extraneū frigus p calorē extrīsicū
conseruatū hoc q comedit fortiter digerit et in se conuertit: et hoc fit pp hoc qr
nāe limittes corporis nō excedit in quo vniusaliter ē extensa s3 huic. scilicet in propo
loco sui corpis se ipm sollicitat ad pficiendū suas actiones: et tūc corpus nō debeli
tat p euacuationem spiritū in qbus calor nalis regescit ymo confortat p replec
tionem: et attractionē illoz et conseruacione humidi radicalis in quo influentia
nāe calloris sicut in suo propio subiecto tale fiendo nalit conseruat: et modus iste
duobus modis confortat unus ē tercij pncipij practicalis sicut qn lapis creat: et per
calorē contra suū contrariū confortando tūc augmentat ad faciendū de se secū
darias actiones. Alio mō confortat p informationē ul confortationē factā p quartū
et ultimū pncipiū cum adiutorio oīuz significatorū sicut ē qn lapis post creatio
nem illius fixat et p suū callorem confortatiuū omēs res trāsmutent in thesaurū
Et licet sic sit q iste modus sit dupx. hēmus respectū ad actiones quo de nā ul de
espāci pse pficit cum hoc nō tangat propōitū opis artificialis nisi solū modo ī ap
plicatione ad corpora humana: ideo sufficientibus et appertis mediis dimittatur.
Vltra hoc debes scire q intus nalis ē in pte contra nāz scilicet inquantū corrūpit
antiqua indiuidualia et in pte cū conseruatione nāe qn de toto ī totū motus na
lis non confondit qr nō ptinet sicut dictū ē. ad modū intus nale. Sed cōtra
nām cui motus a sua extremitate excellenti et ad magis profondū rei corrup
tibilis obtinenendo et mortificando callorē unde intēdebat aportare: et adducere
motus gnōnis spiritus. Igit expecta q nalis motus et debilis nō confondat per
aequitatez sui inimici sed sup fabricando: et illi ressistendo cū forti actione mal
licet in suis peccijs corruptis una uice post alliā nō in grosso s3 ī simpliti p minima
ad hoc q nā sua nō corruptionē q sit uiollenta sed recuperando indiuidualia antiqua
sicut sunt corrupta q reducat in nouū hoc ē q diximus et dicimus scilicet p mo
tus intus nalis ē sub conseruacione spēi: sic patet p fabricationē motus nāe de
continenti successiua dicte corp corruptioni sui compositi qr remissa actione sui
contrarij relucet adhuc se extra nō nalis nō q sit absolute contra nām quia

tuc eſſet totaliter in deſtructione illiuſ ſine conſeruatione proprie forme. ſed q̄r in aliquo contra nām ſcilicet in aliqua pte ul̄ ſub determinata forma corruptioniſ limitate licet hoc certe impropre dicat̄ ymo eſt magis adiuuanſ nām q̄ʒ nocenſ ſm q̄ apparet p ſublimatione nē cum conſeruacione ſpei indiuidualiū : et ideo dicimuſ q̄ ille ē int nāliſ q̄r de ſe naturat. nec aufert nē ſuū nāre. ymo ē magis ipi in adiutoriuʒ me diante exercitacione tempata. ſed quid nāre in ſuis reformacionibus ſicut dictū eſt et in hoc paſſu reuellet quō oīa que ſunt ſub lunari globo in motu. Aliqua ſt in motu et aliqua corrūpunt ſit etiam in quo motu ſic̄ q̄r omnia nālia hn̄t contrarie tatem q̄r aliqua excedūt nō in uirtute : ſʒ ſecundū q̄ ad reſolutionē indiuiduorꝝ nō uſq̄ ad pmam mām ſed ad illam ^generi^ grauii metalico proxima in qua ē maior ſimili tudo agentiſ nāliſ q̄ʒ in alia. probat̄ q̄ ſi p tranſiret proximaʒ pderet maioritaſ et ſic in curſu nāliſ magiſterij eſſet uacuitas ſecundū q̄ eſſet impoſſibille uenien do cum tali elongacione ad utilitatē meſſiuʒ aliaſ intellectiuū. Sunt etiā et q̄da in toto contraria et tū ex̄cedunt in uirte ^sicut^ nec̄ illa q̄ ſunt contra nāʒ que continue agunt in corpora : et illa q̄ continue patiunt̄. Et ſi hoc intelligis cognoſciſ cām per quam continue abreuiāt uita illorꝝ : et duratio que tendunt continue ad corrup tionem. Et ideo ad generacionē addiſcas illam ^aque^ in qua ſunt multiplicate ſimilitudi neſ igniſ et aliorꝝ elementorꝝ ac agentiū nāliuʒ : et patientiū ſecundū q̄ exigit curſuſ nālis. Nam ſi generacionem et corruptionē quaſ tibi reuelauimus in an bene intellexeriſ ad illam eadem ſolucionē poteriſ leuiter puenire. Quō diſcu rendo p pncipia debet ſe artifex dirigē in practica : et quō intelligit̄ modus tractacionis eorum

In quo mō diſcurenō p pn̄a ſe deʒ artiſta regē et gubnare in pratica et quō itelligit̄ modus tractacionis illi⁹. C. x.

Olumus autē fili cariſſime q̄ oportet te ad ſenſuʒ pſtituē oclis tue mentiſ pro canone directiuo ſeu regula omnia intelligibilia pncipia ſupradicta et hoc ſecun dum ordinē ſequenciū et doctrine intellectualis in memoria recollenti intellec tu intelligenti. et uoluntate diligenti ſcilicet ſi compleriuʒ hui⁹ opiſ uolueris addipi ſci quatenuſ hēndo prontitudinalit̄ conſideracionē reſpectu ad ſigna et nāſ mediorꝝ et etiam extremorꝝ nā quippe media in extrema conuertunt̄ : et extrema in medijſ gradatim reſolunt̄ quod cum procul dubio fieri non poſſet ſi extrema p ingeniū et nāſ non traherent̄ a medijſ de potencia ad actū. Non tn̄ fit tranſitus de extre mo in extremum niſi p mediū. Et hoc eſſe ſcimuſ nāliter inpfectorꝝ oīuʒ metal lorꝝ ſcilicet q̄ in ſpecie uident̄ incompleta probat̄ q̄ omnia illa in quolibet nālit̄ ſunt conuertibilia. Q̄r cum omē mediuʒ in ſe hn̄t naturaʒ infomē conformata et diſtincta p ſua propa retinent̄ extrema ſecundū q̄ latiuſ declarauimuſ in ſciencia de ſenſibilib⁹ ubi oſtendit̄ qualiter in medijs ſm formaſ confuſas ſiit extrema. et hoc ſatiſ erit demoſtratuʒ. Quā obrē patē pōt ipā extrema de me dijſ poſſē deduci. et hoc vʒ ſm q̄ nē uirtuſ vni⁹ extremi in alijs medijs uiuat ſup alteriuſ. fili cum onū nāli ſciencia plura media exiſtant : et eorꝝ noticia ſit neccesſaria ī oībuſ tr̄ſmutationibuſ illorꝝ quidē nē cognitionis hēbis certitudīeʒ p ſua propinquiora extrema hoc eſt p acquiſitā potenciaʒ illorꝝ ſiue nālia ſīt ſiue fuerint opatiua ſiue etiā demoſtrabilia reſpiciendo ad nāʒ igniſ aquo ꝛ q̄dlibʒ illorꝝ in mediate ul̄ abſolute dependet ſm ſuū actū. Exm̄ de materialib⁹ ſulphuriſ enim et argenti uiui ſunt extrema oīuʒ metallorꝝ q̄ metalla e runt

media inter ſulphur et argentū uiuū. Sed metalla differūt ab argento uiuo in eorū cō
poſitione illo mō· unū dr̄t p puritatē uł impuritatē a ſulphure in mondo terreo extraneo
ſibi propter quod alijs depurata duo repiunt in auru̅ et argentū ſine quibuſ arſ iſta inte
gran non pōt cū in illiſ ſit puriſſima ſulphuris ſubſtancia ingenio nē pfecte depurata
ad cuiuſ depuratione̅ arſ debilior eſt nā nec vꝫ conſequi eam licet laboret multū
Id circo pater euiſ ē ſol: mater uero luna: qr ex illiſ corporibuſ cū ſuo ſulphure uel
arſenico pparato nrā pōt elia mediana et ſine illiſ nō vocat̄ autē media p tanto qr
ex puriſ extremiſ nāliter ſunt compoſita ſcilicet ex ſulphure et argento uiuo. Hec
ſunt ſulphur nec argentū uiuuꝫ ſꝫ ſunt media inter illa. Cū argent. ui. ſua pro
prietate uapore ſui depurati ſulphuriſ in metallū congelet̄ pfectum: et ſecundū
q magiſ tenent de nā argenti uiui ſunt maioriſ pfectioniſ ut ſicut aurū et argentuꝫ
et ſm q ſulphur ē maioriſ corruptioniſ ut ſunt cetera metalla et que maxie ut ſūt
marchaſite magneſie tutie etc. Et que ad huc maioriſ ut ſalia et attramenta a
lumina et cetera alia que media inter lapidē et metalla dicunt̄. Dicimuſ autē q
cū extrema ſm q ſunt de medijſ ſuiſ propinquiſſimiſ aſſidue educant̄ et uirtutib̄
illorꝫ proprijs efficaciter ſm rōnez nē ſequent̄ retineri cenſſeant̄ ad eorū propriꝫ
actum. Preterea ſucceſſiue debeſ fili ſumē pncipia alterata et miſibilia alterna̅
cia magis apta rōne propinquitatis affiniſ nē que in eiſ ē propinquior ut gracia
exempli. B. pncipiū eſt de G. et G. eſt pncipui de M. ad conſequendū. R.
p M. et M principui eſt de R. ut p ipm poſſit attingē. V. gradatim et in
ſuam naꝫ conuerti: et ſic patet qualiter extremorꝫ nā eſt cognoſcibiliſ p nam
ſuorꝫ mediorꝫ: et e conuſo: qr. G tenet nām medij conuictioniſ de. B. et de
M. et M. retinet naꝫ conuictioniſ medij p qd G. conuertunt̄ in R. Et R re
tinet nām officij medij p qd naꝫ de M. conuertitur in naꝫ de V. Per. B. debeſ
intelligē pma pncipia materialia ſcilicet ſcilicet aurū et argentū nām uitrioli et
ſaliſ cum mercurio. Et p. G. debeſ intelligē ſecunda pncipia materialia ſcilicet
elementa terraꝫ aerē aquam et ignē q fluxa ſunt ſeu elicita ſucceſſiuiſ et gra
duatiſ opationibuſ ex pmiſ iam dictis pncipijs materialibuſ tpre ſuo: et per
M. intelligē debeſ tercia pncipia materialia q ſunt ſulphur purū: et fermenta
phophorū creata et ellicita ſucceſſiue p magiſterium ex ſecūdis iā dictis inmedia
te principijs: Et p. R. intelligaſ mediana uł elixir completū aut argentū. ui.
fluenſ penetrans tingēſ et pmanens: et ſubtilianſ ad ſm. R. ſcilicet ſecūduꝫ
gradū et compoſitū et in mediate pcedente nrā. vꝫ de tercijſ pncipijſ ſupi noia
tis. Et p V. intelligē debeſ multiplicationeſ tercij gradus ſublimacionis et ſuc
ceſſionis operacionibuſ fiunt ex dicta medicina. Vlteriuſ ē exquiſite et proinde
cognoſcendū genuſ mediorꝫ et extremorꝫ q ſt inter pncipia ſupdicta quem
ad modum poteſt papi euidentiſſime litteris alphabetalibuſ quib̄ opones
ſucceſſiue et gradualit̄ decurrūt et deſcēdūt ad pncipaleſ graduſ ſublimacionū
Et ſunt. C. D. E. F. q deſcendūt de. B. ut ipm portent in naꝫ de. G.
Secunda autē extrema uł media deſcendencia de. G. ſūt. H. I. K. L.
q portant ipm G in naꝫ de. M. Tercia uō extrema ſiue media ſunt illa q
ſucceſſiue in mediate deſcendūt de M. ut ipm deducat ī. R. vꝫ. N. O. P.
Q. Quarta aūt ſūt. S. T. V. X. et iſta in mediate p ſucceſſionē opōnez

reducunt de R ut ipm beneficijs ſuiſ pnt ſublimare et deportare in Y. et ad ul
timam pfectionē deducē: et cū hoc tota alphabetalis circulariter ē completa. Verū
tn̄ ſunt ad huc alia media certa illa intelligibilia ad ſenſuʒ et in practica gradati pa
pē poteriſ p opōneſ et portalē ſcallam pōt intellectuſ humanuſ graduate deſcendere
et aſcendere ad omēſ aliaſ ſcienciaſ ſenſibilleſ et intellectualeſ mediante immaginatia
ut hēat notitiā dei et ei⁹ creaturarꝫ p inſtrumēta pdicta preſertim cum ex illiſ poſſit
euidenter deſcendē nāles uireſ et phicaſ rōneſ ſilicet an. B. ſit remotiuſ alijs ap
fectione ultima quamuiſ ut dare potuit ipōrꝫ ceterorꝫ pncipale pncipiū exiſtit
ut ihūſ qui ſ̄tirpe dauitica ē pro diſſolucione. et ſaluacione humani gnīs nē pec
cato captiuati. Qr q. p unū nequiter maculat p ſuū contrariū ab illa turpitu
dine reſoluit et lauat. Et que inter duo contraria collocant p illud idē p quod
magiſ recedunt ab uno magiſ ad aliud appropinquāt et e conuſo ſiue ut elō
gantn apfectione ſiue ut appropinquantes ad pfectionē unde q. magiſ ſe appiat
finiſ pfectioniſ fortiuſ ē et pfectius. Quod uero minuſ. Et ex hoc reuelat tibi q.
M. nequit inmediate gn̄ari de B niſi pmo ipm B tranſeat in G nec
pōt tranſire in G. niſi p oiā ſua media q̄ ſunt C. D. E. F. pmo diſcure
nt ſimiliter nec G. in M. niſi p H. I. K. L. pmo tranſieuit nec de G
pōt creari R. niſi primo tranſeat in M. mediantibuſ H. I. K. L. nec
de M. poteſt generari Y. niſi pmo lapſuſ fuerit in nāʒ de R. per N. O. P.
Q. q̄ ſunt ſua media nec R. pōt reduci in V niſi pmo reducatur in S. de
inde in T poſtea in V. X. et deinde in naturā Y et poſt talem gra
duationē cadit et pncipiat: et ſic nā de G. proſimiuſ reſpicit nāʒ de M.
p ſua media ſucceſſiua quam R. et propinquiuſ naturē de R. q̄ʒ de Y ſi
licet diſcurrendo gradatim p ſua media. Et ideo non puteſ p artē incertam de B.
inmediate componē R. donec pmo G. de ipo: et poſtea M. de G. aut de
puriſſima illorꝫ ſubſtancia ſucceſſiue fuerint p nrʒ nāle magiſterij generata
nam cū iſte ſit rectiſ curſuſ nē et ars ſatagat et conet imitari nāʒ quantum
pōt taliter eſt proſequendū. Qm̄ nā q̄ comple pōt appetitudinē mē ſue nuſq̄ʒ
ab extremo ad extremū tranſit donec puſ ſucceſſiuis opōmb⁹ compleat omnē
mediū. Et idē fili cariſſime talem mediorꝫ naturā hͭ procul dubio pnotare ante
quā in magiſterio pſumaſ attemptare nichil dimittendo de ſiuſ medijs ſiue
ſunt materialia ſiue practicalia ſiue demoſtratiua quouſq̄ʒ nā ſua gradatiʒ
reduxerit ad ſuū eſſe pmū ſilicet ſulphur et argentū uiuū q̄ ſt ſpmata
propria metallorꝫ et magiſ propinqua cū qb⁹ illas peculioſas tiraſ mutatio
nes faciunt: p que oiā inpfecta perficiuntur

Sequitur de nātura ignium et quō hn̄t regulari inſtrumentaliter. C.ᵐ xi

Ex predictiſ uero colligunt duo fore quorꝫ inqualitatib⁹ expſſe debet ar
tifex in nālēʒ ignē ſapienter diſponē et ei⁹ uireſ certiſ et notis opōnibus
regulare: vʒ ignuſ nālis et contra nāʒ: In nālis uō eſt mediū inter utrū
q̄ʒ. Qui uero formā hui⁹ exemplariſ ut regule ſue menti preſtiterit et ſe i
ipm diligenter contulerit infallibiliter nouerit qualitates eorꝫ. Igit conſi
derat artifex nāliſ uireſ et fortitudineſ nrōrꝫ lapidū ſilicet ignis nālis
in nāliſ et contra nām ut q̄ et qualeſ ſint in toto curſue nē et qs ipōrꝫ ſiūt

·B·

amicus ut̃ ratione demoſtratiua et infallibiliter per certificationẽ nẽ illorũ noſcat nã auuiſ prudenter diſponere aqua cetera materialia pͥncipia confluũt cũ ñali corru ptione ac tali debelitatione q̄ extremitas caloriſ ñaliſ in aliquo nõ pereat qn ipm̃ p reductioniſ modũ ad ſuam nãz integram cũ confortatione ipius prudenter in ſua propa ſba ualeat multiplicare et ẽt ſurſũ aſcendendo pariter ſublimare unde cum nichil ſit quod effectuſ attrahat uirtutẽ rerũ ñaliũ conſeruato tñ p̃uilegio nẽ ſilicet caliditate ñali in corruptione ſue ſubſtantie quã amor ſpirans in ipm̃ ut ui uificãſ omniã ſilicet humidũ ſpirituale exĩns ſibi connaturale. Ordinabis tu ar tifex ipm̃ uiribuſ amoriſ attrahare p̃apue cũ p deffectũ illiꝰ ut p corruptionẽ ab eo fuit elongatꝰ. Hic aũt moduſ reductioniſ exp̃mit claruſſime in regimine tercij p̃ncipij practicaliſ ut ſui amoriſ exuberantia ſit conctis expientibus uiſibiliter patefieri. Vidimuſ ulteriꝰ qd duo ſunt quibuſ artifex ſapienter põt cognoſcẽ quantũ calor in ñaliſ eſt differenſ ũl differens a callore ñali et contra nãz in qualibꝫ parte totiuſ magiſterij. Quorũ p̃muꝫ ẽ menſura contrarietatiſ ipſiuſ ad ñalez ũl conformitatiſ eiuſ ad contra ñalez qd idẽ ẽ aut menſura approximationiſ eiꝰ ad ñalez et elongationiſ illiꝰ ab illo q eſt contra nãz aut mẽſurã ellongationis ipſiuſ ab illo q ẽ ñaliſ et approximationiſ eiuſ ad illũ q ẽ contra nãz. Menſura igit̃ in ñaliſ igniſ docebit te ũl oſtendit tibi fili cariſſime huiꝰ certitudiniſ ſemina tam ueritatiſ qr qd inter duo contraria collocat̃ p illud idem p quod magiſ re cedit ab uno magiſ ad aliud apropinquabat: et e conuerſo. Et ideo ſiue conſideres in ñale mediũ ut ellongatũ a callore ñali ſiue appropatũ ad ignẽ contra nãz: et hoc p debelitationẽ uniꝰ et confortationẽ alteriꝰ iam tranſendit potentia igniſ i ñalis ſu per ñalez p confortationẽ igniſ uſtiui q eſt contra nãz. Similit̃ et ſi conſidereſ ipm̃ mediũ in ñale ut appropinquanſ p confortationẽ ipſiuſ ad ignẽ ñalez et ut allongãſ ab igne contra nãz p ſui debilitationẽ iam deuincet̃ potentia durenſ q̄ ẽ contra nãz in medio in ñali p attractionẽ ſui ad nãz et conformitatẽ caloriſ nõ urentiſ prop ter quod approppinquationẽ et elongationẽ illiuſ medij ſiue ad ñalez ſiue ad cõ ñalem ſemp eiſdem ſigniſ menſurare teneris. Qm̃ illiſ oponibꝫ qbꝰ in ñale me diũ recedit a nã ipſiuſ confeſtim accedẽ incipit ſeu accedit ad nãz alterius dũ tñ nã medij ſilicet in ñaliſ et eiꝰ oponeſ ſilicet confortatio ũl debelitatio ſint intra latitudinez dictorũ extremorũ. Audiat igit̃ lector huiꝰ philoſophie et cognoſcat nãz confortationiſ nõ tm̃ qd ſit ſed quod modiſ ualeat exercere: et q̄ aut qual' ſiut illa uirtuſ q̄ potiuſ confortanda ẽ qꝫ debelitanda: et in hoc lapide: et in qua operationũ hẽtur maior noticia de eodem. Noſ autẽ prouidenteſ tibi ĩ hoc dicimuſ q̄ callor ñaliſ eſt illa uirtuſ q̄ confortanda ẽ potiuſ quã debelitanda et hoc in propa argenti uiui ſubſtantia in quo callor ñaliſ diſcernit̃. Quid aũt ſit confortatio hoc ſatiſ ignotũ: et per conſequenſ omneſ ſophiſte q̄runt dicer nere ut patet ĩ proiectionibuſ earũdez ſophiſticationũ q̄ non ualent exq̄ſitã oponẽ p̃ficẽ. Cum aũt faciat oppoſitũ iudicat̃ debilitatio nõ apud omnes ẽ comuneſ animi conceptuſ q̄ lapiſ ũl eiꝰ uirtuſ nõ dicit̃ debelitari ũl confortari niſi reſpectũ oponiſ exercende p ipm̃. Et in hoc paſſu decipiunt̃ illi q ignorant principia qbꝫ effectuſ eiuſ oponiſ promptitudinaliter cognoſcuntur. Vnde cũ in hoc exercendo deffiat ũl proficit ſolo ſenſu põt p̃cipi tã a uulgari

·B·

q3 ab ignorante ſophiſta : et io clare liquet nil aliud fore neccius in cognicione hui9 q3 diſcretione ul prouidentia ionis. Audiat igit ſecuſ ſophiſta qntu3 dicit lapide pati debilitate exqſite uirtutiſ qn opone3 ei9 recte no pficit nec oſtendit ſe p hoc pluſ ſcire de ipa diſpoſicione ad augmentandu ſua potencia in ei9 ulguſ in ore cui9 ſatis multiplicat hoc dictu reſonat communiter q diminutu e aut pfectu. Ex quo patet q per ipm no denotat heu maior noticia de lapidiſ diſpoſicione q3 ſi dicet no facit q querit : et hoc gnaliſſimu e apud omeſ quiſ auru et argentu uiderut C.a xij

Seqt qb9 et qntiſ modiſ pot lapiſ confortari ul debilitari et de ſba uirtutis.

Dicimuſ igit q tot modiſ pot uirtuſ lapidiſ confortari q ul qb3 mois pot debilitari. Quia q mois dicit unu oppoitoru tot modis dicit : et reliquu ſicut notabilit cognoſcit p ſcienciā medior et extremor. Debilitat igit uirtuſ lapidiſ in gne duobus mois : primo qn ſuba argenti viui p virtute ferentis i corpore ab eode p debilitate minuit ſilicet calloris nalis hec enim ſba cui uirtuſ caloris in e dicit argenti uiui apho. Et qn noiat eſſentia corporiſ ul argenti uiui cum p ipm lapis nr ht eſſe in actu : et ſine illo non. Duo igit ſt ſubiecta uirtutis ut patuit ſupra ſilicet corpuſ qd e ſubiectu in ate uirtutis influentis. Cu igit ſubſtantia ipiuſ corporiſ minuit ul ſpus necce e uirtute debilitari et cueta etiam eminencia dicunt debilitari et q ad utilitate ſunt calloreſ mediocres igniſ innaturaliſ et artificialiſ ut communiſ igniſ qn3 cum humiditate et frequenti exercicio. Et qn3 cum ſiccitate immoderata. Et q dicunt debilitare uſq3 ad toti9 rei deſtructione3 ſt imoderate ſiccitateſ et excellentes caliditateſ extremor ul uniuerſaliter cetera alia q minuut corpora exquibuſ pate pot cuilib intuenti q per oppoſitum confortant eam illa q non ſolu augent ſulphuris ſba3 ſi etia ſpiritum ſiue p ſe ut allimentu q corpuſ ſumit ab argento uiuo p uirtute3 ſua3 uegetatiua3 in reductio ul p ſubſtancia quam ſpus aſſumut ul ſpumat p uirtute elementatiua ut tranſſubſtanciari ualeant in corpuſ nouu aut p accns ut p ſupdicta ex cura moderata. fili oiu3 rer in nalui moderat9 uſus ſuo mo confortat uirtutem in oibuſ rebuſ mondi et illa mltiplicat ut in lapide nro q ſecreta nalia detegit qr tenet inſe ſecreta nalia cohopta : et oculta q oclis nris uidimuſ pps et manibuſ probauimuſ expientijs certis. Et hec oia pdicta intelligaſ ſup rebus q ſeperat et aproximat ad generandu ul calore nale3 augmentandu p confortacione3 ul ad tempandu elixir p nale3 fixatione. Primo mo debilitat uirtuſ qn ſubiectu ei9 alterat inqualitatib9 tranſeundo de nali ad in nale3 probat q iſte ſecunduſ moduſ occidit ſup lapſſu corporis a uero tempamento : neq3 ee repit intempamtiſ tam naliter ut in auro ta artificialiter : ut in elixir pfecto : Virtus ergo corporiſ. Secundo mo debelitat qn ſpus aut corpuſ deſcendut a nali diſpoſitione ipor per q ia patet corpuſ ul ſpiuſ alterari in nalit tot modis debilitat uirtus lapidiſ racio eiuſ eſt qr no uiget niſi p ſubſtancia hor duor ſufficiente nalit diſpoſita. Et ideo qcqd in natalit diſponit dibilitat uirtute p oppoitu3 qcq3 ad diſpoſicione nale3 reducet confortabit eunde. Conſtat aut q corpuſ aut ſulphur aut medicina poſſunt in naliter diſponi p malicia complexioniſ compoſitioniſ et ſolucionis continuatis. Et in mercurio crudo confortabit uirtuſ p calefaciens digerenſ : Et decoquendo materiaſ crudaſ : et remaru

quod modis potest

dataſ p frigiditatē pp quod terra metallica aut argenti uiui aut ſulphuris q̄ patit̄
debilitatē pp deffectum calloriſ n̄alis. a ſiccitate. ipām confortāt reſ humide magis
approximante ad n̄am illoꝝ ac amara et pontica debilitant qr groſſa et terreſtra
ſicca et contra n̄az calidiſſima. Similiter terra in cuiꝰ contentiua calor . n̄alis ſiue
ſpūſ debilitat̄ propter in n̄alem caliditatē illā confortat aqua mercurij : et ipām re-
tinet. p p̄mā aquam mercurij confortant̄ corpora per caliditatē p̄mi gradus ul ſi
Cetera uō calide ſumpta in primo reductioniſ gradu debelitare ampliꝰ nec minus
q̄ꝰ in ſo ſumpta adhuc debelitare niſi p̄uſ per ſiam ſublime p̄paracionis reductiōez
cum qua p̄ma mercurij dicta confortat̄. ſi uero p leuitatē in n̄alez in ſcienter de
bilitaſ uirtutē ut interra ul in lapide h̄itua te ip̄m ad cognitionē erroris corri
gendo ip̄uz cū aſperatis et abſtertiuiſ ſicut ē aqua mercurij. Quod aūt debili
tat̄ pp extenſas exaſpaciones recedit ad amaritudinē et confortando dulceſſit
cū vltimiſ confortatiuis ut cū oleo lapidiſ: et igne . Spūs tot modiſ alterari poſ
ſunt q· ſunt qualitateſ q̄ requirunt̄ ad eoꝝ pfectionez ſiue tēpamtuz harꝝ aūt
quedam ſunt tingibileſ ut omēſ qualitates complexionaleſ queda uiſibiles ut
limoſitaſ ul claritas quenda complexionales tactuſ ut groſſitieſ et ſubtilitas.
Et q̄nda olfatuſ aromaticitas fetiditas ut fetor et inſipiditas ul inſipidior ul
ul in olophabilitaſ ſpūs uero metallici n̄aliter diſponunt̄ odoribus p̄dictis licet
eoꝝ ſuauitateſ ſipide cū eoꝝ ſubtilitate uehementer confortant. Poſſunt ſpūs
tempamtuz egredi qualitatū : itaqz quodlz corpuſ . exinde quantuz ē ex pte ſpi
rituum debilitat̄ virtuſ corporiſ. Et oppoſita poſſunt ſibi reſtitui tempamtuz ut
uirtus confortabit̄ parimō illā debilitant cūctaqz obſcurant ingroſſacionē rerūz
elem̄tatarꝝ. Et iō p̄cipimuſ tibi bn̄e rectificare elementa p̄uſqz conuingant̄ nec i
coꝝ terminacione obtineāt colorē fuſcū ſed potius illū q eſt extremitas pſpicuit̄
miñati calido n̄ali propo; h̄ente fulgorē qī incorporatuz collori cū cōdēſacioē in cor
puſ. Cauſa autē qr p ſpicuū nitet et fulget: ē qa denſitas eiꝰ ē recipē in p̄paracio
ne ſicut potencia propūz actū recipit vnde talis nitor ul fulgor ſemp conſtat ex
aliquo ſubtili terminato et condenſatū in metallū. Et quanto pluſ aqueum argēti
uiui in metallis eſt ſubtiliuſ puriuſ et denſius tanto plus nitiduis fulgentius
et ſplendidiꝰ eſt queadmoz n̄ā cuilibet non ceſſat demoſtrare in auro q
generauit. Ex quo patet q· illa que inluminant confortāt et ſb̄tilitatē n̄alez
ul groſſitiem corrigunt. Similiter eo q, ex pte ſpūm debilitant q̄cūqz ſic
inficiant eoſ aut aufferant puritatē et ſuauitatē ſulphuris fragantie qa
p illam puritatem inqua fragantie ſuauitaſ lapidis n̄aliter fondat̄ delecta
biliſſimuz corpuſ exiſtit. Et iō confortat uirtutez qdqd eis puritatē reſti
tuit nō ſolū p ablucionē reꝝ inficientiū. Sed p admiſtionez etiā uaporoꝝ
ut fermentoꝝ ac aq̄ et aeris mercurij nō fixoruz informatorꝝqꝫ puritate ſb̄e
uiſqꝫ h̄entis puritatez conformē puritate eoꝝ ut auri et argentū q̄ ſt illumi
nancia ſpūſ proprio ſplendore iam purificata p̄pa puritate ut aqua mercurij
Ex hijs patet q· et in corruptione ul uirtutiſ debilitatione ignorat ſimiliter
ip̄iuſ multiplicationē q̄ fit p confortacionē h̄t neccessario non ſolū in lapide ſ
etiam in humaniſ corporibuſ penituſ ignorare. Sequencia

O Medice ſi habes memoriā ad recolligendū intellectū ad intelligēn[dum] voluntatē ad di
ligendū· Et aureſ ad audiendū: oculos ad uidendū· et os ad loquendū ē let legen
incлина et capita applica ſenſuſ tuoſ et recollas et intelligas diligas audias uideas
p lege et retineaſ. Nam cū iſta ars ſit de nūo quadriuuiali ad inueſtiganda nā ſecreta i
penetranda ſine quibuſ inſtrumētiſ directe integrari nō ualeat totiaus medicine fondam
tum illa ſub ſuis certis pncipijs plenarie cōphendit uelut patebit electio legenti
cui donū largit̄ p grāz et intuenciā ſcienti ipaz reducē ad quotidianā: et neccīam me
dicinam Quare principia hui⁹ ſcientie gn̄alia et reductibilia effigie ad pncipia me
dicine reſpectū corporū humanoꝝ paſſibiliū quib⁹ medicina debet applicari ſed h[oc]
pauci obſuant et pauci obſuare ſciunt cum ignorant artis pncipia ſupdicta Et
ideo cum cauſa tenaciſ cupiditatiſ et lucri ſine dictis pncipijs ad miſteriū hui⁹ artis i
troire nitunt̄ pp fallaciaz opōniſ credunt fallē ſcienciaz et contemtibillē credūt
eandem Intellige ergo hāc theoricā et incipias opari nā cū illa corrigeſ errores tu
os cum fueriſ in ope et ſine illa non Nec diſtat a te teſtamentū nam chauernas
hui⁹ theorice aperit et reuellat cū certiſ opōnibuſ notiſ hēas cor ad practicaz.

De diuiſione huiuſ magiſterij· C[apitul]a·xiij·

M Agiſterium hui⁹ in quatuor diuidit ptes: q⁹ ſūt quatuor pncipia practicalia: p
ma eniz parſ oſtendit modū gratillandi et ſubtiliandi groſſūz p liquēfactionez
ellementacionē diſſolucionē et lapidiſ ſeparacionē p quatuor elementa: ſecū
da ps oſtendit modū alleuiari ponderoſum p diſtillaciones rarefactioneſ calcinacioēſ
condenſacioneſ inhumanaciones ſoluciones congellaciones et animaciones q̄ ſt̄ p
paracioneſ elementoꝝ: tercia ps oſtendit modum lenificari aſpū et lapidiſ nutimen
tum p imbibicioneſ decoctioneſ aſſacioneſ inhumanationeſ et lapidiſ ſublimacioneſ: q[ua]r
ta ps oſtendit dulcifiendi amarū· et maturandi crudū p reductioneſ impgnacioēs
inhumanacioneſ fomentaciones aiaciones fixaciones· et inceraciones· Verum ſi g[ro]ſ
ſum faciſ grauie p diſſolucionē· et ponderoſum leue p leuigacionē ſeu rarefactionez
aſpumq[ue] leue p reductionē· et amarū dulce p maturacionē· et uollatille fixum
hēbiſ completū magiſterium Seqt̄ nārratio per complexionē pncipioꝝ· C[apitul]a·xiiij·

C Um igit̄ conſtat ut ſupdictū eſt artem incoanda ſi uiſ certis determinatis
pncipijs Ad iſta pncipia recurras tāq̄ pratice plenitudiniſ effectiua Sed q[ui]a
pincipia practicalia ſecundi regiminis nō valet regi nec pfici uel uti nec me
dium abſq[ue] ſuis extremiſ quibuſ ipm neccāio oportet integrari· Ex illiſ igit̄ de
clarando miſtico et apto ſermone alterū altero nullomō diffugienſ a practica ar
ticuli proceſſu breuiter formabunt̄: et pmo de pmo practicali principio cū ſuis
quatuor pmiſ pncipijs materialibuſ et euiſ principio demoſtratiuo q⁹ ē ingredo ſi
ne quo gubernari non pōt C[apitul]a xv.

Seqt̄ de pmo practicali pncipio: et quō p pmā ſublimacionē depurat̄ mercurij⁹

D Epuracio mercurij p primā ſublimacionē ē ut ſumaſ ptē vnā de D et di
midiā de C et diſtilla aquā p illū modū q̄m nā regrit et ut explicauim⁹
in nr̄o teſtamto: In capitullo q⁹ incipit. Fili tu in uirtute de A pmo recipe
partē vnā de D et dimediā de C et r in hac aqua tali pone mercurii teſta
mentarii: deinde ſepa aquā p ſublimacionē totā: poſtea ſblima ipm donec ſit al
biſſimuſ· Separamuſ aūt in dn̄o yh̄u xp̄o quod ad huc ſublimabit̄ ad maiora

p̱ ſublimacioneſ p̃parationũ gradus cũ adductione rei tingentis et pficientis ipm
et cui⁹ anima exaltabit̃ in gloria amen . **Sequitur de conuerſione elemtorum
et de prima coniũctione ſpũs cũ corpore et de eiuſ exuberatione. C.ᵃ xvi.**

Qum tribuſ igit̃ uncijs talis mercurij mitte tantũdez puriſſimiſ ſolis ĩ aqua ſua
liquefacti et ſupfonde duas ũł treſ lib. q̃ meli⁹ ẽ p̃dicte aque mercurij a qua
fuit ſepatuſ et rectificatus et mox coopi os cucurbite cum ſuo coopclo uitro
ſine aliqua opillatione donec ceſſauerit cum cera comuni callefacta et in balneũ
ponat̃ et ibidem tribuſ diebuſ et noctibuſ ſtare pmittat̃. Deinde ſepara aquam p̱
diſtillationẽ cum igne equaliter continuato de ſegatura . Cũ aũt ceſſauerit diſti
lare uidebiſ in fondo corpuſ nigrũ piciſ ſiſe nigre ũł olei ſubnigri . Si uero corpuſ
q̃ coniũctũ fuit cũ mercurio fuerit lunare ad albũ illũ nidũz erit nigrũ . nec eſt
donec terra ſoliſ cũ terra lune fuit coniucta . Quinymo in ſui p̃ncipio ẽ ad mõz
ſaliſ cum uiſcoſitate ſua q̃ ẽ ad modũ olei ſubnigri cui⁹ humiditas neqt ſe para
ri p̱ aquam ĩ omnibuſ exp̃ſſatis in nr̃o teſtamẽto in capitullo de aiatiõe elementorꝫ
et alibi de rectificatione eorꝫdez . Sepa igr̃ humorẽ illũ p ignẽ ſiccũ collocando
vaſ ſup cinereſ : et recipe humiditatẽ illã ad ptẽ qui ẽ aer . Cum ſit maiori callore
aiatuſ q̃ꝫ aqua . Caueaſ fili quid faciaſ in hoc paſſu : vide ne materia rubeat
primo calore : et tincture conburant̃ qm̃ nũq̃ poſſunt ſeparari tincture ĩ co
mode niſi p̱ aquã et ignẽ paulatĩ : et paulatĩ : ita q̃ igniſ ſiue tincture ſemp
occultant̃ in uentre aque ne occulis uideant̃ . Si uõ corpuſ calcinaueriſ ulteri⁹
ſine humore rubificabit̃ et propetas ſulphuris aduret̃ cũ nõ hẽat retinaculũ
q̃ ipm̃ in uentre ſuo auferat et a combuſtione defendat : Defende ergo ipm̃ a cõ
buſtione in ponendo de eo cũ humore ſuo : ante quã conueniat rubedo : et ap
propa ſibi ignẽ de ſeraturiſ extrahendo ſemp ſibi humiditatẽ paulatĩ et paula
tim deſiccando materiã : Nam ſic ipã patitur et corpus corrumpit̃ : et videbis
qualiter mã mutabit̃ de colore in colorẽ in iſta putrefactione , ſcilicet ĩ uiridita
tem q̃ ẽ vnũ de ſigniſ peregriniſ depẽdentibuſ a primo p̃ncipio demoſtratiuo ad
album . Sed ad rubeũ nigredo appebit poſt citrinitatem : q̃r cũ corpuſ a ſuis
ſpiritib⁹ humidiſ euacuat̃ : ita patitur q̃ de collore ĩ collore tranſmutat̃ . Deffẽ
de igr̃ ipm̃ a combuſtione ſemp ne calor nãlis in aliquo ſuffocet̃ et propetaſ mercurij
ad urat̃ : ut uidet̃ quantũ in diſſolucione tollerare põt tm̃ aſſando decoq̃ et non
pluſ q̃r ſtatim rubificaret̃ . Et q̃ntũ corpuſ aſſando de humiditatẽ deffiat tm̃ iterꝫ
imbibendo diſſolue et hoc faciens nã cupienſ recuperare depditũ ſiĉ exp̃ſſe no
tauimuſ theorice in nr̃o teſtamento : Et hĩc ad plenũ demoſtrabimus ad modũ
practice ut uidebit̃ inferiuſ . Cum ergo uideris corpuſ ſiccũ ſi ad albũ ſubca
lore uiridi : Si ad rubeũ ſub calore nigro ſbtrahe ignẽ et pmitte infrigidari .
Quo infrigidato infonde aquam ſup terrã ſiccaꝫ et ſtatim in balneo pone ad
diſtillandũꝫ recipiendo aquaꝫ p̱ ignẽm equaliter continuatũ . qua diſtillata ui
debiſ in fondo vaſis paſſionem uacui q̃ corpuſ patiebat̃ per calcinacionẽ in ſui rare
factione aqua tracta in aere ſepa illũ iterꝫ p̱ cinereſ euacuando et rarefactiendo
corpuſ a ſuo ſpũ cum calcinatione iam ſupradicta m̃o phĩ . et qualib3 uice pone
aerem cum aqua ad partem in fiala figilata bene uitreata .

Sequit̃ de documẽto reiteracionis. C.ᵃ xvii.

Illi omēſ iſtaſ opōneſ uice poſt uicem tribuſ uł quatuor uicibus reiterabis qm̄ aqua per pluireſ tales opōnes elementat̄ et deꝓpa ſibi corporiſ in ipā deſſondit et corpꝰ p minima corrūpit et in aqua ꝓpetatis aeriſ augmentat̄: ut poſt in ſuam nāa pattifactionē conuertat̄ reitera igit̄ p̄dictaſ contritioneſ nāles inbibitiones et decoc tioneſ et eriſ in linea ſecrete diſſolutionis

Seqt̄ de unione et ellemētatione ſecūda: et p̄mo de diſtinctiōe lr̄ar alphabeta liuni. C. xviij

Per hanc igit̄ diſtinctione uolumuſ qꝰ V. ſignificet calorem furni ſecreti et oēs ſuaſ ꝓpetateſ que ſunt attractio. animatio. inſpiratio ſimpx. uiuificatio. in humanatio: et coniunctio ſpiritus cū corpore ſine diuiſione. Et p X. uolumꝰ ſignificare ignē ſicci cinerū tā de ſeratura quā de carbonibuſ: et ceteraſ ſuas opo neſ que ſt̄ mortificatio calcinatio rarefactio retentio ſpiritus et ſeparatio. Et V ſignificare uolumuſ callorē balnei: et omēſ ſuaſ ꝓpetateſ q̄ ſt̄ ellemētatio rarifi catio uiuificatio ablutio diſtillatio animatio et ſpirituū ſepatio: Et p Ç. nullam alliam intelligimuſ opōnez: niſi ſolū liquoriſ euacuationē in aliud vas ſubtiliter ſiue ſepationem uł totiuſ ſubſtantie corporis liquefactio. harꝫ uero litterarꝫ ſigni ficationeſ cum oībuſ ſuiſ ꝓpetatibꝰ oportet te ſcire cordetenuſ qr aliter nō poſſet bene practicare ſecundū curſum nr̄e: Nec ꝓpetaſ illorꝫ opōnū bene diſponere n̄ per cognitā potenciā quā deſignat ſignifficationes lr̄arꝫ. Qua propter iſtam po tenciam oportet quelibꝫ artiſtā in magiſterio ſc̄m exigenciā nr̄e firmiter cogno ſcē ut illa p̄cognita noſcat vireſ eius ad ſui pfectionez prudenter dirigē in qualibꝫ ſui opōne.

Seqt̄ de rarefactione aq̄: et eiꝰ ſubtiliatione. Cᵃ. xviiij

Rarefactio huiꝰ aque fit p binā diſtillationē in balneo p ſe et ſine corpore. diſ tilla ergo eam biſ cum igne lentiſſimo bene continuato. fereſ uero quas fiunt ſerua inqualibꝫ diſtillatione et collige cū terra ſupra calcinata.

Sequit̄ de condenſatione ſpūs et rarefactione corporiſ. Cᵐ. xx.

Cum igit̄ opuſ inceptū continuare uolueris: et iā ſupdictas opōnes cōpleueris. Sume corpus in illa hultima decoctione ſupiꝰ facta quā aſſationē phicam appellamuſ: et infonde ibidem quartā ptē aque p̄me rarefacte ſic ut p̄mit titur et claude cum cooptorio et cera: deinde ponat̄ ad digerendū cū V. per treſ dieſ. Ab hinc uero caute ſeparet̄ quod liq̄factū eſt in aqua p Ç. in alia cu curbita bene nitida ſcilicet in illa in qua aqua extitit rarefacta et illā cū ſimiliter claude cum ſuo proprio coopculo et cera et conſerua illud in digeſtione de V.

Sequit̄ de euatione corporis p ſpūuꝫ attrationem. Cᵃ. xxi.

Poſtea ſume corpuſ qꝰ ſupiꝰ remāſit a p̄mo p Y. qꝰ ē aq̄ frigidiuſ ī nā: et ne ipā nā calida aerea confondat̄ que p expulſiōez exhit̄ fortiorē

Sequit̄ de diſtillatione et rectificatione aeriſ et corporiſ mortificationē. Cᵃ. xxij

Cum uero p eiꝰ ceſſauerit diſtillatio repone ipm̄ ad X. caute continuaſ et q de eo in nā aeriſ diſtillauerit pone ad ptez hoc eſt cū alio aere redigaſ et ſerua et reſpiciaſ corpuſ ne igniſ igneat recollendo p̄ncipia demoſtratiua quibꝫ practica dirigat̄ et gubernat̄: nam omēſ colloreſ collaudandi in hoc ſunt dein pta rubedinē donec fueris in fine poſt inceraciōnē. Caueas igit̄ ne corpus in beat ante omēſ colloreſ alios p ignē alienum

Seqt̄ de inhumanatione uiuificatione et liq̄factione corpis mortificati. Cᵃ. xxiij

Hic tractatur de ſolutione ſub ...ua ... uſque ad capitulū xxxij ... ſolutionē etiam ... in prac tica ... in cap ... incipit ... poſt ... in capitulo ... et ...

Liquefactio corporiſ et continuare cum minutas et calidioreſ ptes per calcinacionẽ
in unum cũ humiditate bñfictio pſume reſiduũ aque pme rarefacte et de ea ſup
teriã infunde terciam ptẽ illiuſ ita q̃ illa tercia pſ natet ut ſupemineat uno bo
no digito ſup corpuſ: deinde opilet̃ os vaſis protinuſ cũ ſuo coopculo et cera et
in digeſtione de V. tñ. duo pmittat̃ ǁ Sequit̃ de decoctione aque q̃ remãſerit in corpore p.V. C.^a xxiiij

¶ De ſeparacione corporiſ unificati a nõ unificato. C.^a xxiiij.

Poſtmodũ uero q̃ liq̃factũ eſt de corpore i aq̃ ſeparet̃ caute .c. et liſ in uaſe uitreo inquo aliũ ſeparaſti liquorẽ et caue ne aqua ſuæ liqr turbet̃ pfrõ[?] ... declinationis uaſis. Quo ſeparato et uaſe opilato ut dictũ ẽ cũ tota ſua mã mox indigeſtione V. reponat̃ et ibidẽ ſoluet̃ donec ſui ſeparationiſ tps adueniat.

Sicut enim dictũ eſt ſupi⁹ in capitullo q̃ incipit poſtea
ſume ſic ſimiliter in iſto facies neq̃ plus neq̃ minus
Sequit̃ de aeriſ decoctione et mortificacione terre p calcinacionẽ C.^a xxvi. extinctione
Eodem mõ fili procedas ad aerem humidũ ſeparandũ p cinereſ: et ad mortifi
candum ſicut dictum ẽ in capitullo. Cum uero et c̃. nichil addito nichil
q̃ remoto Seqt̃ de inhumacione et unificacione corporiſ p.V. Cap.^a xxvij
Sic corpuſ contritũ uel aſſatũ: et in eo mediã ptẽ aq̃ que remãſit de aliis i
humanacionibuſ infonde itaq̃ vno digito ſupemineat abſolute. Demũ pro
cede ut diximus in capitullo q̃ incipit. liquefactio corporis et c̃. Et in aliis
q̃ p.V. formaliter adimplent̃: Filii talibus inbibitionib⁹ corpora mollificat̃ poſt
eorũ contrictione. Contere igit̃ corpuſ igne ſolo ſcilicet q̃ illiq̃factum et ei partes
ſubtilia ut corpuſ et ſpũs adinuicẽ complent̃ nouiũq̃ imbibunt̃ p aquã molli
ficant̃. Et quanto pluſ teres tanto pluſ mollificas et quanto plus mollificaſ: tanto
pluſ magiſ ptes groſſas ſubtilias quouſq̃ domet̃ aĩs diruant̃ et ad inuicẽ diui
dant̃ qr ſpũs aĩm corpore tũc inpaſtat̃: et illa q̃ inpaſtant̃ tũc liquefiũt: et ex
toto ſoluunt̃ et inpaſtatio tũc liq̃factio cũ nimia et ſbtili contrictione incerati
one et aſſacione corporiſ cũ ſpiritibuſ. Quoniã nã p contrictiones et aſſacões
diuidit ptes ligatas cũ viſcoſitate aque que eſt in corporibus: et ab eiſ reſoluit
p minima. Vnde corpora ſoluta ad nãm ſpũs ſunt redacta licet magis fixa hic
autẽ ſpũſ ẽ pticipanſ duabuſ extremitatibus in nã taq̃ in ſe extrema retinẽs
ſcilicet ſpiritualitatẽ et corporitatẽ fixionẽ et uolatitatẽ. Et ideo ſi aliquo mõ pteſ
illiuſ inſpiſſent̃ p ignẽ non pmittit ſe corrũpi. nec p ingreſſionẽ furioſe flãme
in illũ ſe infimũ patit̃ ulteri⁹ eleuari qr rarefictionez ſui nõ ſuffert pp̃ter dẽ
ſitatẽ et ad duſtionis carenciã q̃ per ſulfuritatẽ q̃ nõ hẽ pficit̃. Et ideo cũ igit̃
eſt tinctura rubedinis tingenſ pfectiſſime nec recedit a ſuo mixto: nec ſepat̃
ſicut nec aqua mixta aqua qr nã lectat̃ nã quẽadmodũ ſponſus cũ ſpõſa co
pulat̃. Preterea cũ ipe ſit omogeneuſ in nã aud remanet totus ſolutus i
igne fixuſ aut cũ ſua ſbã recedit infumũ cũ ſit incombuſtibilis et aereuſ q̃
eſt ſignuz pfectioniſ. Ideo ſi in terra ſulfurea ipm miſcueriſ calefactũ ſupi⁹ aſcẽ
dent et ſublimabit̃. Et ſi iſtã ſublimacionẽ reiteraſ cũ continuacione phica
ſup terrã ſuam nimiũ depurabit̃. Quoq̃ et inſpiſſabit̃ ac gradatiz in
album ſulphur congellabit̃. Diſſolue igit̃ corpora et q̃ q̃ns inueneſ. Que
uero ptes non diſſoluunt̃ nõ hñt vnde ſubtiliari poſſunt niſi illaſ molli
fices. Ex quo patet correlaut̃ q̃ indigeſ ſcilicet ut in ſolucione lapidis cũ
reiteratione laboriſ ſuas ptes purioreſ diſgregaſ ab impuriſ. Nã amica ſep
eſt turpitudiniſ illa pſ que nõ conuenit ſuo toto. Separa igit̃ q̃ grauioriſ ſt
nature ut illiſ abiectis opus cũ leuioribus pficiat̃ p eundẽ illũ modũ q̃m diximuſ in capitulo quod diximuſ et incipit ſicut eniz d̃ c̃. et in ſimilib⁹ aliis Cap.^lis

Procedere

procedẽ non dubiteſ q̃m in m̃o agendi totũ ẽ idẽ ordine quẽ obſeruare p̃pimus
in capitulo q̃ incipit . Sic enim et cͤ . et in alijs ſimilib⁹ capitullis q̃ complentur per
V . in practica huiꝰ capituli obſeruare ptractes . Cum nulla differencia exiſtat in
ter ordineſ q̃ complentur p V . Queadmodũ in alijs capitullis formatis p X
ita quoq; faciaſ in p̃nti / neq; pluſ neq; minuſ dirigendo practicã tuã cum
p̃ncipijs demoſtratiuiſ cauendo ne corpuſ rubificetur.

Sequencia.

Hiis illam eadem practicã q̃ʒ in capitullis formatiſ p V obſeruabis plenarie
in iſto capitullo obſeruare conens infondendo reſiduũ totiuſ aq̃ q̃ remanſit
de ceteris in buiationib⁹ et oppilando vas cum cera et uitreo coopclo et de
inũ ponendo totum in digeſtione de V . et cũ hoc hẽbiſ rotã p̃mã finitã de
conuerſione elementorꝫ adinuicẽ . Iſte quidẽ opꝰ quaſ philoſophi nõ ſub
completa ſermoniſ ſerie nec ſub tegimento ut qs forte putaret malicie ul ne
q̃cie ſed ſub elleĩnti prudentia in duas ñales et extremas operaciones uellut
omniũ limitteſ includentes totiꝰ ñe Fabricã q̃ ſunt condenſacio et rarefactio
notabiliter diuiſerũt . Quanto igitur fili cariſſime hanc rotã rotare faciaſ integrã
tanto nobilioriſ actiuitatiſ ſeu uirtutis erit mediane materia . Et quanto nobili
or erit eiuſ ſubſtancia et ſubtilior tanto ad ſuſceptionẽ forme erit habilior . P
oppoſitũ uero quanto magiſ erit compatior et terreſtrior et a ſublimi ñã remotiõ
tanto ad ſuſceptionẽ impreſſionũ formaliũ procul dubio erit debilior . Vnde p̃ncipi
um diuiſionis et alienacioniſ in rebuſ ñalib; et minoracionis ẽ ſemp mã cũ ipa
ſit cã indiuiduacioniſ rerꝫ . Et ideo patet q̃ diuiſio ſpẽi p indiuidua ẽ ſm mãm
et nõ ſecũduʒ formã tñ ſemp appropias ſibi ppã formã ſm genus ſuũ mediã
te opone ñe . Et illud ideo q̃r ſemp forma accidentalis indiget forma ſubſtã
ciali ut ſit cã forme accidentalis . id circo ſm exigentiã forme q̃ eſt ĩ p̃ueniẽ
inẽ oportet te p̃mo illã diſponẽ et p̃parare p ſublimacionẽ depuracionẽ et ſim
plicitatẽ anteq̃ʒ de illa fiat ignis **Sequitur de auſamento artificiſ per doctri**

Si uero aliq̃d de corpore arido et groſſo adhuc reſtaret **nam. C.ª xxviij.**
ſuũ reſiſteret ad uiuificandũ ad linphas aqua deficiente nũduʒ conuſio rote
elementorꝫ procul dubio ẽ pfecta : et niſi pficiat ſtructura ſeu machinã
huiꝰ p̃ncipij penituſ detruetur . Q̃a nullũ agens accedenſ ad ſimilitudinẽ forẽ
corporeẽ ñalis pficiat materiam niſi homogeneã totã reddat eã et hoc per
figuraſ rote p̃me conuerſioniſ ellementorꝫ adinuicẽ ſicut hic ad plenũ et ĩ
nrõ declarauimꝰ teſtamento **Sequitur m̃o pficien rotam ĩpfectã . C.ª xxviiij.**

Sume igitur fili cariſſime cum intrinſicorꝫ p̃ncipiorꝫ noticia p memoriã
intellectũ et uoluntatẽ corpus liquefactuʒ aĩatuʒ et uiuificatuʒ q̃ poſu
iſti in digeſtione de V . Et remoto cooptorio protinuſ ſibi ſupponatur
allembicuſ et luta cũ cera iuncturã . Ab hinc uero ſepa aquã p V uſq;
ad mediã p̃tẽ ſui **Sequitur de decoctione aque q̃ remanſit in corpore.**

Modo expedit euacuare corpuſ q̃ remãſit in uia pfectioniſ a ſuis ſpiritib⁹
ut calcinetur et mortificetur ab hoc ut maiorẽ queat inſe recuperare ra
ritatẽ p quã maiorẽ attrahit humiditatẽ uſq; ad profondiũ corporiſ alte
ratiuiſ . Id circo ſume illud et ipm tracta p moduʒ q̃ dictuſ eſt in Capitullis

formatiſ p Y. Sequit̃ de coctione aeris et mortificacione corporiſ. xxx Cᵃ

IN digeſtione hui⁹ opiſ particulariter tebeaſ fili cariſſime ſic̃ diximuſ in
ſup̃dictiſ capitullis formatiſ p X. neqʒ pluſ neqʒ minuſ cauendo ne tincte
comburant / nam p talẽ contrictionẽ et aſſacionẽ diuidunt̃ partes ligate
cũ uiſcoſitate aque q̃ eſt in corporib⁹ Sequit̃ de ĩ humanacione et uiuificaci=

TAli ... uero ordine pficiat̃ practica hui⁹ capituli / one corporis. p. V. Cᵃ. xxxi.
uelut de ceteriſ formatis p V. breuiter ẽ oñſũ et ſic per talẽ conuer
ſionẽ corpora mortua ad nãm uiuã ſpũs ſunt redacta et qa mixta nũ =
q̃ unuʒ ab alio ſeparat̃ Sequencia.

FIli ſi aduc aliquã uidebiſ partẽ corporiſ circuraliter p hoc p̃ncipiũ piac
tecale non totam uelim lymphã conuerſaʒ aut ſub hõgeneoꝝ genere
nõ contenta mox ſume ptẽ illã: et ſine timore audacter illaʒ pone in unã
paruã kymiã cuiuſ fondus ſit luctat⁹ luto forti et tenui. Demũ colloca ipãʒ
in ſuũ furnellũ poſt applica ſibi ignez triũ candellaꝝ ul̃ quatuor. li. xiᵐ
ita q̃ flamã tangat cui⁹qʒ inmediate huic et inde fonduʒ cucurbite ſeu
kimie. Talem ignem ſibi continua durando prope vas donec tũ calore
corpuſ uideriſ liq̃factũ q̃ formare infra tres ul̃ quatuor horaſ efficietur:
et recipe ſudorẽ quem emittet in receptorio q̃ʒ uiſ ſit inſenſibilis quo ad
oculum. ſcilicet viſuſ et pone ſeorſuʒ Sequencia

STatim qʒ cũ corpuſ uideriſ liq̃factũ ſbtrahe ignẽ. et p̃mitte infrigida
ri. Cum autẽ ſenſerit ſe aere frigido circundatum remiſſione calloriſ
moꝝ congelabit̃ ad modũ fere ſulphuris fuſi hñteʒ collorẽ cineriſ q̃i nigri
et hoc ẽ propuʒ ſulfuris ſcilicet liquari in calido: et congelari infrigido. ✗
Fili hic eſt ſulphur hic eſt colluber iſte eſt draco deuorans leo rugiens
et gladiuſ accutuſ omĩa ſcindens et mortificanſ et conſtringẽs ac ſe ipſũ
reſuſcitanſ. Sequencia.

SVme igit̃ nebulã ex eo quã peperit tenebroſaʒ infundendo ſup illud de
aqua ſua ſepata p Y. q⁹ ſup emineat quatuor digitis ul̃ ſaltẽ duob⁹
nam in ictu oculi in aquaʒ puriſſimã conuertet̃. Tallib⁹ autẽ cautellis
obſeruatiſ pficit tota conuerſioniſ elementoꝝ ad inuicẽ q̃ una ex quatuõ
figuriſ exiſtit quibuſ complet̃ figura magne circulacionis quã tradimus
in nr̃o teſtam̃to De effectu primi regiminis et de hũanacione et uiuificati
one Cᵃ. xxxij.

FIli effectuſ et intencio p̃mi regiminiſ ẽ q⁹ uirtus argenti uiui dnet̃
ſup uireſ ſulfuriſ ad hoc q⁹ uireſ uni⁹ patiat̃ paſſionẽ p uireſ alterius
et illaſ in ſuã nãʒ conuertat: q̃r qñ nos uolum⁹ q⁹ argentũ uiuũ p uirtu
tem puri ſulfuriſ utiliter et pfecte congelet̃ expedit de neccitate q⁹ in hoc nos
p̃monnitemur nãm ſcilicet q⁹ uirtutes ſulfuris intrent in ſbãʒ argenti uiui.
Et hoc in cellula mentiſ cũ expiencia nobiliſ appetit⁹ debet recolligi / q̃r de
neccĩate oportet q⁹ corpuſ qd̃ ẽ p̃ncipale conuertenſ in conuertibile: et ſbãʒ
ſulphuriſ congelet̃. Et pp hoc recordare qd̃ dixim⁹ in nr̃o teſtamẽto q⁹ nullũ ar
gentũ uiuũ magiſ prompte conuertitur in ſbãʒ ſulfuriſ p diſſolucionẽ ſuf
ficienter fuerũt introducte. Nec aliquod ſulfur p̃oprius congelat argẽtũ

uiuum q̃ faciat illud in ſubã cui⁹ illud argentũ uiuũ fuit p ingeniũ artis
iam conuerſum qa tũc nã amplectit̃ ſuam nãʒ propãʒ : et amicabiliter letat̃
de illa magiſ q̃ faciat de extranea . Cum in omi tranſmutacione elemẽtoꝝ taliſ
ſep paſſio uadit ante tranſmutacionẽ ſbe qa ſi argentũ uiuũ tranſmutanſ uel
tranſmutaret p trãſmutatione inſe in oĩbuſ partibuſ ſulfuriſ tranſmutati ſali-
ret q̃ cũ illo uel in illo ſit añ tranſmutacionẽ illi⁹ mixtũ p minima ſic inpp-
um ſulfur : nõ urenſ albũ et rubeũ erit et hẽbit iſtud argentũ uiuũ mãʒ ꝑ
propãʒ p iſtũ modũ lapiſ cum magno ingenio aſcendit . a . terra in cellũ : et
iteꝝ deſcendit in terrã / nutrix illiuſ ẽ terra : et portat illã in uentre ſuo ſul-
fur in argentũ uiuũ . Quare fili hẽaſ noticiã paſſioniſ q̃ debet ꝓcedẽ ante
tranſmutacionẽ argenti viui : et ſuã opõnẽʒ ſʒ iſta opõ fit totiuſ ſi uirtuſ argẽ-
ti uiui fuerit adiuuata p ingeniũ nẽ : et artiſ ſup uirtutẽ ſulfuris cũ certo
et determinato modo opan̄ **De penultima practica q̃ ẽ de putrefactiõe
elementoꝝ in ſiml' conũſoꝝ in unũ coniunctoꝝ . C̃ xxxiij.**

IN tercio fili quã debeſ hẽre i pñti arte ẽ q̃ lapidẽ diſſolutũ tu accipiaſ
et in fumo ſecreto colloceſ ad hoc q̃ ibi putrefiat p . xL . dieſ et hoc fit
ad hoc q̃ aduſtioneſ et mortificationes quaſ corpũs in ſupdictiſ cõcuti-
onibuſ ſubſtulit a ſuiſ ſubſtancijſ liquidiſ et animatis p animacionẽ : et leuẽ
decoctionẽ tollant̃ Et ad hoc q̃ totum conuertat̃ : et fiat argentũ uiuũ qa
elementa ſulfurea mixta cum aquiſ argentoꝝ uiuoꝝ in ſimul alterentur
et in ſimul corrũpant̃ . Taliſ corruptio eſt nr̃i argenti uiui gñatio q̃ hẽri nõ
põt niſi poſt ſuam putrefactionẽ : q̃ eſt mater oĩuʒ reꝝ . Corpuſ ſapienter
p iſtã opõnẽʒ nãliter in argentũ uiuũ putreſcit : et qualitates illiuſ ſulphuree
humectant̃ : et in aerem conuertunt̃ ſicut ſalſuginoſum . Cũ oĩuʒ reꝝ natẽ
condimentũ notabile tempet̃ ad hoc q̃ poſtea dulce efficiat̃ Fili ꝑ ꝑmixtionẽ
reꝝ q̃ fit in iſta putrefactione conſurgit uł reſultat q̃dã viſ q̃ ſine dubio appel-
latur V^a eſſencia cũ ſua certa optima uirtute : q̃ cã mixtioniſ elementoꝝ exiſtit
et introductiua rei queſite . Ergo pro iſta ſciant omeſ artiſte hui⁹ artis q̃
ſpẽſ tranſmutari non poterũt ñ primo corpora ad pmã mãʒ ſciant reducẽ et
ſic ſciuit reducẽ tũc indiuidua illoꝝ in aliam formã q̃ erant pꝰ multu me-
liori ꝑmutabunt̃ p opõnẽʒ illoꝝ . Non tñ ſpeſ indiuiduoꝝ cũ magiſ ꝓpri
que ſint cauſe et prime q̃ omĩa corpora ſint elementaria : et ſint eſſencie in-
corruptibiliſ . Quare materia gñantiuʒ et corruptoꝝ tota ẽ vna pma mater
ia : et ideo ẽ ingẽnita : et incorruptibiliſ . Quare ſpẽs actiõibuſ ſenſibilibus
nũq̃ ſubiugant̃ nec p conſequenſ corruptioni ſʒ bene indiuidua q̃ ſt̃ pma
et propria mã ad genuſ metalli proxima : et ſpei illiuſ conſeruatiua q̃ depẽ-
det a pmordiali mã in proximiſ materijs nẽ que actionibuſ ſeu ſimilitudi-
nibuſ ſunt ſubiecte . Et ideo indiuidua taliuʒ mer̃ ſt̃ corruptibilia gñali-
ter : et uãbilia : hoc ẽ ſʒ aliq̃ antiquoꝝ phoruʒ dixerunt et affirmauerunt
pmordialẽ mãʒ nõ hẽre inſe formaʒ : et multi alij dixerũt purã eſſe in potẽcia
At tñ eſt in mã q̃dãʒ agenſ uniuerſale p quod ſue ſubſtancie aggregant̃ uni-
formiter ad corrũpenduʒ illaſ et generanduʒ . Qr̃ nullo mõ debet intelligi niſi
p ſenſum anologicum : et anagogicuʒ : ad uniũſalẽʒ formã q̃ ſicut ſpũs rũ re.

quinta participat · Et licet de argenti univerſali ſit induta uel ueſtita forma
ſimplr in actu nāliter in metallis : et hoc p potenciā mē ſimplicis productiuam
illius multiplicacionis uł augmenti in corporibus metalloꝝ ſicut facit ī corporibus
animaliū et plantaꝝ p ſe uenire nō pōt quouſq; pmo corpora ſoluta · et ꝑ totū hōge
nea in pma et ſubtili mā geniata al' genita ab agenti vłi clare ut pmo cū
proceſſu artis formaliter tranſmittit · Qr tūc exultat et corpora ſimplex du
ciuntur ad ſufficienciā in forma de qua erat illud anteq̃ corrūperet q̃ tū nullo
mō pōt corrūpi q non maneat in aliqua nāli forma · Et pp hoc ſoluta una
forma pma corporis et p elementacionē confuſa in mediū ſtatim corrupta illa in
troducit alia noua forma in ſulphur q̃ pma forma corrupta in mercurio eſt
in colore ſub nig̃ · in odore fetida in tactu ſubtilis et diſcontinua · In illa tali
mā ſimplici ſunt elementa quatuor compoſita ſepabilia et reſolutiua in aq̃m
mercurij · poſt putrefactionez dequque complete in leui igne q tincture nō cō
burant qr ſi elementa comburerent puaret effectu ſed tū in tali putrefactōne
complete non decoquit qr p coniūctionē illoꝝ inſimul generat terra mixta ſa
licet ſulfur et medicina oīuꝫ medicinaꝝ · Sed effectus iſti' putrefactionis ē
prope corruptio et nālis humiditas cū in nāli humiditate : qr in nālis caliditas
in mā metalli in qua applicata contrahit morā ut pualens in ſua actōne
illam menſurā q̃ uocat geometrica medietas ſemp putrefactionē cauſat
in liquoroſis ſubſtancijs et hoc ſine reſolutione humiditatis nālis metalli p
mo manent in ſba ſine conſumptione q̃ corrūpit in nālib' qualitatib' ſuis i
diſponendo quibus mō contrario efficit pro maiori pte · Sic mutat in nālis ca
lor complexionē ad illā q̃ ſbe metalli conuenit p oppōitū q nō potuerat
facē q̃ diu humiditas ſtetiſſet informata de nāli calore · Et pp hoc oportet
q pmo corrūpat nālem callorē ſub conſeruacione illius · Sꝫ qa portat illi'
eſt ſpūs oportet de necc̃itate q complexio illi' cōrumpat argentū uiuuꝫ
et hūiditatez nālez ſulphuris pp hoc qr illa cū illo reſoluatur : igit qn illā
uoluerīs informare coniūgat cū hūiditate et ſiccitate p quas recipit infor
macionē q̃ contrariat argento uiuo in nāli hūiditate ſulfuris · Deductio

ne eltoꝝ ī ſimul coniunctoꝝ et de ultia practica pmi regiminis q̃ ē p deaq̃ · Ca · xxxiiij ·

IN noīe dnī igit accipe compoſitū ſupi' dictū putrefactū · et p allebicū
pmo deſtilla aquā totaꝫ in balneo marie continuando ignē equalit cum
continuacione equali et informacione quouſq; p uirtutē illius ptes lapidis ſb
tiliores ad nām aqueitatis ſimplicis aproximantes ſolūmodo diſtillet · Ratio qr
elementa ſepant̃ ē ad hoc q qlibꝫ p ſe ipm : exigenciā ſue nē ppāret et lapis
magis aſſutilliet : et q poſtea rōne ſue ſubtilitatis firmius coniugat · Igit diu
de illa p ꝑmum regimen poſtea p ſecūdū purifica

De ſeparacione aeris et mortificacione terre · Ca · xxxv ·

Illi aer ſimplex cū ſuo igne diſtillat in cineribꝰ pp hoc qr maiorē ignitionem
ſuſtinet ſicut apparebit cū fueris in practica illos ſimplicē igneitatez ſuſtinere ·
Qr conuenit cauſales et magis groſſas ptes terreas p ſimplicē ignitionē ī altū
eleuari tūc accipias hoc q dī diſtillari cū tota ſua mā ſup cineres et diſtilla aerē
ad ptē cū continuato igne ſeratura bñ compoſite quouſq; totū p iſtam pmaꝫ uicez

recepiſ aerem cum igne ſimul mixto et in ſuis uiſceribuſ occultato: et illud qd
remanet in fondo vaſis combuſtū eſt ignis qui debet ſeparari a terra ſicca et nig

De humanacione corporiſ et uiuificacione C.a xxxvi.

Et qn̄ aer q debebat ſeparari p cineres fuit diſtillat: et corpus p calcinacōes fuit mortificatū et vaſ racionabiliter infrigidatū ſtati proices ſup illud corpuſ tantū de aqua ſua q de ſup natet quatuor digitis cū omnibus ſuiſ ſbantijs aereis quaſ ſupi⁹ collegeras: et ſtatim claude vas cū ſuo cooptorio: et in calore febrili ſignato p .V. dimitte fermenta p .vi. horaſ.

De ſeparacione corpiſ cū illo q remanet mortuū p ς. C.a xxxvij

Poſtea ſepara ſapienter aquam cū igne diſſolutā in illā p ς. et in alia cucurbita monda ſeruando cum bona cautella q illa aqua nō poſſit turbidari a ſuiſ fecibuſ rōne ſue ſeparacionis

De ſeparacione ſe aque de aere et de igne in ſuba. C.a xxxviij.

Accipe ergo mām lapidiſ liquida cū pacbā per ς et p illū modū p quē ſeparaſti aquam p̄mā in balneo ſic ad lentū ignē recipies iſtā ſecūdā ſubā ad ptē q cum iſta aqua debet rectificari ignis: et illū p ſuā attractionem conuertet in aerem. Cum igit aqua p quam fuerit diſtillata totalliter manebit in fondo uaſiſ aer admodū ſubſtantie oleaginoſe nimiſ uiſcoſe quā ſerua ad ptē: qr taliſ ē ſeparacio ignis a terra p p̄mam diſſolucionē p ſuū menſtruū liqfactionē appellatum: qr cum de elementis ſint duo lapides ſcilicet ignis et terra concordanteſ in ſiccitate cū talli ordine ſeparant ad hoc q aer et ignis nō confondant p aerem terreſtrē in ſuiſ certificacionib⁹. Et ad hoc q calidiores pteſ lapidis ad māz igniſ aproximanteſ citiuſ naliter p aquam debeant reſolui. Ad hoc q poſt moduz in aerem conuertant illaſ ſcilicet p̄mo p ς. ſicut corpuſ lapideū oportet q ſepet a terra. Et ſic terra ad terrā humiditatem ſuam dabit: et ignis cūz igne adibit igniſ ad ignē qdlz p ſe aereitatē ſuam p̄ſtabit in refactionib⁹ ſuis. O fili videaſ quātuz eſt pulcra iſta ſeparacio elementoꝝ. Venatio leonis cū ingenio: et beneficio diſcrectioniſ humane ſub conſuacione propetatis illiuſ cū igne. Signū cui⁹ ē qn̄ in uentre venti pōtat nec in aliqua re q ſit damnoſa rubeſit quouſq compleat ignis aer ad albū et aer et igniſ ad rubeuz in quibuſ maior tinctura trahitur a duabuſ ſubſtācijſ ſicciſ lapideis q in abluacione igniſ. hoc q aſcendit ab illo ē oleū rubeuz p̄cioſuz. Videas igitur et intelligas p̄mū p̄ncipiū de iiij cōuertētib⁹ qr completum eſt

De p̄n° practicali cū ſuis mālib⁹ regis et p̄n.is demiān.is q ē abluē C.xxxix.

Abluc̄io aq ē deſtillando illā vij. uicibus ſine aliqua coniunctione una uice poſt aliā interpoſita in humatōne fimi ut fimoꝝ. Diſtilla ergo illam vij. vicibuſ: et erit bn̄ a ſuiſ feculentijs terreſtrib⁹ denudata. Iſta eſt aqua uite. lac uirgineū. ſanguiſ reincrudat. menſtruale nutrimentū infantis. Cib⁹ cordiſ: Aqua mortis: Venenū uiuentū Cibuſ mortuoꝝ: et argentū uiuū phoꝝ depuratū a ſua feculencia terrea. Et ſm hoc p̄ncipale p̄ncipiū materiale ſecundi generiſ in nr̄o magiſterio ad creandū lapidem confortatiū latoniſ uel eius q dicit terra et p̄ncipiū ſecundi generiſ māle et caput draconiſ facientiſ ſolacii et moduz conſideracionis tincturaꝝ et matrimoniuz

Geber

inter corpus et spūm. Qua pp̄ insan⁹ phūs dixit. Qm̄ argentū uiuū intelligit. At pagan⁹
tn̄ cum talimodo tinctū a corporibus et qui sciunt miscē illud cū corporibus et aī
care scient vnū de secretis nr̄e magnū: et uiā pfectionis pncipalē. Et cū dintq
sciuerit eum miscē cū corporibus et ct qī dicat nullus nisi habuerit noticiam
hui⁹ magisterij. Et ideo dixerat paulo ante q nemo sine tali magisterio ute
ret. Quia cū nemo repiat q illud possit mutare sine mutacione ul alteracoē
ut administracio illius pfecta oportet neccio q sit: propterea ad hoc q firmi⁹
coniungat et misceatur magis in profondo corporibus scilicet sine oī compa
cione. Et ideo apparet q argentū uiuū nr̄m nō est argentū uiuū ulgare
nec pparatū cum sublimacione ulgari sed de vna limoīa sbā procreatū et
unam solā uiam scilicet nr̄m naturale magisteriū. Attn̄ nō credas q de isto
solo possis educē opus per aliquod magisterium: quia p se nūq̄ deuenniet in ulti
mā pfectionē. Quare et nos sic fecimus testimoniū p nr̄as manifestas expiē
cias: q cum suo mixto et terra sulphurea pficit et sine illa magisteriū dilatat
et retardat ad deparacionem. Et licet ars conet ad consequendū nāz intm̄ qn
tū est possibille. Attn̄ in hoc totaliter non sequit⁹ nisi in aliqua similitudine
quā ars supplet in isto passu deducendo ad nāz qr nā non pōt facē cū nō possi
deat talem mām q suū argentū uiuū de neccitate debeat indurare de prop
etate sua. Ad hoc ut ars possit opari in modico et breui tempore qd facit
nā. Et p istā rōnē dicimus q hoc q facit ars in paucis diebus cū multipli
cibus digestionibus sine pcudicio nr̄e sup terrā facit calor in mineralib⁹ cum
simplici digestione in mille annis. Ingeniū hui⁹ breuitatis est qualitas et uirt⁹
terre sulfuree. Inuentor cui⁹ pmus fuit hermes trimegistus pater phorū q
tāq̄ ille q non erat cupidus de arte noluit celare illā. Sz sicut pncipalis in
magisterio cum clara uirtute suis successorib⁹ fideliter reuellando clare cō
mendauit. Qn̄ dixit. nutrix eius est terra qr cum sic certū q in illa sit nā
liter uirtus mineralis integra: non erit integrata nisi argentū uiuū conuer
tat in illam met terrā. Et ideo subiuxit. Cum ascenderit in celū: et iterū
descenderit in terram suam. Aliq alij uocauerūt terram istam leonē uiridē
fortē in pugna. Et alij draconē deuorantē ul mortificantē caudā suā scilicet
suū argentū uiuū. Alij locū desertuū qr est depopulatus a suis spiritibus
Alij uenenū qrē interficiens. Et alij arborē qr portat fructū. Et alij occl
tū qr est fondamentū oīū elementorū. Qr fili nolli obliuisci istā terrā quā
nominamus ad literā qr cū p multa et duisa opera fluctuauerint p media
et extrema qr semp indiget calcinacione scilicet terra sua propria in qua ma
gna uirtus mineralis ē interposita ad indurandū mercuriū. Qr in cerusa sulfu
re ul arsenico ul argento uiuo congelato et in sulfure congellato p uirtutē
sue terre ht indurare et collorare p nāz et p artē. Ideo idem pagonus subiū
git qr cū socio suo in nā et propa sbā scilicet sulfure ab illomet procreata p
uirtutē suam terra fit mixtura q ducat pondus completū oībus metallorū
et illud a suo fetore ul feditate lauat et dealbat et pficiat bene magisteriū
suū sine quo nichil horū diligit ul figit. Et custodi fili talē aquā septies
distilatā ul tale argentū uiuū et serua in uase bene clauso et sigillato. Attn̄

ſignum pfecte ablutionis illius: et ſplendor traſpens ul fulgiens ul criſta
lina ſerenitas. Aliqn cum fecibus albis ad modu ſalis criſtalini q poſt ſep
tima diſtillacione in fondo vaſis: aliqn remanet: et aliqn no. Signu cuius
e replectio aq de ſba nali in argento uiuo: Et tūc aqa incipit ſtare deſi
derando nimis terminari ul ſulphur congellari qr ht in ſe paru flegmatis.
Igit qn nichil remanſerit in fondo vaſis ſignu e parui corporis eleuati in
aquam multam. Et hoc pro tanto qr ſui pori non potuerut impleri p pau
citate corporis deſiderātis magis attrahe ad ſe q dimitte. Ideo tale argentu
uiuu e nimis maciu et no multum fertile quouſq ſit impinguatu p replecto
ſui argenti uiui ueri. Vnde accipe feces quas fecerit in ſuis diſtilacionibus
uice poſt vice: et pone cu terra nigra ul alba in pma ſepacione recollecta. Et ſi
cut feciſti de aqua prima ſic facias de ſcda in reponendo feces cu terra ſupius
dicta

De extractioe et augmitacione aeris cu luz gnis et de motificacioe igis et tre. C^a.xl.

Fili in extractione tue practice pot in ſimul qualz uice ſine interpollatoe
tempis igne et terraz. q'lz: ſcilicet p ſe lauare p calcinacione: et aere ex
trahere p diſtillacionez quouſq nichil remaneat de aiabus in corporib'
ſenſabiliter: io recipies pmo aere et igne ad modu ſbe liquide ſpiſſe ul oli
uiſcoſi ſupius reſuati: Et poſtea p(er)ficies diſtabilis aere fuando cu ſu
pma cautella q ignis non comburat tincturas et qn fuerit diſtillatu rema
nebit ignis deorſu ſiccus declinando ad rubedinez ul nigredine paucaz
ſub collore citrino hec eqde in albu: illa uero in rubeu q indiget ſulphu
re rubeo in diuiſione ſicut hec alba albo et claro indiget. Et ſicut facis in
albo: ita facies in rubeo: et e conuerſo pp hoc qr m^na. iſta eſt in corpore u
una et in mada faciendi et penetrandi. Sz ad ditamentu in rubeo colore ci
trinitatis et nitidiſſima ſuba ſulphuris fixi pficiatur

De ablutione ignis et terre p mortificacione. C^a.xli.

Fili ablutio terre fit cu aqua pma rectificata: et cum ſca fit ablucio ignis
licet no eſſet error magnus ſi terra pparaet cu ſecuda tu eſſet bene
rectificata pp hoc qr e magis calida q pma ad hoc q citius p oes redeat
ul conuertat in aere. Si igitur cum ſa aqua dicta duo ellementa lapidea: Ac
cipe illa et diuide in duas ptes Et de vna pte terra: et de alia igne ſeparatu
rectifica miſcendo aqua terre cu terra: et aqua ignis cu igne in qualibet
pparatione: Poſtea uero p diſtillacione in balneo ſepa qualib; aquar ad
parte. et no miſceas alba cu rubea: rubificabis. Attn fili no credas iſtaz
aquam eſſe rubea in collore ſz alba portante i ſe potencia rubificandi cu pfec
tione: et hoc pro tanto qr na honorabilis ignis in uentre e occulta aeris
t la ſit ſubiectu magis proprie retinens tincturam contra pugna ignis non
poſſit illam manifeſtare quouſq pmo congelet in ſulfur bene complexio
natu qr tūc ſi cum illo ſeminetur ſup terra foliata alba ſtatī aqua di
uidit p deſiccacione p virtute expulſiuaz: et cu coniugali amicicia ul amo
re ne remanet anima colligata que eſt tinctura leonis fixa in proprio co
pore q e ſm ſuu retinaculu manifeſtu contra pugna ignis. Igit qn ha
bueris aquas diſtillatas p aquas: et cu diligentia vaſa fuerint i frigidata

diſtilabit

ſtatim illa collocabiſ inter cinereſ : et deſtillabis hic aerē cū igne ſeratureal
bū ad albū : rubeū ad rubeū · et qn̄ fuerit diſtillata ſua q̄līb; ad ptē **Seqntia ·**

ET poſtea accipe corpora deſiccata et aſſa · Et ſup illa proicies aquā ſuā
quam ultimo ſeparaſti per diſtillationē balnei : poſtea pones ibi allē
bicum lutatū cum cera : et colloca in balneo : et cum igne equaliter cōti nu
ato ſerature per diſtillacionem diſtilla aquā in qua ſt̄ parteſ lapidiſ que
ad nām aqueitatiſ ſimpliciſ adherent anteq̄ȝ alie ſeparent : et qn̄ tota fu
erit diſtillata pone ad ptem bene ſigillataȝ ·

De ſc̄a diſtillacōe ul' ſepatione ptuȝ calidaruȝ et ſicaliū ī aeriſ reductarū q̄ faciūt corp⁹ uiuificari et uniforit' tīmari Cª xlij ·

QVando igit' ſubſtancia aquea p balneū fuerit diſtillata et ſepata et
poſita ad ptē : et uaſa infrigidata colloca illa inter cinereſ : et cū igne
ſerature diſtilla aquā in qua ſunt ptes lapidis q̄ ad nāȝ aq̄itatiſ ſimpli
ciſ adherent añ q̄ȝ ille ſepent' : et qn̄ tota fuīt pone ad ptē : Accipe aerem
totū ad albū et rubeū ad rubeū qr hoc q' deſcenderit de igne eſt oleū ru
beum ſicut dixi : et q' deſcendit de terra eſt albū ꝑciosū ·

De tercia aſſatione ignis et terre poſtq̄ȝ aer exiuit Cª xliij ·

STatim cum uideriſ oleum cui'libet corporiſ diſtilatū continua illūmet
ignē p ſex horaſ ſine amotione receptorij ad hoc q' corpuſ ſuauiter
calcinet' et diligenter et ad ultimū aſubtilient'. Et ad faciendū hoc opo;
tet q' fiat cum adminiſtratione et cautella igniſ : et in hoc nō dubiteſ ſi
pfectionē uis hēre · qr tallis aſſatio nō eſt niſi aſſatio corporū iſtor' in igne
p terminū

De tercia extractione aque in aereȝ conuerſo · xliiij · Cª

SIcut dictū ē in capitullo tercio extractōiſ aque q' incipit Poſtea ac
cipieſ ſic intelligaſ p pn̄ſ capitullū : nec in practica puteſ in aliquo
diſcrepare

De tercia opatione oley · xlv · Cª

SI in forma aquā tenuiſti in ſepacione ꝟa
olei ter' calar' et te exercitabiſ in pn̄ti practica tibi radicabit cl'ȝ
clara notitia que ē bene exercitata maxīe qn̄ amorē ideſt retinuiȝ⁹
in rubeo ūt allo ſine humore nō uidebiſ in capite in aere ſiccū exire

De aſſacione quarta ignis et terre · Cª xlvi ·

QVando p p̄dicta practica oleū corpor' ſtilitet terre et igniſ cū igne
ſicco ſerature p diſtillacionē fuerit ſepatū facieſ ignē carbonuȝ len
tū nimiſ ad hoc q' cū maiori accuitate igniſ : et ſubtiliori pugna corp⁹
p duaſ ultimas horas calcinet' ſeruando cū ſūma cautella q' uas uel mate
ria non rubificet' et anime fugiant et tincture conburent' qr oportet de nec
ceſſitate q' corpora non ſint ſine ſpū · Aliter deſſicerent p receſſuȝ illius
ad regioneȝ remotā cū conbuſtione tincture : et hoc qr non h̄t locuȝ propuȝ
quo mediante poſſit retineri : nec hoſpitari : nec quieſcē : qr ſuū retinaculū
eſt aqua cū qua extrahit' anima q̄ eſt igniſ paulatim cum lenta uena
tione defendendo illam a combuſtione : et aquā : et ſpūȝ q̄ ē in uentre ſuo
trahit aīaȝ a corporib⁹ ſic nutrix uirtutē formatiua embrionis : et qn̄ trahit'

a corporibuſ ille de cetero aſpirat et manet in ſpiritu q̄ nō preſentat aliquo modo
uiſui : et de illa ſpiritus impinguat q̄ ē ſuuſ locuſ propius retinenſ illam q̄ nō fu
giat in fumū ſiccū ut cōbuſtum ut illa q̄ ē ſulfur ut uirtuſ formant : et ſigil
lanſ reſ ſpirituū ſ̄m genuſ ſuū : ſicut ſemen maſculi : et ideo pro ablutione aque
et deſicatione ignis ſemp uelis trahē oleū a corporibus fermentoꝝ q̄ ē anima ī
ſimilitudinē ignis : et ignis portatus et occultatus inuentꝰ aque a quibuſ reſul
tat aer ex aqua q̄ eſt aqua tincta . et tinctura nō eſt niſi ignis : et ille ignis ī
corpuſ ad ultimū ſubtiliatū : et inuentꝰ aeriſ iam occultatū . Q̄r apparet mi
niſ manifeſte : q̄ aer eſt ſpirituſ ducenſ ignē : et lapiſ eſt ignis deportatus in
uentꝰ aeriſ . Vnde ſic cum tali igne miſceat argentū uiuū ſtatī erit rube
um ſine comperatione in ſempiternū . Q̄r q̄n uolueriſ rubificare rubifica cū
igne lapidiſ hoc q̄ rubificare uolueriſ : et erit ſemp rubeū . Fili p acta doc
trina que data eſt in capitullo q̄ incipit poſtea accipiaſ corpora et in capitulo
ſequenti . Sic faciaſ in iſto pn̄ti capitullo . Si p illū modum quo operatuſ es
informa tali tibi data in capitullo per ·ç· et poſtea in capitulo tertio ſe
parationiſ aque uolueriſ operari in pn̄ti capitullo nō priuaberis fructu .

De ſepatione quarti olei . Cª xlvij .

Sit Regimen q̄ tenuiſti et obſeruaſti in capitullo q̄ incipit . q̄n ignis . et
in capitulo . Si informa in practica in illiſ cognita ſic facies in iſto capit .

De aſſatione quarta ignis et terre . Cª xlviij .

Sed q̄n per ſupdictā artē extraxeriſ oleū a corporibuſ cū igne ſicco ſeratē
et receptorio depoſito : et alio paruo nouo poſito ad recipiendū theſauꝝ
nē facieſ ignē carbonū : ad hoc q̄ cū maiori pucto ſiccante quē diximus
in capitulo ſeparationiſ ignis et in aſſatione ſecunda : illū ſ̄m rōnē menſure
illiuſ nē debite creſcenſ : et continuabis p · vij · horaſ ut q̄ quouſq̄ uideriſ
illoſ eē puatos omī humiditate . Attū terra in vltimiſ ſuis calcinationibꝰ
maiorē ignē requirit q̄ facit materia ignis : ideo q̄r eſt magiſ ſimplex cō
pus q̄ terra et magiſ ligatū cum uiſcoſitate ſua . Q̄r partes illius cū
humido poſſunt p magiſterii eſſe confuſe . Et ideo nūc tibi declarat apte q̄
ē ratio quare ignis non calcinat cum terra . Ideo q̄r ē de groſſiori ſubſtantia
et nā ſicut ſubiectū oīū alioꝝ elementoꝝ . Vnde uideas et pſcrutare nās
iſtoꝝ lapidū et fortitudines illoꝝ cū ſenſu rōnis et expimento : et qs illoꝝ
ē aīcus uel inimicus : et añq̄ aliquid expimto ptractes videas . Quid : quare
vnde : de quo : ubi : et quō facias . Et hoc in h recolligendo totū cū memoria re
collente : et intellectu intelligente : et uoluntate dilligente : cū frequenti nā : et
cum diuiſione : et diſtinctione multipllicat memoria : et cū pſcrutatione et cō
templatione aſſidua ad penetrandum cauſas reꝝ intlls acuit . Attū q̄ non
excedat limitteſ rōnis . Qd ſi fuerit extra rōnis lineam errans in deuio
poſituſ dirigat ſe et reformabit expimentali ſemita ueritatis et amoriſ ui
culo uolutas gignit et uehit in diſſotam in induiduis obuiis q̄ in nālibus
et argumtiſ viſibilibꝰ uobiſ extitit illiuſ exuberantia patefactū . Tunc nā ter
re ſapienter cognita cum ſuo igne incenſo fortiter calcinare cū reiteratiōe
alterat et cū diſtillatione aquaꝝ et calcinatione corpoꝝ nō dimittas q̄ illa

terra remaneat humiditata. Vacua et ille ignis conuertat̃ puluis rubeus sic
iacinctus q̄n fuit p̄uat⁹ hūiditate radicali totaliter / Fili ista humiditas radi
calis semp̄ tardius separat̃ a corporib⁹: ideo qr illa ē magis nālis q̄ȝ alie ideo
qr in nā est magis calida illa et in ultimis ceracionibus inuenit̃ p̄ciosior. Q̄ȝ illa
parua humiditate ad p̄tē separata una uice post aliā recipiendo illā ī uno p̄=
uo receptorio in quo uolumus q̄ ad p̄tē seruet̃ ad hoc q̄ tm̄ thesaur⁊ confusio=
ne plurima non p̄dat̃ modice quantitatis: de quo una gutta pōt certe alia
centū mille corporis cerare. Ideo q̄n uolueris incerare mittes de re calida
et humida magis q̄ȝ de frigida et sicca. Sed q̄n uolueris fixare tūc misceas
de re frigida: et sicca magis q̄ȝ de re calida et humida. Hoc intelligas sep̄
post extractionē nr̄e nr̄e nē. Sȝ qr talis extractio fieri non pōt sine corrup
tione ellementoꝝ: apparet igit̃ q̄ sine illis magisteriū nō pōt p̄fici: Et iō
oportet q̄ pro posse tuo queras separacionē elementoꝝ subtiliter cū longitu
dine p̄paracionis cognite: Et cū tali p̄paracione fit mutō nē. Apparet igit̃
q̄ cum ingenio opis uenit hō ad p̄fectionē. Sequencia

Igit̃ pone sup̄ substancias corporꝝ calcinatorꝝ: de quibus uolueris adhuc
magis trahere oleū tm̄ cū sua aqua pura q̄ natet de sup̄ quatuor di
gitis: et plus: et sup̄ pone allembicū: et luta 𝔠 ⁊c. Fili p̄ hec q̄ diximus
in nuim⁹ et significam⁹ rarefactionē aque mercurii leuigacione aeris et qr
dicim⁹ substancias metallinas intelligas mā͡ȝ terrestrē albā ad modū salis
ut aliūs resoluti ul sic talcū ul folia cristalli ad albū sȝ ad rubeū sba ru=
bea q̄ nigra sic sanguis congellat̃ quarꝝ suus instinctus ut appetitus gnā=
lis in ellementatiuitatē p̄uenit de subtiliacione: et rarefactione reꝝ. Q̄ȝ
cū nā nō possit duo neccessariū ē q̄ q̄libȝ ellemtuȝ iam rarefactū stati ab
alio condensetur: et illud ad se attrahat et conūtat sic terra ī aerē p̄ aq̄m
et ignem in aquā p̄ mediū aeris. Et iō ellucidat̃ illud capitullū testamti q̄
incipit: Fili inposibilitas ⁊c. et multa alia videas ip̄m p̄ totū: et intellige po=
stea p̄ destilactionē in balneo: sepa aquā totā: et uidebis in fondo oleūȝ et
corpus ingrossuȝ p̄ mediū et minima raȝ reductū sup̄ merc̄ᵐ siccū q̄ remāsit
indissolutum. Et postea oleū caute sepa in aerē p̄ distillacionē cū igne sicco
cū cineribus seratuire et pone ad parteȝ. Ad ultimis depone receptoriū: et po=
ne ad paruū receptoriuȝ ad recipiendū q̄d tardius recipiat̃ ad p̄tē cuȝ
igne carbonū faciens maiorē q̄ȝ in aliis assacionib⁹ feceris paulatiȝ s̄m exi
genciā sue nē ut mensure racionis. Crescendo illū nouē horis continuabis
sic corpora calcinat̃ et assant̃ et cremant̃. Et ideo spirituali hūiditate p̄=
uant̃: et hoc cū leui et longa p̄paracione quousq̄ sint ad modū pulueris in
sensibilis cui⁹ tactus nō sentitur nisi leuissimus et subtilis: et cū p̄dicta so
lucione mercuriuȝ ut sic diminutū a corporibus coniūgamus aliud mō olei
dum et rarefactuȝ et in balneo marie iterꝝ distilla. et hoc q̄ est frigidum in
mā separando sicut conuenit reponat̃ ad coquendū. hoc continue facias
quousq̄ totaliter capias oleum a corporibus: et nichil de illis simplicibus ma= spiritib⁹
neat ad dissoluendūȝ et corpa bene comburant̃: et in subtilissimū puluerē
conuertant̃: tūc portant in se signū q̄ nichil de anima remansit in corporib⁹

q' per artiſtã poſſit ſentiri in ſua opone ũl ſublimacione ſpiritus. Et ſignũ
magiſ demoſtratiuũ erit ſi de illo puluere modicũ in quadã lamiã ignita po
ſitum fuerit et nõ fumigabit tũc ſufficienter dicet᷑ et hẽbit nomen apropatũ
ſpũs ſubtiliſ et puri. Cui apropabunt᷑ noĩa aĩaꝝ tingenciũ et lucenciũ. Et ad
huc apropatũ noĩe corpis ꝑ media et extrema ſub alba rubea et ſicca ac fi
xa. Et hoc pro tanto in nulla mã opone indigemuſ aqua niſi cãdida et pura
cum anima propinqua et ſimplici et oleo niſi albo et ſubcitrino ũl croceo et ig
rubeo et terra pallida et ſbalbida cũ ſũba ſubtili et fixa. qr illa ẽ q̃ deſiccat
et fixat; et aqua mondat et lauat aerẽ et ignẽ tingit et fluẽ᷑ faciunt. Qua
pp reqrit᷑ de neccẽitate hẽre aquam multam et aerem multũ qr tanta quã
ta fuerit multitudo ignis et aq̃ tanta erit multitudo olei. Videas igitur
i quo mõ de duobuſ extremis reſultat unũ mediũ cõmenſuratũ in ña qd
apparet q ignis nõ põt reduci ĩ aquã ſi p̃mo nõ fuerit reductus in aerem
ubi amor utriuſq3 generat᷑ ꝑ inſtinctũ nẽ. Similiter tanta quanta fuerit
multitudo olei tanta erit multitudo tincture. Videaſ quõ aqua ꝑ aerez
reducit᷑; et terminat᷑ in igne. Et hoc qr aqua fuerit tracta ꝑ ignẽ in aerẽ
q̃ ẽ cibuſ illiuſ. Cum igit᷑ elementa totalit᷑ p̃parauẽris tũc erit ter
ra habiliſ ad ſoluendũ non in aqua nubiũ ũlgarẽ; ſed in aquã ſiccã ſulfureã
et mercurialem et hoc in tercia diſſolucione et aqua erit potẽs ad penetrã
dum; et intrandũ ꝑ ſubtilitatẽ et rarefactionẽ ſuã et oleũ in quo ignis req
eſcit ſup habũdanſ ad tingendũ pp acuitatẽ; et penetracionẽ ſuã. Iſtud ole
um tinctura et aurũ aĩa et unguentũ ẽ pħoꝝ ꝑ quod totũ magiſteriũ per
ficit᷑. Et ſi talia elementa nõ habueris erit ſignũ demoſtratiuũ erroris.
Corrige ergo tuũ erroꝛ ponendo totũ in ſimul ad humandũ complete; et
poſtmoꝫ reddi facẽ ſeparacionẽ elementoꝝ qa magiſ propinqua ẽ ſepatio
in illa mã; cum iam ſit ſubtiliata et qñ totum ſit eleuatũ q3 ſi inipeſ in
ope nouo. Et qñ hũiditaſ argenti uiui ꝑ modũ ſup̃dictũ fuerit acorporib'
totalit᷑ reſoluta diſtilla illaꝫ ꝑ alembicũ in balneo marie et hoc vij uici
buſ interpoſita in humactione fimorũ caloriſ lentiſſimi. Et ſic feceriſ de aq̃
ſic facieſ de oleo in igne ſuo qr ablutio iſtoꝝ ẽ vna ſic aq̃ ſime quã in hu
mando et diſtillando in ſimil debet quouſq3 aer et oleũ ueniant ad criſta
linam ſerenitatẽ ſine fecibuſ. Si tñ non erũt albe ſignũ cui' demoſtra
tiuũ ẽ gutta magiſ ſpiſſa aq̃ caloriſ incenſi et leuitas aerea quod mani
feſtat᷑; qr ſi illud miſcueriſ cũ aqua natabit de ſup et congellabit᷑ ad modũ
pellicule tenuiſſime apparentiſ diuerſoꝝ colorũ ſi reſpicias ad radiũ ſolis et
ad huc tingit lamiaꝫ criſtalinã ſulfureã ſi ter fuerit extincta in mõ auro
et illoſ ſic ablutos mitte in vaſe uitreo bene clauſo et ſigillato maxĩe ole
um et aerẽ taliter q aer comiſ nõ poſſit intrare qr corrumpet᷑ ꝑ naꝫ uici
nitatiſ; et qñ in modico diſcrepant in ſimilitudine. Scribe titulũ ſup qdꝫ
ad hoc q cognoſcaſ quid ẽ ſepare. Ad hoc q virtuteſ et caloreſ illoꝝ non
accipias vnũ pro alio qñ opat᷑ fueriſ et q opuſ nõ corrũpat᷑. Certiſſiẽ
tres ſunt humiditates; prima ẽ capud reſolubiliũ. Sda ẽ aer mediũ
inter aquã et oleũ. Tercia eſt illud oleũ oĩuꝫ elementoꝝ q' creatiuũ ultimũ

ultimũ et finale ſecretũ nr̃m: Tamen p̃ma humiditas ſepara͡t p balneũ qr ē calida. S͞a igne ſicco ſeratuꝛe qr ē magis calida. Tercia in igne ſicco carbonũ ul pꝛunaꝝ ardenciũ qr ē calidiſſima. Et ſic ſi oleũ fenĩ aqua erit nimiſ fria et aer magis frigidus. Et hoc intellige ſimilitudinarie de terris ſi nãs lapidũ uolueris effectualiter pſcrutari. Quia uirtutes nẽ ſemp accipiunt denoĩatio nem a ſuiſ ſubiectis et ſm q͛ ſb̃as illaꝝ recipiũt alteracioẽz ſic faciũt uirtu teſ. Et ſm hoc diũſimode opant͂ et alterant͂: qr per tales opõnes corporal cadunt a nã in nãz. Et quanto magis nã illoꝝ cadit inferiuſ ut patitur tã to magiſ ad uirtuteſ celeſteſ gradualiter exaltat͂. Et quanto ulteri͛ pmutã tur ad uirtutes celeſtes tanto nobilioreſ et altioreſ opõneſ et ſup habondãteſ p opõneſ propaſ faciunt et eleuant͂ Sequentia.

Aſ ſcire fili qr nrã terra ē efficacior ad congellandũ et penetrãduz argentũ uiuũ q̃ terra ſophiſtaui ē pp hoc qa ſiccitaſ nrẽ terre p dige ſtiones caloriſ fit complexionalis: et ſb̃tilis: et ideo ē magiſ conueniens et penetrãs in profonditatẽ: nõ ſolũ mõ ſb̃az argenti uiui: ſ3 adhuc alioꝝ corporꝝ qb͛ applicat͂ q nõ facit frigiditaſ terre ſophiſtaꝝ. Qr nõ ē conueniẽs illis nec complexionalis nec penetrat qr nõ accipit uiz pro calĩn digerẽs nec ſubtilitatẽ q̃ cũ aqua p̃ma et cũ oleiſ ſumit͂: hec tñ cũ uirtute ſub limi informat͂ opõ interiã nrã pro reductioẽz in magiſterio. Igit͂ cũ tres ſint p̃ma ē metalli ſimpliciter: et illa ē ſimplex cũ qua coniugit͂ aqã ſecunda: et iſta ē magis ſimplex: et tercia ē limoſa nimiſ reſplendẽs hñt in ſe radicẽ ſolis: iſta dicta terra media et de ſuis fermentis: eſt hoſpita ad gradũ altiorẽ eleuata q̃ ad ultimũ et ad pfectioẽ cũ aqua tercia debeat incerari: et iſta ē multo magis ſimplex. Prima p̃paratur cũ dictis regimi nibuſ: Secunda cum tercio p̃ncipio opatiuo: et tercio cũ quarto et ultimo p̃ncipio operatiõ cũ ſua indulceracione pficit͂: ſ3 p̃ma terra ē calida: et ideo uingimuſ aquã p̃maz qr ē nimiſ frigida ſic menſtruale ignis: ſecũda ē magiſ calida qr ſibi uigimuſ ſecũdã aquã magiſ frigidã ſicut poculũ ſeu potionẽ lactis. Tercia eſt calidiſſima qr illi approximamus terciã aquã qr ē frigidiſſima ſicut nutrimentũ caloris conſ͛uatiuũ et tocius rei pfec tiuuz. S3 p 9m̃ ſciaſ q ſi ultima terra ē frigida, p̃ma erit nimis fri gida qr eſt euacuata calore n̄ali: et ideo ſibi uigit͂ uenenũ ad hoc q in propͥuz et in n̄alez cõiungez conuertat. unde coniugendo extrema cũz extremis reſultat tibi media cũ qb͛ nobilia extrema retineant͂. Igit͂ p hoc q tibi diximꝰ apparet q ſi iſtã conuerſionẽ pfecte nõ intelligis de dĩa in differenciam opuſ nichil ualebit maoxime qr ſm ſuã qualitatẽ magis p pꝛiam qdꝫ elementoꝝ habeat ſuũ propͥuz actũ reſpicientẽ finẽ pfectõnis. Qr nõ ſolum mõ lapis debet mutari a calido in frigidũ: ſ3 a frigido in calidu3 gradualiter debet terminari. Et cũ hoc pficimuſ ſm p̃ncipiũ practicale opatiuũ cum oĩbuſ ſuiſ n̄alib͛ p̃ncipijs generatiuiſ et demoſtratiuis

De tercio p̃ncipio practicali. Cᵃ xlviij.

Ed intencio hui͛ tercij pncipij practical͛ ē q argentũ uiuũ a corporib͛ tractũ p diſſoluciones p uaporẽ ſui ſiniſtris

congelet p reductiones et in illũ conuertat: et exaltet / quouſqȝ hac uim et
poteſtatem ſulfuream ad congelandũ mercuriũ: uł argentum uiuũ: qr ſi pmo
fuerit exaltatũ a ſua terra propa nõ attrahet ad ſe metipm: et in ſuã nãm
conuertet / qr de puriſſima argenti uiui: et ſui ſulfuris ſba q magis in nãis
metallorꝝ conuenit: et magis in profondo nãliter adheret mediate nã creare
conuenit de neccitate anteqȝ conuerſio illi⁹ finiri poſſit: qr propum ẽ nri ar-
uiui q congelat cum uapore ſui ſulfuris: qr qlibet res nãliter ſicca bibit ſuũ
propriũ humidum et ad ſe per calorẽ nãlem conuertit: et ſic ẽ q per uaporẽ
ſulfuris: argenti uiuũ prope congelatũ ẽ a ſua ſba terrea ſubtili aerea decocta
et digeſta in ſuis motionibus: pma ſilicet nãli cũ actõne caloris ſibi unita. Et
in ſa ſit cum nãli ſicut artificiali ſcilicet coniuncte et diuiſe cũ diuiſis digeſtio
nibus ſibi ordinatis cum artificiali proceſſu ſicut ſunt pparationes ſopdicte qr
qlibȝ res q fuerit ſubtilis ſube: citius et leui⁹ gnat q facit ſi eſt groſſa et ſpiſſa
ut ſolida: Inſolido ut ſpiſſo corpore nõ põt fieri aliqua gnatio niſi pus termi
net et digerat pma mã ſicut digeſtiuus motus nõ fit n cum uſu ſcilicet conti
nua et frequenti actione nãli calida p minima ſup illã. Qr cũ iſto mõ: et
p iſtã rõnem fit diſſolucio in nr̃o lapide propt hoc qr facit illã ẽẽ ſubtilem
qr mã lapidis poſtq ẽ diſſoluta: eſt uicina lapidi: et nõ elongat multũ
magna diſſimilitudine de potencia ad actũ. Qñ app cito terminat ad actũ
cum calore nãli opante et igne artificiali exiccante: eleuius fit gra illius
Et pp hoc reuelat tibi cũ lapis nõ ſit niſi potencia ſine dubio p ſubtilitatem
reducat ad actũ: qr non indiget niſi ſubtiliatione ad hoc q poſtea meli⁹ cõiun
gat cum ſpiritibus q nõ facit illud q ẽ durũ ſpiſſum et compactũ et c. Et
ideo corpus durũ ſpiſſum et compactũ indiget uiribus multarꝝ digonium
anq ſit rarefactũ et leue. Qr relinqt per gnõnem fit lapis ſicut de mi
nera fuit et complet rõne ſubtiliationis et partiũ ſimilium in ſimul illud
cum quo omẽ corpus tranſmutabile. Ad hoc q inqualȝ ſpẽm trãſmutet
q ad pmam mãm neccceſſario oportet q reducat: ſcilicet pmo in argentũ ui
um. Et hoc p pmã diſpoſitionem q pcedit an illã quã ſulfur facit p 9in. Et
poſtea in ſulfur p ſam diſpoſicionẽ iã dictam. In hoc fuimus obuiati per
ariſtote. in libro quarto ſuorꝝ metaurorꝝ dicentẽ q omẽ corpus paſ.le re
ducat ad pmã materia p actiones ſue nẽ contrarias. Itẽ corpora diſſolubi
lia mundare p ſpoliationẽ a ſua ſulfureitate ab accidentib⁹ q ſunt itus
quouſqȝ ſit bene alba ſic criſtallũ puatũ omi humiditate ſulfurea / qr i
ſulfureitate remanente in corporibus metallicis ipoſſibille ẽ q illa poſſit
coniungi cum ſpiritibus. Et ideo amota contrarietate debet gnari con
trarium. Et ideo corpora calcinant ad hoc q cici⁹ diſſoluant. Et ad hoc
q a ſuis oleaginitatibus ſordicijs et ſulfureitatibus: et alijs uicijs inſuf
ficientẽ digonem emergentibus ad fixacionẽ et fuſionẽ rectam corporũ tota
liter mundet. Alia rõ eſt ad hoc q ad penetrandũ ſit magis apta qȝ cũ
humiditate ſolutiua ſuſtinent. Et ideo fit combuſtio corporum lunarium p
ſolam ſpiritualitatẽ nẽ et propum ſpum cum igne nr̃o quouſqȝ in nãlis
ſulfureitas ſit delata et multa humiditas argẽti uiui. ſit reſoluta ad mõm

ſquame ul' croci ferri ul' eris combuſti : et remaneant ſicut corpora leuia et
ſpongioſa qr tūc p ſpongioſitatē illorꝝ intrat . poſtea humidū magis ſubti
le p uiā reſtaurationis rei pdite : et confortationē corporis ad hoc q p calorē
nālem nālem gradualiter p minima congelet in ſulfur . Qr paganus in
ſua sūma aſſignant intellexit qn dixit in capitullo qd ſit ſubliatio in fine
q melior modus ē q recipiat ſquama ferri uel es combuſti : qr illa p puatio
nem multe hūiditatis leuiter ſulfur ul' arſenicū in argentū uiuum ſolutū
cum illo rimōt : ideo remouemus uel trahim non ſolum ſulfureitatē corporū
ſʒ ad huc illa hūiditas per quā calor nālis ſtabat : hebetat ad huc q per
reductiones recupet maiorē hūiditatē qʒ p magnā reſolutionē pdidit .
Et tūc in iſtis talibus ſpiritib p calorē neccio conuenit miſceri p magnam
mixtionē p modum reductionis aquarꝝ ad hoc q ſba oīuʒ fiat una res ſtās
penetrās tingens et pmanens Sequentia

Agitur p duas rōnes facimus ſolutionē ſecundā : prima ē ad hoc q
habeamus ſpongioſa et leuia corpora puata p ſuā propriā nām hūidita
te in quibus calor nē operans penetrās et congelans ſuū argentū uiuū
et in ſulfur conuertens . Qr q argentū uiuū expulſum ul' tractū a corporibus
non coagulat p conuerſionē illius in ſuū ſulfur alterū nullā uiam elligat
ad pparationem pfectionis recte . Vnde ſi nālib fueris ſublimationibus ex
citatus ſcias q uerū dixit q adminiſtratio taliū cū quib res ſublimāde
debent conuenire : et per attractionē amoris in profonditate unui nō deb
obliuioni tradi nec dimitti . Qr oportet q de propria ſba ſpūuʒ fuerit
et rara in ſba aerea diſpoſita ad reſumendū p minima : et illa ppara
re : nec inuenit alia res que locū horꝝ poſſit in magiſterio obtinere qr
non inuenit de illo genere . Et ſi feces non ſt unius : et eiuſdē gnīs nō
qi ſpūs cum illis miſceri poſſunt cū unione nāli et firma Et ſi nō mi
ſcentur ſicut expedit aſcendet tota ſba ſpūuʒ ſine aliqua mundatiōe
et ſic nullomodo poſt aſcenſiones illorꝝ inuenit q ſint depurati . Et
ideo q nrm argentū uiuū ſublimare uoluerit cū re extranea ſine ſua
nā uiuanū ſublimare procurat . Sʒ ſi cū calcibus duorꝝ lūiarūʒ ſubli
maueris : et mondaueris erit facultatis qr in illis ē et extat facilis ſub
limatio operis illorꝝ p gnōnē nō ē illi gm nec extraneū in hoc q ar
m . debeat conuerti p nrm magiſterū ſcilicet in ſulfur albū ul' rubeū
p q creat aurū ul' argentū . Vnde nulla res conuenit cū re niſi illa q
eſt ſibi magis propinqua ſue nē . Vnde uides q homo nō generat niſi
hominē : et ſic de aliis animalibus pfectis q qlibet generat ſuū ſimile
Vnde cū homine rationali uteris et operaberis qr nā nō emendat niſi
p reductionē illius in ſuā nām cū qua nichil extraneū mitte uelis : nec pul
uerem nec aquam nec aliquid niſi ſuū propriū argentū uiuū ſua nā
propinquū . Legit cū fecibus corporalibz in nā magis conuenientibus ſci
licet ſolis et lune neccīuʒ ē q mercuriū p minima miſceat et decoquat q°
uſqʒ fiat ſulfur . Igit reduc aquā ſup terrā ſuā ad hoc q recipere et a
humiditatē quā pdidit . Fili gnāliter iſta terra continet illū albū

fumũ ſiccũ nimiſ tenuẽ et ſbtilẽ et coagulantẽ argentũ uiuũ q ẽ de ſua ꝓ
pria nã : et ſba. Sequentia.

SEd pp qr̃ debet eſſe de duobuſ corporibuſ ſcilicet ſolis et lune: et duo ele
menta iſtoꝝ q̃ ſunt ſicca lapidea ſcilicet igniſ et terra in ſiccitate con
cordantes debent in ſimul ꝑparari qr ſm̃ qualitates illoꝝ conueniũt in
unam et ꝑparacione quã alia uice gn̄ant uapores fumoſi illoꝝ p. O. in
uia dissolucione uniformiter diſſoluant et in uentre mercurii deputant cũ
tota nã qnta cui' corporũ cõgelet et retineat: et argentũ uiuũ ĩ terra al
ba reſtringat et p uirtutẽ duoꝝ corpoꝝ congelet et retineat qr argẽtũ
uiuũ Vapori cuiuſ dictoꝝ corporũ appropat et in illiſ qnta eſſentia q eſt
in terra illoꝝ duoꝝ corpoꝝ p nãm infuſa appat. Et ideo in argentũ uiuũ
ẽ indutũ duobuſ coloribuſ radioſiſ magiſ proprie cũ erit terra foliata ad ti
gendũ in ſulfur rubeũ q̃ ſi ſolũ mõ erat indutũ ſimpliciter de terra alba.
maxime ſi cũ illa ſua nã p tallem colligacionẽ iam ſit p minima imbibitũ.
Item adhuc qre oporteat q argentũ uiuũ continens in ſe germen diſſolu
tũ in ſpiritu aſſimilet proprio ſpmati quod hõ proicit in matricẽ neccĩũ
ſit q menſtruũ ſit attractum ad locũ in quo ẽ proiectũ ſemen maſculi in
quo eſt calor nr̃e formanſ et ſigillanſ ſic conuertet ad nãz honorabilis com
plexionis loco generacionis. ſcilicet qñ fuerit factus coituſ ul cõiunctio maſ
culi et femĩe in terraꝝ ſolis et lune. Igit coniuge gñoſitatẽ ſolis cũ terra lu
ne poſtq̃ extraxeriſ aerẽ et ꝑpara in ſimt p bonã cõmixtiõez illoꝝ. Et ad hoc
q ꝑparacio p deffectũ confortacioniſ nõ cõfondat et q. unũ nõ poſſit tingẽ
aliud: et q de nã cui' in ſe retineat: et q nõ comburat in pugna ignis. Et
pp hoc ꝑparare illa in ſimul ẽ magiſ ſalliatiuũ et magiſ propinquiũ pfec
tioni. Sz ꝑparacio iſtoꝝ nõ ẽ niſi q maiorẽ humiditatẽ recupent natura
lit̃ q̃ pdiderant in ſua calcinacione. qr qñ corpora calcinãt totaliter diſ
continuant pp hoc qr humido aquatico ingroſſate calorẽ nãlez et adhuc
cõtinuante ptes corporũ ſunt puata. Et ideo qr ſunt nimiſ arida et uacua
et nimiſ ſicca nãlit̃ deſiderãt confortari ab humiditate aq̃a atq3 illã in
ſbaz ſulfuriſ cum calore proprio congelare p nimiã uirtutez maſculinã in
illo infondentẽ cũ opõne recta. Quare talia corpora ſunt actiua ꝑnci
pia ad formandũ ſulfura nãlez qualitatẽ continet in ſe. Sed qr̃ poſtea p cer
taſ et determinataſ opõneſ ſit de neccitate q p totã ptẽ argenti uiui coa
gulabiliſ penetret. Cum ille calor ſine penetracione et motu nõ poſſit il
lud formaliter congellare oportet q illa caliditaſ ſit moderate acuitatꝭ
ad hoc q illã ſupfluam hũiditatẽ hebetantẽ calorẽ nãlez ſubtrahamus
a corporibuſ tũ qñtũ oportet ad iſtoſ fineſ p ſolucioneſ et calcinacioneſ ſup
dictas. Et qr licet iſta digeſtio p calidũ et humidũ debeat celebrari. Attĩn
matrix digeſtiua ꝑncipaliter debet magiſ nãlit̃ ſiccitatẽ q̃ humiditatẽ ſic
q illa ſiccitaſ ſit excedenſ ſit tãta ſolũ mõ q ſufficiat ad tẽperandũ illã hũi
ditatẽ. Et poteſ facẽ q̃ſtionẽ qr̃ mẽſura talis ſiccitaſ magiſ ptinet ad digeſtiãz
q̃ faciat humiditaſ. Videbis ĩ tractatu ĩ terniorũ qr hic de iſta mã: et de aliis
digeſtionibuſ ad plenũ tractauimuſ qr̃ hic nõ conuenit recapitulare niſi ſolũ

mio tm̃ quantũ ſine alio medio ptinet ad opõnez.

Sequitur de materia lapidis et que requiruntur ad eius creationẽ. C.Lta

Ateria ſiquidem lapidis noſtri ut ſulfuris ẽ humor ſemĩalis de
ſcenſus p actum gñonis ex ſingulis partibus utriuſqȝ pentis ſci
licet corporis et mercurij. Idarcho iſta mã in loco contemptõis
diſperſa ui nẽ attratiue et cellulis ſcilicet poris matricis ſcili
cet terreis recolligit͂: et p calorẽ comiſcet͂. Qr niſi comixtio humoris
reintrudatis utriuſqȝ parentis corporis uidelicet et mercurij fieret infãt
ut embonis nr̃i ſiue ſulfuris concittatio ſiue creatio fieri nõ ualeret p
inde mã humoris ſcilicet uaporis amare ſcilicet corpore procedẽs uehe
menter ſicca ẽ et calida. Et ideo p̃ nimia ſiccitate et caliditate ſe non
poſſent uniformiter dillatare ſeu continuare abſqȝ depditiõe ſbe et
etiã ex ſuphabondantia caloris corporis mã ſulfuris in decoctiõe com
bureret ac deſtrueret niſi ex humore mercurij contrarias qualitates ge
neracio nr̃i infantis eſt reciproca. Circa creationẽ igit͂ illi⁹ exiguntur
quatuor. ſcilicet: Materia conueniẽs: ut ſulfur et argentũ uiuũ. loc⁹
expediẽs ſcilicet matrix uel terra q̃ prop̃e dicat͂ uas nẽ retinẽs uirtutem
formatiuã lapidis in quo ſcilicet lapide calor n̄alis infundit͂ q ẽ uirtus
formatiã exiens a uaſe p ſpm̃ quintũ. Qua pp appellat͂ matrix et nutrix
ſiue terra tamqȝ conferẽs n̄ale ſulfuri. Tercium expediens ẽ calor n̄a
lis exiſtens in loco gñonis excitatus p calorem n̄alez moderatũ uelud cã
efficiens. Et quartuȝ eſt ſp̃us corporis ſcilicet qnta eſſentia uirtus in
fluens atqȝ regens. Si enim in loco gñonis ſit uirtus frigoris morti
ficatiã non ſuſcipiet uirtutez caloris ſpirit⁹ attrahentis in ſe uirtutẽ calo
ris celeſtis circuli ip̃m ſcilicet ſpm̃ uiuificãtez. Et ſi ſp̃us deficiat ĩ calore
nõ erit receptiuus caloris uiuifici nec p conſequẽs recepti erit receptiu
us: et ſi recepti caloris non erit receptiuus nũqȝ formabis ex eo q̃tuz.
Et ſi hoc intelligis tu intelligis quõ corpus infantis puenit ex maſculo
et feĩa in actu q actus eſt eoꝝ pater et mater et in eoꝝ mã in põn.
Et quõ lapis nr̃ aſſimulat͂ creationi homĩs cui oĩa ĩ ſunt. Fili nota
re debes in temet ip̃o q' unũ documẽtuȝ ẽ pncipuũ et doctrina et demra
tio ad aliud. Et ſi uiam hui⁹ inueſtigationis ſemel hũeris gñaliter
uniũſalitatẽ ad omẽs alias ſcientias grã diuina infondẽte ſpm̃ intel
ligencie poteris optinere. Igit͂ conſidera q̃ dico et preſtructare in ſtatu
gracie qm̃ ſunt neccĩa et laude digna. Sequencia.

Sicut igit͂ argentũ uiuũ uincẽte propietate ſua attraxerit ad ſe ſul
fur ſcilicet corpus deuictũ p conuerſionẽ in argentũ uiuũ. Ita cõ
traria opõne ſulfur ſua propetate habet deuincẽ argentũ uiuũ et cõuer
tere p reductionẽ illius in ſe ip̃m. Fili iſta trãſmutatio fit uirtute digeſ
tionis alterius ſcilicet n̄alis corporis. Et reuelat͂ tibi q hui⁹ digeſtionis

pfectio ē q calor nalis uincat omnino suū obiectū ut saltē absolute sicut
conuenit in omnibus alimentis pp q patē pōt tibi q medicina digestiua ab
solute ē illa q̄ hīt caliditatē conformē in caliditate et q̄ntitate calore nali p
q̄m hīt eundē confortare ad trāsmutationē alimēti pficiendi et maxie in ista p
ma digōne inqua digestibille ad digerēs maiorē repugnāciā hīt. Et l ex hys
potes pspicaciter intueri an terre corpor debeant coniugi ad inuicē cū una
p aliā confortet. Et an argētū uiuū nrm sit complexionatū alia cōplexiōe et
alia nā naturatum quā ulta cui nām ualde remotissimā fecimus et sulfure
nrō et e conuerso. Inter sulfur uero et ar. ui. nō ē dīa qr ingnē cōplexiois
naliter conueniunt licet unū sit de rōne humidi aliud uero sicci. Et nos cāā
huiusmodi rācōnis dedimus lacius infra et i testamēto theorice ubi de aīacōne
mercurij ad plenū tractauimus. Nam cū ar. ui. sit de sba sui propij cor
poris necce est ut sit concordās cū eo in complexione et qualitate et essencia
et nā. Ideo cum in habentib' simbolū sit facilior trāsmutacio. Ad est tibi re
uelacio q uelocior sulfur aut lapidis erit ipius gnō. Sequencia.

Qum ergo corpus sulfinreū sursū ascendē non possit ut spūs nisi sul
fur prius cum eodē sit incorporatū p mīa infunde igit pma aquā p
uices modicū post modicū. Hoc ē dictū p minima uice post uicē con
terendo idem decoquendo quousqz congelet igne taliter tñ informato q nō
excedat calorē nalē aquo uirtus formas et sigillans procedit q̄ ē medicina
Cum aqua fuerit congellata leuiter continuando ignē siccū māā calcina ut
siccitatē moderatā ad pficiendū sequentē digōnē participet ponendo supi
allembicū ut trāsmutationē digōnis argenti uiui aquositas sequestret et
Resurgat in columen. Sic eīā circulacione nrē cui medicināā filia ē artificiali
prouenit q sulfur quale p nrē ingeniū digestū et depuratū ad plenū fuerat
ac decoctū trāsiens post organa mercurij et corr exactione artificialr in
crudatum fundit in cauernā corporis et tandē alteratū uirtute sulfurea nā
lis caloris constringit et reuertit in se ipm. Et ad hoc aduertāt psūptonis
allūpni qui asserunt absolute q incrudari non possit. Huiusmodi autē pro
cessus formā practicando te kīne multociens reiterare nō tedeat u3 conte
rendo et digerendo cū igne nrē imbibendo cū aqua mercurij pma decoq̄ndo
et leuiter calcinando cū igne excitāte bene ut expedit informato donec ter
ra conbiberit de sua aqua q̄ntū debet. Quod euidentissime noscē poteris
per eius uolatilitatē si modicū de ipā sup laīāā ignitā fuerit pōitū. Hoc aūt
unū ex suis signis loculentissimis nec minus quoqz sup oīa precaueas uice
post uicē ne inbibas terram nisi paulatī et paulatī hoc ē p minima de octo
in octo dies cum longa trituracione in furno secreto taliter q uirtus mercurij
nō apphenderit uirtutes sulfuris qm debiles sunt in principio sui nutrimen
ti. Aliogn si uirtutes mercurij deuincerit uirtutes sulfuris p multā appōsiti
onē et imbibicionē aque debelitabit sulphur p dissolucionē sui et fiet pe
laghus conturbacionis. Et sic talis spūs hebetat et mortificatus remane
bit absqz utilitate. pp hoc enī tibi notauimus confortacionē et debelitacio
nem hoc in principio hui' compendij et eciā in nrō testamento. Corrige ergo [illegible]

erroꝛẽ tuũ ſi in hoc caſu aliter defeceris ꝑ modũ quẽ dicemꝰ in capitulo ſequenti.
Nam oportet qꝰ in iſta trãmutacione uireſ ſulfuris apphendãt uires mercurij
et ad ſe attrahant et conuertant. Qr oportet qꝰ ſpũs reſolutuſ ꝑ reductionẽ
ſui in corpuſ congelet͂ et cum ipo fortiter colliget͂ et cõmiſceat͂ pmiã ut inſẽ
ſibileſ pteſ corporũ et ſubtiles cũ ptibuſ mĩmis humidi uniformiter coppu
lent͂ et unũ cum alio coniungat͂. Qm̃ coniũgunt͂ nũqͣ ab inuicẽ ſepant͂
ſicut nec aqua mixta aq̃. Tunc eiꝫ corpora uirtute ſpũs attractiua poſt
coꝝ homogeneitatẽ pimã ſint redacta prima uõ hõgeneitaſ metalloꝝ eſt
ſpma femineũ metalligeneũ ſcilicet argentũ uiuũ nr̃ꝫ ad opuſ reductionis
Sꝫ proxima nã eſt ipm̃ cõgelatum in ſulfur ad opuſ fixionis. Nã ſolucio cõ
poris in ſpũm ẽ cum congelacione ſpũſ in ſulfur. Et congelacio ſpũs i ſul
fur ẽ cum diſſolucione ſpũs in corpus alʼ corꝪ in ſpũꝫ qr eſt aqua congelata
Et ideo corpora ſoluta ad nãꝫ ſpũs ſunt redacta ñ qr magiſ fixat de rõne cor
porũ quã ſpũs uolatileſ et magis uolatilia de rõne ſpũuꝫ quã corpora fixa.
Nam amore nẽ agit utqꝫ eoꝝ in ſuũ ſociũ ſibi ſimileꝫ. Et ideo qͥ ſpẽs metal
loꝝ tñſmutare uoluerit in uanũ laborat niſi corpora in talẽ mãꝫ pꝰſ reduxerit
ul̃ nãm tũc autẽ et aliã in aliã formã qͣ pꝰſ erat bene reducũt͂ qr deſtructa
prima corporũ forma in mercuriũ ut infra dicit͂ immediate introducit͂ alia for
ma ꝑ tñſmutacionẽ mercurij in ſulfur. Fili ſi ſapiens es et ſtudioſus potes
utiliter corpora corrumpe et nouã formã illiſ introducẽ. Cũ intencio nr̃e opo
niſ nõ ẽ aliud niſi ut elligat͂ puriſſima mercurij ſbã: et corpora i ſulfur re
ſoluenda qr elixir conſiſtit ex illiſ tm̃. Nam ar. iii. forma in lapidẽ ſulfu
reum tñſmutat͂ mox introducit͂ alia forma ꝑ coniũſionẽ illiꝰ lapidis i ellixir
et hoc cũ tẽpamento humidi et ſicci quẽadmodũ declarabimus i fixione c.
ſequenti. Ex quo patet: qꝰ nõ põt eſſe tñſitus de extremo ad extremũ niſi ꝑ
ſuũꝫ mediũ. Fili in iſta arte maxime accipimuſ mediũ ſiue ſpẽm cõiunc
tioniſ medij inter mediaſ qualitates que inter cetera ꝯuint in ſpẽ nõ aũt
in genere niſi ſolũ ſm̃ maiorẽ ul̃ minoreꝫ diſtanciã uniꝰ ab altero qͣ in decoc
tionibuſ ſuſcipiunt tã ꝑ nãm qͣ per artẽ. Et ideo huiuſmodi ſpẽſ medij hñt
ſimilitudinẽ cũ tempamento et cum pũcto qꝰ eque diſtat a duobuſ extremis
et cũ uirtute quod fit in medio unitoꝝ. Et ſi in teꝪ auis hẽt noticiam de
medio in ſpẽ ãndicta poteris conſuare et reſtituẽ ſanitatẽ oĩbuſ ĩfirmis
corporibuſ et eoꝝ egritudinẽ mortificare oĩ nam ſcis deducẽ de potencia
in actũ mediũ antedictũ. Vnde iſtã ſpẽm medij poteſ augẽ uel diminuẽ fi
ſi ſis uĩgere et diſiungẽ flores arboriſ et frondes ꝑ ſolucionem et congela
cionem ut tradimuſ in teſtamento de multiplicacionibuſ uirtutũ ſeruatis
ſuis condictionibuſ Sequencia.

AD habendũ ergo et deducendũ tale mediũ de potencia in actũ. Coniũ
ge corpuſ cum ſpũ: et hoc ꝑ illũ modũ quẽ nã requit ſcilicet imbibendo
ipm̃ paulatiꝫ et paulatiꝫ cum aqua mercurij et conterendo igne ſoio ſci
licet cum decoctione lenta ut miſceant͂ ꝑ deſſiccacionẽ uniꝰ et deſiccacioẽꝫ
alteriꝰ diſſolucionẽ: et fiat totũ unũ. Cum hoc enim reuelat͂ tibi declaracio
dicta Auicenne q̃ pcepit ellectis omĩbuſ huiꝰ artis qꝰ fiet amor iter corpora

et ſpūſ· Poſtea ſtatim ſubiungendo edocet mōū fiendi cū dicit niſi corpꝰ
fuīt ablutū et mūdatū ſcilicet intus et extra nūq̄ recipit ſpūs ſcilicet fer
mentaleſ q ſunt res ꝑficientes et deducentes illud ad uerū tēpamentū· Et
alterata repeticione· Iterū ſubiūgit cum dixit fac pacē inter ignē et aquā
et hēbiſ magiſteriū: hoc eſt q corpus deducat̄ ad illud mediū aereum ſim
pliciſſimum ut ſit ſicut ſpiritus de nā aeris participantis nāz ignis et aq̄
ita uidelicet q rōne ſue ſimplicitatis q̄ ascendat ꝑ ſublimacionez ī tēream
ſbaz tenuiſſimā et aereā que ē ps aque ꝑmanentiſ· Sed hoc eſt inpoſ
ſibile niſi ꝑuſ beneficio nr̄e decoctionis priuſ incorporet̄ ad ſpū et fiat
totū unū· Tunc eīz uere aſcendit ſurſum ſ̄m maiores ūl miōres decoc
tiones et inbibiciones quaſ hūit in ſuī diſſolucione· Qr cū illud q ſolu
tum eſt de corpore: et uniformiter ligatū cum ſpū congellato minuſ quo
q̄: et illud q congelatū eſt de ſpū et fortiter colligatū cū corpore diſſolu
to ctis in enodalibus uinculis nāe nūq̄ amplius ab inuicem ſepantur
Expedit de neccitate inquantū ſūma uolatilis ſupat ſūmaz fixaz q̄d
euolet cū ea et attractiōe nr̄e nō fixe ſupiꝰ aſcendat et ſublimet̄ ut ſpūs
Qua ꝑꝑ id q aſcendit de corpore diximuſ ēē ſolutū in ſpū q factus eſt
ſicut ſpūs exiſtens in medio unitorꝫ conueniens meliꝰ cūz tempamto tā
q̄ mediū duorꝫ extremorꝫ contrariorꝫ rōne ſpēi: et duorꝫ concordanciū
rōne gn̄is q̄ aliquod aliud· Et ideo dicit̄ unū corpus unus ſpūs· et unū
medium retinens in ſe nāz extremorꝫ ſcilicet aq̄ et ignis de rōne nr̄e mediј
inter illa ut eſt aer· Sic igit̄ patē pōt tibi q diſſolucio corporiſ ē cū con
gelacione ſpūs ut patet p ſublimacionē ūl aſcenſionē· Et fixacio ſpūs eſt
cum diſſolucōe corporis ut patet p eiuſ reductionē q̄ fit cū ꝑcipitacione illiꝰ
ſup corpuſ fixū· Cauſa aūt propinquor huiꝰ fixacioniſ ē utriuſq̄ mixtio p mi
nima ſic ſupiꝰ dictū ē: Ita tū q ſūma uolatilis ſpūs nō ſupet ſūmaz fixi
corporiſ· Quinymo ſūma ſue uirtuſ fixi corporiſ ſupet ſūmaz ſpūs nō fi
xi· Ad intencionē fixionis: et ex ꝑdictiſ recollige totuz ſecretū huiꝰ artiſ· Et
inſup intencionē ariſtotilliſ q nō tacuit dicē tācq̄ huiꝰmōi intelliges· Q̄d
lapideſ fugienteſ ab igne nequeūt ſuas demōſtrar̄ uirtuteſ niſi cū fixiſ
fuerint mondati ideſt coadunati: et artificioſis gūmis ſcilicet ſulfuris
nālit̄ conſtricti· Fili ſi hoc intelligis poteſ hēre theſaurū celi et terre· Sed
indigeſ q in ꝑncipio huiꝰ reductionis aq̄ nō imbibaſ terrā ut ſupdixi: niſi
paulatim et paulatim ne ponat ſe in diſſolucioēz ūlgarē et ebetentur ſeu
mortificent̄ calorē ſpūs ſeu terre ūtutē· Sꝫ potiꝰ uiuificent̄ ꝑ conforta
cionē cum longa trituracione ignea bone informacioniſ ut aqua fiat unū
corpuſ cum terra neſ nec ſuſpendas te ab ope donec p t̄turacioēz et aſſa
cionē ſit aqua ſicca et terra alba q̄m exſiccacio cū forti trituracione et
aſſacione terrā efficiat albā: Nec minuſ ad huc ipāz debeſ imbibē pa
ulatiz tū et paulatim· Poſtea ſuauiter calcinare ut ar· iii· aquoſitas ſeq̄
ſtret̄ ſub conſuacōne tū illiꝰ cum ſit album urine ūl infantiſ potionanſ: et diſ
ſoluenſ: et inſup uiuificanſ lapideſ ꝑcioſos· Cuiꝰ quidē urine ūtus mltiplicat̄
ꝑ reſolucionē ſui ueneni ſublimati in eandē· Et caueaſ q aſſacio lapidis nō

Deus mihi teſtis eſt omnipotēs
quod hoc totū uerū eſt [illegible]
di fieri indiſſolucione [illegible]
et ſepius ꝓbaui in ſaturno [illegible]
[illegible]

Nota [illegible]
[illegible]

ſit multū fortis ne corpuſ ſolutū ad nām ſpūs redactū nē ſue ſubtilitate et accu
miē ignis ūtat in fugā et ne pereat magiſteriū. Cūqȝ nālit fuit excitatū iter
confortando eius uirtutē imbibendo eū p̱ ingeniū tibi notū et poſtea p̱ decoctioēȝ
dimitte illud ut digerat et cū digeſtū fuerit et gelatū urinā ſupfluā nālis hu
midi iam conuerſi ſequeſtrando conforta uirtutē ei⁹ p̱ aſſacōneȝ nāleȝ. Hoc
aūt fit ut promptius uirtuſ ſulfuris ſuo accumine ualeat cū informacōne
notabili reſiduā hūiditatē ſpūſ congelare et congellatā retinē in nām ſui.
Omēſ enim opones iſtas reiterabis ſine tedio uice poſt uicē p̱ mercurij i
cōmpamītū quouſqȝ terra biberit de ſua aqua q̄ntuȝ manifeſtabit p̱ ſignum
ſupradictū. Fili opo hui⁹ capituli et ſ̄blimatio mercurij et incrementuȝ ūl mlti
plicacio lapidiſ in ſ̄ba mercurij cū aqua nutritur augetur et multiplicat ſic
res cetere. Aſſimilat enim in nutrimento non modicū educcatioīb₃ infātuȝ
quor uirtus digerenſ inualida nō patit ſugē lac niſi p̱ mīā donec calor
nālis cum ſua uirtute ſit in eiuſ ſ̄ba multiplicatus et uirtute ualida p̄
nunciatuſ. Et ideo cū corpuſ in ſue nutricionis p̄ncipio fragilliſſime uirtu
tiſ exiſtat ut infans nequit lac epotare uirgineū niſi inquantū ſua uirtus
uallet attrahē decacōne ſui et corpus de dicto nutrimentali hūido ſ̄m qua
litateȝ menſuraȝ et ip̄uis uirtutiſ retinē pōt. Et ſi tu hoc intelligis tu intel
ligiſ q̄r parua quantitate corpori ſicci nō pōt congellari multa quantitaſ
ſpūs hūidi. Nec parua quantitate ſpūs hūidi pōt diſſolui multa quāti
tas corporiſ deſiccati. Et ſi hoc iter intelligis tu uelociter poteriſ intel
ligē pondera nē inqualibet inbibicione q̄ qdem a quolib₃ excitato mediāti
buſ ſignis q̄ inqualib₃ decoctione demiantur cognita exiſtūt. Quor uera
informacione p̄apit ut terrā tm̄ aſſando decoquas q̄ntuȝ diſſolucio abyerit
et tm̄ imbibendo diſſoluaſ q̄ntuȝ aſſando deſſinat omni eiȝ uice poſt cal
cinacionē terre ſupfonde aquā tempate ſ̄m ponduſ notū: aut ſ̄m exti
macionē probabileȝ appropinquanteȝ ūitati q̄ntuȝ poſſibille fuerit / nō mul
tu; V₃ neqȝ parū q̄r ſi multū fuerit corpuſ diſſoluet nō diſſolucione ſol
lemni ſ₃ potiuſ ūlgari: et ſic mortificabit conturbacioniſ pellago. Si uō
parū fuerit comburēt in fauillā et ſic nec pficiet q̄r corp⁹ comburitur et calō
nāliſ ſuffocat cum nō hēat mā₃ in qua mīā ſua et ,pp̄etas poſſint cōtinuari
et ab aduſtione ſaluari. Fili iſtud q⁹ ad probabilem ponderū extimacoēȝ
artificeȝ regulet in appropinquando ūitati eſt regula artiſ p̄ncipior de
mīonu₃. Quor ſignis uiſibilibus doctrina intellectualis regulat.
Nā incerta probari non poſſunt niſi ex hys q̄ aliquō certitudinē hnt ex
qb₃ arſ ſemp debet procedere cū circa ſuā₃ noticiā cerciora ſint. Et ideo q̄r ars
nō pōt eſſe niſi inchoet a certis et determiātis p̄ncipijs. Artifex debet ſe regu
lare p̱ ſigna determinatiā q̄ ſunt coloreſ in opane apparentes tā ſ̄bales q̄₃
accidentaleſ licet allū pmus artiſ de accidentalib⁹ nō dēt curare niſi ſolū de
p̄ncipalibus ſcilicet de ſ̄balib⁹ q̄ ſt quatuor. V₃. nigrus albuſ citnuſ et rube⁹
inqualib₃ decoctione apparentes ſ̄m magiſ et minuſ donec ſit completum
et cū uideris corpuſ tuu₃ in quantitate pondē et calore augm̄tatu₃ noueris
ſ̄bam eſſe mediam mercurij q̄ ē albedinis cauſa in ſulfur congellatū eſſe

per uniformem

p uniformem mixtionē ſibi unitā caloris accōne nāli cū corpore. Sic enim
corpus uniformiter de ſui ſubſtancia exuberata augmentat̃ p minima et creſcat
racōne ſpūalis nutrimenti: ita q' p'ma quantitate uirtutis corporis ſine pnci
pij ſeminalis ſit magna quantitas uirtutis ſulfuris q' ē medecinar̃ mede
cine pncipiū ſeminale creſcent̃ et multiplicant̃ in reſtauracione depditi cū
exuberata hūiditate nutritiua. Qua propter expedit cū corpus itaq3 nālit̃
augmentet̃ et nutriet̃ p conueniens hūidū q' iuxta ſue nutricionis men
ſure augmentacionis inbibas maiori aqua ſ'm pondera regulata p
artē data ad conformitatē ſcilicet pncipior̃ et q̄ntitatē corporis augmtari.
Nam tūc corporis maioris attractōnis: et p conſequēs digerentis uirtutis
exiſtit racōne ſuar̃ parciū ſpūaliū in cor̃. aſſatar̃ et congellatar̃ ac p
totū corpus eſſencial̃. rōne bone et pfecte utriuſq3 contrictōnis pmixtor̃ nā
li et p mīma quib3 ſcilicet partibus ſpūalib' corpus nutrit̃ et in ſulfur pu
rū redigit̃. Ideo maiori indigeat alimento q̄' primo fatiebat ſmbibat̃ et nu
triat̃ ſ'm menſurā determinate porcionis ad conformitatē pncipior̃ et ſitu
tis uice poſt uicē: et decoq̄nt̃ lento igne excitante calorē nālē et nō excedē
te donec puenerꝭ ad pfectā albedinē. Tūc enī uere color nālis defendit ſe
uiriliter ab omī igne extraneo rōnib' expſſis in nrō teſtamento et ſup
in capitullo. Fili de ablucione terre c°. Dum aūt ad finē pueneris
decoctionēis ſcilicet hui' ultime inbibicionis. Calcina corpus ſcilicet ex
pellendo ex humiditate urinali q̄ntū diſſolucio illius abierit ſuauiter
et non feſtinanter ne corpus diſſolutū recedat in fumū et diſpdat̃ magi
ſteriū. Hoc autem te reiterare nō pigeat multis uicibus q3 q3 ſit longū
q̄m nō uidebis tincturā iproficuū donec ſit completū in collore albedinis
pmanent̃ q ē ſ'm pncipale pncipium demoſtratiuū in albedinis pfectione
Hic ē color de quo tetigimus infra in capitulo p̃allegato q per ignē nō uaria
tur intus nec extra niſi p maiorē ignis decoctionē reducat̃ in citrinitatē
q̄ ē terciū principiū pncipale demoſtratiuū. exiſtit et demū p maiorē igs
digeſtionē ſucceſſiue in rubedinē terminat̃: cui' ſignū ē ǀ mutacio cōplemē
tum quatuor pncipior̃ demoſtratiuor̃ qb' allūpn' artis debet ſe regulare
in magiſterio. Studeat igit̃ artifex et prudenter attendat cū in ope
fiunt oīā ſigna demoſtratiua q̄ in qualib3 decoctione appareat illa q̄ in me
diate ſua recondet. et cor̃ cās ſapienter inueſtiget. Nā dū terra egre
dit̃ nigra inpfecta eſt et nō completa. Qualib3 igit̃ uice poſt uicē pau
latim et paulatī uigora ignē in calcinacione donec terra egrediat̃ alba ex
ignis fortitudine. Qr ſicut calor agens generat in hūido primo nigrediēm
ita agens in ſicco generat albedinē. et ſucceſſiue in illo albo gn̄atur ci
trinitas. Sꝫ cū addictione rei tingentis illud q̄ nō eſt nē pficiat̃. Et hoc
in calcinacione plūbi attende q' uertit̃ in cinerē nigrū poſtea in album
deinde in citrinū et poſt modū in nimium rubeū: ſicut enim ſulphur rube
um et albū hētur ex dicta metallor̃ materia ad plenū depurata mō tn̄
diuerſo decocta et digeſta ſicut declaratū ē. Idarcho ſi in terra fuīt dnūz
hūidi magnū et parū de dnīo calidi certiſſime nigredo remittit̃ alias x

generat̃ ibidem . Et ſi fuerit dñium calidi et temperati : et parũ de dñio hũi
di ita q̃ humidũ aq̃ poſſit exalare expulſionẽ calidi mẽſurati et etiã in ſit ibidẽ
parũ de dñio frigidi ad hoc ut poſt exaltationẽ hũidi aq̃ tamq̃ complexionalis ua
leat retinẽ ſpũs cõgelatos rõne calidi tempati certiſſime maxĩe albedo exin
de generabit̃ . Nam retinẽ armoniaꝫ que accio licet conueniat frigiditati
non conuenit excellenti ſꝫ potius ei qui eſt complexional' quẽ retinet con
ſiſtenciã mẽ medecĩal' : ne ex ipã fluant calores et ſpũs in ea fixa . Et in iſto
paſſu reuelat̃ cã q̃r anima non coniungit̃ cum corpore niſi ſpũ mediante .
Et q̃r aqua pmo in terra figit̃ añq̃ oleum ul' aer que p terrã reductiõeꝫ
conſignant̃ . Intellige igit̃ intentũ nẽ ſcilicet q̃ calor in humidũ agens pmo
nigredinẽ generat atq̃ fumũs . Sꝫ uincens humiditatẽ poſtea inducens ſiccita
tem in mã inquantũ agit et ſic in illa inducta ſiccitate facit nouã tñſmu
tacionẽ et generat nouum colorem in ſubtiliatione ſicci pulchrũ albũ ſplẽ
didum et nobilliſſimũ : id nrcho ſi terra nõ fuerit alba tere eã cũ aqua
limpida . et iterato calcina . Qm̃ acoch ideſt aqua et ignẽ latonẽ ideſt t'raꝫ
abluũt et obſcuritatẽ ab eo auferunt . Nam p̃paracio terre ſemp eſt cum
aqua : Ideo qualis fuerit limpitudo aq̃ talis erit limpitudo ul' albedo ter
re . Et q̃nto magis fuerit abluta tanto magis erit alba eo q̃ hũidũ p ca
lidum congelatũꝫ dum mõ fuerit rectificatũꝫ cum aqueo hũido urinali
magis ſe habet ad albedinẽ q̃ ſiccũ ad nigredinẽ . Et ideo q̃n q̃ntitas hũi
di congelati et ſubtiliati optinet q̃ntitateꝫ tp̃ris maior albedo generatur
in mã q̃ alius calor rõne ſui propi humidi depurati . Et q̃ in hũido ut pu
ta limpido eſt ſemp nã pſpicua q̃ ẽ propa mã coloris . Et ideo q̃nto magis
terra mã cũ tali hũido abluit̃ tanto magis albificat̃ . Et q̃nto magis ta
le humidũ depurat̃ ſubtiliat̃ et p̃parat̃ tanto plus colore limpidiori ac
ſereniſſimo ul' ſubtiliatiſſimo millitat̃ . Similit̃ a ſcenſu contrario q̃n
to minus nutrimentale humidũ p̃parat̃ : et a gradu ſubtiliacionis magis
remittit̃ tanto plus nigredini approximat̃ : et etiã cõbuſtioni . Et q̃nto ma
gis approximat̃ combuſtionis dum mõ ſit dñiũꝫ calidi tanto maior erit fu
mus et caligo ac denigrãcio . Perſcrutari ig' hoc fili kme : et alia q̃ dico et p
para ell'ta ut ſint a ſordib' mũdata et ab aduſtione tuta donec eoꝝ
ſumat̃ tinctura . Qm̃ ſi comburant̃ effectu puant̃ . Et ex hys pot̃ recolli
gere ell'orũ p̃parationẽ fieri debẽ ante eoꝝ coniũctionẽ ut melioretur
eoꝝ tinctura ab omi corruptione puata ſiue ſepata gat̃ error p inſtrumẽta ppa.

De natura menſtrualis fetentis . Cm. Li . De uirtutibus et doctrina q̃ coꝝ

Dicimus autẽ q̃ uirtus ẽ pmuꝫ et pticulare opõnis pncipiũ i ppa mã .
Primũ diximus ad dĩaꝫ argẽti uiui nr̃i q̃ ẽ proximũ et in mæratuꝫ
opõnis pncipiũ ut diſſoluens et coagulatiuũ pticulare dixim' ad dĩaꝫ
corporis cõminuti q̃ ẽ uniũſale pncipiuꝫ opis ſulfuris ut ẽ congellãs uel
diſſolutiuum . Non enim uolumus q̃ ab eſſencia diſtinguas genera ũtu
tuꝫ ſꝫ ſolũ ab opõnib; proximis : et ab ipaꝝ originẽ q̃ hñt in mã . Quã
tum uero ad conſideracionẽ opõnuꝫ proximaꝝ unũ ẽ gen' ũtutũ ſcilicet
nãle . Dicat̃ aũt nãlis illa cuius opõne pncipaliter ſoluat̃ nã et pficitur

tam ſpeciei q̃ indiuiduũ. Et hui⁹ duo ſunt genera. Nã q̃dã ſunt qb⁹ miſtra
tur et miniſtrante uocant̃. Quedã uero ſunt miniſtrantes. Nãles aũt ũtutes
qbuſ miniſtrat̃ ſunt treſ ſcilicet Gñatiua augmẽtatiua et nutritiua. Gñatiuũ
quidem ẽ illa q̃ opat̃ ad hoc ut ſimile corp⁹ procreet̃ ũt p ſucceſſiuã uel lõ
gam opõnez q̃ fit p minima ũt p breuẽ promptã tñſmutacionẽ repentiaʒ
q̃ fit abſqʒ eo q̃ uiſibiliter attranſeat p ſua media. Primũ q̃dẽ op⁹ gñatiue
et mutare gñonis mãʒ in matre ſcilicet terra q̃ uaſ phye dicit̃ in qua nata
uirtuſ diffundit̃: et hoc ſm qualitatẽ et ſbãʒ prout exigit diſpoſicio ſulfu
riſ gñandi uelut fetoſos uaporeſ ipiuſ ingroſſare hũectando: et argẽtum
uiuũʒ congellare deſiccando ac mãʒ media q̃ propinqua ẽ nẽ ſulfuris re
tinendo: proinde hãc ptẽʒ gñatiue imitatiuãʒ hic uolumuſ appellari. Cui⁹
due ſunt dĩe: una eſt pncipiũ paſſionis in ſbã. Cui⁹ rõne multa et diũ
ſa inſtrumẽta procedũt a nã ut ſunt colores et accñcia et ſimilia. Alia
uõ actiua dicit̃ q̃ agit motũ conſtructioniſ et dilacõnis in mercuriali mã
in qua facit ſtrã impulſionẽ et anhelatõnez ũt p inſpirationez licet qñʒ
poſſet iuuari p conſtrictionẽ exteriorẽ. Sicut cibuſ q̃ niſi p artificiũ com
minuat⁹ exiſtat: et bẽ maſticat⁹ ualde nãʒ ſui corporis defraudat. Et iõ
ex pma inſtitucõne debet̃ q̃ cũ dentibuſ ad hoc deputatiſ: priuſ cibus ĩ
pfecte cõminuat̃ anteqʒ ad locũ digeſtioniſ tranſmutat̃. Et ideo qr pro
tanto conſtructio et dilatatio exercet̃ animali uirtute licet antiq ĩp
pe eam aſſimillaueriũt illi. Aliud quidẽ opuſ gñatiue ẽ informare per
uirtutẽ informatiuã. Et iſta ẽ dupx: una ẽ intrinſica: et nãlit̃ in mã inna
ta p mãʒ q̃ immediate in metalli tñſmutat̃ mãʒ. Alia ẽ extrinſica. Et
iſta dependet ab artifice inquñtũ mãʒ pparat et diſponit p artificiũ nẽ
ſm exigenciã uirtutiſ informatiue q̃ eſt in mã pp. qd dicim⁹. Qr alkimi
ſta non ẽ niſi ſimplr adminiſtrator. Nõ aũt ipe tñſmutat metalla: ſʒ
nã cui p artificiuʒ mãm pparat: et ſic ipa nã q̃ ſagax ẽ et ſapienſ ẽ per
agit. Vnde ſufficiat tibi ſapient̃ diſponẽ: et informare mãʒ extr̃ie ſm
uireſ nẽ cum ipa ſufficient̃ opet̃ intrinſice ad ſui pfectionem motiſ ſiq
dem ſui ipiuſ ſunt ad adherenteſ ſibi uni uie et ordini uni meliori
mõ et certiori quo poſſit excogitari ſicut patet in cãtone cuiˡibʒ gñati pp
q̃ patet q̃ tardamentũ et properamẽtũʒ debet ẽẽ in magiſterio phorʒ.
Tardamẽtuʒ ut nã motuſ preterire nõ poſſit. Et propamentũ rõne infor
macioniſ qʒ nã recepit ab extremiſ per artificiũ ut nã interi⁹ integret mo
tuſ ei⁹. Quã obrẽ uirtuſ caloriſ excitantiſ nõ debet excedẽ ũtutẽ nãlis
excitati. Alioqn non integrabit motuſ qnymo tñſeat ab alia q̃ nõ ſuit ad
in cura nẽ. Hui⁹ aũt informacioniſ noticiaʒ ſupi⁹ dedim⁹ p ſigna demo
ſtratiua. Qui aũt pncipia hui⁹ artiſ ignorat informacõnez medicine hẽt
neccio ignorare qm oportet expimentatorẽ hui⁹ ſciencie ad plenũ co
gnoſcere uireſ nẽ et eiſdẽ mediantibus dictiſ pncipijs firmiter ĩ herẽ
maxĩe cum nã ſit ſufficienſ tibi et ſibi ſimilit̃ ĩ oĩ quo indiget ad
ſui pfectionez. Ipa quidẽ ſagax ẽ et ſollicita in contrictõne continuatõne
et in creacione ſui corporiſ cuius nõ eſt finiſ ſollicitudiniſ. Vnde certum

tempus ħt ad impgnandū ad nutriendū et ad opandū. Cū igit̃ terrā h̄eris in
pgnatā expecta partū: cum uõ peperit nutriat eū scilicet ptuȝ donec possit tol
lerare omēȝ ignem. Tūc etiȝ poteris de ipõ facẽ proiectõneȝ. Et ex hijs potes ellec
toru sensus ĩonabilit̃ cognoscẽ opus informatiue nichil aliud ē qȝ informare
hoc ē debitam et nãlē formā sulfuri et lapidi: et postea elixiri ul̃ medicīe tbu
ere. Cui9 informatiue mgr̃. sunt tot opa quot sunt ea q̃ ad formā sulfuris
ul̃ lapidis possint ēē neccīa. Et sunt q̄ntuȝ dependet a ũtute informatiã q̃
sunt mã sex sensus uisus scilicet figura q̃ sub diũsis colorib9 ondit̃ anqȝ
ueniat ad pfectionem meritus. Spongiositas gracilitas leuitas aspitas et leni
tas. Sȝ in gustu sunt duo scilicet amaritudo et dulcedo. In odore uõ tres scilicet
fetiditas insipiditas ul̃ q̃i et fragrancia redolescencie magne hoc quod in eli
xir illud qdeȝ in lapide nr̃o. Et ideo indiget q9 licet elliciat̃ lapis anã duor
luminum anqȝ de eo fiet elixir pfectū ulteri9 digerat̃ ut sulphure salsedies
aufferent̃ que amenstruali sensu pmi ordinis in eo conuenerat. Et postea
complete cū suis fermentis albis supp ul̃ rubeis decoquat̃ quousqȝ fiat fixū
et liquefiat incerationis administratio nãlis. Sȝ opa informationis extrinsice q̃ i
mediate procedũt a nota practica sunt tot quot iam diximus et dicturi sum9
licet extat possit illa. Sȝ intelligens ē ualde abreuiare ul̃ oiã elongare. Et
nos qdem ex illa benedicta nigredine a paruas cognita affectuantes spm̃ beni
gnū egredi pugnā ignis uincentē nõ supatū si supantē q̄mlibi sensibus inlto
tiens palpauimus occulorȝ corporeis scilicet uisu propo extractionis tn̄ spũs
scilicet noticiaȝ qūqȝ sciar̃ doctrina ul̃ arte sentiens nos adhuc prima irrali
tate suffulti nullomõ cōphendẽ ualuimus donec ille alm9 spũs prophecie
spirans in nobis descendens a patre luminū tanqȝ suis defficiens nullatenus
in sibi postulandū q̃i insompnis uigilantibus qqȝ tanti occulis nr̃e mentis
infulsit claritatē q9 illū intus et extra remota signa gratis eximijs ĩ eiu
mis immensqȝ donationib9 claro secretiuo placuit demonstrare. Et insup re
uellans bonitatē insaciabiliter resficiens ut cū ad impubendū disponẽmus cō
pus eius ad unā secretā decoctionē nãleȝ qua penitus ordine retrogrado cū
pungenti lancea tota ei9 nã in merā nigredinē fuit uisibilit̃ protinus dissolu
ta. Cui9 modū expsse tradimus in pnti uolumine p expta ut de more su
scepimus antiquorȝ. ē tamen loca ubi possumus firmius celare coct coacti.
Nam qr munus sacrum est. Et nos sacra pandimus illis q̃ dei secreta suā
do decenter honorant. Non autē illud queras ab homine cum nullaten9
proferendū. Qm̃ nulli interest nisi soli dei reuelare. Homo qdē subtrahẽ
nitit̃ diuine maiestati cuȝ talia sibi ptinentia ulgat. Et q diuinū donū
annichilat p infusionē illius in latebras scilicet in hominē peccatorē ul̃ ma
le uiuē cui deus nõ reuelat secreta et ideo licet pbacioēs humane spũ ul̃ se
ne lr̃ar prompte h̄ere nõ ualeas quousqȝ spirituali diuinitate pus mentis
fuis cōpeolat9. Practicaȝ tam̄ tradim9 certam extractā ab illo precepto nr̃e opi
ficis p quā ad finē illius puenire poteris h̄ndo sublimando ad eū spũȝ sa
ne mentis ac deuotis laudib9 resonando ĩ statu qr̃e quā manifestabimus
gñaliter in fine nr̄i compēdij et in tali pseueracione p9 unū reuelabit̃ tibi

aliud iuxta mercedem libaminis facimus tñ gr̃a gratis data p imor
talē homiez nr̃am secretā disolucionē infra .ix. ul .xx. dies mediocter re
collectā. Cū uō nō fiat trāsitus a pma usqȝ ad terciā nisi p illā q̄ media
ē inter hāc et illam. Hoc eñ est secretū a mortali nēine reuelatū pter qȝ ab
almo spū qui ubi ult spirat. Proinde formatiā sulfuri ul elixiri circu li
neari cursu figurā propiā adaptat ut qñ pforatā qñ aspa et qñ leuia
cum adiutorio tñ exterioris ūtutis informantis intraneā q̄ ab artificis
ingenio necēe ē puenire. Presertim cū p illā motū direm adqrat ad foran
q̄situ uirtus informās et nāliter informata q̄ ē in mā. Argumtacio ē
illa q̄ ut sulfuris ul lapidis amediciue q̄ntitatez nālr produc ad illuȝ
terminū ad quē induidua nālr puenire nō possūt. Et i isto passu reuel
lat exuberacio mercurij adqd prodest q̄ p resoluciones induiduor pfia
t sb ↄfuaciōe ppetatis. Qui ig propetates indiuiduales ignorat ppuȝ
regimē cor[is]. et ei exuberacois ignorat. Qm augmētatiā propetas cū oi
bus suis ūtutib ↄsistit inindiuiduis sulfur et ar. ui. Et iō cū in
diuidua sulfur et ar. ui. ī indiuiduis p mā sr soluta :ȝ p reductionem
illor in ar. ui. exuberat illud p mixtis propetatib sbalternacione no
tabili in spēz et formā ar. ui. nūi. Et cū tale argētū uiuū a propetate
sui sulfuris ingressā in ar. ui. rōne exuberacionis et amore extractionis
illi ȝ propetatis q̄ in sicco ȝ sulfure remansit asidue opat ut augmta
tiua. Et qȝ diu hec uirtus opat semp in lapide ampli depdicio restaurat
ex tali .s. ar. ui. exuberati sba q̄ est sibi uelut lact Fculū i infante
et mag propuȝ qȝ in aīalib alimtuȝ. Et ideo deuenit inqntitatē maioreȝ
ȝ fm extensionez induiduor pp q ampli uirtus pastitiā fuit appella
ta. Et illud iō qr sic pastus satiatus scilicet lactea mercurij suba media
exuberacione ad conformitatē sulfuris qualitū lapidis nr̃i refectionis
ut quilibȝ intuens pōt manifeste in suis cnutricionib et educacionib uidē
pps occlis. Sic silit p oiā uirtus ista. Alii aūt appellauerūt ipam ūtu
tez nutriaz. Et hoc qȝ diu lapis crescit restauratione depditi. Sȝ qr ab
propinat et introducat illd pascere. Id circho merito pasitia uocat. Ex
se tñ solūmō repat q̄ntuȝ depditū ē in propuȝ sulfur aut minus cui p
pa opatō ē alimtuȝ siue exuberatū mercuriuȝ in sulfuris subaȝ trāsmuta
re assimulacione pfecta illi albo ul rubeo cū igneitate simplici nō ure
te de cui sba aūruȝ ul argentū sbtus terrā fuerit procreati. Et p hūc
actum assimulacionis fuit argumtatiē: unde qr depdim hec mltuȝ ꝗ
ambit latitudinē et latitudo hec continet terminuȝ indefinitū q est
continēs in nā creata q̄ntitate finite magnitudinis. et augmti multor
lapidū et metallor sup quātitates finitā ac terminū multitudinis aug
menti cunctor aīaliū et uegetabiliū. Ideo ei augmtatio ē indefinita
scilicet nūqȝ mundus ei sufficeret. Ipā eñ continue opat in augmtatio
ne sui qȝ diu pōt ei durare in fortio exteri data p qȝ licet fuit alūn
in arte. Verū possibile ē aurū ul argentū ī oī pfectione secūduȝ ma
gis et minus ad quantitatē magnitudinis turris et ultra uidisse cum

nã ondat continuationẽ ptiũ ad illã q̃ntitatẽ ul maiorẽ ul minorẽ · iõne
uniformis sbe et propetatis argenti uiui immortalis respicient idesinẽ
ter nãz metalli et formã . Qr̃ constat si pspicant intuens nẽ reqsita p
uã q̃ntitatẽ multum amisisse de suo tũz ellõgata ul sepata fuit a q̃n
titate magna amoris consortio poterat nãli uinclo colligari seruat
inde propetatib' et magna a maiori et maior a maxĩa syon · ei; uidiz'
hoiez ul caprã continuata nãli potẽcia adquãtitatẽ ul magnitudinez
turris ueñe pterq̃ ad minoris magnitudis quãtitatez q̃ nã indiuiduor
expostulat · Tum pp dissimilitudinez q̃ propterea fragilitate nã illi' gñis
ptib' cõtribuit · Tũz qr illa de cã illius spẽi indiuidua q̃ expte sexus
feminei educũt nisi semel cum mascli spermate in matrice ad gñatio
nẽ introducũt · nec ulti' ualet nãle pncipiũ aliud q̃ illud miscẽ q' cump
radicali huĩdo extit colligatũ · Cui' causa ẽ · qr mã spmatica mulieruz
et pro maiori pte mat̃ q̃ potius remanet passiã neqt in radicale huĩ
dũz trãsmutãri eo q' ptes nõ existut similes sicut illa que p totũ sunt uni'
essencie ut metalla · Si uero nã ultra q̃ pfecta spes reqrat p solã infusio
nem habondat in mã dissimilitudo spẽi prope conseqt ut mõstruositas
duorz capitum ul triũ manuũ et c̃ · Et hac iõne dissimilitudinis ptium
aptib' nec adhuc põt existere ratio contra hoc q' doceat aut ualeat maio
ris corpulentie q̃ntitatis esse q̃ propuz genus nõ reqrat iõne sue spẽi q̃
cogit esse sub termĩo certe magnitudinis et augmenti · Cũ uideam' ma
nifeste illã seq formã determinatẽ q̃ntitatis ut patet p oĩa natẽ gñata · Et
ideo cum metallorz indiuidua sit uni' eẽncie Et ista nãlis essẽntia sit pu
rum argentũ uiuũ et illud argẽtuz ui · hermofroditã nãz inse nãlit' uni
formẽ constat · q' ps aduita pti in pte et totũ ad integrã ptẽ uice post
uicem p mĩa absq; dissimilitudine radicaliũ ptiũ aptib; radicalibus q̃n
ymo ad q̃ntitatẽ maxĩaz idest inde finitã uniformis silitudinis ualet
in sulfuris sbãz congellare · Et hec in illa sbã media qua certa ac nãli ppeta
te ille tenuissemus spus retinet cũ sit de nã sua · Cui' uirtute scilicet
amoris copule infrãgibili puilegio in rectã se cõstituit fusioẽz · Vnde et sic
p pmo passu radicalitatis non obmutuit paganus dicens in sũma sua
gubernata · Q excitato : et max̃ ex pte mie ptis feccuũ administratio suf
ficiat q̃ntuz exprobauit crudelitatez nõ solaz scilicet certitudinẽ illius v;
quod ad multa se extendit licet cãz diũsitatis inter hac propetatẽ et ce
terorz gñatorz ppe ignorauerit explicare. Qua pp huiusse sciencia per
cãe noticiã pme possessionis nullatenus cõstat p expienciã laborz et diu
turne consideracionis admediatas causas ut patet p hoc q' tãq̃ res ãs
p demonstrationẽ ingenij sui · Statiz subiũgit q' q̃nto minoris fuerit se
res q̃ntitatis · tanto maioris exuberancie sublimacionis mercurij necẽe est
ẽe · Et hoc ideo qr sciuit p cãz mediatã totã illi' sbãz in purã radicalitatẽ
conũtendã in complimẽto q̃ntitatis nẽ feccuũ p demonstracionẽ circa q̃
ũsat tota expienciã hui' artis. Quãobrẽ si tu hoc intelligis sine fallacia
poteris opari eam · Sat' constat mag̃r q̃ntitatẽ cuius maiorẽ reape quã

Oppõitum uõ faciendũ ad cautellã exptũ et ſollicitũ te opporte ẽẽ tu licet
ut in parua qñtitate fecaũ paruũ ignez ſbĩjcias adpfectã illiuſ ſublimaci
onem Cum uõ augmẽtate ex illo ſcilicet mercurio priuſ exuberato fuerit
maiorẽ tuc ignẽ exhibeas : et ſic ad pmã formacionẽ lapidiſ modica ual
de qñtitas erit tibi ſufficienſ pncipuz ſeminaliſ q̃ ẽ fumi albi · Sed ad au
gendũ et nutriendũ ipm oportet exuberare hũiditatẽ · nutrĩa de duobus
fumiſ tenuiſſimis albiſ quorꝝ unuſ ſenſibiliſ ut mercuri⁹ · Aliuſ uõ inſen
ſibiliſ ut uapor ſulfũr depurati in ope ſunt repti . Si qs ergo ũitatꝭ ꝛ
amator proſe inquiſicionis nr̃m ſublimãcionẽ reali ſcire : et utiliter uoluit
reccurrat primo ad naluũ pncipia de gradu in gradũ uoluendo rotã gñalez
hui⁹ artiſ ſcilicet extremorꝝ et mediorꝝ quouſq̃ per giru explete fuerit ad pla
citum reuoluta · Et inſup addiſcat qualiter pmo in lac exuberatũ nr̃m
ſuba in mamillaribuſ ũaſ retenta deinde infetus ſbãz uehit ad extremum
propi complimẽti in mulieribuſ ſollemniter ſublimatis Et eĩz ſagax i arte :
Nam qui nutriendo lapidẽ cũ continua tp̃is ſucceſſione ignorat an ad
ptẽ facere debeant exuberacioni mercurij tempore focionis · Cũ ex illius iã
exuberata ſubſtancia conſtet euidenter patẽ multitudis ſtilũ lapidiſ com
plimentũ fac igit ex ei⁹ ſbã fumũ autentica informacione ſupi⁹ aſcen : et
eĩt ſblimat⁹ : hac tam ſblimacioez uocam⁹ exuberacionẽ rõne bone et ſbtilis
mixtioniſ q̃ ptes uaporabilit ſuſcipiut in eorꝝ pñti decoctione · Sȝ comple
mentũ ſcilicet ptuũ exuberatarꝝ ſublimacioniſ cũm inſulfũr ſt cõgelate ſbãz
ab aqa fugitiua ſbã ſepat⁹ qñtũ ẽ expediẽs ſulfuris acumĩ ne p retencioez
illiuſ reduxione fixioniſ inprotectione totã ei⁹ ſubſtanciaz ũl media facit fu
gitiuaz · Virtutes autẽ ñales q̃ pdictiſ trib⁹ ſeruiũt ũl miniſtrãt ſt quatu
or · vȝ · Attractiũa qua ſbã lapidis attrahit de mercurio id qd indiget : et qd
p uirtutẽ elemẽtatiuã capientẽ replẽ uacuũ · Retentiua q̃ retinet rõne
uacui appetentiſ elẽtatiua potencia · Digeſtiua q̃ retentũ tranſmutat ab una
diſpoſicione in aliã ut ẽ ab ar · uiuo in ſulfuriſ ſbãz coagulat⁹ : poſtea alid
argentũ uiuũ · Et hoc rõne uegetatiuitatiſ ũl qcaſi unius uirtus prouenit
ex igne occulto et infixo in argento uiuo ſbã et hic ẽ igniſ nẽ abſconditus
ũl reuelatiſ filijs ũitatiſ cũ quo igne poſſunt facẽ in uno die qd calore ſo
liſ in minerĩs in mille añiſ efficit · Nam ſicut glutinũ agni ſucci prope
tate coagulat lac in caſeũ · Ita igniſ iſte p abſconditã nãm congelat mer
curiũ ſi nõ niſi p magiſteriũ · Expulſiua uõ ẽ illa qua nã expellit illd
qd ſue nẽ nõ eſt · Et in hoc paſſu attẽte pollicitant hui⁹ artiſ mediãne
artificeſ infaciendo pparamenta ad uolituz nẽ cũ ipa ſit ſufficiens adtra
here q̃ ſue nẽ ẽ · Alienũ uõ reſpuit et eiecit ut anxiliatrix pncipalis
in ſui pfectione tamq̃ ſagax : unde fili · ſcire te oportet in complimto cor
rectioniſ erroriſ q̃ pdicte uirtuteſ qñtuz ad originẽ q̃ contrahunt ab ele
mentiſ elemẽtatis diferunt dui⁹ Nam illatũ quedã ſt innate qda influ
enteſ ĩnnate ſt ille uirtuteſ q̃ prope ſt electorꝝ lapiſ lapidiſ elemẽta
torꝝ · Dicit aũt innata propa uirtuſ uni⁹ cuiuſq̃ elemẽti alteriuſ influentia
ut p effectũ illorꝝ p⁹ illorꝝ diuiſſionẽ : ſiquo ſcilicet effectu oñdit ppa

uirtus mīe adherē nisi ex ppꝑiis et intrinsicis sue gn̄acōnis pncipijs influen
tes aūt dicunt ille q̄ ab aliquo alio elem̄to elem̄tato uel a plurib⁹ elem̄tat. Ex q°
patē pōt ibi tibi q⁹ in uniū qdq3 lapidis elementū elem̄tatū uel innata tm̄ uirtute
regit uel innata et influente simul' sic prope demostrant in reductionib⁹ cōiunc-
tionū iam alteratar in īsīsibiliū · Sufficit aūt artiste hui⁹ magiij nec obest
offerre q⁹ elem̄ta elem̄tata a pncipijs sensibilib⁹ id q̄ meat⁹ nō ueiunt solū inna
tis regant alias regunt uirtutib⁹ Que uō aliquo meatu sensibili ab illis e
manacōēs recipiunt regunt innatis et influentib⁹. Qd autē necc̄e hēt
scire artifex et cognoscē in magīo quib⁹ instrum̄tis pdicte uirtutes pficiat suas
opōnes in elem̄tis elem̄tatis ad hoc ut peccīn uel uicia opōnu3 recte corrigē
ualeat et pfectiōes etiā conseruare · Illa igit instrum̄ta qb⁹ in m^te. pdicte uirtu
tes suas opōnes faciunt in elementis elementatis sīt composito e complexio
unde est omīs uirtus exercēs motū localē tū ē uirtus exercēs motū in mo
bilē s̄m locum · Prouide licet nō pmo et pncipalit insit ibi motus: sed ī
mobili secūdum locū tamen et sive posteri⁹ insit ibi motus ut in
attractione alim̄ti · Nam sicut probatū ē in libris multis alimētu3 mouet
ad ptes euis q⁹ nutrit sicut locatu3 mouet ad suū locū · Sed hec attractio fili
q̄ntum ad locū ad quē attractio exuberatū h̄umorē attrahit licet forma el
longati data ei p calorē digestiuū ministrat cibū cū terra · Et ēt uis alimenti
terrei trahit ad se alim̄tu3 sicut locus trahit locatū: sic nutrimentū uenit ad
locū ei⁹ conn q⁹ nutrit receptū inter spongiositatē ipi⁹: Ex quo de necc̄itate opō
tet q⁹ talis uirtus utat̃ p̄o siue posterius cōpositione: Cetere aūt uirtutes
inmediate compositione: Et ēt pdicta q̄ nō exercent motū s̄m locū: et in h°
quatuor ministrantib⁹ n̄alib⁹ certius artifex expit · Nalis uō cōplexio terre
lapidis q̄ particeps ē caliditate q̄ntu3 sibi sufficit retinē pōt e caliditate
et h̄uiditate digerē · Et sic fit q⁹ una qualitas qualis ē scilicet ī sulfure ex
diūsis qualitatib⁹ scilicet quatuor elem̄tor compositis sit pncipiū unū opō
nū diuersar ut patet in compositione elixer · Cui q̄da3 qualitati siue pnc°
calor ēt iā n̄alis et spūs fluentes instrum̄talit sumūt q̄3uis tū in lapide for
mato nō sit nisi una qualitas actualis uel in elixiri cōposito uel adhuc ī tra
depopulate v3 complexio qua omēs n̄ales uirtutes ei⁹ suas opōnes pficiūt ·
Vm̄ tū quisq3 sagax artifex in hoc magīo quatuor esse distinctas debet
considerare uirtutes nō qr terra lapidis uel ipē lapis aut medicina realit
informet scilicet distincte cū unā qualitate3 instrumentalē in terra uel ī
sulfure uel elixere ex diūsis insimul mixtis oppōni sit n̄ē: ut sit propium
instrum̄tu3: cū quo pficiūt actiones · Sed qr sic exigit forma practicalis
cōsiderationis in opē practican ut sciat alumnus artt q⁹ labilitas uel laps°
cuiq3 uirtutis n̄alis siue in terra siue in lapide uel et in elixir qualitatibus
distincte alterantib⁹ propijs ēē corrigit · Itaq⁹ qn̄ peccat retētiua dactione sua
tūc distincte sufficit exsicare q̄ntu3 et qn̄ pdictor q⁹libet indige suo loco ·
Ver tū cū retētiua confortat p desiccationē: et exaltationē humidi tūc ex
pulsiua debilitat in sicco: et cu3 retentione illi⁹ confortat in h̄uido et hoc
p aggregationē h̄uor aqī scilicet mercurij cū⁹ n̄a refitient exuberat ī uapore

Nota hoc [illegible]

corporiſ de quo exiccat᷑. Id circo ſi expulſiua debelitat᷑ in corpore ul̄ in lapi de confortabiſ illam humectando diſtincte cū aqua propa. Si uō digeſtiua in aliquo deffecerit et max̄ in ultimiſ reductionibus ſuccurre ei confortando eā p̄ modū q̄m tradidimuſ in tractatu. De intēcōe alchimiſtarū ſcilicet ca leſaciendo et humectando cū calore ſpāli donec recupauit ūtutē pfecti di gerendi. Similit̄ peccāte attractiā ſuffīit callefacere et moderare deſic care. Prouide intelligēs hoc magiſteriū atq̄ practicāſ debet c̄t uirtutes lapidis opāī cum eis et nō lapis informari ab eis ad notitiā certitudinis uere menſure actiui cui᷒ p̄dictarū hūidaꝫ ḡnalit̄ obſuare debet qſ qs nāl᷑ in magno q̄ uelocitaſ atq̄ freq̄ntia ūt etiā ueheinentia cui᷒ nālis actioniſ eaꝫ qualitatē ſignificat ī complexionē domīari p̄ quā actio illa ma xime pficat᷑. Sic ut pōt repiri certitudinalit̄ pactionē cui᷒ elemti ī aliud. Ex̄ᵐ ue locitaſ complexioniſ digeſtionis uelud in igne ſpūali mediocriter uiſcoſo cali ditati atteſtat᷑ et moderate hūiditati atteſtat᷑. Fortitudo aūt attractioniſ ca liditati et moderate ſiccitati. Prouide priuam̄ ei᷒ ſubiectū hūiditate p̄pa adiū ſurā attractioniſ: retentio uō atteſtat᷑ dn̄io ſiccitatiſ. Expulſo dn̄io hūiditatis. Ex hyſ uō p̄tenebit utiq̄ rō pp̄ quā nāliſ artifex notare debet omēs qualitateſ qua tuor complexionaleſ actiuaſ ūt opatiuaſ ſeu effectiuuaſ. Quarū una ē q̄r ſicut p̄ncipiū actiuū opm̄ nāliuꝫ in quolibet corpore tāq̄ inſtrumēto uirtutis. Alia uō eſt q̄r p̄ ſe faciūt inmutationeſ et alterationeſ in quolib; corpore. Nā ſiccitas et hūiditaſ ita bū ſm̄ nāꝫ corpuſ alterāt faciendo impſſionem in eo ſicut et re lique due licet nō ita cito aut fortiter. Conſiderare uero has ſcd̄ū q̄ ad in uicem ſe hn̄t in trāſmutationib᷒ philoſoficis ſoluis ē nālis

Sequit᷑ de ſublimatione ſulfiris albi C͠ᵃ. Lij.

PArtuſ uero terre fiat p̄ uiā ſublimationiſ in uentre. Cū igit᷑ concepit et e biberit de aq̄ mercurii q̄ntuꝫ cognoſcē poteriſ p̄ ei᷒ uolatilitatē et ſpoliatōē fecū a ſbā puriſſima alba p̄ iaꝫ dictas reductiones mundauer a ſulfeita te corrūpente non fixari protinuſ eiꝰ nāꝫ ſublima cum fortiori igne quo poteris donec aſcendet ad modū albiſſimi pulueris ūt foliorū lune aut [illegible] ſplē didi cui᷒ maior p̄s ē argenti uiui q̄ntitaſ q̄ ſulfuriſ corporis. Et ideo ſubita ig̃ tione ſpūſ mixtuſ p̄ minimā corpora ſecū eleuat in fugā ſulfuras. Cū aūt uide riſ nāꝫ terre puriſſimā ſurſuꝫ eleuatā et tāq̄ rē mortuā alludel ſpōdilibuſ adherē tūc ſublimatione p̄ eā reitera ſine fecibuſ infeci᷒ remanētibuſ. Qui p̄s illiuſ fixa cū fecibuſ remanēt et tūc p̄ aliquod ingeniū ab illiſ ſepari nō poſſit. Aliud uō q̄ in ſupficie alludel tā a fecib᷒ fuerit q̄ a ſua puriſſima ſbā media ele uatū ad modū ſubtiliſſimi pulueriſ aduſtione cū corruptione induat licet pro maiori pte in p̄focatione uaporiſ tēpore conceptioniſ ūt reductioniſ in calcinatio nibuſ q̄ ſubtiliuſ ē et magiſ intēſuꝫ a puro uapore euolat altiuſ fuligioſum et a fixationiſ retentioniſ ſubā ſepat᷑ cū nō ſit de ar. ui. ſbā neq̄ de pfectione illi᷒. Reſiduū uō q̄ ſublimatuꝫ ē a fecibuſ: ē p̄s illa q̄ ita equalitate cōſiſtit q̄ ſimplicē fuſionem ſup̄ ignē facit ſine aliquali aduſtione tāq̄ onuſ ad fō damētuꝫ totiuſ magiſterij. Eſt eīꝫ ſubtiliſ ſbā medicina mercurij ex qua nīa conficit᷑ medicina que ex ar. ui. nīā originē et ex illa debet creari in mediate

tui alienū āīo noli introducere nisi illud q̄ sit natū ex eo in sua profūdita te propinqtate sue nē · Et in isto passu regulariter ondit̄ doctrine filio q̄ ista mā de qua componimus medicinā nō est argentū uiuū in sua nā cū iam mutatū ē in sulfur : nec in tota sui sba cū iam extreme ptes scilicet terre et aqe sint sepate ab illa media sba ymo ē lapis benedictus et spūs ptīcipās du abus extremitatib⁹ · Verū tn̄ q̄ uis lapis scilicet sulfuris factus sit de sua sba media uocat̄ simpliciter aurū uiuū qa sulfur suū illuminat et ab adu stione conseruat q̄ ē sibi propriū et cā et pfectiōis signū · fac ergo agnitiōe inter clarū et limpidus ei⁹ qm illud q̄ et mēte ascendit sup fecibus adherēs attentione moderata mēsura uocat̄ cinis acinē ul contrario illi⁹ sublimat⁹ et honorat⁹ Geber⁹ dictū de sublimacione spūū ut argenti uiui et simili uz · Est igit̄ tota sblimacio intencio h⁹ ut remota terrestreitate illi⁹ p ignis administratiōez debitā et abiecta similiter subtilissima et fumosa illius pte q̄ corruptionē cū adustione induat relinqt̄ nobis ps illa q̄ ita eqtate consistit q̄ simplicē fusionē facit seu dat sup ignē sine adustione aliqua · eadē tn̄ de igne fugiente sine inflamacione illius · Idem geber dicit proportio uō fecuū ē ut quantitas fecuū · siue saluā quantitate sublimādoꝝ adeqt̄ in hoc eiꝫ et iudis artifex errare nō poterit. mediocrē uō artificē ponē medieta tē ponderis sublimādoꝝ ex fatibus sufficiēs esse contingit · et ī hoc errare nō debet · Excitato uero et maxie expto mīā illoꝝ ps sufficiat · qn̄to eīm minoris feces st̄ qn̄titatis, tanto et maioris exuberātie sublimaciōez nec cesse ē ēē dū modo · et sm̄ diuisitatē sbtractionis fecuū fiat proportionalis illi ignis sbtractio in parua eiꝫ quantitate fecuū puus ad pfectionē sbli macionis ignis efficiat̄ in magna magnus in maiori maior et c̄ · Qd uō remanet in pte inferiori scilicet alludel in fondo ē inferior cuius vitupa tus dampnat⁹ fex scoria et nigredo obscura qua nullatenus indiges in magisterio · Collige ergo caute q̄ in medio sublimatū inueneris nefugiat infimū qm illud est aprobatū q̄situ bonū meli⁹ optimū terra alba folia ta coagulans ut coagulū igni coagulatū cinis cinerū lapis · et mercu rius arsenicū et sulfur albū et sul · nē proximū ac infans gnat⁹ ac nat⁹ ali men nrm ac genus et pma et pcīā mā metalloꝝ et pmū subiectū ī quo sua elemēta eiusdē nē narata humida et tēpata debent reduci atqꝫ figi in et cū igne suo p modū nutrimenti donec fluat cū suo fermento sicut cera sine fumo et omēꝫ patiat̄ ignē · Opare igit̄ cū eo ad argētuꝫ et cito incipies magisteriū ne cito inueterascat · sine connestione qm assumē euꝫ nō debes nisi recenter post partū cū sanguine suo et nā ueneris q̄ ex labi litatis uiolencia fuit debilitata ac lassata a suo tēpamento destructa et elō gata confortet̄ cum suis fermentis albis quousqꝫ ad meli⁹ sit tēpamentū propi quū · Cui⁹ signū erit tūc qn fluet p minimū ignē scilicet an̄ mercurius vi · fu gā et ī sup augmētatiuū remāserit ad ultimū stans et penetrās profundens a tingens et pseuerans · Sequit̄ sublimacio sulfuris rubei et quō sulfur al bū fiat rubeum · C̄a Lij ·

Qum aūt elixir rubeū mālez ignē dico uisibilē in colore suo hēre uoluis pro sulfure rubeo hoc facies p terciā cōiunctiōez

lam ꝑgnatōnē et tercīu ꝑtū fac igit̃ aſcendē maſculū ſup mulierē candidā
et gn̄et filiū ſibi ſimilē. Naturaliter eiꝫ deſiderat pater multiplicare ſpēm
ſuam in filiū: et nāꝫ quā nō pōt ſeruare in ſe cuſtodiat in ſua prolle. Et ideo
ad gn̄atōneꝫ illiuſ oportet q̄ tñſformat ſe ſua ꝓpa ſb̃a. Huiꝰ uō fili pater
ē ſol et mater luna ad eoꝝ ꝑmā et ſimplicē mãꝫ redacta. Argētū quoqꝫ
uiuum incūꝰ nām ſunt redacta in mediū gignēs amorē conuictionis illo
rū qr cū ar. ui. coniungit nūqꝫ ampliuſ ſeparant̃ ſicut nec aqua mixta
aque. Coniuge ergo ſpmā maſculinū ſcilicet rubeū abſconſuꝫ et ſolutū ī
aquam cū ſpmate feīeo ſupiuſ collecto ad modū ſulfuriſ albi ꝑ modū cō
trictioniſ ſublimatioīſ et lente decoctioniſ quouſqꝫ in aquā rubeā diſſolua
tur. et totū fiat unū ueriſſime mixtionis. Cumqꝫ uō diſſolutū fuerit et
unū qdqꝫ factū ꝑ modū reductionis congelet̃. Congellatū itm̄ ſcilicet ꝑ fu
mū album ingreſſum in mercuriū rubeū et in eo ſolutū ſolue in aquā: et ite
rate congella in lapidē ꝑ mōuꝫ ſupiꝰ oñſuꝫ. Tercio uō in ipā aqua diſſolue et
decoque donec totū fiat rubeū. Fili nō eī ſubtiliat ille q nō coniungit ꝑ mi
nima. Imbibe ergo totū et deſicca: ut fiat puluiſ tenuiſſimuſ ſꝫ ſolutuſ nō
in aquā nubiſ ſed in aquā ſanguis et mercuriale. Dicit roſariꝰ diſſolue ſul
fur albū ſupiuſ colltm̄ in aqua rubea ꝑ contrictionē leuē et imbibitionē. Diſ
ſolutū uō congella in lapidē coagullatū uō iteꝝ ſolue in aqua rubea et ite
rato congella. Tercio uō in eadē aqua diſſolue: et iteꝝ congella: et ſblima
totū ꝑ ignem fortiſſimū it̃. qr q̄ ē puluerē aſcendit eſt ſulfur albiſſimū:
q̄ uō remanet in fondo ē ſulfur rubeuꝫ. Albū uō reduc deorſum et ſublima
donec totū fiat rubeū et fixū. Ignis uō inſoluend̃ eſt ſoluedꝰ anteq̄ſ ſuper
terram mittat̃ et cᵗ. Sequencia.

Demde admīſtra ſibi ignē fortiſſimū ut ſepet̃ ſb̃a alba nō tincta et re
ſiduū daruet̃ tingatur digerat̃ coaptet̃ et rubificet̃. Qd uō ī pulue
rem ſubtilliſſimū aſſcēdeut ē ſulfur fixū rubificatū cū igne lapidiſ. Cū ig
ſcilicet ſulfuri et rubeo latante et ꝑuſ inuiſibilit̃ rubificantē qm̄ ꝑuſ uide
ri non poterat: et uocat̃ igniſ q lapidē albū rubificat et ī ſuā nāꝫ tñſportat
qd non facit aliuſ igniſ cū quo igne artificeſ faciunt elixir ad aurū. Nā illd̃
facit argētuꝫ ui. ꝑ artificiū ueriſſimū aurū in iſto paſſu mãifeſtabimꝰ phos
veꝝ dixiſſe q̄ ignari et ruſtici tenent pro impoſſibilli. Et noſ ſimilit̃ obuiati
fuimꝰ hoc abſolute nō credē longeuiſ tēporibꝰ quouſqꝫ in fine uidimꝰ et pro
bauimꝰ manualit̃ ſcilicꝫ q̄ unꝰ ē lapiſ / una medicina nā una: una diſpoſitio
unū opuſ unū uas ad albū ſulfur: et ad rubeū ſimul: et ſemel faciendū
q̄ꝫ q̄ꝫ omēſ uidenteſ huiꝰ artis inueſtigatoreſ ꝑdictā albedinē in uaſſe appa
rentem aſtare credant in illa rubedinem occultatā. Nō eiꝫ fili te oportet
ſi totū ſulfur albū in rubeū conuertē uolueriſ albedinē ꝑdictā extrahere
ꝑ ſublimatonē a rubedine. Sed ſolū coq̄ cū igne lapidiſ donec totum
fiat rubeū atqꝫ fixū et nichil de eo in ſulfur albū ualeat ſublimari qd
erit ſignū complete decoctioniſ. Caueaſ tm̄ in mō faciendi et ītelligendi
effectum facientiſ ſcilicꝫ igniſ rubificant̃. Nam ſm̄ q̄ uirtus ignis lapi
diſ exiſtenſ in ſemīe ſolis uincit uirtutē aeriſ ꝑmi ſcꝫ ſulfuris albi i

.C.Lij.

ſemie lune Sulfur album purū erit ſoli ſimile in rubedine et etiā pondē
Sic enim pater generat ſuū filiū in ſpmate mulieris : ita ut p filiū ſpūs ſpi
ret quo tingimus tinctura inſepabili cū amor ſit utriuſqȝ : atqȝ nexus. ſcilȝ
amor ūl ſpūs q per filiū ſcilicȝ ſulfur rubeū a patre procedit ad omēȝ imp
fectum pficiēn ut pote ſolificiū uerū et ex hoc tibi reuelat q pfectio ēcu
lār. relucet in magiſterio cū complemento lapidis quo nr̄e pſequente opō
nem facimus elixir completum Seqt̄ de quarto et ultīo practicali prīo. in quo
detīmīatio ſc reductonis aq̄ q̄ tradit̄ cū itenacē fi g cū et cōpis abluen ut totū ſit fermtū. C.Liij.
Intencio uoco hui quarti et ultimi practicalis principij ē figere albū
ſulfur et rubeū ſup corp fixū ut ſcilicȝ albū ſulfur figat̄ ſup argentū
et ſulfur rubeū ſup aurum qm q ar. uiuū a corporibus contractū et
in ſulfur conuerſum nō coagulat in ſulfur album et fixuȝ patiens ignē p ad
dictionē illi cum argento nullā certā uiā exigit ad albedinē Et q ipm ar[m]
uiuū in ſulfur albū mutatū nō coagulat in ſulfur rubeū fixū ignē patiens
pro certo nullā uiā exigit ad rubedineȝ. Fili cauere debes cū fueris i coniū
ctione iſta qr ſine fermento nō exiet ſol neqȝ luna : Et hoc ideo qr loc
certus et determinat gnāt locū certū et detīminatū : et propetates ſuas.
Quā obrē reuelam tibi q oīm cum nā ſiue plāte fuerint ſiue aīalia ſiue
mineralia ūgit ad nāȝ complexionis loci gnōnis ipoꝝ. Coniuge ig ſulfur
cū corpore de quo fuit pparatuȝ ab inicio ut generet ſibi ſimile : et fiat eli
xir totū q coniungis. Omē illud coniūgit̄ cū eo q ſue nē ē. Alienū uō
reſpuit ignī expones Cum igit̄ coniunxeris eū cū ſuo corpore pparato
nūqȝ deſinet ipm ſulfur in illud agē quouſqȝ conūtat totū. Nā ſic
humidū p pmaȝ reductionē induratur cōmiſcendo uaporalit cū uapore
terreo et prefocat ut fiat ſulfur ſimile terre q eſt matrix ſua ūl nutrix.
Sic et illud ſulfur. p. 2ᵃȝ reductionē illi in propaȝ matiaȝ metalli cōūti
tur et in nāȝ fermti p propetatē ſui additamenti pmutat. Propterea qu
uolueris fermtare miſce ſulfur cū corpore ut totū fiat fermētuȝ qm fermtū
redigit ſulfur nrm ad ſuā nāȝ calorē et ſaporē p omēȝ. Nō tn puteſ hāc
coniunctionē propaȝ fermentationē me dixiſſe ſi quandā inquantū redu
cat lapidem ad ppīquitatem cuidā tēpamenti corpus ſimplicit et ppa
ret ad modū pulueris calcinati ſoluti et indurati atqȝ fixi ad reſumen
dū fermentū ppiuȝ q dicim oleū. Si aūt fermtuȝ ad albū et ad rube
um. Si nō poſſueris ūl ppararueris corpus argēti cū ſulfure auri ūl niſi
ſuū ſulfur rubeū in auruȝ conūtit : nec fermentū argenti niſi ſulfur ſuū
album in argentū. Qr id nūqȝ pōt figē q nālit fixū nō eſt nec fuit : hoc
eiȝ erit propriū ſulfuris fermtū in hoc regimie ipm eiȝ nō indiget nu
triri et fortiori et maiori cibo : Qua pp in ſui fixione adminiſtiam ei
de corpore fixo et nō fixo in cibum queȝ ſua uirtute potenter digerit
ſubtilat et ad nāȝ ſublimē conuertit ac ſe ipm attractionē illi infer
nituȝ nāli. et p mia in uerū tempamtuȝ cōſtituit in forma pulueris ſic
ci qd patet qr ſi modicū ſulfuris prohiīt ſup mltū corporis. Ita tn ut
ſup illud hēat potenciā conuertet ipm cito in ſulf puluēm cui color erit

ſicut color corporiſ ſup quod proiicit ſpus Fili non e aut hoc corpuſ fermentum
licet fermentum fuerit argenti puriſſimi ſuba ſʒ e in gne cu eo qr ex eo exiuit
et iter p minima ſuata ſui na medij reducet in illud Amme eiʒ ſt
fermenta olea et unguenta auru et argentu. Appropa ig copuſ fermen
tum ſpu an fermtatione ſcilicet anteq aie coniungant cum eo qr certu
e Q aia no coniungit niſi in ſpu nec ſpus cum corpore niſi pus fiat ſb
tile et ſimp ad modu ſpus. Hec res exactu du ſit puluiſ ſine tactu. Si
plex groſſus ſubtilliſ erit pcioſus. Et hoc ideo cu ſit ſubtiliſ ut ſpus aplectitur
ſpum et retinet aiaʒ ergo fiat de corpore puluiſ calcinatuſ ſolutuſ induratu de
albatuſ et illumiat ut ſit ſpuſ cu quo aia coniugi pcipit. Niſi aut corpuſ pfec
te ſimplicet p ablucione et illuinet no poterit ſpum fermetale retine. qn i fumu
ſe conſtituat. ſinquatu ig tuu corpuſ alleuias ipm ſublimando cu mixtione ſub
limati ſpuſ erit fixioris retentioniſ aiar et tardior fuge. nec minuſ totiſ me
briſ in proiectione centu ptes ut ſi pmo conuitit centu. ſecudo conuitit mille.
Tertio conuitit decemillia. Quarto couertit centumillia. Quito mille millia. Et
ſic proſequendo multiplicatione p milia infinita. Qr quto magiſ huiuſ opiſ rei
teratio regiminu aſſiduat ſup medicaia. tanto melius digerit unit et figit ac
pfectuſ opat. Perſeuera igit fili et uidebis mirabilia qualia deuſ ſua boni
tate poſuit in na. Siquiſ diſcendor aliqua fortuna ſeu gra aſtanſ in ope fuit
ſagax et prouideſ q plurima pmo multa et uidendo max du ſine fallatia
poterit adipiſci. Multa eiʒ ſigna poſſunt uideri in ope qualia prouidens ſe
crete debet in mente ſua recondere et aſſidue caas cor propas inueſtigare ſi
ueritatiſ amator cupiſ exiſte uelut effugator mudanor fallatijs utentu
fugienſ et inſup redarguenſ quottidianor opa ſophiſticor p ea q uidebit aut
p id q ſibi uiſum fuerit ul pceptu in magiſterio. Si uero ſtultus fuerit uti
q a ſapientia refugit nil mudi uide poterit ceca mente ſpu conſiderationis
obimbilato. et deingrato quod ualeat nec de ferculo exuberanti ſe refectionis
aliquid ſoporare uel ſollo odoratu ſentire cu p illu pateat tributore bonor
oium taq agrano ſume uitatis erectio ut indigno ſuus demeritis puſ do
num uoluiſſe largiri **Seqt de mo pparationis et ferculi ſeu fermenti cu
ſulfure et cogelatioe mercurij et illuminatioe ul albificacione et c. Ca. Lv.**

Fili noſ appellamus corpous lunare ad albu ſicut e catu a na propa fer
mentu rone ſue ne tepate et uocamus ſulfur nrm uenenu peſtiferum rone la
bilitatis et ellongationiſ a tempamto. Propt q oia corodit et comedit
cu ſua ppa cauda q eſt aqua. Cu ig uolumus reduce ipm ad tepamentum
couingimus illud cu corpe tepato ut p confortacione illuiſ deducat ad tepamtum
et q corpuſ admiſtret ſibi de ſuo tempameto ut totu fiet fermtum. Na ſul
fur multu ellongatu ſeu diſtractu e a tempamto rone ignis pticipatis cu illo
q e contra nam nec pmeditanteſ uirtutes et potencias ignis nalis exiſtit
in ſulfure na cato ſine ignicione adurenti qua ſcilicʒ ignicione corpus ferm
ti promptiuſ in conſuacoe ne tiſmutat modica reincitudacione i calce ſic
ipuiſ ut ſit propuʒ et apropatum ad reſumendu naʒ ſua fermtale ſtilum
aiam et ultra q pdidit in puti calce ac p talis tempamenti attractionem

prouidens

totu in naz fermenti conutat. Fili corpus fermenti modicu reincrudat p sul
fur nrm scilicet inqntuz sentit adhuc de igne no nali et coqt ar. ui. inqntu e
ingr participans cu igne nali et mortificat ipm coagulando et i sui rectitudinis
nam conuertit no tn reincrudat fermetuz in tm qntu si foret conuictuz q absit
cum igne q e contra naz: cu calor nalis potius opet in ipo se ipm confor
tando q3 in nalis. Si no fermentu pparat cu tali menstruo nouo. sz simili
igit cum quo primu corpus abinitio conuictuz pro sulfure condo
oportet ipm tn sire p tanta reincrudatione p qntaz et lap. et p consequens
tantas depurationes: et digestiones et insup oportet ipm dimitte tm amit
tere de na sua confortanti et confortatia p labilitate sui a uero tepameto
rone pncipij scilicet noui menstrui sui a uero tepamento nec unq3 approxi
manti ad illud in toto ul in parte nisi hoc fuit p naz: remisiuo modo ut pa
tet p suaz neruositate et qualitate no confractaz simplicis elementi ignis ad
urentis et potionentis uirtutes tempatas. Et nisi paulatie confortaretur
p confortacta menstrua ut patet in sulfure nro. Et sic si fermtuz tm ami
sisset de na sua sicut et lapis no possit eunde confortare qnymo ipmmet
indiget tali confortacione sicut est sulfur rone similis labilitatis a tepam
to et sic no esset fermtu noie uirtute no assumpsisset fermenti p
paratione nec p conseques debilitate scilicet lapide ualeat cofortare nec
fare qd expedit boni fermenti cum no sit pparatu cu rebus appropatis
qbus pparari debet appropatate. Sequentia.

FILI aduerte in hac lectione legali qm res cu qbus teneris fermetum
scientifice pparare sunt ille q in pte deducte ia q3 qe ulteri deducende
st adumaz tempamti et tenet de na tempata in radice ne sue ut sulfur nrz
et argetuz ui. nrm p artificiu iam cata illa quide sunt pncipia nalia ap
priata et propa ppiaratoria nri regalis fermenti et coniunctoria ut ipm fer
mentu reducant p confortationez scilicet exuberatissima refectione ad
tempamtuz ad naz sui. Attende tu ueritatis amator: et incomphensibil
ad ea que ia dixi quibus euidenter cognosce poteris q fermentuz scilicet
corpus inquantu intelligit pro fermento nuq3 pparat nisi cu igne nali et
aqua mercurii mediocriter cocti et sublimati ut ipe ignis dirigendo mam me
talli iuxta uires: et propositu sue ne deducat ad tempamtuz pfectu: et hoc
p humidu sibi connale qd fermento radicalius inest. Item et in pparatio
ne fermti ante ultima sui fermentatione apponi ulgi no tn solempni p
paratione ppiarati scilicet in lac uirgineu sed prout existit in na sua per
solam qualez postea narrabim narratione sblimatione ad hoc ut reducat co
pus fermti in simplicitate et sit mediu coniugendi inter sulfur et fermen
tum cum sit radix et elemtuz oiuz liquabiliuz q no liquant nisi p ipm.
Et ideo a na illius liquabilia fuge nequeut et ad hoc ut confractuz cogel
latu atq3 fixu in calce submergat in oleo suo q ia indicta fixatione post
aq sublimatione recipiendu et cu intentione restituendi sibi quousq3 flu
at. Et sit fixu: Propter hoc eiz amalgamari debet corpus fermenti cum
ipu scilicet ar. ui. ut subtiliet donec fiat unu corpus nobilissimu ad istar

argenti uiui ſpiſſi nō currentꝭ uelud paſtꝭ metallia ſn effigie hoc eiꝫ erit
ferculū cum quo h̄t mutari ſulfur donec ualeat tollerare omēꝫ ignē
Id archo ad hoc faciunt) faciendū p iam traditā intencionē mapē nr̄m feim
tacionis magrūꝫ et compoſicionē elixir' cū ſulfure et ar. ui. nō ita ut tria
pondera lūe tenuiſſime in folijs ūt limatā ſumat: et cū duplo ſin de m̄
curio albo ulgari p̄parato. Qm̄ ē ſp̄us q magiſ nāꝫ ſp̄uſ alterati conſuat a fu
ſione uitrificāta. Et nō necc̄e eſt illi adminiſterij ſaliꝫ uis ut reſultet ex
hys bona fuſſio et ingreſſio: Nā ſp̄uſ ſolū nō purificat' h̄t hoc de ſui nā
cui'ciaus facē q̄ꝫ ſp̄us purificatuſ fixuſ calcinatus atqꝫ ſolutuſ cū ſit multū
remotuſ a nā metalli; uniformit' miſceant' totū terrendo in ſimt fortitꝭ ī mor
tario uitreo cuiuſ piſtelluſ ſit ex eodē quouſqꝫ mercuriuſ bibeut ar. Ita q
nullo mō ſentiat' de codē ſꝫ fiat ut amalgama poſtea cū aceto diſtillato et
ſale tibi p̄parato et trito fortiter abluat' fricando ſine timore cū dicto piſtello
donec acetū exeat clarū et purū. Et ſēp auferat' quod ex eo ad ptē ſepat' de
nigredine in locōne: Cum aūt claꝝ exierit ablue compoſitū ſepando ſal cū
aqua dulci p allēbicū diſtillata et illaꝫ māꝫ deſicca

Seqt' de coniūctione ſulfuris ſaliꝫ albi cū fermento Cᵃ Lvi

Poſt modū uero coniunge illi uiuī ponduſ ſulfuriſ ſup̄dicti congelati et
ſublimati ad albū quartā ptē tociuſ compoſiti et terre in ſimul totū ī mō
tario uitreo et ſulfur miſceat' cō compoito ut fiat q̄ꝫ corpuſ unū in effigie
hoc eiꝫ eſt illud q' facit uiſibiliter reſolui amaſ a corporibuſ

Seqt' de reductione aq̄ ſup compoſitum Cᵃ. Lvij

Illud ig̃t' conbibe p minima cū aqua ſua alba in uaſe p̄hie ut in corp'
uirtutēſ ſulfur conuertent' nā in pauca hora fiat totūꝫ paſta

Sequit' de p̄ma ſb̄limacione hui' maſſe Cᵃ. Lvij

Deinde mitte totū ad ſb̄limādū in p̄ncipio ſulfuriſ ſubt' faciendo ignē
lentū donec recepis aquā et poſtea aerē qm̄ q̄ ſb̄limat' reuolant aq̄
et aeruſ p rōneꝫ ſibi noīa appropent et qd̄ grauiuſ et ſtabiliuſ ad yma
reſidet p ipi' ponderoſitatē ſibi t̄re nom uſurpat. Nec minuſ q̄ꝫ ſulfura cō
gellata q̄ cū fermīto ſublimant' terre nom̄ ſibi aſſumant. Vigora ig̃ ignē
de carbonibuſ paulatiꝫ donec ſublimet' qcq̄ꝫ poterit ſublimari poſtea infri
gidat'

Sequit' de ſecūda inceracione aque alterius Cᵃ. Lviij

Cum aūt fuerit infrigidatū ex̄he op' et qd̄ ad latera uaſ: ſup eleuatū
uideriſ cū alia ptē ſue aq̄ reitera ſup ſuaſ feceſ cū contricione ī bibitio
ne aq̄ et aſſacione quouſqꝫ fiat ut paſta: et mitte ad ſublimandū et p̄mo
recipieſ aquā ſ̄o oleū in ſublimacione forti haſ aūt aquaſ ponaſ ad ptē
et olea ſimilit' p ſe. Seqt' de tercia inceracione rei incerande cū aq̄ p̄dicta· Cᵃ· Lviiij

Poſt modūm uero iterato qd̄ ſublimatū fuīt cū altera pte ſue aq̄ reduc
ſup feceſ ut p̄dixi imbibendo et aſſando quouſqꝫ ſit ſicut pa
ſta: et cōmixtū ſit corpuſ cū ſpiritib' et iteꝝ mitte ad ſublimadum
ut ſup̄ dictū eſt recipiendo aquā et oleū. Hoc aūt reitera quouſqꝫ de aqua
ad duplū ſulfuriſ fuīt pfecte rotata.

Seqt' de quarta inceracione rei incerande cū aqua p̄dicta Cᵈ Lx

Ab hinc uero sumat quod sublimatum est ad lateram sublimatorij et cum una parte sue aque
que inde exstitit destillata coniunge cum fecibus et hoc per modum reductionis donec
aque congellent sine aqua congellat. Deinde uigora ignem paulatim et paula
tim donec bene desiccet et postea suplevet ex illo quecumque fuit uolatille. Ordinem hu
ius capitulli te reiterare non tedeat contererendo imbibendo assando et sublimando
et super ignem uigorando donec ad sulfurem duplum cum terra figat de aqua iam cocta
rotata cum uiscositate fermenti: et nichil penitus sublimet ab ipsa terra et semper re
uerna quod superius ascendit super id quod inferius remanet fixum et quousque per talem sem
pitationem totum figat deorsum. Verum nullum sulfur promptius argentum uiuum congellat quam
suum proprium in cuius substantiam ipsemet argentum uiuum existit tamen necesse quod artis ingenio iam conuisum.
Et ideo cum ipsa sit fixum idest habeat naturam fixandi et coagulatiuum idest coagulans
naturaliter suum mercurium coagulat: et hoc per frequentem sublimationem reiterationem
super ipsum quousque sit fixum et in terream substantiam iam mutatum est: nunc enim est aptum
ut per successiuam illius iteratam uicem sublimationem fusionem metallicam prebeat uel sic
conueniunt. Nam pro certo maxima et firma unio inter siccum et humidum fit per istas ta
les operationes que fere similes sunt illis quas naturaliter in opere sue mixtionis faciunt ut po
strea humiditas non ualeat retorquere terram suam ymo eam protegit et ab adustione
deffendit quare est de natura sua: et cum hoc bene mixta ita quod minimum terrei sulfurati
et cum minimo aque argenti uiui: et e conuerso ut plurimum unius cum plurimo alterius sic quod neutrum
a suis partibus homogeneys in posterum separetur: nec ulterius permittit se corrumpi cum
per ingressionem fumose flamme in se infirmum ulterius se non patiatur eleuari propter partes
condensas per ignem inspissatas compositionis fortissime ut uniformis necesse ac adu
stionis carentiam. Et hoc totum per sulfuritatem quam non habet sed corrumpentem sulfurei
tatem perficiat. Argentum enim uiuum in regimine fixionis cum primo per ignem incipit con
uerti ad speciem efficiatur glandulosum ratione sulfuris penetrantis ubique suam substantiam et
postea incipit constare ad speciem paulatim et inspissari et deinde conditi sulfu
ris uirtute digerentes ipsum taliter quod non sinit eum in totum diffluere sed quasi per glo
bulos constare eo quod iam in eo uappore sulfuris depurati apprehendit subtile et
tamquam lygiorra glutiendo tenet. humidum et terrat ipsum in tantum quod non permittit eum
adherere alij quam sibi cum sit de natura sua. Et ideo cum humidum ubique sit ex se ipso con
strictum et tractum et illud humidum educat suum proprium siccum terreum constringens
eum ut sulfureum in uentre suo necesse est illud per calorem fluere et fluxum circuire in
plana superficie donec frigore cogente redire humorem ad interiora congelet constanti
terreo supradicto. Ex quibus patet non esse nisi unum lapidem qui argentum uiuum necessario habet con
gelare Sequitur de ultima fermentatione lapidis cum nostro fermento que fit per tertiam

Illi hoc fermentum est ultimum confortamentum lapidis reductionem aeris superius rotati C. lxi
et cibus regalis in quo insunt uirtutes elementales: et celestes quibus con
fortatur ille qui in uasse nostro artificialiter preparate existunt uel alias remanse
runt in sua radicalitate. Nam cum uirtutes sulfuris et argenti uiui subtilius circu
lationum ingenijs confectum quod in se continet radicalitas elementales et celestes
confortantur per illas scilicet uirtutes que in presenti regali fermento in actum spiritualium elemen
torum existunt ut res quinta: et hoc ad proportionem mixtionis metalli superius
positi in fixionis principio et etiam lapidis per quem est uerum argentum uiuum intenditur nota

biliter effici. Tunc procerto uidebis nãm illi⁹ mirabiliter opari cũ oĩb⁹ ſuis
inſtrumẽtiſ ſcilꝫ qñ uirtutes ſupdicte in unũ ꝑ art ingeniũ fuerũt circu
latione ultima coniugate. Sequit̃ de ultima circulatione qr̃ fuit ĩuenta. C.ª Lxij

Circulacio illa fuit inuenta poſt alios circulos circulaceſ ut lapis noſter
in quo ceteri circuli ſᵗ rotati circulaũt faciunt elementaliter q ingreſ
ſionẽ propterea nũduꝫ in corpuſ hĩt expuatione ſue nẽ liq̃facientis ipm
ad alteracionem cũ iteracione facienda in radice nẽ lapidiſ fuſibilibuſ mollifi
cet̃ cũ hũiditate iam dicta q̃ ſupͭ omẽs hũiditateſ etiã expectãtes ignẽ quo
uſqꝫ fluat et ingreſſionẽ hẽat. Fili anteq̃ꝫ uolueriſ hoc attemptare te de necci
tate oportet ſcire et formaliter intelligẽ qualeſ circulos et qualia elemẽta et
quõ et qñ debent ꝑ inſtrumẽtum nẽ eoſdeꝫ circulaũt circulare: et quibus et
quãtis moĩs: et q⁹ circuli gñalit̃ exiſtunt. Vertũ reſponſioni ſatiſfaciendũ ul
time q̃ſtioni ꝑ modũ informacionis ſcilicet documẽtalis artificio tradice dicimus
q⁹ licet plures circuli extiterint quatuor ſcilꝫ in minori nũo opõne pluriũ ad
ditoſ: tñ hũdo ad ſiccũ reſpectuꝫ et hũidũ q̃ poſtea uniuerſalit̃ reducũt̃ in
unũ ex quo ellegant̃ phi diſtinxerũt q⁹ opus magrij nõ ẽ niſi ſolucio: et cõ
gellacio. Sed iſta fuerit ꝑ nrã circulorꝫ ignorantia quorꝫ pluref magnates ĩ
litteratã fuerũt decepti in magiſterio credenteſ notabiliter cũ cõfidencia ſciẽ
cie eorꝫ formã iam intelligẽ. Credebamuſ q⁹ nullomodo intellexeram⁹ donec affu
it in quo ſpũs ſctus immediate ſed ꝑ aliuꝫ mediate ſcilꝫ magrm. Reynaldũ
de uilla noua qui immediate ſua largitate immẽſa refficienter inſpirauit in no
bis item multifarior multiſqꝫ moĩs rotarꝫ circulacionibus circulauimus reſu
mendo uegeta allias credo uegetabillẽ in exemplũ. Cui⁹ opuſ nuſq̃ꝫ abſolute ĩ
patuit minerale donec ꝓpĩs gubernacionibus nouiter pullulauit quibꝫ nrã ue
ra conſtringit̃ ſub conſuacione uirtutũ illius in magiſterio. Circa quod loq
pro nũc aſtrictuſ uinculiſ ᵗ nõ audeo cũ lingua ꝓpa ut ſolebã fauora
biliter in hoc paſſu q̃ꝫ q̃ꝫ reuelandi licenciã acceptaueris dono cõſtrictus. ſollito
uim alligiate lingue. Et iõ qr nrã generalis necce particulari ad mixtos poſſidet
circulos mlti idest diuerſimode circulantes ambiab⁹ ad indiffinitas uirtutuꝫ
probacioneſ oſtendenteſ. Expedit cũctis expeditorib⁹ ueritatis et incubit ma
xime practicantib⁹ tam prudenter illos ſcilicet circulos et exq̃ſite cognoſcere
ne de ignotiſ incaute confidenteſ ꝑ ipos ſicut et nos letalit̃ uoluerẽt ad
quorꝫ cognicionẽ uti retuli arte demoſtratiuã et ineffabilli ut ꝑ certitudineꝫ
cognoſcant̃ q et quales ſunt tm̃ mõ incurſu nẽ mineralis circũ iuncte
gñali ſcilicet nrã ꝑdicta ne uaganſ aĩus ꝑ opinionũ nebulas incidat ĩ errore
ut repiat in conflictu nãqꝫ ſemp in agilibꝫ cognitio ſterilis repit̃ tũc qñ nõ
ſequit̃ opuſ rectũ. Qua pp nos ad tantũ ulteri⁹ retuliſſe meminim⁹ oſtendẽ
ueram artẽ ꝑ unũ capitullꝫ ſub tociuſ ſecreti cõphenſione quod tibi pſti
bimuſ mutue in fine nr̃i compendi ſub reſtitucione corã iudice gñali / quo
mox ad practice aſſiduacioneꝫ cogunt̃ et ob hoc cupimuſ excitari.

Seqt̃ de mõ fermẽtandi rerꝫ tindorꝫ ꝑ nrã cõfortamẽti et nrã ſpũs. C.ª lxiij.

Dicamuſ igĩ q⁹ moduſ creacioniſ ẽ ut totieſ ſup lapidẽ reiteret̃ partẽ hũi
de reſtiate ſublimacio donec ĩ ipm cũ hũiditate ꝓpa ſcilicet radicalit̃

C.ª lxi

manentē atq; fixa q̄ nūq̄ deſinit ſuū corpuſ donec mixtione ꝯculata fuſione
rectam ꝑſtat: nec puteſ hāc hūiditatē eſſe ꝑmā ſicut erat in tota tui ſba graſ
ſa ſpiſſa et indigeſta ut oleū uel adeps pinguoſus qm̄ facēt ꝯmabilē ſeu cō
buſtibilē: nec ita parū facere ſeam qr flegma ē nec generat uł augē pōt qm̄
tū eſt de nā ſui niſi ſolū humectat lapidis partes illās . uaporabiliter i ſuis di
geſtionibuſ deſerendo ne et ſbaȝ lapidis medicā et in toto faciat fugitiuā . Cuȝ
de ſui propetate nō ſit ſuſtinē ignitionē nȝ fuſionem qm̄ contingat et toto
recedē cum tota ſba ſupdicta . Sȝ terrā radicalē fore ꝑpoſito conferendā a ꝑmis
tū uiſceribuſ radicatā ſcilicet et extractā cum magrio . Et hec ē illa ſea unc
tuoſitaſ q̄ erat intrinſica m̄ltū ſubtilis non cremabiliſ contins admixtū ſcilicet
ſubtile terreū deductū ad actū igneū uł aereū fortiter digeſtū q̄ recedet in radicib᷒
rei taliter ꝗ ampli᷒ p ignē nullo mō pōt euelli ſeu inflāma deficē qn ymo nullo
mō ignē mirabiliter patit̄ et nō crematᷣ: Ideo ſi cōmixta fuīt toti ſbe lapidis
ipiuſ ſupabit ignē nec unq̄ ſepabit ab eo ſi p iteratā deſtinctionē ſue ſube cū
tota nā . Exquo tibi ꝑcipit̄ ꝗ cū iſta hūiditate ſcilicȝ pmanēti q̄ ſilit̄ ex
argento ui . ſupſit originē nrm lapidem qm̄ p illas ptes eiuſ conſtat cla
riſſime ut patet qū opus illi᷒ pfectū mūdacionē ab omī re corrūpente et
maxᵉ ab humoribus duobuſ ſupfluis ſcilicȝ pinguoſo aduſtibili et flecmati
co euaporabili redigit̄ in ppaȝ ſulfuriſ ſbaȝ nō urentē: et ſine ulla nūq̄
emendat̄ nutrit̄ uel auget uł multiplicat

Seqt̄ de mō practicaī et īdulceraī lapidē cū hūiditate nota . C.ª lxiiij

In mō eiȝ faciendi hui᷒ lapidiſ indulceracionē ē ordo tripartituſ . Quia
aut p iteracionē ſolucionū et coagulacionū / aut ſublimacionū uł ex
utroq; fixio et recta fuſſio pficit̄ . Ille uō q regimen intenderit guberna
re tūc prudencia artificꝫ nūq̄ debet emittē piculū proteſtari . Quā obrē
rōne pcipitacionis mōuȝ cū figit̄ ſȝ tardiuſ fundit̄ in ei᷒ complementum
recurrendo ad ꝑmū ſcilicet ordinē . Regimē terciū mixtū ex utroq; ſcilicȝ
cum ignicione et ſine ignicione ſagaciter ē inuentū . Idcirco ſumat̄ lap
et terendo illū imbibe ſuo uaſe imbibicionib᷒ p miā ſcilicȝ p uices ſcias
et ad mōuȝ cū uno et dimedio proportio ps aerus eſt
unū ponduſ poſtea decoq̄ cū igne leui donec ps fuīt in lapidis ſbaȝ con
gelata poſtmōȝ uigora ignē de carbonibus paulati et paulatȝ donec ſb
limat̄ ex eo qcq̄ reſolutuȝ fuerit ſiue extiterit tā de aqua ſulfuriſ ſicca
q̄ de argento uiuo ſba hūida .

Sequitur de ſea ioratione ad dulcerandū ſeu mollificandū . C.ª lxv

Nunc iterȝ quod ſublimatū extiterit reduc ſup feces ſuas terendo et
ibibendo cūȝ dicto ſpū q magis in hūiditate exuberāt̄ habōdat et hoᶜ
itterata imbibitione: et iorida decoctione cōgelacione et ſublimacione
cū ignib᷒ ſuiſ ſucceſſiuis et diligēter cōtinuatis ſed cū moderacioē ignitionis
q̄ nā exigit et hoc p hoc qr dicit forte in eo ſeqnti donec p cōtinuā ſblīa
tionē ſpīn non inflamabiliū ſup illas ſcilicet feces et continuū motum
totum figat̄ deorſum .

Sequitur de ultimiſ digeſtionibus optcticus . C.ª . Lxvi

QVm aūt fixū fuerit ſm propoitionē ſibi appati cū moderamie tūc
ſub eodē igne facias fortē bene continuatā p diē nālez. So uō die nā
li fortiorez. Et in tercia die nāli ad huc fortiſſimū prout ē ignis fundē
dum ut qī p pmū uō continuat mā et ſpūs domat ac ptes illiꝰ digerent
et ab humido pmi ōriginis emendant. nec unuſ qꝫ p ſiccū defundit et
coꝝ malicia conſtringit ac crudū decoqt ut ignē fortiorē ſnliꝫ ſm uale
at tollerare p quē aēr manifeſtabit mā actionē fluentē. Sed p tercuū re
gīo medicina potenciā ad actū qꝫ agendū nā oportet māꝫ metalli a ſuo
flecmate depurare et crudū coquere p ignē opteticū. Nā q intelligas
ſm nām aīaliuꝫ corporū ſceu plantarū cū ſint hūidiors mīe qꝫ mā
metalloꝝ et hoc q nā mieraluꝫ qꝫ plurimū ſicca repit. Racione eiꝰ eſt
de ſui propetate tollerare ignē. Propt qd docet intelligē hoc fieri in arte
ſm rōnez ſubiectoꝝ. qmadmōꝫ nā exteriꝰ manifeſtat. Digerat igit me
dicina ut hūiduꝫ terminet in ea. et ſit fixū ut ſterne ſepet a metallo dū
ingreſſum fuīt in eo cū alteracione. Verū oportet ſicut dictū eſt ut radi
calis humor imbibat a ſuiſ ptib rei. Ex qb maioreſ uirtuteſ ut puta cō
fortatiue tā elemītaleſ qꝫ celeſtes eſſentiālit et corporalit. Cuiꝰ exempli
grā certificamꝰ uos nos uidiſſe ar. iii. fixū fluens in uerā fuſionē me
tallicā et feciſſe cū magiſterio ſine adictione ulla rei exīnee. Sic igit ta
liſ decoctio optetica optimā facit comixtionē in medicina nrā ſiceui
denter apparet in electōe eiꝰ qua cū aer proſequat aquā tūc eiꝰ fuga
dente in mediate apparet Seqt de ultimo cōfortamto conuinctione pfec
ta. Cª. LXVII.

HOc aūt confortamentū p modū ultime uite rōniſ
ſuplemuſ qnqꝫ et qnqꝫ nō. Cuiꝰ cauſa eſt qr cū ignis optetitē ſibi ad
ultimū ſue fixionis pbeat aut ē in gradu fixo ut abſolute poſſit igne
optetinū tollerare aut nō. Si ē in gradu fixo cū tota ſui hūiditate nec ali
qd de illa poſſit amittē qn miſit ibi uix ponduſ datū tūc nulla recta
fuſio anticipabit p aliquā diminutiꝫ nec p conſequēs in ultia incerācione
incerenda. Si uō ad conformitatē uł equalitatē fixionis dicte iuxta m
ſurā ignis optetiā nō dū contingerit aut hoc erit rōne male informacio
nis ignis qꝫ nimia feſtinacione neccē ē euenire aut magnitudine ſpūs ī
quo flegma dnat uirtute hūidi radicalis pp exuberacionis deffectū. P
primā uero radicata nā ſuos ſpūs reſumē nequit in cōfortando ſe ipm ꝯ
qa feſtinata motuſ propos ſnliꝫ retentiuos gradati complē nō potuit et
ideo ſpūſ theſauriſantes de neccitate fugē decuit deffectu retētiue alie
niſ motibuſ occupare uiꝫ ī cōſuādo illos quos aſſumpſat cōtra ignem
pliando cū de more nē fuīt cōſuandi in ſua ſpecie indiuiduali. P ſcaꝫ
uō nec potuit nā ſupfluū et ſui allimītū conuertē q nūqꝫ fuit de mā
ſua. Et ideo cū loco ſpūs uelut ueruſ cibuſ credat hūidi flecmaticū aſſu
mē rōne nimij ſaporis illiꝰ colligate qn ſupfluū recedē hēat p ignē opteti
cū. Et q ē deterius cum maiori pte ſbe cedit et deffīcit nisi adhibeatur
igniſ adminiſtratio talis q augmītan ei ſm exigēciaꝫ ſue tollerabilitatis
ex illo ſupfluā hūiditatē tollat cū cōſuacōe illiꝰ in igne ppo contingerit defi

cē poroſā̄ redderet medicinā durī[me] fuſionis. Cui⁹ cā eſt deffectus hūiditatis
n̄ālis q̄ radicat⁹ nā̄ appetit colligē: et ſua induidua protegenda contra ignis
pugnā: et ideo fuit inuent⁹ ſuccurſus ſupplendo et corrigendo errores p̄dic
tos p ultimū confortamentū ut q deno fixo recedit igne aptetur p incera
tionem infraſcriptā n̄alit̄ reſtauret donec Fluat uirtute nō fixi ſcilicȝ ſpūs
q fixum eſt et ingreſſū hēat in complemento ſue n̄ē

Sequit̄ de mō faciendi ultimā incerationē ad albū. C[a]. Lxviij

SVmat igit̄ de lamina criſtalina q̄ȝ in fondo uaſis fixā repies q̄ntū uo
lueris et illā in cruſibulo tenui ſup leuē ignē cera inceratione ultima
cū aere ſuo albo p̄dicto guttando ſup̄ ipāȝ guttā ad guttā cū ſagacitate
prouidendo dilligenter reſpiciendo quouſq̄ȝ fondat ſicut cera ſine fumo tūc
de illa aliquā ſūme et ſup laminā ignitāȝ pone. Si ciȝ aſpexeris eā uehe
mentiſſime reſolui q̄ cerā tūc ē ſtatī incerata in radice ſue n̄ē. Si aūt hoc
non uideris citiſſiē liq̄fectionis ſignū reitera ſup eā cerationē dictā donec fō
dat ut cera ſine fumo. Deinde fac proiectionēȝ p illū modū q̄m medicina
requirit in nr̄o teſtamēto ex elixir completū: et in appr̄tiabile p̄tiū et theſau
rus incorporabilis conuertens omē corpus. C[a]. Lxix.

Seqt̄ de cōpoſitione elixir⁹ rubei ad rubeū p traditionēȝ gn̄alis doctrinē.

QVm igit̄ uolueris facē elixir ad rubeū doctrinā ſituendi ad albū elixir
reſumens in ex[m]. [? illā] huc modū faciendi repetē nō curamus niſi ſolū
q pro quolȝ elemēto albo elementū apponas rubeū: et hoc clarī hēt̄ in teſ
tamento loco ſuo et c̄. Q̄m in elixir ad rubeū [ap]ponit̄ ignis rubeus ulterius
qui totū rubificat et eſt ultimū ſecretū in n̄ā et ſublimat ut ſpirit⁹. Pōdēā
uero elementorȝ ſunt q apponas duo pondera terre: et tria aque et tan
tū de aere et unū pondus et dimediū de ſulfure de igne rubeo. Prīo ciȝ
ponas terrā q̄r participat cum nutrimēto. S[ecund]o ponas aquā q̄r ē mediūȝ
inter terrā et aerē. tercio ponas aerē q ē mediūs inter aquā et ignē. Et q[ar]
to ponas ignē: ſȝ ignis paerē figit̄ ſicut et aqua p terram.

Seqt̄ de forā c̄culorȝ toci⁹ ſecti p q reuelat̄ toci⁹ opōnis intencio. C[a]. Lxx.

NOtum aūt ſecretū et operandi mōus in rotacione elementorȝ conſiſtit.
Vere niſi p̄us circulos nature prop̄e p̄us p̄ficē cognouerit illorȝ circulatio
nis noticiā intelligē nō poteris etiāȝ elixir⁹ medicinā elligē nō q̄as q̄m
ſi ignorancia detegat tenebroſo uellamiē formā rotandi ad inſtar n̄ē ſecu cu
landi mōuȝ. Vides igit̄ q nā nō attrahit nec conūtit: niſi p modicū: et hoc
ſm aliā quantitatēȝ. Q uō magis attractū eſt profonditati n̄ē tardius
ſeparat. Et ideo q grauius ſepat̄ de hūido ſemp ꝑ id deduat de re ſcilicet
de mā̄ mercuriali in nā̄ ſua alterata p rotā p̄item et q eductū eſt ex
illo uł de illo hūido eſt ſiccū ſubtiliſſimū ligatū cū humido itaq nutt
dimitit reliquū in diſtillacionib⁹ ſucceſſiuis. Et tūc totū id d[r]. uapor ī
q̄m ſiccū ſulfureū ē conūſum. Q̄m tūc in illo uapore elemēta ſt̄ bene mix
ta. Cum uero elementa ſicca taliter rotata ſt̄ in hūido p plures circula
tiones toc⁹ius hūidi. Tunc p̄mo ſeparat̄ eiusde elementū p⁹ p alias circu
laciones que p modū fuerunt reductionis elemēta humida rotant̄ in ſiccū

Et q̄nto

Et q̃nto magiſ iſte due rote reiterant̃ tanto magiſ depurant̃ terra ul̃ lap̃ a
ſulfure immondo terreo ſibi ex̃neo q̃ꝫ de macula originali prouenit. Et intel
lige bene qꝰ tinctura menſtrui ſepat̃ a ſuo terreo groſſo fetulento p̱ diſtillati
oneſ lentaſ Et in aqua mercurij deportat̃ Caue igit̃ ne opuſ rubeſcat ante
nigredinē et tincturā concremat̃ q̃ inuentre mercurij debet portari et abſcondi
q̃m mercuriꝰ ē terra ſua propa ſubtiliſ ualde in quo igniſ tam ſolis q̃ꝫ mēſtrui
retinet̃. Recordauiſ igitur q̃m uidiſti ignē in mercurio. et feces erāt nigre
Ex quo patet nunq̃ꝫ opuſ nigreſſit donec a terra extrahat̃ tinctura p̱ ſuaues
diſtillacioneſ et inuentre mercurij deportet̃. Et iſte igniſ ē illa proprietas
mercurij q̃ꝫ debes totiſ uiribuſ a combuſtione reſ̄uare ſ͡ciliꝫ tincturā uitri
oli ul̃ ſulfuriſ cū qua mercuriꝰ debet ſublimari q̃m ē p̄muſ maſculuſ eius
Eſt etiā additamentū tincture nr̄e qꝰ ē addictio magna in uirtutiute et
potate q̃m coniūcta eſt cū tinctura ſolis. Propterea ſi a uitriolo: et a ſale
ſ̄nis extrahē propetatē mercurij: et aīcari ſibi p̱ coniūctionē q̃ fit p̱ ſubli-
mationeſ lentaſ tūc nō ignoraſ unū de nr̄e ſecretiſ maximū et uerā p̱fec
tionē p̄ncipalē Sequit̃ de p̄mordialibus coniunctionibus ſecretis trium
generum tam ſimplicī q̃ꝫ compoītē ſ͡cꝫ. ſolis lune et mercurij. / Cª. lxxi

Diſſolue p̄mo ſolem in aqua ſua fermenti. poſtea ſepara flāmā et rema
nebit inferiuſ ſol cum ſubſtantia ſolius aque. Poſtea diſſolue
mercuriū in aqua ſua et poſtea congella: Et iterū diſſolue in aqua
ſuā diſtillata et ſeparando iter aquā p̱ balneū congella ſemp̱ oleū ex̃be et
p̱ amereſ et pone ad p̱tem inqualib; diſtillacione hāc aūt diſſolucionē et
congellacionē tribuſ aquatuor uicibuſ. reitera aut pluſ et ultimo cōgel
la deinde et funde aquā ſuā p̄mā ſup̱ ſolem congellatū et mox diſſolue
tur in aquā rubeā ul̃ citrinā congella ip̄m balneo marie reitera hoc tribus
uicibuſ ſicut de mercurio feciſti. Tamen extrahes nō extrahas aerē ex illo
qr nūdū ē tempuſ et ultimo ſoluat̃ hanc uero diſſolucionē totā infunde
ſup̱ mercuriū calcinatū et ſiccū et diſſoluet̃ totū in aquā turbidā nigrā
ſub rubeā in colloie diſtilla et rediſtilla ut totū elemētetur. Et poſt iſtuꝫ
paſſuꝫ recordeuſ de ſigno terre putrefacto et combuſte q̃ uidiſti ſup̱ uitrū
p̱ ignē candelle expuratiſ ſuiſ ſpiritibuſ qꝰ ē ſignū putrefactionis putre
fac totū in ſimul ſine diſtillacione p̱ tp̄s ſuū. Deinde ſepa elemta et p̱
ſequer̃ magiſtrū. Tamen nō obliuiſcauſ ponē aerē et mercurij cū fueris
in elementacione ut totū elementet̃ et animet̃ et ꝛ.

Sequit̃ de ſ͡ca coniunctione eiſdem cū mr̄io et luna. / Cª. Lxxij

Sumat̃ luna et mercuriuſ et quodlibet eoꝝ in aqua ſua diſſoluat̃ ad
partem poſt coniunge aquas et diſtilla aquā et inuenies lunā ad mo
dū ſalis p̄ciosiſſimi accipe ſal et liq̃fac in igne trium candellaꝝ deinde
infunde aquā deſup̱ et diſſolue in aquā albā illam aquā infunde ſup̱
ſolem congellatū poſt eius p̄mā diſtillacionē et poſt diſtillacionē proce
de ut ſupra Sequit̃ alia coniunctio p̱ aliā p̱paracionē mercurij: et nota
qꝰ i hac p̱paracione includit̃ ſublimacio mercurij uſq̃ꝫ ad reuificacionē qua
indiges in oībuſ p̄ncipijs et fermētacioē ut ſup̱dictum eſt. Cª. Lxxiij.

Recipe mercuriū et ſublima cū uitriolo et ſale cſſato poſt proiice ī aq̃z In ymine
uegetabilē : et appoſito cooptorio decoq̃ per diē n̄alez poſt ſuppone
allembicum et diſtilla aquā totā . Deinde uigora ignē et ſublima
bitur unū illud unū ſume et ablue cū aceto diſtillato ſꝫ magis ualet
cum aqua uegetata ſimili p̄me et nō miſceas aliud cū iſta ablucione
poſt terge cum pano lineo mundo : inſup feſtina ad aliā p̄paracionē
uꝫ . q' in aqua ſua diſſoluas ipm̄ poſt diſtilla et rediſtilla p uiā elem
taconiſ poſt putrefac p menſem phor . Deinde ſepa ellementa : et de
aque et terra ſume ſb̄am mediā p ſublimacionē et de illa fac coniūcti
onem cum corporib' p̄paratis ſicut uolueriſ . Nam multe ſunt uie cō
iunctionū et preparacionū ad unū finem et ad unū effectū q' uidere
poteriſ p totā latitudinē magiſterij et ſecūdum iſtaſ quaſ tibi dedim'
multas aliaſ face poteriſ ad libitū dum tn̄ intelligaſ magiſterium

x ſiue intencōe alchimiſtar

In nomīe ſcte trinitatis . Et eterne unitatiſ . Incipit liber admirabilis
nominatiſ donum dei : Et q de merito nūq̄ꝫ deberet uenire ad manus
indignantis . Quia ſecreta profonda nūquā debent reuelare homini
indigno ./

liber primus ./

AVS ſit deo qui grām nobiſ contulit p̄hiaꝫ
reducendi ſeptem corpora p̄parata ad p̄maꝫ
originē ſui ſulfuris et mercurij ut ex eis arti
ficialiter faciamuſ ſolem et lunā ſup terram ꝑ
deqbus n̄aliter efficiunt ſubtuſ terrā : Nā
ars imitat' nām diſponendo exteriuſ nā au
tem . p ſe agit interius . Sed ad hoc donū dei
non accedas niſi mentē puram et deo dedicatā
habueris : Namqꝫ q̄ dei ſunt nulli homini lā
giat' niſi tm̄ bonis et ellectis . Si uero ſaracenis
ul' paganis dedit' hoc donū ideo fecit qr magne
ſapiencie erant ueu conſtantis uoluntatis io
ne proſpicienteſ diligē ſuas dilitias eſſe : dicit eim nullū bonū inremune
ratuꝫ nec malū impunitū deuſ tranſire ſinit . Oportet ergo medicinā ex re
incombuſtibili ēē q̄ aeri et ignis ſit comunis . Hermes lapis nr̄ incalu
niſ mineraliū occultiſ ē cui' diſpoicio unā ē et aput nos et nobiſcum
ē op' ſuū q' inter accipiens et pmanēs in terra ul' ī mari hēre pōt ſecū qſqꝫ
gn̄at' nāqꝫ in terra et opat' de terra qr mīera terre ē cui' lapis uenerabiliſ ē
calor ſplendid' mōs ſublimiſ et mare patēs albumaçar liqt ergo lapidē ēē

mineãlē qm oĩa alia igni cedūt et infauillā deffiūt. Et nolite marsupia
uĩa dissoluē ut magnas faciatis expensas in hac arte qm deus gloriosus gra
tis contulit nobis lapidē q ultra nr̃ȝ cōpleuit desideriū in tãta affluēn ut gra
tis tribuat. Ideo dono dat qui cū lapis pficit p artē qm ut pficiat est apt
nat p nãȝ · nō q nã · ipm̃ faciat cū motus aliud nō hēat q̃ȝ q dispositũ
ē p nãm ut pficiat p artē nō ostendit q lapis nō sit ex pmis mineraliū pricipijs
qr prius hētur sublimari calcinari et figi et solui hēt cū primus gradus ppar̃onis
ipius sit soluē in mercuriū qr indigemus ut in dissolutione ipius multū labores
ut sulfur et mercuriū de illa mã rehabeam sup terrã de quibus oĩa ductibilia
fiunt subtus terrã qr penit oportet soluē ut uere sit sulfur et mercuri et po
teris ex ipis facē solem et lunaȝ cū fuerint conuersi in mãȝ metallorum. Ars
aūt nr̃a ex uere principijs mineraliū ul metallorum nã intēdit unã medicinã
componē q omē incopletuȝ ad pfectū ueniat cōplemētuȝ. Auicena sulfur
et arsenicus est sol et luna qui spm̃ sint pparationē et corporū iã habet ma
griuȝ q uō nō sit inpitũ tendit et ē ut solues corpus: et solues spirit et cōuer
tas corpus: et cōuertes spūs et ut solues spūs et conuertes corpus et conūtes
spiritus et ut solues spūs et solues ut conūtes spiritus et unus istorum morum
ē uerus q ē ut spūs conuertas in corporibus: et ita soluas corpus et con
firmas spūs qr spiritus firmabit aqs corporū et q aqua philosoforum ut
dicit demesticos est ex corporib liqfactis nam corpus ē uinculū spirituū uo
lantium et spūs indiget tenacitatē corporū unde oportet corpora subtili
ari et solui ut cū ipis possit spūs coniungi qd sine pparatione corporis
neqbit. Qr ut dicit auicena minime partes spūs nō possunt coniungi
nisi cum minimis ptibus corporis. Nam mixtio fit ex minimis ptibus
cum minimis. Et ideo lapideȝ p quatuor elemẽta diuidimus ut suã nãm primã
omnino habeamus. Primo eñ singlr ipm̃ lauam ut ei mūdiciã auffera
mus: hinc faciamus eū calcē ut suã attenuem mãȝ. Deinde soluem
et conuertim ut recupet hūiditatē quã pdidit in calcem sublimamus
ut spiritualis fiat et aereus. Et in ipã hora incorporat se spūs cū corpo
re q añ nō poterat pp suã grossitiē totū hoc autē nō facim nisi ut sul
fur et mercuriū hēamus de illa mã q̃ȝ facē uolum si ad solē sol / si ad
lunã luna etiam facimus pacē inter elemẽta ut fixa sint ul fluē sup
ignem. Scito ergo si non diuidas lapidē p quatuor elemēta nō coniun
gunt bene spūs cū corpore et nisi miscreas de ipo corpore in elixir nō
diligit corpus spūȝ. Et si nō ponas fermētū cum elixir nō collorabit sicut
debet et si non sublimas totū q ponit in elixir procedet sol et luna
acetuma ad opandū et si nō ppares corpus nō sustinet ignē: et si non
caueas in soluendo assando et conuertendo nil ualet opus. Scias ergo un
de procedit detrimētum in ope. Perfecte ergo oiã pparare ē superflua
dēmē et abstentia supplē. Sic eñ tam integra q̃ȝ corrupta ad statū redu
rent pfectū unde oportet sibi neccia apponē ut ei augeat tinctura pl
q̃ȝ fuerit in sua nã qr dicit bonelus. Spiritus in se non hēat qd ipm̃
emendat qd q̃rit non fiet si ipm̃ emendat solū sol qm ab alio corpore

neq̃bit. Nam in ip̃a quatuor qualitates cũ molitia et duricia equalit͛ eq̃antur q͛ nulla uincit͛ a ſua contraria. Vnde ſi paruũ ſolis ſpiritũ impoſueriſ ex iet tinctura potenſ candida : et fiet tũc corpus incorporeũ : et incorporeum corpuſ fixum. proinde neccẽa eſt ſp̃us et corpus conuictio qr nõ poſſũt grauia niſi leuiũ ſupi͛ neq̧ g leuia niſi grauiũ inferi͛ conſorcio detrudi neq̧ põt calidum niſi frigido nec frigidũ niſi calido nec humidũ niſi ſicco nec ſiccũ niſi hũido nec molle niſi duro nec durũ niſi molle quoq̧mõ tempãe Nam contraria contrarijs ſolũ tempant͛ et in ipaꝝ ẽ facẽ mixtionem in rebuſ cũ eiꝫ alternatiũ congrue deſponſant͛ generant͛ ex eis ſ̃ba tempata q̃ non põt quidẽ igniſ p violenciã separare nec terra ferculũ iniciare nec aq̃ limositas condenſare : nec tactus aeris obũbrare. Nam ex eiſ oĩbuſ qualitatibuſ eq̃ ſicut mũduſ creatuſ ẽ q͛ quatuor regiminib͛ oportebit fieri. Primũ regimẽ lapidẽ diuidit : et depurat. S̃m ſoluit. terciũ rareſcit et inſpiret. quartũ figit et fermentat : Primũ conuertit lapidẽ in nãm igneam. S̃m ſoluit in nãm aqueã : Terciũ erigit in nãm aeream. Quartũ de p̃mit in nãm terream. Primũ fit calcinando. S̃m reſoluendo. Terciũ ſublimando. Quartum cõgellando de quib͛ omnibuſ ſic dicit diuide lapidẽ p quatuor elementa. Nã unũ quodq̧ coꝝ ſuam ht͛ opõnem et nãm. Deinde equalit͛ compone q͛ nullã liceat diuiſionem qr qñ aquã ex aere aerẽ ex igne ignẽ ex terra tũc hẽbiſ plene artẽ lapidiſ. Ignẽ hẽbiſ a terra p elemẽtoꝝ diuiſionẽ et aq̃ diſtillacionẽ et terre calcinacionem qr ſicut aquam ab aere habeſ p eiuſ ſublimacionẽ in ip̃a reſoluendo Sic a terra ignẽ hẽbiſ calcinando p plureſ calcinacioneſ et reductioneſ qm terra facta ab igne facta ẽ igniſ. Nam ſiccitaſ terre accuit calorẽ igniſ qm ſiccitaſ ẽ lima caloriſ. Qr͛ dicit albumaſar q͛ igniſ ẽ terra nigra in fondo cucurbite relicta. que tñ ſi nigra fuerit corrumpit. calcinet͛ ergo ut candeſcat et ſuũ oleũ omnino recedat oportet nãq̧ ipã omĩmode priuari pinguedine ne impediat͛ abibencõ ope ut fiat ſicca calida ignea q̃ priuſ ſicca frigida fuit et terra aerem hẽbiſ at igne p ei͛ ſolucionẽ putrefactionẽ et multã cõneccionẽ ſup̃ ſ ipuꝫ donec bene ablutiũ ſublimacionẽ fiat albũ. Nã igniſ ut dicit marciuſ cum ſuã biberit aquã adurentẽ denigratuſ nãm in umbra quadraginta noctibus concipit in balneis et parit͛ in aere donec rubeſcenſ gradit͛ ſup aquã aſcendens cacumina. albat͛ ibidẽ et fit alb͛ leuiſ aereuſ q p̃us fuit grauis ſiccuſ et obſcuruſ. Aquã aũt hẽbis ex aere p eius reſolucionẽ in ip̃am. Nam aqua et aer ut dicit R[illegible] ſunt elemẽta contigua et media unde leuiora ſt͛ mixtione atq̧ meliora : io frigidum uincit calidũ aer uertit͛ in aquã cũ uõ calidũ uincit͛ frigidum aqua uertit͛ in aerẽ. Facilis ergo ẽ et neccẽa mutacio coꝝ adinuicem qr ſp̃uſ ſiccuſ nõ ingredit͛ corpuſ niſi aqua duce. Accipe ergo ut dicit alkindeſ reſ amuictis ſuiſ et exaltate ea ad altiora loca ſua mecitate eaſ a cacumine mõtioꝝ ſuoꝝ. et reducite ad radiceſ ſuas. Itãque q̧ tinctura ab aere ſortiat͛ exordiũ tñ termiat͛ in terrã ut ppetuã hẽat pſeueranciã ſup ignẽ qr nil aliud eſt hec diſpoſicio niſi naturaꝝ mutacio et caꝝ calidi cũ frigido : hũidi cũ ſicco admirabiliſ cũ nexio.

hãbuere

mõtiuꝫ

Secundus liber adminiſtracionum.

Oportet ergo elementa ſimplicia facere ſi circulariter uis ipſa conuertere quia
corpora ſimplicia ſunt rotata cum diuiſa remanent quod tunc poſſunt adinuicem con
uerti. Non eſt ergo hoc ſciencia ſictiua ſalium aluminum bitumium uel ſulfurum
ſed eſt tamen ſciencia ellementorum quia dicit albumaſar. Non laboras in ſalibus alumini
buſ ſiue ſulfuribus ut ponis ea in elixir ualent enim ad corpora comburenda et
lauanda ſed non intrant opus noſtrum quoniam corrumpent ipſum unde per ſalia et per quatuor
ſpirituſ et quatuor elementa intelligimuſ quia ſicut igniſ uiuit de aere et aer de
nutimento aque et aqua de nutimento terre ita uiuit lapis noſter de omnibus ele
mentiſ: ſed ſicut aqua contrariatur igni ſic terra aeri que non poſſunt coniungi
niſi per media quod eſt aqua et aer nec etiam coniungi quia ſunt media inter contraria
coniungenda. Similiter terra et igniſ dicuntur extrema aqua et igniſ actiua
terra et aer paſſiua quamuis inter ſe ſint omnia actiua et paſſiua tamen in una
coniunctione. Nam neceſſarium eſt omnia ellementa eſſe metallica uniuſcuiuſque generis non
diuiſi aliam actionem et paſſionem habeant adinuicem cum unum tangeret reliquum non
enim fit generacio congrua niſi ex conuenientibus in natura. Sciaſ quod abſque calido et
frigido que ſunt actiua non fit motuſ in natura nec artis operibus humidum uero et ſic
cum patiuntur et mouentur. Nam calidum diſtinguit et ſeparat. frigidum commiſcet
et aggregat et horum effectum in humido et ſicco operantur. Omne ergo compoſitum
ex ſimplicibuſ eſſe conſtat fiducia tamen philoſophorum in duobus conſiſtit ſicco ſcilicet
humido: humidum ut ſoluat ſiccum: Siccum ut conuertet humidum. Nam ſoluere et
conuertere ſunt principalia huius artis uel principalia exordia huius artis. Neceſſaria ergo
ſunt operi noſtro omnia quatuor elementa quod quidem abſque diuiſione lapidiſ ſim
plicia habere non poſſimuſ. Neceſſarium ergo eſt lapidem in elementa primo diuidere
et ſingulariter abluere. Sed diuidi non poteſt cum homogeniuſ in natura niſi forte in primam
reducatur materiam. prima autem materia metallorum eſt mercurius. Nam uidemus omne quod eſt
ex eo in quo reſoluitur. Gelu reſoluitur in aquam calore mediante clarum eſt ergo ipſum
aquam priuſ fuiſſe ſic omne metallum reſoluitur in mercurium. Ipſe enim recipit quod
ſue nature fuit et ipſa corpora ad modum ſui crementi. Eſt autem mercurius ut dicit
auicena ſpirituſ primi corporiſ operanſ in ſuiſ groſſis rebuſ ut reddat eaſ ſub
tileſ in modum ſuum. Si enim dimittent res groſſas in ſua groſſicie et non ſub
tiliant ipſaſ ſecum nunquam ſe facerent magiſterium. Sed omne corpuſ ſibi inpoſi
tum commiſcet et ſubtiliat et comburit cui deus poſſe dedit quod minime poteſt
igniſ. Vnde ſi aliud beneficium non haberemus ab ipſo niſi quod corpora reddidit ſubtilia
ad ſui naturam ſatiſ deberet ſufficere nobiſ. Neceſſarium eſt ergo quantus lapis noſter in
pondere ſit unituſ et deinceps lento igne decoquatur et quoniam tamen maximuſ
quamuis mediocriſ equaliter efficiatur lentus tamen habendus eſt ſemper ac ſic continue
xxi. diebuſ perſtabiſ: donec in ſpermatis ſpeciem redigatur nigredine coop
ta quam quidem cum uideriſ lapidem liquefactum agnoſces. Nam artis principium eſt
caput corui nigri et calor lentus agens in humido generat priuſ nigredinem
Si uero exceſſiuus induceſ rubedinem neceſſe eſt e ut ergo regatur lento igne ne
aduratur ut dicit auicena uirtus eius ignea uel ſol comburitur ſubſtantia ſua ſulfurea
Nam primum quod de ipſo reſoluitur uirtuſ eſt ignea cum ſit ſeparacione leuior et operacione

dignior q̃z alioꝝ elementoꝝ uirtutes obserua ergo ignẽ ne rubeat añ tẽps
q̃m si inualuerit eueniet corruptio in tincturis. Continua ergo decoctionẽ kĩme
post decoctionẽ sup ipm donec tota egrediat̃ tinctura in colore nigredinis q̃
est signũ solutionis et plene putredinis: putredo aũt ut pleni⁹ digesti leui⁹
diuidunt̃ et in elementales partes melius separant̃. Sic eñ decocta ma
nebunt q̃m spiritualia fiunt et ab igne euolãta. uerũ terra nõ sb̃limat̃ q̃z
ad mõuz elemẽta cetera ad aludelis supiora ascendũt nisi decocta fuerint. Coc
ta uõ ad pleniũ aquã aducẽt efficacẽ cũ humore tñ oĩa distilla nã siccitas
huic incongrua ẽ opi. Asserunt ergo nõ nulli q̃ in humanatio septẽ dierũ
fant distillare: q̃r distillationes causa ẽ id q̃ ex putredine processit unde ĩ
humanare cũ fimo distillare uolens q̃ distillatio cucurbita et allembico est
semp facienda. Q̃r si oleũ q̃i frustrũ aut in frustra diuisũ de sup natare
prospexeris denuo sub humet̃. Si aũt in aquã nigram uiridẽ croceã rubi
condam multiplicisq̃z coloris fuerit resoluta q̃ntuz ad ptionẽ attinet ex
integro ẽ completa. Nam totũ sup̃ suã ipius aqua procedens congregat̃
Eadem ergo in cucurbita repõita suauit̃ manabit igne naq̃z debilli de
subtus ut dicit auicena cõtinuato p̃mo distillat aquã nõdũ tñ pura de
inde distillat ignẽ aeri processius q̃ in simul inhumanabis donec diuidas q̃
inferius ul' in fondo remanet: cõbusta ẽ terra nigra et obscura ĩ humando et
destillando mũdab' uniũ q̃q̃z seorsum donec albissimũ induat̃ collorẽ. Naz
q̃ in istis q̃ut̃ elemẽtis ẽ splendor et color albus. Distillationibus ergo uicissiz
iterabis mundabis aquam p̃maz semp cũ p̃dicta terra uigendo feces suas.
In humanatio tñ inter q̃zlibz distillatione p̃missa ad dies septẽ emũdationi
uiuat multũ. Vnde post inhumationẽ septẽ dieꝝ uicissim oĩa distilles sep
ties. Nã oĩs distillationis terminus infra primã operis sui legẽ determinatã
coartetur q̃r queãdmodũ diminutio obẽ ita augmẽtum corrumpit. Q̃r dix
hermes Cribrate res cribro suo septies Cribruz res p̃ foruras separat abin
puris ut simula a furfure sic distillatio ptes subtiliores a grossis seq̃stret
et terreis ut spm et aĩaz a corpore. Ignis naq̃z lentus cũ eleuat subtiliores
ptes eleuat ergo dimittit grossiores unde iterata cribratio spiuz et aĩam
subtiliat ad uolitũ et corpus in calore limat deorsuz. Nã oĩe spirituale
et simplex nãle nãre petit supi⁹ corporale et terreũ de se tendit inferi⁹
humido ergo igne omes distillacioẽs ptitione facias ne calore agente spũs
partet secuz corpus infimiti calore eñz accenso spũs ptet secũz oĩe sr⁹
oppoituz magis ergo ptet q̃d si⁹ est minimũ. In rectificationẽ ergo ele
mentoꝝ ignis caueas intensionẽ donec q̃libz p cribrũ separet̃ imptẽ. que
quidẽ cribratio septies iterata debebit ut suã simp̃ puritatẽ ordiens sep
tem planetaꝝ trãscendat et sua simplici essentia h̃eat uirtutẽ q̃zlibz con
uerten̄ planetaz ad suã nãz. Rectificatio quoq̃z aeris ut separet̃ a suo igne
ad moduz rectificationis ẽ aq̃ ṽz ut post inhumanationẽ septies distil
lare. Nam q̃ supi⁹ ascendet ẽ aer et oleũ q̃d ad yma prolabit̃ est igs
purus q̃ semp colligendo suabis ad ptẽ inhumando et distillando ut
diximus aerem septies. In aere aũt est pinguedo aĩe q̃z oportet suauiter

extrahi abſq̱ʒ combuſtione unde in humanatio interpoita ē ſemp neccia. Et certe non ē nrē intentionis in diſtillatione aq̄ et aeris niſi ut mondet a ſuis ſordibuſ. Et decolato p filt̃ diſtillatione ut dicit raſis nō excuſat qr ignis indeſtillando extrahit qcqd cōbuſtibile in rebus inferiorib⁹ exiſtit et come dit earʒ ſordeſ p ſuā cribratione ſubtilianſ et rareſcens ſingulla ad libituʒ ideo diuidit̃ lapiſ in quatuor elemta ut meli⁹ depurent̃ et magis ſbtiliet̃ et leuiuſ mundet̃ et firmiuſ contra ignē roboret̃ eq̃uiunt̃. Naq̱ʒ a ſuiſ educa corporibuſ aliter nequibit eo q mercuri⁹ cor̃ tʒ ligata et cōpac ta q ad omēs neqt ignis deuenire ſui ptes et p conſequens in oībuſ age non ualebit. Ellementa ergo diſtillemuſ et diſiungamus deinde ſingu lariter abluamuſ. Quia neccītatē nō hēmuſ diſtillandi ipā nil tm̄ niſi ut ex̄himuſ ſuauit̃ eiuſ ſordeſ et ne igniſ comburent̃ ſubtilitateſ q̄ſitas. Nam ſi in inicio opiſ ut dic̃ hermes feceriſ ignē multū ei⁹ eueniet cō ruptio in tincturiſ. In oī ergo regimine bene menſura maʒ ignis ne nimia caliditate tinctura conburant̃. Sit etiā corpuſ saluū ab ignis calore donc̃ ſuam extraheriſ tincturā. Si aūt calor diſtillationiſ excesserit aqua rubi cundi coloriſ emanabit. Si uō debituſ graduſ tenuerit candidas ad iſtar dabit lactiſ guttaſ. Vnde in omī diſtillatione hoc ſignū attende ut uni uerſaliter candor inſit qr corruptū eſt totū ſi aliter accideit. Et ideo abſq̱ʒ in humanationē nil unq̱ʒ diſtillare debebis. Et q̄cūq̱ʒ ī cōmixta diſtillant̃ ſeorſum repone alioqn oīā corporiſ in agendo illiʒ modū cō ſerua et ordinē. Noli feſtinare qr nemo feſtinās pfitit unq̱ʒ nec pficat cui eiʒ non p̄eſt patientia impedit feſtina crudellitaſ eo q omīs feſti natio ex pte diaboli eſt propinquo / ergo ueta et opa q̄q̱ʒ falſā. Nō autē indigemuſ aqua alba niſi qr ē elemtuʒ frigidū nō eiʒ conſurgit equali tas ex tribuſ ſʒ ex quatuor nrē contrarijs ut ſit ſba ſubſtancie contrāiā ſicut contrariat̃ calidū frigido: et ſiccū hūido / unde calidū calefacit fri gidū: et frigidū frigeſcit calidū. Similiter ſiccū exſiccat humidū: et hu midū ſoluit ſiccū. Et ideo ut dic̃ Ra. Simp̃ generacio et nālis pmuta cio elementorʒ ē opuſ adinuicem conūtere. Omīa ergo ex quatuor elem tiſ ſimpliciter ēē contrahunt ac prope propiʒ aq̄ ē omia abluē cū ea ? eiʒ mūdat̃ terra nō cū alia. Nā omē noxiū expellit omē ſordidū abluit et omēʒ callorē induit nigredinē. Naq̱ʒ ut dic̃ raſis ipā parit albedinem generat rubedinē efficit et citrinū. Nō ne ſi dilligenter attēdaſ uidebiſ qr nigreſcit ſoliſq̱ʒ rubeū uictū dealbat. Congellat̃ eiʒ aqua in ſale armoni acum puriſſimuʒ declinanſ ad albedinē aquaʒ eiʒ in omī tempore utili ? nūq̱ʒ abeſſe cenſſeo qm̄ ad diſſoluendū aqua ad cū nectandū candidū rubeo abluere ē nā frigore et hūiditate aq̄ polenſ non minuſ ſolis calo re et ſiccitate feruenter habondant̃ uincere ſuplet omī tm̄ gmri ſoci at̃ ad omēʒ ſe inclinat nām eiuſ etiaʒ efficacia corpuſ ingredi facit et coniūgi qd̄ finiſ ē opum omiā ergo cū aqua exeq̄re qm̄ omnes in oībus opat̃ effectus. Non eiʒ oportet ut dicit dardarus unq̱ʒ aliud uti in commixtione contrictione et toto regimine niſi in iſta ſola aqua

.c.Lx.

pmanente. Si ergo hac aquã ignores pmanentẽ eius q̄ʒ regimen ut opõ
tet nõ ingrediaris hanc artẽ. Nam abſq; iſta nichil fit opiſ mixta autẽ
cum corpore et in unũ redacta ſe inuicẽ ſimul uirtutẽ corpuſ incorpo
rat ſpũm et ſpũſ inſpirat corpus uertens ipm in ſpũm prout ſanguis tic
tum. Vnde ipa aqua omnã facit opera maiora et minora cuiꝰ ſecretum
ẽ ut ſit alba ſubtiliſ et lucida. Aer ẽ oleũ et aqua ſecũda tincta cuius
tinctura eſt ignis rubeuſ. Eſt ergo efficacia aeris abſq; igniſ uirtute in
utilis aer tñ eſt corpuſ ignẽ deferens. Igniſ defert aerem ſʒ remanet
in fondo poſt diſtillacionẽʒ Sʒ igniſ rectificat aerẽ cũ ſuauitate poſt ſe-
paracionem. Neccẽũ ẽ ergo ignem ab oleo ſe cernẽ qm abſq; ipõ nullo ẽ
tinctura. Omni namq; ponduſ ẽ ignis caliduſ et ſiccus q ipaꝛ tincturã
[illegible] q̄ʒ rubeã et callorẽ ſolis deſignat. Tinctura aũt ignis ẽ melior
omnibuſ tincturiſ: Nã omnia elementa tñ nõ opant̃ qñtũ opant̃ ignis
in colore et pondere. Eſt aũt in ipõ completa digeſtio: et digeſtio eſt
eq̃lis diſpoſitio complecta maturatio et pfecta applicacio ad complimẽ
tum ut pficiat ſup mõuʒ ipã eũ ſplendidiſſima omĩ luce procedenſ ele
mentiſ aliis induat effectum: Vnde abſq; igne inutilis eſt omniſ ſpũs.
Cauſa uero qr̃ igniſ deſtillat̃ cum aere nõ cũ aqua eſt q̃ aqua refugit
ignẽ ut ſuũ contrariũ. Similit̃ cum igne ſubtiliori aqua diſtillat̃ quã
oleum. Et qr aqua eſt ſpiritus igniſ uero corpus. Ideo ut magis ſibi con
ueniat et cibo ſuo ignis deſtillat̃ cũ ſubſtancia aeris quã aliciuꝰ alterĩꝰ
Nã aer eſt cibuſ ignis et nutrimentũʒ ipius qm ex ipõ ẽ et ex eodẽ ut dic
Raſis nutrit̃ et eſt quid qd ẽ unde cibus et augmentũ in nutrimento ſt
reſ una et eodem. Sed iñ eſſe generacionis ſunt diũſa donec corrũpant̃
et fiant una ſbã: Augmentatur quoq; igniſ p appoſitionẽ ſui aeris ad ipʒ
et cõrumpit̃ aer et uertit̃ in ignẽ ſiccũʒ tũc igniſ generat̃ ex aere qr̃ opor
tet nutrimentũ cum nutrimento eſſe unũ et ſecũ fiat homogeniũ cũ cõrum
pit̃ in ipm. Neccẽũʒ ẽ ergo extrahi aquã ex ſubã humidã nõ ex alia ut
conueniat cum aere et fiat cibuſ eius. Oportet extrahi ignẽ ex aere ex
ſicca ſbã nõ ex alia ut ſimul conueniat: et ſimul unittẽtur ad inuicem.
Sʒ de terra non cureſ cuius ſit ſbæ. dũ modo cũ ipiſ fuerint euſdẽ mẽ ut
poſſit circulariꝰ de uno in alterũ rotare elementũ prope aũt propũʒ
aeriſ eſt uitã dare omĩbꝰ uiuentibꝰ: nã oĩſ ſpũs ſubſiſtit uiuit et creſit
ſubtilitate fumoſitatiſ aeriſ. Ipẽ nãq; aer contrariorʒ ẽ mediũ faciens itꝰ
ignem et aquam matrimoniũ currit nãq; ſup alia elementa in ſtatu cõ
uerſioniſ et ligacioniſ ipõrʒ ad inuicẽ Quare dicit eximinus Magiſ
ca aerem et honorifica qm opus emendat et continet et roborat rare
ſcit et inſpiſſat caleſcit et infrigidat aer totũ opuſ ſua ſubtilitate emẽ
dat ſuo humore inſpiſſat̃ ſuo calore continet et roborat̃ opus rareſcit
attenuando et inſpiſſat congellando caleficit diſiccando infrigidat cũ
ſtando et fixando. Nam ſiccũʒ et frigidũ exiſtenciã et ſimul conſtanciã
cunctiſ tribuit corporibuſ. Qr̃ dicit hermeſ uirtuſ aeriſ integra ẽ cum
conuerſa fuit in terra ipẽ uõ aer ẽ anima a corpore extracta et in aqua de

poꝛtata q̃ uita ē corporiſ poſt mortē ei⁹ cū reduat̃ in ipm̄ in p̉ncipio ſc̄di operis im
de ipā anima ē aer quieſcenſ et ignis circūdās qm̄ eſt calida et humida et ſb̄ti
liſ p extenſionē in arefactionē ſpiritus · hūiditas aut̄ ei⁹ · ſunt · ſpiritus et aqua
calor uero eius ē ignis et tinctura · Nam ex iteratione diſtillacionis eius adigꝫ
ab igne ſiccā ē ignis : nō tm̄ aer in gradu aeris in calore in hūiditate et accon
ei ſimiliſ ymo eſt foꝛcioris caloris dominās ut dicit hermeſ Supiori et infe
riori ac uincenſ omē rem ſubtillē omēmqꝫ rē ſollidā penetrās ad modū igs
unde denigrat et de abalbat rubificat et citrinat mollificat et indurat · Natā
eiꝫ aeris eſt leuitaſ et feſtinata ſolū cito uertit̃ et in aquā et cito in ignē q̄r
facit omēm rem cito ſolui ab igne et cito reſolui in aquā facit eiꝫ facilem
fuſionem ideoqꝫ ex ipō in fine inceratio fieri debebit quouſqꝫ bonā fecerit
fuſionē ad placitū · Oportet ergo ut ſit aqua multa et oleū multū q̄r multi
tudo tincture tanta erit q̄nta multitudo olei fiunt̃ Secretū q⁹ in oleo q̄rit̃
ē ut ſiccet̃ q̄n cū terra content̃ / nā ſiquidē aqua ē oleū et terra nā eſt
ignis ſiccus eo q⁹ aer abſqꝫ aqua et ignis abſqꝫ terra tractari nō pōt / aqua
etiā eſt oleū q̄r exſiccat̃ cū ad ignē decoq̄t̃ · Omiū tm̄ elementoꝝ infectio ·
maioꝛ in oleo cōſiſtit pp ſuā pinguedinē quā oportet ſua diſtillacione ab
ipō extrahē abſqꝫ combuſtione · Nam qꝛ uiſ olei natura ſit humida cōbiri
tur cū igne niſi cū humanatione deſtillet̃ · Ideo cū et hūiditate ite
rabis plures diſtillacones ſuas omeſ qm̄ ſecūdū q̄ntitatē iteracionis clare
ſcet · ſecundū claritatē plura tingit cui⁹ pfecte iteracionis ſunt ſigna ſere
nitas candoꝛ et puritas abſqꝫ fecibus niſi forte albis · Terra uero nō
ſublimat̃ hac ordine pp ſui ſiccitatē ſpiſſitudinē et deſpiſſitatē q̄ faciūt
eam grauē · Ideo a propones terre calcinate ignē collectū qm̄ retinebit ſuā
frigiditatē · Nā pparare ignē et terrā ē magis ſaluū magiſqꝫ propīquū
ſicut ē aquā et aerē ſimul pparare magis tutū ut bene commiſceant̃ ad in
uicem et ne aduirant̃ ſup ignē et ut unū aliū bene tingat et ne confō
dat̃ pparatio eoꝝdem · Naꝫ omiūꝫ eoꝝ pparatio ē ſecūduꝫ propetates na
turā gradus tm̄ ad qualitatē reducē · Q̄r dicit plato : necures ſepōnē ſi
cti multis ſpieb⁹ qm̄ proſpabis in eo q⁹ reducunt̃ ad qualitatē ſimpli
cem Nā in eo q⁹ ſingulariť ſepant̃ in ſingulis elemtis elementoꝝ duo
tm̄ h̄t tactū et aſpectū aput uiſuꝫ largientē q̄ ſunt aqua et terra · Igs
uero et aer nō tangunt̃ nec uident̃ nec eoꝝ ſit uirtus niſi in aliis du
obus elementis Rara qppe ſt̄ et omīa ſimplicia q̄r ab oculis uideri coꝛ
poris pernit⁹ nō pōt et p conſequens nec tractari · In omī ergo diſtillaci
one conſequē omi tempore partē ſimilē cum pte ſimili et ubi quatuoꝛ
partes facere debueras facies tres uł duas peritiſſimus enim artifex ſa
ne opat̃ in duobus ut pote ſecuri⁹ ē ſciencie ſue imītes Impitus uero pa
ulatim opat̃ in tribus q̄ de ſciencia nō pſumens omne etiā elementum
ſuo elemento reſpondeat et nūquā alienū ingrediat̃ fines alteri⁹ iuxta
uerbū ſapientis · Noli dare alienis honorē tuū et anos tuos crudeli · Terrā
autē abluē eſt aquam ſup ipām tā diu reducē donec nil in ea remane
at de acre tinctura q⁹ nō aſcendat cū ipō ſpū · Cumqꝫ totā extraxeris aiā

in ſua aqua nec remanſit ex ea quoque quã in terra tũc a ſuis ſordibus optime ẽ
abluta. Oportet eñ totã omnio aĩaȝ extrahi a corpore ut ciniſ mundet᷑ penitus
a pinguedine ne impediat᷑ a bibendi ope. Sȝ nõ extrahit᷑ hec aĩa a corpore ñ
p dominiũ igniſ et aque qr firmitas compoſitionis ẽ ex dominio terre et aeris
in quo agere nequit ſolum ignis pp contrictioẽȝ hũidi prohibentiſ. Vnde dicit
plato q᷑ aĩa corporiſ eſt tardioris egreſſioniſ in igne et longioriſ in aqua qr eſt
de genere aque. Nã ſimile attrahit ſuum ſimile et fugit a ſuo contrario igs
et aqua aſſimilant᷑ aeri pp conuenientiaȝ ſuaꝝ extremitatũ. Ideo cũ cal
cinaueriſ corpuſ calore ignis erit aqua in illud magis ingreſſibilis et poten
tioris fiet uirtutꝭ ex̃hendi ſuã animã et deportandi ipãȝ ſecũ in ſpiritu
propterea ergo corpus calcinando ſolue pluries donec extraheris to
tam pinguedinẽ ipſiuſ et fiet aer ſpũalis aqua cineriſ et anima corporis
q᷑ autẽ remanet ex aĩa extracta pinguedine tinctura ẽ aĩaliſ. Et compoſi
tum nec põt fieri in corpore niſi euacuet᷑ a pmixta ſiccitate. Nã autẽ ci
neriſ formã h̃t figenſ eã / ergo tũc in hũiditate ſpũs ſublimati q̃m re
tinebit eum ut conuenit retineri: nec ẽ tñ iſta hũiditas anime ſȝ ẽ hũi
ditaſ ſpũs ut aq̃ qua quidẽ ſolis calore ul᷑ igniſ ſiccata recedit illa uõ nũſ
quã ſepat᷑ niſi mixtum ex toto deſtruat᷑ et iſta eſt hũiditaſ pinguediniſ
aĩe et illa ẽ hũiditaſ aque p̃me: et una retinet aliã qr ſulfura ſulfurib᷒
continent᷑ et hũiditaſ ſimilr̃ humiditatẽ. Oportet igit᷑ pro poſſe tuo ſepa
tionẽ exercẽ ne q̃d olei in corpore poſt egreſſuȝ ipius anime relinquat᷑ q̃m
hoc omnia corrumpe ſolet. ſecundo ergo et tertio ſubiuncto incendio ex
q̃ſitiſſime eſt quo ad nichil relinquat᷑ faciendũ. Extrahit᷑ eñ ſic pingue
do anime cum igniſ ualitudine. Cum aũt nobiliorem extraxeriſ ſui partẽ
iam pparaſti eum pparatione pfecta. Nam poſtea de facili corpus emẽda
tur facto ergo calorem ſiccũ ſup̃ ipm donec a nobiliori ſuo penit᷒ ſpoliet᷑.
Cuiuſ aũt olei grauior fuerit egreſſus ipm ut p̃ciouſus conſignabiſ tenant
nãq̃ȝ corpori adheret expſſius ergo ageſ donec nichil olei potẽter ſcii
ĩ ipo remaneant. Ipiuſq̃ȝ oleũ multiplica mundificans eũ ualde cũ autẽȝ
mutat᷑ a forma ſua p̃ma fiet in eo faciliuſ effectus. Erit eñ tũc ſuſcep
tiuũ equalitatiſ pp ſubtilitate ptiũ ipiuſ. Neccẽ eſt ergo corpuſ in p̃nci
pio diuiſionis eſſe fuſcum nigruȝ albuȝ clarũ et aĩam rubeũ lucenteȝ. hys
enim indicijſ propijs prope ſepationiſ manifeſtat᷑ effectuſ. Nã corpus cũȝ
genuſ ſit terreũ linet magis color anime cum ſit pinguiſ erit rube᷒ ſpũſ
cum ſit autẽ tenuiſ et ſubtilis albuſ apparet et lucidus. Cũ uero pfecte p̃
parant᷑ in uno colore albo equat᷑. Vnde color terre bene adminiſtratus ſimp̃
ſimiliter ẽ et albuſ. Igit᷑ ſi in ſpiritib᷒ et ipſiuſ purgatione corporiſ q̃cquaȝ
defuerit omiſ laboris ceſſabit effectuſ. Nã qualis ipoꝝ fuerit mundicia
talem pfectionẽ dabunt et effectũ. Vnde nulla nr̃o opi neccia eſt niſi aq̃
candida nec oleũ niſi albũ et lucidũ: nec terra et ſub alba qr tũc erit terra
ut dicit plato habiliſ ad retinendũ aqua efficax ad ſoluendũ et aer ſup habũ
danſ ad tingendum non ergo obmittaſ pulueriçare terrã albã donec ſpũa
le fiat uolanſ poſt etiam figeſ ipam qr q̃nto plus ipam dealbaueriſ et triue

nis atenuaueriſ et fixaueriſ tñ erit uehementior ad colorandũ uelocior ad con
p̃hendendũ potencior ad cicitandũ et feſtinacior ad penetrandũ. Unde qual̃
pceſſerit adminiſtracioniſ cuiꝰ modus talis ſequet̃ ex ipã et fructuſ ſui opis
hec ẽ ergo ſuma neccitatis tociuſ purgacionis lapis ut ſoluat̃ deſtillet̃ diui
dat̃ et mũdet̃ omẽ elementũ impte ſeorſuꝫ et cuſtodiat̃ uniuqdꝙ cor
clauſum p ſe in loco tempato a frigore et calore a puluẽ et humore. Eſt eĩꝫ
ſecretũ maximũ ut nõ igrediãt̃ in ipiſ aliena. Si aũt quidꝙ extneũ tũ eis in
grederet̃ corrũpent̃ ſtatiꝫ nec fiet ex eis q̄ querit̃. Quorꝫ quidẽ omiuꝫ cõ
poſitio ẽ ipar quatuor nãꝫ adunatarꝫ in una eſſencia quod duobuſ fit
moiſ aut ut diſtillando reducat̃ ſup̃ terrã q̄ ab ipã fuerat diſtillatũ terra
t̃ qꝫ optime donec nil ex ipã aſcendat ſitqꝫ fixa. Aut ut det̃ ei potus et
humet̃ ac diſtillet̃ donec totũ fiat fixũ deinde incerat̃ cũ ſuo ſpũ et aĩ
ma quouſqꝫ ſaciet̃ et bibat totũ fluatqꝫ et tranſmutet omiã ad uolũtã
qm̃ eſt completũ

Nota [illegible]

Liber tercius.

Actuſ quidem actiuorum ẽ impaciente bene diſpoſito inicio igit̃
meciendi oportet elemĩta ut diximuſ p̃parata et ſup̃ mã equali qn̄
titate ſup̃ leuem ignẽ comiſcẽ et ignis incenſione cauẽ quiſqꝫ elem
ta coniungant̃ et ſe inuicẽ aſſeqnt̃ et tali complectione cõpleant̃ qua
paulatim comburant̃ quouſqꝫ in illo leui igne deſiccent̃. Nã unũ cõbu
rit unũ et diſiccat et unũ confortat unũ et docet p̃liare contra igneꝫ
mixtio aũt ẽ miſcibiliũ unio minimiſ corporiſ cũ minimo ac miſci
bilia ſunt ſimilia in nã et contraria in forma ut qd̄ actu ẽ calidũ po
tencia ſit frigidũ et qd̄ actu eſt frigidũ potencia ſit calidũ. Similit̃
q̄ actu ẽ humidũ potencia ſit ſiccuꝫ et q̄ actu ẽ ſiccũ potencia ſit hu
midum. Ex talibus nãqꝫ mixtiſ reſultat mediũ nec calidũ nec hũidũ
nec frigidum nec ſiccũ ſꝫ ẽ quoddã iunctũ inter hec omiã eque tẽpatũ
Ex terra nãqꝫ et aqua ſimul mixtiſ calore ſolis attractuſ ſubtilis ſur
git fumuſ; nullã ſimilitudinẽ habenſ cũ ſuiſ p̃ncipijs participat tñ nã
amborꝫ p̃ncipiorꝫ ſuorꝫ. Sic gñatio omiſ exiſtit ex contrarijs q̃ elemẽ
ta dicimuſ quibuſ ſimul mixtis calore igniſ cumpulſa q̃dã hoc cõſurgit
loco ſba uidelicet q̄ a philoſophis cãꝫ cauſa nũcupat̃ et ipã ẽ ſimplex
eſſencia ad cuiuſcumqꝫ forme receptionẽ diſpoſita cuiꝰ diſpoſicio ẽ ſimul ad
humare totã lapiſ ſubſtanciã. Igit̃ ſolue conuerte. Deinde ſecũdo et ter
cio inde reitera q̄ ſi qñ inerit diuerſitas decoctioniſ cũ inhumanacione
iteret̃. Qm̃ cũ inhumanacioniſ decoctione ẽ totũ opuſ proſequendũ. Igit̃
eam accenſo [illegible] donec ſua humidiſ ſiccet̃ ſup̃ ignem. Nã callore ſolis
firmit̃ congelat̃. Deinde paulatiꝫ augmẽta ignẽ ut deſiccatuſ ul' exſiccatꝰ
poterit tollerare; terra ſane ẽ uinculuꝫ elementorꝫ qm̃ terminat̃ in
ea omẽ mixtum. Nã a terra exeũt elementa ad ipmqꝫ reuertunt̃ et
quieſcũt ſua cũcta propium oiũꝫ ẽ uniuſcuiuſqꝫ ſuo loco qeſcẽ unde
ut dicit hermeſ unguenta q̃ tingunt et fugiũt cor continent̃ qm̃ ẽ tota
fugiencium cõnexio: q̃r oportet corpora ẽẽ fixa calcinata cũ figẽ debeant

fugitiuū ſp̄us naq̨ ablatis corporibus deſiderant eiſ ineē et gaudet in
ip̄iſ habitis uiuificant ea ne unq̄ȝ ſeparant ab eis tūc mortua uiuificāt
elementa · Cum eīȝ terra ad ſe conuertit aquā · Primo uirtuteſ terre intrāt
ſuam aq̄ et alterant eam · et demū q̄ dominantes tenent eā et tūc in
cipit aqua ſtare et terminari et tm̄ ad huc ꝑſpicuitatē nō admittit nec
tūc deīn corrūpit et tranſit in terra et accipit terre qualitatēs q̄ ſt̄ opa
cum et ſiccū · Et corpora tingunt cōpoſita et alterant · ſ ideo q̄ oportet me
talica eē ellemēta uni⁹ gn̄is non diuiſi ut omiſ anima ſuo corpori correſpō
deant qr nichil carȝ ut dicit ſocrateſ q̄ nō cōmiſcent ul̄ coagulant niſi
ꝑ uiolenciā / ideo ſi corpus liq̄facti ſp̄um nō coagulat nō penetrat neq̨
cōmiſcet ſȝ liq̄facti coagulans ſp̄m cum eo comiſcet et penetrat et illud
idem qr ut dicit Raſis nichil producit de potencia ad actū niſi ꝑ aliquid
aliud exiſtenſ in actu exiſtenſ in actu fuſioniſ ē corpus metal
licum: et in potencia ad illud eſt mercuriuſ Nā de nā ſua ē conuerſiuū / qm̄
fit unū quodq̨ cū ſingulis corporibuſ quibuſ admiſcet ideo ē facile ut cōuta
tur ad uolitum · Prudent ergo et nō cauſaliter opare et nūq̄ȝ alienuſ in
ꝑdiat fines alteri⁹ qr ſi alieniſ humor intrauerit depoſita cōrumpet
Nam omiſ conuerſio aut ē in meliuſ aut ē in ſimile aut in peiuſ conu
tē aut qcq̨ in ſuū ſimile ē tediū in pei⁹ ē dampnū in meli⁹ ē lucrum
maximuȝ · Ergo hoc nr̄m modo debebit conūti magiſteriū qr dicit dome
triuſ conuertaē elementa et quid q̄riſ inuenieſ · Conūtere aūt elemēta ē
hui⁹mōi facē ſiccū et fugienſ fixum ac forte pugnans contra ignē · Nā
calidū cum frigido mixtuȝ fit temꝑamētuȝ nec calidū nec frigidū: ac hu
midū cū ſicco mixtū fit tēpamentū nec hūiduȝ nec ſiccū · Sic ſp̄us cū
corpore mixtuſ fit temꝑamentū nec ita rarū ut ſp̄us nec ita deꝑſſuȝ ut
corpuſ · Recipiant ut dicit hermes lapideſ cōmixti in ꝑncipio opis rectē
tis, ꝑmiſceant equalit et terant donec in unū deſponſent deinde tu
mulent altera alys quadraginta noctib⁹ ut fiat conceptio fit in putrefac aūt
tione parui ignis donec corrumpant denigrent · et in ſimul moriāt / aqua
naq̨ cum terra ſit contigua ſuam nām imitat et diligit immediate ergo
in terra corrūpit et eadem corrūpit in aqua poſt in terrā cūuertit unde
ſoluē et conuertē ſunt ꝑncipalia exordia huiuſ opiſ ac nā in oīb⁹ opibuſ
ſuiſ appetit ſemp rē meliorē / qr appetit omē elementū ſemp ſuū iunctē
contrarium · Siccum naq̨ nāliter appetit humidū ut ſe magiſ dignum
quod q̄ nāliter ſitiens terminat ſiccū ne deducat in puluerē · Naȝ
humidū ut dicit Raſis terminatū ē ſiccū et ex ambob⁹ ſimul iunctiſ cō
ponit omē mixtū cū calore maturā debito opante putrefactioneſ hūidi
uertit in ſiccum · Nā ſimplicia gn̄acōm contrariū eſt putrefactio mix
torȝ · Primo ut dicit Reynaldus humida deinde putreſcant et arida
Poſtea et ſicciora fiunt uniuſa putrefacta et extremo terrа et cinis
ac in humactio putreſcē ē que qdeȝ putredo in igne humido ē ſēper
facienda · Ignis aūt equaliter temꝑatuſ totū ad libitū complet negociū
ab hoc ergo regimē nuſq̨ declines ſi recto tramite uelis incedē in igne

nãq; humido fit compoſitio compoſiti putrefactio et ſubſtãcia cõmixtio
Nichil fuit unq̃ natũ creſcens nec aĩatũ niſi poſt putredinẽ : et ſui corrupti
onem · Et corruptio ut dicit iohanicius ẽ rerũ putrefactio extetencione ua
poris et actione caloris tempati · Si eñ p aera diſpgat᷑ humidũ nõ putre
ſcit ad plenũ et ſi calor inualuerit nimiũ conſumet᷑ humidũ et terra ca
dit in puluerẽ. Qua reliquet q᷒ ſolũ in calore humido ſit humidi putrefac
tio et certe ut dicit geber ignis lentus ẽ hũiditatis cõſuatiuus et fixionis
pfectiuus ac ignis fortis et uehemens ẽ hũiditatis conſumptiuus et fu
ſionis turbatiuus q᷒ uitro et lapidib᷒ patet ſic qñ fundit᷑ mercuri᷒ metal
loꝝ qñ in ſui coagulacione nimiũ pati ſunt calorẽ · Sic et opus nr̃m ſi
lento igne putredo nõ fuerit fundi nõ poterit neq; ſoluẽ · Si uõ ſolutũ
nõ fuerit ad nichilũ rediget᷑ · Neccẽriũ eſt ergo ut putreſcat ad plenũ
et lento igne decoquat᷑ et putrefactio fit tñ p tempamentũ caloris
humidũ conũtentẽ et calor conũtens humidũ generat p᷒ nigredinẽ et
ideo obſcurat᷒ ẽ ſol in ortu ſuo et luna a ſuo lumine declinauit et hec
nigricio ẽ corporis initiũ putrefactionis iudiciũ et certũ cõmixtionis p̃n
cipium et ẽ ſignũ ſolucionis corporis ut dicit aducros et congelacionis ſpi
ritus et nõ p deciſſionẽ ſeminis mediana complet᷑ elixir · Vnde ſoluẽ
corpus et congellare ſp̃us eſt pncipiũ opus · Sunt tñ duo ꝫ opõne hñt
unam qr non ſoluit᷑ corpus niſi cum congelacione ſp̃us : nec congelat᷑
ſp̃us niſi cum ſolucione corporis / nã cũ inſimul coniungunt᷑ utrũq; in
alterũ ſua aqua agit in terram ſibi mixtam ſubtilians admeduũ ſuum.
Non ſubtiliat᷑ tñ terra niſi inſpiſſet᷑ aqua nec inſpiſſat᷑ aqua niſi ſb
tiliet᷑ ip̃a terra · ideo ac inter ſolucionẽ corporis et congelacionẽ ſp̃us nõ
ẽ differencia temporis nec opus diũſũ ut ſine altero fiat alterũ ꝫ una
et eadem opõ inſimul creuit ſup ip̃a duo · Quare dĩt aſtanus incitate
bellũ in ueneres et ♏ · qñ pitũ tẽdit cũ corrũpunt᷑ apud inſuꝫ · Nã
uenus mercuriũ concipiens coagulat ip̃m et mercuri᷒ concipiens uenerẽ
diſſoluit illam · Inter illã ergo pugnã incitate ueneriſq; corpus diruite
donec putrefacto fiat puluis nigerimus · Nam putrefactio fit tñ ab hũ
do et ſicco q̃q̃ uolgimus putrefiat tñ ab hũdo qr hũdũ tñ conge
lat᷑ p ſiccũ et ſiccũ tñ ſoluit᷑ p humidũ et ex ambobus ſimul mixtis
initiũ eſt operis qcqd eñ terra ſicco conata diſſoluẽ magis ip̃am coa
gulat · ſi uero aquaꝫ uoluũs humido cõnectere magis eaꝫ diſſoluis nõ
enim reſultat actio et paſſio niſi ex contrarijs in forma et ſimilib᷒ in
nã et unũ contrarioꝝ excedens deſtruit reliquũ qr̃ deſtruẽ omẽ con
trariũ a ſuo contrario ſicut deſtruẽ caliditas frigiditatẽ et hũiditas ſic
citate · Deinde cum quolib; coꝝ obſedit ſuũ contrariũ cõmiſcent ſe ſil᷒
et fient unũ q᷒ paciencia longanimitate fit et mora qñ diũſa hñt cẽ
tra · Nã centrũ anime eſt tendens ſurſuꝫ et centrũ corporis deorſuꝫ · Spi
ritualis nãq; ẽ aiã et ſubtilis igne fugiens · Corpus aũt groſſius põderoſuꝫ
ignẽ patiens quis exprobatiſſimus pt duo contraria quoꝝ centra ſunt
diuerſa ſimul coniungẽ niſi poſt elementoꝝ conuerſionẽ nãrum mu

Ignis fortis

[illegible] nigredo

traconē omīuz adinuicem corpuſ humiditati mixtū et lento igne diu appōi
tum conuertit humiditaſ ſup corpuſ et ſoluit ipm ac corpuſ ſua frigida et
ſicca claudit retinuit et inſpiſſat humidū manerāſ ipm ſiccū · Et tūc non
pōt humiditaſ exire a corpore qr imbibit ſe cum igne · Nā calore debite opan
te putreſcenſ humidū uertitur in ſiccū · Si uero in nāliter calor ſup M.
exterminanſ humidū uertit in fumū hui' ergo regiminis cōmoduz ēt in
cōmoduz cauſat a quantitate ignīū · qr ignis quantitas ut dicit plato cū bona
fuīt in hoc ope et ydonea profectū aduocat et cōmodū · cū aūt multiplica
uerit ſe in rebuſ ultra modūz cōrumpet utrūqz profectū et comode ibibe g
corp' tuū ex una pte ſue aq̄ et ſuauiter rege donec unū corpuſ fiant ſiccuz
Nam aqua ipā cū corpore congellata combuſtionē repellit addāndū pmū
qr corpuſ ut dicit phicuſ ſpū ſuo cōmiſcē et ſulfureā ſe inuicē aſſecuntur ·
qr non oportet aquā corpori dimittē puari hūiditate ne comburat in ni
chilum · Nā ignis propium ē comburere aut deſiccare / comburē qdē ſiccū
deſſiccare aūt humiduz · Vnde ſi hūiditatē qz decet nō inuenitur opus
comburit · Et ideo cum corpuſ diſſolueriſ i humando ſpm congellabis nō
aqua ſpūſ deſſiccat et ſol ē q coquit ipm · unde maxia pacientia ineſt et
mora neccīa qm ſi corpuſ ſupra ignē poſueris abſqz aqua comburit et omī
no cōrumpit hac pp humorē aq̄ hui' est frigidū a nimio aūt calore caueas
q frigori eſt inimicuſ quouſqz ignis et aqua fiant ſimul plachabileſ · Demū
ignem gradatī augmenta ex ipa exaltat eo q nā diligens nām amplexā
tur a ſe ad inuicez et in igne leui concordes efficiunt in ſimul geſtunt · In
illo nāqz giguunt et putreſcunt cū cōrumpunt aput uiſū qr nā regens
nām in minimiſ diruit in puluerē qz conuertit et in nichilū deducit · Dem
nā nām renouat gignit et reiterat qm q deneſcat et emendat et unde
corruptio ij uini emōdacio oppret et utrūqz opuſ ē nē / que quidē nā
tū corpori ipō et in eo ut dic bonelluſ ut hō p temp' in ſuo tumulo dimit
tit mortuo ſimiliſ tūc uidet · unde totū ut carbo denigratū q oportet
xl· regi continuo leui igne donec nigredo appareat et recedat · Si aūt regat
congrue nigredo nō pmanet niſi · xL · diebuſ qbuſ pmiſſis oñdet nobis
deuſ lapuſ pmū qr nē hūiditaſ bene gubernatā i · xL · diebuſ coagulat et
in terra uertit · Coquite ergo ipāz donec ſiccet et in puluerē uertat
qa ſi puluiſ eſt optime miſcuiſti eo q pului ſ ille ſpm recepit et bibit
donec albiſſimū induat colorē neccīaz eſt ut puluis omī uice deſſiccet
anteqz aliaſ inbuat alioqn ab effectu impedit ſi ex nimio potu ebriuſ
ſuffocat aquā ergo corpori parte imponenteſ paulatiz deſſiccate ut gra
datim meliuſ poterit ſubſtinere · Nā ſulfuriſ putrefactionē in corpore exc
citatā fit pugnanſ contra ignē fortiſſimū q corpuſ cōtinet ab ipō contine
tur qr nō pt ſulfur qd natalit fugiebat de cetero fugiere poſtqz in corpo
re ſiccauit cum igne eo q tinctura corporiſ pforauit cū aīa ſimile pforat
unda mixta ē p minima corpori et anime tinctura · et ideo corpus aīaz
continuit et ne fugieret omīo proibuit. Ex hijs ergo liqt ut dicit ſocrates
mercuriuſ cum corpore pforancia et cū miſibilia in nā ſua eſſe certi ergo

eſſore in eiſ exiſtẽ liq̃factiuaſ et miſibileſ ſubſtãtias q̃r cũ coagulat̃ .N.
penituſ pͥuat totũ corpuſ · Vnde cũ lapis ſoluit̃ aqua ſua nũq̃ꝫ ſepant̃ q̃m
ſe inuicem amplexantur diligunt et ſecuntur q̃r elementa putrefac coiſ
decoctione cũ mixta relinquunt̃ p̃ma et in unã nouã ĩtunt̃ nãꝫ · Nã corup
tio uni⁹ ẽ gñatio alteri⁹ neccio et tũc unũ ducunt̃ in nã et unũ genus:
propterea eſt ſũme neccĩa complexio q̃ ẽ pfecta diſſolucio utrũqꝫ eim
in aquã conuſiꝫ nequit igniſ ab inuicẽ ſeparare unde ſi qd eoꝝ conſtitit
conſtat ſimul et alterum et ſi qd uolauerit ſimul uolat ſecũdũ nãqꝫ
diſſolucioniſ putredinẽ fit conuerſio et ſecũduꝫ coagulacioniſ aptitudieꝫ
fixioniſ fit conſtancior · Nã iſte due opõnes ſũt omnino pͥncipes q̃r un
qꝫ fiet unũ niſi fiet ſimul et altera acto hoc ẽ ſapiencie pfectio · Solu
cioniſ aũt probacio eſt nigrediſ opõ · Nigrediniſ extractio et hũiditatis
cũ ſiccitate diſiccatio uirentis cõmixtio ẽ apparentiſ oĩuꝫ albedinis
digeſtio · Tenete ergo ipm ut dicit hermeſ quãtitate ſua poſt q̃ntitateꝫ
in humido igne facite hitare qui hui⁹ humoriſ calorẽ augmẽtat et con
buſtionẽ igniſ uetat quouſqꝫ finẽ inducat · hoc eſt eĩꝫ radix opiſ dein
ſuã umbram et rubedinẽ p̃ce et lene exhibe quouſqꝫ in terna ſui pte pſi
ſtat · Decoctionibuſ nãqꝫ et ablucionib⁹ multiplicatis tercie ptiſ aq̃ pondus
deſiccat̃ et in ſiccũ puluerẽ trãſmutat̃ / igneꝫ tũc fortiorẽ accende ſup ipi
donec nigredo appareat et recedat · Q̃m conſumpta nigredinẽ ſua ap
pebit p̃cioſſima albedo Coquite ergo corpuſ aquã ut dicit raſimus quouſqꝫ
denigret̃ · Deinde iterꝫ terite quouſqꝫ ut pinguedo ſpiſſet̃ poſtea coq̃te
quouſqꝫ in lapidẽ uertat̃ huicqꝫ gradatim accẽdite ignẽ ſup ipm quo
uſqꝫ ſpiſſitudo corporiſ diruat̃ aqua cõtenta · Nã corpuſ continet animã
et aĩã ſpũꝫ · Augmenta ergo eiuſ ignẽ quouſqꝫ fiat lapiſ luminoſus
et albuſ cauenteſ ne acetuꝫ peat in fumũ · Coq̃te aũt p dies C L
et numeretiſ ıã qd pactũ q̃m deſunt eẽ corpuſ nã uitis ſapiẽtie ſucus
ut dic termegeſtus in C L diebuſ extrahit̃ ei⁹ q̃ in umbra in fine
xxx · p agit̃ intelligite ergo propoſitũ q̃r decoctio ipm diminuit tritu
racio ipm uõ augmentat eo q̃ luna xv · poſt diminuit̃ · et in xxx aug
mentat̃ hoc igit̃ iniciũ ẽ et finiſ · Id archo poſt omẽꝫ imbibicionẽ anq̃ꝫ
aliqs incere t̃ mundare debebit q̃r abſqꝫ mũdicia nulluſ ſeq̃t̃ effectus
cum humanacione oĩa tũ coagula Sic eĩꝫ ĩ oĩbuſ ſiccet̃ hũidiſ et
ptiũ albediniſ ſurget equalitas · In agendo igit̃ modũ con ſua ut ordieꝫ
oĩa ſic ſecure pſities q̃m poſt p̃mã combuſtioneꝫ totũ oportet ablui mũda
ri et igne dealbari quouſqꝫ omĩa fiant unuſ color · Q̃r dicit auicena fi
ge aqua cũ terra ut ei adhereat q̃a ſi unã ei⁹ ptẽ occidiſti oẽs alie ſũt
mortue et calor agenſ in hũido generat p̃mo nigredinẽ ĩ ſicco efficit
albedinẽ et in albo efficit rubedinẽ ut uidet̃ in ſaturno cũ conburitur
in minimũ · Stude igit̃ ut dicit geberuſ cũ in ope fueriſ omĩa q̃ qꝫ inq̃
libꝫ decoctionẽ appnt̃ · ſigna in mente recaude et eaꝝ cauſas omẽs in
quirẽ q̃m hec ſũt maxime neccĩa artificii · Ideo non in omĩ decoctione
hui⁹ artiſ ex appntibꝫ nãqꝫ colorib⁹ in ope debitũ menſurabis igniſ gradũ

Ignis fortior

CL

Nam color niger ignē exigit ſemp puū . Rubeuſ obſcurus : et croceuſ me
dium : Album magnū : Citrinus uero et rubeuſ maximuſ Graduſ inter
hoſ modoſ oſtendet ipm̄ opuſ quoꝝ quidē graduū ordineſ hiȷ uerſibus
Pirependeſ ſuam gradus pmo tepiat ignē
Cōmotiſ nūi ut manuſ in fondo calcantis
Quicqd feruere ſecundo nō leuiter tāgi
Sed terciuſ auferatur angi
Quartuſ flāmatꝰ ſit adurere qꝫ paratus
Dum nigrū fuſcat paruo lapis igne tepeſcat
Huic leuiter creſcat donec cādē qeſcat
Quare dicat raſiſ ſi cupiſ fili ſciencie ad leta puenire laboreſ
Quatuor haſ agilleſ coge ſubire rogaſ
Vt nō aufugiant in fumos extenuati
Aeriſ uolucres molle fugantes fuga
Mortifica uiuos pus et cōpeſce furolos
Ipoꝝ fluido frigore cum glumeranſ
Docet ad hoc ueniat poſt talia uincula capti
Vt fiant uti candida gemma niuis
Hec aqua que penetrat ſoluat cōglutinet uſqꝫ .
Donec ad optatū perueniat opus.
Duo autē ſt̄ coloreſ ſimpliceſ : et omēſ alij cōpoſiti ſimplices niger et albus
ex hijs cōpoſiti ſunt Rubeuſ : croceuſ et citrinuſ colore ut dic̄ auicena . Ter
reſtre groſſum mortificate in humido generat nigredo eodē autē cōſtrin
gente frigidum humidū in ſiccū cauſat albedo . Nam ſiccitaſ procedit
de albando ſicut hūiditas denigrando calore opante qm̄ abſqꝫ calore ē
nullū dare motum rubeuſ eſt magiſ niger qꝫ albus cū igniſ caliditate cro
ceuſ de pauco nigro et multo albo eſt mixtū cū aeriſ hūiditate : citrinus
ē magiſ albuſ qꝫ niger cū multitudine aq̄ deſiccate . Et ex hijs coloribus
ſimul mixtis reſultat color ſoliſ liuido colore nūqꝫ indigemuſ cū oīo ſit
terreuſ ad opuſ nr̄m . Et p totum ſpirituale et aqeū quare liquet q de t
nigro nō potenſ deuenire ad citrinum n̄ fuerit pº albū qr nullyſ pōt de pº
tranſire ad terciū niſi p ſecudū Sic de uenere fieri neqt ſol n̄ p fuerit lu
na eo q niger ullatenꝰ fit citrinū quouſqꝫ fuerit albū clarū : Nā citrinꝫ ex
mlto albo et paucaſſimo nigro ē cōpoxituꝫ . Sic et ut dic̄ raſis luna q̄ fieri
debet ſol pus grauedinē requirit et tincturā oportet tū grauedine pcedē tinc
turam q̄ quidē cāt ex ſubtilitate ptuū et completa digeſtioē earūdē ex qbꝰ
neccīo cūſiſtit et grauedo . Nam oīuꝫ reꝝ ſubtiliat̄ priuſ ptes et poſtea
degrauant Qr̄ oportet grauedine pcedere tincturā . Intelligite ergo ut
dicat Termegeſtus nō cauſalit̄ nec inprudenter quatuor elementa ſcīēcia
qꝫ ſuiſ racionibuſ abſconditā elucēſcit coꝝ abſcōdita apio neqꝫ qꝫ cogno
ſcent componant eo q nō pficiunt qͥ uſqꝫ in colore pagatur ſuoꝝ nāꝫ cō
poſitio multoꝝ ē coloꝝ in uno colore abſcondito q ulteri ē albedo qr qꝫ
uiſ uarioꝝ coloꝝ dedit efigiē nullū tū hēbit pficuū an̄ albedinem .

Ne ergo cures de coloribuſ añ albedinẽ qr ueri nõ ſt biſnãq3 nigreſcit bis ualde Nota Colores
ſit / bis rubeſcit biſ etiã albeſcit. Nã ut dicit ꝑino cõpoſitũ quadraginta diebus
putrefactũ colorem ꝑmo nigrũ dabit obſcurũ: ſc͂o nigrũ citrinũ: tercio rubeũ ni
grum / quarto rubeũ clarũ ſimile ſicco croco deinde colore ꝑfectus apparebit al
bedinis tuc͂ muniſ ſibi imponit̃ tingit̃ in ultimã lunã ergo expecta albedinẽ
qm̃ abſq3 illa nullũ conſequeris fructũ qm̃ ipã ſolũ ĩ oĩbus equat̃ elemẽtis
nec ab aliquo corrũpi tuc͂ poterit niſi alicui⁹ eoꝝ abſcencia. Dealbate ergo ue
nerem et rũpite libros ne corda uña rũpant̃ nichil tñ dealbat̃ nec cõburitur
niſi aqua abluat̃ et q̃nto magiſ abluit̃ tanto magis intenſi⁹ de albat̃ nec cõ
burat̃. Nã aqua ſecũ coagulata conſ͂uat ipm̃ ne comburat̃ ſupra ignẽ lapidẽ
igit̃ album ut dicit pitagoras cõſtringite poſtq3 cũ lacte ipm̃ coagulaſtis ca
uenteſ ne a uaſe ſuo exeat hũiditaſ uerũ coagulate ipaʒ ſecũ quouſq3 albis co
loriſ fiat puluiſ uidentes aut̃ in unũ colorẽ totũ uſu3 regite q3 fiat rubeũ
Nã dũ coqt̃ donec diruat̃ in puluerẽ cito in rubeũ uertit̃ colorẽ. Inuenietis
ei3 lapidem fractũ et ſua aqua iã inbutũ q quidẽ oĩbuſ nõ cupat̃ nõibus
cui⁹ aquã recipit et bibit ex quo oĩſ color apparet cũ calce ergo cinere q̃3 rexi
ſtis gumã miſcite et coqte quouſq3 fiat puluiſ ſiccuſ et rubeus q̃3 ſiccare l
uidenſ inbuite iteꝝ et coqte quouſq3 colorẽ induat ꝑdictũ qm̃ cũ exſiccat̃
tuc͂ citiuſ de nã in nã3 conuertit̃. Cũ aũt uideriſ lapidẽ coruſcantẽ ina
nerari et in terra uerti ac hẽre aliquantulũ ruboris. Tuc͂ oportet ut dicit
gregoriuſ q⁹ aq̃ reſp reſiduũ capiatis quã inde in duas ꝑtes diuidere niſerunt
et eam ſepties inbuatis quouſq3 occulti in illo appareant colores. Scientes ſi
ipm̃ neſcienter regitis ſuoꝝ coloꝝ nullũ uidebitis quidã nãq3 nã ſerenitatis
non ſcienſ ignorãt̃ opatuſ ẽ rubore aliquantulũ morante autẽ putãs ſe erraſ
ſe dimiſit opari. Inſpiciatẽ igit̃ qualiter amplexant̃ cũ ugeſ punica ei3 ſuã ã
plexatã coniungẽ ueloci ter in corpuſ ſuũ tñſit. Nã liqueſit congelat et diu
it et conſtringit Deinde rubor non morat̃ ſubeo tñ ignẽ nrm̃ in ſolucionem
ẽẽ leuem ipo autẽ interia uerſo intenſionẽ facito ignẽ quouſq3 ſui coloriſ ap
pareant tñ nõ uertit̃ in rubeũ niſi acerimuſ inbuat̃ aceto et niſi in rubeũ uer
tat̃ nichil opat̃: oportet ergo ut acetũ ſibi imponat̃ qm̃ ex ipo hi colores
euenuit S3 ſi ciſficiat̃. abſq3 pondẽ morſ ſibi eueniet q̃ eueniente malu3
ẽẽ putabit̃. Ideo oĩm ponderi põduſ ei3 mẽſerimuſ et oĩm opi opuſ certũ
obſeruandũ q̃r unũ contrarioꝝ excedenſ deſtruit reliquũ. Cũ aũt uolueris
ſoluẽ debet hũidũ excedẽ ſiccũ cũ aũt conũtere debet ſiccum excedẽ hũi
dũ / nã ut dicit Raſis fit aqua cũ uincit eã aq̃ qualitates. et aqua fit ter
ra cum uincunt eã aque qualitateſ: et aqua fit terra cũ uincũt eã terre q̃a
litate et paꝛũ ergo poſt paꝛũ aquã infonde lente decoque deſicca omĩ uice
quã ſemp augmẽta ut potit̃ ſuſtinẽ donec ſit aridũ. Deſicca bene aliaſ op⁹
tuũ diſſipabis in nichilu3. Arida ſicca nãq3 ut multũ ſiciens uelocit̃ bibibit
hũidu3 liquidũ Vnde ſi quarta uncie ſuꝑ mediã librã poſueris aliquãtulũ pondus
ex eo conſpſus cito exiccat̃. Si aut̃ de aqua poſueris quartã librã nõ exic
cat̃ niſi multo tẽpore et iſtud ẽ deſtructio maxĩ cũ non bibit poſtea qcq̃3
Nã ſuũ proficuũ eſt maximũ in cui⁹ multitudine qd bibit ergo q̃nto plus bi

bituſ tanto erit meli⁹. Stude igit̃ ut dicit geberus cũ in ope fueris intus opib⁹
omibuſ Mercuriũ in cõmiſtione ſupat̃ et ſi p ipſm ſolũ pficẽ poteris pciosſ
ſiſſime pfectioniſ indagator eris et eiuſ pfectione ſũme lectaberis q̃ nẽ
q̃ iuincat opuſ mũdari eiꝫ in ĩtime potẽtis ad q' nã puenire nõ ualuit et p
conſeq̃nſ opuſ ex illo creare potent' omẽ nãꝫ ſupabit. Et certe omiũꝫ mixto
rũ ut dicit raſis ex aqua et terra ẽ maximũ pncipiũ cũctoꝝ. Tãmẽ ẽ aqua
magiſ forma pluſ uero terra mã ad oĩuꝫ reꝝ naturã meliuſ ẽ q̃ per formã
ẽ quã q̃ p mã ergo q̃nto pluſ hẽs de forma et minuſ de mã tanto melior ẽ
res illa: et ideo omẽ q' eſt melior ẽ pp formã q̃ꝫ pp mãꝫ qr mã abſqꝫ forma
nullũ de ſe hẽt effectuꝫ nec uirtuteꝫ q̃ꝫ uiſ igit̃ et mortua eſt terra abſqꝫ
aqua. Ideoqꝫ diſſolue et nocla api et aplica ablue et deſicca hoc cũ uiui
um facito p abdomadã qm ſicut nec terra ſine aſpſione germinabit ſic i
quo uſaciſ negocio effectum carebit Si reſpſio aque defuerit. Nã fectus
nõ niſi lacte nutit̃ et igne pce et paulatim de parulus eſt: et q̃nto magiſ
exurit tanto habondancior reficit̃ quouſqꝫ inueneris q' ei⁹ effectuſ ſibi ſuf
ficiat. Non ergo infondas ut dicit creſciuſ totã aquã ſiml' ne forte ſubmer
gat elixir. Verũ paulatiꝫ et paulatiꝫ aquã infonde bibẽ ſicut capis. Naꝫ
ult ſi ſiml' infonderiſ opat̃ tardiuſ nec recipit ſiccitatẽ niſi poſt magnũ tps
Nã ſuffocat̃ igniſ et ipã aqua igniſ circumferencia ẽ et aqua uero centrũ
ſꝫ circuluſ ipſiuſ centri ſi nõ excessit̃ diuturna decoctione interim. Nichil
igit̃ ſulfuri adeo ẽ comune et affine ut oleũ et acetũ cui⁹ incomodũ eſt
multũ ſimul impoſitũ exuſtionẽ q̃ꝫ generat et morti ſuffocationẽ. Caueat
igit̃ ſibi prouiduſ artifex ad hui⁹ ſupfluitatiſ errore ut nichil aliud q̃ꝫ q
exemplar monſtrauerit depingat et q' deſcriptũ ẽ moderate excoquatur
Nam tollerabiliuſ eſt ^ ipſiuſ diminucioniſ in opia creare q̃ꝫ ſupfluitatis au sub
gmento in remedicabiliter peccare. Ponduſ ergo ubiqꝫ notandũ ne nimia
ſiccitaſ aut ſupfluuſ humor adminiſtracioneꝫ corrũpat ſiml' ergo omiũ u
te corpori tempate aquã infonde: nec multũ uꝫ nec paruũ qr ſi multum
infonderiſ fiet conturbacioniſ pellaguſ: ſi uero puũ comret̃ in fauillã. Nec
ceſſariũ ẽ ergo in oĩbuſ tempancia ut totũ aſſando deſicces q̃nto in huã
do diſſoluas et tantũ in humãdo diſſoluas q̃nto in aſſando deſſices. Cũ
terre ergo ut dic̃ nareſen coq̃ reitera ne tedeat te illud pluries reiterare
Nã ſcient̃ phici q' una decoctio et una contrictio ſibi ſufficeret aĩ qꝫ
ſua uba neqꝫ tãtaſ opõneſ iteraſſent. Ideo aũt fecẽt ut terat̃ multo
ciens et coquat̃. Iugiter compoſitũ et monuerũt ne nos illiſ tedeat regi
miniſ. Cum ergo aũtẽ terra colorat̃ iterũ irrigeret̃ et in fimo cõcludi
poſtulat ac poſt in humanacione ẽ ſemp facienda leuiſ decoctio. Huic q̃
opi abſqꝫ diuortio ẽ iugit̃ inſiſtendũ. Sic aũt adminiſtracio ſemp ſimp
lex ſine cuſpiã adminiſtracionẽ alteriuſ ſeu cũ pori aqua manẽte aut
cũ oleo pparare aqua tũ pmo utilior deinde oleũ ſuccedat qm aqua abluit
et emõdat oleũ uero tingit et colorat. Si aũt humor extraneuſ intrauit
diſpoſita corrũpet aqua naqꝫ omẽ ſordidũ expellit et noxium cõtinuat et
terra ne decidat in nichilũ ac terra conglutinat aqꝫ ne fluat infinitũ. Vñ

unũ terminat reliquũ ſic̃ farina terminat̃ in panẽ Aſpgat̃ ergo terre aqua ut
ſua auferat̃ inmundicia. Nã ſola ſimpliciũ ut dicit Raſis bene ablutaq̃
terrã. Cũ eĩ ꝓpriũ ſit ſemꝑ in eſſe ipã et abluẽ omẽ rem atq; ergo nego
tiũ regine ſpondet et tribuit ipã oĩu3 ut dicit hermes a radio exhibit ſuaz
umbraz et ſordidaq3 nebulã ſup eminẽs coningnat et a luce retinet. Quare au
guſtat̃ et a ſua rubegine conbuiit. Redde ergo carbonẽ ſue aq̃ ac extingue
ut ſecũ uertat̃ in ſiccũ et humorẽ hauriet clarentẽ. Nã aqua aeuſ hitabit
interram dealbans ipam ad ſui modũ Regite ergo ipam donec colorẽ ſolis
dabit bibat totũ et tũc terra inbuite tociens ꝑ uices deſicceris donec totũ
puluiſ fiat ſiccuſ. Nam in terra ut dicit noſtiſcus cũ deſiccat̃ ſe ipm cõ
tinet ne fugiat. Itterantes ergo inbuite et coq̃te quouſq3 corpuſ finiat̃ aq̃
ſe ipam q3 contineat̃ hec continue facite donec ꝑeant atq3 ꝑtes euiſ q3 calo
res appareant. Nã terre dealbacio alio nõ fit modo. Vnde aqa de mõ. Coq̃te
imbuere et terrẽ continue ꝓcepit quouſq3 ſui appareant coloreſ. Si autẽ tri
turacio bona nõ fuerit ut aqua cũ terra unũ corpuſ fiant nil proficiet. Nõ ceſ
ſet ergo a trituracione manuſ tua donec aqua ſit ſicca. Si aũt humorẽ vaſi
adesserit non careſ qm̃ illa ẽ intencio ut fiat ſicut paſta ſimiliter aſſatio
ſi bona non fuerit et q̃q3 uice fortiorẽ alia nil proficiet. Nũq̃3 tñ aſſaueriſ ip3
niſi coquendo fiat puſ ſiccum aliaſ ſi aſſaueris defuerit hũidũ cõrumpet
et fit rubeũ huic aũt itũ3 nolite acetũ ut dicit arſaniuſ opi imponẽ. Venĩ
continue coq̃re quouſq3 totũ deſſicet̃ acetũ et ut in egipto fiat terra fixa.
Scientes q̃ opus aliud ciciuſ aliud uero tardiuſ congelat̃ quod quidẽ attra
xit ex coquendi diũſitate qr ſi loco ubi coq̃t ignis hũiduſ fuerit et modus
ſub ciciuſ. Si uero ſiccuſ congellabit̃ tardiuſ. Nã hũiditas igniſ acetũ coagulat
et ſiccitaſ coaugulũ uetat et extirpat Sit ergo ut dicit lucas ignis nr̃ leuis
ĩde albando qm̃ ſi intendatiſ ignẽ ante terminũ fit rubeũ q̃ non prodet. po
ſt ergo omẽ imbibicionẽ primo leuiſ decoctio ut ſiccet̃ deinde aſſatio ut
de albet̃ congrue deſponat̃. Sic etiã omiſ aſſatio poſterior fortiore ꝑore. Et
finiſ cuiꝰ cumq3 aſſamenti in igne forti. Sic eim alba elementa egrediet̃ et
lucida. Si uero ad ſtatũ rubeũ anteq̃3 ad albũ in adminiſtrando reducatur
excipiendeũ eſt eĩ3 qm̃ ẽ corruptũ. Si melioracionẽ uolueris auferas ru
bedinẽ cum aqua alba inbibendo in humando et cũterendo ad plenu3
quouſq3 putreſcat aut fiat nigrũ. Nã decoctio ſi in hũido fiat ignis in
comodum repellit tp̃s tñ ꝓlongat̃. Scias igit̃ ut dicit roſinus q̃ ſi ignẽ
feceriſ intenſiorẽ herbarꝫ comburit flores niſi diluuiũ ſupueñat regimẽ
ſubmergenſ mercurius / nãq3 expellit omẽ noxiũ qm̃ cũ coq̃t̃ et putreſcit
omẽ corpuſ ꝑforatũ tingit et emẽdat. Coq̃te ergo flores aque maris ne ca
lore ſolis comburat̃ facienteſ ipoſ flores colorũ florũ diuſorꝫ q̃ q̃nto magiſ
coadunãt̃ regunt̃ et ſiccant̃ tãto in unũ uertunt̃ colorẽ multũ albũ. Tota
ergo ſicca aqua putrefiat ſimul totũ quouſq3 fiat deorſu3. Nã intencio
phiſicorꝫ) philoſophorꝫ hec ẽ ſcʒm epiſtũ ut areſente humore et in puluere
ſimul uerſo in ſuo uaſe uitreo quatraginta diebuſ dimittãt putreſieri donec
uarios aſſumant coloreſ et aqua ſe ipaz continuat ipõ aũt aqua inbuto

fit ignis intenſior quã ꝑus fuerat donec areſcat. Et q̃nto magis coloreſ ua
riant̃ tanto pluſ calefieri facias donec in uno colore alto ꝑſiſtat tũc autẽ
uiuẽ incipit qm̃ ſi corpora fuerĩt incorporea : et incorporea corpora / et ſpũs ĩ
corpora / et corpora in ſpũs uertunt̃ ad ſe inuicẽ nectũt̃ Deinde fiũt corpo
ra ſpũſ aĩaſ habentes et tingenteſ et q̃ inuicẽ generant̃ Flores q̃ſite al
bedinis. Dealbare ẽ mũdare : abluẽ ẽ deſiccare et ſtato ignẽ ſublimare / ipm̃
eſt igit̃ maius magiſteriũ cũ derobuſſa et mortua magna facit et uiuuã
unde mercuri⁹ ut dicit albumaſſar nõ aſſat⁹ nõ vȝ. uerũ niſi imbibat̃ pu
trefiat et coquat̃ nõ poterit aſſari neqȝ ſiccabit̃ Si nõ aſſat⁹ uõ fiũt nec
ſiccatiſ nõ poterit uniri neqȝ dealbabit̃ ſi aũt unit⁹ nõ fuerit dealbatus
nõ potit̃ ſublimari neqȝ inſpirabit̃ / ſi uero inſpiratuſ nõ fuerit ad nichi
lũ rediget̃ qr corpuſ non ſpiratũ iacet mortuũ : et ſpiratuſ ſepat̃ in ptem
Si aũt ſpiritus imbibitus putrefactuſ et decoctuſ uniat̃ cũ corpore deal
bat interiuſ et exteri⁹. Nã ſpũs ille albuſ dealbat omẽ corpuſ cui adiũgi
tur et corpuſ dealbatũ ſpũm figẽ nõ ꝑmittit nec ueneriſ umbrã ulte
riuſ apperere ergo ſpũs corpori unitus ſublimat ipm̃ ſecũ ĩ aerẽ Unde
inqt q̃ ſublimacio eſt magiſterium qm̃ oĩa fiũt ꝑ ipſum. Nã q̃cq̃d
ſublimat̃ duobuſ fit moĩs vȝ. aut ꝑ ſe aut ꝑ aliũ / ꝑ ſe ſublimant̃ ſpũt
qr ſunt ſpũſ ignẽ fugientes ꝑ aliũȝ omĩa ſublimant̃ corpora. Nã corp⁹
non aſcendit niſi feceriſ eũ aſcendẽ : nõ eũ aſcendet niſi cũ ſpũs incor
porauerit ſe cũ ipõ. Sȝ ſpũs nõ uniat̃ corpore niſi ꝑus ſublimet̃ ut ſpũſ
qm̃ nõ fit mixtio uniuerſaliſ niſi ex minimiſ ptibuſ cum minimiſ. Ideo
corpora ſpũȝ unimuſ ut ꝑ ſpm̃ corpuſ ſublimemuſ. Intellige q̃ tribuſ de cau
ſis ut dicit auicena corpuſ ſublimamuſ ꝑma q̃ corpuſ fit ſpũs ut poſſit
ingredi in omñẽs res. Nam corpuſ nõ fit ſpũſ niſi cũ ſpiritibus / nec ſpũs
fit corpuſ niſi cũ corporib⁹ qr nõ ſubtiliat̃ depſſũȝ niſi cũ ſubtilibuſ n̄
condenſat̃ ſubtile niſi cũ depſſis. Secunda cauſa ẽ q̃ ſpũſ ĩ corporet
ſe meliuſ cũ corpore et figat̃ cũ ipõ. Nã corpuſ illuminatũȝ cũ Spiritib⁹
fugiere continet. Tercia q̃ corpus a ſorde liberatũ magiſ albũ aſſumat
colorem qm̃ albũ q̃ magiſ eſt ſublimatũ magiſ fit album ergo q̃ max
ſciaſ q̃ corpuſ nõ aſcẽdet ſupi⁹ niſi ſũma ſpũſ ſũmaȝ ſupat corpis
Si aũt ſupabit uolabit cũ eã ſi uero nõ figetur cũ ea adaquat̃ ergo
maxĩe ut tota corporiſ ſubſtantia exhat̃. Nã omĩ corporiſ ſubſtãtia de
cime pti adequa qr decenari⁹ ru numerus ab integritate ẽ dictuſ. Si
igit̃ uelis totã ſegregare ſbãm nouẽqȝ decimas in corpore reliq ẽ necce
qr ſicut ipſiuſ corporis ſerenitas diu expectata nõ ulteri⁹ erit conuicta
inter cinerem. Naȝ ut dicit termegeſtus ciniſ ẽ in cõcaue ei⁹ ſicut di
es infra noctẽ : et ẽ iſte aſcendes ſupi⁹ ille uõ inferiori adheretur
firmuſ duranſ abqȝ fuga ꝑ inde conburẽ cinerẽ ſuauit̃ ſubtilia inge
niũ : et ſuſtine pacienter fac agnicionẽ inter clarũ et limpidũ cũ aq̃s
et claritate ſoliſ et ignis molans illud ad ſuffitienciã et riga ſpũm
ideſt non minuaſ neqȝ multipliceſ nõ efficiaris tetlio donec cũȝ terra
adhereat tota aqua deinde putrefiat. xl. diebuſ donec uarios colores

induat

induat poſtea ſublima toti igne accenſo igne forti ſtat' ei' magnificus
et aſpectuſ ſubtilis atq3 albuſ q' ſupi' aſcendat ꝑponaſ qm̄ ē cinis cineris
ſublimatus nimiſ honoratuſ. Q3 remanet inferius ē cinis uitupat' mortu
ſoria et nigredo obſcura quā ſociuſ proiciās cinibus. Alui uero reſerua in
uni omibus tuis opib3. Terra ergo ut dicit ipſiuſ cum totā extraxerit ſuā
aquā ſicut ſup cinere de abla albate et igne ſicco ſublimate quouſq3 ex
eat. ſpiritus eiuſ albuſ q quidē ē auis. cimetis et coagulū omis lactis.
Nā q' ſupiuſ aſcendet eſicax mediana eſt q' uero ad yma prolabit' fex et
corpora id archo ſepabiſ ut dicit hermeſ. terrā ab igne ſubtile a ſpiſſo. ſuaui
ter cū magno ingenio aſcendet a terra in celū et iterū q3 deſcendet in terra
et ieȷ recipit uim ſupiore et inferiore. Viſ nomi ei' cum integra ē. lune: opatio
ne conuerſa ſuit in terram eiuſdē ferm̄ti indiget ut figat', alioqn nām tin
gente et multa alia ſemp ignorare te credas. Demum incerare et aſſare
alternatī conuenit donec fluat et alteret oīā ad pfectionē diminuta ī
lunificū ueri opuſ qm̄ ceteriſ tuiſ corporib' pfectuꝫ et abſq3 termino tri
buet tincturā. Ad cuius quidē uiā tincture agnitionē illius poterit aſpi
rare niſi puſ omeꝫ ipſiuſ nāꝫ ſpeciē genuſ diferentiā guſtū et ſexū ad
plenū cognouerit huicq3 conuenientiās omeſ et diferentias diligenter at
tendat et expectāt nām nālit' opante alioquin omi exiſtimatione et rerꝫ
proficuū fruſtrabit' labor caſſus. Q̄r congrua comunis ſimilia ſimilibus
erunt deſpenſanda ne opō falſa et ſponſalitia uana opi tuo inferrent de
trimenta.

Liber quartus qui appellatur fermentatio.

NAtura in omnibuſ rebuſ ſemp tendit ad meliuſ. Nā facit aut q̄d nec
ceſſariū ē aut quid melius ſibi ē. eſſe meliuſ ē puacione ideo
nā nāliter ēē appetit et ſemp omi eſſe appetet ſed ēē ē exiſten
tia forme cū mā. Nam forma cū mā unitat'. Vnde ex eiſ ēē generat'
in qua tū unitate illud eiꝫ nō pmanet niſi q3 mā diu cū forma ſiet.
Nam mā de ſe contrariat' unitati qm̄ p ſe diuidit' fluit et ſpargit. for
ma aut de ſe unit retinet et colligit. Ne ergo in parte diuidat mā nec
ceſſe ht' retineri a forma omnē eiꝫ eſſe rerꝫ ē: et forma mā unita quia
diſtructio rerū non ē aliud q3 ſeparatio forme a mā. Sed ſepatio et unitio
ſt contraria. Ergo ſi ex ſeparatione reſ deſtruunt' pfectio in ſuo ēē nō niſi
unitate conſeruat'. patet igit' q' ſicut reſ unitate ad eſſe ducit'. Sic et uni
tate in illo eſſe cuſtodit'. ideoq3 motuſ oīuꝫ ſtare ē ad unū terminū et pp
unū terminū et nichil ſunt illa q̄ appetūt ēē multa ſ3 omīa ſic appe
tunt ēē ita et unū ēē q̄r et unū et ēē inſepabiliter cū mittūt' ad iuicē
et unū nā ſimł exiſtunt. Vnde mā unitate aget forme ad uicendū et
ſe ſuſcipiendū iſtū eſſe. Materia ē hūidū frigidū diuiſiuū forma eſt
calidū ſiccū unitiuū: ideo calidū ſiccū ē ut dicit Raſis bene termiā
bile termino propo maleaut alieno. Sȝ frigidū hūidū ē male terminabile
t'mino propo bene aūt alieno. Q̄r calidū ſiccū termīāt frigidū hūiduꝫ
ne fluat in infinitū qm̄ nā penit' reſpuit materia in infinitū cū mouē

unū

tem ymo ſemp̄ certā et determinatā appetit ipām fieri formalē. Nā igit̄
in opibuſ ſuis omībuſ ſemp̄ facit q̄ ē melius diſponit om̄e elementū ſuā
alteri comunicare caliditatē ut excirculari tñſmutatione eoꝝ reſultat ele-
mentatū eq̄ temꝑatū. Nā terra ſuā ſiccitatē igni p̄ſtat ignis ſuā cali-
ditatē aeri comūnicat: aer ſuā hūiditatē donat aque aqua ſuā frigi-
ditatē terre ꝑticipat. Terra ergo nobiliorē appetens ſuā formā expectat
humidū ut ſuū contrariū quod elementoꝝ qualitates ſimul ſentientes
et de eoꝝ actōn quaſi nā gaudentes om̄es ſibi tribuūt formā ēē nō
ex contraria accōne et rixa elemētales deſtruūt qualitates ſub forma
elemēti remanentes deſtrunt quidē nō ad elemētati formā ſed quo ad ipā
elemēta eccia ꝑ circulationē tñſmutationē mā elemētoꝝ efficit elemēti
mutate forme unius qr unitas forme ꝑ ſe unit maī nec ullā corrupti-
onis patit̄ diuiſionē nichil tñ unitatis elementoꝝ abſq̄ quatuor eq̄a-
lia p̄ncipia caloris vȝ ſiccitatis frigoris et humoris unū ēē pōt elemēto-
rum ergo qualitate manente ymitatis ꝑfecta erit forma et q̄nto in ſe
fuerit unuȝ q̄q̄ elemētoꝝ puriꝰ tanto erit nobilior et ꝑfectior. Nā
actū activoꝝ dat patiens meliꝰ diſpoſitū qr tūc ab aliquo corrumpi ne-
quibit niſi alicuius elemētoꝝ abſcentia. Signū aūt nulliꝰ eoꝝ ab-
ſtentie collor ꝑfectus oſtendet albedinis qr ſicut nigrū et albū ſūt op-
poſita ita ꝑfectū et inꝑfectū ſunt contraria. Unde ſicut nigrū iꝑfectū
oſtendit humidū ita albū ꝑfectū indicat exſiccatū. Nā putrefactio
humidi corrūpit denigrando et dominatio ſicci digerit dealbando. Qr̄
dicit luchas magneſia cū dealbat̄ ſpūs fugē nō ꝑmittit nec nigredis
umbrā alta ulteriꝰ apparē. Igit̄ cū albeſcit ad plenū magneſia ꝑficit̄.
Conſtat ergo ex quatuor lapidibuſ qr̄ quatuor raſis equalis eſt ma-
gneſia ē aqua compoſita et congelata q̄ repugnat igni ſupat eīȝ igne
nec ſupat̄ ab igne ſȝ aicabilit̄ in igne qeſcit eo gaudet. ſpā nāq̄ eſt
ignis ab igne genita et in igne nutrita. Unde oportet ipā reduci ad
ignē ut nō timeat ignē ſicut reducit̄ puer ad ubera matris ſue ꝑꝑetas
namq̄ eius eſt nō aduri et ad uſtionē defendi et etiā nō fugē et fixū
facere qr ipā magneſia ē mediocris et puriſſima mercurij ſubſtan-
tia qr ex mercurio ſumpſit originē et ex illo creata eſt. Nō eīȝ tñ iſta
magneſia mercuriꝰ minime in ſua nā neq̄ in tota ſua ſubſtantia ſȝ fu-
it pſilluſ nō autē q̄ eſt nūc cū lapis nr̄ factus ē mercuriꝰ ē q̄ȝ q̄ȝ fu-
erit pſillus qr totū nō ē in ꝑte ſȝ ꝑs ſit in toto ſic lapis noſter dici
mercuriꝰ nequibit licet ex ipō creatus ſit. Nā ipe ē ex mercurio ſicut
pſ ex toto q̄ quidē ē puriſſimus et mediocris inter terrā fetulentā et
aquaitatē ſupfluā. M. ſatis ꝑ ignē iā decoctā et ut diximus ī-
ſpiſſatā ut non ꝑmittat ulteriꝰ ſe corrūpi. neq̄ ꝑ nigredinē fuſionē
flamā ipām ſe in fumū nullatenus patit̄ eleuare qm̄ rarificationē
ſui nō accipit pp̄ ſui denſpſſitatem et aduſtionis carentiā q̄ ꝑ ſul-
fureitatē q̄ȝ non h̄t ꝑficit̄. Eſt ergo hec magneſia magis ſicca et de-
ꝑſſa q̄ȝ mercurius et magis ſubtilis quā aliud metallū. ideo ē mediū

inter corpuſ et ſpum faciens matrimoniũ amborꝝ. Nã uniciuiqꝫ nẽ ut dic
hermeſ tria ſunt aqua mediũ et terra medio iungunt̃ aqua cũ terra qm
amborꝝ optinet figurã / mediũ igit̃ inter aquã et terrã aquam
cum terra iunges ipãm ſꝫ dum fumuſ pmanet in eis non ſunt ppetua
ex aqua ergo talle fumũ amedio nigredinẽ et aterra mortẽ diſſolucõeꝫ
eiuſdem. Nã cõuũſa ſoluẽ et ſolutã cõuũtere taliter uiciũ qcqd ĩ eſt
Ad hoc ergo tramite nũqꝫ declines donec omnia in unã optimã et cãdi
dã redigat̃ mãꝫ cuiuſ compoſicionis quatuor ſunt ſpecies pmũ ẽ terra
de aquare: et aquatã aſſare ut et illã ingredi ualeat aqua duce.
Sa eſt aſſata cõuũtẽ et firmare ut nõ ſicut pmo fuerat diuidãt̃ aqua
ſtante. Tercio ẽ cõuũſa in humare putrefacẽ ut humidũ uitat̃ in ſiccũ
et igne ſicco dealbare ut oĩa uniꝰ ſint coloris hec aqua largiente. Diſ
ſolucionis autem cauſa ẽ ut qd dealbaſti itm̃ qntuꝫ poteris ſui hũoris
et nichil alteriꝰ ſibi acqrat qr ſi qd qꝫ alteriꝰ humoriſ ſupueniet diſpoĩ
tũ corrũpit / oĩſ aũt ſolucio ſep̃ fiet in humãdo hic incõuertendo hu
more diſſolucione acqſitꝰ nãli calore ſolũ remanẽte erit deſiccandus
deinde leuiter aſſando in igniſ tempamento iugit̃ conſeruet̃ quouſqꝫ illi
maior ad illiuſ exigenciã admĩſtrare poſſit ignis qꝛ totũ añ diſſolucõeꝫ
aliuſ aliũ moſtrabit colorẽ albũ ab incho handoſ hos ordineſ ſup ipm
pluries iterabiſ quouſqꝫ totũ ſui hũoriſ reſiduũ exſiccet̃ et inde dealbe
tur. Nã fumus ille albuſ ex quo oĩa dealbat̃ qcqd de albari pcipitur
Igniſ aũt ad hec oĩa moduſ mollis magni et mediocris te ſcire recent
oportebit qr in humãdo ignis mollis ĩ aſſando mediocriſ et in dealbano
maximuſ eſt ſep̃ miſtrãdus. Nã dealbare ẽ magno igne ſcito ſublĩare
qbꝫ ergo q̃ diximuſ rite iã pfeceriſ et propã ſiccitate recepta ut ſimlʼ cõ
ſtanciaꝫ hẽat et eſſenciã tũc exigit diſtillari. Natuſ autẽ in aere ſa
pienter naſcit̃ qm ſibi eẽ et uniũ eſſe acqrit. Nã quidẽ hoc quod
ordine ſupiꝰ aſcendet in ſe albũ exiſtit ac mũdũ ut dicit plato et uniꝰ
eſſencie in ſe concordabile alteracionibꝰ uacuũ et ſui contrarij minime
ſuſceptũ et qñto mũdiꝰ albiuſ fuerit et puriuſ tãto ſimplicius et
equaliuſ erit et uniꝰ ergo et qd maxĩe Nã ſcis ergo ut dicit geberus
in emundacione illius q p ſublimacionẽ fit negligenſ qm qualis erit
mundacio taliſ et pfectio p illud ſemp in proiectione illius ſup uniũ q
qꝫ impfectorꝝ corporũ ut ſup ipm etiam mercuriũ nõ pparatuꝫ Vnde
ſi ipm directe ſublibando mundaueriſ: et mũdando dealbaueris erit
albedinis tinctura fina et pfecta cui nõ eſt par. Si uõ hoc gradu qd ni
grum ſublimaueriſ uł rubeũ impfectũ eſt medicamine qr nũqꝫ nigrũ
aſcendit nec rubeũ niſi in adminiſtrando error inſit. Si ergo precep
ta ſeqriſ candidũ ſuſcapieſ q tociuſ opiſ ẽ effectuſ. Ideo ut dicit plato
Si uederiſ opuſ in ſublimacione aliud qꝫ albũ clarũ lucidũ ppara iterũ
Nã propinquor ẽ pparacio ipũiſ et leuior qꝫ alteriuſ noui opiſ. Vnde ppa
racio ipũiſ ſit in toto corpore circundato ut pluries diſſolutuꝫ in humatuꝫ
et aſſatum multũ de albatũ aſcendat ſublimatũ. Nã diſſoluendo et in

humando aufert' uicu͂ siqd in est. Nu͂q̄ʒ tn̄ an̄ in humanacionē poterit ali
quando dissolui q̄m ip̄a humorē expellit combustionē inhibet et siccitatē i
duat p se tn̄ decoctio et inhumanacio idē significat. deinde decoctio ī oībus
ē ꝓpua donec in unu͂ exquatuor nāʒ eq̄ tempatā firmiter subsistat. Nam
ip̄a potens ē et eficax oiā ad statu͂ reducē pfectu͂ qui qdē nā ad plenu͂ pu
trefacta ut conuertit sublimet' qr sublimabit' alba et clara lucida omī
contrarietate spoliata. Unde spiritualia fieri elementa idē est q' pulueris
diuisio ordinata infra puluerē / nāqʒ puluis ē ut dicit hercules incon cauo
eius sicut dies infra noctem. Separaqʒ puluerē a puluē claru͂ a limpo et albu͂
ab obscuro igne forti igne accenso q' supi' ascendit ē cinis cineris albus cla
rus sublimat' q' inferi' remanet ē fex et nigredo obscura. Idē si mercuri'
candidus sublimet' ad cādicionē rubeu͂ uero ruben ē semp ponēduʒ. Ad h'
tn̄ pncipij sublimacionis negotiu͂ rubea nā ꝓposita q̄m tota corru͂pit ē al
ba adhibenda. ip̄a nāqʒ in hoc loco sola nā uolnte mulieb͂rē tenet formā ac
candore nitenscens / quatuor nāis equalis ē. Qr̄ cu͂ albescit. Si luna fermti
elixir lune complete pficit' ex hac in nā alba et ex hoc mercurio albo fac
matrimoniu͂ qd ignis solu͂ beneficio nullo alteri' addito remedio ꝓpito
faciendu͂. Naʒ ex plenitudine digestionis cāt' color solis. Unde alba nā ab
igne contracta statim rubescen mulierē pdit formā ip̄am ergo ad solis tic
turā produci plene ē. Du͂ eiʒ res quelibʒ igit' subponit' de colore ad colorē
mutat'. Ignis nāqʒ nā omne q' sibi apponit' cui' q̄ʒ fuerit nē supanda ex
cedit. Unde ipius regimine augmento albedineʒ digerendo induci ru
bedinē igit' similem. Nam motus ignis cu͂ sit apud finē eius oiā mo
uet et terminat ad ipius similitudinē q̄m mot' ei' circularis ē et rectus
ad conseruacionē ipius id circho ut dicit Rasis aqua aer et terra uniu͂sa pu
trescunt et mā ignis fiunt: Nā ip̄a oiā sunt mā forme suppōita et cō
tenta. humidu͂ nāmqʒ terminatu͂ ē siccu͂ cui' sit putrefactio p circulu͂ toci
eius terminans uincit terminatu͂. Unde pmo humida / deinde putrescu͂t
et arida propterea calidiora et sicciora fiunt uniu͂sa putrefacta et extremo
terra et cinis. Calor nāqʒ ignis oiā uincens assimulat sibi māʒ bene dispo
sitam suā formā inducens et nām unde sicut ignis in frigido humido agēs
generat pmo nigredinē et in frigido et sicco albedinē sic in sicco calido in
tensaʒ operat' rubedinē: nec in uariacione caloru͂ ulterior hʒ metu͂ q̄ʒ intē
sum inducē ruborē eo q' calor rubeus frigidu͂ expulsiuʒ et calidu͂ inductiu͂
actuare ostendit. hec ergo nā prope propriu͂ ignis recipit fomētuʒ cu͂ ob
eodē sue uirtutis incrementu͂ suscipiat ut effectu͂ docet transeat ī ipʒ un͂
decoq̄ndo figit' in ip̄o et ē tinctura rubedinis exuberantissime refectionis
fulgendi splendoris: nec recedit a cōmixto donec ē q̄m propt' nullas ex
treminaciones eas se in partes sue compositis diuidi pmittit qr igitur
aut cu͂ tota sua substāncia ab igne recedit aut cu͂ tota ab igne pmaneat
stans probat' hāc nāʒ maxime pfectā existē siccitatē ergo calor humo
rem frigori generat qr calor et frigus cause efficientes dicunt'. Ideo nā
pmo calorem s͂o frigorem: tercio humorē: deinde siccitatē congrue dis

ponit Cū ergo calorē noīes primū ipīs gradū exponis. Si autē eundē eq̄lē
frigoris proponis secundi caloris gradum significas quod si deinceps ipm̄ hu
morē duceris equalē terciū ordinē exibit. Si uero siccitati calor equalis proffe
ratur tandē occupasti suū gradum hor si oīa intuearis gn̄ā quartus solū aūt
auersus rubificat albū opus. Videntes ut dicit florus illā albedinē opantē in
omnibus sup eminentē in uase rati estote q rubor in illa occulta ē albedine tūc
nō oportet nos illa extrahē uerū iugiter coquere quousq̄ totū fiat albissim
um rubeū carens simili complete. Nā p̄mū et inde ē / est albus niger rube
albicitrinus rubei filius ueridicus non mentiens q quidē ē. M. sulfur
et oleum q omē suscipit collorē. Cum ergo atq̄ candor atq̄ serenitas effe
cerit ipm̄ album solo colore tempate rubescit post candorē unde omē oleū
solis opatur soli qr ut dicit calit nullus nūq̄ potuit nec decetero poterit ti
gere solem nisi cum sole: eo q omis tinctura non est nisi de tali tinctura qual
est sua propa tinctura. Ideo nichil ē ut dic̄ hermes q a sole possit suū colorē
uel essentia sbantialiter auferre nec immutare nisi secūdū usū tm̄ licet m
curius reddens in p̄mis eū albū suū fuerit tegmentū. Nā uertit̄ p̄us sup mer
curium conuertens suū albū omino in rubeū qr mercurius dominat̄ sol nr
cū coloratum reddes et rubeū cum sbaliter et sm̄ usum suam
albedinē. Vno ergo ordine ut dicit rosinus incipit̄ magisteriū et finit̄ qr ei
p̄ncipiū testificatur sup̄ suū finē: et suus finis sup̄ suū p̄ncipiū eo q omnia
in eo finē faciūt a quo initiū sūpserūt q̄ quidē omīa sunt res una et eadē
de eadē p̄ma caldescens deinde nigrescens tercio albescens ultimo rubescens
reddit in ipm̄ a quo habuit initium liquet ergo q albū et rubeū ex una radi
ce nullo alterius gn̄is adminiculo interueniente pullularent q quidē seipm̄
dissoluit et copulat se ipm̄ albescit et rubore decorat̄ seipm̄ citreū facit et
nigrū preterea se ipm̄ desponsat et a se ipe concipit quousq̄ finē opis accele
ret. Luna etiā in lune ope ipm̄ candidū q de solis corpore generat̄ nichil tm̄
illius coloris retinens designat q̄ res sublimus ab igne deinceps solū contractu
rubescit / et de candore in rubedinē mirabiliter transformat̄. due nāq̄ sunt nē
q̄site in hac arte rubea uz et candida sz nisi candidetis rubeū minime faci
etis Rubeū igit̄ dealba et albū conuerte in rubeū solo ignis beneficio ergo
absq̄ igne inutilis est oīs spūs ergo oībus ē ipe apponendus. Nāq̄ absq̄
calore nil unq̄ generat̄ cū ipo ergo oīa prosequere albū tm̄ complet̄ tribus
et rubeū quatuor rotat̄ rotis qr cum albū sit semi crudū indigestū non
postulat ignē multū. Sz rubeum ut complete digestū totū ūtit̄ in ignem
ut timeat ullū ignē ac albū quo magis fuerit sublimatū magis fiet
albū ut quo magis fiet album maiorē tingit māz Et rubeū quo in ma
gis est rubeū tingit̄ magis in rubeū ergo et qd maxime maxīe ē optimū
sic etiā rubeū et albū q̄nto p se fuerit sublimatū tāto ualebit melius
Nam quotiens magis soluto ut dic̄ auicena tuā sublimaueris medicinā
totiens lucrabens omī uice ad procendū unū sup̄ decem et si p̄mo ceciderit
ut unū sup̄ centū sc̄o cadet sup̄ mille et sic secundo ceciderit sup mille
tercio cadet sup decē millia: et si tercio sup decē milia tūc quarto sup̄

auicenā

centū milia et ſic de alijs uicib⁹ uſq3 ad infinitū. Et hoc ē q̄ dīr geberus: opa
re cū tuo lapide et ego cū meo qr ſupualebit pluſ me⁹ q̄3 tuus qr ſi proie
ceriſ unū de duo tuo ſup̄ mille ego proiciā unū de meo ſup decē milia
et q̄n proieceriſ unū ſup decē milia ego proiciā ſup centū milia et ſic pl⁹
uidelicet lapiſ meuſ q̄3 tuus q̄m maioris ē uirtutis hec aūt dīr geber⁹
nō q̄ ipē opatuſ eſt de alio lapide q̄3 philoſofi alij qr m̄ lapis et ſuus
unuſ et idem eſt. S3 qr geber magis ſubtiliauit ſuū opus q̄3 aliuſ filo
ſofuſ ·hn̄ et plus ualuit q̄m maiora conuertit. Nō ergo deſiſtas tuū
opuſ ſublimare et ſublimando nobilitare et in quantū poteris qr qualis
fuerit et q̄nta eiuſ ſubtilitas taliſ erit et tanta ſui effectus nobilitas
in ope tū albo nil intrabit niſi albū / nec in ope rubeo niſi rubeū ut ſic
eor̄ unūq̄q3 ſimile cōmentat ſuū ſimile3. Nā arſenicuſ uenuſtat
lunam: p hoc ergo quolibet emendat q̄ ſuū ſimile conſeqt̄. Ideo cādi
di et rubei ſublimationē cū ſuo ſp̄u propo faciem⁹ ſepatī3 qr nō intrat
color rubeuſ ad lunā nec color candidus ad ſolem qcq̄d igit̄ ſublima
tur a luna erit ut dicit auicena albū et ſpiritus cum quo ſublimat̄
73 ſimiliter erit albus et qcq̄d ſublimat̄ a ſole erit rubeus igne. v3. la
pidiſ rubefactū fit etiā ſp̄us lapidiſ rubeſcenſ cū quo ſublimās opus
ſoliſ. Nam abſq3 igne in utilis ē omīſ ſp̄us q̄m in duab⁹ infirmitati
bus pondē v3. et colore plus opiat̄ alijs elemētis. Cū ergo direxeris
unā quāq3 ſp̄em ex ptibuſ operis ſicut oportet te denigrare reduce ſut
dīr plato ſp̄uſ et corpuſ et ſublima illud ſurſū qr ſublimabit̄ albus cla
rum lucidum inpmiſſibille elementis. Nā q̄ ſurſum eleuat̄ ē bonū q̄
rit q̄ uero ad ima probabit̄ fex q̄ proicit̄. Nam opi nichil eſt congruu
niſi ſp̄uale fūt et aereū et ſp̄us ſp̄m ptat ſurſu3 fere remanente
deorſum ad formā igit̄ ſp̄us dirigit̄ ſublimatū q̄m omēs res ingredi
pōt ad uolitū. Reduc igitur ſibi animā ſubtilem q̄ cōmiſceat̄ in unū
et figat̄ pſ cum pte deorſum que quidē cū ſp̄us humor oīa recedit eīt
diſtillanda: nā aīā ē uiculū ſp̄us ſic corpus et uinculū aīe qr aīā re
tinet ſp̄um ſicut corpuſ retinet aīa nec ē tū hoc uiculū ſicut nē ui
culum ſ3 uelut compoſitū qr compoſitio nē ē p contrarior̄ mixtione3
et hec compoſitio p contrarior̄ fixionē q̄ etiā cū in uno conuenerunt
magneſie corpuſ eſſe dicunt̄ in quo aſſerūt mercuriū ēē firmit̄ conge
landū hec eſt ut unū corpus efficiat̄ copulandū / nā mercuri⁹ in corpo
re magneſie candido v3 et rubicondo eſt ſolis congellandū cū in ipo cā
dido v3 et rubicondo eſt tota mercurii enexio. Oīs nāq3 res ſui opis
uni⁹ ſunt radicis unde cū corpuſ ſic receptīn equalitatis et aīā et ſp̄us
ſimpliciter ſe h̄eat. Neceſſe ē aīā3 conuerti in ſp̄um et corpuſ ī aī
mam et ſp̄uſ ut eq̄ oīa fiant ſpiritualia. Et ſp̄us patenſ cū oīa
conuertitur in ſp̄um nō figit̄ ſup̄ ignē niſi p ſuū propinquū. Coniūge
ergo ip̄m ut generanſ ſibi ſimiles oīa ad ſuu3 conuertat nam nec con
iunges ip̄m ut dicit plato ut conuertat ad ſe cū quo uolueris niſi cū
eode3 cū quo fuit p̄mo qr a quo pendet oīſ p̄n alicui⁹ p̄ncipiū in eodē

erit ſuũ augmentũ qr̃ oportet ſp̃m ordinate fingi in ip̃m aquo hũt i-
iciũ et autẽ ordo principij cũ ſuo fine collectio. Nã omĩa aterra cuz
exeat ad ea reuertunt et quieſcunt cũ uni⁹ cuiq3 rei propriũ ẽ qeſcẽ loco
ſuo tm̃. Igit̃ ſi coniũgeſ ip̃m ut dicit plato cum ſuo p̃ncipio fiet elixir
id q̃ coniungis. Si autẽ defeceris ab ip̃o nõ proficiũ quã quã totum
compleueris reſiduũ q̃ cũ totum ſit ſpirituale aereũ non fit corporeuz
ut poſſit pati ignem niſi p̄ mediũ magis ſibi propinquũ. Media autẽ
propinqua ſunt ip̃a corpora dequibus fiunt. Primo qdẽ oportet totũ
ſublimatum ad ſuũ reduci propinquũ ut iuxta ad aquacioniſ nutrĩ-
tum figat̃ infermentũ. Nam omẽz ſimile attrahit ſuũ ſimile et
cicius conuertit in ip̃m q̃3 in ſuũ contrariũ: et qualiſ cũq3 nr̃i operis
fiat alteracio nũq3 tñ magneſia ſe trãſformat unde ciciuſ conuertit
ad ſuũ genuſ q̃3 a nãz alteri⁹ et mutat ſuũ corp⁹ totaliter ad ſuã
formã et pre eſt poſt ſup conuerſionẽ ſuã totã q̃ aũt nõ eſt de ſuo
genere non pt̃ ſr̃ conuerſionẽ ſuã totam qia oĩmodã nõ hr̃ coue-
niencia ad ip̃m ut ſibi inparte continget. Unde ſi p̃mo ponent̃ ſup̃
venerem fiet elixir conuertenſ omĩa corpora ĩ venerẽ qr negbit tñ
ſup conuſionẽ corporiſ extranei q̃ntuz pot̃ ſup unitacionẽ ſui pro-
ximi. Sapienter ergo fermentanſ fermentabit̃ qr f̃m meritã mẽ
dant̃ forme. Nã fermentũ ut dicit auicena totã reducit maſſaz
inqua p̃o ad ſuã nãz colorẽ et ſaporẽ p̄ omẽ modũ. Neceſſariuz
ẽ igit̃ ut ſup̃ lunã primo ponatur ſiue ſolem q̃ntuſq3 nãm ſapi-
at ip̃oꝝ. Nam opuſ nr̃m ẽ puluis ſubtiliſſimus puriſſimus albus ul' ru-
beus ad omẽz formã ſuſcipiendã ab illis p̃paratis. Unde ſi bona debet̃ ſibi
forma erit bona ſi uero mala malum. Qr fermentũ reducit ip̃m de potẽ-
cia ad actũ ut nãm ſapiat metalloꝝ. Et ideo ut dicit hermes cũ corpora
de albas / ſublimas mundificas et ex eis rubedinẽ ex his atq3 ferẽ. Deinde
uolumuſ ea coadunare coniũgere et ſimul commiſſere pone in eiſ fermentũ
terre et confice totũ aqua ſua quouſq3 fermentet̃ de ſua mã et nã ſic puluis
fermti nil aliud ẽ q̃3 ſol et luna nã abſq3 eis elixir nõ pficit̃ quod admo-
dũ paſta abſq3 fermento nõ fermentat̃ ac luna ẽ fermentũ albedinis
ſol uero rubedinis. Qr̃ omĩſ nã cũ ſua coadunat̃ ſocia / et p̄ eã pficit̃ pul-
uiſ ergo nr̃ q ſublimando pficit̃ fermento indiget ut figat̃ alioquin nãz
trãſmutantem tingentẽ et fixantẽ nuſq3 efficies eo q̃ fermtuz ut dic
hermeſ confectionez dealbat conbuſtionez in rubit et tinctura cõtinet
ne fugiat corpus lunificat et ſe inuicẽ ingredi facit et coniũgi q̃ finis
ẽ opum. Sua et ſciencia corpora emẽdant̃: et eoꝝ opuſ deo adiuuã-
te p̄ agit̃ omẽ ergo fermentũ rei eſt ex ſua nã q̃ quidẽ eſt clauis fi-
loſofoꝝ oĩuz unde negligẽcia et opinionẽ ſui mala opa corrũpunt
Nam ſine fermto ut dicit auicena nõ exibit ſol neq3 luna ſ3 aliud q̃
nõ prodeſt fermtuz tñ nõ mutat puluerẽ ad formã aliã niſi ſuã uerũ
dat ſibi uirtutẽ trãſmutando alia corpora ad ſuũ colorẽ et nãz ut ſi po-
nat̃ ſup lunã fiet elixir conuertens oĩa in lunã. Si uõ ſup ſolẽ fit

fermentum

elixir omĩa conuertens in ſolem. Si autē primo mittat̃ ſup iouē habebit
potẽtatē conuertendi alia in iouē etiã ceteris corporibus metallorum. qa
cum cauſarum ē que ſimplex ē ẽẽntia fit ab illis ad ſuſcipiendũ omnē formã
illius ſuſcipit formã corporis cui p̃mo adiungit̃. Nã cũ conuerſiua de ſui fit
nã fit unum cum ſingulis quibuſ complectit̃ eſſenũ p̃mitus et corpus me
talli quinta reducat eſſentia ad metallũ. Duplici nãq; ſubſtãtiã comple
ta cunſiſtit mediana una ſpiritualis et uiua q̃ p̃miſceat̃ liq̃factis alia cõ
poralia et fixa que ſtabilis remaneat ſup ignē ut ratione ſpũs admiſceatur
corporibus et ratione corporis metalli ſapiat nãm. Et quali fuerit corpus
fermentãs ſpũm talem effectũ dabit et nãm. Stultũ eſt ergo opus facẽ
de peiori cũ poſſet facẽ de meliori qr q̃ ſeminaueris hec et metes. Ferm
tũ aũt p̃parare ē ipm̃ ut dicit̃ auicena abluẽ calcinare et ſoluẽ. Nam
debet eẽ calcax abluta et incerata et reſoluta ut dicet p̃ma ſit nã bñ
ſufficit fermtũ abluẽ calcinare et ſoluẽ ut poſſit coniungi cũ ſubtili cõ
pore ſi ē albũ cũ albo et ſi rubeũ cũ rubeo ut ſit unũ q̃ q̃ augmtum
ſimile in colore. Cicius eñ miſcent̃ parua paruis et minima minimis
q̃ magna magniſ et depſa de pſis nã mixtio ē miſcibiliũ unio minis
corporis cũ minimo ideo omĩa medicine fundata ſunt maxĩe ſubtilianda
et tingenda qr q̃nto magis ſubtiliat̃ elixir et tingit̃ tanto habũdancius
opat̃ ergo ut quod maxĩe huiꝰ cx̃ ē paſta et fermentũ q̃ diſſoluta ſe
orſum et fixata in unũ fermentat̃ ad libitũ. Sic oportet te facẽ in noſtro
ope albaueriſ p ſe et fermtũ diſſoluẽ et ſimul miſcẽ et coquere q̃ totum
fiat corpuſ unũ. Ideo ſolum ut dicit auicena mitte ſolutionē et ſolu
tioni da diffinitionē p̃ma liq̃facies ambos ſicut aquã currentē. Si
autē fermti quarta pars q̃ cũ ſoluta com miſcueriſ adinuicē depone coq̃n
do ad ſolem quouſq; fiat unũ corpus ſiccũ. Nã nã fermenti nõ ĩprime
retur albaceri niſi p̃mo miſceret̃ cũ aqua mercurii coq; mercuriuſ ē
mediũ coniugendi nãm tincturas in unũ leuiꝰ q̃ppe humidũ ſeppara
t̃ a ſicco q̃ humidũ ab humido ideo ante fermentationē oĩa ſunt ſol
uenda in parte et poſtea coniungenda q̃m ſic erit ſponſaliciũ optimum
cum unũ nõ fugit alterũ. Unde bene ergo mitte bene fige et bene tinge
ut totũ compleas magiſteriũ. Ab hinc p tres dies continuos ideſt ſep
timanaſ continuas cũ una parte rei mortifere equaliter coquendo totũ
abluanſ quouſq; fiat unũ corpuſ ſiccũ. Deinde ſecũdo tertio quarto hº
idem cũ una ſui parte ſemp reitera donec quindecim noctes tranſiuerĩt
ſup ipm̃, poſtea aq̃ inter repta diſtillando ex̃hẽ et alterã q̃ imponaſ to
to ope ſup ignē nigredine remanente q̃ et tribuſ uicibus erit reite
randum donec fermentũ fondat̃ ad libitum. Caueaſ tñ ne unquã in
p̃mo feceris magnũ ignē ſ; paruũ et leuẽ deinde paulatim ignē augmẽta
ſecũdum q̃ uideris ipm̃ poſſe tollerare nã p̃mo nõ apparebit: ſ°o magis
apparebit. Tertio opus complebit̃. Oĩs ergo feſtinancia ab artifice pel
latur et ope ab oĩ ſimiliter uitet̃ errore ut bene coniũcta in unũ redi
gat̃. Et hã nãm huiꝰ ſciencie ĩ hora ſue coniunctionis exiſtat digniorem

tm̄ tandē terminū nē censeo q quidē ē inceratio et incerando assare et figē
quousqȝ facilē tribuat fusionez. Nā fondendo calcinando sulfur et puluerez
inponendo quousqȝ in unū redigat corpus mūdamus q si unū sit et in unū
conueniat iterū adaquant qr alternatim adaquare conuenit et assari ut
nec ignē fugiat nec fumū emittat Deinde cor. ope tn̄smutanda iuxta
adaquacionis incrementū erūt apponenda assumpto igit corpore ablu
to p̄parato ut sua aspge facias dormicionē cū quarta pte aq uite quottidie
irriget. Nā corpus preparatū id q calcinatū inceratur et lauat qr elixir
non recipit nisi a corpore mūdo non fetido ut pulcra appareat ei tinctu
ra sup ignē illumina ergo corpus anteqȝ inponis eis animā tūc certe ut
dicit auicena necesse ut corpus p̄paret ante qȝ elixir illi inponat eoq
in corporibus p̄paratis statim opat elixir et de ipo exigit fermento
et meliora fiunt semp In non p̄paratis aūt opat tardius et magis ing
dit de elixir in ope minus ualunt qȝ uis tn̄ corpus nō p̄paret cum elixir
tn̄ uingeretur ſȝ penitus et tardius omne nāqȝ subtile et pura cito mut
tet p̄minima Est autē corpus ut recipiat elixir conuertendū in solem
ūt lunā ut si qn̄ elixir proicendū ē sup cuprū calcinet cuprū et qn̄ sup
plūbuȝ calcinet seu qd uis metallū qr qn̄ proiectionē uis fa
cē facias primo calcē de illo corpore sup quod intendis proicē nā cicius
conuertit omis res in suū similē qȝ in suū contrariū ac corpus capax tinc
ture nālit existit qd quidē p̄parare ē calcinare et mutare in suaȝ ueram
nāȝ porem. Modus uero faciendi sponsaliciū est sm. Gebrū p dissolucioēȝ
eius q ingredit et dissolucionē ei q nō ingredit qr ambo debent resolui
et cōmisceri et cū hoc ē inbibenduȝ et corpus tingendū pus tn̄ calcinat
Nam pmixtio amborȝ solutionū in omē illud facit ingressuȝ cui p mixā
coniungit puluis igit siccus dissolutus dissoluto qdē sicco debet sup
poni hūicqȝ post unā dissolucionē congellandū ut si qd in est de pto iure
colorem optimū suscipiat et candidū q si ad solem nuptionē temptes
educē omē rubeuȝ cum rubeo p̄pio maritandū. Nā omē simile aug
mentat suū simile pondē et colore deinceps aquā q eiusdē ponderis no
minat suppone postea q dissoluat et in unā tn̄seat aquaȝ erit incho
handū deinde congellandū. Sic eīȝ deo fauente rubeū optimū te iue
nisse letaberis q qdeȝ oīa ignis beneficio nullo alterius medicamenti re
medio addito sēt sola facienda et ipā p̄feceris sup calcē et calcinata
qn̄ necēe ē aquā uiuā iuxta earȝ quantitatē apponē ſȝ et salmeraci
riale iterato distillat singulorū singulis aduigere hec aūt oīa ī unū
cōmixta solue congella et ut diximus eq libratis ponderis ptibus ac
nē contraria dispositione hita proseqre qr sic pfectione et absqȝ terio
complebis tincturā hui ergo pars una. xvi. ptes corpis appōita totū
in uerissimum se tn̄sformat candidū ūt rubeuȝ in humanatione tantū
decoctione. xxi. dierȝ q ē neccio p̄ponenda deinde expressius facies unū
sup xxxij. apponē mandam Deinde uō C.m. mandari mercurij pti
bus una supan̄ totum spectū uictorē exibebit post unū sui sup mille

partes mercurij proiectũ conuertet totũ in puriſſimũ ſolem ul' . Nã ſi unum p ſe dimicaueris contra millenariũ ſuppeditaret ab ipſo pp ſui paruitatem ideo expedit facere proiectionẽ p multiplicationẽ quatuor ĩ iiij et quatuor in viij : et 10 · in · 10 et 100 · in centũ uſq; ad infinitũ qr ſi igit plibus ſubſultũ fortiuſ dimicabit et melius q; millenũ q; faceret p ſe ſolũ manib' nãq; multorũ leuiter explet explet negociũ huic ẽ ergo modus cõponendi elixir lune ad lunã et ſolis ad ſolem ut ſi p unũ opis ſup fermentũ poſue ris tardet ſibi uirtutẽ aliorũ conuſiuã ac ſi hec totũ ſup corpus pparatũ pro ieceriſ mutat illud a forma ſua : et illud ſup corpora proiecta traſmutat ipa in ſolem ũt lunã · Si autẽ de corpore pparato quingeſ tm q̃ntũ erit fermtũ et erit noua pſ ipſiuſ · Sufficit aũt ut dicit auicena ut uncie fermti ut ponat ſup · ij · corporis ſui pparati q' pq cũ duabuſ libriſ mercurij pone miſ ſup xxiiij · librã auius uiſ corporiſ et totũ completũ et pfectũ · fac ta ergo de ſup corpus pparatũ de elixir de fermto et de elixir priuſ fer mentato et hẽbiſ elixir completum pparatũ ad quodlibet corpus trãſmu tandum hoc autẽ donũ dei ſit diluciде in quatuor libriſ editũ extima biſ ut ſi dialetice nr̃e exper fueris ipm qũ magiſtrũ ſequeris · Nã oẽ; ipſiuſ effectũ patenter propalat ipſo mixto utiliter inuenies · Unde ſi tibi ipi et tue utilitati gratent inſiſtaſ cui' p̃cepta memorit teneas et dili genter p tractes ut prudenter exſequeris hoc profecto diſciplina comuni cante omẽ mundi p̃cium ſupeſ preciosũ uerũ cũ multiloquũ inuoluẽ tem intentũ grauetur faſtidiũ · ideo tociuſ operis complementũ cõpen dioſe narremus · Et ẽ ſecundũ gebrũ ut mercurii' calcibus corporũ pfectorũ cum mixtus cũ inbibitionibus multiſ terat cũ illiſ quouſq; de illo nichil ap pareat deinde ſup ignẽ lentiſſimũ aqueitaſ imbibitioniſ eiuſ remota et ſecũ aqueitaſ mercurij ſimul recedat · Sit tñ ignis talentuſ ut p eũ mer curij ut p eũ mercurij tota ſubſtantia non aſcendat · Nã ex multiplici rei teratione inbibitioniſ cũ contrictione et leui aſſatione aq̃tatiſ illius ma ior delet ps cui' reſiduũ p ſublimationẽ iterationẽ oĩo remouet qr p aeriſ extractionen frigidũ hũidũ fit calidũ ſiccũ multũ cũ autẽ uideris ipm ſit nix albiſſimũ et qũ mortuũ a lutelli ſpondilibus adherẽ tũc reitera ſublimationẽ ſuã ſine fecibuſ et nũq; p ingeniorũ genus aliud ab eiſ poſſũ ſeparari tũc ſoluendo congellando cum ſimili ſuo fermento fixabis partẽ illiuſ · Cũ aũt fixareris illã reitera reſiduã ptẽ ſublimatio niſ ſup eam ut illa ſimilit figat ſup ignẽ q̃ ſi bonã dederit fixionem tũc ſufficient ad illud ſublimationẽ reiteraſti Si uero nõ adde illi de mercurio ſublimato partẽ aliquã : et reitera eiuſ ſublimationẽ donec fi at fuſibile ad cere modũ qm ſi lucidũ et albiſſimũ hẽrit colorẽ et purũ totũ bene ſublimando mondificaſti ſi uero non nõ · Si ergo in emenda tione illiuſ q̃ p ſublimationẽ fit negligẽs qm qualiſ erit mũdatio talis et erit pfectio p illud ſequet neccio in proiectione illi' ſup unũ q̃q; imperfectorũ corpuſ et ſup etiã ipm mercuriũ nõ pparatum · Vñ ſi ipm directe ſublimã do mũdaueriſ : et mundando pfeceris erit albedinis et rubedinis tinctura

firma et pfecte ſtanſ tingenſ penetranſ et uertenſ unū q̄q̄ a pfectione
diminutū xix infinitū lunificiū et ſolificiū uerū et certū et in hoc com- in
plet̃ p̄ciosum dei donū q̄ ē ſup̄ omē mōdi ſenciarꝫ archanū et incompa
bilis theſaurus theſaurorꝫ qr ut dicit plato qr hꝫ iſtud dei donū mundi
hꝫ dominiū qm̄ ad finē diuiciarꝫ puenit et nē uinculū confregit. Non
tm̄ ex eo q̄ hēat potātē conuertendi omīa corpora inpfecta in puriſſimū
ſolem et lunā ſed magiſ ex eo q̄ hominē et quolibꝫ animal pſeruat ī
conſuacione ſanitatis lunā uero criſtalinā q̄ eſt elixir ad albū ſi det̃
q̄ntū granū ſinapiſ febricitanti curat̃ et et̄ leproſo ſi p quatuor tempo
ra āni de eodē lamina purgat⁹ fuerit liberabit̃. Et ſi ex eleuancia ſit
purgatuſ cum puluē rubeo unde fit ſol bis in āno in marcio et ī ſeptē
bri et uterqꝫ puluiſ albuſ et rubeuſ ſanat ſciaticos in piculo mortis. Et
ſi caduci rapuint biſ in āno curant̃. Sanat etiā paraliſim. Item ſi pul
uiſ teneat̃ ad nareſ in partu liberantur hec dic̄ hermes. Geber etiā dicit
q̄ elixir rubeuſ curat omēs infirmitates cronicaſ de quibuſ medici deſpa
ti ſunt et facit homīē reuiuiſcē et uiuē p quingentoſ āños et amplius
ſic̄ philoſophi fecerūt q̄ utit̃ eo tribuſ uicibus in ſeptena q̄ntū granū ſi
napis. Et etiā herba q̄ uocat̃ ſaturnuſ de qua fit medicina dicit hermeſ Si
de elixir nr̄o omī die uſqꝫ ad ſeptē dies ſumpſeriſ ponduſ triū brodiarꝫ
capilli tui cani de capite cadunt et naſcunt̃ nigri et ita de ſene fit fortis
iuueniſ. Et ſi uiſ ut homineſ et demoneſ [illegible] fac de p̄dicto ſole anulū
et de herba in quo pone lapidē albū ul̄ rubeū. Et ibi ſecuruſ quocūqꝫ ieriſ.

Effectuſ iſtorū librorū quatuor

Primuſ quidē qd ſoluē eſt in genere hoc materiā qꝫ ut ex ip̄a extrahant̃ ele
menta demoſtrat

Secunduſ elemēta diuiſa conſolidat ſimplicia qꝫ facit

Tercius uero reducit ad ēē et de ēē in eſſe uſqꝫ ad punctū primū m̄ē p̄me

Figit quartus fermentatqꝫ opuſ complet regnū in omībuſ nāqꝫ mater
putredo ē opis.

Liber practice leonis :-

Recipe totũ diſſolutũ ut noſti et mitte ad diſtillandũ in cucurbitis in
balneo marie et recipe aquas omẽs q̃ diſtillant᷑. Caue tñ ne leo diſ
ſolutus omĩo congellet᷑ in cucurbitis ſʒ remaneat liqdus ũl mollis
hic omẽſ cucurbitaſ recipe et q̉ in eis ẽ in una totũ pone quã bene luta
cum ſuo alembico et pone in furno inter cineres et ſub pone lentũ ignem
pp uirtutis temp̃ationẽ et pp humiditatẽ ex̃neã q̃ ẽ in ipõ leone extir
pandã. Et nota q̉ iſtud debet fieri ſemp cũ lento igne. Cũ uero hũdi
taſ ex̃nea exierit fortifica ignẽ paulatim et reſpice ſemp naſuʒ alembici ſi
adhuc rubeuſ incipit exire q̉ ſi adhuc nõ exit continuã ignẽ p̃dictũ do
nec exeat. Cum ergo uideris humorẽ rubeũ diſtillare ſtatiʒ muta ampulã
q̃ʒ lũta bene cum roſtro allembici : et poſt fortifica ignẽ et recipias ab ipõ
leone ſanguinẽ ſuũ multũ rubeũ continẽtẽʒ in ſe quatuor elemẽta mul
tũ odorifera fragrantia fructifera. Serua ergo ipm in bona ampulla for
titer obturata ſub fimo ad putrefaciendũ et digerendũ p qndenam de
qnqʒ in quinq̃ dies fimũ mutando et q̃ fit ut diſſoluant᷑ ptes elemẽtales
et ſint aptiores ad diuidendũ et p̃cipiendũ quatuor elementa. vʒ p diſtil
lationẽ quo putrefacto in cucurbiteſ aptetur᷑ et cũ lento igne diſtillet᷑ in bal
neo marie ſufficit q̉ aqua cũ igne ferueat. Et recipe aquã et feces quas ĩ
fondo inuenies ſua dilligenter aquã iſtã. Septies diſtilla : et feceſ quas
facit in qualibʒ diſtillatione cũ alijs fecibus ſua et ſic hẽbis aquã ſplẽ
didaʒ clarã et albã ut criſtallus et bene ponderoſã q̃ dicit᷑ ẽẽ mercuriũ
philoꝝ ab omĩbuſ phis conditũ ab oĩbus ſupfluitatibꝫ abſterſuʒ et depu
ratuʒ kariſſimũ et p̃cioſiſſimũ. Cuſtodi eũ caute et ſapienter in ampula
firmiter obturata tũc recipe omẽſ feces ipuiſ mercurij ſicut dixi ſupius
reſuares et tere bene in marmore bene diſtemperando ad ſolem deſiccã
do : et iterũ mollendo et ſemp cuʒ aqua aceti diſtillati ſup marmorẽ in
bibendo et ad ſollẽ diſiccando et ſepe ſepiꝫ ſeu tociens inbibitioneſ et
diſiccationes iterando donec nigredo et omĩs ſupfluitas ab eiſ fecibus
expulſa fuerit q̉ ſic cognoſces ſi feces p inbibitiones et ablutiones p̃dic
tas rubee ũl citrine fuerint tũc bene factũ. Si uero adhuc nigreſcunt
contĩtioneſ imbibitiones et deſiccationes reitera tociens donec hẽas ſi
gnũ p̃dictũ et tũc inpteſ reſua. Deinde accipe cucurbitã uitreã i qua
repone dictas feces ſupiꝫ p̃paratas cũ qũtitate boni aceti diſtillati
et colloca ipãʒ in furno idest in balneo marie et ſub pone ignẽ quẽ cõtinu
es iugiter donec feces p̃dicte p uirtutẽ aceti et ignis omĩo diſſoluant᷑
et cum bene fuerint diſſolute deponat᷑ cucurbita ab igne et fac eaſ diſtil
lare p filtrũ ſicut decet. Cũ aũt aqua illa fuit̃ tota diſtillata repon eã
in cucurbita noua et bene obturata. Si uero aliqua pſ notabilis remã
ſerit in diſtillatione filtri ad diſſoluendũ accipe illaʒ ptẽ : et pone iterʒ
ſup igneʒ ſicut feciſti priuſ feces in balneo marie donec diſſoluat᷑ ut
iſtas feceſ diſſo q̃ remanſerit cũ aceto diſſoluas ſicut p̉us feces in bal

neo marie cum aceto in cucurbita diſſoluiſti poſt p filtrū ut pⁱuſ diſtilla
et repone cū illa aqua ſupiꝰ diſtillata quā reſuaſti Tūc recipe illā cucur
bitam nouā in qua dictas feces diſſolutas et diſtillatas ſupiꝰ reſuaſti et
luta eā bene cū ſuo alembico et colloca ſup furnū in balneo marie et
fac diſtillare : caueas tñ ne feces omīo diſſiccēt̃ ſȝ ſint humide ſiue li
qde hinc depone cucurbitā a furno et pone in alio furno inter cineres et
bene conprenſſas ſubpone lentū ignē pp uitrū et rōne extrahendi ex̃ neā
humiditatē q̄ eſt ſibi de aceto et ſepe ſepiꝰ reſpice roſtrū allembici ſi hu
mor crocius ul' ruffus diſtillet̃ quod ſi nō diſtillet̃ continue igne illū do
nec diſtillet̃ humor ruffus ul' crociuſ qñ uero ita diſtillas mox muta am
pulā mundā et luta optime cum roſtro allembici : et tūc fortifica ignē
et recipias oleū rubeū : Et tūc continua ignē donec totuſ humor diſtille
t̃ et feces reſua qr hec eſt igniſ predictuȝ uō deū phy uocauerūt ſul
fur corꝫ occultū qꝰ ſic rectificabis pone ipm̄ in cucurbita et ſup pone allē
bicum bene lutatū poſt colloca inter cineres et ſubice lentū ignē donec di
ſtillet̃. Recipe autē liquorē quē diſtillabit in ampulā non obturata cū
roſtro allembici et feces q̄ remanebūt ſerua qm̄ ē ignis : et iſtū ignē cō
iunge cum alio igne ſupiꝰ reſuato : ac et purifica oleū ipm̄ ſepties di
ſtillando et feces quas faciet reſuando ut ſupiꝰ dixi : et tūc hebis tuū
aerem ſine ſulfur bene depuratū lucidū ſerenū et pfectū et colloris ci
trini tñ aliquociens uenit albū ſicut lac et nō ē uis poſtea recipe ignē
p̄dictū qꝰ extraxiſti de ſulfure ſiue de oleo illū ſic tere optime ſup mar
morē et imbibe ipm̄ cū aqua ſua p̄dicti aceti ſepties diſtillati q̄ dicit̃
mercurius phorꝫ ut ſup̃ in ſexto ordine continet̃ et hoc facies plures et p
mitte ipm̄ qualibꝫ uice deſiccari in ſole ul' lento igne paulatī et ſucceſſi
ue et ad ignē calcinationiſ poſt calcinabis cū moderato igne uſqꝫ qꝰ ſit citri
ul' rubeus ſiue colorus rubei . Si aūt fuerit ualde rubeꝰ erit melius et erit bñ
rectificatus ſiccitudinē ul' rubedinē tūc ipm̄ ſua et gaude cū eo

SOmponamus ergo nr̄m lapidē ex iſta terra cū igne compoſita et ex
aqua et aere iam ſupiꝰ extracta . Indei igit̃ nomine Recipe unā ptē
terre predicte et inbibe eam cū una pte aque ſupdicte que procerto mer
curii noīat̃ terendo optime ſup marmorē et diſiccando ut dictū ē . et
cum bene diſſiccatū fuerit iterum inbibe cū mercurio p̄dicto inbibendo
et diſſiccando ut dictū ē ſup marmorē ad ſolem : et hec tm̄ et tociens fac
donec terra bibat duplū ſui de mercurio ſupdicto . Iterū inbibe terrā cū
ſui ſulfure p̄dicti qꝰ oleū ſiue aer appellat̃ inbibendo ipm̄ bene : et terē
do donec fiat ſicut ſalſa rara poſt pone diligenter in ampulā uitreā
bene obturatā et pone ad putrefaciendū ſiue ad digerendū in fimo p
xxv. dies mutando fimū de quīqꝫ in quīqꝫ dieſ hīc recipe ampullā et co
agula ſuauiter ad ignē lentiſſimū ſupra cinēs calidos tñ modo hec ſcias
qꝰ iſte lapis congellat mercuriū infinitū . Sic igit̃ facias proiectionem
Recipe Centū ptes mercurij uiui bene depurati et in crucibulo ſuper
ignem . Et cum ceperit feruere proice unā partē huiꝰ lapidis ſup ipm̄ co

gelabit in medicina sup omēz mercuriū depuratū et feruentē in crucibulo ut dictū est. Deinde recipe unā ptem istius et proice sup centū et aduc totum erit medicina deniū Recipe unā ptē hui⁹ ultime medicine et proice sup centū mercurij et erit luna ad omēz iudiciū exquo melior quā de uenā iōne ponderis. Si uero lapidē rubeū componē uolueris procede ut dictum ē ad album omībus excepto q nō ponas nisi unā ptez terre et ibibe ipām totum et tociens cū suo sulfure q aer appellat donec biberit tripluū sui terendo inbibendo sup marmorē et desiccando ut dictū ē postea ibibe ipm cum una pte sui de suo mercurio pdicto siue aqua sua donec fiat sicut pasta rara non multū spissa tūc mitte in ampulla ad digerendū ut dictū est supi⁹ de lapide albo post reduc de fimo et congella in cineribus calidis donec fiat lapis durus coloris crī citrini ul rubei q plus ualet et utē proiectione ut de lapide albo: deus laudet amen

Quando tu uis componē alumē aliū cū aqua minerali tūc cōpone cū lib unā aluminis dimediā librā aq mīeralis et cōiunge p incerationē cū aceto distillato q nichil uiuū ibi appareat tūc sb lima et reduc in cera usq xxiiij^or uicibus sublimaueris ul q nichil ascēdet et qualib3 sublimacio debet fieri xij horas cū igne fortissimo q totū remaneat in fondo Tunc qn uis facē fermtacionez tūc pone duo pondera de mā unū pondus de fermto et illud fermtatū debet stare septē dies in igne: et illud q ascendet semp debet reduci quousq fiat fixum: et patienter patiens ignē tūc proba et proice unū pondus medecine sup decem ueneris uł secūdū q uideris si ulterius proicē poterit.

[illegible]ac salem ex fezib aque fortis calzinatas . et [illegible] ipso exhaus [illegible] soluendo calzinando [illegible] distilando reaizendo. ~~et~~ [illegible] aque fortis [illegible] disoluendo [illegible] humiendo [illegible] ut fixet [illegible] [illegible].

[illegible]al urine [illegible]pentis fac butirum crudum : et [illegible] distilabis . im balneo [illegible] feces : [illegible] sice uel quatuor sice . quas fezes pone im catino uitreato . et de sale . butiro crudo et [illegible] ut supra . et feces pone cum aliis [illegible] in catino et sic . fazes de [illegible] . [illegible] abeas bonam fecum quantitatem : quas fezes cum aqua pura [illegible] fontis uel putei . lauabis fricando cum digitis [illegible] aqua ueniet turbida . quam euacuabis caute . et cum allia aqua lauabis ut supra et sic iterabis lauationes agitando digitis et euacuando . [illegible] aqua amplius non ueniat turbida . et remanebit tibi im fundo [illegible] sal purum [illegible]

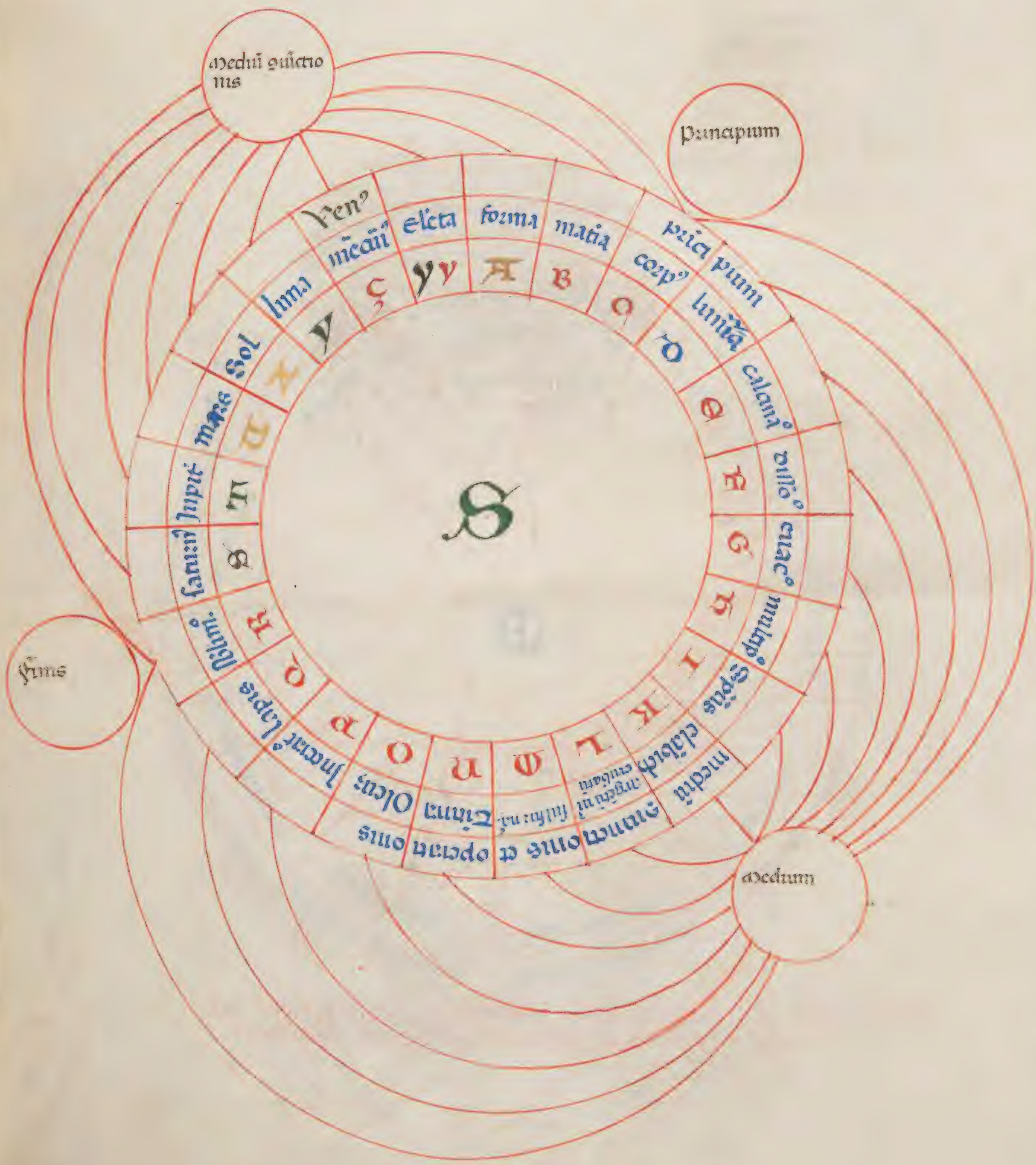
Hunc salem disoluas im igne uitali et digere per spacium unius diei nat[illegible] et distila balneo ignem uitalem . et [illegible] solue et digere et distilla [illegible] sal urine [illegible]pentis ueniat purissimus et luzidus et fixus : .

	b d k	Instātib9 .30.
	b c d k	Horis .v.
	b d g k	Instātib9 .30.
xij	a d o k	20a ps hore
	a d e k	dieb9 .vij.
	a d e g	b.k. q̄nta ps hōe
	a d l q	ē magistiu ꝯpletū

b. debet esse de plurib9 plis ul' de conebilib9 maxīmis q̄ plis assimilantur

Hec est figura indiuiduoꝝ ī quib9 noster mercuri9 exīt ꝓpinqui9 uel remot9 ul' equalit' propinquū ad extrahēdū ut ex illo possit opus fieri.

Principium
Medium
Finis
S
forma
Sol
luna
Iupit

	d	c	e	f	g	h	i	k	l	m	n	o	p	q	r
d c	Intelliª forma	Motus forma	Orbis forma	Formalis forma	Mā. p. forma	Natā forma	Eleta forma	Apetitus forª	Potenª formª	Habitº forma	Actus forma	Mixtio forma	Digestiº forma	Compositº forma	Altraº forma
d b	Intellia materia p.	Motus mati p.	Orbis mā p.	For. vlis mā. p.	Mat p. mā. p.	Natā mā. p.	Eleta matia	Apetitus mā. p.	Potenª mā. p.	Hitus mā p.	Actus mā. p.	Mixtio mā. p.	Digeº matia	Compoº mā p.	Altatio mā. p.
d d	Intellia Celum	Motus Celum	Orbis Celum	Forª vlis Celum	Mā. p. Celum	Nā Celum	Elta Celum	Apetitus Celum	Potenª Celum	Hitus Celum	Actus Celum	Mixº Celum	Digeº Celum	Compoº Celum	Altaº Celum
d e	Intellia Elemta	Motus Elemta	Orbis Elemª	Forª vlis Elemta	Ma p. Elemª	Nā Elemª	Elta Eleta	Apetitus Eleta	Potenª Elta	Hitus Elta	Actus Elta	Mixº Elta.	Digeº Elta	Compoº Eleta	Altaº Elta
d f	Intellia potētia	Motus potenª	Orbis potētia	Forª vli potētia	Ma p. potētiª	Nā potenª	Elēta poteª	Apetitº potenª	Potenª potētia	Hitus poteª	Actus potenª	Mixº potenª	Digeº poteª	Compoº potenª	Altitio potenª
d g	Intellia mixtio	Motus mixtio	Orbis mistio	Forª vlis mixtio	Mā. p.ª mixtio	Natura Mixº	Eleta mixtio	Apetitº Mix.º	Potenª Mixº	Hitus Mixº	Actus Mix.º	Mixº Mix.º	Digeº Mixº	Compoº Mixº	Altatio Mixº
d h	Intellia Dissolutio	Motus dissolº	Orbis dissol.º	Forª vlis dissoluº	Mat p. Dissolº	Nā Dissolº	Elta Dissolº	Apetitus Disso.º	Potenª dissolº	Hitus disso.º	Actus Disso.º	Mixº dissoº	Digeº Dissoº	Compoº Dissoº	Altatio Dissoº
d i	Intellia generaº	Motus gnō	Orbis gnō	Forª vlis gnō	Ma p. gnō	Natā gnō	Elta gnō	Apetitus gnō	Potenª gnō	Hitus gnō	Actus gnō	Mixº gnō	Digeº gnō	Compoº gnō	Altaº gnō
d k	Intellia Colores	Motus Colores	Orbis Colorē	Forª v. Colores	Ma. p. Colōes	Natª Colōes	Elta colōes	Apetitus Colores	Poteª Colōes	Hitus Colōes	Actus Colōes	Mixº Colōes	Digeº colōes	Compoº Colores	Altatiº Colores
d l	Intellia digestio	Motus digesti	Orbis dige.º	Forª v. digestiº	Mat. p. Digesº	Natā Digesº	Elta digeº	Apetitus digeº	Poteª digeº	Hitus digeº	Actus digeº	Mixº digeº	Digeº digeº	Compoº digeº	Altatio digeº
d m	Intellia pfcz eū	Motus pfcz ēs	Orbis pfcz ēs	Forª v. pfcz ēs	Mat. p. pfcz ēs	Natā pfcz ēs	Elta pfcz ēs	Apetitus pfcz ēs	Poteª pfcz ēs	Hitus pfcz ēs	Actus pfcz ēs	Mixº pfcz ēs	Digeº pfcz ēs	Compoº pfcz ēs	Altaº pfcz ēs
d n	Intellia fermītatio	Motus fermītaº	Orbis fermītiº	Forª v. fermītº	Mat. p. fermītaº	Natura fermītaº	Eltaª fermīta	Apetitº fermītaº	Potenª fermīta	Hitus fermīº	Actus fermītaº	Mixº fermīº	Digeº fermīta	Compoº fermēº	Altatio fermītaº
d o	Intellia Sepatio	Motus Sepatiº	Orbis Sepatio	Forª v. Sepatio	Mat. p. Sepatiº	Natā Sepatiª	Elta Sepaº	Apetitus Sepaº	Potenª Sepati	Hitus Sep.º	Actus Sepaº	Mixº Sepoº	Digeº Sepaº	Compoº Sepaº	Altatio Sepaº
d p	Intellia Opatio	Motus opatio	Orbis opatio	Forª v. opatio	Mat. p. Opatio	Natā Opatio	Elta Opatio	Apetitus Opatio	Potenª Opaº	Hitus Opoº	Actus Opoº	Mixº Opatiª	Digeº opatio	Compoº Opatio	Altaº opo
d q	Intellia Venenū	Motus venenū	Orbis Venenū	Forª v. venenū	Mat. p. Venen.	Natā Venenū	Elta Venēm	Apetitus Venenū	Poteª venēm	Hitus Venēm.	Actus venm.	Mixº Venēm	Digeº Venēm	Compoº venēm.	Altaº venēm

Hec ē tabula q ē de mixtione pncipiorum huius artis cū pncipijs phylosophye.

[illegible] aqua | metala | Cel[illegible]

forma forma	matia matia	Celuz celuz	Elā Elā	potēa potēa	mixtio mix.	Disso° disso°	Gn̄o gn̄o	Colores colores	Dige° dige°	pfēz ēs pfēz ēs	fermtā° ferm̄°	Sepo Sepo	Opo opat°	Venē venē
forma matia	matia Celuz	Celuz Elta	Elā potēa	potēa mix°	mix° disso°	Disso° gn̄o	gn̄o Colōēs	Colōēs dige°	Dige° pfēz ēs	pfēz ēs ferm̄°	ferm̄° Sepo	Sepo Opo	Opo Ven̄.	
forma Celuz	Matia Elta	Celuz potēa	Elā mix°	potēa disso°	mix° gn̄o	Disso° Colōēs	gn̄o dige°	Colōēs pfēz ēs	Dige° ferm̄°	pfēz ēs sepatio	ferm̄° opo	Sepo Venē.		
forma Elta	Mat potēa	Celuz mix°	Elā Disso°	potēa gn̄o	mix° Colōēs	Disso° dige°	gn̄o pfēz ēs	Colōēs ferm̄°	Dige° Sepo	pfēz ēs Opati.	ferm̄° Venē			
forma potēa	Mat. mixti°	Celuz disso°	Elā gn̄o	potēa Colōēs	mix° dige°	Dissol° pfēz ēs	gn̄o ferm̄°	Colōēs Sepo	Dige° Opo	pfēz ēs Venē				
forma mixtio	Mat disso°	Celuz gn̄o	Elā Colōēs	potēa dige°	mix° pfēz ēs	Disso° ferm̄t°	gn̄o Sepo	Colores Opa°	Dige° Ven̄					
forma disso°	Mat gn̄o	Celuz colōēs	Elā dige°	potēa pfēz ēs	mix° ferm̄°	Dissol° Sepo	gn̄o opo	Colōēs Venē						
forma gn̄o	Mat colōēs	Celuz dige°	Elā pfēz ēs	potēa ferm̄°	mix° Sepo	Disso° opo	gn̄o Venē							
forma colōēs	Mat dige°	Celuz pfēz ēs	Elā ferm̄°	potena Sepo	mix° opati	Disso° Venē								
forma dige°	Mat pfēz ēs	Celuz ferm̄°	Elā Sepo	potēa opati°	mix° Venē									
forma pfēz ēs	matia fermtā°	Celuz Sepo	Elta opa°	potēa Venē										
forma fermtā°	matia Sepat°	Celuz opati°	Elā Venē											
forma Sepa°	matia opatio	Celuz venē												
forma opatio	matia Venēn													
forma Venē.														

Hec ē prima figura hui' artis que ē de mixtione ꝓncipiorum arboris phylosophie.

ss	tt	vv	xx	zz	yy	yy	aa	bb	cc	dd	ee	ff	gg	hh	ii	kk	ll	mm	nn	oo	pp	rr	qq
st	tv	vx	xz	zy	yy	ya	ab	bc	cd	de	ef	fg	gh	hi	ik	kl	lm	mn	no	op	pr	rq	
s[illegible]	t[illegible]	vz	xy	zy	y[illegible]	y	ac	bd	ce	df	fg	gh	hi	hk	kl	km	ln	no	np	or	pq		
s[illegible]	tz	vy	xy	za	yb	y	ad	be	cf	dg	eh	fi	gk	hl	im	kn	lo	mp	nr	oq			
s[illegible]	ty	vy	xa	zb	yc	yd	ac	bf	cg	dh	ki	fk	gl	hm	in	ko	lp	mr	nq				
sy	ty	va	xb	zc	yd	ye	af	bg	ch	di	ek	fl	gm	hn	io	kp	lr	mq					
sy	ta	vb	xc	zd	ye	yf	ag	bh	ci	dk	el	fm	gn	ho	ip	kr	lq						
sa	tb	vc	xd	ze	yf	yg	ah	bi	ck	dl	em	fn	go	hp	ir	kq							
sb	tc	vd	xe	zf	yg	yh	ai	bk	cl	dm	en	fo	gp	hr	iq								
sc	td	ve	xf	zg	yh	yi	ak	bl	cm	dn	eo	fp	gr	hq									
sd	te	vf	xg	zh	yi	yk	al	bm	cn	do	ep	fr	gq										
se	tf	vg	xh	zi	yk	yl	am	bn	co	dp	er	fq											
sf	tg	vh	xi	zk	yl	ym	an	bo	cp	dr	eq												
sg	th	vi	xk	zl	ym	yn	ao	bp	cr	dq													
sh	ti	vk	xl	zm	yn	yo	ap	br	cq														
si	tk	vl	xm	zn	yo	yp	ar	bq															
sk	tl	vm	xn	zo	yp	yr	aq																
sl	tm	vn	xo	zp	yr	yq																	
sm	tn	vo	xp	zr	yq																		
sn	to	vp	xr	zq																			
so	tp	vr	xq																				
sp	tr	vq																					
sr	tq																						
sq																							
s																							

Hec est tercia figura hui⁹ artis que est de mixtione principiorum figurarum fundamentalium

Igneitas.
Aereitas
Aqueitas
Terreitas
.esse.
forma.
materia.
simplicitas
cõpositio.
substãtia
accidens.
operatio.
Interioritas
exterioritas
.Motus.
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P
Q
R
In elementali figura.

Figura

Anime S
Actus memorie
Actus memorie
Actus memorie
Compositio
Memoria
Memoria
Memoria
Actus memorie
Intellectus quod
Intellectus qui
Intellectus
Actus intellectus
Voluntas
Voluntas
Voluntas
Actus
Intellectus voluntatis
Intellectus voluntatis
Intellectus voluntatis
Actus coniunctus
Que me
Que me
Que non
memorie
Intelli
Intelli
Qui non
Intellectus
Que velle
Que
diligens
voluntatis
non non
bcd
fgh
klm
opq
minit
minuit
memorie
memorie
git
git
intelligit
intelligit
vult
odit
radices
c
i
n
z
b
f
k
o
e
g
l
p
d
h
m
q

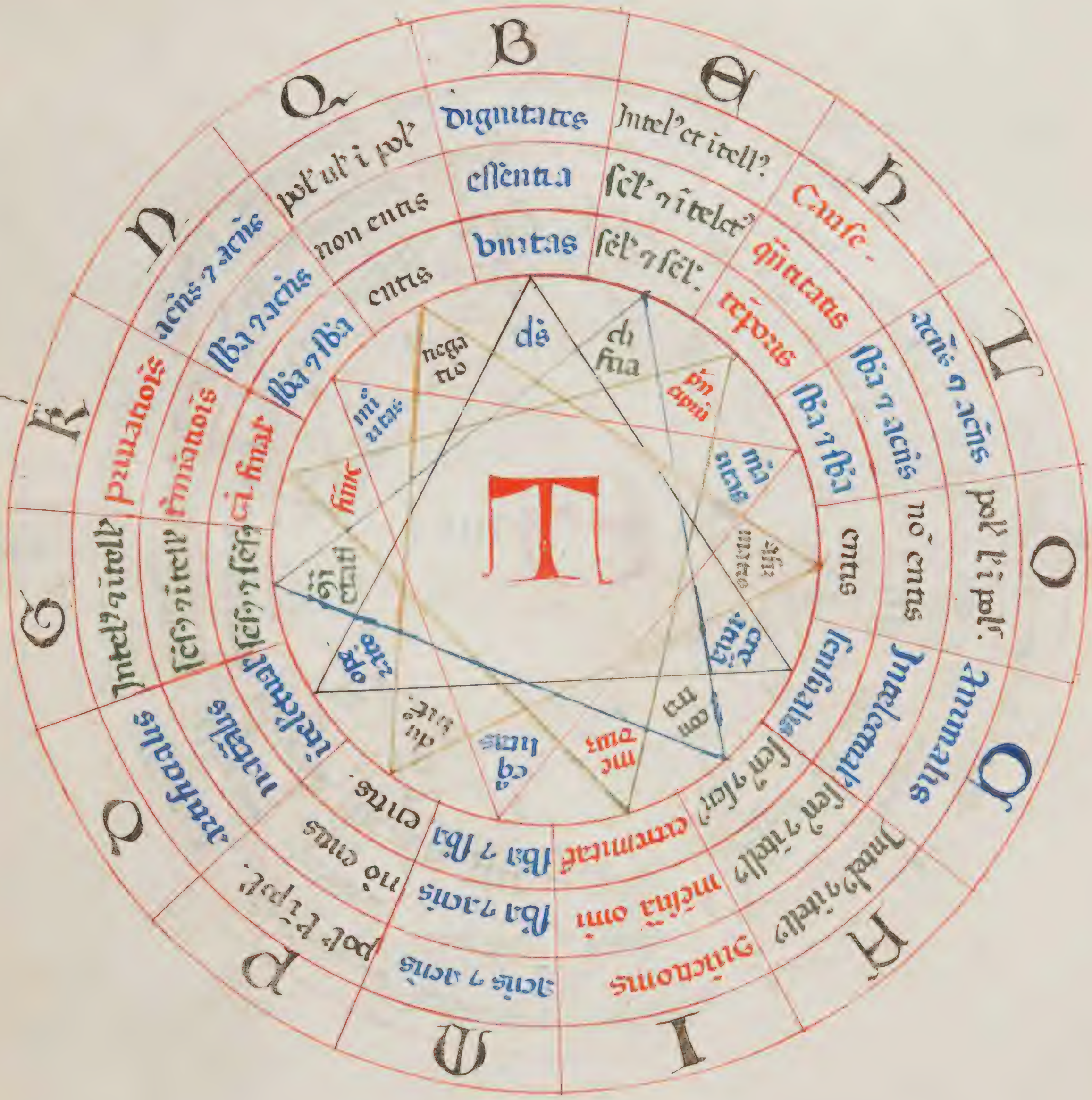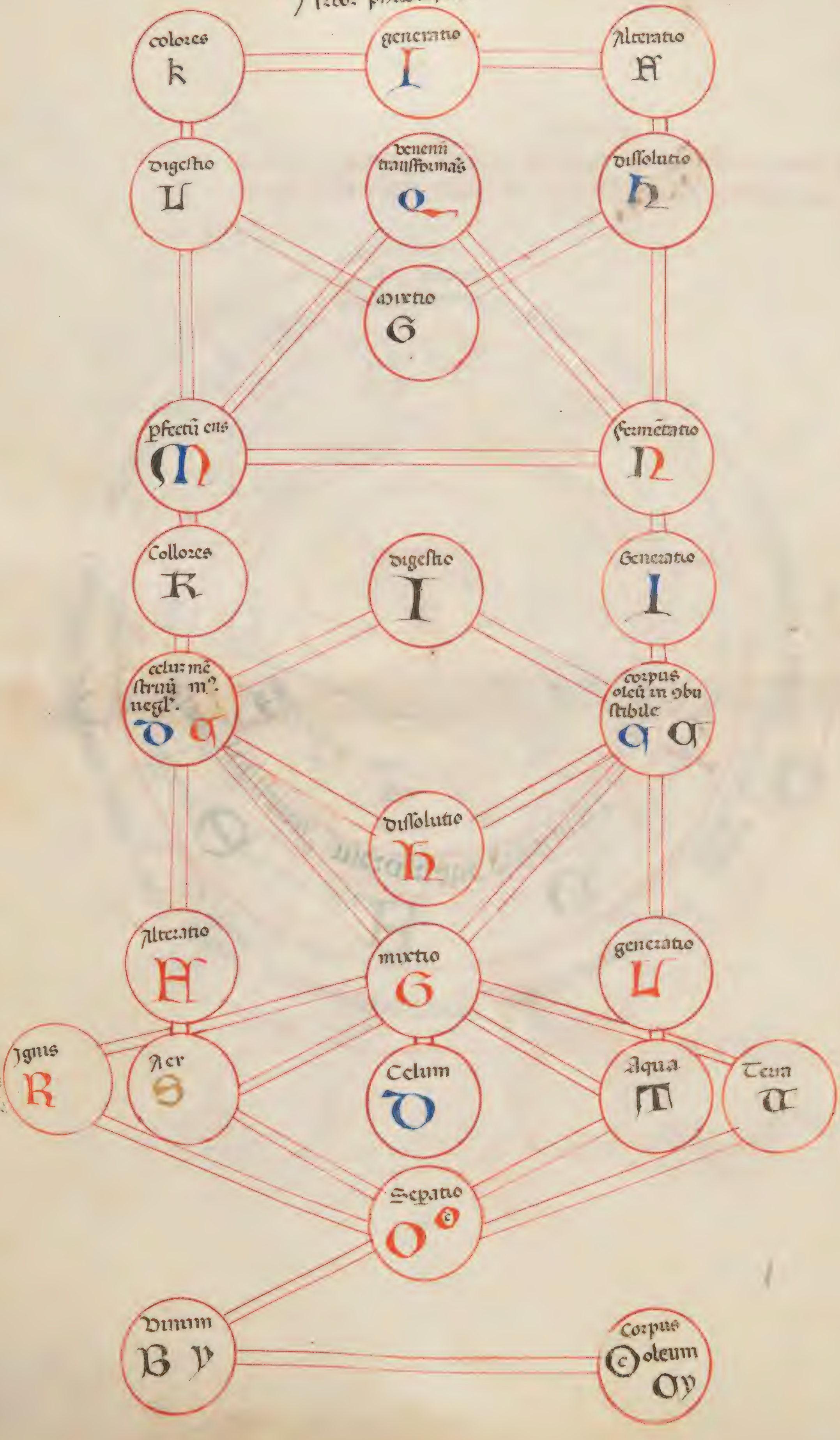

Dignitates
essentia
bonitas
non entis
entis
T

Figura individuorum in quibus noster mercurius citius propinquior ad extrahendum ut ex illo possit fieri opus.

Arbor philosophie

Opus philosophicale magis nobile et figure significationes.

. Figura. S.

Dicit. Forme .ex. x. et. y / Materie .ex. s. t. v. z.) Dum rotate sunt i n. m. g. ne quare ut vult na / Oriuntur e. f. h. i. k. l. m. n. o. p. q. s. i. c. l. ©
mediam (te) uicti cu suo . m. erit no . d. derelicto

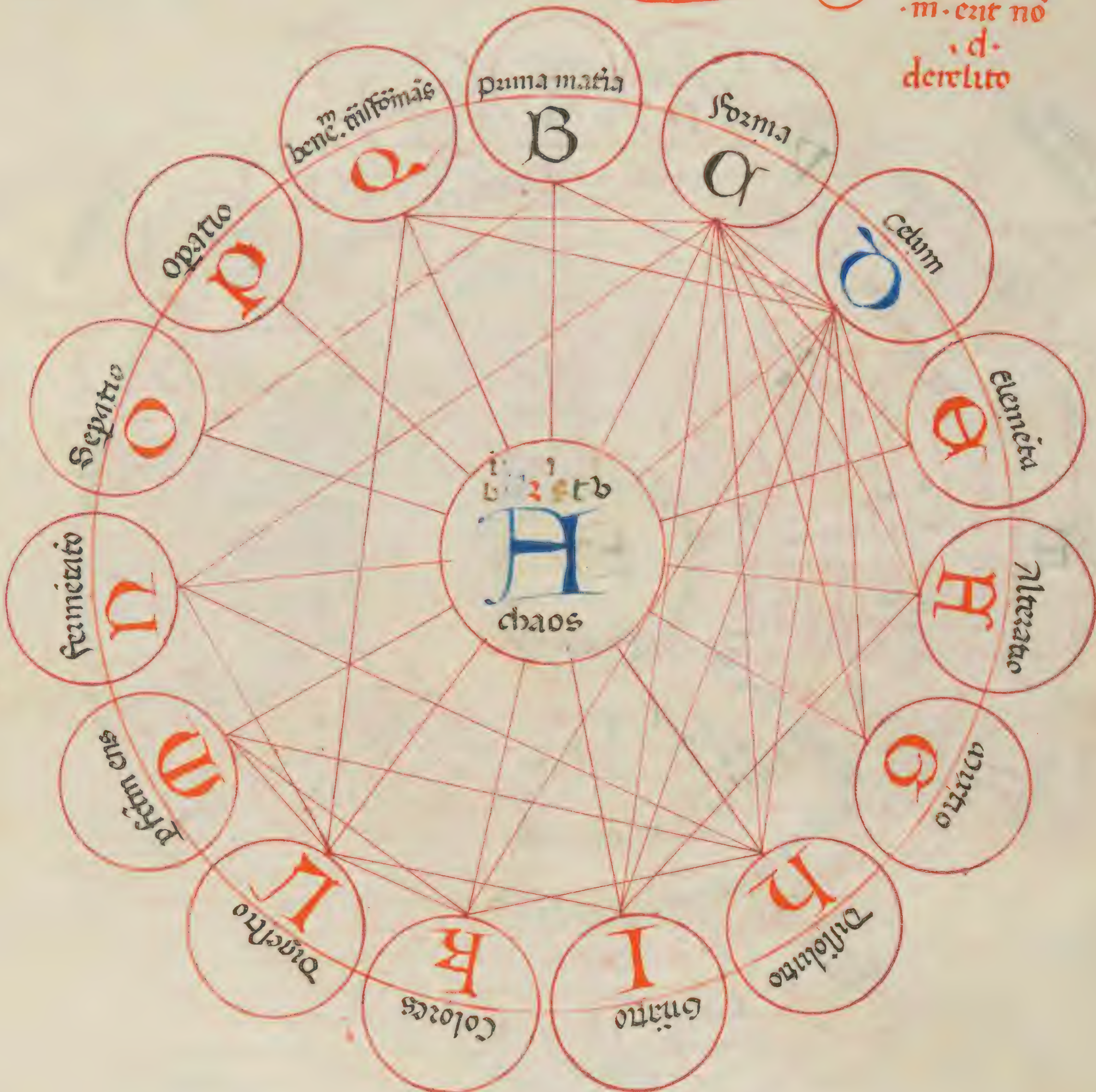
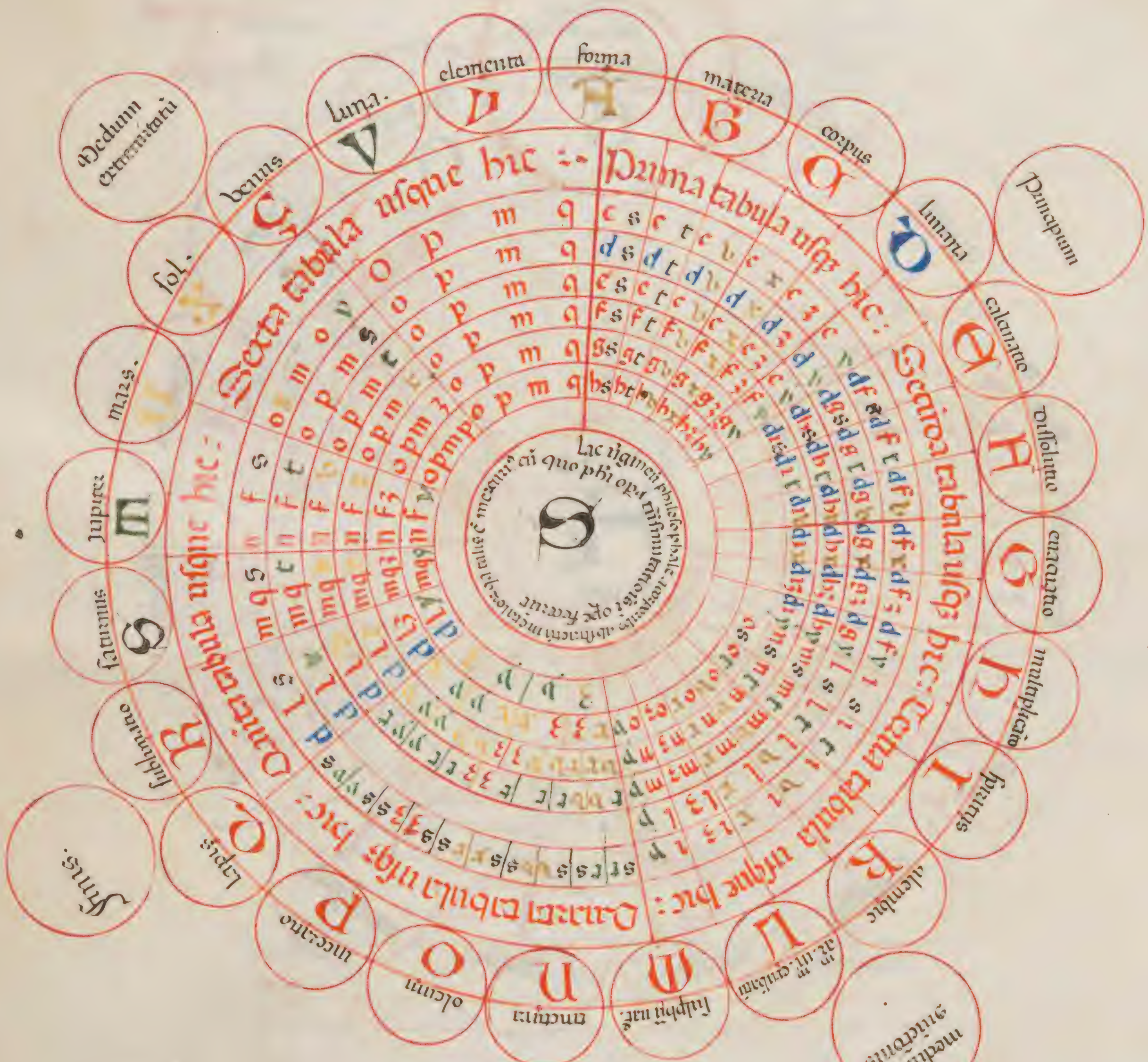
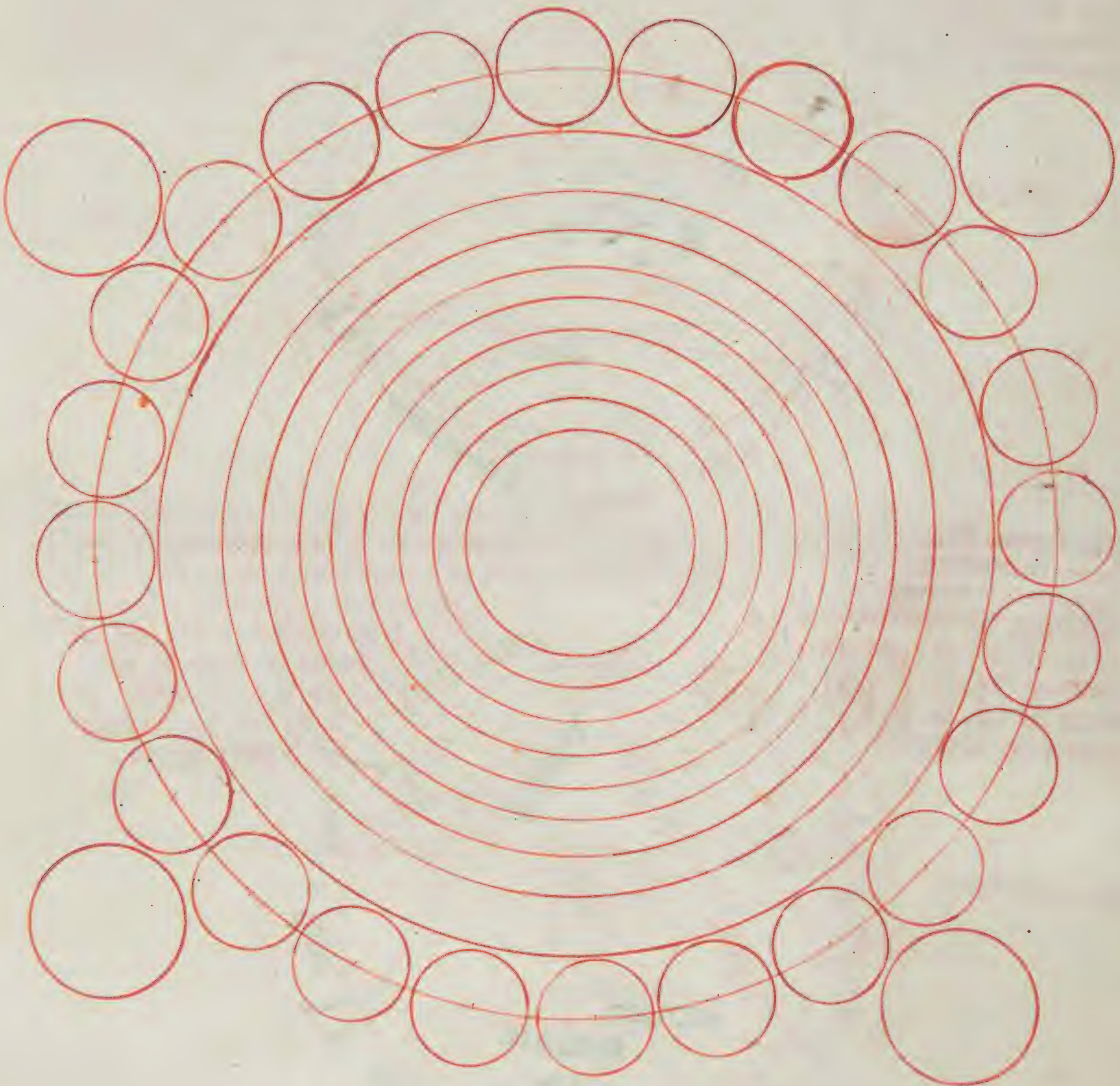

Figura .S. cum suis tabulis

Ista figura significat q. f. manifestatur a. d. h. p. k. sed intellige q. d. h. primo debes poni in .I. et ex-
crubescari postea per distillationem reduci ad .k. et tunc oritur i. f. de .d. h. quod est sulphur cum
aplica elementa mercuriata et fiet quod queris sic .f. est genitum de .d. h. p. l. .I. et est
figura euacuata corruptio ponitur circa triangulum eo quod longe est a vero lapide
generato uero intra sine qua signi ficat propter esse nisi lapidis
nam opus nostrum incipit per corruptionem et generationem
finitur. Ideo qui primo ignorat necesse est finem ignorare est
Con corruptio nisi operis nihil valet sicut aqua
mercurij non iunatur nec generatio similiter
sic cum eius anima gene ratio non uigoratur

Prima figura

Ista figura secunda significat tibi quod .C. h. ponere debes in .I. et euacuare .h. per
humanationes et omnes inhumationes segregare et aquam distillare et super eo quod
remanserit de recenti aqua mercu rij ponere et pones in .I. per tempus
quod dicitur in praticha et post putrefactione oritur de
.c. h. n. o. p. et iterum nebit in fixo .k. me
diante hec in .v. debet et .n. o. p. erunt ge
nita de .d. h. p. k. et erit figura eua
cuata hec lecta est figura de .k.

Secunda figura

Ista figura tertia ē de .E. uide et significat tibi fixationē elemētorū 7 eorū supmā nāz subtilez ↄpositaz
l' simplicē supmā sbtilez; nām simplicē itelligim⁹ qn̄ aer ul' ignis pse fuit fixi p distilatione ul'
rotatiōez uasis circulatiois aut uasis hermetis 7 tūc ocut' sps q dicit' aia simplex aeris ul' ania
simplex ignis s; qn̄ elemēta sūt sepatap se . . . ad pte' tunc dicim⁹ ipa simplicia an̄ fixatōez
l' rotatione et p hec itrare aer siplex ut patet i figā. Sed qn̄ aliq ps ignis ↄ aere
l' aliqua ps aeris cū igne miscetur tūc dicim⁹ q' sit aer ↄposit⁹ l' ignis ↄpoit⁹
si nō aer fixet' l' rotet' ocut' sps ei⁹ sbtilissim⁹ q dicit' aia aeris ↄm sui
cū igne etiā de igne fit sps qui dr̄ aia igis ↄpositi cū aere
si uero aer et ignis ees fuit mixti ad idem ē iudiciū
adicere aia aeris cō positi ul' aia ignis cōpositi
si nō nō minime sē itē

Tertia figura.

Hec figura quarta significat tibi q' .c. debet conuerti in. d. p. k. et .d.
debet conuerti in. c. p. o. p. i. et tūc est uegetabilis aia .o. p. n. m.
cum sordib; manet flecmatis

Quarta figura

Jsta figura quīta significat t̄ finē omniū istarū figurarū et significat t̄
q̄ debes miscere .F. oriti de .q.d.k. cū .e. orto de .c.d.l. et cū .E. de o.p.i
et hec fit capies .e. et .e. et cōiūge simul̄ i uase philosophie p̄ suas
phisationes i humanationēs et erit unū totū cū .F. et hec illo mō
quod te docebim⁹ i praticha mediantib⁹ .i.l.k. et tūc de .E.E. orit̄ .y.

Quinta figura.

Figura principiorum

significativa aliarum figurarum.

Tabula ista dat modū qualiter extrahatur noster mercurius a vino albo uel rubeo uel tartaro utriusq; et est prima.

b d	b c	b z	b t	b	b v
b d	b c	b z	b t	b	b v
c d	k z	k s	k t	k v	

Prima tabula.

Tabula ista sa dat modū qualiter extrahat' nost' mercuri' a mele celidonia mercuriali et a folio marino et a sanguine humano et qualiter nost' lapis ex modo dicto componatur et hic perfectionis complementum

hic est extractio ... ignis et ... elementorum ...

c r	c s	c t	c v	c z d	d ◎ g f i	d l	d m	d n	d q
d z	[illegible]	d t	d v	d z d		d k		d g	
e z	e s	e t	e v	e z d		d i		d h	
f z	f s	f t	f v	f z d				d f	
g z	g s	g t	g v	g z d				d i	
i z	i s	i t	i v	i z d				d k	
				k z d				d l	

Tabula secunda

	d b		
◎ d b	[illegible] ◎	d ◎ d b	s ◎ d b
	f ◎ d b	g ◎ d b	l ◎ d b
	i d b		

Tabula tercia

z s c ◎ d b	z s d d b	z s e ◎ d b
z s f ◎ d b	z s g d b	z s h ◎ d b
z s l ◎ d b		

z s c ◎ d b m	z s d ◎ d b m		
z s e ◎ d b m	z s f ◎ d b m		
z s g ◎ d b m	z s h ◎ d b m		
z s i ◎ d b m			

Sequitur tabule abstracte a figura de ·s· silicet de S opus filosof ale min᷒

Tabula prima.

s t d e	s t d f	s t d g	s t d i
s t d l	s t d m	s t d n	s t d o
s t d p	s t d q		

Tabula Rubea

Ista tabula dat modū faciēdi elixir a saturno et ioue ad faciēdum solem uel lunā ex saturno uel ioue tantū

Tabula sa

st b d c	st b d f	st b d g
st b d h	st b d i	st b d l
st b d m	st b d n	st b d z
st b d o	st b d p	st b d q

Tabula citrinis

Tabule ista dat modū faciēdi elixir a saturno et ioue et marte ad faciēdum solē et lunā ex eis tantūmō

st b z d c	st b z d o	st b z d f	
st b z d g	st b z d h	st b z d l	st b z d q
st b z d l	st b z d m	st b z d m	
st b z d z	st b z d i	st b z d p	

Tertia tabula acurina

Ista tabula dat modū opandi elixir ex saturno et ioue marte et uenere ut ex omnibꝫ simul possit fieri sol aut luna.

s b d c	s b d f	s b d g
s b d h	s b d i	s b d l
s b d m	s b d n	s b d z
s b d o	s b d p	s b d q

Quarta tabula.

Tabula saturni et martis ut ex eis fiat elixir sup saturnū et martē simul

s z d c	s z d f	s z d g
s z d h	s z d i	s z d l
s z d m	s z d n	s z d z
s z d o	s z d p	s z d q

Quinta tabula.

Tabula saturni et ueneris qualiter ex eis fiat elixir sup saturnū et uenerē ad solem et ad lunam.

b t d c	b t d f	b t d g
b t d h	b t d i	b t d l
b t d m	b t d n	b t d z
b t d o	b t d p	b t d q

Tabula sexta.

Tabula martis et iouis qualiter fit elixir sup martē et iouem ad solē et lunam etc̃

b z d c	b z d f	b z d g	b z d h	b z d i
b z d l	b z d m	b z d n	b z d z	b z d o
b z d p	b z d q			

Tabula septima.

Tabula ista docet facē elixir de marte et uenere ad opandū solem et lunā ex eisdem tantū modo.

r y d c	r y d f	r y d h	r y d l
r y d i	r y d m	r y d n	r y d o
r y d p			

Tabula octaua.

Ista tabula docet facē oleū ex sole et luna q᷒ dicitur oleū incombustibile.

b d g k	b c d k	b f d k b d g k
a d o k	a c k	
a d o g	b k	
a d b q		

b. debet ēē de plus uel de ofilibꝫ maxīmis plus assimulantibꝫ. C. ē tertiū resultatū ex. a. et. d. D. hēt ēē rectificatū p uas circulatoīs uel et ēs distilatū ut est uulgi. Q et tertiū resultatū ex. a. d. c.

Tabula de confectione margaritarum .

b d k		Instantibus xxx .
b e d k	b s d k	horis quinque .
b d g k		Instantibus xxx .
a d o k		xx. partibus horae .
a d c k		diebus septem .
a d c g b k		quinta parte horae .
a d b q		est magisterium perfectum .

Pecto de medicina et magisterio qnte ēencie ad humana corpora proseq̄ itendim⁹
et de ei⁹ applicacione ad artē trāsmutatoriā cui⁹ in exordio libri hⁱ tractacione
ꝓmissimus unde incipit tercia distinctio seu tercius liber hui⁹ uolumīs q̄ sic
intitulat̃. Deus cum tua magnitudīe et affluentis largitatis. Incipit tercia
distinctio sceu tercius liber hui⁹ uoluminis q̄ est de alteracione metallorū ad te sū
me diligendum et ad tuā sanctā fidem magnificandū et ē secreta sensualia fili ue
ritatis p̄te fiant.

Incipit tercius liber secunde trāslacionis.

HEc ē tercia distinctio seu tercius liber hui⁹ uolu
minis que ē de metallorꝝ cura et istorꝝ magisterio
in compositione lapidis phorꝝ in ope maiori et mi
nori et iō seu intencio q̄uo istius distinctiones
artem reuelam⁹ Consistit ut in titulo p̄nti dictū
est. Et ut p istum librum facilius intelligant̃ to
ta librorū uoluminā que sup hāc artē composuim⁹
et ut etiā in tempore modico nā hēat̃ cognitio de
metallorꝝ trāsmutatione et ut etiā artista hui⁹ artis
scandere possit nē secreta artificialiter s̄m cōdicti
onē p̄ncipiorū aliorū hui⁹ artis et ut euitent̃ mē
dacia et figē filosophorū sub quib⁹ secretū istud
occultatū taliter q̄ filius ueritatis in fine etiā fructū neq̄ tangē nec etiā intells hu
manus aī suis essentialib⁹ potencijs inde q̄ q̄ ueritatis in fine etiā pōt attingē. Repro
bamus in hac p̄te dicta illorꝝ tāq̄ p̄ncipia circūuentibilia et nulli⁹ ueritatis hui⁹ ar
tis s̄ sui contrarij causatiua. Inter quos uero reprobam⁹ dicta ortolani Alexandri arche
ley alberti geberis pitagoris et oīuꝫ aliorꝝ p̄ter librū salamonis q̄ dicit̃ edificium
altaris sancta sanctorū q̄ uidimus athenis scriptū litteris caldaicis n̄ris in quo uō
nulla est fallatia in hac arte qui post aduentū alexandri in ierusalē trāsportatus
fuit in greciā in ciuitate athenarū et sub certis sigillis comendatus
Preomib⁹ itaq̄ reprobamus auicenā qui pro uerbis in l.i dictis se inuoluit exq̄ fili
intellige scripturā q̄ duplicē in hac arte gerit sensuꝫ nō habere pro scⁱptura cū iā
in hac arte oiā compeat̃ lucida et clara. Et p̄ns diuidit̃ in duas p̄tes p̄ncipales
scilicꝫ in theoricā et praticā, in theorica uero etiaꝫ facim⁹ p̄mo damus declaracioēꝫ
et cognitionē cui⁹ lib3 p̄ncipij. s̄do ponim⁹ declaracionē illius p opōnes n̄ales quas h̄t
tercio ponim⁹ intentionē quare quolib3 eorꝫ ē positū in hac arte et ip̄m in hac
arte ponim⁹ et praticā declaram⁹ qualiter ista principia hui⁹ artis ad inuicē cō
binant̃ in hoc magisterio. Et magisteriū p̄tice diuidit̃ in tres p̄tes p̄ncipales. p̄ma
existit p praticā quā breuē uł fondamentalē cognominamus. S̄da existit p prati
ca quā maiorē dicim⁹. Tercia existit p q̄ones et processus theoricales q̄ ualde larga
ē et diffusa p hoc uolumen atq̄ p figuras et tabulas et earꝫ tractat⁹ exq̄b⁹ q̄dē oī
bus artista sin intuens finēꝫ optatū attingē pōt nisi fuerit indis et inanis
q̄r nō consulim⁹ istis ita uti ista arte nisi p̄us noscant n̄aꝫ n̄re artis siue p̄ncipia
Durū ē q̄ppe asinū ordire stagmē et leoni q̄rere calculū in gutte. Pene q̄ppe iōes

quaſ diximuſ conſurgit nrm magiſterium hui artiſ et fili noueris q omia corpora
ſunt reducibilia a quinta eſſencia iam iam miſſa ad illud q ex omib pricipijs hui
artiſ ortuſ produxit ad qz qppe ſe mouent ſic ferrū ad adamātez

Praticalia pncipia quidē in hac arte duo aſſignam alphabeta et p qualibet
liārz ſignificet ſuū pncipiū ut inde compendioſaz artē reddam nō aūt pro
lixam quorz quidem alphabetorz pncipiū exiſtat · A · ſignificat formā · B ·
ſignificat māz · C · ſignificat corpora · D · meſtruū ſiue lunariā · E · calcinacioēz · F · diſ
ſolutionē · G · euacuacionē · H · multiplicacionē · I · ſpiritū · K · alembicū · L · argē
tum uiuū exuberatū · M · ſulfur nē · N · tincturā · O · oleū · P · inceratio · Q · ſub
limatio · R · lapiſ · S · Saturnuſ · T · iupiter · V · mars · X · Sol · Ç · Venus · Y · lu
na · Ỿ · elementa · Item ſecundū alphabetū tale eſt · A · ſignificat chaos · B ·
materiā · C · formā · D · menſtruū et reſolutiuū et reſolubile · E · elementa · F ·
potenciā · G · mixtio · H · diſſolucio · I · Generatio · K · coloreſ · L · digeſtio · M · p
fectū enſ · N · fermtatio · O · ſeparacio · P · operatio · Q · uenenū tūſformāſ · R ·
limos · Ex pmiſſis uō pncipijſ figurā facimuſ circularē in qua unicuiqz pnn
piorz rotulacionē propriā ſignamuſ in quibuſ quidē rotulis pncipia ſunt ſcripta
cū ſuiſ proprijs colorib et ex pncipijs pmario ſecundario conſtituit radix ar
boris philoſophalis q uero radix ſolū mō conſtituta ē et ante dicta pncipia mō de
clarare deſignamuſ ut intells cognoſcat quolibz ſm modū in alterū ingredi ex uir
tute quorz et operacione conſtituit et indiuiduat unitaſ · R · M · O · in quo qdē
R · M · Q · hnt uirtutē unā ex oībuſ pncipijs orta : et hac uirtutē et propetatē
M · R · Q · de una uirtute ſubſtanciali multiplicat in multitudine dictorz pn
cipiorz racione cui ht in ſe multiplicacionē operacionē in ſubſtancijs q ſunt ex
tra · et hec quippe fili demoſtrat tibi · tū p dictā figurā circularē et p arborem et
aliaſ figuras et tabulas et tractat earz ut in ſuo loco dicemuſ · Preterea iſta mix
tio ē radix et fondamentū artiſte hui artis adeo ut intentuſ ſe p illā cognoſ
cat artificem et p ipaz ingret modū operandi in magiſterio lapidis phorz mane
re multimoda ſecundūz condictionē mixtionis taliter ut inde particulare · Q ·
quare de potencia ueniat in actū eqnā p ipaz intells cognoſcat modū ſm qz ſba
ſpiritualiſ creſcit uiuit et nutrit · Et tandez ſciendū ē qd ſbſtancia plibata
deduci de potencia in actū minime neqd ſi aliqd iſtorz pncipiorz ī ſua opaci
onē ſm eēlez abſenciā ul ſi ſit hituatū de quo ſi pnmo · Si pro uino ſu
mat aqua ul pro metallis ſumat lapideſ alteri nē · Secūdario ſi mēſtruum
nō ſit acutū cum uegetabilib ut nō ſit bene rectificatū et terra nō fuerit bene
et pfecte ſublimata et digeſtio fuerit hituata de cruditate q oīa iſta contingē
pōt p errorē adminiſtracioniſ p actionē · Fili ſciaſ ſi aliquod iſtorz pncipiorz
defecerit quolibz dictorz modorz deficient omīa et nō fiet q querit · Quippe
notandū ē q iſtorz pncipiorz ſm condictionē hui artis q ſunt ſenſualia alia
intellectualia alia ſenſualia et intellectualia ſimul · Senſualia uō oīa pncipia
figure fondamentaliſ uſqz ad · R · intelligit · O / tū ſenſualia ſunt oīa pncipia
radicis arboris pter potenciā digonis et oponū q ſt intellectualia · O · tantū in
tellectualia et ſenſualia ſiml ſunt · M · R · Q · preterea quolibz iſtorz pncipiorum
retinet ſuaz propetatē ſua propria rōne differente / quarz quidē propetatū

alie ſunt nē alie ſunt pfectionis. Principia uero poritatē retinencia nē ſunt cor
pora metallorū et uiuū et menſtruū et alia pncipia figure induiduorū q uero p
ncia ſe hnt tāq forma uniūſalis et nā pma rōne poritatis antedicte qr ex iſtis pn
oriunt ſine fallacia omia alia pnca mediante artiſte nali et ingenioſo ſic a forā
humili et a pma mā oriunt induiudua elementata mediante nā reueraciter
maz hanc p pus declarare proponim pnca figē fondamentalis tāq pncipio et
fondamto incipienſ. Secundario uō declaram pnca arboriſ tāq ſiue finez
et complemētuz opiſ eſt

H forma ē pncipiū in hac figura et p ipm cāt id qd p M C radicis arboris
ſignificabit. eſt aūt differencia qr p condictionez hui pncipij cāt R. et per
naturā alteri cātur M. Q. R. Exiſtent different p cōpoſitiōez unitatis cōpo
ſitiōe M. Q. p cōbinacione quā artiſta facit de iſtis pncipijs ſaliz oleū argētuz
uiuū exuberatū ſulfur nē de omib alijs dico ſm declaracionē hui pncipij in ar
bore et ideo iſtud pncipiū ſignauim p A. ad denotandū draz iſtius pncipij opis
in pratica figē fondamtalis et pratica arboris phye

M Ateria ē id q patit ſub forma ſm iſtā diuiſionē demoſtrat q lapiſ cui ht
componi ex agente et paciente. unde fili ſciendū eſt pus q ē agenſ et qd ē pa
cienſ in hac arte et dicim tibi fili q omiā pncipia ſunt agencia ſm ſuā ppa
racionē. Sed prope in arte iſta agens ē artiſta hui artis paciēs ē pncipius ipis
ē autē iſtud pncm ſm in hac figura conſcriptū quq coloribꝫ q quidē colores ſuāt
quādā ſubſtanciā ab A. B. C. D. S. T. V. X. Ç. Y. Egreſſas et productaſ i eſſe
ut inferiuſ dicet in pratica. Per iſtud quippe pncm ht artiſta qd ē mā lapidiſ et
cognitionē ſm qd diferenti mō pōt ipm cognoſcē p nās diuiſas in qb ē ſuſtentamtū
Nam fili tangendū ipm cum angulo diferencie inuenit q alia ē mā q eſt B et alia
q eſt S T V X Y Ç et alia q eſt D et alia q eſt Ç L M N O et ſm iſtā
diuiſam cognicionē fili poteſ te condicionare in opone hui magiſterij uſq conſeqris
finē optatū

C Orpus eſt ſubſtācia cōpoſita ex forma et mā corporalibꝫ et accidētalibꝫ ui
ſibilibꝫ. Iſta difinitio ē gnalis ſed ſm q corpuſ conſiderat in hac arte difinit
ſic corpuſ eſt ens metallicū in quo uirtuſ mineraliſ ſpuſ qeſit ſm iſtā difini
tionem fili demoſtrat tibi q oīſ lapis artificiat uirtuoſuſ componit ex ſpū metallorz
q quidē ſpuſ dicit mineralis uirtus in quo nē metallorū qeſcunt. Poſitū eſt
iſtud pncipuū in hac arte ut artiſta cognoſcat q metalla ſunt id ex quorū ſpū
omiſ lapis componitur

M Enſtruū ē reſolutiuū ſeu lunaria ē id rōne cui corpora metallorū nali diſ
ſolucione diſſolunt et ſpūs eorz de potencia deducūt ad actū ſm iſtā diffinitio
nem fili demoſtratū tibi q diſſolucio metallorū nō debet fieri niſi cū dicto pno
et ſi aliter fiet nichil ueniet in effectū. Eſt igit illud pnm de rōne cui fit E. F. G. H.
I. K. L. M. N. O. R. mediante R. arboriſ phalis.

C Alcinacio ē id rōne cui corpora metallorū ul q uiſ aliud corp reducunt i calcē
ē aūt calcinacio pmū neccīuz in hac arte ut corpora in calcē et puluēz ſbti
liſſimū reducantur ad finē ut mēſtruū facili agat i ptes minutiſſimas qm
in ptes ſolidas et indiuiſas. Et pncipuū iſtud cōſiderat tripliciter pmo mō in X.

Y qui ħt calcinari ſm doctrina canonis p̄mi libri q tractat de calcinatione ſ̄do mō i S.
T.V. et fit ſolū mō cum lunaria in menſtruo et in iſta calcinatione intelligitur .V.Ç. alio
uō modo fit p limaturā et diſſolutionē menſtrui: et fili poitū ē iſtud p̄ncipiū in hac arte
ut artiſta intelligat q dicta S.T.V.X.Ç.Y. pati debent ſub illo ad ingrediendū
F.G.

F D Iſſolucio eſt id rōne cui⁹ corpora elementāt diſſoluūtur: eſt autē diſſolucio ut cō
pora metallica in hac arte reducāt in aquā ad finē ut artiſta hui⁹ artis reducat
iſta metalla ad p̄mā ſui māa: qr fili ſi corpora nō diſſoluunt nō pōt ſubtiliari
ut ex ipiſ trahat ſp̄us de conſideratione alkimiſtarū qd dicit mercuri⁹ q dicit p̄ma
et proxima nā conſiderata in hac arte: et in iſta pte cognoſcat intell̄s p̄mas intēcio
nes et ſecundarias in entibuſ nālib⁹ qa F. p̄mā intentionē ħt ad extrahendū D.
S.T.V.X.Ç.Y. qr F ē ſibi cōtrariū qr dicta S.T.V.X.Ç.Y. dr̄ in purificati
one et qr p ſe ipm D. q ē amicuſ dictorū: et hoc triplici intencione ut poſſit ipm cō
rūpere et ducē in puationē eſſē poris et dictū F. in eis ſuā ħt oponē ſic̄ ignis q hēat
p̄mā intencionē ħt ad corrūpendū aquā: et qr p ſe ſolū mō nō pōt dat ſe ſa intē
tione deleri ut cū aere q amicus eſt aq̄ appetitū ſuū complē poſſit in deſtructiōe
ſui contrarij. Poſitū ē aūt hoc p̄ncipiū in hac arte ut artiſta intelligat quā
liter unū p̄ncipiū ſine alio operari neq̄ et ad finē ut cognoſcat artiſta dicta
S.T.V.X.Ç.Y. p ipm trāſire an q̄ deueniat ad id q q̄rit.

G E Vacuacio et id rōne cui⁹ argentū uiuū ſeu mercurius de cōſideratiōe alkimi
ſtarū a metallis euacuat fili iſta diffinitio nō ē extenſa niſi ad artē iſtā ſm
quā diffinitionē habes notare duo p̄mū q lapis q̄ uiſ cōponit ex ſpiritu oc
culto in quocūq corpore metallico. Secundo quo dictus ſp̄us ħt dicto p̄ncipio i actu
deuenire mediantibus F.Q. iſte nāq ſp̄us uno mō dicit lunī⁹ deſertus q fit per
ſblimationē ex aere duor̄ corporū ut ħet in p̄mo libro in canone q incipit. Verū tñ
Secūdo uō mō conſiderat pro ut forma cū A. de E.X.Y. qui ē ſp̄us formās et
tingens ut tranſeat et conuertat M.R. fili poſitū ē iſtud p̄ncipiū in hac arte ut
intelligas q dicta S.T.V.X.Ç.Y. tranſire debent p hoc p̄ncipiū ad finē ut ſp̄us iā
dictus trahat ex eis q uero ſp̄us ē arg. ui. conſideratū p alkimiſtas ex quo cōpo
nit plura et diuſa opa q alias dicit prima et proxiā metallorū mā

H M Vltiplicacio ē reductio mercurij ſup terrā ſuā ul' mltiplicatio ē id rōne cui⁹
medicina ul lapis multiplicat in q̄ntitate ul uirtute ul utroq mō. fili p̄ma dif
finitio competit in p̄nti ſm quā notare pōt ſp̄us q̄ q a corporib⁹ exiſtente/e
uacuacione ħt reduci ſup terrā ad hoc ut ſi aliqd de ſpū remāſit cū terra q dictus
ſublimet et conūtet in terrā foliatā q dicit quīta eſſencia terre metallorū et ab ali
qb⁹ phor̄ dicit ar. ui. ſiue mercuri⁹. de hac uero terra prolixe dixim⁹ in uademe
cum de nūo phor̄ in capitulo q incipit. partuſ uero terre et infra dicet in pratica fi
ḡe fondamētalis.

I S Piritus et id q in mediate euacuatū ē a corporib⁹ ē igit neccūi cōuti corpora in
ſpiritu ut ex ipiſ lapiſ phor̄ componat ul q uiſ alius p̄ciosus lapis. Preterea ex
iſta diffinitione notare poteriſ neceſſitatē q p̄ncipiū iſtud necc̄itat et pōt p ipm fili poteſ
hēre notitiā qn̄ terra ē euacuata ut in p̄dicta pratica uidere poteris

ARgentū uiuū exuberatū ē iſtud quo exuberat̃ cū menſtruo p̱ ſublimationes alēbi
cī iſtud uero argētū ui. nichil aliud ē quā ſpūs deſtillatus cū mēſtruo ſimł exquo
fili notare poteris quod nichil uidelicet ſpūs, niſi in ar. ui. exuberatū reducit̃ ē aūt
argentū ui menſtruū cū quo componunt̃ ple qđ unū ē ar. ui. uſq; ad componendū
de concill ſiue de conchillis marinis alio q̄ in pmo libro diximꝰ Eſt aūt fili neccīū q
ſpūs exuberet̃ ut trahat̃ ad maiorē ſubtiliatione quā ſua nā̃ recipē pōt ut ſic p gradū
ſubtiliationis trahat̃ mā̃ nr̄i lapidis ad tātā ſubtiliacōē q̄ ſic̃ fulgur ut ſic̃ opetur
in ſubſtācijs extra.

SVlfur nē ē ſpiritus metallorū poſt exuberacōē maā̃ foliatā conuſus p ſublimatio
nē ignis terā gradus: Eſt aūt neccīū q̄ ſpūs exuberet̃ conuertat̃ in terrā foli
atā p ſublimacionē ut ſepet̃ mundū ab inmūdo ſubtille agroſſo terreſtri
et ut ſpiritus uiuificās trahat̃ in ſublimiſſimā maā̃ ut in metallis miꝰ pfectis agat
ſicut uiſus baſiliſci in aīalibꝰ et fulgur in fuſione metallorū exquo fili patet clare q̄
opus alkimicū nō ē opus triū dierū nec ſubitū. Sed ē opus nobile ductū inactū ſcḋm
q̄ uult nā̃. nā̃ eī neſit aliqd opari nec agē̃ niſi cū minimis et ſucceſſionibꝰ tēporū
q̄r nullus phūs nō ē niſi artē nr̄ā ignorare pōt aliq̄ uirtuoſā lapidē facē̃ ul̄ cōpo
nere ex eo q̄r agitat nāā̃ ultra ſuā ordinationē q̄r finis opis ducit̃ in puacione et nō
eſſe cum ipi ignorantes imponūt culpā arti tāq̄ rei paruoſe nō aūt obſcuracionē ſui
intellc̄s qui decipit̃ pp falſā obiectabilitatē et ignoranciā.

TInctura ē compoſitio lapidis ignis et aeris auri ul̄ argenti ul̄ tinctura ē qđam
compoſitū ex igne et aere auri ul̄ argenti ul̄ tinctura ē corpus tingēs ortum
E compoſitū a duobꝰ elītis ſcilic̄ ignis et aeris auri ad rubeū et argēti ad albū
et fili iſte diffinitiones ſunt prout tinctura in hac arte conſiderat̃ ſcḋm quas fili potes
notare q̄ omīs tinctura alkimica neccīū hīt eē ex iā dictis metallis q̄r fili ſimi
le producit ſimile in nā̃ nālit̃ et artificialit̃. Nā fili aurū ita ē pncipiū omībꝰ
aurificabilibꝰ q̄ igit̃ aliquā ignificare ult nō q̄rit lapidē ul̄ plātā ſed ignē q̄ ē
pncipiū ignificationis. Igit̃ fili ſi aliqs uolueris aurificare methaforice nō cōutat
ſulfur nec alumen nec arſenicū ſed q̄rat aurū q̄ ē pncīm aurificantis etiā de
argento ſuo mō nō ē ergo conſiderandū q̄ tincturā lapidis phorū cōponit̃ pre
ter q̄ ex auro et argento: et q uero hīt aliā conſiderationē nō cōſeq̄t finē

OLeū ē limoſitas omīū metallorū natans ſup menſtruū poſt diſſolucionē
[m]allorū: ē autē neccīū ut corpora in oleū conuertātur quod ſi nō conūtant̃
in ſe ipis ſolida remanebunt et q̄ querimꝰ nō fiet q̄r ſequeret̃ puacio oīū pn
cipiorū huiꝰ artis iſtud oleū fili multiplicē hīt conſiderationē in hac arte ſcḋm qđ
fit multiplex eius multiplicacionē ad diuiſos lapides ſcḋm q̄ pma reſacium eſt
ergo neccīū an quā metalla trāſeāt in lapides q̄ trāſeant in nāā̃ olei et poſtea re
ducat̃ in ſpūm et in lumē deſtū et putreficit et inpinguet̃ uirtutibꝰ celeſtibus
et ſic q̄ reducit̃ p pncipia huiꝰ artis uſq; ad ultimū finē hec ē aūt generalis
regula ad omēs lapides ſed fili noueris qđ quadā ſpecialit̃ fiunt in opis latitu
dine q̄ in tempore modico uenīūt ad effectū ut apparebit p proceſſū huiꝰ libri ex
qbꝰ multa et diuiſa opa componē̃ poteris cū ſolicitacione ad tuū placitū

ILleratio ē coniunctio corporis tingentis cū terra foliata ſup ignē comunē iſta
diffinitio cōpetit pro una opandi manerie. Sed alit̃ uō diffinitur Incera[ci]o ē

coniunctio elemētorū indurabiliū congelabiliū et fixabiliū et fili iſta diffinitō competit mageſterio ſcđm quā fili nota q̄ quedā elemēta ſunt q̄ indurāt fixāt congellāt et quedā q̄ indurantur fixantur congelantur et fili ē dupl̄ cōſideracio in hac arte ſcilicet componē ex una nā uni metalli duoſ liquores contrarios ī cōpoſitione ſcilicet unū quod uirtutē habeat fixantem et congelantē et induratē et aliū ſiue alterū qđ ſit uolatilis infixus et mollis iſte uero liquor ſecundus fixatur et induratur et congellatur p pͥmū ex quib' ambobuſ licoribus reſultat unus lapis congelatus fixus et induratus qui uirtutē ħt congelandi nō congelatū et indurare mollificatū et fixare infixū et mollificare uile et altera manerie ħt uirtutem ſic lapis mineralis ut in pͥmo diximus libro ea propter fili ſi lapidē phicū uiſ reducē ad ſubtilem māz et q̄ operetur in metallis ſicut uiſus baſiliſci ī aīalib' oportet te terrā foliatā in liquorē reducē et ipaz uirtutib' celeſtib' grauidare ſubtuſ terrā et ſimiliter elementa duo ſcilicet ignē et aerē ſimul ſcđm pondera et competencia mixta ſup terrā p añuz integrū et inde facē p omīa ſic diximuſ in pͥmo libro in canone de compoſitione lapidū in gnāli et fili ē lapis q̄ inſtanti metallū in ſuā naturā conūtit

S ublimacio ē purificacio rei ſubtilis tā diſſolucione facta q̄z nō facta. ſecūdum quā diffinicionē nō q̄ neccīa ē purificacio in ope alkimico ut ſubtile a groſſo mundū ab inmundo aereuſ ſpiritus a corpore ingenio artificiali purificentur et ſepentur et ſic corpora metallorū ad ſuā pͥmaz māz ſint redacta ad nouā regeneracionē lapidis Et fantaſticus eſt ergo q̄ aliquē lapidem p̄ciosum componē intendit ſine dicta purificacionē Non igitur oportet artē iſtā in manibus ignorantiū cadē ne propter defectu phīe cadant in pauptatē et miſiā et ſequatur illuſio et priuatio finis artis. Spera igitur tu q̄ fili eſt ueritatis inqſitor mundū ab inmūdo ſubtile a groſſo / rarū a ſpiſſo cū nā dabit tibi pluſq̄z poſtulare ſcis

L Apiſ ē corpus compoſitū ex q̄nta metallorum eēnā q̄ aliaſ dicitur ar. ui. de corporum potentia in actū p magiſteriū omiū pͥncipiorum hui' artis. Ex qua q̄ppe diffinitio clare reuelatur ē mā lapidis: lapiſ quā uiſ cōponit et q̄r cōponit ex argento uiuo metallorū nō componit ex arº uiº ulgi ſcđm q̄ aliqui deceptiones poſuerūt in libris ſuis. Que autē igitur q̄lib3 inqſitor ueritatis māz de condictione alkimiſtarum in nā uni' cuiq̄z corporis metallici et trahat ipm p magiſteriū pͥncipiorum hui' artis in actū et exinde cōponat lapidē quāuiſ tā phicum q̄z p̄ciosum. Fili ſi bene aduterij ad iſta q̄ tibi diximus ſiue dicis erraꝛe nō poteris in cognitione ar. ui. alkimiſtarum in quo ſtat totū

E T fili mi plūbū ſtagnū ferrū aurū argentū et uenuſ ſunt pͥncipia ex q̄b' trahitur ar. ui. de intencione alkimiſtarum ſcilicet ergo metalla ipa pͥncipia q̄ ſcđm ſuā nāz ar. ui. ħt ſpecificū. nā aurū ħt ſuū ar. ui. et iſtud arg. ui. bonum ad unā oponē et ī. ad aliā conſideret igitur ſup qđ metallū ult opari et tale ſumat ar. ui. formato cū arº uiº auri et argēti. Iterum cōſideret quā ult cōponē lapidē etiā miniſtret ar. ui. uni' cū ar. ui. alteri' metalli tā de terreſtri q̄z de aereo: et proſequatur ſcđm magiſterij lapidarij et canoniſ pͥmi libri hui' uoluminis q̄ tractat de lapidis compoitione et ſic fili conſtat q̄

in metallis ē utriuq₃ magiſterii in potencia et nō in aliquo alio minerali ī nā
Elementa ſunt prima metallorū mā in qualitateſ concordantes et contrarias
fili iſta diuiſio docet dicta ē ſm q̄ elementa conſiderat̃ in hac arte ex qua q̄dē
diffinitione demoſtrat̃ q̄ ar. iii. duoꝝ luminariū auri et argēti hn̄t neccīo
in elemēta diuidi ad compōitionē lapidū phoꝝ nec nulluſ pōt componē dictū lapi
dem niſi dicta duo metalla diuidat in elementa ad finē ut de uno magis et de
alio minus ponat in compoſitione in generacione ſm q̄ calor poſtulat Itē₃ elem
ta poſunt diffiniri aliter. elementa ſunt liquores producti a me talis et conuſiſ in
limos deſertos diuerſas hn̄tes opōnes fili iſta diſtinctio competit lapidib⁹ p̄cio
ſis ut manifeſtū exiſtit in canone p̄mi libri q̄ tractat de compōitiōe lapidis ī
gn̄ali ex qb⁹ quidē diffinitionib⁹ clare patet p̄ magiſterium oīu₃ lapidū cōſiſtit ī
diuiſione elemētoꝝ et duplicis liquoris q̄ uō ad artē procedē uolunt ſine p̄liba
tiſ diuiſionib⁹ fantaſticā hn̄t intencionē

Alembicū ē uas cū quo fit totū magiſteriū ſblimando ſepando decoq̄ndo
ex quo fili clare demoſtrat̃ q̄ alēbicū eſt uas neccīu₃ in utroq₃ magiſterio ⁊
alembicū uō ē comune oībus uaſib⁹ alkimicis ſic uas circulacioniſ ermotis
que aliaſ dicit̃ pellican⁹ corpus cū capite naſi et rotundo et receptorijs ſuis
que haberent añiſ ſeptē in qb⁹ uaſib⁹ uirtus mineralis deportata p̄ artificiū
uſq₃ ad finē ultimatā

Incipiunt p̄ncipia arboris phie.

Diximuſ de p̄ncipijs figure fondamentalis et eoꝝ diffinitionib⁹ et decla
racionib⁹ cu₃ qb⁹ fili eris regulatus ad intelligendū nās et propetateſ illoꝝ
ſm quas condicionat̃ in magiſterio p̄ticulari q̄ ſit iā dicendū eſt de diffini
tionib⁹ p̄ncipiorū arboris philoſophie et eoꝝ declaracionib⁹ cū qb⁹ intlls alia manē
te regulabit̃ in compoſitione lapidis phoꝝ

Chaos ē gn̄alis confuſio ī qua p̄ncipia hui⁹ artis exiſtit potēcialit̃ eſt
igit̃ fili ars alkimie confuſa et obſcura ut igit̃ fili ab hac cōfuſione
lumen abſtrahē ſcias inueſtigare te oportet eſſenciā ſilit̃ et denoīacio
nē uni⁹ cuiq₃ p̄ncipij. Secūda racio te oportet inueſtigare opōneſ illoꝝ
in uno ex omib⁹ trāſultato q̄r te oportet inueſtigare ſimilitudinē agregatā ex
oīb⁹ fili mi ſm racionē cauſe finalis p̄ri⁹ te oportet inueſtigare q̄ ē hoc q̄ cō
ponē uiſ et q̄ ē opō illi⁹ q̄ tua uoluntas ult fieri in ſubiectū extra tuā confu
ſionē trahas talia principia ex qb⁹ talis ſequat̃ opacio in reb⁹ nālib⁹ ponendo in
tlls quodl₃ dictorū p̄ncipiorū ſub ſua rōne et opōne differenti intllu poſſibili. Sic
nā orbis p̄ncipia quatuor uniūſalia ponit in eo ſub racione uni⁹ cuiq₃ qualitatis
et opōnis ad unū finē hoc ē ad unū elemētatū cōponendi. Sic fili metaphorice
oportet te extrahē plurima p̄ncipia diuſarū opōnu₃ ad unū lapidē cōponendū
et q̄ p̄ncipia ſint talia et talis q̄ tale compōitu₃ ex eoꝝ mixtione et cōbinaci
one talis lapiſ in actu deducat̃ et niſi p̄ncīa fuerit talia ſic nā poſtulat mīme
ſeqt̃ effectus. Si igit̃ fili p̄ncīa fuerit talia cōpetencia magiſterio facies ex eiſ in
ſtrumētu₃ ī latitudine opis hui⁹ cōponendū huc lapidē cū iſtd̃ ſm q̄ diuiſiōnem
fuerit facta cōbinacio p̄ncīoꝝ ſic fili nā ex quatuor p̄ncīis uniūſalib⁹ facit iſtrumētu₃

ad cōponendū hoc indiuiduū aut illd'. Quia differentia angulus liuidus aīc rōnal' figure
affirmat metaphorice possibile et affirmabile quāuis deueniē in ēē ūti ꝑ uirtutē et cōbina
cionē ṗnciorz competentiū et ꝑ totū q' facies mouendo dicta ṗncipia lapidis omēs ueniunt
in ēē ꝑ ordinationē ṗncipiorū q̄ sup ipōs existit. Posuimus fili istud ṗncim in hoc libro
ut de confusione extrahē et clarificare scias quodlꝫ ṗnciorz ſm suā ꝓpꝛaꝫ ēentiaꝫ et op
acionē et uirtutē et similitudinē. Exemplū tibi damꝰ fili considera finē qr alkimia ē
et inuenies q' eiꝰ finis ē generare aurū et argentū in quocūqꝫ corpore metallico tūc
fili q̄re ṗncim aurificans et argentificans et inuenies qd nullū aliud ē ṗncim aurificās nisi
aurū ūl argentificans nisi argentū. Sūt ergo aurū et argētuꝫ ṗncipia potentia ſm
alkimie. Et qr fili aurificare ūl argentificare nichil uideliꝫ sine trāsmutare et subtilia
re ad q' ē necc̄iuꝫ nr̄m menstruū uegetabile. et sic fili scies q' mēstruū ē ṗncim cōpe
tens ſm alkimie etiā de omibꝰ ṗncipijs successiue pōt dici. Preterea fili mi de istai
uestigacione nō curamꝰ qr q'libꝫ ꝑ se reſuatū ē in libro et qr nō competit nisi illi q
ꝓbare de suo capite uolunt. Hāc qppe inuestigationē habuerūt ṗhi q̄n inceperūt inue
stigare ṗncia nālia et eorz similitudines et effectus. Positū est aūt istud ṗncim in hac
arte ut de confusione sciat intlls abstrahē ṗncipia confusa sic ab uniūsali particu
lare abstrahitur tangendo qdlꝫ ṗncim ſm suū ꝓpꝛiuꝫ actū cū tribus speciebus differē
cie quibꝰ in confusis qdlꝫ misceatur cū alio ſm opꝰ lapidis cōponendi.

Forma est sub cuiꝰ patitur mā ē autē q̄uis lapis componendus ex forā et mā cū
nichil q' fit nāle possit hēre esse sine forma et mā q̄m si eēt nō esset subiectū
successionibꝰ qd ē impossibile. Vn̄ fili forma quadrupliciter difinitur in hac arte.
ṗmo forma ē artista huiꝰ artis cuiꝰ rōne ṗncipia illiꝰ dirigunt in opōne lapidis et in
isto passu cognoscit intlls q' ṗncipia nālia concordantiā hēnt cū ṗncipijs occasiona
tis ut ad simile patet in ṗncipijs medicine et electuarij et ṗncipia sanitatis existē
cia in infirmo in potentia et ṗncipia infirmitatis existentis actualiter ī dicto corpore
infirmo. Alia forma ē quolibꝫ ṗnciorz qd in alterū agit. Tercia forā ē potentia cū q̄a
lapis agit in substancijs. Quarta forma ē illa quā hīt quilibꝫ lapis si sit rotūda
ūl quadrangulata ūl quouis alio mō factus. Preterea notandū ē q' forma ēt hīt nec
cesse ēē in quocūqꝫ lapide et in isto passu cognoscit intlls q' unū quodqꝫ simpx ꝑ se op
ari neqt id q' cū altero in compōitione opatur ut sensualiter patet quottidie ī āppo
techarijs et etiā in alkimistar doctrina qr aurū ꝑ se nō pōt in aliquo metallo gn̄a
re auruꝫ nec argentū generare argentū q' facit argentū et aurū in compōitione
cum ṗncipijs huiꝰ artis etiā de alijs rebus similibꝰ istis. Positū ē aūt istud ṗncim
in hac arte ut intlls inde redoatur artificiatꝰ ad cognoscenduꝫ q̄r ṗdicte forme sunt la
pidibꝰ quibꝰ uis necc̄ie ꝑ quas et cū qbꝰ omē desideratū in hac arte ueit ī actū et ut
cognoscat intlls q' cū uno sine reliquo nr̄ꝫ magisteriū extrahē neqd. et ideo fili sci
encia huiꝰ ṗncipij ē ualde utilis

Materia ē ṗncipiū qd sub forma patitur et igitur mā ṗncim passiuū sub forma et
fili mā pōt esse subiecta multis passionibꝰ et se ipā recipē in ꝑssionē multorz ṗnciorz
ſm suū modū et nāꝫ ṗncipij etiaꝫ fili pōt in se m̄ltas passiōes recipē. Que uō
passiones concurrūt ad esse unū ens tale compōituꝫ ex multis accionibꝰ et passionibus
ex quorz unitatibꝰ oritur una utilitas simplex cōposita ex mā et forma. Ista eīꝫ mā
quadrupliciter consideratur in hac arte. ṗria eīꝫ mā ē passibilitas uniꝰcuiqꝫ ṗncipij

in actione aliorū p̄ncipiorū. Secūda mā ē id ens a quo mēſtruū ē reſolutū trait q̄ ē uinū
Tercia mā ē metallū ſiue metalla q̄ ſt̄ mā lapidis. Quarta mā ſt̄ uegetabilia q̄ mēſtru
um acuunt. Poſitū ē aūt iſtud p̄ncīm in hac arte ad finē ut cognoſcat̄ materia cū q
bus et ex quibus nr̄m componat̄ magiſteriū et ut quelibȝ mā ſub ſua rōne ſit cog
ta et manifeſta

MEnſtruū ē liquor uegetabilis cū quo diſſoluit̄ uł aliť mēſtruū ē aqua ardēs et rec
tificata et acuta cū uegetabilib' cū qua fit metallorū diſſolucio nālis uł mēſtru
uȝ et qnta eſſentia qualificata a uino orta uł mēſtruū ē liqr̄ mercurij exiſtēs ī
quocūqȝ metallo reſolubilis p qd mēſtruū reſolutiuū deducit̄ ad ſenſuȝ. Iterū mercu
rius menſtruū ē ar. ui. exiſtenſ in quacūqȝ re elementata. Et fili mēſtruū ē liquor in
quo cōſuat̄ ſpūs indiuidui. Et fili omēs iſte diffinitōnes illi competūt uno mō ſpeci
aliter prout diuidit gnā a ſpecieb'. Alio mō gnālit fili ſm diffinitiones iā dictas
menſtruū eſt in minerabilib' et uegetabilib'. menſtruū q ē in uegetabilib' ē liquor cū
quo diſſoluūt metalla et mēſtruū q ē in mineralib' diſſoluit̄ a uegetabili. Primū dr̄
aqua ardēs acuta. Secūdū dr̄ argentū uiuū de eſſentia metallorū et ex iſtis qppe duo
bus tamqȝ de mā componit̄ lapis qȝ uis tā phicus qȝ p̄cioſus et fili mēſtruū uegetabi
le hr̄ nāȝ ſic mulieris mēſtruū ex eo q inuenit ei euenit menſtruū minerale p diſſolu
cionem et componit artificialit ſic nā uult ex quo menſtruū uirtutē accipit trāſmu
tandi et deducit̄ in alia ſubtili mā intrīta ſimplicitate propinqua q in ictu oculi ge
nerat̄ metallū in metallo. Preterea a dicto menſtruo uegetabili ad dicto mēſtruo ue
getabili menſtruū minerale recepit diſſolucionē ſub conſuacione ſue ſpeciei et acci
pit poteſtatē generan̄ ſimile ſuis ptib': uł etiā accipit uirtutē ſic p̄cioſus lapiſ cuiuſqȝ
ſpeciei cū uirtus mineralis ſic cōmuē gen' lapidib' et metallis: et fili magnū ſecretū ē ī iſtis
menſtruis in tm̄ q ſi ignoraret̄ nichil pōt fieri in ope trāſmutacionis uł lapidifico. fili iſtd'
menſtruū dixerūt antiq q p̄ncīa nālia ignorauerīt aquā fortē comunē uulgareȝ factā ex
uitriolo et ſale nitro et uerū ē q aqua talis metalla diſſoluit ſed fili talis diſſolucio
nō ē ſub conſuacione ſpeciei mineralis quare talis liquor nō ē ſub conſideracione alki
miſtarū nāliuȝ. Iterū aliqui cognominauerūt mēſtruū aqua mercurij ulgr̄ facta p
ſe ſolā ex eo qm̄ metalla diſſoluit et plas tñ fili iſtud mēſtruū nō ē de cōſideracione
lapidiſ phorȝ: ideo de p̄nti nō curam' eiuſ ſolucionē reuelare et qr p̄nti mēſtruo earȝ diſ
ſolucio fit ut dictū ē in p̄mo libro poſt canone .xLiiij. q tractat de metallorū diſſolu
cione. Et fili iſta diſſolutio dr̄ gnālis diſſolutō.

MIxtio ē coniunctio liquorū alias reſ fixantiū induratiū cōgelātiuȝ et elorȝ fixabili
uȝ et indurabiliū congelabiliū et fili elementa nr̄i corporis nō ſt̄ nī liquores ī ſili
tudine aq̄ a metallis extracte et qr iſta diſtīctio ē gnālis et ad lapides p̄cioſos et
phicos et nō eſt bene qī reſuata p̄dictaȝ diffinitōneȝ cōpoſitio illorȝ ī ſpeciali ideo difi
nicionē hui' p̄ncipij ī ſpecie deſignamus qm̄ fili mi diuiſa ē eorȝ cōpoſitio pp cōbinaci
onē p̄ncīorȝ q fit ſm diuiſas eorȝ nās unde p̄uſ ipm̄ diffinim'. Mixtio ē cōpoſitio elorȝ
fixantiū et fixabiliū. iſta diffinitio fili cōpetit lapidib' fixicis / ex qua clare patet q ī lapi
de phico conſiderat̄ diuiſio elorȝ in ſpecie quorȝ duo ſt̄ fixātiā alia fixabilia ut p p̄rati
cā demonſtrabim' ſatis diffuſe. Iterū fili mi aliť diffinit̄ diſſolucio ſm aliā manerīē opā
di. Mixtio ē eīȝ duarȝ aquarȝ coniūctio uni' fixantis indurātis congelantis et alterius
fixabilis indurabilis congelabilis: iſta qppe diffinitio competit lapidib' p̄cioſis q cōponūt̄

ex duabuſ aquiſ ſine omniū elemētorū diuiſione quare filiū demoſtrat q lapiſ philoſophalis ex ſub
tiliori mā habet fieri uel eſſe compoſitus quā lapideſ p̄cioſi Ideo in lapide philoſophico conſide
ratur elemētorū diuiſio et nō in alterū compōitione eo qr alterū gnāt metalla in metallis.
Et iſti nō generant q̄ q̄ notat uirtutē humanū corpuſ cōſeruantē. Nō aūt generātur
ī metallis ſimiliter ſuis ptib' ex quo reuelat q nō ſunt tā eminētes mē nec tā ſimpli
citati propinqua ſic lapis phicus ſiue philoſophicus. Quare nota iſtā differenciā
exiſtentē in compoſitione lapidis phiorū et p̄cioſorū fili in iſta pte iſtud poſuim' p̄n̄m
ut ſit inſtrumētū directū ad cognoſcendū mixtiones particulares hui' opis quaſ inda
gacio hui' artis facē pōt miſcendo aquaſ cū aqs et limū cū limo. etiā de alijs rebuſ
ſimilib' iſtiſ. Eſt aūt ſciencia hui' p̄ncipij ualde utilis ex eo q p ipā hēt artiſtā co
gnitionē q lapideſ hn̄t ex ſingularib' compoīn ex eo qr alias iſtud p̄n̄m eſſet ſine ccu
ciati ī hac arte cū mixtio nec q eſſe niſi ubi ſunt plures eſſencie

Diſſolucio ē enſ exiſtenſ in nr̄o menſtruo cui' rōne mēſtruū corpora diſſoluit metallorū
uel quolib; aliud corpus elementatū ex qua quippe diuiſione cognoſcit q nichil alid
corpus pōt diſſoluē niſi in iſto p̄ncipio incipiente q oportet ēē ps illiuſ ut totū cū
illa pte faciat inſtrumētū ad faciendū opa ſcd̄m ſuā cōdictionē et nāz ptis ſic ſubſtācia
q̄ ſua bonitate q̄ ē una ps illi' facit opa bona ſic ſimiliter mēſtruū cū diſſolucioneq̄
ē ps illi' diſſoluit entia diſſolubilia et de alijs reb' ſimilib' iſtis et totis ptis ſuis.

Potencia ē rōne cui' poſſunt exiſtere p̄ncipia hui' artis h̄ q ſunt et agē h̄ q agūt
ſcd̄m ſpecificas illorū nās ē ergo potencia p̄ncipia ſubſtancialia ſubſtācijs gene
ralibus et ſpecificatis rōne cui' q̄lib; ſubſtancia ē et agit ſcd̄m ſuā nāz ſic au
rum in qd̄ eſt ſbā rōne potencie ſue ſpecifice agit et exiſtit etiā de alijs ſubſtācijs.
Preterea iſtd̄ p̄n̄m hēt qlib; indagator ueritatis cognitionē de potencijs rerū minera
lui et uegetabiliū in eis exiſtentib' in potentia et cognitionē quā de ſua met potēcia
q̄ poſſunt mouē dicta p̄n̄a ad finē unū hoc ē iſtius lapidis aut illi' in cognitionē q̄
hēt in ſingli rerū et mixtio illorū ad unū producendū rem q̄ potenciā unaz cōiunctio
nē hēant ex plurib' potencijs pluriū p̄ncipiorū mixtorū adinuicē finalit' p p̄n̄m
iſtud te potes regē in potencijs rerū actualiū et eorū q̄ ſt̄ in potēcia ī entib' elemētalib'
regendo te ipm cū potencijs p̄ncipiorū q̄ ſt̄ illorū actus et ſic de alijs

Alteracio ē p̄n̄m cui' propiuz competit alterare. Eſt alťacio enſ in p̄n̄is hui' artis cui'
rōne p̄ncipia ſcd̄m ſuas nās alterant ſubſtancias ſic mēſtruū q rōne hui' p̄ncipij
metallorū corpora alterat in aquā. Et aurū q alterat metalla in aurū et argētuz
in argentū dū ſunt reducta et alteratā in alkimiā et nā q̄ alterat unū calorē ī aliū
et unā uirtutē in aliā et unā q̄ntitatē in alia et unā qualitatē ī alia etiā de aliſ
reb' ſimilib' iſtis. Itē p iſtd̄ p̄n̄m hēbit quilib; indagator ueritatiſ cognitionē de plib' alte
racionib' tangendo dictas alteraciōes cū gn̄ali alteracione et nā illi' ī diferētijs et p̄n̄is.

Generatio ē id cui' forme tā antiq̄ q̄ noue in qb' cuiq; reb' gn̄alib'. Et ſic fili co
rupcio ē id p q corumpunt forē antiq̄ et p̄uatō et id q p̄uat utraſq; forās
et ſic fili in unoquoq; magiſterio lapidis ſt̄ neccīa iſta p̄n̄a gn̄alia qm̄ fili mi
ſi forme antiq̄ nō p̄uarent nec cōrūpārent nā p̄n̄orū ſenſualiū in ſe ipā manēt ſola
ſic auri in nā et argenti et mēſtrui et et ſeqret p̄uatio finiſ p̄n̄orū oīuz artiſ q̄ ē inco
ueniens. Eſt ergo neccē q forme auri et argēti p̄uent oīuz aliorū p̄ncipiorū ſenſua
lium et q indagator ueritatis faciat ī eis deueīre forās nouas et una forma cōm

et pu̇ata et in eſſe producat̃ magiſterui uſq; ad ultimũ fine in forma una noua poſita q
uõ finis ẽ in iſto lapide ẛm q· fit generatio et pu̇atio oĩuz p̄ncĩ oꝝ hoc aũt clare patet ĩ diffe
rentia mixtionis et combinationis p̄ncipiorũ hui⁹ artis ad finẽ q̄ſituz et ut etiã diximꝰ
in p̄mo libro in canone de compoſitione lapidis in generali · Et fili poſuimꝰ iſtud p̄ncĩm in
hac arte ad denotandũ q· iſtud ẽ in ip̃a neccĩuz cũ alijs duobꝰ p̄ncipijs ĩmediate ſeq̄ntibꝰ.

K Colores et p̄ncipiũ iõne cuiꝰ p̄ncĩa g̃nabilia et corruptibilia ẛt uiſibilia colorata ẽ color
g̃nabilia ſunt uiſibilia · Et q̄r fili min̄ in nr̃o ope magno p ſenſũz intell̄s cognoſcit p ſen
ſum ẽ neccĩuz iſtud p̄ncĩm in hac arte cũ p colores indicent̃ finis p̄ncĩoꝝ in lapidibꝰ ut
p rubeum albũ et nigrũ et etiã p alios colores quã plurimos qui corrũpunt̃ et ueniũt
in eẽ ut q; in eoꝝ compoĩtione cũ nullus inq̄ſitor ueritatis caret niſi de dictis tribꝰ in q̄bꝰ
ponat triangulum rubeũ · Quia fili p̄mus color ẽ niger et aparet in p̄mo lapide hoc eſt
in mixtione aquarũ ſeu elementorũ aereoꝝ et el̄toꝝ terreſtrioꝝ et iſte color dicit̃ p̄mꝰ
Alius color albus et apparet in p̄ma decoctione aeris et ignis celeſtis id eſt ſol et iſte color
dicit̃ mediũ ex eo q· lapis tũc eſt in medio pfectionis ſue Alius color ẽ rubeꝰ et apparet
in ẛa decoctione q fit cũ igne comuni in tripede archanorũ · et iſte color dicit̃ finis q̄a
in fine magiſterij apparet et fili iſtud rubeũ color p̄bibatũ ſolũ competit opi ph̄ico maio
ri et in alijs opibus particularibꝰ q̄ fiunt̃ in latitudine · Nõ eñ opus lapidũ p̄cioſoꝝ q̄r
in eis apparet colorũ multitudo q· põt uidere / q nõ colores adicto regim̃ie diſcrepãt ut appa
ret in mixtione aquaꝝ aereaꝝ et terreſtriũ in compoſitione lapiduz p̄cioſorũ et miſtione
elem̃toꝝ cũ terra foliata et elementorũ cũ elemẽtis etiã de alijs rebus ſimilibꝰ iſtis q̄ uidẽ
poteris in compoſitione illoꝝ in latitudine magiſterij ſi cũ ſolicitacione q̄rire uolueris in
practicando · Et fili iſti colores ſunt media directiua ad finẽ q̄ſitũ pp q· ultimꝰ color
in fine terminacionis qui ẽ mediũ directiuũ p q· cognoſcit̃ terminatio iſtius lapidis cũ
illius ſicut lucioſius color q ſignificat finẽ et terminacionẽ in pluribꝰ et color lucidus q
ẽ finis terminacionis carbunculi et uiridis ſmeragdi etiã de alijs coloribꝰ alioꝝ colorũ
lapidũ tã p̄cioſorũ q̄; philoſophorũ et fili poſuimꝰ iſtud p̄ncĩm in hac arte ad finẽ ut ueri
tatis inq̄ſitores ſint ſoliciti et ſapientes in colorũ apparentia et ut ſciat ſe regẽ ẛm p̄mũ
mediũ et finis cognitionẽ · q̄ cognitio h̄etur p colores iã dictos

L Digeſtio ẽ p̄ncipiũ p̄mũ cui cõpetit digerẽ · Fili ẛm iſtã difinitionẽ demoſtrat̃ q· digeſtio
ẽ uniũ mediuz p q· colligunt̃ p̄ncipia q̄ in alijs compoĩtionibꝰ lapidis ex quo patet
q· lapides de potentia ad actũ ſiue in actu deuenire ẽ gᵒ p̄ncĩm in hac arte neccĩuz
ut ſequat̃ finis q· querimꝰ et fili iſtud p̄ncĩm cõſeq̄t̃ attractio q̄ ẛt p̄ncipia g̃nalia in en
tibus n̄alibꝰ ſic patet in digeſtionibꝰ aquarũ terreſtriũ et aereaꝝ q̄r ſemp attractio influẽ
tiaꝝ corporũ ſup celeſtiũ et eoꝝ retencio et digeſtione uniꝰ p̄ncipij cũ altero ĩ attractio
ne illius et retentione illiꝰ ſimilitudinis etiã in nr̃o ope ũl in quocũq; alio n̄ali ſeq̄t̃
iõ rote g̃nacioni et rote corruptionis p digeſtionẽ et attractionẽ et retencionẽ · Poſitũ eſt
iſtud p̄ncipiũ in hac arte ut p illud q· ẽ g̃nale cognoſcat̃ digeſtiões ſpeciales q̄ fiunt et
artificialiter tangendo dictas digeſtiones cũ triangulo uiridi in compoĩtione iſtius la
pidis aut illius

M Perfectũ eni eſt lapis ph̄icus nõ multiplicatꝰ nec quantitatiue nec uirtualit̃ et fili
iſtud p̄ncĩm ẛm ſuã declaracionẽ dicit ideo hic de ip̃o plus dicẽ nõ curamus.

N Fermentacio ẽ id iõne cuiꝰ fuerit fermẽta ſimplicia et compoſita et fermẽtuz ſimplex
ẽ cũ nichil admiſcet̃ et fermentũ compoĩtuz ẽ q̄dda reſultatũ ex coniunctione duoꝝ

elementorũ ul' triũ ul' quatuor et fili neccẽiũ ẽ cognoſcẽ iſta fermẽta q̃ dicũt fermẽta
lapidis ſine ei' cognitionẽ michil boni põt fieri in magiſterio uni' artis utilis ẽ ſciẽ
cia hui' p̃ncipij in hac arte qr p ipm̃ deuenerũt phi in cognitione fermentorũ q̃ dicta
fuerũt p ipõs phõs gumẽ phales q̃ poſtea in lapides conũtũt ul' p̃ciosos.

SEparacio ẽ p̃ncipiũ cui competit ſeparare prope. Sic ſeparacio ẽ finis qd q̃ñ qr
ſeparamus mundũ ab inmundo ſubtile a groſſo rarũ a ſpiſſo et qr iſta nõ poſſunt
fieri ſine ſeparatione. Eſt iſtud p̃ncipium in hac arte neccẽiũ in utroqʒ magiſterio et in
ei' compoſitione abſqʒ cui' nã ul' boni in hac arte põt fieri

OPeracio ẽ id ĩõne cui' p̃ncipia uni' artis et quodlʒ ens nãle opat̃ ſm ſuas p p̃as nãs
ẽ operacio ut ſint obiecta extrinſica deducta ad unũ finẽ q finis cũ ptib' ſuis et ſi
militudine p̃mor et opõne illor reſultat in unitate tñſmittit ſimilitudiẽʒ ex ſe
ul' in metallis aut in aĩalib' qr conuenit artiſta ſciencie opõneʒ probaʒ uni cuiqʒ p̃nci
pij ſic opõneʒ menſtrui auri et argenti et alior p̃ncipiorum quas opõnes ſi ignorauerunt nil
cuenit de potencia in actũ et iſtas in poteſtas inſurgit ex ignorãtia et falſa obiectione
artiſtarum

VEnenũ tñſformãs ẽ lapis q tñſmutat antiquas rer nãliũ ĩ eis ẽẽntiales ĩ potencia ĩ uir
tutes actuales et antiquas ponit. Itẽ lapis q dicit̃ tñſformãs. benenũ ſic diffini
t̃. benenũ tñſformãs ẽ lapis artificiat' ex metallis q̃ ſic agit in illis ſic fel leonis par
di in aĩalib' et uiſus baſaliſci et eciã fulgur in fuſione metallor. Itẽ uenenũ tñſformãs ẽ
lapis compoſitus p artificiũ q̃ uirtutes tñſmutat in aĩalib' et ipẽ in eis conſuet. Fili iſte
tres mutaciones competũt huic nomi uenenũ tñſformãs nr̃e ſcientie. Et ſa cõpetit
lapidi phor in ſpũali et explicite. Et tercia competit lapidibus p̃ciosis ita expli
cite. Sed fili omẽs iſte diffinitiones competũt unicuiqʒ lapidi in generali. Itẽ fili in
põt ſimiliter dari alia diffinitio q̃ magis magiſterio pratice uidet̃ congruentior. be
nenũ tñſformãs ẽ lapis compõitus ex p̃ma metallorũ nã p artificiũ humanũ non
mltiplicat' uirtualit' ul' q̃ntificatiue ul' utroqʒ mõ ex quaqdeʒ diffinitione. Nota fili
q lapis phicus tripliciter multiplicat̃ primo mõ fit p reiteracionẽ rote corruptiois
ad p̃mũ hoc ẽ corrumpendo lapidẽ p deſſolutionẽ et putrefactionẽ et p elemẽtor
diuiſionẽ et p rotã generacionis hoc ẽ p elementorũ cõiunctionẽ et in humanacio
ne in aere ul' in terra et appñſionẽ et retentionẽ curſuʒ ſup celeſtiũ in elemẽtorũ ma
terijs ſi ẽ ad opus mai' et p decoctionis aẽis et ignis cõis. Et ſi ad altera opa pti
cularuĩ p coniunctionẽ elemẽtor cũ terra foliata et decoctione ignis comunis in hu
macione fimi. Itẽ multiplicatio in q̃ntitate fit p ad mixtionẽ mediane in triſolo
cũ argento uiuo ulgi. qd qdeʒ argentũ uiuũ p admixtionẽ lapidis conũtit̃ in pul
uerem rubeũ ul' nigrũ et iterato q mutat̃ de iſto puluẽ ar. ui. ſup alid ar. ui. et
iterato conũtit̃ in puluerẽ et ſic facies reiteraciones pulueris ar. ui. ſup aliud ar.
uiuũ donec ar. ui. nõ conũtit̃ in pulueʒ ſed q maneat conũſuʒ in metallũ pfectũ
et hoc fit fili qr fortitudo mediane tẽpata ẽ cũ addicione ar. ui. Et pondera lapi
dis phor ad multiplicacionẽ q̃ntitatis cũ p te ipm̃ cognoſcẽ põtes mittendo unũ põ
dus poſt aliud ſʒ nos in p̃ma examinacione unũ pondus lapidis ſup mille mixiʒ
ar. ui. q conũſum fuit in puluerem rubeũ / et de iſto puluere miſſim' ſup mille alti
ar. ui. aliud pondus et conũſuʒ fuit in puluerẽ et de iſto ſecũdo puluẽ miſim'
unũ pondus ſup alia mille ar. ui. et conuerſa ſunt in puluerẽ et ſic fecim' uſqʒ

ia centū multiplicatione etiā ꝉ hēs centū pondera ex quo pondere quorū centū millia
pondera quīquaginta milia pondera unū pondus alioꝝ ſit poteſtate centū millia uniꝰ
cuiuſqꝫ metalli imꝑfecta in metallū ꝑfectū Alia uō quīquaginta millia tu exprobare po
tes qr nō ſūt tā fortia in opatione et qn̄tuꝫ cuiqꝫ mile apropinquat᷑ ad centū multipli
cationes tanto minꝰ ſunt fortia in conuerſione metalloꝝ hoc ē qꝫ tanta pondera nobis
poſſunt mutare in metallū ꝑfectū Itē utraqꝫ multiplicatio fit ſimul ſi ex mediana
multiplicata in qn̄titate dux eris ad dictas duas rotas ad finē terminacionis tūc plꝰ
multiplicat᷑ in uirtute pp maꝫ q̄ ad tātaꝫ ſubtilitatē ducat᷑ ex quo ſp̄us exiſtēs inta
li m̄a multiplicat ſimilitudinē ſuā ſic ſimplicitas ignis exiſtente in aīalibꝰ rōne cuiꝰ
ſuffocat᷑ color n̄alis uniꝰcuiuſqꝫ aīalis ſicut lux ignis q ꝑ lucē ſolis extinguit᷑ Itē qꝑꝑe
multiplicationes omēs latitudinis opis competit in gn̄ali ſꝫ nō in tanta qn̄titate ſic
maiꝰ opus qꝫ dr̄ ꝑ ph̄os opus legale ſed omē opus latitudinis concordat in hoc ſm
maiꝰ et minus Fili utilis ſciencia huiꝰ ꝑncipij et multū conuenit in arte ad ſcien
dum multiplicationes lapidū ph̄oꝝ ut euitet᷑ labor et fatiga in praticando

Explicit pars ꝑma libri tercij

Sequitur pratica arboris fondamentalis

Diximus de pratica ꝑma pte q̄ eſt theorica et de diffinicionibꝰ ꝑncipioꝝ figure
fondamentalis et arboris ph̄alis. Nūc dicendū ē de pratica fondam̄talis
in qua potes uidē quō combinant᷑ ſua ꝑncipia ad execuſationē operis et ꝑmo
ſic

IN criſti nomīe yhū Cuiuſcūqꝫ corpora imꝑfecta recipe calcē factā ꝑ moduꝫ
canonis ꝑmi libri q tractat de corporibꝰ calcinacione et pone in ampula cū
collo longo et ſup pone de menſtruo alkimiſtaꝝ ī qn̄titate duoꝝ ul̄ triuum
digitorum et pone receptoriū ſup cinēs ſm modū canonis ꝑmi libri qui
tractat᷑ de aquaꝝ diſſolutione quantū ad redigendū corpora in aquā poſt
hec extrahe de cineribus et pone in fimo eq ꝑ duos dies n̄ales ut meliꝰ digerat᷑
m̄a et ſubtile ſepet᷑ a groſſitate ſua tranſacto termino ampulā extrahe et uide
bis limoſitatē metalli ad modū cuiuſdaꝫ tele inclina ampulā tuā paulatiꝫ trahe
quod feces minime turbent᷑ etiā deſtilla aquā illā in qua ē limoſitas metalli
diſſoluta ꝑ filtrū in uaſe altero uitreo Et ſup feces q̄ remanſerūt mittat᷑
aq ul̄ menſtrui et ponat᷑ ſup cinēs ꝑ viij· dies horas continuas et in his viij hōis
completis extrahe limoſitatē ut ꝑus ꝑ diſtillacionē feltricā donec totū metallū ſit
conuerſum in limoſitatē et terra ſine ualore mānſit in fondo uaſis ſine ſtrepitu qꝫ
uidē poteris ſi ex illa modicū acceperis et poſueris ſup laminā ignitā et nō fumā
uerit et tūc ſua bene tuos liquores in uaſe in quo ſtant tali

Exuberatio terre cū mēſtruo q̄ dr̄ ſblimacio ſblimatio t̄re et diuidit᷑ ſic groſſitꝫ a ſb

CVm dictas limoſitates a terra extraxeris et ſignū ꝑdictū aſecutū fueris tūc ex
trahe m̄aꝫ tuā ab ampulla cū aliquātulū de ꝑdicta aqua alias exire non
poteſt et pone de ſup alembicū et m̄a deſiccet᷑ qua deſiccata pone ſup terram
de mēſtruo rectificato ad pondus terre et dimitte ſtare in humanacōē fimi ꝑ unā diē
n̄aleꝫ et iterū ſup pone caput allēbicū et diſtilla in igne ſcdi gradus tūc reiterabis
in humanationes et diſtillaciones donec tota terra ul̄ qlitas t̄ranſeat cū aqua ul̄ mēſtruo

p alembicū et ſeruabis omēs aquarū diſtillaciones in uno uaſe ad ptem.
De diuiſione menſtrui a qnta eſſenna metalli
His quippe paratis ſiue pactis recipe uas in qua ſunt omēſ liqfactiones et ſup
pone alembicū et diſtilla menſtruū p ignē pmi gradus donec uidebis mām ī
fondo uaſis ad modū cere fuſe et tūc dimitte infrigidari.
De ſublimacione ar. ui. exuberati
Completa iſta exuberacione tu mitte de menſtruo ſupdicto ad qntitatē terre q
ſtat in uaſe ad modū cere fuſe et pone ad humanandū et ad nutriendū ī ca
lore fimi ul' in igne pmi gradus p viij. dies poſt hc pone deſup alembicum
et diſtilla in aquā illā ul' menſtruū cum igne ſi gradus recipiendo illd' cū maxīo
moderamine et ſup terrā reitera tm̄ de menſtruo ſicut pus et in huma in fimo ul
in balneo et deſtilla et tūc reiterabis ībibicionē diſſoluciones donec terra bibeūt de
mēſtruo .xxx. ul' xl. oncias ſi terra fuerit una libra q ſire poteris ſi in una am
pulla poſueris vi. ul' vij. libraſ menſtrui p illd' q defecerit in diſtillando ul' fili q
certus erit tibi ſi modicū de terra bene deſiccata poſueris ſup laminā ignitā et
fumauerit tūc ē ſi nō fumauerit ad huc intelligendū q nō biberit pondus pdictū.
Poſtquā cū ſecutus fueris ſignū pdictū et terra bene deſiccaueris cohopias uas ī
quo ē iſta terra ſiue pdicta cū cooptorio rotūdo et pone ipz uas ī igne tercij gdus
et aſcendet mā tua in culmīe uaſis et ad latera: et dū ſublimata fueīt hoc dr ex
altū in ſale mirabili q phi clamāt ſulfur nē de quo ſatis dixim' ī clauſula teſta
mēti qd al dicit uade meū de nūo phor in capitulo q incipit Partus uō terre et q
fit p nimiā ſublimacionē in uentre p totū capitulū: et fili hec ē terra ī q ſt oīa ele
menta opiſ maioriſ et minoris ſi talis terra ē auri ul' argenti. Si uō nō uocat p
ma metallorū mā q happetitū ht ad iſtā formā ul' ad aliā ſiue ad illā. Tūc fili mi
ſi uolueris pluſ procedē p latitudinē opiſ intende unā bracaz arbois et icera iſtā
cum igne auri aerificato ul' cū igne aerificato fili igniſ aerificat' cū miſcet' cū aere p
certū ponduſ et humanat' et diſtillat' ul' rectificat' ſiml' ul' ſinglit' et poſtea miſcet'
et in humanāt' hoc ē p mixtionē ponderū in fimo eq p xl. dies et tūc fiat inceratio
ſup carbones ignitos in alb gutta poſt guttā terra pus bene pulueriçata donec
uideas q ē in ſimilitudīe mellis tūc dimitte qeſcē /et mitte unū pondus ſup centū
metalli cui' fuerit terra incerata et erit aurū ul' argētuz ſic de minera. Similiter
facias de ar. ui. ulgi ſi unū ponduſ ſup centū poſueris et ſic feciſti de terra duorz
ul' triū ul' quatuor in ſimul ſi miſceant' et incerant'. Fili omē opuſ q reſpicit ince
racionē dicit' minuſ qr ſup miōra pondera metallorū faciūt tñſmutacionē ſuam
**De modo qualiter diuidunt' elemīta metallorū ad ptē ut ipa poſſis hēre ad u
triumqz magiſterium et ad omē opus latitudis magiſterij.**
Elementorū uō diuiſio fit mō triplici. pmo mō q diuidat' a terra abſqz q cōutā
tur ī ſulfur nē et iſte ē modus ēt ē magis ſubtilis et melior ſed tardioris mot'
Accipias igit' qītaiqz iſtarz terrarz et mitte deſup de mēſtruo q natet deſup iiij di
gitos et pone ad in humādū in calore fimi p vi. dies nāles poſt exhe et uidebiſ mē
ſtruū tuū in colore crocei ſi terra fuerit aurea et ſi fuerit argētea eīt ī colore uīdi ſb
nigro. pone ig ſup ampulā caput alēbici et diſtilla aquā cū igne pmi gdus donec
terra cōuītat' in puluēz et dimitte infrigidaī et ſup terrā pone tm̄ de mēſtruo ſic pus

et coopi uas et pone in fimo p meſez cũ dimedio ad putrefaciendũ quo finito extrahe uas
tuũ et diſtilla aquã cũ igne pmi gradus. Iterũ ſuper feces reitera tm̃ de mẽſtruo et pone
ad calorẽ fimi p .x. dies ñales quib9 finitis extrahe ampulã ul' cucurbitã q̃r p eadẽ intel
ligit' et ſup pone caput alembici et pone ad diſtillandũ in igne ſi gradus et exibit aqua
et aer ſimul cũ ea et continuet' diſtillatio donec terra ſicca fuerit. et pone aquã illã ad
ptẽ. Iterũ ſup feces ponat' tm̃ de menſtruo ſic pus et in fimi calorẽ p alios .x. dies ña
les qb9 finitis pone ſup ampulã caput alẽbici et diſtilla in aquã in igne terij g̃dus et
diſtillabit aqua ſimul cum igne et pone ad ptẽ. nuc fili ſunt elta corpis p ſe diuiſa
ad ptem q̃r ex una pte habes aerem et aquaꝫ: ex altera aquã et terraꝫ et ex a terra
aquã et ignẽ. Et fit ergo diuiſio aque ab aere et ab igne iſto mõ. Accipe cucurbitas ĩ
qb9 ſit ſil' unicuiqꝫ collocata caput ſuũ et pone ad diſtillandũ in igne pmi gradus et
exibit aquã q̃lib3 iſtorũ in ſua cucurbita aqua pdicta aq̃lib3 iſtorũ ĩ ſua cucurbita
diſtillat ad moꝫ aq̃ q̃ p illũ calorẽ aſcendẽ non poſſunt. Et fili cũ iſtis elemtis ante
rectificationẽ illoꝝ poteſ terrã q̃ꝫ pus diximꝰ incerare mittendo unã ptẽ aeris et .x.
ignis in albo in rubeo unã aeris et .xx. ignis et pone ad humanãduꝫ p .xl. diebus
et tuc fiat ceratio quã pmiſſimꝰ q̃ ſi fiat cũ elementis rectificatis erit qꝫ pfectius ĩ no
bilitate trãſmutandi. Fitqꝫ aliter diuiſio ignis a terra cũ aere ſupponendo illũ ſic
aqua feciſti ſimil' igne: ſed deſtillatio debet fieri cũ igne ſi g̃dus. Fili aer et ignis huiꝰ
magiſterij non ſt̃ niſi liquores in ſimilitudine aq̃ clariſſime atqꝫ reſplendiſſime q
uõ liquores cognoſcũt' p gradus iſtius caloris aut illiꝰ

Diximus de pratica fondamẽtalis figẽ in qua continet' pncipiũ doctrine et fonda
mentum tocius latitudinis magiſterij. Nuc dicendũ eſt de pratica arbois
phalis tamqꝫ de fine magiſterij

Pratica arboris phalis. Et maior et ſecunda.

Rectificatio quidem eltoꝝ ad ptẽ diuiſorũ et in regali ope ẽ neccia pp ſpũm ſb
tiliſſimũ quo indigemꝰ in ſubtiliſſima mã ad penetrandũ ĩ corpibꝰ metallo
rũ ſic uiſus baſaliſci in aĩalibꝰ. Capias igit' fili in xpi noĩe ignẽ et diſtilla to
tum ipm totiens p ignẽ factũ p curſũ terci g̃dus donec uoluĩt plus deſtillaẽ.
tuc ſimilit' de aere in diſtillacione ignis ſi g̃dus reiterando ſemp id q' diſtillauerit
ſup feces ſuas et dũ uideris q' nichil aliud modicũ aſcenderit ſcias iſta duo elemta
rectificata et apta ad totã opis latitudinẽ tã a ptic'laria q̃ꝫ quã ad opus regale. fi
li iſtas rectificationes elemẽtorũ inuenies p uiã extenſoriã ſiue extenſiorã in uade
mecũ de nuõ phoꝝ in capitulo q' incipit. Cũ aũt mercurĩꝰ diminutꝰ fuerit a corpoĩ
bꝰ p iã dicta: ſolucionẽ. Sed fili totũ illud capitulũ ſm indiges ſciencia rei hic elu
cidat' in breuiori diſcurſu et ideo ſi ipm nõ habueris nõ erit tibi curandũ. Itẽ depura
tio qppe terre fit p modũ q' tibi diximꝰ pus uſqꝫ quo conũtat' in ſulphur nẽ: poſt hꝰ ac
cipe uõ de quinta eſſentia uini q' dicit' menſtruũ celicũ in tanta q̃ntitate ſic ſulfur
nẽ et pone ad humanãduꝫ p .xx. dies in fimo equino qbꝰ finitis pone ſup ampullã
caput allembici et diſtilla menſtruũ p ignẽ pmi gradus donec uideris q' terra manẽt
ſic oleuꝫ et fili dimitte in frigidari et ſup hꝰ quieſce.

De modo qualiter fit limus ul' fiunt limi deſerti ex elementis corporũ

Limi deſerti ſunt uapores ortis a duobus elemẽtis coniuncti ſimul .ſ. ignis et aeris l'
aeris et aq̃ facte ex ſulfur nẽ q' dr̃ a phis terra foliata : unde fili mi ad cõponendu
dictos limos facies ſic q' tu accipias .x. ptes aque facte ex ſulfure nẽ cũ mẽſtruo
celico ut ſup̃ diximꝰ et unã ptẽ q̃ ſit equalis uniꝰ illiꝰ decẽ de aere et miſce ſimł et pone
ad humanandũ p tres dies. Itẽ accipe .xx. ptes ignis et unã aeris et miſce ſimł et pone
cum ſimilit' ad humanandũ in fimo p alios tres dies qbꝰ trãſactis pone caput alẽbici
ſup utrãq; ampulã ignis et aeris et pone ad diſtillandũ igne tercij gdus et ampula aeris
et aq̃ extracte a terra in igne pⁱ gdus et diſtilla aquã q̃ dicit' limꝰ deſertus in utroq;
receptorio et poſtq̃ nichil diſtillauerit dimitte infrigidari. Fili tu hẽs hic lapidẽ phor
diuiſum in ptes duas q̃ ſunt due aque quar una fixat et indurat congelat. Alia uõ
fixat' indurat' et congellat'. Fili iſtos limos facẽ poteris ſimiliter abſq; eo q' elta rectifi-
centur ſed intereſt q' limi rectificent' et fixent' ſic̃ diximꝰ ſup̃ de eltis. Quippe iſti limi
dicunt' ſulfur et argentũ uiuũ. Limus fili dicit' q' ortus ẽ ab aere et tereſti aque. Sul
fur q' congelat indurat fixat. Aliter limꝰ dicit' argentũ uiuũ q' cõgelat' induratur
fixatur. Et in iſto notet qlibꝫ inqſitor ueritatis q' ſulphur ẽ arg. ui. de alkimiſtar cõſide-
ratione nõ ẽ ſulphur et argentũ uiuũ ulgi ſm q' ignorantes putãt. Ĥitis itaq; tuis limis
claude ampullã cũ maſtice ul' clibano calido cũ aluta ſup et pone ampullã limi aque
facte ex ſulfure nẽ in quodã orto ſubtus terra p uniꝰ cubiti q̃ntitatẽ et cooperiat' undiq;
paſſiꝫ cũ terra taliter q' nõ frangat' ampullã et ſup os ãpulle ponat' aliqua res taliter
q' lapis nõ accedat. Iterũ aliter limus q factus ẽ ex igne et aere pone ĩ ampullã ſuſpẽ
ſã in aere ul' in ethẽ talit' q' nullus lapis poſſit accedẽ : et fili q̃libꝫ iſtar ampullar dimit
tat' in loco ſuo p ãnuꝫ cum dimedio ſiue aũt ſufficit tibi unꝰ ãnus integer. quo finito fa
cies molles tuos ex cera alba ut dictũ fuit in canone p̃mi libri q tractat de cõpoſitione
oĩuꝫ lapidum in generali et tũc diſcooperies ubi ẽ limꝰ quã ſepeliſti in terrã et mitte mol
les tuos intus q̃ implebunt' aere inuiſibili aque terreſtis et dũ molles intus fuerit ĩſup
limũ natãs ſtatim cooperies uas tuũ cũ ſuo cooptorio et dimitte ſic ſtare p quartã ptem
hore uniꝰ. Qua trãſacta api uas qa in iſto tempore impgant' molles uapore fixatiuo cõ-
gellatiuo et induratiuo q aſcendit et ingrediet' molles inuiſibiliter. et extrahe mollem
unã et imple eam limo ethereo et mitte ubi p̃us erat et dimitte ibi ſtare uidelꝫ ĩ limo
terreo et ſic fac de omĩbꝰ alijs mollibꝰ unã poſt aliã donec omẽs ſint plene limo ethereo
et fili oẽs tuas molles extrahes cũ forpicibus aureis ũl argẽteis et caueas q' nõ ſint altiꝰ
metalli. hactenꝰ implectis mollibꝰ ſtatĩ coopi uas cũ ſuo coopclõ : et dimitte ſic ſtare p quitaꝫ
ptẽ uniꝰ hore : p qd̃ qdẽ tempꝰ limꝰ etherẽꝰ congelabit' fixabit' indurabit' et fit q̃ĩ gũmaꝫ.
Et fili ſciaſ q' cũ aere limi terreſtris cõgelãs ar. ui. ulgi ĩ aurũ ul' argẽtuꝫ tã bonũ ſic̃ demi
nera cũ oĩbꝰ ſuis uirtutibꝰ dũ q; compleuerĩs tẽpus iã dictũ aqua etherea erĩt congelata
in ſpiſſitudine gũme. has uõ gũmas cognominauerũt phi elixir q' ſonat lapis impfec-
tus hoc ẽ lapis non induratꝰ: tu qppe cũ mollibꝰ tuis girabis ĩmolles a ſupiꝰ ad inferiꝰ
talit' q' limꝰ atherꝰ q conuiſus in gũmas tangat ſupfaciẽ aq̃ indurantis et dimitte ſta
re p tres dies ad ſoleꝫ uaſe ſtatiꝫ coopto et finito tẽpore extrahe molles tuos ex̃ uas et
dimitte deſiccare p ſpaciũ uniꝰ aue maria et uniꝰ credo ĩ deũ : quo ſpacio trãſacto ex̃he la
pides tuos extra cerã q̃ erũt in colore nigro ſicut granũ malegranti. Tũc fili tu hẽs p̃
cium cui nullꝰ mũdi theſaurus adequat' et minera q̃; tibi et filijs ueritatis p̃para
uit mediante natura.

Sequit᷑ pͥma decoctio lapidis q̄ fit cū calore ignis celeſtis h̄ e cū calore ſolis ./

Fili iſta decoctio ignis celeſtis fit dupliciter pͥma fit ſic q̄ tu accipias lapideſ tuos et pone illos in ampulla una accipien̄ illos cū dictis forpicib᷒ abſq̄ eo q̄ aliquo mō nō tā gas illos cū manu et coopi bene ampullā tuā cū alludel et pone illā ad ſolē ī eſtiuo p viij dieſ in loco ſecuro a lapidib᷒ et ibi fili fit decoctio pͥma cū qua lapides accedūt ad pfectū finē inqua decoctione appebit multitudo colorū accidētaliū īuentie nigre coloris iā dicti et finita iſta decoctione per dies iā dictos abſtrahe lapides tuos cū forpicib᷒ ab ampulla et poneſ illos in uaſe q̄ alkimiſti nūcupat appetitus cui᷒ forma appebit et claude fortit᷑ uas cū allude./ Seqt᷑ decoctio ſcā q̄ etiā fit cū calore ignis celeſtis.

Secunda decoctio taliter h̄t fieri q̄ tu accipias ampulā unā magnā de uitro tali ſic de uenetia maiorē et tenuiſſimā q̄ inuenire poſſis et imple illā aqua comuni et pone eā ad radiū ſolis ad hora terciaꝝ uſq̄ ad tres horas ante ſolis occaſū et in pte inferiori ū ē magna caliditas ſolis q̄ tñſit p ampullā ponat᷑ uas optentiū et ſtet ibi in calore illo uſq̄ ad temp᷒ iā dictū et fili oportet te ibi ſemp ſtare ut cū ſol gñū fecerit tu gireſ optentiū uas ad claritatē illi᷒ et ſic continuabis iſtā decoctionē p viij dies qb᷒ tranſactis ē finita ſecūda decoctio Seqt᷑ tercia decoctio q̄ fit cū igne.

Tercia decoctio q̄ fit cū igne comuni ē fili q̄ tu accipias uas ſupdictū ī quo ſt lapides et locabis illd᷒ inter pedes archanoꝝ in olla ſcā ubi ibi deſignatū exiſtit p figurā unā in pͥmo libro poſuim᷒ in loco ei᷒ et dabiſ ſibi ignē de lignis ſiccis continue p viij dies qb᷒ finitis dimitte infrigidari et traheſ lapideſ tuos et mltiplica illos ī quātitate aut ī ūtute uł in utroq̄ et tūc utere ad metallū pfectū. Multiplicationeſ fili tu facies ut ē deſigtū ē in declaratione ultimi pͥncipij arboris phalis ubi ſatis diffuſē tractauim᷒ de utraq̄ mltiplicatione Et ideo hic ſum᷒ de intencione pl᷒ de multiplicatione nō dicē ut euitem᷒ prolixitatē Et fili filium᷒ terre᷒ tantā h̄t uirtutē ut redigat mercuriū uiuū ūlgi ī metallū pfectū ſine adiutorio ignis comuniſ q̄ faciāt lapides ubi ſt ſpūs igneus fortificat᷒ in ſublimi et ſubtilimā partiſicū in uirtute cuſtodiuī ſup celeſtiū utere ergo fili iſto ope applican̄ ipm ad A B.Y contra V Ç. fili iſte littere ſt dicate demoſtratiua q̄ ſignat dignitatē ei᷒ cui ſit honor et glīa in ſcla ſecloꝝ Amen.

Diximus de utraq̄ pratica ſcdm quas fili poteſ hēre finē q̄ſitū. Nūc uō ſum᷒ de itencione ut dicamus de doctrina tabularū figure fondamītaliſ q̄ includit᷑ in ei᷒ pratica ad finē ut poſſis cū illis praticare ſine libro p ſignificationes lrāꝝ ī latitudine magiſterij Et Sequit᷑.

Figura iſta diuidit᷑ in ſex pteſ pͥncipaleſ et q̄libz iſtaꝝ diuidit᷑ ī tot pteſ q̄ ſt camerē Pͥma ps iſtius ptis pͥncipalis demoſtrat q̄ ſt corpora ubi ē mā et forā lapidis q̄ ſūt C S. T V. X Ç. Y Et ſcā ps iſti᷒ ptis demoſtrat eaꝝ calcinacionē Tercia ps demoſtrat eaꝝ diſſolutionē. Quarta ps demoſtrat euacuacionē mē a corpib᷒ ps quīta demoſtrat multiplicacionē et reiteraciones terre euacuate q̄ dr̄ ſpūs ſup terram ſuam ut meli᷒ terra euacuet᷑ a ſpū ſuo. Sed fili ī iſta mltiplicacione nō ē uis. ptis pͥma pͥ ptiſ incipit C S et finit C Y Scā incipit D S et finit D Y et Tercia incipit G S et finit G Y Et incipit ſexta H S et finit H I Itez pͥma ps ſcē ptis et finiſ pͥncipaliſ q̄ demoſtrāt S.T.V. X Ç.Y. hn̄t conūti in ſpūz p euacuacionē et ſcā demoſtrat q̄ ſpūz ī ar. ui. exuberantū et tercia ſuat q̄ poſt ar. ui. exubatū ī ſulfur nē p ſſūblimacionē. Et quarta ps ſuet

q̄ iſtud argentũ in exuberatũ ſtcu ſulfure nẽ eſt mã apta ad tinctura : et qnta ps fuet q̄
ex corporibus pfectis hẽt fieri oleũ q̄ ẽ limus. Prima ps iſti͛ ſe ptis incipit in camera .I. S. et
finit in camera .I. Y. et ſa incipit L. S. et finit L. Y. Tercia incipit M. S. et finit M. Y.
et quarta incipit N. S. et finit N. Y. Quinta incipit O. S. et finit O. Y. Itẽ pma ps ter
cie ptis pncipalis fuet q̄ metallorũ diſſolutio debet fieri cũ menſtruo de alkimiſtarũ diſſo=
lutione et non cũ aqua facta ex uitriolo et ſale nitro : etiã ſa ps fuet q̄ metallorũ euacua
tio hẽt fieri cũ dicto mẽſtruo neccio. Quarta ſimilit͛ Tercia ps fuet q̄ multiplicatio ſimilit͛
hẽt fieri cũ dicto menſtruo neccio. Quarta ſimilit͛ fuet q̄ corpora hẽt conũti cũ dicto mẽſtruo
p diſtillacionẽ. Prima ps pme ptis incipit in camera .D. F. S. et finit in D. F. Y. Sa incipt
ibi .D. G. S. et finit ibi D. G. Y. Tercia ps incipit ibi .D. H. S. et finit ibi D. H. Y. Quã
ta incipit ibi .D. I. S. et finit ibi D. I. Y. Item quarta ps pncipalis fuet conuſionẽ metal
lorum p totũ p pncipia hui͛ artis in generali. Pma ps incipit ibi S. T. et ultima Y. S.
Item qnta ps pncipalis eiuſ pme ptis fuet pmã conuerſionẽ metallorũ in ſulfur nẽ ex
eo qr ſt ſulfur nẽ. Prima ps hui͛ ptis incipit ibi D. L. S. et ultima D. L. Y. Itẽ ſa ps
hui͛ ptis fuet conuerſionẽ q̄ fit in argento uiuo exuberato. Prima ps hui͛ ptis incipit ibi
camera M. Q. S. et finit M. Q. Y. Iterũ tercia ps hui͛ ptis fuet q̄ ſulfur nẽ debet re
digi in diſſolucionem ad faciendũ tincturã. Prima ps incipit in camera H. I. F. S. et fi
nit ibi H. F. Y. Iterũ ſexta ps hui͛ figure que ultima ẽ fuet q̄ ſulfur nẽ diuidi debet
p elementa ſm doctrinã ſupiorẽ et ſa ps hui͛ ptis fuet q̄ ceratio et finis opiſ fieri debz
cum elemẽtiſ et eorũ mixtione cũ ſulfur nẽ uni͛cuiqz metalli imperfecti uſqz conũtat in lapi
dem phiãm de latitudine opis. Prima ps hui͛ ptis incipit .D. X. et finit ibi .D. Y. quatuor
puncta in medio q̄ ſt quatuor elta q̄ diuidi debent a metallis fuatis p X. Y. Sa ps hui͛
ultime ptiſ pncipalis incipit ibi .O. P. M. Q. et finit ibi .O. P. M. Q. et ſic fili mi finita
eſt figura fondamentalis doctrina quantũ ad opus ſinglitatiſ metalli

Diximuſ de doctrina figure fondamẽtaliſ filiz qualiter magiſteriũ breuit͛ p ei͛ doc
trinam poſſit hẽri. Nũc de tabuliſ abſtractis ab illa dicemuſ quã doctrinã reſpi
cit duplicabilitatẽ metallorũ.

Doctrina tabularũ F. a figura ſupdicta cõſiſtit in duplicatione et triplicatiõe et
quadruplicatione ſulfuriũ nẽ et metallorũ. Prima tabula quarũ. Camera eſt
S. T. D. E. et ultima ẽ S. T. D. Q. ſignificant magiſteriũ et lapidẽ q̄ fieri pot
ex ſaturno et ioue. Iterũ ſa tabula quarũ pma camera ẽ H. T. D. E. et ultia H.
T. D. Q. ſig ſt magiſteriũ et lapidẽ q̄ componit͛ ex ſaturno et ioue ſiml͛. Itẽ tercia
tabula quarũ pma camera eſt V. T. D. E. et ultia U. T. D. Q. et ſt lapidẽ q̄ cõponi
tur ex marte et ioue. Iterũ quarta tabula quarũ pma camera eſt S. Ç. D. E. et ultia
S. Ç. D. Q. ſt lapidẽ q̄ componit͛ ex miſtione ſaturni et ueneris. Iterũ qnta tabla
quarũ pma camera eſt V. T. D. E. et ultia V. T. D. Q. ſignificat magiſteriũ et op͛
quo componit͛ ex marte et ioue. Iterũ ſexta tabula quarũ pma camera eſt S. T. V. D.
E. et ultima E. S. T. V. D. Q. ſt qualit͛ componit͛ lapis ex ſaturno et ioue et marte
ſimul. Item ſeptiã tabula quarũ pma camera eſt S. T. V. Ç. D. E. et ultima camera ẽ
S. T. V. Ç. D. Q. ſigficat iõnez ſm q̄ componit͛ lapiſ minorẽ ex ſaturno et ioue
et martẽ et uenere. Eſt autẽ pratica oĩuz iſtarũ tabularũ una eadẽ p hui͛ artis pncipiorũ
diſcurſũ ẽ autẽ differencia in duplicacione ul͛ triplicacione iſti͛ metalli ſulfuris natẽ

haud illi⁹ et ſic quadruplicationē et omēȝ iſtā doctrinā reuelauimus in pratica fon-
damentali Verſus.

Calcina diſſolue euacua multiplica ſi uis
Redige in ſpūȝ arm. uim. exuberatum.
Facq; ſulfur nē diuide elementa
Lumūq; condias plarū reſpi curſus
Regali ad minus cera ſine planetar
Diſtillacione ſſacta hēbis q optas.
Saturnuſ iupiter marſ ſol uenuſq; luna
Conſciencia hui⁹ ſiml' coniungunt

ET fili mi in iſtis uſibus comphendit latitudo artis magiſterij p qdē poſtq; ſemel pratica ueris nō indiges alia ſcriptura niſi q ducas tecuȝ figura fondamētalis et tabulas illi⁹ et arborēȝ et erit tibi p hoc ſufficienter reuelatū totū magiſteriū.

ET fili intentio qr iſtas figuras poſuim⁹ in hac arte ē ut doctrina illi⁹ poſſit facili⁹ memorie comendari nam itells magis gnalis ē p illā quā p omēȝ ſcripturā ex eo q faciliuſ poſſunt memorie comendari.

Dicto de diſcurſu figure fondamentalis et tabular ab ea extractar nūc reſtat ut dicam⁹ de tractatu arboris in gnalitate ei⁹ in intells artiſtar conſiſtat bitiuat⁹ de magiſterio hui⁹ artiſ et breuiuſ q; poterim⁹ ut inde librū compēdioſuȝ redꝺam⁹ et nō prolixū de iſtiuſ diſcurſu tractabimus. Et pmo autē ab arborē tabulas abſtractas a figura ſup ſituauimuſ arborē iſtā poſt plibatas tabulas ſituabit tamq; finis et pfectio totiuſ magiſterij

ARbor iſta diuidit in duaſ ſpecies pncipales ſcilicȝ in theoricā et praticā. Theorica uō diuidit in duas pteſ que ſt pncipia cum ſuiſ diffinitionib⁹ et declarationibuſ. Pratica uō diuidit in duaſ pteſ pma ē de rectificacoē mēſtrui. Sa eſt de diuiſione elemtor a metallis pfectis. Itē ſa ps diuidit in qnq; pteſ. pma ps ē de compoſitione limi deſerti terreſtri et etherei. Sa de impgnatione planetarū et retentione uirtutū illor et ſignorū. Tercia de compoſitione lapidis. Quarta de decoctione triplici cor illor. Quinta de multiplicacione triplici q fit in lapidib⁹ phicis et ſecundum iſtā diuiſionem fili exiſtit totum magiſteriū omīuȝ lapidū tā phor quam pciosor.

·Et figura ista.

Et figura iſta diuiditur in tot ptes q̄ ſunt p̄ncipia apparentia ī iſta. Fili iſta indiuidua ſunt duplicia. Quedā eīz ſt̄ a quib' orit' menſtruū. Alia uō ſt̄ cū qbus accuit' menſtruū ad diſſoluēduz metalla. Priā uō duo ſt̄. Scilz uinū albū et rubeum. Alia uō ſunt napellus. ſquilla. ſolla. cardus. uiſti. celidonia / oleandrū. piper nigrum. euforbiū. catarrabies. Tamen non eſt tibi iſta omia necce h̄ere ſimul ad menſtruū accuendū. ſed ſi habueris hec omiā forci' qdē erit hoc magiſteriuz in opōne diſſolutionis. et fili q ignorāt iſtā figurā ignorant totū magiſterium q̄a non facient diſſolutionē ſic conuenit n̄e et cetera.

Figura mixtuoꝝ.

De mixtione p̄ncipiorum arboris ph̄al' cum figura .T. per aliā compoſitionē

Et figura iſta eſt abſtracta ab arbore ph̄ali. et diuiditur in tot ptes q̄ ſt̄ camē. et condicio hui' figure ē q̄ in qualib; camerarū ponat' ſa figā artis gn̄alis cū qlib; quatuor triangulis. et condictiones quas artiſta hui' artis inuenit p nāz triangularis enumerare poſſet ſicut condictiones quas haurit a p̄ma camera p quas intelligit' multiplici forma differri in hac arte. ſed forma q̄ ē artiſta hui' artis q̄ ē inſtrumētuz occaſionatiuū p q̄ nā generat' huc lapidē aut illū ut patet in p̄ncipioꝝ locatione

Et figura iſta.

huiꝰ artis et applicatione eoꝝ quã facit ad proceſſum totiꝰ latitudinis magiſterij
et forma q̃ ẽ menſtruũ q̃ ẽ pͥncipiũ generãs lapidẽ quouſq; uenit ad finẽ et aliã
formanſ huĩc lapidẽ aut illũ qm̃ p formã uegetabilẽ nexu indiſſolubili coniũctã
et ligatã multiplicare facit in ſubſtancijs eꝫ et ſic de ceteris formis q̃ꝫ plurimis q̃ in
plicite ſunt in proceſſu huiꝰ artis quas artiſta cognoſcẽ pot̃ p effectos propos reuelatos
in proceſſu pratice in ceratio ptiũ locatio et hituatio pòita igit̃ figura .T. artis generalis
in hac camera pot̃ haurire condictioneſ ſignificationes pͥme camere ſic̃ forma q̃ ſm
ſuam nãm ẽ pͥmũ mediũ et finis ſua ppa iõne reſpectiue et ſic de alijs formis iudi
care pot̃ artiſta reſpiciendo cõditionẽ nãꝫ quorũlibꝫ formarũ q̃ꝫ hͭ in pratica et proceſ
croceo ſu latitudinis magiſterij et ſic de triangulo croceo q in hac arte fuet q̃ artiſta ẽ ma
ior forma et pͥncipalis alijs omibꝰ formis: et omẽs etiã forme q̃ poſſũt ẽẽ equales
cum viridi in fine unũ etiã p iſtũ duci debet totũ magiſteriũ. Item ſi triãgulus croceꝰ cũ uiridi
miſceat̃ hauriẽs fili condictionẽ neccitatẽꝫ ſm ẽẽ finis magiſterij que inter omẽs
iſtaſ formas ſeu pͥncipia oportet ẽẽ maioritas concordãtie ſine contrarietatẽ ĩ reſpec
nigrum tu finis ultimati. Itẽ fili ſi in hac figura ponis triãgulũ nigrũ haurieſ cõdictiones
ſupponendo affirmando alia negando condictionẽ figure et camerarũ illiꝰ ẽ aũt fili
mi ſuppòitio ut in pͥncipio ſupponat̃ de una quaq; conclusione utrũ ueritas illius
conſiſtat p affirmationeꝫ aut negatiuã in tali ſuppòitione orit̃. Itẽ dubitatio et quõ
intells p talẽ ſuppòitioneꝫ aut dubitationẽ inueſtigat̃ p pͥnciª huiꝰ artis inuenit rerũ
ueritatem aliaꝫ p affirmationẽ ul' negatiuã conſiſtẽ ex eo q hͭ pro utraq; pte ter
minos p quos poſſit ueritas reruꝫ quouſq; hẽtur iõne dubitationis ſed ſi intells
ante ſuppòitioneꝫ iã dictã affirmat aut negat aliqd de re tali ẽ obſtinatꝰ et nõ pot̃
hẽre terminos p quos poſſit ueritas et ſcienciaꝝ intelligẽ. Quare fili uolumꝰ q̃ cuꝫ
tali de arte iſta non diſputet̃. Vnde fili mi ad pͥmã camerã huiꝰ figẽ applicando ta
lem queſtionẽ orit̃ iſta concluſio utrũ alkimiſta praticare poterit p totã magiſterij
latitudinẽ deficiente qualibꝫ iſtaꝝ formaꝝ qua uõ concluſio poſita ĩ pͥma ſpecie re
gule artis generalis inuenieſ fili mi ſecũduꝫ nãꝫ formarũ iaꝫ dictaꝝ et finis deſi
derantĩ ueritatẽ prerogatiua conſiſtẽ primo ſi hoc deficiet cã dirigens huiꝰ artiſ pͥnciª
eſſent in pͥuacione iõne cuiꝰ pͥma intellalia nõ poſſũt moueri q̃r motus eſſet ĩ pͥnciº
pp entia pͥncipioꝝ ſenſualiuꝫ quorũ motũ .M. Q. et .X. hñt in actu deuenire. Itẽ
fili mi deficiente menſtruo deficẽt diſſolutio in metallis cuiꝰ abſentia nichil fieret
in latitudine magiſterij. Item et ſi forma q̃ aurũ et argentũ ẽ deficẽt ĩ magiſte
rio deficient ẽlta nãlia q̃ neccẽ eſt oriri ab eiſ ſolũ mõ et nõ ab alijs metallorum
naturis q̃ qdẽ ẽlta mediãte uirtute mẽſtrui et corporũ ſupcelestiũ moueri hͭ ad
coniunctionẽ iſtiuſ lapidis aut illiꝰ p uiã generationiſ qđ ẽ impoſſibille. Eſt gº
ueritaſ huiꝰ concluſionis p negatiuã et falſitas p affirmatiuã q̃ afirmat̃ p ĩ cõueni
entiã eoꝝ q̃ ſup̃ diximꝰ. Et q̃ alkimia uniuſalis pot̃ componi et praticari ſine ho
miẽ et mẽſtruo et metallo q̃ ẽ inconueniẽs utq; p diffinitiones forme et mẽſtrui
et metallorũ et explanatione diuiſionũ. Eſt aũt hoc poſſibile fieri ſine iſtis ſic̃
ſuppòita ẽlta abſentia pͥme cauſe celi et eletoꝝ: et ſic diximꝰ de hac camera ita po
teſ dicẽ de affirmatione ul' negatione oĩuꝫ aliaꝝ cameraꝝ. Reſpiciendo ĩ cõuenien
tiã q̃ pot̃ ſeq p talẽ iõneꝫ factã et conuenientia illoꝝ q̃ ſeq pot̃ particularẽ. Itẽ reſpi
ciendo conuenientias diffinitionũ et neccitatẽ q̃ neccesſitat talia pͥnciª ad ẽẽ opi

et impoſſibilitateſ quaſ ars gerit ſm abſentiã iſtorꝫ pncipiorꝫ et ſinglorũ et oĩuꝫ
exeo quia uno pnato pnant oĩa et deducendo cameras omeſ cũ ſuis ſignificatis
et propetatib9 illorꝫ. p figurã .T. artiſ gñalis ſed pro ea q̃ dixim9 de hac figura pôt
ſimiliter de alijs dicẽ ſm ſuũ modũ q tibi fili mi explicare dimittim9 cã breuitatis
qrarte hãc ualde prolixã redderem9 ſi de una quaqꝫ camera feciſſem9 deductio-
nẽ p dictã figuraꝫ .T. et c.

Figu ra

De mixtione pncipiorũ arboris phie cum pncipijs phye et figura .T. paliã cõ-
poſitionem

ET figura iſta ẽ compoſita cũ figã pcedenti et figã phye et diuidit in tot ptes
q ſũt camẽ et conditio hui9 figure et ſicut cõditio aliarꝫ camerarꝫ ſcꝫ q i quelib3
camerarꝫ ponat. Sa figura artiſ gñalis et q inducẽ ſm diferentiã ſuorꝫ pn
cipiorũ in concordãtia ſiue contrarietate iſtorũ hoc ẽ q finis unius pncipij nõ ſit
contrari9 fini alteri9 in tota latitudine magiſterij et q inducẽ de camera ſm diffi-
nitioneſ illorꝫ et explanationes illorꝫ pncipiorꝫ ſuatorũ p lr̃as i camerã deſignatas
ſicut in camera intelligentia forã i qua ſuet p differentiã qualitatis .pma cã mouet
intellcm memoriã uoluntatẽ artiſte ad intelligendũ amandũ pncipia artis huius

et coꝝ̃ conuenientiã et mouet illã ad ignorandũ et obliuiſcendũ et odiendum
contraria pͥncipia iſtius et in conuenie᷑tiaꝫ pͥncipioꝝ hui⁹ artis / mouet etiã illum
ut regulare ſciat pͥncipia iã dicta ad hunc lapidẽ haud ad illũ ꝑ totã latitudiẽꝫ
magiſterij ut cũ omib⁹ ſeruiat illi q creauit illuꝫ ex nichilo · Itẽ ſcã camera q̃ ẽ intel-
ligentia mã inqua ſignificat᷑ oĩa pͥncipia hui⁹ artis patiunt᷑ / ſub pͥma cã ſupra
dicta tãq̃ꝫ ſub ſuo creatore inqua demoſtrat᷑ ꝙ ipẽ de⁹ debet intelligi recoli et ama-
ri ab ipõ artiſta et ſic potes de hijs omib⁹ cameris dici ſcḿ ſuũ moꝫ inqb⁹ intelli-
gẽtia cũ pͥncipijs ſuis ſcꝫ · hui⁹ artis · Itẽ fili ſi uiſ ſcire ſcientiã in hac figura require pͥn-
cipioꝝ explanationes hui⁹ artis et explanationes pͥncipioꝝ phie et reſpice cõcordãciã
tuc̃ de alijs iudicabis · Item de camera motus forma inqua ſignificat᷑ ꝙ motus ẽ
pͥncipijuꝫ quoddã uniuerſale exiſtenſtes in pͥncipijs iſti⁹ artis ſunt mota et mouẽ-
tia ad M · R · et Q · ſic forma q̃ mota ẽ ꝑ omiã faciens oĩa pͥncipia ſuã ſimilitu-
dinẽ faciens mota et mouentia tuc̃ oĩa iſta pͥncͣ in latitudine et proceſſu magiſterij
ſunt ad inuicẽ mixta et combinat᷑ una hitã aliorũ ſimilitudine talit̃ ꝙ nulla ẽ pͥn-
cipij ꝑs inqua nõ ſꝫ mixta oĩa alia pͥncipia q̃libꝫ magnitudine in altero cũ oĩ ſili-
tudine et ꝓꝑetate in uirtute · ueritas hui⁹ ꝙ diximus conſiſtit ꝑ totã iſtã figurã et ca-
meras illius · Item etiã de cameris duplicatis hẽſ notare ꝙ iſta pͥncͣ duplicat᷑ ad re-
notandũ ſimplicitatẽ et compoſitioneꝫ pͥncipioꝝ ponendo iqualibꝫ cameraꝝ t᷑angl̃ꝫ
uiridem ſic̃ camera camera mã mã clta clta : et ſic de oĩb⁹ alijs cameriſ duplicatis
qr oportet ꝑuſ iſta pͥncͣ ẽẽ ſimplicia ſcḿ ſpecificã unitatẽ et compoſitã cũ alterũtruꝫ
mixtione qr denotat᷑ neccẽitas mixtiones pͥncipioꝝ hui⁹ artis ad ẽẽ finiſ optati mixtio
elementoruꝫ menſtrui et metallorũ et inſup q̃ras declaraciones pͥncioꝝ ſignatoꝝ per
cameras qꝑpe oportet artiſta miſcẽ alios tres triangulos in camera hui⁹ figure ut ꝑ-
fectã poſſit hẽre doctrinã de figura ac de magiſterio ſignificato ꝑ illã ſcḿ ꝙ miſcent᷑
camera cũ triangulis iam dictis ſicut fili ſi in qualibꝫ cameraꝝ miſceant᷑ t᷑angulus croce⁹
inuenies quõ q̃daꝫ pͥncipia ſꝫ maiora alijs ſic̃ forma et mã que ſꝫ pͥncipia ſbſtancialia q̃
maiora ſꝫ alijs pͥncipijs accidentalib⁹ ſicut colores alteracio digeſtio gñatio et cͭ · Et ueritas
hui⁹ ꝙ diximus demoſtrat᷑ in M · R · Q · inquolibꝫ amborũ lapidũ ĩ quorũ ꝑtib⁹ ſubſtã-
cialibus pluſ capit human⁹ intell̃s et pluſ ei repͥſentat᷑ de ſignificatione et ſimilitudine
entitatis q̃ꝫ in eorũ ꝑtib⁹ accidẽtalib⁹ · Itẽ iſte anguluſ demoſtrat quodlꝫ pͥncipioꝝ ſub ſua
ꝓpͥa rõne maiuſ alio exiſtente ſicut nã que maior ẽ in nãre quã forã hitus et cͭ ·
et motuſ ꝙ maiuſ pͥncipiũ eſt in rõne mouendi quã nã etiã de alijs reb⁹ ſimilib⁹ iſtis
etiã de minoritate põt dici ſuo mõ nõ corelatiue hĩ ſe · Itẽ fili ducas angulũ equalita-
tis ꝑ qualibꝫ cameraꝝ et inuenies ꝙ omiã iſta pͥncͣ ſunt equalia reſpectu cõſtitu-
tionis finis optati qui equaliter conſtitutus ex unitatib⁹ oĩuꝫ pͥncipioꝝ hui⁹ figure fũ-
damentaliſ rõne cui⁹ hĩ unitatẽ ſpecificã in nrõ ꝓpoſito q̃ nõ conſtituta ẽ et cuſtodita de
omibus unitatib⁹ inqua q̃dẽ unitate quolibꝫ pͥncioꝝ ſup̃dictoꝝ ponit ſuã ſimilitudiẽꝫ
cũ quorũ ſimilitudinib⁹ iſta lapiſ ul' ille agit ꝑ ſuã nãꝫ et modũ ſpecificũ et fili ãplica-
tiſ triangulis uiridiſ et croceũ magiſterio huic aplica triangulũ rubeũ cũ ſuiſ cõdictiõi-
buſ et inueniſ condictionẽ pͥmi anguli ꝙ ſulfur nr̃e et elementũ et limũ et mẽſtruũ
ſꝫ pͥncipia efficiencia inquantũ neccẽitas ſue pͥoritatis cauſat oĩa alia pͥncͣ ex eo ꝙ oĩa
alia nichil eſſent ſi iſta nõ forent et qr iſta pͥncͣ ſꝫ pͥora et omiã alia effectus ꝑ pͥncͣ
ſiue pͥſentia eoꝝ cãt᷑ illoꝝ cãt᷑ in latitudine magiſterij · Item fili iſte angulus demo-

ſtrat quolibꝫ pͥncipioꝝ hēre ꝓ̃ritatē unā ſm̃ ſuā eſſentiā et nāꝫ ſicut forma q̄ ē ꝓ̃or
informare q̄ꝫ h̃itus et elementa et color qui ꝓ̃or ē incolorare q̄ꝫ aliqd̄ aliorū : et ſic de
omib⁹ aliȷs ſm̃ modū ſuū et reſpiciendo concreata eſſentialia uniꝰcuiqꝫ pͥncipiȷ iq̄b⁹
q̄libꝫ pͥncipioꝝ pͥuſ h̄t eſſe q̄ꝫ in concretiſ aliorū . Itē fili ſm̃ conditionē mediȷ inueies
qꝫ quolibꝫ ē mediū ꝑ q̄ unū trãſit ī alterū ſic calcinatio q̄ ē mediū ꝑ q̄ metalla trãſeūt
ad diſſolutionē et diſſolutio q̄ ē mediū ꝑ q̄ corpora calcinata trãſeūt ad euacuationeꝫ
et euacuatio q̄ ē mediū ꝑ q̄ corpora diſſoluta trãſeūt ad m̃ltiplicationē ul' ſpͥm et ſic de
aliȷſ mediȷſ q̄ poſſunt cōſiderari in latitudine totiꝰ magiſteriȷ ex qua qdē influentia
mediorū oriť iſte lapiſ ul' ille et deuenit in ſe ꝑ uirtutē pͥncipioꝝ differenter gubernatoruꝫ
ꝑ operationē . Porro iſta lapiſ haut ille ē mediū exiſtenſ in oib⁹ pͥncipiȷs huiꝰ artiſ iq̄b⁹
ſuſtentať ē ipe lapiſ eſt coniunctiſ exiſtis et omīa ſunt ꝑ illū et ille ꝑ oīa . Itē fili ſm̃
cognitionē angli terciȷ trianguli rubei inuenieſ qualiť oīa pͥncipia huiꝰ artiſ cōditionať
in latitudine magiſteriȷ ſub rōne finiſ : et hoc tripliciter : primo ſm̃ finē ꝑ quā ſť . Sc̄o ſm̃
finem quare ſť : Tercio ſm̃ finē exiſtentē ī quolibꝫ illoꝝ . Nā pͥmuſ finis ē intelligēcia
q̄ ita in arte unū ſignificat . Sc̄duſ finiſ ē lapiſ iſte haud ille ī quo q̄eſcit oīa pͥncipia tā
q̄ꝫ cauſe in effectu ſuo q̄r conſtitutꝰ ē de illis et agit ſua rōne illorū quolibꝫ ī ſe ipā teri
nante h̄ qd̄ eſt terciꝰ finis ē actuſ uniꝰcuiqꝫ pͥncipiȷ ſic nē q̄ ē finiſ nãntiſ et nãbilis et
digerē q̄ eſt finiſ digerentiſ et digeſtibiliſ et h̄ h̃ituare q̄ ē finiſ h̃ituantis et h̃ituabilis
et de omib⁹ aliȷs dici pōt ſm̃ ſuū modū . Propter iſti quippe triangulū et illiꝰ doctͥnā co-
gnoſceſ ꝓ̃ritateſ pͥncipiorū et media et illorū fineſ et actus et uirtuteſ tangendo ipa pͥnͣ
ex cͦ et eiuſ ſpecieſ applicato triangulo rubeo uiridi et croceo ad latitudinē magiſteriȷ
applicemꝰ trianglꝫ nigri et ſm̃ dubitationē et affirmationē negationē poſſumꝰ dubi
tare et poſſimuſ affirmare ut negare concluſionē factā ex pͥncipiȷs huiꝰartis et c̄ et de
hoc dabimꝰ exemplū de una concluſione ut ꝑ aliā te ſciaſ regulare de aliȷs q̄ fieri pōt et
concluſio ſit iſta . Utrū abſqꝫ motu pͥncipia huiꝰ artiſ q̄dā ꝑ alia trãſire poſſunt ad ꝑfectiōeꝫ
iſtiuſ lapidiſ aut illiꝰ unde ſm̃ pͥncipiorū nā demoſtrať uidē negatiā eſſe ueram et hoc iſta
rōne . Nam motuſ in hac arte ē unuꝫ pͥncipiū gn̄ale ſb̄ cuiꝰ rōne omīa pͥncipia immobilia
q̄ ē impoſſibile et ipe motuſ ꝑ ſe ipm̄ ſe mouē cum aliorū ꝓ̃petatib⁹ tūc ē motuſ ut eſſe
ualeat . Nā alia pͥncipia et que ꝑ alia ſe moueāt ad unū finē ſm̃ ſuā ꝓ̃paꝫ rōnem alia
omīa pͥncͣ eē nō ualerent q̄ in omē q̄ dictū ē oportet motū eſſe ut moueať ad pͥmā cāꝫ
tāqꝫ ad finē pͥmariū et ſic q̄libꝫ illoꝝ eſſet in ſe ipō occiſuꝫ q̄r nō hēret cū quo ſe mouēt
ad finē ꝓ̃pͥuꝫ et opōneꝫ extrinſicā et ſic pͥmaͥ cā eſſet in ſapientia q̄ ē impoſſibile . Pre pmaria
terea ſi principia mouenť : et mouēť ꝑ motū eſſent mota ꝑ aliqd̄ aliud motū et cōue
niret q̄ in nā eſſet pͥncipiū aliqd̄ q̄ hēret duaſ ꝓ̃petates ꝓ̃pͥas et alterū q̄ nō hēret ali-
quam q̄ eſt impoſibile qm̄ ſeq̄reť q̄ unū eſſet duo et unū eſſet nullū . Etiā deꝰ creator ſup-
fluū et diminutū in nā et cū hoc concordātiaꝫ h̄nt omeſ camē in q̄b⁹ motuſ exiſtit lo-
catuſ ſm̃ quarū conditioneſ ūť q̄ motuſ ē de ſe ipō eſſentialiť h̄ ut ꝑ ſuā nāꝫ oīa pͥnͣ
huiꝰ artiſ ſīt mouentes et mobiles in ſe ipās et ex̄ ſe ipāꝫ nāꝫ concreatā eſſentialia ipiꝰ
motuſ ſunt in aliȷſ pͥncipiȷſ ut poſſint eſſe mouentia et mota et hoc etiā eſt
ſm̃ modoſ quoſ q̄daꝫ pͥncͣ h̄nt ī aliȷs quolibꝫ pͥncipio exiſtēte mouenti et moto ī quolibꝫ
alio rōne cuiꝰ motuſ ſuſtentať in iſto lapide aut ī alio . Itē qm̄ motuſ ē cū ſuis ꝑtibus
eſſentialib⁹ et cū ceteris pͥncipiȷs huiꝰartis que cū motū h̄nt diſpōitioneꝫ ī ſuiſ opōnib⁹ ſic
motuſ q̄libꝫ illoꝝ diſpoſitionē q̄ꝫ refert ſic ē motū cum intelligētia forā m̃ā et mēſtruo

ſine quib⁹ in hac arte eſſe nō pōt ſic nec alia pͥncipia pt̄er intelligentia abſq3 motū exiſtē ualent qr ſic eſſet ſine motu et p conſequenſ ſine ſucceſſione eēnt ſine loco et per cōſequenſ ſine tp̄re et ſic pp defectū loci eſſent infinita et eterna q e impoſibile q3 ipoſſibilitatē affirmat affirmatiuā nō obſtante negatiā cū ītate hactenuſ artiſta īueſtigare pōt et contradictionare ſm modū q de motu diximꝰ reſpiciendo cōdictionē et nāz cuiꝰlibꝫ inueſtiganda eoꝝ proprietatē et nām cū diffinitione et nāz cū diffinitionibꝰ propͥis et explanacionibꝰ diuiſionū et cū rōnibꝰ dictorū quatuor angulorū et eoꝝ ſpecies cum quidā omībꝰ ſcientia facē pōt in pratica latitudiniſ magiſterij. Et quidē tibi inueſtigare dimittimꝰ cā breuitatis et qr in q̄ſtionario ſatis hēbiſ de ſcientia figaꝝ [D]iximuſ de ſcientia q̄ per figurā hēri pōt. Hūc dicendū ē de ultima pte huiꝰ libri q̄ ē de q̄ſtionibꝰ ſm quaſ multā doctrinā poteſ hēre in latitudine magiſterij huiꝰ artiſ pq̄s m̄lta opa ſecreta tibi reuelabit: et pͥmo de q̄ſtionibꝰ figē fondamītalis

Liber q̄ſtionū ſecretoꝝ ſecunde formationiſ:-

[H]ic damuſ tibi doctrinā p q̄ſtioneſ ad finē ut poſſiſ illaſ q̄ſ cūq3 q̄ fiat i hac arte ſoluē artificialit̄ p figuraꝝ cameraſ et eaꝝ ſuata pͥncipij huiꝰ artiſ etiā applicando pͥnaᵈ artiſ generalis et regulaſ ſm q littere exn̄s ī camera ſignificabūt faciendo camerā ex duabuſ lr̄is qbꝰ pōt addē aliā lr̄āz alteriꝰ camē ſi cōgrue fecerit ad ppoſitū et diſſolutionē q̄ſtionū meliuſ ſignificauerit.

[Q]ueſtio pͥma utrū alkimia ſit enſ reale an ſit figmētū. Solucio. C. D. E. huiꝰ q̄ſtionis ſolutioni applicemꝰ pͥnaᵈ huiꝰ artiſ p lr̄as figatas et pͥncipia artis gnālis et reglas q̄ magiſ ſolutioni uidēt conuenire. Nā alkimie finis ē aurificare et argentificare et uegetare ſeu tr̄ſmutare ſm condictiōez iſtiꝰ ſi demoſtrat alkimia ēē ens reale et nō figmentū q hēt eſſe compoita ex auro et argento et menſtruo uegetabili hoc qppe cōartat diffinitio pͥncipij qm̄ ſic ignis ē pͥnaᵐ in rōne calefaciendi ſic aurū ē pͥnaᵐ ſiue pͥmū in rōne aurificandi et argentū argentificandi et uegetatiua uegetandi i rōne. Cū igit̄ finiſ alkimiel ſit aurificare uegetare et argentificare oportet ēē aurū ſeu argētum et uegetatiua. Et hoc ē qr alkimia ē ſbiectū in quo uegetatiā ſint plantata. Et ſi alkimia aurificaret et tr̄ſmutaret et in ipā nō eſſet aurū ul' argentū et uegetatiua diffinitio pͥncipij eſſet falſa ex eo q niſi pͥncipiū ante aliud ſe hēret ī rōne alicuiꝰ pͥoritatis et omīa haberent ſolū unā pͥoritatez et ſic unū eſſet plura in nūo q ē impoſibile. Et ſi in alkimia eſſet aurū aurū et argentū et ſīm uegetabile et nō aurificat et argentificat et nō tr̄ſmutat pͥmā quātitatez p pͥmā localitatē ſuatā eēt falſa ex eo qr eſſet aurū et argentū et uegetatiuuſ eſſent i aliq° actualit̄ ubi eis ppͥe non cōpeteret aurificare et argētificare et tr̄ſmutare q ē contra curſuz nē qr ſic ſeqret q eſſe poſſz aliqs locuſ in nā ubi pͥncipia nālit̄ poſſent occata i nā uacua q nā ſufferre nō poſſet qr eſſet contra ſuaz diffinitionē cū nā ſit id p q omē nāle ſit plenū. Ex quo patet q nulluſ ē in quo nālit̄ poſſet ſeq alicuiꝰ pͥncipij finiſ uacuitaſ ex quo fili concludit q alkimia ē de auro et argēto et uegetatiua entia realia et uera igit̄ ipā alkimia ē enſ reale et unū et qr ē enſ reale non ē figmētū.

[Q]ueſtio ſc̄a quō fit conuſio aūt. S. T. V. X. Ç. Y. Solo. conuſio oīuz iſtoꝝ fit per ſua media ſicut demoſtrat p quartā tabulaz figē fondamītaliſ q̄ media ſt̄. D. E. F. G. H. exiſtente quouſq3 dicta. S. T. V. X. Ç. Y. conuūtant̄ in. Y. tūc ē mediū

inter ·M· et ·Y· unde qlibȝ inqſitor ueritatiſ reuelam' ad conũtendũ dicta ·S·T·V·X·
Ç·Y· in ·M· oportet p ſua media trãſire et q pus conũtant in ·D· poſtea in ·F· poſtea
in ·G· et tũc ·F· eſt mediũ inter ·E· et ·G· unde dicta ·S·T·V·X·Ç·Y· nũqȝ cõũten
tur in ·G· niſi pus in ·F· eſſent conũſi et de ·F· nõ poſſunt ad ·H· tranſire niſi q
pus conũtant in ·G· et cũ hijs medijs põt dicẽ ſuo mõ ·Que uõ media et nãȝ illorum
artiſtã ſcire oportet et ſic cõuerſio ſupdicta fit p regulã ſucceſſionũ pncipiorum
huius artis·

Queſtio tercia ·Quid ẽ forma lapidis ·Soło· Declaratio hui' pncipij ſẽ declaratio ·ſ·
A· figure phalis et camera de ·A· hui' figure forma differt interſe qr q ẽ ſimpx
et q compoſita · ſm ſimplicitatẽ diffinit' ſic forma uni'cuiqȝ lapidis ẽ unitas
abſtracta ad que ſui eſſe ſingularitas q de ſe ipã tm̃ eſt et nõ de alio ·Secũdum
uõ compoſitionem diffinit' ſic forma lapis phorum ẽ limorũ ortorum ex elementis unio
ultimata poſt terciã decoctionẽ etiã forma lapidis phorum eſt unio reſultata ex pmi=
ſtione eletorum et ſulfuris nẽ · et forma lapidũ pǎoſorum ẽ duorum limorum ſepatorum a corpo
ribus ſine eltorum diuiſione unio reſultata poſt induracionẽ ignis comunis· Etiã põt
ſic difiniri forã lapidũ ẽ oĩuȝ cãrum ſuarum unio

Queſtio quarta de quo ẽ mã lapidũ ·Soło· explanatio hui' pncipij et ·B· arbõis
phalis · et camera de ·B· hui' figẽ poſtqȝ qdaȝ camera puata p pmã litterã et cõ
põitione et ſeruatã per aliã etiaȝ huic applicare põt declaratione ·S·T·V·X·Ç·Y·
q demoſtrat q mã oĩuȝ lapidũ artifinatorum ẽ de corporib' metallorũ.

Queſtio qnta · utrum metallorũ corpora ſint nobiliora ſub ſua ſpẽ ſimplici exiſtentia
an ſi ſunt nobiliora ſub ſpẽ lapiduȝ ·Soło· C·C· aut iſta nobilitas conſiderat' reſpec
tu ipõrum tm̃ mõ et ſint nobiliora ſunt ipĩs exiſtẽtib' ſub ſua ſpecie lapidũ qñtuȝ — fit
a ſe ipa qȝ ſub ſpẽ lapidũ ul' ſeqret' q ens maius et nobilius eſſet in alijs qȝ in ſe ipĩs q ẽ
inconueniens in pncipijs nalibus· Si aũt conſiderat' rectũ finis maiora ſunt ĩ ſpẽ
lapidũ qȝ in ſe ipĩs ex eo q maiora ſunt in fine ſicut aues et bos q maiora ſt' ſb ſpẽ
humana qȝ ſub ſuis ſpẽbus· /

Queſtio ſexta qd eſt menſtruũ ·S°· D·D· dupx ẽ qa alid reſolutiuũ meſtruũ ald
reſolubile · Reſolutiuũ menſtruũ diffinit' ſic · meſtruũ ẽ aqª ardẽs pfecte rectificata
a uino orta cui' uirtute et uegetabiliũ mixtorum cũ illa omĩa metalla diſſoluunt'
putreſiunt' et purificant' et elta ab eis diuidunt' · et terra exaltat' in terrã foliatã q
dicat' ſulfur nẽ ſua uirtute attractiua · Et menſtruũ reſolubile quinta eſſentia metal
lorum deuenit in actũ · Fili q aliud arbitrat' eſſe menſtruũ ignarus ẽ et nũqȝ deuenit
ad finẽ· Itẽ menſtruũ reſolubile diffinit' ſic · menſtruũ ẽ uapor potencialis exiſtens
in quocũqȝ metallo in cui' ſolo odore conuertit argentũ ui· in metallũ cui' cã eſt q
non niſi reſolutiuũ reducit' ad actũ · Item meſtruũ in gñali diffinit' ſic · meſtruũ ẽ me=
diũ conuictionis ſcilicȝ int' ·S·T·V·X·Ç·Y· et lapides pncipalit' a quo oĩa alia media
deriuant' et cauſant'

Queſtio ſeptima ſcȝ cũ quo fit diſſolutio corporũ ·Soło· Camera ·D·F· expla
natio de menſtruo ĩ qb' ſignificat' q ·D· ẽ illd' p q fit ·F· ĩ corporib'

Queſtio octaua cum ·F· q° fit calcinatio metallorum · Solutio ·E· Declaratio hu
ius pncipij·

Hic terra fol[illegible] primam materiam [illegible]

Questio nona quare ē euacuatio metallorū . Soło . C . G . ē metallorū euacuatio ut sepet mundū ab inmundo et ut corpora deueniat ad sui p̄ma mā ut causari posset noua generatio : et ut sit magna concordia inter sulfur et argentū uiuū et inter elta et p̄maꝫ māꝫ q̄ dr̄ terra foliata et inter limū et limū .

Questio decima . Quid ē multiplicatio . Soło . C . H . multiplicatio ē rei reductio euacuate sup terrā suā ul' ml'tiplicatio magnitudo medicine extensa in quantitate ul' uirtute aut in utroqꝫ .

Questio undecima . qd ē sp̄us . Soło et Sp̄us ē : Sp̄us metallorū est res q̄ p̄ resolucōēꝫ trahit̄ menstruo mediante

Questio duodecima : quid ē ar̄m ui exuberatū et q' ē sulphur nr̄ē . Soło L . M . ar̄m uim exuberatum ē terra corporū cum menstruo siml' transiens p alembicū et sulphur nr̄ē est sp̄us metallorū sublimatus et conuersus in terrā foliatā q̄ ē p̄ma et proxiā metallorū materia

Questio tercia decima . Tinctura de quo est . Solucio C . H
Tinctura ē lapis de aere et igne .

Questio quarta decima quā ē oleū . Soło . oleū ē elementū fixū ad cerationē ul' oleuꝫ est limus ortus ab elementis

Questio qntadecima . Q̄ mōis fit ceratio . Soło . P . ceratio fit cū tot moīs q' fit combinatio eltoꝝ cū terra sua ul' aliena p totū magisteriȷ latitudinē

Questio sextadecima . Q̄uo fit ceratio
Soło . P . et declaratio illius .

Questio septiadecima . qr̄ ē sublimatio . Soło . R . Sublimatio ē ut terra a metallis euacuatur sulfur nr̄ē sublimat̄

Questio decima octaua . Qr̄ ē diuisio eltoruꝫ . Soło . Y . rubeū diuisio eltoꝝ ē ut ipa sit gradualit' proportionalit' coniuncta terre sue ul' aliene et ut sit limus de quo deponit̄ lapis phoꝝ magis qr alias nō possit fieri noua regeneratio neqꝫ p artificium sequi naturaꝫ

Questio decīa nona . Quales colores hn̄t elta . Soło . Y . iā dictū est elta hn̄t colorē splendidum ex quo fili reuelat̄ tibi q' elta metallorū nō hn̄t diūsos colores sicut sufisticorū asserūt sic ignis q' dixerūt hēre colorē rubeū : et aer q' dixerūt hēre colorē citrinuꝫ . Nā sicut ordinatū est a nā q' ignis rubedinē nō h̄t actu ſꝫ q' hēat potēcia rubificādi cū actu

Per solos gradus calor[is] [illegible] elementa

Questio uigesiā . Quō cognosci possunt ex eo q' sunt in colore confusa . Soło . Y . et calor p̄mi et s̄i et terciȷ gdus . Naꝫ p calorē p̄mi gdus dicat̄ noticia ad cognoscendū aquaꝫ et p calorē s̄i gdus cognoscit̄ aer et motus eius : et p calorē terciȷ gdus dat̄ modus ad ignē cognoscenduꝫ ex eo fili qr q'libꝫ elementū ult p unū gduꝫ caloris ascendē et p aliud gduꝫ caloris minime sic aer q destillat̄ p calorem s̄i gdus et nō p calorē p̄mi qr p calorē p̄mi nō ualet ascendē et ignis q destillat̄ p calorem terciȷ gdus et nō p calorem p̄mi nec s̄i . Idē scriptū ē in uademecuꝫ de nr̄o phoꝝ in capitulo q' incipit . Cū aūt p iam dictam solucionē mercurī diminutus fiūt a corporib' et etiam ī quinto q tractat de separatione ignis a terra cū magno igne : et iste ē modus s̄m q' elta pn̄t cognosci . dat̄

[illegible] elementa [illegible]

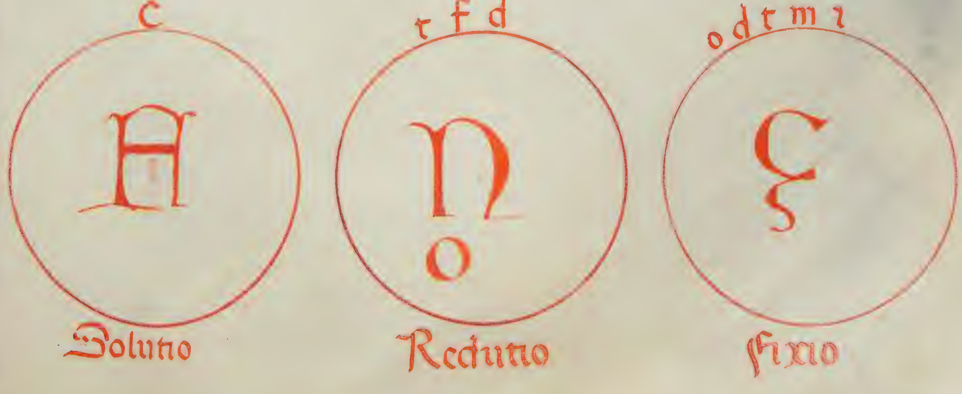
Questio uigessima p̄ma . Quō rectificat̄ elta . Soło . Y . Y . et tn̄ p̄mi opis regalis q' incipit rectificatio quidē elementorū diuersorum ad ptem per totum capitulum .

Q Veſtio uigeſſima ſa. Quō fit multiplicatio. Solo. C. H. S. et explanatio ultimi p̄ncipij arboris phalis.

Q Veſtio uigeſſima tercia. Quod modiſ fit multiplicatio. Solo dicta declaratio in capitulo q̄ incipit ex qua quidē diffinitione.

Q Veſtio uigeſſima quarta de quo ē ignis lapidis phorꝝ. Solo Y. Q. ignis nr̄i lapidis eſt de igne eſſentiali metallorꝫ pfectorū ipiuſ lapidis de igne eſſentiali mēſtrui uegetabili ex qbuſ componit̃ unuſ ignis q̄ in inſtanti conuertit oīa metalla in metallum pfectū uirtute ſe dicto igne cum potencia uegetatiua et in iſto paſſu cognoſcat intell̄s q̄ elta tociens rectificari debent cum mēſtruo celico quouſqꝫ ſint et nichil menſtruī cū eiſ appareat actualiter ut fit p dictaſ rectificationes ignis lapidis in tam ſublimi mā q̄ hēant propetatez fulguriſ repente et ex prouiſo cūburēs q̄ꝫ cumqꝫ formā antiquā metallorū impfectorū et ſubito in aliaꝫ formā de nouo orīri faciat

Q Veſtio uigeſſima qnta. Quō applicabunt̃ pncipia hui' figē ad fundamētū hui' magiſterij. Solo A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. V. X. Z. Y. I. Moduſ eſt iſte ſecundū q̄ littere ſolucionē q̄ſtionis fuerit̃: et fiat ſic q̄ capias in q̄ntitate C et facias ipm̄ tranſire p. E. et poſtq̄ꝫ conūſum fuit i. E. pone E. in. T. q̄ hic uolumuſ fuare calorē pmi gdus et ſic. C. q̄ conuerſum fuit i. E conuertetur in F. et ſi euacuata eſt figā de C. E. T. ex qb' orit̃ F poſtq̄ꝫ uō C. ē in. F. conuerſum duas ſemittaſ hēre pōt aut ad iſtos aut ad illos lapides. Dicamuſ ergo ad ſenſum lapidū phorꝝ. Poſt hoc uō uas in quo eſt. C. conūſuꝫ i. F ponē in. T. q̄ hic poſiumuſ fuare calorē ſi gduſ et. F amittet. D. et conūtet̃ in H. q̄ hic uolum' ſignificare terrā corporū poſt diſſolutionē cātaꝫ inmediate. Tūc accipe N. et pone ſup porfirū et molle illd' cum lapide mollationiſ ſic mollit̃ aqurium et coopi pp puluerē cū pāno lineo madefacto in aqua talit̃ q̄ pānuſ eleuatuſ p treſ ul' quatuor digitos ne tangat porfirū et ſi forſitā. H. fuerit ualde ſiccum iora ipm̄ de ſup cūꝫ. D. et tranſactis trib' dieb'. H. incipit conūti in. O q̄ hic uolum' ſignificare aqua compoſita in qua ſt̄ quatuor elta: et fili iſta diſſolutio q̄ fit in. N fit ſucceſſiue p dies diſtilla ergo. O. p filtrū lane: et reitera demollicōeꝫ et dimitte ſtare quouſqꝫ uideat̃ tibi bona q̄ntitaſ de. O. et diſtilla p filtrū et reitera mollicionē: et ſi. H. fuerit ſiccū reitera et iora ipm̄ cū. D. et ſic facies reiterādo diſtillationeſ et iorationeſ in frigido loco donec. N. totū q̄i i. O ſit conūſuꝫ: et euacuata ē alia figura triangularis de T. F. D. p. F et D. Preterea capiaſ. O. ſic eſt in uaſe ſuo: et pone deſup alembicū: et poneſ. O in. T et ibi amittit. D. et ſic O. conūtit̃ in. Q. q̄ hic fuit lapideſ q̄ non ſt̄ elixir nec medicinā: et ſic euacuata ē altera figura triangularis de C. D. in cui' medio ē X. deinde accipe. Q. et molle ſubtiliſſime: et pone in receptorio ſuo ad putrefaciendū in loco frigido et. Q. q̄ fuit oleum in quo ſt̄ quatuor elta. Deinde fili ſup oleū mitte de qnta eſſentia celica aut de menſtruo altero in tanta q̄ntitate ſic eſt. O et pone ad putrefaciendum p menſeꝫ cū dimedio tranſacto qppe iſto tpre diuide elta p magiſterium capituli q̄ incipit. Et fili elta diuiſio et ꝗ qb' diuiſis rectifica: et fixa illa ut ſup dixiꝫ in capitulo q̄ incipit Rectificatio qdeꝫ eltorꝝ tūc tpr̄iſ coniungāt̃ elta duo ſcꝫ ignis et aer et fiat unū corpuſ: et ſi elta ſunt rubea ſit ignis quatuor pondera

Solutio Reductio Fixio

ſemitaꝫ

et aeriſ unũ et poſtea pone ad humanãduʒ p xv· dieſ et poſtea purifica ·H· ut ſupͣ datus ē modus in pratica fondamentali donec conũtatᷣ in ·M· tũ terra cũ elemẽtis pone in tripode archanorũ p nouē dies et hēbiſ qꝰ optaſ ideſt medicinã pfectã tũc euacuata eſt figura de ·O· ·D T· ·Y· in cuiꝰ medio eſt ·Ç· qꝰ hic uidimuſ ſignificare lapidem pfectum et iſte ē unꝰ modoꝝ ſm q̃m applicatur pͥncipia huiꝰ artis huiꝰ figure ad totum magiſterium· De altera uõ ſemita ad quaʒ applicãtᷣ pͥncipia huiꝰ huiꝰ artiſ te remittimuſ ad canonē pͥmi libri q tractat de compoſitione in gñali lapidum

Q Veſtio uigeſſima ſexta· Qꝫ ſt limi· Soto ·Y· Y· limi ſt treſ: pͥmuſ q fiut ex cõ-iunctione aquaꝝ abſqꝫ ẽltoꝝ diuiſione: 2us limuſ ē q fit ex coniunctione ẽltoꝝ ſcꝫ illud corpuſ qꝰ reſultat ex mixtione illoꝝ· Terciuſ limuſ ē qꝰ oritᷣ ex ſecundo per diſtillacioneʒ

Q Veſtio uigeſſima ſeptima· Que differentia ē inter lapidē et elixir· Soto ·V· Q· R· Elixir ē gũma reſultata ex limo ethereo terreſtri ſine aliqua triũ decoc-tionum· lapis uõ eſt poſtqꝫ tñſit p omēſ tres decoctioneſ etiã elixir conũti-tur in lapidem

Q Veſtio uigeſſima octaua· C· quales coloreſ hꝫ poſtqꝫ conũtitᷣ in ·P· et in ·O· Soto ſi ·C· ē rubeum hꝫ colorē malagranati obſcuri et ſi ·C· eſt albũ ē uiridiſ coloꝛis cum nigro mixti· fili multe queſtioneſ poſſunt fieri in hac figura ſed redderētᷣ librũ prolixum ualde: ideo fili cauſa breuitatis ſufficiant iſte q̃ſtiones q̃ dicte ſt q̃ntum ad hanc figurã: et fili ex magna q̃ſtione ſupͣdicta oriuntᷣ figure ĩ qbꝰ con-tinetᷣ unuſ moduſ operandi explicitᷣ in magiſterio latitudiniſ· Prima figura ē de ·C· et in cuiꝰ medio ·F· 2a figurã eſt de ·T F· ·D· in cuiꝰ medio ē ·H· in cuiꝰ uē-tre eſt ·O· Tercia figura eſt compoſita ex pͥma et 2a: et hꝫ in ſe ·O· ·D· ·T· ·M· ·t· ĩ cuiꝰ medio ē ·Ç· q̃ quidē figure q̃ ſequuntᷣ.

D Iximuſ de queſtionibꝰ figure abſtracte a figura fondamentali cũ quibꝰ hē-biſ mlta ſciencia in fondamento opiſ· Nũc dicendũ ē de q̃ſtionibuſ figure abſtracte ab arbore phali: et queſtiones huiꝰ tot modiſ poſſunt fieri qꝰ ſt camē inter ſe differentes

Q VEſtio pͥma utruũ menſtruũ moueat metalla· Soto· C· D· menſtruũ metalla mouet ad ·F· et de ·F· ad oĩa alia pͥncipia et cũſimiliter metalla mouet menſtruũ ad producendũ ignem in Lapidibus.

Q Veſtio 2a utrũ menſtruũ generare poſſit lapideſ abſqꝫ auro et argento et aliꝭs metalliſ· Soto ·C· ·C· ē auruʒ et argentũ et oĩa metalla id pp qꝰ lapideſ hñt eē exiſtentibꝰ in dictiſ metalliſ mã de qua componũtᷣ et indiuiduãtᷣ et quolibꝫ pͥncipiorũ exiſtit mediũ p qꝰ unũ tranſit ad alterũ ideo dictũ menſtruũ gñare non pōt lapideſ in abſentia metallorũ.

Q Veſtio Tercia qr̃ eſt mẽſtruũ· Soto· D· E· mẽſtruũ ē p ſe ipꝫ et qr ē ex ptibꝰ coeſ-ſentialibꝰ ſibi ptinētibꝰ q̃ ſt in concreata eſſentialia ipiuſ quorũ iõne eſt in nũo ſpecifico poſituſ et hoc de ſuo pͥpͦ odore et colore qr oĩa determiãntᷣ et ſpeci-ficantᷣ ipm et ē mẽſtruũ et ſt oẽs ſonitateſ et diſſoluciones metallorũ et euacuacioẽs

Qveſtio quarta de quib⁹ rebus oritur m̄ſtruū. Solo. D. D. dup̄x ē mēſtruū unū reſolutiuū aliud reſolubile. Reſolutiuū mēſtruū ē de p̄ncipijs figē induīctuoꝝ. Reſolubile uō orit̄. D. S. T. V. X. Ç. Y.

Qveſtio q̄nta quid h̄t menſtruū in metallis. Solo. C. D. menſtruū h̄t ī metallis ſuū p̄piū actū et op̄onē cū qb⁹ diſſoluit illa et uegetat p̄petates illoꝝ qr uegetat auꝛū et argentū et parteſ mercurij in unū mercuriū q̄ ē mēſtruū ſuſtentatū qd̄ ē ſubiectū ſuū ꝑp̄iū et ſ̄m condictionē hui⁹ artis h̄t ſe ip̄m in eiſ et facit ip̄a ēē uegetabilia rōne cuiuſ dictū auꝛū et argentū multiplicat̄ ſuaſ ſilitudīes in ſb̄ncijs extra et ſic menſtruū h̄t in metallis actionē et paſſionē: h̄t p actionē ſe ip̄m liberū: et ſimplex liberū ualde et p paſſionē h̄t compōitionē ſub qua ſtat captiuatus et confractuſ ut poſſit ēē igniſ et uegetabilitas lapidū ph̄oꝝ.

Qveſtio ſexta utrū calx corporis ſic ingredi h̄eat menſtrui incerationē ſine aliqua op̄one. Solo. C. E. F. calx corporiſ non pōt ſic ingredi ceratiōez cū ī ip̄a ſit mixta terreſtritaſ cū aeritate ſubtili cū groſſo ſp̄us cū dampnato puluē q per ph̄os dicit̄ ſcoria et fex. Et iō aut̄ neccīuz eſt q̄ calx conuertat̄ in hui⁹ figurā et q̄ euacuet̄ auentir ei⁹ ſp̄uſ de alkimiſtaꝝ conſideratione et q̄ ſublimet̄ et cōuitatur in ſulfur nē capiendo id q̄ eſt in uirtute ſb̄limatorij et ad latera et qd̄ de puluere inferi⁹ reſiderīt non curet̄ et dimitat̄ tanq̄ puluis dampnatos ſcorij et fex quos nullatenuſ indigeſ in magiſterio. Nam ſup̄i⁹ diximuſ oportet artiſtā corpora deducē ad ſuaz p̄maz m̄az qr aliaſ nō poſſet eſſe concordantia inter limos et ſulfurem nē qr impedirent̄ p contrarietatem mercurij cui⁹ rōne iſte lapis de ♄ non uenient in eſſe. Preterea ſi aliqs uenerent nō h̄erent pōtatez ſp̄em ſuā in metallis multiplicando ul' in aīalib⁹ ſed cum talis lapiſ igniſ exponerent̄ fugerent cū tota ſua ſp̄e ex ea qr fuit impeditū mediū coniunctioniſ q̄r concluditur q̄ calx corpoꝝ ſit ſine op̄one non ē apta magiſteriū inceracionis ingredi

Qveſtio ſeptima. Q̄uo auꝛū ul' argentū et mēſtruū coniūgunt̄ in unitate nūī ultimati ita q̄ alterum manet uegetatū et conuerſo. C. D. I. S. iſte camē ſuēt ſolutionē q̄ſtionis aqua mixta cum uino fit aqua uerificata et uinū fit aqua uerificatū et careſ herbe pōite in melle conūtunt̄ in ſp̄e mellis aliqualit̄ conūtunt̄ in ſpecie melliſ et ſapor mellis aliqualiter conūtit̄ in ſapore rerum ſiml' appōitarū. Item uegetatīa eſt plantat̄ in eltatiua rōne cui⁹ in quolib; elto ē uegetatiua aut ī actu aut in potencia tanta ē uniūſitas p̄ncipioꝝ iſtoꝝ. Nā ſic̄ flama ignis q lignū comburit deducit ad flamā actū q̄ ſtat in potencia lichni ūl ligni ſic uegetatīa exiſtente in potentia in auro ul' argento: Preterea ſic uegetata exiſtit potentialit̄ per omēſ ptes auri ul' argenti. Sic poſtea actualit̄ exiſtit. Et ſic de uegetatiua: et aurificatiua: et ſic̄ aurum exiſtit ex iſtis potentiā p̄tē uegetat potentialit̄ ſic̄ poſtea exiſtit actualiter mouente ſe aurificatiuo auri aurificabile menſtrui ut mēſtruale uegetale ſe moueat ad deaurandū et uegetandū et conūſo mouente ſe uegetatiuo q̄ eſt intra menſtruū ad aurificatiuū q̄ ē it̄ auꝛū et uegetatīā cū aurificatio moueat ſuū mēſtruabile uegetabile ad uegetādū et ad de aurandū et ſic reuelatū ē q̄ ultiati nūī dictoꝝ. D. X. Y. p moūz mixtiōiſ corelatioꝝ ēentialuī et actiōis et paſſiōis illoꝝ.

Qveſtio octaua. Q̄uo lapis ph̄icuſ ē uegetat⁹ cū nullā recipiat augmentacionē ab extra. Solo. B. C. in uegetabilib⁹ ē uegetatīa. Similit̄ differens et p conſequēs

ſubã in qb' ē plantat̃ unde in aliqb' uidẽ nõ põt niſi p augm̃tacionẽ extrinſeca hui' mo
di radicale ſubſtancia conſuet̃ quã accipit ab eltoꝝ compoĩtione. Itẽ in aliquib' ueĩt
licet augmentacionẽ ab extra nõ recipiat ſubiectum in qua ē plantata q̃r ita ē cõ
formis calore nãli illiuſ et hũido radicali q' nõ morit̃ licet aliqd de eltoꝝ cõpoſitiõe
in ſe nõ recipiat ſicut patet in melle illa que ſupra diximus tamen ſi aliquando
ſibi applicet̃ uegetatiã trãſmittit illd' ĩ ſpẽ mellis et uegetatiã augmẽtat ſpẽm ĩ qua
eſt plantata et ſic conſimiliter in menſtruo qui trãſmittit om̃ez eltuz in ſua ſpẽ. Sic
uõ ē de philoſophoꝝ lapide q̃ h̃t nãlez modũ cum retinet in ſe nãz uegetatiãz. Nã illa
condictione ſicut mel et menſtruũ et p modũ quo ſuũ humidũ radicale ē calori nãli
coniunctũ cum uegetatiuitate uegetabilitate et uegetare ĩ tm̃ q' licet augm̃tacionez
extrinſicã nõ recipiat nõ ea pp uegetatiã in illo morit̃ ſic de melle et de mẽſtruo di
ximuſ

Veſtio nona. Quem calx corporũ ē apta ad ingrediendũ magiſterũ. Solo. C. D
Iſta camera ſ'uet quo uiſ ſolutione. Nã. D. ē efficiens in calce ſic maior qnta eſ
Qſentia in inferioribuſ utri'qꝫ. C. D. una eſſet opõ niſi mediate concordãtia. Nam
fili qntum forma eſt nobilior tanto nobilior indiget mã et per conſeqns maioris nobilita
tis concordantia ex quo reuelatũ ē q' q̃nto magiſ ē ſimplicitati propinqua tãto ma
gis coniungunt̃ forme q̃ ſt̃ de ſimplici nã. Sic uidem' p celum maiorez concordãtiaz
h̃t cum p̃ma mã qꝫ cum eltis: etiaz maiorẽ concordantiaz h̃t cum igne qꝫ cũ aere et
de alijs rebuſ ſimilib'. Item cũ iſta tota latitudo magiſterij oportet eſſe p ſũmã concor
dantiã forme et mẽ oportet calcẽ eſſe aptã in iſto mõ quo ſũma concordantia generat̃ur
in lapidib' et eorũ p̃tibus hoc eſt q' calx deducat̃ ad maiorẽ ſimplicitatẽ tũc erit apta
ad ingrediendũ om̃e magiſteriũ que ſimplicitas ē ut conũtat̃ uno ĩ limũ ſine eltoꝝ
diuiſione ad lapideſ p̃cioſos. alio mõ q' conũtat̃ in elta et limũ inde fiat ſine diſtilla
cione poſt illoꝝ fixatione. Alio mõ q' conuertat̃ in elta q' fiat lim' deſertuſ ex eltis p di
ſtillacionem ad opuſ maiuſ ſi aliqua eſſet ibi mutua reſiſtencia p puriũ et in puriũ
qua rõne eſſet deſtructiũ mediũ coniunctionis inter formã et mã lapidiſ.

Veſtio decima utrum metalla nr̃i lapidiſ aut aliorũ quorũ uiſ lapidũ phicoꝝ
Qſt apta ad ingrediendũ abſqꝫ eo q' elta diuidant̃. Solo. C. E. neccẽo ē q' metalla
diuidant̃ p elta ut mã e illoꝝ appropinquat̃ ad ſuũ genuſ q' ē p̃ma illoꝝ mã
ſiue nã et tũc temporiſ talis mã eſt magiſterio ſufficienſ ad nouã regeneratiõnẽ. Alias
eñ q̃ntũcuꝫqꝫ metalla apropinquarent̃ a p̃ma ſui nã et p conſequens a noua regene
ratione artificiali q' ē mediũ p q' metalla terminare debent in lapide conſtat igitur
affirmacionẽ eſſe ueram

Veſtio undecima. Quõ fit fermentũ compoſitũ. Solo. C. F. compoĩtũ fermĩtũ
fit ex pura metallorũ mã et ſulfure nẽ et limo eltoꝝ etiã fit ex duab' limiſ
Quno ethereo et altero terreſti: et iſta ē mixtio nãlis magiſterij om̃iũ lapidũ
aliaſ eñ potencia deficeret et opõ in lapidib' rõne cui' non poſſet potenciã in alio h̃ere
poteſt hoc fili q' in humes in dureſ donec fiat ſic gũma tũc uero ē factũ fermẽtũ
compoſitũ q' dicit̃ gũma q̃ poſt lapidificacionẽ tantã põt h̃ere potentiã cõuerte
di ſicut ſufficit ſue nẽ.

Veſtio duodeciã qd ē fermentũ ſimplex et fermĩtũ compoĩtũ. Solo. C. G. fer
Qmentũ ſimplex eſt illud cui nichil adminiſtret̃ ſic ſt elta p ſe ſimpliciter

ſumpta fermentũ compõitũ ē cũ. unũ eltuȝ cũ alijs et miſcet̃ qr̃ fili ſit reuelatuȝ
q̃ ſi corpora ſpecialit̃ neſis reducẽ in elta q̃ ſ̃t p̃ma ſui m̃a non poteris h̃re nec fer
mentum ſimp̃ nec compõituȝ et ſi dicta fermẽta nõ h̃res eſſent lapidiſ potentie ua
ne ſiue uacue potentia et ſua qualitaſ extra nõ poſſet h̃re dominiũ /

Q Veſtio tertia decima utrum in latitudine magiſterij ſit mixtio neccĩa. Solo ex
planatio hui' p̃ncipij qr alias nõ poſſet eſſe concordantia iter fermẽta ſimpli
cia et compõita. /

Q Veſtio quartadecimã. Qr̃ in nr̃o opere diſſolutio requit̃ de neccio. Solo. C. H. in
iſta camera reuelat̃ que uiſ ſoluẽ. Nam neccĩuȝ ē q̃ artiſta p̃ artefitiũ h̃eat
metalla corrũpẽ ut ip̃a p̃ corruptionẽ deuenire faciat ad ſui p̃mã m̃aȝ. Que
uõ diſſolutio ſe oportet uñare ut ſic deſtructio unitatiſ p̃ diſſolucionẽ et diſcre
tionem ptiũ p̃ minima ſucceſſiue ut trahat̃ a corporib' ſui p̃mordialias m̃a q̃
uõ fieri non poſſet abſq; diſſolucione coꝝ qr difficeret mediuȝ cũ quo corruptio
et ĩtitaſ ſe uniare debet̃ contra concordantiã unitatiſ deſtructibilis q̃ uõ unitas
non deueniret ad nõ eſſe p̃ corruptionẽ niſi ſe ip̃am diſſolutõ uniaret cum corrup
tione et conuerſo

Q Veſtio q̃nta decĩa. Si ſufficit lapiſ philoꝝ ad dando ponduſ q̃litatẽ quãtitatẽ co
lorem et ſimilia metalliſ p̃ eũ alterabilib'. Solo. C. I. gñatio ē id p̃ quod cãnt̃
forme noue: q̃ uero cauſatio ẽẽ nõ poſſet ſine corruptione p̃ q̃s p̃uãnt̃ forme an
tique. Nã q̃lib; formarũ p̃ticlaruȝ propaȝ n̄aȝ et ſpecificaȝ h̃t cũ qua n̄a m̃a
q̃ in ip̃a forma ſubmittit ſicut auri ſpecies q̃ ē auri forma m̃a multũ optime cõ
plexionatã et leuẽ combuſtã cum fecibuſ ſuis terreis: et ſic de plumbo et ſtagno
et ferro que rõne ſp̃ei ſunt male complexionata reſpectiue ad argentũ et aurum
ex quo patet q' m̃a condictionat̃ condictione forme p̃ generationeȝ: et ab ip̃a reci
pit omẽȝ condictionẽ illi' forme et ſic ex iſtis m̃a olei cũ alio pondẽ colore q̃lita
te quantitate et c̃. Et ſic de alijs rebus gñabilib' et corruptibilib' quaꝝ m̃a con
dicionat̃ condictione forme q̃s nouiter ē forma p̃ gñoneȝ et corruptiõeȝ et contra
dicta q' lapiſ phĩcuſ ſuffiat p̃dictis de forma n̄ali qua iuuante ſi ad tr̃ſſorma
tioneȝ et gñacioneȝ ad pondus nouũ mollitiem nouaȝ p̃ complexionẽ et cũ corrup
tionem priuan̄ et corrumpendi horũ contra et conũſo. Sic lapiſ fuerit mala forã
formatus etiã que forma mouet m̃aȝ ut in ip̃a influat ſuam n̄aȝ cũ generatiõe
et corruptione ſic̃ fabẽ q̃ mouet m̃aȝ ferri cum clauũ ul' facẽ et illa mouet corrũ
pendo et m̃aȝ claui format forma cultelli ul' alteri' rei. Sic filli metaforice et mul
tum meli' lapiſ phĩcus p̃parat̃ ut dictũ eſt.

Q Veſtio ſextadecima. Qualeſ ſ̃t colores apparentes ĩ op̃e. Solo. Explanatio hui'
p̃ncipij ē ĩ camera. D. C. K. fili quelib; camerarũ p̃ncipaliũ quatuor ſũt
idest propium colorẽ h̃t quoꝝ ſimilitudo apparet ĩ eltis ut in tabula diximus
q̃ cognominat̃ gñalis ſ̃m q' quelib; h̃t maioreȝ concordantiã cum tali re' ul' cõtra
rietate cũ quodaȝ ſ̃t colores q̃ apparent p̃ dictã concordãtiaȝ. alij p̃ differentiã et cõ
trarietatẽ et qr dũ quocũq; ſuppoituȝ elẽmtuȝ p̃ dictaꝝ quatuor c̃aꝝ mixtione et
p̃ ſucceſſionẽ et actionẽ et paſſionẽ una ſubmittit̃ alteri et ſic de ſuo colore qr unus
color ſubmittit̃ alteri et qr lapiſ phĩcuſ in ſua p̃fectione h̃t n̄aȝ ignis ſimplicis ſimi
lem colorem h̃t igne cui' propius color ē rubeus: et qr anteq̃ȝ p̃ueniat ad ignis ſp̃aȝ

oportet per sperã aeris transire ideo ante rubeũ colorẽ apparet color diaphanus cũ cit
nitate quadaʒ pp mixtionẽ ignis et aeris : et qr ante q̃ʒ perueniat ad sperã aeris la
pis trãsit p speram aque hᷓt colorẽ propriuʒ aque q ẽ albedo : et qr terra ẽ pncipiũ p
q incipit ascensio dũ lapis ẽ in eius spera hᷓt colorẽ prope terre. Sunt igit colores
quatuor cãtis a quatuor pncipalibꝫ massis apparentes in lapidis generatione scilicʒ
niger albus citrinus rubeus. Sũt qppe alij colores qui generant ex mistione illorũ
de quibꝫ fili curare non debes et fili isti colores apparent successiue sᷓm q lapis cõ
dicionat in triangulo rubeo. preterea isti colores sunt taliter condictionati q unus
est mediũ inter unũ et aliũ sicut albus color inter nigrũ et citrinũ : et citrinus color
q est mediũ inter albũ et rubeũ et in isto passu fili potes errores intelligẽ sic si colo
res nõ apparent ordinati sic color albus apparet anteq̃ʒ color niger rubeus anteq̃ʒ
croceus qr sic esset destructa ordinatio nãlis mediorũ pp deffectũ uirtutis concor
dantie et causatio triangularũ (tiarũ) etiã contra nãm contra quadrangularitateʒ
nãleʒ. hñ sic influxũ anguli contra influxũ recti anguli q̃ ẽ certa esse et pfectioneʒ
q quidã esse et pfectionẽ esset destructũ pp influxuʒ in nãleʒ triangularẽʒ et concor
dantia hᷓt cum defectu puationis et nõ esset. Quare fili nõ conuenit multũ nãliter
ordinare pncipia huiꝰ artis ad compositionẽ lapidũ phorũ et regulare ignẽ comuneʒ
etiã in pte explanauimus.

Questio decima septima. Quare est separatio. Solo. C. G. L. finis sepationis est
ut pma mã a uegetabilibus et mineralibus p minima trahat et in iiino p canonũ
distillationẽ et alembicũ rectificationẽ et uasis circulationẽ in mineralibꝰ uõ per
elixirũ apientiaʒ et eorũ purificationẽ et fixationẽ et h qdã limus illorũ. Et ẽ sepatõ
ut sepet mundũ ab inmũdo subtille a grosso rarũ a spisso leue a ponderoso sic ẽtra tra
ab aqua : aqua ab aere aer ab igne ignis a terra. Sulphur nẽ q p phos dicit terra fuc
tifera a cinere et puluẽ dampnato sepata alias eiʒ ẽet destructa amicabilitas istarũ rerũ
q̃ hñt ẽẽ ptes nrĩ lapidis p confusam et inpurã mixtionẽ in ordinacionẽ nãleʒ q̃ fit si
finis istius pncipij non consideraret in pratica huiꝰ artis

Questio decima octaua. Cum qͦ cognoscit artista q lapides omẽs generant ex pmor
diali nã metallorũ et rerũ uegetabiliũ et cᵗ. Solo. C. F. M. potencia ẽ id cum
qua agens attingit obiectũ. Nã uisus uidet q nulla gñatio de una nã in aliã
fieri põt nisi res alterabiles omĩo dissoluat p mĩas reducent de forma in formã usqʒ
ad pma mãʒ sui q̃ appetitũ hᷓt ad hac formam ul ad illã. Si eiʒ alit ẽet possibile q re
manente sub forma una sᷓb altera spẽ esset stare et hẽre nãm illiꝰ absqʒ eo q a pori
spẽ corrũpetur sic existente sᷓb una spẽ arietis absqʒ illo q mã illiꝰ piperis ex soluta esset
p corruptionẽ a sua pma spẽ q ẽ inconueniens qr si piper ipẽ existente hᷓ q ẽ posset
hẽre nãm arietis et conuerso. preterea metalla ipis existentibꝰ solidis sub sua unica
forma et specie stare possent sub spẽ aque ul alteriꝰ elemti etiã quolibꝫ illorũ posset
in elementa conuerti absqʒ eo q corrũperent a propa unitate q ẽ impossibille. Intelli
gas ista artista cũ potencijs intellectiuis intelligibilitatis et intelligẽ cũ qbꝰ mouet
artifitiũ ut nã nẽ assimilit. Intelligendũ q illdꝰ q cã facẽ nõ põt nõ põt eiꝰ effectus
facẽ sic nã q̃ nõ põt generare nec mãʒ alterare sam et ponẽ sub alia forma noua
nisi res gñales ad suũ pmã materiã deuenire sciat sic nuc ars consimiletur
alkimicus q̃ʒ nã cum fit eiꝰ effectus et in isto passu ẽrant aliq sophiste q alkimiã

compone intendunt abſq reductione metallorū ad ſui pma maꝫ et qr fili neſciūt maꝫ expoliare a forma antiqua: neſciunt ipm indue noua forma ex eo qr ma relique nō ult ſuam propaꝫ forma et qa nō imitant naꝫ p corruptione nō iuuat ipos na conge neratione ht etia artiſta p cognitione p uegetabilia exiſtente ſub aliqua ſpē gna in diuidua extrinſeca faciendo ipm ſtare ſub ſpē cui eſt ſubmiſſa p reductione illoꝝ ad pmaꝫ maꝫ ſui que uō in ſuā ſpecieꝫ reduci nec refferri poſſint· ſi illa ad ſui pma maꝫ p mias trahe p diſſolucioneꝫ et ptes ſubtiliſſimas et puriſſimas conuerte in ſuam pmaꝫ ſpeciem· Et ideo fili hec eſt cā quare ab aīalib tante emittunt egeſti ones et urine et ſudores· Et arbores qui tantas gūmas emittūt q ſt eoꝝ ſupfluitates. Quare fili intelligendū q qꝫ ruiq generatione nāleꝫ ſceu artificiale et nāle in ſimul eſt neccⁱuꝫ res gnālis et corruptibilis ad ſuā pmaꝫ maꝫ reduci·

QVeſtio decima nona· Vtrum diuiſio elemētoꝝ a metallis ſit poſſibilis artificialiter Solo· C· G· Fili hic fuerūt diuerſe opiniones int phos· Vnde fili ut ūitas patefiat ī hac qone duas rōnes face intendim: una propter affirmatiā: et altera ppter ne gatiuā ut uideat que ratio magis conueniat pncipijs hui artis et cum bonitate et ma gnitudine: unde poita dicta concluſione in pma ſpē trianguli nigri dubitat intells et deducit concluſione pro pma neccia· Et primo p uegetatiua et dic ſic· Si diuiſio eltoꝝ p ſe pōt eſſe ad ptē: et ſm propūm ſimpliceꝫ nām exiſte alias nō eſſet diui ſa ymo eēnt mixta· Et ſic alkimiſta poſſet hēre ſimplicē aere ad pteꝫ quo nō eēt ſiccitas et ſic de alijs rōne cui ſignificaret q unū eltūꝫ eſſe poſſet ſine alio hn̄t quolib ſolū qualitatē unā propaꝫ nāleꝫ cui nō miſcet alie qualitates· Que uō qualitates nō hēret appectitum ad ſuā ſpēm multiplicandū niſi perſe ad eūdem hoc q ē impoſſibile et contra ordinationeꝫ qꝫ de poſuit in eltis et eoꝝ naturis q uoluit ab exordio unū ſine alio eſſe nō poſſet niſi q unū hēret unā qualitatē ppaꝫ et ſimiliter mixtā alijs p actione et paſſione ut eſſet gnatio et corruptio in eltis et q omēs ſpecies conſueuerent in indiuiduis q quidē eſſe nō poſſet ſi elta qlibet per ſe ſm ſuā ppaꝫ rōneꝫ ſeparatū eſſet ab altero et nūc cū altero eſſet mixtū· Prete rea eſſet deſtructio triangulus uiridis et rubeus et uirtus actionis et paſſionis Reuelat igit q illud q na ſuffere nō pōt artificiū operare ē impoſſibile qr in tentio alkimiſtaꝝ eſt falſa et nichil ht realitas: et ſic p conſequens ars alkimie nō eſt reale nec ens rōnis· Recurit autē hic conforti obiectione triangulus niger aīe rea lis pro intellige recollere et odire conſuit liuidus per intellige recolere et amare rōnem affirmatiuā qui ſupdictā rōneꝫ deſtruit· Et dic ſic quadrangulus rubeus ſimille ſupponit et diligit qr alkimiſta nō intelligit elta ſeparare ſic ſimilit et abte ſic quadrangullus ſupponit ſed alkimiſta intelligit ipaꝫ compoitioēꝫ et mixtioēꝫ mō ad inuicē diuidē hoc ē q ubi fuerit ſubiectū q ignem uocat ſic magis de ppa qlitate quā de alijs eltoꝝ qualib: et ſic de aere ubi ſit magis de hūiditate qꝫ de caliditate et ſic de terra ubi ſit magis de ſiccitate qꝫ in igne: et de aqua ubi ſit magis de frigidi tate qꝫ in terra· Talis ignes ſit compoſitus ſua ſimplex qualitas ignea conuertit per ptes alteratorū elementorū q magis cum ipā participant ut ſua poteſtas ſit maior in uirtute et ſic de aere q partes alteratorū eltorū q magis cū ipa ptnpant aerificat ut poſſit in alijs ſuā multiplicare ſimilitudinē et ſic de aqua et terra· hāc igit diui ſioneꝫ non conſiderat alkimiſta ut ſup diximꝰ abſolute ſed conſiderat ipam mixtioēꝫ

artificialiter quolibȝ eltoꝝ compoſitorū ab elto trahē in figurā liquorū taliť q̄ elta ī illis
liquorib᷒ ſint magiſ propinqua q̄ȝ per artificiū eſſe poſſent. per hāc autē ronez explicata eſt
contentio alkimiſte et igniſ q̄ȝ infelice deſignauimuſ in capitulo q̄ incipit felix petit aq̄
dam pho ſi alkimia ē ars inqua incipit inter ignē et alkimiſtā q̄ magna fiut queſtio.
Et ſic triangulus niger qd diuiſio eltoꝝ a metallis et alijs reb᷒ ex eltis compoītis ē poſſi
bilis p artificiū cui occurit quadrangulus rubeus liuidus p intelligē recollē et odire p̄mā
ronez et amare intelligē recolere ſcdm ronez q̄cumqȝ uirtute hť concordanciā Itē huic oc
curit quadrangulus rube᷒ p obliuiſcē ronez p̄maȝ et credē ſcdm q̄ concordat cē ī pfectioēȝ.

Q Veſtio uigeſſima. Quare metalla hť minuſ de corruptione et lapideſ q̄ȝ aliqd ens ele
mentatū. C.M. I induratione infinita et eterna nulla ē corruptio ymo in tm̄ ē pfec
tum eius q̄ formaliť in ipo pōt eſſe gn̄o ſine corruptione ideo elta appetitū hn̄t ad
finem ad q̄ȝ creata ſunt hoc ē ſimpliciter in aliqb᷒ corporib᷒ compoītiſ in maiori contor
dantia durationis ſine corruptione q̄ȝ ſua nā eſſe poſſit et qa metalla ſť magiſ diſpo
ſita ad dictā concordanciā contra contrarietatē et corruptionē hui᷒ de cauſa conſiſtūt
in metalliſ et lapidib᷒ in quib᷒ ē minus de corruptione q̄ȝ in alijs corporib᷒ eltatiſ. Ratio
hui᷒ ē qr omē corpuſ elementatū indiget magis rebus exterioribuſ q̄ȝ metalla et lapideſ
dibuſ et ideo metallorū corpora et lapidū meliuſ ſuſtinē poſſūt et durationē q̄ȝ aliqd
aliorū corporū.

Q Veſtio uigeſſima p̄ma. Qr elta maiorē hn̄t concordanciā in metallis et lapidib᷒
q̄ȝ in aliquo aliorū corporū ſicut ſť aīalia plante herbe. Solo. C.F. I. gn̄atio q̄ ē
in metalliſ nō hť mediū qr elta gn̄ant illa p inſtinctū nālez abſqȝ eo q̄ unū me
tallū gn̄at alterū ſic fit in aīalib᷒ plantis et herbiſ qr unū nō eſt in aliū mixtū. So.
C.G. eſſe in aliquo dupliciť conſideratur qr aliter actualiť aliter potencialiť. Metalla
uō actualiť non ſť mixta gn̄aliť quedaȝ in alijs ſic plumbū q̄ ſcdm propriȝ minimis
nec eſt mixtū nāliť in auro nec e conūſo etiam de alijs metallis q̄ actualiť nō ſť mix
ta nāliter cum alijs qa ſic ex miſtione oīuȝ reſultat uniū qd qd non ē plūbū nec aurū
nec argentū q̄ qdē eſſe ſine utilitate et cū uacuitate finis auri et argenti et oīuȝ me
tallorum et quia talē uacuitatē nā ſufferre nō poſſet ideo q̄ in alijs actualiť nāliter cē
non poſſunt mixta. Sed fili iſta metalla ſť potencialiť unū p omīa et omīa p unū mi
xta ſic una ſpecieſ potencialiť ē mixta cum aliſ ſpecieb᷒ et alteret una et niſi u
na ſpecies eſſet in oībuſ et omēs in una potencialiť in nāliť īdiuiduata exnñs ī aliq̄
ente gn̄abili et corruptibili nō poſſet conuerti nec firmari ab illa ſpecie ſic caro huma
na exnſ potencialiť in pomo uino carnib᷒ et etherba nō poſſet formari ſp̄es humana
actualiť etiā de aliſ rebuſ ſimilibuſ iſtis quatenuſ pp iſtā mixtionē nālem potē
cialem hť artiſta modū intelligendū id q̄ ē poſſibille ī uno metallo ī actū deducē
mediātib᷒. B C D E F G.H.I.K L M N O P.Q R.S.T V.X.C V

Q Veſtio uigeſſima ſcā. Quō intelliť q̄ lapiſ phor in cōi nec in ſpeciali cōponi nō
pōt ex alio p̄ter q̄ȝ ex metallis cū menſtruo uegetabili. Solo. C.H.F. actuſq
eſt finiſ uniuſcuiuſqȝ p̄ncipij et neccitaſ medij mouet quadrangulū liuidū ad
intelligendum q̄ ex alijs rebus impoſibile ē fieri p̄ter q̄ȝ ī metallis ex eo q̄ artiſta in ex
telligat aurificare et trāſmutare artificialiť et coniungē extrema p mediū ſapiens nāȝ
utriuſqȝ q̄ mediū dicit terra oīuȝ corporū eleuata in ſale mirabili et ſulfur nē cū
menſtruo uegetabili et in iſto paſſu cognoſcat intells q̄ niſi fiūnt elta qd

ad extremu͂ cum extremo non coniu͂gent͂ ad unu͂ fine͂ tra͂ſmutandu͂ el̃ta ſic̃ conu͂ſa intra͂ʒ
ſuam ul' aliena͂ qua tra͂ſmutandu͂ potatem no͂ he͂ret ſi mercuri' uegetabiliſ deficeret q' eſt
menſtruu͂ eſt igit͂ actus p͂ncipiorum id pp q' quadrangulus liuidus intelligit opus neccẽ̃ita
tum ex metalliſ fieri et menſtruo ia͂ dicto

Q Veſtio uigeſſima tertia. Vtru͂ ſi mutet͂ plu͂bu͂ in auru͂ mutent͂ accidentia plu͂bi i͂ ac
cidentia auri. hoc e͂ q' mutet͂ quantitas et qualitas actio paſſio nigredo mollities
plumbi in quantitate et qualitate accione et paſſione et ethera auri. Solo. C. O.
probatu͂ e͂ ſupra q' lapiſ phicuſ eſt uegetabilis et uegeta͂s occurit huic q̃oni q͂drangl'us
liuidus et dicit et c͂ uegetatia͂ e͂ conſtituta ex uegetatio uegetabili et uegetare et uegeta
tiuu͂ in uegetabili propinquo. Vegetabile remotum eſt hoc compoītum el̃tum u͂l mixtio͂em
elem͂toru͂ in quib' uegetatiua h͂t ſuu͂ actu͂ exercere conu͂tendo unu͂ indiuiduu͂ i͂ aliud. Na͂
alteratio in indiuido alterant͂ ſua accidentia ſic̃ qualitas q͂ntitas in accide͂tis ſubiecti
uegetantis ita q' p͂ma forma corru͂pit͂ et conu͂tit͂ in accidentia ſecu͂dario forme nouiter
acq͂ſite: et hoc fit p ſeparatione͂ forme a forma. Sed contra quadra͂gulu͂ liuidu͂ arguit q͂
dra͂gl's rubeus dicit q' ſi lapiſ phicuſ mutat plumbu͂ in auru͂ ul' in argentu͂ ſemp quo ef
fectus mutat ca͂ʒ patet hoc cum tempuſ quantitate͂ qualitate͂ ab artificio: plu͂bum o͂ia iſta a
na͂ cui' ro͂ne plu͂bum h͂t tempus n͂ale q' ex dicto quadra͂gulo p ſuppoītione͂ obliuiſc͂e ignorare
ea q̃ dicta ſ͂t ſupi' q' eſt impoſſibile q' temp' artificiale et n͂ale te͂pus tra͂ſmutat. Videt͂ igit͂ q͂d
nichil artificiale aliq' n͂ale tra͂ſmutare poſſit cum ſe h͂eant ta͂q̃ ſupi' ad inferi'. Contra iſta͂
tam forte͂ obiectione͂ occurit quadrangulus niger p intellig͂e recolle͂ et obedire illa q͂ per
p͂ntem ro͂nem dicta ſunt. et ad hoc q' dicit triangulum uiridem et dicit q' diferencia e͂ inter
n͂ale t͂m et artificiale t͂m: et n͂ale et artificiale ſiml' et dicit q' ſuppoſitio quadra͂guli rubei
e͂ falſa q͂ ſupponit lapide͂ ſolu͂ h͂ere entitate͂ a na͂ ul' artificio: et no͂ a na͂ ſiml' cu͂ artifi
cio cui' de ca͂ ro͂ quadranguli rubei nichil ualet cu͂ nichil ſit artificiatu͂ quando poſtea e͂e͂t
n͂atum et p conſequens n͂ale. Sed q͂r lapis phicus entitate͂ h͂t n͂alem mutat metallu͂ ro͂ne
ſue entitatiſ n͂alis q͂ agregata ſunt p entitate͂ una͂ ex plibus entitatib' p͂mu͂ p͂ncipiorum
n͂aliſ et artificialit͂ ſiml'. Et ſic temp' n͂ale artificio iuuante ex eo q͂r na͂ no͂ h͂t inſtictum
ad talia agendi niſi m͂a miniſtraret͂ p artiſta͂ ſic̃ patet in ellectuario et ſirupis et ſic
de aliis medicinis q͂ na͂ nu͂q̃ faceret niſi artificialiter m͂a de qua componit͂ adminiſtra
ret͂ p artiſta͂ ut cu͂ ſimilit͂ na͂m infirmi no͂ h͂t inſtinctu͂ ad medicina͂ ſumenda͂ niſi in
illo debito mo͂ adminiſtraret͂ tempuſ medicine n͂aliſ et artificialis mutat tempuſ infir
mitatiſ q̃ p na͂m temporis euenit et huic deccurit quadrangl's liuidus p intelligere
recolle͂ et amare illa que p quadrangulu͂ nigru͂ dicta ſ͂t contra quadra͂gulu͂ rubeu͂

Q Veſtio uigeſſia͂ quarta. Quid e͂ pfectu͂ ens. Solo. C. M. pfectu͂ ens eſt lapiſ no͂ fer
mentatus id eſt no͂ multiplicat' aliquo modo

Q Veſtio uigeſſima q͂nta. De quo e͂ pfectu͂ enſ. Solo. D. M. pfectu͂ e͂ enſ de ſua uni
tate ſimplici: et eſt de ſuis ptib' ſcilicet. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q.
R. S. T. V. X. Ç. Y. Et ite͂ artiſte componentes id.

Q Veſtio uigeſſia ſexta. Q͂uo et cui quo eſt in unitate ultima poſituſ. Solo. C. K. pfec
tum ens eſt in ultimata unitate poſituſ p modu͂ q' h͂t artiſta moue͂do quadra͂gu
lum liuidu͂ in combinatione p͂ncipiorum ad pfectione͂ ipiuſ p doctrina͂ et proceſſus
hui' artiſ eſt etia͂ ultimate uni'os cum naturis attractibus. C. D. E. F. G. H. I.
K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. V.

Queſtio uigeſſima ſeptima. Quid ē fermentacio. Soło C. N. Fermentacio ē pncipiuꝫ fuienſ duplicē multiplicationē ſcilicꝫ q̄ntificatiā et uirtualem qualibꝫ p ſe. Quātificatiua uō ē que conſtitit multiplicationē q̄ntitatis ad defectū uirtutis et detimētū q̄ntitatiſ. Item aliqui phorꝫ dicunt q ē uirtuificatiā et q̄ntificatiā ſimul. pmo uero fit cum mercurio ulgi reuelatū exiſtit in nrō teſtamēto in canone q incipit Fili tu recipe unā onciā de dicta medicina multiplicata in uirtute et ꝗ ſecunda uō ſcilicꝫ reuelatum ē in canone in eodē libro q incipit q̄n tu hēus pfectas dictaſ medicinas et de iſtis facta proiectione ultimi pncipij arboriſ philiſ et breui ſmone omēſ tres multiplicationes ibi declarauimuſ.

Queſtio uigeſſima octaua. Quare ē fermentacio. Soło. N. E. Finalit fermētacio ē ut artiſta hui⁹ artis hēat modū medicinā triplici modo multiplicare ad finē ut euitetur maior labor ī pratica hui⁹ artis.

Queſtio uigeſſima nona. de quo eſt fermentacio. Soło. D. N. ē de ſe ipā et de ſuis ptib⁹ ſine qb⁹ eſſe non poſſet et eſt magiſterij mercurij ulgaris ītellectū

Queſtio trigeſſima. Cum quo fit fermētatio. Soło. R. et declaratio ultimi pncipij arboris philis

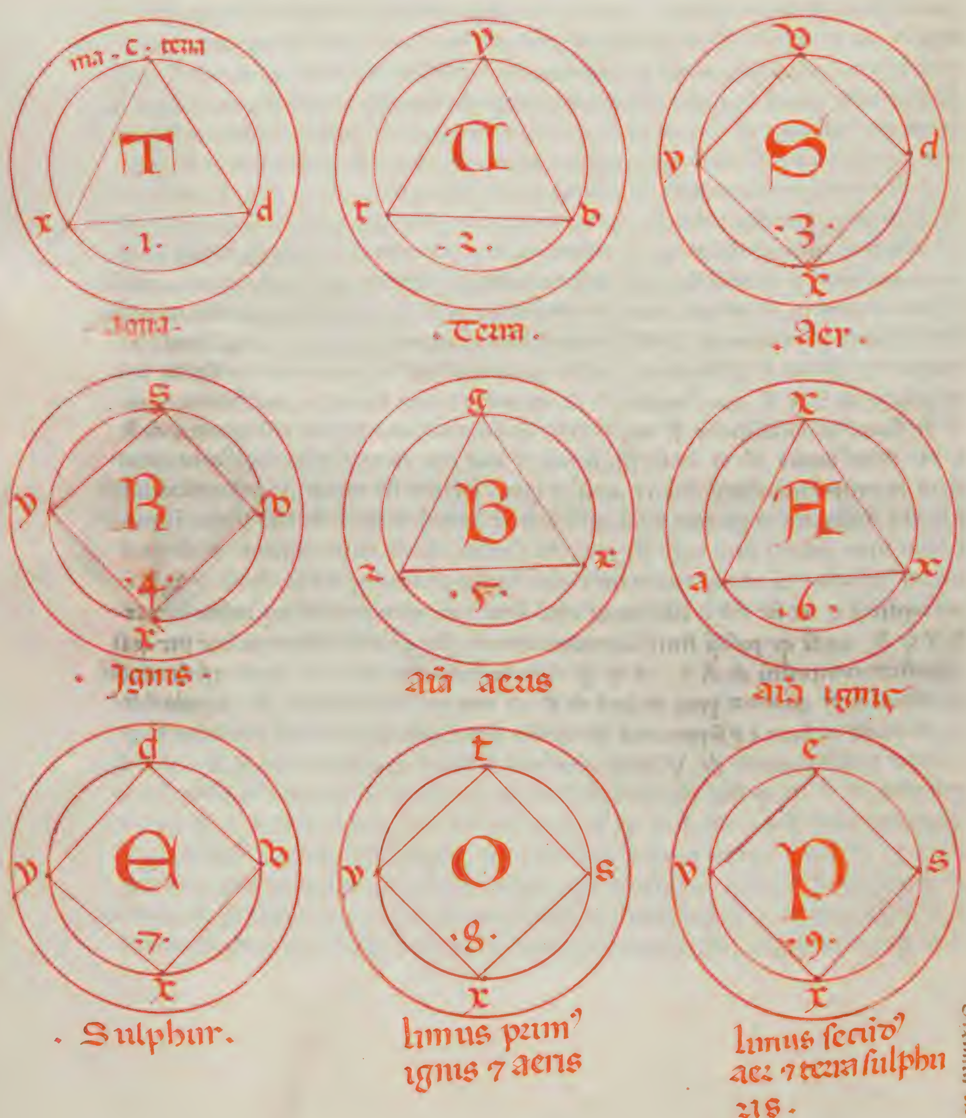
Queſtio trigeſſima pma. Vtrū opō ſit neccīā in iſta arte. E. P. huic q̄ſtioni recurit quadrangulus liuiduſ et dic q manifeſtū eſt q aliquod pncipiorꝫ indiuiduū ſine orbis eſſe nō pōt ſine opōne qr ſi eſſet ſua nā nō hūiſſꝫ appetitū ad agē ſꝫ tm̄ mō ad exiſtē et ſic eſſet quolibꝫ illorꝫ occiſſuꝫ et ſine propō euacuatū rōne cui⁹ unum pncipiū nō hēret ad alterū et eſſet deſtructa concordantia p quā oīa pncipia hui⁹ artis concordant ad unū finē et cui⁹ entia eſſet contrarietas p quā ſeq̄ret deſtructio unionis. qd qdē nā ſufferre nō pōt. eſt igit opō unū pncipiū neccīuꝫ in hac arte ut ſequat plenitudo finis p omēs opōnes ſpecificas oīuꝫ pncipiorꝫ ſic opō artiſte et B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. V. X. Ç. Y. et oīuꝫ aliorꝫ pncipiorꝫ figure fondamentalis contra uacuitatē q̄ ſequeret p occiſitatē illorꝫ. Et huic occurit quadrangulus nigruſ p intelligē recollē et educe rōneꝫ contrariā p quā ſeq̄ret multa inconuenientia.

Queſtio trigeſſima ſcda. qualis eſt moduſ ſm quē totuſ finiſ magiſterij hēt complēi. Soło. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. V. X. Ç. Y. In iſta eiꝫ pte uolumuſ q X. ſuet calorē fimi q calor dicit pmi ḡdus. Ç. uō ſignificat calorem furni ſecreti q eſt calor ſcdi gradus. Y. calorē tercij ḡdus. Vnde moduſ eſt iſte quo tu obiectas materiā q̄ eſt C. D. et capiaſ. C. et rediges eum ī calcē p modū pmi libri in canone q tractat de metallorū calcinatione et pone ſup ipm. D. q natet deſup quatuor digitos et pone uaſ in X. p ſex dies nāles tūc. C. conuertet in. D. et ſic euacuata ē una figura triangulariſ de C. D. X. ī cui⁹ medio eſt T. q orit de C. D. X. poſtea accipe T. et pone ipm in Y. et T. fugiet et conūtet in V. in eadē figura formatur unū triangulū de Y. T. V. deinde ſup V. pones D. ad diſtillādūꝫ in igne de balneo marie et dimitte diſtillare donec plus nō diſtillet et ſup feces reitera aquā quā diſtillaſti ul' aliā recentē et reitera uas ſic ē ad X. p decē dies nāles et trahe uas et pone ad diſtillandū in Ç. et exibit aer et manebit V. in fondo uaſis in ſilitudīeꝫ aque ſplendide q̄ nō ualet p illū calorē aſcendē et ſup feces reitera de D. q ſupernatet duorū digitorū ad q̄ntitatē et pone in X. p tantū temp⁹ duplicatū ſic de aere

Ergo D est aqua

fecisti in distilacione et trahe uas et pone ipm in V et distilla aerē sicut pus et illud q' distillaueris pone ad inhumanandum in calore X et reiterabiſ putrefactiones et disti lationeſ donec plus aeris cū aqua exire uoluerit qd cognoſcē poteris in fa distillacioē de X qua aqua exibit et nō aer et remanebit in fondo uaſis Et tūc euacuata ē alia figura quadrāgularis de V D X Y in cui' medio est S deinde fili accipe S et mit te cum eo tm̄ de menstruō et pone sup V et pone ad putrefaciendū p xx dies qb' tñſ actis distilla in igne Y et puſ exibit aqua et post aer mixtus cū igne caue tñ ne nu be fiant feces p multū ignē deinde pones ub ſt ista duo ēlta mixta cū calore furni secreti q̄ est ad mōuz trepidis archanorꝫ ut inferi' p figurā unā demostrabit et exibit S et R manebit in fondo ſiue inferi' in colore aq̄ splendide cui' odor congellat mercu rii ulgi q cum instruo ferreo et guma conūtitur in metallū pfectū ut alibi designabiꝫ et si forsitam ille calor nō fuerit ſuffiēs ad expellendū totū ignē ponat' in Y et exibit totuſ R ab V deinde istum ignē ad ptē pone et sup Y de S et D pone ad ponduſ pdic tum et pone ad putrefaciendū p decē dies deinde distilla sic̄ priuſ et diuide S ab R sic̄ pus et R pones cum alio et sic reiterabis putrefactiones et distillaciones donec uo luerit pluſ destillare de R siml' cū S q' cū similiter cognoſcē poteris ad fam distillacio nem p quā diuidit' S ab R qa aer exibit totus et ignis erit in fondo uaſis et sic Y erit niger sub rubeū et sic euacuata est alia figura quadrangulariſ de S V X Y ī cui' medio est R ¶ deinde in pte ista uolum' q' A significat aīāꝫ ignis et B aīāꝫ aeris et q' E signi ficet aīāꝫ terre : deinde fili accipe S et pone in X p octo dies et extrahe et distilla ī bal neo marie q̄ntū p illā distillacionē uoluerit distillare : Deinde reitera id q' distillaueīt su p feces et pone in X p septē dies : Deinde distilla p X et reitera illud q' distillauerit sup feceſ et sic facieſ reiterando distillaciones et humanacioneſ usqꝫ septieſ ita q' ī pma ī hu manacione stet in X p sex dies in alijs uero p treſ dieſ sic euacua et alia figura tri angularis de S X R in cui' medio est B ita consimiliter facies in conuiſatione S in B sic facieſ in conuiſatione R in A et sic euacuabit' alia figura triangularis de R X A in cui' medio est A et sic fili finite ſt due rote elementales in qb' continētur fixio et exuberacio ēltorū scilicet aeriſ et igniſ Deinde fili capias V et purificabis illd p modū designatū in pratica fondamentali et in uademecum de nr̄o pho-ꝛ ī canone q sic incipit partuſ uero terre fit p modū sublimacionis et inuentre et c̄ donec cō uertat' in sulfur nr̄ē et tūc euacuata ē alia figura quadrangularis de D V X Y ī cui' medio ē C et sic fili p istā terciā rotā finit' rota corruptioniſ cui' instrumēta ſt D X C Y unde qr postq̄ꝫ finit' corruptio oportet seq gn̄atio uolum' in hac pte q' O significet compositū de R S et q' P significet cōpositū de E S unde ad faciendū O capiaſ de R quatuor ptes et unā de S et pone in humanacione X deinde distil la et iterato in huma p septimanā et distilla donec uoluerit aſcendē tūc hēbis O q' ē limuſ p distillacionē de Y et sic consimilit' facies in distillacione E S ī cōuersi one illorꝫ in P ita q' sint octo pteſ de S et due de E et sic formant' alie due figure quadrangulariſ pma est R S X Y in cui' medio ē O Sa ē de E S X Y ī cui' me dio ē P et fili mi ex istis duobuſ limiſ formare potes multa et diuſa opa multitu dine magisterij pmū p magisteriū opiſ regalis ut sup̄ in ſuo loco ul' p magisterium ceracionis cum terra propa ēltorꝫ et decoctione explicata fondamentali cerando cū aere pus et cum igne post p ponduſ pdictū ul' cū limiſ sup̄dictis factis exacre et

igne et sic finit̃ rota gn̄ationis p quā artista hr̄ q° optat. Finis igit̃ magisterij hētur complet° p condictionē trianguli rubei principiendi p rotam corruptionis et finiendo p rotā gn̄atio-nis, et hoc fili fit corrūpendo unā figurā et generando aliā .V. T. corrūpendo et gn̄ando V. I. et corrumpendo V et gn̄ando R. S. E. et corrūpendo R. S. E. et generando O. P. et corrumpendo O. P. et generando istū lapidem uł illū p sua media ut puta X. Ç. Y. q̄ st̄ media p q̄d .T. conuertit̃ in .V. et eadem littere sunt mediū p q° V conuertit̃ in R. S. E. et sic .V. est mediū inter T. et R. S. E. et dicta X. Ç. Y. sunt mediū inter R. S. E. et conūtunt̃ in. O. P. Itē dicta X. Ç. Y. medium p q° O. et. P. conūtunt̃ in istum lapidē aut in illū et sic de alijs medijs dici pōt suo mō et cetera Iesus hic poni de-bent nouem figure sed inchoate sunt post unū ordinē et cetera Et hic poni debet figurā fi-ni secreti.

Diximus de gn̄ationib'

Diximuſ de q̄ſtionibuſ figure abſtracte ab arbore ph̄ali in quibuſ plura dubia ſolui
muſ q̄ erga artis ad probationē et practicā et magiſteriū illi⁹ uē ſaluat̄ p aliq̄s
ei⁹ cameras in quibuſ claram praticā pandim⁹ artiſte. Huic dicendū ē de q̄ſtioi
bus figure quadrangularis p quā multā hēbit notitiā in pratica hui⁹ artis

Queſtioneſ hui⁹ figure tot mois fieri poſſunt q̄ miſcent̄ p̄ncipia p cameras ſuas. S3
fili nō tantas queſtiones hic explicam⁹ qr prolixitatē hic euitare propoſuimus ſ3
hic in iſta figura paucaſ queſtiones proponimuſ et ſoluemuſ ut p iſtas et p alias
aliarū figurarū p̄cedentiū ſic reuelatū ſatis de practica hui⁹ artis

Queſtio p̄ma utrū deuſ ſit cā hui⁹ opiſ. Solo intelligentia forma de⁹ ē p̄ma cā
et ſic mondus eſt ei⁹ effectus. Alias fili ſequeretur q̄ aliter eſſet ei⁹ effect⁹
et ſic p conſequens mondus eſſet eternuſ: et ſic eſſent due eternitates et
ſic duo dij quorū quilib; eſſet finitus tū de magnitudinis rōne eternitatis
ſit ſolum una eternitas ſingularis cū qua ē ſolū una infinitas. Aut ſeq̄t̄ q̄ ſi mōdus
non ē eternuſ et nō eſt effectus dei q̄ ipē creauit ſeipm̄ et ſeq̄t̄ q̄ mundus eſſet ante
q̄m eſſet q̄ ē impoſibille. Eſt ergo mōduſ effectus dei et q̄i q̄i in illo continet̄ tū n̄ale q̄i uti
finale. Concludit̄ ergo affirmatiā eſſet uera et q̄ intelligentia idest p̄ma cā mouet igit̄
formā idest animā artiſte cum trib⁹ quadrangulis illius ad pratica hui⁹ artis et ī
iſto paſſu reminiſcat̄ artiſta q̄ ſic concordantia inter ipm̄ et concordātiā p̄ncipalē
q̄ fit abſq; contrarietate ut p̄muſ motor moueat intelligentia in recta linea ad ūita
tem et patefiat illi tā altiſſimū ſecretū qd̄ q̄ppe nō multiſ ex iſtis reuelatū eſt

Queſtio ſa. Quem modū tenebit artiſta ut ſequat̄ nā; p artificiū. Solo oiſ camē
hui⁹ figure. Moduſ ē iſte ut ſignificat̄ p p̄ma cameram qa tu fili obiectare de
bes figurā p̄ma et mā; lapidis: ſo q̄ obiectas elta ſimplitia tercio elta com
poſita quarto indiuidua elta: quinto potenciā et opōnē. ſexto mixtionē poſt mā;
ſeptimo diſſolucionē octauo gn̄ationē: nono colores apparenteſ: decimo deſtinctiones
quaſ procedunt cameraſ p̄me figē ad opera minora ul' decoctioneſ competenteſ ad
opa regalia. Vndecimo lapidē: duodecimo fermentationē. tercio decimo cū quo opari
debet fermentatio idest multiplicationē uirtualē et quantificatiuā diuiſim ul' ſimul
Quatuordecima ipoſ lapideſ fermentatos et fili nota iſta q̄ tibi hic dicimus q̄ nā
orbis corrumpens aliq̄ indiuiduū putrefacit illud poſtea ſepat elta compōita q̄ ſt
in indiuidua magiſ propinqua poſtea q̄lib; illorū deducit ad ſumā ſimplicitatē po
ſtea ad p̄mā materiā illā reducit. Et hic uero poſtq̄ finita ē rota corruptionis in
cipit rota gn̄ationis incipiendo generare a p̄ma mā: poſtea ad elta compōita q̄ fiūt
p mixtionē ſimplicium eltorū et ex elemētis compōitis ad ſubſtanciā elementatā ſm
propriam ſpēm et formā ſub qua attrahunt̄ elta ad compōitū indiuiduatū. Fili ſi
hic noſ bene intellexiſti explanat̄ eſt modus ſm q̄ artiſta ſeq debet nā; p artificium.
O fili inq̄ſitor ueritatis tu praticā hui⁹ magiſterij incipē debes ubi nā finiunt p rota
cionem figure corruptionis et contrario triangulo rubei incipiendo ad finē metallorū
poſtea a medio poſtea a p̄ncipio. hoc aūt fili debet artiſta facē cū p̄ncipij figē corrup
tioniſ q̄ ſt calcinatio diſſolutio putrefactio diuiſio purificatio p iſta cū p̄ncipia in
cipit lapidiſ corruptio hoc ē metallorū illiuſ ex q̄b⁹ componit̄. Deinde fili ſeq oportet
gn̄ationiſ rotā de qua oportet artiſta inſtruintur facē cū quo generent̄ lapides

regendo ꝑncipia hui⁹ artiſ ſ̄m q̄ p tota artã explanatũ eſt / q̄ quidē ꝑncipia ſunt mix-
tio incератio elixir decoctio. Iſta eniꝫ ꝑncipia ſi regant̄ debite ſunt inſtrumẽta gn̄atio
nis lapidũ. Et fili poteſ formare unã figuram ex duobuſ circuliſ inmobilib⁹ quoꝝ
ꝑmuſ continet ſex ꝑncipia ſupdicta et uocat̄ rota corruptioniſ. et in alio circulo infe-
iori pones unũ quadrangulũ cũ dictis quatuor ꝑncipijs. et iſta uocat̄ rota generatio
nis pones. O. qđ uolum⁹ ſignificare finem et complemẽtuꝫ hui⁹ opis. et iſte ē mod⁹
q⁹ artiſta tenebit ut ſequatur nãꝫ p artificiuꝫ. Figura uero depicta eſt inferius
ut patet.

Q Veſtio tercia qualiſ eſt conſideratio quã homo debet hēre de ꝑncipijs hui⁹ artis
Solo tota figura forma conſiderat̄ dupliciť: ꝑmo p artiſtã: ſ̄o p actib⁹ oĩuꝫ
aliorũ ꝑncipioꝝ mñã conſiderat̄ qua dũpliciter L. I. S. primo uegetabilib⁹
de quib⁹ menſtruũ orit̄: ſ̄o pro elementis metallicis: tercio pro ipis metallis: quarto
pro ſulphure nr̄e elementa fili conſiderant̄ duplex: ꝑmo ſimpliciť: ſ̄o mõ compoſitiue
Item eſt differenſ ſimpliciť tã ſimpliciť ſic ſunt principia inter ſe diferẽcia
Mixtio hť quatuor conſiderationes: ꝑma ē D et C. ſ̄a eſt inter R et S. tercia iť
S. et E. Quarta inter R. S. et E. q̄ſtioneſ magne figure particularis diſſolutio hť du
as conſiderationes ꝑma q̄ fit cum C et D. ſ̄a fit cum E magne queſtionis iam
dicte T. S. et D. celeſtis ad faciendũ limũ terreũ. Generacio hť quatuor cõſide
raciones ꝑma pro eltis q̄ generant̄ extra ex elemẽtis

Quarta pro lapidibus q̄ gene
rant̄ ex limiſ et ſulphur nr̄e. Colores hñt unã conſideratione q̄ fit in gn̄atione la
pidiſ. Digeſtio hť unã conſideratione uideliꝫ p ſenſuꝫ. Fermẽtacio hť tplicē cõſidera
tioneꝫ: prima ē prout ſeparat̄ menſtruũ a uino et alijs uegetabilib⁹ accuētib⁹ illđ
ſ̄a prout ſepant̄ limis ab elemẽtis. Operatio hť tantũ triplicē conſideratione quã
ta ſunt ꝑncipia hui⁹ artis. Venenũ tñſformãs hť unã conſideratione et patet p ſeſuꝫ.

Q Veſtio quarta q̄r miſcemuſ ꝑncipia hui⁹ artitis cũ ꝑncipijs phye. Solo tota fi
gura cum ſuis cameris: fili eſt iſta mixtio finaliť ut cognoſcas qđ oĩa ꝑnci
pia phye ſ̄t ĩ omib⁹ ꝑncipijs hui⁹ artiſ puta unũ p oĩa et oĩa p unũ. Fili ſi iſta mixtio

esset inposibilis essent pncipia hui⁹ artis in se ipis occisa et nã in fine euacuata qr nõ
hērent modũ et eēnt inmobilia et nõ essent in orbe et tũc essent ex orbem pretera
essent ex tempus et locũ et cẽ Et sequeret alia multa inposibilia pp destructionẽ
trianguli rubei et liuidi Est igit fili neccia ista mixtio ut sequat dicta iconuenien nõ
tia et triangulorũ destructio quare conuenit quicũqz uolenti in hac arte facẽ
scienciã librũ q dicit pncipiorum phye hēre qa magne utilitatis est

Questio quinta qualis est modus subtilior opis hui⁹ Soło tota figura Fili sbtilior
modus ē per modũ qz sup dixumus in questione se figure hui⁹ p reiteratiõez
tote corruptionis ubi nã finiuit finẽ corruptionis tote p totã gñationis pnn
piendo ubi incipit nã et fit isto mõ capto C et posito in D E in humanatio
et dissolutio et euacuacio ut in pratica fundamentali diximus usqz reducebantur
in sulfur nẽ ē metallorũ pfectorũ in tanto ponat terra sublimata in D et putre
fiat ut in dicta practica diximus et post diuidẽ terrã illã p elemta et purificare il
la et distillare limos ut incerare terram aliorũ metallorũ et terrã aqua diuisa
fuerit elementa iterũ redige in sulfur nẽ et facẽ limũ terrestrẽ postea limos redi
gẽ in lapides Et fili iste est modus subtilior ĩ pratica hui⁹ artis

Questio sexta qr limi ponũt p tempus in aere et in terra Soło ut inueniãtur et
capiant quinte essencie in subtili mã elementorũ Venãt et capiãt p uirtutes
celicas influxas p tã longũ tempus in mã mineralis uirtutis cũ certa et propa
terminacione et potestate ad faciendũ in istanti in metallũ sic basiliscus i aĩalib⁹.

Questio septima qua sit uegetabilia acuentia
Soło tota figura indiuiduorũ

Questio octaua qñtũ tempus durat practica hui⁹ magisterij Soło tota figã pra
tice Et fili ille q nũqz composuit durat p duos años integros et ille q solũ cõ
posuit durat p añũ et tres menses quã uis aliq̃ branche arboris in latitudine
magisterij q̃ finiunt in quatuor uł quiqz uł vi mensibus et hoc fili multi fuerunt
obcecati q ignorãt nãz et successiones illius et agittãt illã fin cursũ suũ in prac
ticando qr nũqz deuenũt ad finem optatũ.

Hic stare debent siue situare tres figẽ phie et sequẽtẽ figãz aĩe rõnalis et ideo
dimittit spaciũ

De figura anime ronalis

H Ec figura dicit anime ronaliſ et hr̃ in ſe treſ quadrangulos cum qb⁹ etiā ob cā utendo ſuis
potencijs quorū qdē quadrangulus un⁹ ē liuiduſ alius niger alius rubeus quadrangul⁹
liuiduſ ſm condictionē hui⁹ artis hr̃ propetatē intelligendi recollendi et amandi obiecta
q̄ ſunt ſm intelligenciā et dignitaſ eiuſ: et ſm pncipia hui⁹ artiſ et actus et opōnē illorum
ſm ūitatē. C.D. et oīū aliorum pncipiorū. quadrangulus aūt niger ē ut aīa ronalis in
telligat recollat et odiat et in conueniencia hui⁹ artis pncipiorū odiat etiā oīa p q̄ con
trarietas inter pncipia hui⁹ artis ſequit: et qn̄ ſili iſte quadrangulus deputatus ē ad odiē
dum uiciá et falſitate ſeruit ei. Quadrangulus liuiduſ qppē deputatus eſt ad amādū
deum et uirtutes et ueritatē. Quadrangulus aūt rubeus hr̃ officiū ſupponēdū atqꝫ tre
dendū hui⁹ artiſ pncipia et eoꝶ condictiones et opōneſ autē quadrāgulus liuiduſ atqꝫ ni
ger poſſunt multū exaltare ad inueſtigandū ueritatē et falſitatē in pncipijs hui⁹ artis
Et quadrangulo rubeo obliuiſcē et ignorare et diligit ul' odit rem ſuppōitā ut quadrā
guluſ liuidus ul' niger inde meliuſ opari ualeant in magiſterio et pratica hui⁹ artis at
tribuendo ipī intelligē laudē glām et honorē et huic arti magnā necēitatē ueritatē con
tra impoſſibilitatē ueritatis falſitatis huic arti repugnantē.

De diſputacione monachi

Q Vmqꝫ raimondus librum ſup q rogatus fuit a monaco cōpoſuit ipm. Eidē monacho de
moſtrauit qui uero quieuit et cum actione graciarū illū recepit. Qui uō dū legiſſet
uidit q raimondus aſſuerat artem alkimie eſſe rem et aliqd et nō modicū ſtupefac
tus eſt: et dixit ualde miror q illud q ſm ueritatē ē impoſſibille et falſū eēt aſſerere nec
cāriū et ueriuſ. Nā multos uidi et reditus pdē et patriā et honorē nullū fructū ab arte ex
trahē et ideo ſimiliter male claudunt qr fiunt proditores et falſificatores monetarū
et multa mala q̄ occaſione hui⁹ artis ſecunt dum finē artis attingē non poſſunt: q uō ſi eēt
aliqd impoſſibile eſſet q nūqꝫ uni⁹ ul' ali⁹ inueniret. Sꝫ qr ars nichil ē ideo ē impoſſibile
aliquod uerū ab ipā ſeq. Reſpondit raimondus. Nā rogatus ate ut ſup iſtā artē uoluiſ
ſem ueritatē declarare illud iuxta poſſibilitatē prout pncipia nālia ingrediunt praticā hui⁹
artis declarauimus. Qui uero eſt ens et aliqd. Et ſi ipī q praticant eſſent ipī: et cog
ſcerent pncipia nālia et eoꝶ ſucceſſiones errare in practica hui⁹ magiſterij eſſet impoſſibil
le. Et qr ignorant pncipia ignorant materiā lapidis: et p conſequens finē: et ſi cognoſcūt
mām ignorant pncipiorū combinacionē et illorū mixtionē qr ignorāt pncipia et ignorās
pncipijs ignorāt et illoꝶ ſucceſſiones et ſic agitāt uirtutē mineralis uirtutis p conſeqns
puat pratica ſine propo. Dixit monachuſ poſſibille ē q dicis. Sꝫ qd dicim⁹ q tua ars aſſit
contrariū utqꝫ et librū artis ſiue entis realis et rōnis et p artē magnā: et p arborē
ſciencie et p cetera alia uolumina in qb⁹ conſuiſti contrariū hui⁹ mei⁹ qd hic dixiſti. Sꝫ
ſcis tu bene raimonde q ille qui contrarie arti ſue nō debet de ſua arte canonicare. Reſ
pondit ei raymondus. Si tu utiqꝫ cognouiſſes pncipia nālia et eleuares utiqꝫ intellectū
ſcires q tu in libris artis mee nichil contrariū hui⁹ artis pncipiorū mee artis inuenies te
uidē in ambaſ pteſ arteſ exñte ſint contrarietate principiorū ut ſatis p qſtio
narium uidere potes. Reſpondit ei monachus quō raymonde tu aſſis iſtā artē eſſe uerā
cum pncipia tue artiſ ſiut omimode contra et contra intenciōē quā de ipā hēs q̄ repu
gnat omī ueritati. Ita q tua intencio eſt ſup hoc fantaſtica cū tua ars ē falſa ut rai
monde intendo probare. Reſpondit ei raimonduſ: ualde gaudeo qa diſputare mecum

diſputare uiſ de hac mãa ut igitur breuiſſime ceſſat garulitas et ſofiſticacio uerorũ et co
gnoſcatur ueritaſ et eligatur aliqua pncipia nãlia gñalia per quorũ condictiões et mãm
ſequetur moduſ diſputacioniſ inter me et te ita q̃ ſequatur diſputacio ſine leſione pnci
piorũ et illorũ nr̃e. Quieuit aũt monachus ſup   raymondi et dixit Ray
mõde dimitte me et ego elligã pncipia p q̃ int̃ me et te continuetur diſputacio: et ſi tu
pm eor cõdictionũ demoſtraueriſ artem in alkimie eſſe ueram qeſcit aĩa mea ĩ qua
drangulo figure ſue p intelligere recolle et amare: et p intelligere recolle et odire cõtrari
um et cetera p credere hui9 ſuppoſitio contrariũ. Et dilligere illud et odire ſuppoſitionẽ factã
contra illaꝫ unde raimõdi pncipia ſunt iſta ſcilicꝫ nãa finis et maioritas ens cõcordancia me
diũ uegetata ueritaſ ſcĩa gñatio corruptio contrarietas mixtio digeſtio compoſitio alte
ratio ſimplicitaſ: Dum uero monachus elegit pncipia ad diſputandũ de hac mãa et di
xit q̃ monachuſ ſua inciperet argumẽta: et q̃ ipſe ei rñderet: monachus dixit q̃ multuꝫ
ſibi placeret

De diſputacione inter monachũ et raymondũ.

Monachus dixit raymonde tu pm ueritatẽ negare nõ poſſis q̃ ſi alkimia eſt enſ q̃ nãa
õbiſ nullũ hꝫ finẽ: et tũc ſubſtancia mũdi nullũ hꝫ qetem et cetera Prima uõ probo
rõnem ſic. Si alkimia ẽ enſ poſſibile et corpora metallorũ q̃ in alia trãſmutans ĩ quorũ
qdem metalla trãſmutabilia maiorẽ qetẽ hẽrent q̃ꝫ in ſuis props naturis: et tũc eſſet poſ
ſibile q̃ ex illa nãa metallica inq̃ntuꝫ trãſmutantur metalla a pori nãa mutarent in aliã
in qua qdẽ nãa magis qeſceret quã in pma nec in ſcda et ſic de una in aliã et ſic appetit9 nr̃e
in infinitũ q̃ nũq̃ꝫ deueniret ad finẽ qd raimonde ſciſ bene fore impoſſibile q̃ nãa nõ hẽat
finẽ et qeteꝫ in ſuiſ concretiſ et patet p diffinitionẽ q̃ꝫ tu in libro de nãa deſcripſiſti quoniã
ſi nãa eſt in illud pp q̃ eſſencia cõſ'uatur patet q̃ finiſ concordantie realiter exiſtit inter
nãaꝫ et ſua concreta in quo fine eſſet contrarietaſ ſine concordantia. Si alkimia ẽ ens
reale coniungitur inter nãaꝫ et ſua concreta ſint colligata et coniuncta oportet q̃ ſint p
cõcordanciã cum tu raimonde ſcis q̃ concordantia ẽ cã unioniſ et agregationis ẽ et col
ligationiſ: Eſt igitur cõcordancia mediũ inter nãaꝫ et ſuũ concretũ p quã ſunt ita cõiuncta
q̃ magiſ eſſe non poſſunt nec magiſ propinqua per concordanciã et ppinqtatẽ nãa tã
q̃ꝫ forma paſſionẽ hꝫ ſub ſua nãa concreta: et concreta tãq̃ꝫ mãa paſſioneꝫ hꝫ ſb ſua nãa
ſic igneitas q̃ ẽ igniſ actionẽ hꝫ ſup ignẽ et igniſ paſſionẽ hꝫ ſup igneitatẽ et ẽt de aliſ na
turis et formiſ et materijs ſcꝫ plumbeitas in plumbo et ſtagneitaſ ĩ ſtagno q̃ ſiũt cõcre
ta et finiſ ſue nr̃e ex qb9 raymonde multũ liqde patet q̃ inter quãcũq̃ꝫ nãaꝫ et ſua con
creta ẽ tanta colligatio appetit9 nãlis q̃ ipſa a ſuiſ concretis diuidi nõ pot ſic igneitaſ q̃
eſt nãa igniſ actionẽ hꝫ ignẽ: et igniſ paſſionẽ: ſb igneitate etiã de aliſ nãis et formis et
materijſ ſalꝫ plumbeitaſ et plumbo et ſtagneitaſ ſtagno. Ex quib9 raymõde liqde patet
q̃ multuꝫ q̃ inter q̃ꝫcũq̃ꝫ nãaꝫ et ſua concreta ẽ tanta colligatio appetit9 nãliſ q̃ ipſa a ſuis
concretiſ diuidi nõ pot ſicut igneitaſ q̃ diuidi nõ pot ab igne q̃ aliaſ deueniret in pua
tionem et nõ eſſe etiã de aliſ quarũ concreta et abſtracta deueniunt in priuatione
Iſtam nr̃am rõneꝫ tu raymonde deſtruere nõ potes ueraciter cum ſit neccĩa et concor
dãſ cũ bonitate magnitudiniſ et cetera. et eſt etiã pfecte q̃ r ſunt pncipia ſimplicia tue artis
cũ qb9 homo de oĩbuſ ſcientijſ rõne ſue gñalitatis pfectã hꝫ noticiã. Preterea raymõ
de ſi alkimia ẽ enſ uidetur maiorẽ appetit9 hẽre ad eſſe pegrinũ q̃ꝫ ad eſſe ſuũ cui9 rõne
enſ apparet magiſ aliud q̃ꝫ eſſe hoc q̃ ẽ rõne cui9 ſuũ eẽ eẽt ei odibile et puatio ſui eẽ

eſſet amabile ei quo tu raymõde ſcis bene fore impoſſibile cũ ſua impoſſibilitate cõcor
dat tua pncipia et eorũ diuiſiones et tu raimũde deſtruẽ nõ poteris iſtã meã rõnem
cum realitas ueritatis pncipiorũ cũ ipã concordat neccio quare bene poteris concludi
q alkimia nõ ē ens: et ſic tua rõ fantaſtica ē et impoſibilis SOLUTIO Raymondi
tue rõnes nichil contra me faciũt: et pmo tibi nego añcedens q ueraciter ē falſuz et cõtra
curſuz nẽ orbis nẽ et gñonis et corruptiõis ex quo nõ ſeqt quã uis entia orbis ſit fine e
cuacuata: ymo monache eſſet ei cõtrariũ ſi tñſmutatio gñatio corruptio nõ eſſet ĩ
elemẽtis ut ad ſenſuz patet cui contrariũ eſſet impoſſibile et contra dignitatẽ ipius A.
Item ad aliud q dicis q ſi alkimia eſſet ens q poſſibille ē corpora qdez metallorũ in
alia tñſmutare dico q unũ dicis et dum ex iſta rõne referes q nã metalli tñſmutabi
lis magis quieſcent in nã illi in qua conũtet quã in nã ſua propa. Contra iſtam rõ-
nem facio tale argumentũ qm qñtuz cũqz ens ē mai et nobilius tanto hẽt maiorẽ
et nobiliorẽ appetitũ cui ſubmittit minori ſicut lux ignis comunis que ſbmitit
luci ignis celeſtis influxe in terra cum ſolis motu: et qr mã uniuſalis ē ens de ſe ma
gis nobilis quã mã pticularis cui appetit ſeq oportet aliũ tãqz inferi ſuũ ſupius ul
tãqz effectus ſuam cauſaz et materiã prima hẽt appetituz de nã ſua adquãcũ
qz formã: ideo ipã ſtare facit particularez formã mãz ſub iſta forma aut illa uiuã
te ſe mã uniuſali cum gñone et corruptione cui appetitũ mãz pticularis ſeqret
nalitatez et tu monache ſcis multũ bene q appetit cãz pncipaliũ maior eſt qz
entis indiuiduati. Ex quo multũ bene ſeqt q quã uis ens indiuiduatũ naturalit
ſuũ eſſe diligat nõ pp hoc q ei corruptibilitas ſit impoſibilis qm tale indiuiduuz
compoſituz eſt de duobus mutue reſiſtentibus. Alias eũ ſi cã ē pncipalis ſeqretur
indiuiduorũ appetitũ et eſſent indiuidua euiterna etiã nullaz eſſet cõtrarietas
inter elẽta nec gñatio nec corruptio et ſic eſſet paruitas mai oĩuz horũ pncipiorũ
que nõ eſt contra magnitudinez bonitatis illorz qr nullũ ens alid ens gñat: et ſic
maioritas generationis pdet ſuuz et ſic nullũ eſſet ſubiectũ in quo imago infinite
generationis pñtaret: et ſic omĩa elẽta eſſent occiſa et fine ſtilz uacua: et ſic p
conſeqñs de eſſet contra ordinacionẽ et impfectus in ſapiencia et in uirtute qz tu
monache ſcis bene eſſe in poſſibile. Ex quo patet clare q tue rõnes nichil ualent et
mea rõ manet uera. Et ſic alkimia eſt ens et aliqd nec pp hoc ſeqt q ens magis
diligat eſſe alienũ qz eſſe ſuũ. Sz tu monache conuictus fallatiã ſcdm q ĩquale ul
ſcdm cãm ut nõ cãm q illud relatiuũ ſuus ſua ſuũ refferri facit ad eſſe q fuit et nõ
ad eſſe q nouiter eſt cum mã poſita ſub forma noua ex illa unione reſultat alterũ
ens quam erat pus cum forma pma et ideo relatiuũ nõ hẽt locũ: Preterea ſi metal-
la non ſt generabilia et corruptibilia nõ ſt ex contrarijs compoĩta q ē impoſſibile
qr alias metalla nõ hẽrent eſſe: et ſic tua rõ nichil ualet uidelz ex eo q a ĩ metallis
magis eſt de gñacione et corruptione et alteracione. Itẽ ad aliud q dicis q ĩter nãz
et ſua concreta ē tanta colligancia appetit nalis q al illa a ſuis concretis diuidi
non põt. Dico q alid tu conſideras nãz prout ē ex ſuis cõcretis eẽntialib ĩ ſua gñali
tate nõ deſtruuendũ ad mãz ſcam. Et dico q ē unũ ſz ſi conſideras iſtã ĩ ſcã mã
dico q ē falſuz utiqz p corruptionẽ indiuiduorũ ſpẽruz naliuz. Itẽ dũ dicis q igne
tas ē indiuidalis ad ignẽ et plũbatas ad plumbũ uerũ ē reſpectu gñalitatis ſue ſim-
plicitatis ſz dico q in ſca mã et neccĩa ei diuiſibilitas et qñ igneitas generalis

defiat igni indiuiduato uenit ignis indiuiduatus in ſuis ipſius corruptione manēte
ſup concretum generale q̄ ē ignis ſimplex incorruptibilis q̄ntū ad ſe et ſic fit ī metal
lis et ſuis ſpeciebꝫ p nām lapidis phoꝝ manente ſpecie metalli inconūtibilis ſup ſuā
eſſentiā contra in ipo metallo conuertibili . Et ſic monache tua rō nichil ualet nec con
tra me facit et mea intencio manet dictis rōnibꝫ uerifica et ſic alkimiā ē ens et aliqͥ
q̄ eſt contra tuā rōnē . Item arguit monachus raimonde dixit tu ſcis multū
bene q̄ nulla trāſmutatio uniꝯ indiuidui in aliū pōt fieri niſi uegetatiā mediāte. Si
igr̄ intentio tua eſt uera et metalla ſunt trāſmutabilia q̄ in alijs neceſſiū ē q̄ mediā
te uegetatiā trāſmutentr̄ maior patet p diffinitionē uegetatiue et minor ē de ſe mani
feſta ſcḋm curſum nāē q̄ tu raimunde ſcis q̄ ſi metalla que in alia trāſmutari poſſunt
abſqꝫ uegetatiā ſicut diffinitio quā tu de uegetatiua deſcripſiſti eſſet falſa q̄r altem
pncipio q̄ꝫ uegetatiā competerent indiuidua ſpērū q̄ in alio trāſmutante et ſic ue
getatiua non ſufficeret omibꝫ indiuiduis trāſmutabilibꝫ de una ſpē in aliā : nec p conſe
quens una bonitas oibꝫ bonitatibꝫ et ſic quilibꝫ eſſet pncipiū ſpeciale indiuiduū ſine ſpe
cie exiſtente q̄ ē impoſſibile et ſic contrariū ē neceſſiū et p conſequens uerū et ſic conclu
ditr̄ q̄ ſi metalla ſt̄ conuertibilia q̄ mediante uegetatiā hn̄t neceē conūti et ſic conclu
ditr̄ q̄ lapis phoſicus ht̄ ēē uegetatus p q̄ ht̄ fieri trāſmutatio. Hoc autē raimonde tu ſcis be
ne q̄ eſt impoſſibile cum lapis ſit artificiatus utiqꝫ per proceſſu tercij libri quē condidiſti m̄
et per alia multa librorū uolumiā q̄ audiui dici te compoſuiſſe ſup hāc artē cū uegeta
tiua ſit q̄ntū ad ſe pncipiū inuiſibilē et impoſſibilē q̄ nūq̄ꝫ p artificiū comphendi poteſt
ut ſimul in compoſitione lapidis poſſit ingredi et retineri ex quo euident patet q̄ tua
intentio ē fantaſtica et nichil ht̄ realitatis et ſic eſt impoſſibile q̄ aſſeris.

Reſponſio raimondi .

Monache dixit raymondus tue raciones contra me nō faciūt aliqd nec intēcioni mee
repugnāt. Concedo tibi q̄ metalla conuerti in aliā nō poſſunt niſi etiā aliqd re
pugnant indiuiduū n̄ mediāte uegetatiā . et q̄ lapis phoꝝ neceſſio ht̄ eſſe uegeta
tus ſed monache dū dicis hoc ēē impoſſibile cum lapis ſit artificiatꝯ et uegetatiā ſit pnci
pium inuiſibile et inpalpabile reſpondeo et dico tibi q̄ tua ſuppoſitio eſt falſa q̄ꝫ tu ha
bes p condictionē quadranguli rubei contra liuiduꝫ et nigrū q̄r tu in mixtione lapi
dis intelligis et ſupponis uegetatiuā p ſe mixtionē lapidis ingredi ipā exiſtente denu
data ab elementatiua rōne cuiꝯ paruitatis falſe pſupponis negas poſſibilitatē ſue conl
ligationis artificialis . Artiſta nō ht̄ talem fantaſticā conſideracionē ſicut tu ī iſto paſ
ſu hēre uideris . Nā artiſta huiꝯ artis cum ſubiecto in quo actualiter ē plantata cū ele
mentatiā ſit indiuiſibilis elementatiā et uegetatiā et confuſo uideliꝫ in ſubiecto uege
tatiue ſituata in arte quā breuē cognominauimus et monache tue rōnes clariſſime ſol
uuntr̄ p queſtionē unā figure abſtracte ab arbore phali q̄ incipit . Queſtio quō aurū et
menſtruū uegetatiue et c̄. Quare mea intencio manet uera et alkimia ē ens reale ra
tionis . Quieuit ergo monachus ſup rōnes raymondi ex eo q̄m multa dubia implicita
in arte p pncipia elīcata p ipm enudeauerat . Preterea monachus rogauit raymōdum
ut has rōnes in pn̄ti libro collocare dignaretr̄ ex eo q̄ multa dubia implicita ī arte iſta
reſerata exiſtūt . Raimondus uero q̄ artiſtarū intellectus eleuaret p pdictas rōnes ad ſol
uendū q̄ſtiones et obiciendo ipas in pn̄ti uolumiē ſituare dignatus ut ipe ultimatꝯ
finis ab ipo artiſta ſuppme intelligeretr̄ et recoleretr̄ et ametr̄ q̄ quidē librum xp̄i cu

Vegetatiua nō denudatur ab ele[illegible]

ſtodire comendauit

nō ē auct. raydū ſz ī ane p̄ꝫ

Incipiunt queſtiones tam eſſenciales quā accidentales de compoſitione lapidis ad ſerenū pōtificeȝ.

Primo q̄ris ſi compoſitio lapidis poteſt fieri ex ſolis luminarib͛ et aqua uite aut ex uno luīnari et aqua uite Reſpondet̃ q͛ ſic Et in fine q̄ſtionū oſtendet̃.

Queritur ſi pōt fieri ex ſola aqua uite. Reſpondet̃ q͛ nō qr argentū ui. nil opat̃ niſi proiciat̃ in matricē mulieris ſue ut ipm̄ nutriat et terra nr̄a eſt mulier et mater ar. ui.

Queritur tercio ex quo pōt fieri ex ſolis luminarib͛ qr̄ ponit̃ corpus ipfectū R͛. Quociens pficitur opus et colores quos poſuerūt ph̄i magis ordinate et ſcdm dicta ph̄orū apparent

Queritur ſi apparent colores in ope luīariuȝ. Reſpondet̃ q͛ apparent ſȝ nō ſuant eundem ordinem

Queritur ſi ſol et luna pſe quilibꝫ ul' ambo ſimul facta diſſolucione dn̄t tn̄ſire p alēbicum. Reſpondet tutior uia et melior ē q͛ qlibꝫ tn̄ſeat p ſe poſſunt eīȝ ſiml' tn̄ſire ſȝ cum maiori difficultate ſiue diuiſim ſiue coniunctim expedit q͛ tn̄ſeant p alēbicū qr poterit artifex eſſe ſecurus q͛ luminaria ſſ reducta ad p̄mā m̄āȝ ei͛ ideſt ar. ui.

Queritur qr̄ oportet ut reducant̃ in ar. ui. Reſpondet q͛ ar. ui. ſpma eſt et ſi nō reducerentur ad ſpma p̄miū immediate non poſſet fieri generatio pfecta artificialiter metall nec fectus nec ei͛ multiplicatio

Queritur ſi aqua uita nr̄a q̄ dicit̃ de aqua rorıs mai debet ēē mineralis ūl extrahi artificialiter de plūbo ul' de ſtāno Reſpondet aqua nr̄a debet eſſe mineralis nō de plumbo nec de ſtāno qr dicunt ph̄i q͛ aqua ex plumbo nō intrat in magiſterium ſed aqua minera tn̄ qr plumbuȝ eſt immunduȝ: et aqua nr̄a mineralis auri tificacione conſuat

Queritur quō cognoſcat̃ aqua mineralis ut diſtinguat̃ ab aqua plūbi. Reſpōdet q͛ apud montē peſſulanū portant̃ pelles de yſpania ſygillo yſpanie ſygillate plene aqua bona minerali et qr ſigillant̃ ut non poſſint ſofiſticari accipe de illo et non errabis. Si uero times deſophiſticationē fac ipāȝ tn̄ſire p alembicum et ſcdm ſpecies metalli cognoſcit̃ ſophiſticationē ar. ui.

Queritur ſi debet purgari aqua mineralis ante oīā quā amalgamet̃ cū corpore. Reſpondet p̄mo debet mortificari cū ſale comuni quouſqȝ uertat̃ in ſpēȝ cineris celeſtinā: deinde debet ſiccari et poni in urinali ad ſublimandū et aſcendat aqua pura et mūda uiua et poſt cum aceto ad lentū ignē mūda deinde debet tn̄ſire p corium: et tūc pōt ſecure in magiſterium poni

Queritur ſi corpora pfecta q̄ dicūt̃ lumīaria debent pparari ante q̄ȝ ingrediant̃ magiſterium. Reſpondet aurū debet purgari p cementū: argentū p cineritium deinde debet foliari ſicut foliant̃ p pictura ul' ſubtilit̃ limari q͛a q̄nto magis fuerint ſubtiliata tanto citi͛ conuertent̃ in argentū ui. et tūc ſbtiliata poſſunt in

q̃redi oponem nr̃m

QVerit ſi corpus inpfectū debet p̃parari. Reſpondet debet fundi ſubtilit̃ et ſi fuerit cuprū debet purgari et aſſignari ſic purgat̃ et aſſignat̃ p caldararios poſt limari ſubtilit̃ ſecure: et poſt amalgamari ſubtiliter ſecure pro opõne nr̄i lapidis.

Querit q̃ ptes debent de aqua in p̃ma coniunctione et q̃ de corpore. Reſpondet ſi aq̃ conglucient̃ et amalgamet̃ cū corpore impfecto debet eſſe quatuor ptes aque in una corporis. Sed ſi corpus fuerit unũ de lũminarib' debent eſſe duodecim ptes aque et una corporis

QVerit q̃ pteſ debent eſſe de aqua et quod de amalgama ad hoc ut totũ corp' conuertat̃ in ar. ui. et tranſeat totũ p coriũ ul' p panũ lineũ ſpiſſũ. Reſpõdet q̃ nõ eſt certa quantitas ſed ad bonũ arbitriũ ponendo quantitatẽ ad ignem lentũ quouſq; totũ corpuſ ſit conuſũ in ar. ui.

QVerit trãſacto corpore impfecto p corium et conuſũ ĩ ar. ui. in quo uaſe ẽ ponẽdũ Reſpondet in uaſe uitrio p fecto in modũ paſbidis et debet coopi cũ alio uaſe ſimili magiſ amplo ita q̃ ps inferioris uaſis intret. uas ſupi' debet hẽre modũ cũ collũ et debet hẽre foramen in collo et debet claudi cum pano lineo et iſto mõ deb' poni vas inter cinẽs in furno ſuo et etiã cinẽs debent coopire mã; tñ: et cũ igne uni' luminis q̃ uocat̃ igniſ febrilis debet ſtare ad ignẽ illũ lentũ quouſq; nigredo lapidis q̃ appebit in ſupficie ei' amota ſit

Querit quõ apparebit nigredo et qualit̃ ẽ amouenda. Reſpondet p̃mo die apparebit in ſuppficie tñ q̃ quedã nebulla nigra illa multũ ẽ ingenioſe amouenda cũ ſpatulam lapidea ul' uitrea uaſe añ coopto. ſepa nigredo q̃ apud phõs uocat̃ ueſtis tenebroſa et coopto uaſe ignis continuet̃ et quouſq; nigredo iterũ appareat: et illa nigredo iterũ ãmoueat̃ et in uaſe uitreo inde fuetur cum ſupdicta hec fiat quouſq; nil nigredinis appareat in ſupficie: et lapis remaneat clarus: et mondus q̃ uere tũc ẽ aqua mũdificata de terra ſua et tum hent̃ duo el'ta lapidis ſcilicet terra et aqua.

QVerit p quod temp' debet eſſe in nigredine: et q̃ ẽ ſignũ uere diſſolutionis lapidis Cum autem nigredo euanuerit totaliter ẽ ſignũ totalis lapidis et ſolucionis eiuſ durant autẽ nebule nigre in pdicto lapide xlvi. diebus ul' xl. aliquando tñ pluſ aliqñ tñ minus. Hec aut̃ uariatio accidit pp uarietatẽ q̃ntitatis medicine et et̃ induſtriã; opantis. vñ maior q̃ntitas mai' temp' reqt̃ reqũt̃ minor minus. Sapia opantis iuuat propt̃ magiſteri; attentã opõne; nigredinis q; ẽ fiendũ.

QVerit terra ſepata de aqua Reſpondet aqua ẽ ponenda in urinali et alẽbico ſup poſito cũ ſuo receptaculo ut moris ſatiuet̃ inter cineres in furno diſtillacionis lento tñ igne diſtillet̃ et ſtis attent' iuxta diſtillacionẽ ut inter guttã q̃ cadit et guttã ſequentẽ ſint ſex momenta. hoc ẽ q̃ magiſter profert ũba diſtincta cũ pauſa in medio diuidendo .Mcccxxxvi. uerba prolata et iſte ordo omĩo ſeruetur in diſtillacione illd' q̃ inuenies in fondo cucurbite diſſoluat̃ cũ aqua noua cũ t̃plo l' quatriplo ſui quouſq; omĩo ſit diſſolutũ et conuſũ ĩ ar. ui. Et ſic p'uſ diſtilletur et hoc fiat tociens donec fondalia ſint penit' admota et cũ aqua diſtillata et tũc habes uiuificatã aqua;

QVerit p q̃ tẽpus durat illa diſtillatiõ. Reſpondet nõ ẽ temp' determinatũ ĩ maiori ul' minori ſed ſm ĩ maiorẽ ul' minorẽ q̃ntitatẽ aq̃ ſuata uniformitate igs.

QVerit facta diſtillacione quid ē fiendū de aqua. Reſpondit terrā quā ſupi⁹ ſepa
ſti et reſuaſti pulueriçabis: et pone eā in uaſe uitreo ṗdicto lutatis iūcturis ambo
rum et da ſibi de aqua ſuṗdicta diſtillata quouſq; ſup eā natet et quomōcūq; igne
leui ſicut ignis putrefactionis ul' parū fortiorem quatuor diebus ul' quouſq; aqua di
ſiccetur in terrā pone de ṗdicta aqua et quocūq; tūc deinceps quouſq; terra ſit alba
et clara et biberit aquā ſuam q̄ ſi terra cū aqua putreſcit mundificat q̄ cū mūdifica
ta fuerit auxilium dei totū miniſteriū dirigit

QVerit ꝑ quot tempus ipā purificatio et mūdificatio terre fit Reſpondet ī xl die
bus et aliqn̄ plus et aliquando minus ſēm maiorē et minorē quantitatē terre
et aque

QVeritur qd ē faciendū de terra ſic mūdificata. Reſpondit ponēda ē in urinali
alembico ſuṗpoſito collocato urinali inter cineres in furno ſublimacionis cui de
tur ignis fortis quouſq; qcqd fuerit ibi de aqua aſcendat in alembicū et ter
ra remaneat in fondo urinalis calcinata tūc nō habes aerē aquā et terrā ignem
q̄r illa terra ē nē ignee.

QVerit utrū luminaria debeant ṗparari eodē modo ſic corpus ipfectū. Reſpōdet
q̄ ſic omīo quia aliter nō poſſent dignitatē fermēti aſſumē quouſq; ſint diſſolu
ta putrefacta et diſtillata: et mūdificata ſicut dictū ē de corpore īpfecto et in
ipis regiminibus ſtat clauis ṗma totius artis.

QVerit qd ē faciendum de aqs diſtillatis ex lūarib⁹ et corpore impfecto. Reſpō
det aqua corporis impfecti ēſt diuidenda in duas ptes equales et una ps opor
tet coniungi cū aqua ſolis: et cū aqua diſſoluta a ſolle reliqua uero cum aq̄
lune et cum aqua diſſoluta a luna tūc ſt̄ duo argenti uiui. ūm etiā uni⁹ ſpmatis
ſt̄ citrata: deinde aqua lunaris debet diuidi in viij. ptes equales et in aqua ſola
ris: et qualib; debet poni in ampulā ſeparatim et conſeruare in ter cinēs in calore lē
tiſſimo ſic ē galine nutrientis oua ſua.

QVerit quid ē poſt modū fienendū de iſtis aqs. Reſpondet ſi uis ṗtendē ad lunā
Reccipe de terra corporis impfecti calcinatā dealbata ut dicit ptes quatuor et ter
re ſolis q̄ dicit fermentum ſolificum ṗter unā et terre lune q̄ dicit fermētum
lunificum ptē aliam hoc ē ſi terra corporis impfecti fuerit quatuor pone de fermēto
ſolis onciam de fermēto lune totidem miſceant bene ſubtiliter in uaſe rotūdo
uitreo cum paruo collo et pone de ſup de aqua lunari ampulā unā et clauſo uaſe
cum pano lineo ponat in furno ṗhico inter cinēs ad ſecondū ignē et continuet igs
continue quouſq; mā fiūt deſiccata deinde det ſibi alia ampulla et ignis continue
tur ut ṗus et hoc fiat tociens quouſq; materia fondat ſicut cera et ex eo tūc ē me
dicina pfecta ad albū

QVerit q̄ imbibitiones ſunt ſufficientes ad hoc ut mā ad albū liqueſcat ſicut cera
Reſpondet ſꝑ ſeptē ad plus quinq; ul' ad minus

QVerit ꝑ quot tempus durant inbibitiones ad albū Reſpondet ſi corpus impfec
tum fuerit libent fixat cum imbibitionibus ſuis in xl. dieb⁹ ad albuz et xi die
bus ad rubeū aliqn̄ tū fixat maiori ul' minori tempore propter induſtriam ope
rantis et propter maiorem ul' minorem in quantitate pigmentalium.

QUerit̃ completa medicina ad albũ qualiter pficit̃ ad rubeũ. Reſpondet: recipiat̃
de medicina alba pfecta lib ſemis teneat̃ inter cinẽs calidos ad ignẽ pmũ tã diu
quouſqȝ medicina deſiccet̃ et incineret̃ deinde det̃ illi ad bibendũ pma amplaȝ
de aqua ſolari idest deſtillata a ſole et continuet̃ ſimiliter ignis ſecundus quouſqȝ mã
deſiccet̃. poſtea det̃ ſibi alia ampula et tũc ſucceſſiue imbibiciones continuent̃ et deſic
caciones quouſqȝ mã rubificet̃ et ſicut cera liqueſcat et tũc erit medicina pfecta ad
rubeum

QUerit̃ ſi tota ampulla: idest ſi tota aqua uni᷒ ampule tã lunaris qȝ ſolaris ẽ po
nenda ſiml̃ in una inbibicione ſolaris ul̃ lunaris medicine. Reſpondet tm̃ debes
ponẽ de aqua ſupra mãȝ q᷒ mã ſolummõ cooperiat̃ de aqua et ultra tũc continu
andus ignis uſqȝ ad deſiccacionẽ et tũc debȝ fieri ſa imbibicio et tũc p ordinẽ uſqȝ
ad pfectionẽ medicine.

QUerit̃ qualiter fiet proiectio iſtiuſ medicine ſolaris ul̃ lunaris. Reſpondet ps una
ponenda ẽ ſup᷒ decẽ metalli impfecti ul̃ ar. ui calidi et totũ erit medicina
de illa medicina ponenda ẽ una ps ſup centũ et ad huc erit medicina et de ipã
ultima medicina ponenda ẽ una ps ſup̃ mille corporiſ impfecti calidi et erit corpus
lunificum ul̃ ſolificum ſm medicinã omẽ ſuſcipiẽs iudiciuȝ et examẽ.

QUerit̃ qualiter iſta medicina alba et rubea multiplicat̃. Reſpondet. tibi dixi pat̃
ſancte uerbo et ideo nõ dicã tibi ſcripto: dixi tibi q᷒ nullus phoꝝ fuit auſuſ dicẽ
ymo coniuro te p creatorẽ eternũ ut nõ reueles hoc ſecretum niſi fili ſapiencie ĩ
arte. Incipiunt queſtioneſ accidentaleſ huius operis

AD qſtiones quaſ michi feciſti accidentales tibi p ordinẽ reſpondeo.
Primo querit̃ qd furnelli ſunt neccarij ad opõneȝ. Reſpondet unus ſufficit
ſi fueris prudẽs indagator qr unuſ eſt furnellus putrefactionis diſtillacionis ĩ
cineracionis ſublimacioniſ imbibicioniſ et fixionis ſicut patet p figurã de eo
ante dictã in fine qſtionum.

QUerit̃ q᷒ ſunt uaſa neccĩa. Reſpondet ſi bene hẽbes intellm̃ de qſtionibus eſſen
tialibuſ ibi eſt ſatis determinatũ.

QUerit̃ ſi uaſa debent claudi et cum quo. Reſpondet uaſa putrefactionis debẽt
claudi cum pãno lineo ſtricto et fixationis diſtillacionis et inceracionis debẽt
lutari cum gipſſo et cum albumiẽ oui ul̃ cũ farina et cũ albumine oui p iuncturas
receptionẽ lutacionis etiã debet lutari cũ uaſe alabica ſed debȝ remanẽ aptuȝ.

QUerit̃ quod ſt̃ igneſ opantes. Reſpondet. quatuor quos leges ul̃ intelligeſ
Primuſ dicat̃ in quo ſecunduſ ſenſus dominat̃
Senſibuſ equarto gaudet nẽ ſe
Terciuſ excedit cui᷒ tollerancia ledit
Deſtructor ſenſus neſcit pcedẽ quartus.

QUerit̃ qualit̃ ſunt ordinandi ipi igneſ in opõne. Reſpondet pmuſ ẽ putrefactio
nis: ſus diſtillacioniſ et fixationis: tercius incineracionis: quartuſ eſt ſblimatio
nis et finiſ ſublimacionis. Qũ ſepat̃ a corpore et uocat̃ auis hermetis.

QUerit̃ q᷒ ſt̃ colloreſ in ope opanteſ. Reſpondet tres ſt̃ collores pncipalles apparenteſ
in ope ſcilicet niger albus rubeus. Sȝ multi ſt̃ collores alij in nr̃o ope apparenteſ
qui ſic ſe hñt: pmuſ color ẽ argenteus ſus niger. terciuſ uiolatus qtus citrinus

quintus uiridis ſextus pauonis ſeptimus argente⁹ octaus albus pfectus nonuſ citinus
decimus croceus undecimus rube pfectus et multi alij colores ſunt inter medij deqb⁹ nō
eſt curandū

Q Veritur quō apparent colloreſ in amalgamatione Reſpondet apparet color argente⁹
in putrefactione color niger in ſupficie tm̄ in coniūctione fermenti cū corpore uari
ant cum omīb⁹ coloribus qui cogitari poſſunt in fixatione recipit colores firmos q
nūqꝫ delentur p ignē qn̄ proiciunt ſup corpora inpfecta fuſa ul' ſup ar. ui. calidum et
uiride

Q Veritur quō medicina pfecta rubea dat pondus lune a corporib⁹ nō hn̄tib⁹ et medi
cina alba diminuet pondus plumbo et reducit ipm̄ ad ponduſ lune. Reſpōdet
medicina rubea conſtringit parteſ lune et aliorū corporū nō hn̄tiū pondus ſo
lis quouſqꝫ in auro pondere con menſuret et tūc uertit ſue forme ſpecifice quā formā
ſpecificā auget propter pfectā et longā pfectionē ſui fermenti quod fermentū attra
hit et conuertit corpuſ inpfectū et aquā uite ad ſui nāz et pfectionē.

M Edicina alba conſtringit etiā ptes ſtagni et dilatat ptes plūbi quouſqꝫ conſtā
tur ad nāz ſue forme ſpecifice quā formā etiā attrahit et conūtit corpus īpfectū
et aquā uite ad ſui nāz et pfectionē ex h iſtis dictis ſeqt p argentū cuprū et ſta
gnū omīo conuertant in aurū p medicinā pfectā rubedinis creſcunt pondera ſm̄ magis
et minuſ et diminuunt quantitatē argenti ui. et plūba nō creſcunt in pondē ſꝫ diminu
unt quantitate p iſtā medicinā ſed tingunt ſolum pfecta rubedine plūbū uō ar. ui. qn̄
conuertunt in aurū p medicinā pfectā rubedinis creſcunt uideliꝫ qn̄titate diminunt
in pondere. Stagnū etiā diminuūt quantitate creſcit pondē. Cuprum nec creſcit qn̄ti
tate nec diminuit pondē: ſed dealbat pfecta dealbacione ad omē Iudiciū et examē

Q Veritur quō eſt poſſibile q una ps uni⁹ medicine conuertit mille millia ptes ar. ui.
ul' corporiſ inpfecti in corpus ſolificiū ul' lunificiū Reſpondet tota mā hui⁹ me
dicine partificiū et ſubtile ingeniūꝫ conūſa ē in ſpālez ſubſtanciā q̄ apud ph̄os
qnta eſſentia uocat ul' noīat qm̄ omībus modis ht nām informantē et forme pficiē
tiſ nouē et decē qr forma ht nāz informandi et ad infinitū ſi debita mā approximet,
pp hoc ſi eſſet poſſibile q tota aqua maris eſſet ar. ui. mundū et calefactū ul corp⁹
inpfectū fuſūꝫ et poſt hui⁹ medicine de ſup ponēt tota aqua illa conūteret in aurū
ul' in argentū qr una ps conūtit aliā et ſic in infinitū et fiet ita cito ſic illuminacio
qr ex quo mercuri⁹ ht debitā aptitudinē recipiendi formā et illa medicina q̄ ē ſimili for
ma finiſſima ht nāz informandi ideo neccīo ex quo ſt debite approxīatis et nō im
pediunt agentia in mediate ſeqt et effectuſ corꝫ et actio debita.

Q Veritur quō eſt intelligendū illud prouerbiū antiquorū ph̄orꝫ un⁹ eſt lapis una medi
cina unū uaſ unū regimē ad albū et ad rubeū ſucceſſiue faciendū Reſpondet dictū eſt
ſupi⁹ nā metallorū eſt una argentū uiuū inſpiſſatū calore ſulfureo in uentre terre opor
tet q non demoſtrant niſi
Dictū ē etiā q oportet reducē ad metalla ſpma ad redurendū in ſpma et ī ar. ui. quod
eiuſdem mediat ar. ui. ūt ar. ui. ex quo ergo omīa pigmētalia hui⁹ opiſ reducant ad ut
ar. ui. et coniuncta ſt unū ar. ui. albū ul' rubeū ſm maiorem decoctionē ul' minorem
Ideo debet lapiſ unuſ et ſm ar. ui. q ſpma metallorū in mediatū una medicina ſaliꝫ
dealbata ul' rubificata unū uas putrefactioniſ: unū uas fixationis unū putrefactiōis

unū diſtillacionis unū inceneracionis unū regimen fixationis ad albū et ad rubeū.

QVerit quomodo ē intelligendū illud ī libro metaurorū aristotellis uiſ ſulphuris albi non urentiſ congella ar· ui· et conuertit ipm in aurū et eſt illud q̄ maxīe alkimiſte poſſunt reqrē in hac uita. Reſpondet in libro metaurorū aristotellis oñdit in dictiſ illiſ poſſibilitatē alkimie et eiꝰ ueritatē et ponit concluſionē ultimā artis alkimie ſulphur albū eſt medecina pfecta rubea. Cū alkimiſte albedinē pfectā ꝗ hn̄t rubedinem hn̄t lapidē pfectū ad albū et ad rubeū et eſt illud maximū q̄ ipi poſſunt accipē in hac uita p artificiū huiꝰ artis et ſi qd dicit ē uerū q̄ dicit aristotellis gaudeant alkimiſte q̄ una ſpēs metallorū in aliā trāſmutari nō pt in mondicias plumbi tergē uiu deant aurū tñ ſemp erit plumbum ut in eiꝰ origine. Reſpondet In iſtis uerbis oſtendit aristotellis duplicem modū opōniſ alkimie: unū ſophiſticū alterū uerū: modus ſophiſticus ē falſus illorū qui opant̄ ſcdm q̄ dictū eſt in pͥncipio nr̄e opōnis qui nō reducūt pigmentalia ad ſpma eorꝫ. Ideo tales loquit̄ aristotellis et dicit q̄ una ſpecies metalli p nullū modū non conuertit̄ in aliā niſi phalſo et ſophiſtico mō ut ipē exemplificat in littera ad illos qui opant̄ ſcdm modū nr̄m uerum loquit̄ in eo q̄ cōcludit̄ in fine niſi reducant̄ in mām pͥmā q̄ dt̄ unā ſpeciem metallorū in aliā trāſmutari nō poſſē ſcdm modū ſophiſticum. Sed ſi metalla reducant̄ in pͥmā mām ſcdm modū uerū phiſicū bene pmutant̄ et multiplicāt̄ in ſemen eorꝫ ſicut res tenere et ideo qa per artificiū omīā pigmentalia noſtre opōnis reducunt̄ in pͥmā mām et in ar· ui· Ideo opō nr̄a ē poſſibilis uera et certa et p nos ſolos inueſtigata.

QVomodo ē intelligendū illud q̄ dicit pitagoras omē ar· ui· nō coagulat̄ albū ignē ſubſequenſ et argento nr̄o non coniungit̄ nullā elligat ad albedinē et qa ar· ui· nō coagulat et rubeū ſuſtinet et auro nr̄o nō coniungit̄ nulla uiā elligat ad rubedinē opandā et nō fatigat corpuſ ſuū ad ea q̄ uenire non poteſt. Reſpondit dictū ē q̄ aqua nō coagulat̄ niſi corpuſ cum quo coniungit̄ diſſoluat̄. Nec corpuſ diſſoluit̄ niſi aqua coaguletur et qñ aqua coagulat̄ diſſolucione corporiſ aqua pmanēs et iſta non coniūgit̄ cū auro quouſqꝫ aurū eſt diſſolutū et inceneratū: et tūc dicunt phi illud aurū nō eſt ulgi ſed nr̄m: idem dicūt et de argento et ſi ergo ar· ui· coaguletur cū corpore ut dictū ē ī opōne nr̄a eꝫ et per eū et cū eo et fixet̄ et coniungat̄ cum argento nr̄o pparato ut dictū ē in opōne ad albū et cū auro nr̄o ut dictū eſt in opōne ad rubeū. Nullā uiā pfectā elligeremuſ ad albū nec ad rubeū neqꝫ poſſemus puenire ad pfectionē huiꝰ artis. Multe alie qſtioneſ poſſent fieri de pdictis que iā p pdicta poſſunt facilit̄ ſolui ſi fueris pfectiſſimus de pdictis indagator.

Quid eſt maſculus	Corpuſ	Inquantum rubedo in xl	
Quid eſt femina	Mercuriuſ et prima aqua	Inquo et ubi calcinabitur corpus	
Quid eſt pater	Corpuſ	et quo modo	
Quid eſt filius	Secunda aqua	Quomodo fiabunt aque	
Quid eſt frater	Idem	Quid eſt anima	Secunda aqua
Quid eſt mater	Corpuſ	Quid eſt Spiritus	Prima
Quid eſt maritus	Corpuſ	Quid eſt aer	Prima
Quid eſt uxor	Prima aqua	Quid eſt ignis	Secunda
Quid eſt mercuriuſ	Prima et ſecunda	Quid eſt terra	Corpus
Quid eſt ſulphur	Prima aqua	Quid eſt fermentum	Prima et ſecunda
Quid eſt dictum frater draco numquam moritur		Luna	prima
niſi cum ſorore ſua interficiatur	Corpuſ draco prima	Sol	Secunda
Corpuſ draco prima			
Qualis eſt materia calida	Secunda		
Qualis eſt frigida	Prima		
Qualis eſt humida	Idem		
Qualis eſt ſicca	Secunda		
Vbi ſunt corpora	Primum corpuſ		

Vbi ſunt elementa prima aer et aqua ſecunda ignis
Quantum tempuſ apparebit nigredo in xl et durabit xl.
Inquantum albedo in L.
Inquantum congelabitur in L

Libe cõpendij artiſ magice : –

Incipit compẽdiũ artis magice ſm̃ cur
ſũ nẽ reformatũ uirtute cui' ſine elõgatiõe
a deo n̄ nõ ſine eleuatiõe mtiſ ul' corpoĩs
uidẽ poteĩs ſpſ̃ figatos i aere cõdenſato i
forã mõſtroꝝ et diuſoꝝ aĩaliuꝫ et hõiuꝫ
hũanoꝝ quadũt ſic nubes mõ huc mõ illuc
et hoc totũ fit ex pncipijs nãlib' c̃tis foratis
uirtutib' mixtiſ exiſtẽtib' ab alijs actib' cũ
qb' ars magica forat nãliſ. Qr̃ ſi uellis in
telligẽ ꝓpetatẽ hui' ſciẽcie ĩtellige ſua iſtr̃ta
p q̃ forant et unde põt exire: qr de una ſciã
forãt una alia. Fili due aq̃ ſt̃ ex̃cte ab una
pte nẽ p quaſ cõforat tota arſ alkimie. Vñ
una facit lapidẽ uolatilẽ cũ mõ et maneĩe
et alia fit eũ fixũ ad uelle opatorũ et ibi
nr̃a opat clare cõſtat p apptoriũ. Cõforat et tota arſ lapidarij p duas ſiles aquas
factas p alkimiã ſꝫ ſt̃ altius nẽ quãuiſ de eadẽ mã fiãt in ſuo pnĩo. Silit̃ ars pniſ cõti
net ſua inſtiua ĩ qb' uirtutes fixe nãlit̃ q̃ faciũt corũ potẽcia fieĩ mlta mirabilia p̃ qĩ ſt̃
ĩtroducte i proprĩſ retinaclis ſine forti actiõe ad cãꝫ q̃ dr̃ cõis a ſimplici nã ſtãte ĩ eltis ſi p artem naturālē
plicib' et ꝯpoitis. Si uiſ ſcire uñ cõſeqnt̃ in arte magica colũpnas q̃s dixiꝫ' ſup q̃s eſt
fondata: repieſ in lib' toti' artiſ magice q̃ ſt̃ electa dũ taxat ꝓ boniſ et itelligẽtib' q aſpi
rare nõ ceſſant ĩ cãis diuiniſ. Et totum hoc clare ẽ demoſtratum ĩ libro ſupi' allegato
ille liber ellegat̃ in lapidario ĩ cãº ubi loqt̃ de diamãtiſ cõpoſitiõe circha mediũ capli
ubi dit̃ Sꝫ q̃ꝫ pluref ſunt q ſe pdũt q neſciũt ſcẽſuꝫ libri magice q̃ꝫ dedim' bono regi odo
ardo et ubi mirabilia uidebiſ quõ debeſ agẽ de facto et caueaſ de mũdo q' nõ poſſit
te cõfondẽ p inuidiã. Sꝫ opaberiſ eã ex̃ omẽꝫ gentẽ nec dico tibi ampli'. Pratica de
cõpoſitiõe lapidũ pcioꝝ nec nõ lapidũ pcioſorũ p lapidiſ pncĩ uegẽ et mĩeralis. Cõpoitio

Accipe nigrũ nigri' nigro et ex eo ptib' decẽ ul' octo aque uite. pmo.
una deſtilla ĩ uaſe uitreo et ĩ pma diſtillatiõe ſolũ recipe ptẽ unã cũ dimedia et
hãc ptẽ iterũ pone ad diſtillandũ et hui' R̸ q̃ᵗᵃ ptẽ et tercio diſtilla et hui' recipe
duaſ et in q̃nta diſtillatõe pauco minuſ q̃ꝫ totuꝫ et ſic deſtilla illã ad vi. ul' viij uicib'.

Recipe iiij. oñꝫ hui' aq̃ et eaſ accue diſtillan̊ illas Liq̃factio ſolis et lune
cũ uegetabilib' ptib' q̃ ſt̃ apiũ et cͭ Vide in aĩa artiſ et p̃ põe aquã ad uas circla
cionis ĩ fimo calidiſſĩo ul' in uinacia ul' ĩ balneo: hec aqua diſſoluit oĩa corpora me
tallorũ cum ſuaꝝ ſpẽꝝ cõſuatione pro p̃tica ĩferi' demoſtrabit q̃ ẽ de una ſine qua
nichil põt fieri in magĩio hui' artis. Aqua calcinationiſ oĩa corpora.

Germiã capllorꝫ collige et de terra recipe quiq꞉ oñꝫ. et de aqua trĩ oñꝫ.
duaſ cui' põduſ ẽ viij. onciaꝝ libraꝝ et totũ mixtũ ſb̃tilit̃ molleſ ĩ mollẽdino
marmoreo donec totũ diſſoluat̃ in aquã clarã tũc ponaſ in uaſe uitreo cũ elẽbico
ſuppoito: et diſtilla totã mãꝫ: pmo faciendo ignẽ de ſeratura lignorũ capiendo de ſe
ratura duaſ pteſ et de carbonib' puiſ ul' t̃tis unã cũ dimedia et parũ de furfure ſicco

et accende ignē et dimitte q' deinceps accendant p ſe quouſq; incipiat deſtillare ab uno pūc-
to uſq; ad .xx. puncta et tūc cū pluis lignis incipe fortificare ignē faciendo flamaȝ recte ſb mā
et ignem ſic continua quouſq; reūtat ad .xv. ul' ad .xij. ul' etiā in pauciora puncta: et p̄
continua tuū ignē p .j. punctū ulteri' et illū continua quouſq; uideb᷑is q' ā pli' nō deſtil-
let et hoc cognoſcēs qn allēbic' pdet ſuā rubedinē et tūc ceſſa et dimitte īfrigidari to-
lige illā et ſua in loco calido et hūido et caueas ne ualeat qquō reſpirare. Vaſis conſer-
Et memorare q' hābeas paleā unā ī lutamīto roſtri elēbici et collo recep- uatio.
tori ut aliqn illā extrahē poſſis ut recipiens hēat reſpiracluȝ qm tāt' ē ſubitus
calor q' illud uas continēs ſufferre nō pōt callorē illuȝ exceſſiuū ideo qn̄ oȝ ut
appiat: et qn̄ claudat cū palea. Subito fiat hui' aque operatio.
Nota q' hec aqua de re uili facta hēt uigorē cōuertendi corpora ī ſuā pmā māȝ q cō-
iuncta uegetabili ē multe pfectionis: et ſtatim poſtq̄ deſtillata fuerit uult poni ad
practicā nec ſpūs qui eſt ſubtilis et extra nec īīt periat pp aerē qm īgroſſius ē plenus du-
ro ope hec nota. Naturalis calcinatio lune.
Recipe onciā unā lune bene purgate p copellā ſiue p fortē cinericiū ualde bene ſb-
tiliatum: et p uas pecias p forpicem et pone medietatē ei' ī uno uaſe ſolutorio ſiue
liqfactorio et ſuppone ei onciā unā de aqua calcinatiua: et aliā ei' me-
dietatem pone in alio uaſe ſimiliter ſolutorio cū alia oncia dicte aque et claude bn̄
uaſa cum ſuo cohoptorio et luta iunctura cū farina et clara oui: et pone hec ua-
ſa ad balneum p tres horas. Ignis contra nāȝ compoſitio.
Uegetabilis aque acuate onciā unā pone in una ampulla cū collo longo ī qua ipo-
ſueris oncias .iij. aque calcinationis et ſubito cohopi ampullā cū ſuo cohopculo et
bene claude cum cera et bene pp̄ara ſeu collocabis intra balneū p duos dies nāles
et in illo tempore totū uegetabille erit cōuerſuȝ in aquā clarā et repies ipm ſolutum.
Calcis ab aqua calcinatiua. ſeparatio.
Metallum calcinatū in duobus uaſibus ſolutorijs ſepa ab ei' aqua collādo clarū
caute ne terra ipius poſſit aliquo mō aſſcendē nec aqua turbidari quā aquā po-
ne ad ptē bene claudendo uas ipius deinde recipe terraȝ ipius lune calcinate cū
aliqntulo ipius hūoris et pone ad ignē cinerū cū alembico et recipiente et cū igne f-
uiente ſpatio horarū .xij. liquorē diſtilla et caue a forti igne qm in forti calore ſolis
fit aliquan hec ſpacio: deinde ignē pmitte infrigidari p ſe et hēs lunā optīe calcinatā
Occulta lune phoȝ ſolutio
Uegetabillē ignē ſolutū in aqua calcinatiua. R̷. ſalis cū aqua oñz .iiij. or et calcinis
lune oñz unaȝ: et pones ſimul in uaſe ſolutorio et cohopi pro pō cohoptorio ita q'
ingrediat intus: et caue ne ponas in aliquo alio calore quouſq; optiȝ fuīt ſua
propa uirtute: et qn requieuerit luta bene iuncturā et ponas in balneo p tres dies nā-
les: et poſt colla aquā et diſtilla hūoreȝ calcina terraȝ quē ad moduȝ ſupi' feciſti: et
totū reitera q' totū diſſoluat iſto regimīe in forma liquoris: et totū pone ad pteȝ liquo-
rem diſſolutum p arteȝ qm eſt ſba corporis deportatā p aerem.
Liquoris lune congelatio.
In continēti poſtq; luna fuīt ſoluta ī liquore tūc pone dictū liquorē ī duplicib' ua-
ſis circulationis partiendo ipm liquorē in duas ptes equales: et pone in quolibȝ
uaſe oncias tres de aqua pma uite rectificata et pone in furno hente

duo brachia ubi unuſ ignis tempatiſſimuſ poſſit calorē ptire et colloca tua uaſa et
liga arctiquaqꝫ ad cānas alembici : et bene ſpiſſe ſpongias quaſ ſemp tene madi
das aqua frigida et ubi intiant cucurbitaſ ſint ſtricte : et qn̄ ampule ſenciūt calorē
ſtatim uidebiſ fermentum cū aqua ſua aſcendē et diſtillabit de una uaſe in aliud
continue et qn̄tum aſcendet de uno uaſe tm̄ intrat de alio et ſic uidebiſ qualiter
rōne caloriſ ſubtiliat ſpūs et inſpiſſat pp fermētuꝫ . Et qn̄to ex diſtillacione fiūt
levior igne tanto etiā erit ſubtilior ſpū et fortitudine et ingroſſat continue fer
menti . huic aūt moꝫ tene donec ampli⁹ nō aſcendit : et cū fermēto fixabit et in
lapidē convertet q fit in .x. uł in .xx. diebus.

Aqua elixiriſ in oleum converſio.

VAſa ambo extrahe ſimul cum mā fuit congelata et loca in fimo uł balneo et
iterū ſolvet in duobuſ diebuſ et iterū congela et hoc fac ter et ampliuſ manebit
in dei virtute et potencia exaltat⁹ q bene congelari nō poterit qm̄ ut oleū uide
bit aliqn̄tu inſpiſſatuſ

QVeruꝫ qr hic modus abreviatuſ eſt p̄cioſiſſimuſ qm̄ in .x. diebus cōgelat qn
ta eſſencia ſup fermento et cum fermēto coq⁹ reſ multū groſſa terreſtis et fir
ma ē in luna ſꝫ nō ita cito ſolvit poſt complemētuꝫ fixacionis qnte eſſencie ſic
in ſole unde quaſi in fine complimenti tempus nō ē diviſum in albo et in rubeo

MEdicina hanc completā ſi ungas cū ſulfure ſaturni uł iouiſ facit tr̄ſmuta
cionem ſcḿ hoc fermentū

SVfficienter p dei grāꝫ diximuſ de albo : nūc dicam⁹ de rubeo omīa eīꝫ ſolis in
menſura concordant cū opib⁹ lune in ſua opōne ſi ſcis opari phice cū aqua
corruptibili q ſua magnā virtute diſſolvit totū ſolē et ſblimat ipm̄ ī aerem
q eſt nr̄m ſecretuꝫ . Rꝫ . igit in xp̄i noīe oncia unā aque compoīte lune diſtillate
p alembicum pⁱuſ et in illaꝫ proice onciā unā aque vegetabilis acuate inſup pone
tunc aurū ſcḿ ponduſ aq̄ vegetabiliſ poſtea pone in balneo p duos dies aut quatuō
infra dictū terminū invenies eū nigrū ſicut carbonē totū igit compoītuꝫ ſolis aque
pone in uaſ circulacionis una cū duodecī ptib⁹ aq̄ vite rectificate ſenciunt calorē
ſtatim ſolvit fermentū ſolis et uidebis continue ſolē in pⁿncipio diſtillari et ultio
figi et ī lapidē converti De reductione lapidiſ in aqua et oleuꝫ.

REcipe igr̄ ambo uaſa ſiml' extrahendo de furno et loca ea in fimo uł balneo et
ſtatīꝫ ī una nocte ſolvet et iterū congella et hoc fac ſimilit ter ut de luna feci
ſti et ampli⁹ in dei virtute manebit exaltat⁹ q bene congelari nō poterit qm̄ ut
oleū uidebit inſpiſſatū et hic ē p̄cioſior mōus oīb⁹. Et dē novit q hic mod⁹ ī effectu ſub
tilitate et virtutiſ bonitate cūctis corporib⁹ opib⁹ mūdi ē ſubtilior et melior qꝫ viſ illas
proprietates elixiriſ magni nō hꝫ qꝫ phi elixir magnū hēre affirmant tn̄ ſi hāc me
dicinā unxeriſ cū ſulfure veneris uł martis tr̄ſmutabit ſcḿ hoc fermētuꝫ.

Augmentacio mediane.

NOn arbitreſ qn hec medicina nō hēat et mōs ſuos multiplicacoīs ſic hn̄t et alie
igr̄ ſi cū ſole iſto ſic ſoluto bene miſcendo ī paſtauīs .a. .ui. ſexies ſblimat⁹ : et ſit
pro una ſolis ſeptē mercurij et poſtea ſublīavēriſ ī paſtatū aliqb⁹ vicib⁹ ſep ſubli
matum ſup feces reducendo fixabit mercuriū ī medicinaꝫ penetrantē et figenteꝫ . Itē
aliud miractuꝫ ſi oīꝫ unā hui⁹ ſolis ſic ſoluti p ſe ponēt in igne lētiſſīo .viij. dieb⁹ cū

C°. partib⁹ mercurii congelaret totū in aurū hec eñ mirabilia sᷓ ī nā et hec ideo fit q̄a
sp̄us aq̄ solucio ē auri cum auro inseparabilit̄ fixat̄. Et eē oleū lapidis phorū occultū
tibi reuelatū in libro q̄nte essencie facit hac̄ medicinā penetrabilē et aīcabilē et cōui
gibilē omib⁹ corporib⁹ et augmentat eius efficaciā ultra modū sic q͛ in mūdo secūra⁹
eo nō est: unde si sciueris hec bene ab aqueitate separe et laborabis in modo mixtio
nis iam date poteris in xxx. diebus lapidē componē

Nos in p̄oribus capitulis demostrauim⁹ qualit̄ corpora pfecta hn̄t dissolui ī aq̄ lapidis
phorꝫ et qualit̄ hn̄t purificari et fixari n̄ē extrahē et ambarū unione. ℞. igi ī xp̄i
noīe calcē cui⁹ cūq; corporis uolueris et pone in una ampulla q̄ hēat collū lōgū
et suppone de aqua uite rectificata q̄ sup natet quatuor digitis et postea pone sup ci
neres ut buliat leuiter p diē unū n̄alez et post bulicionez pone in fimo calido ul' stu
ffa p duos dies n̄ales ut meli⁹ digerat̄ et separent̄ ptes subtiles materie a grossitudīe
sua tn̄sacto termīo ampulā extrahe inclinando ipaꝫ ut aquā possis caute exhē. ℞.
aquā illā clara in una cucurbita: et caueas ne feces turbent̄ rōne inclinacionis ua
sis et incontinēti cohopi cū l cucurbitā cum suo cooperculo et pone in fimo ul' ī stufa
sic prius fecisti uase bene clauso et facta euacuatione infonde aliā aquā similē
p̄me q͛ sup natet ut p̄o et fac bulire et pone in fimo: et istas opōnes reiterabis do
nec corpus asius spiritib⁹ euacuet̄: et si tibi aqua defecerit sūme cucurbitā ī qua
sunt omēs liquefactiones et de ista aqua sup materiā corporis q̄ ē in ampula usq;
ad q̄ntitatez p̄stinā sꝫ q°r digitorū et sic reiterabis donec terra sit uacua quā proba
bis sic acape modicū de illa et sicca ad solem quā desiccatā pone sup lāinaꝫ ignitam
et si fecerit fumum reitera dicta s opōnes donec uideas q͛ nō fumet tū teneas sep
tuas liquefactiōēs in loco hūido et calido q̄a melius confuat̄.

Unde cū oīā ista compleueris pfecte et signū p̄dictū assecutū fuīt tūc exhe maᷓ
tuā ab ampulla cū aliq̄ntulo de p̄dicta aq̄ᵃ et pone in cucurbita et suppone
alembicū ut desiccare maᷓꝫ quā desiccata scias ei⁹ pondus: et eo scito hēas aq̄ᵃꝫ
uite p optime rectificatā in uase circulationis et de ipā tria pondera ipius terre su
ppone et tā cito pone alembicū et claude bene iuncturā: et cum lentissimo igne
destilla et cōpleta distillatione dimite refrigidari et tūc uideas sic bn̄ sicca: et iteru
pone aquā nouā in simili ḡdu rectificacionis existentē f̄m pōdus p̄dictū: et omēs aq̄ᵃs
illas quas a terra sic extrahes pone ad ptē in ampulla bene obturata et omēs istas
opōnes reiterabis donec terra in subtillissimū puluerē et inpalpabillē sit redacta.

Mᷓcꝰ ul' lacte uirginis exuberatio

Modo dicamus de calcinacione liq̄factionū siue sp̄iuꝫ qb⁹ omib⁹ sic pactis seu p̄para
tis. ℞. uas in quo sᷓ omēs liq̄factiones et suppone allēbicū et distilla aquā p
balneū donec uideas in fondo uasis maᷓꝫ ad modū cere fuse ul' melis et tūc bal
neū pmitte infrigidari quo infrigidato mitte de sup de illa aqua quā mā exxi
sti a terra tm̄ q͛ sup emineat p iiij°r digitos et pone ad hūandūꝫ in fimo ul' ī stufa
p unū diē n̄alez uase poptime opturato quo tn̄sacto p alembicū distilla aqua
cum igne mediocri et pone ad ptez facta ista distillacione et uase frigefacto po
ne sup maᷓꝫ in fondo remanēte de ipā aqua a terra abstracta q͛ emineat iiij°r di
gitis et pone ad hūanandū ut sup̄ et distilla ut sup̄ et omēs istas opōnes cōti
nue reiterabis: et hec mā dicit̄ ar. iii. exuberatū ul' lac uirginis.

Argentũ uiuuz phorum · Sublimacio

Demorare qm ſal expdictiſ fit ſic completa iſta exuberacione ſciaſ ponduſ pdicti pulueriſ ſupiꝰ reſuato ſubtiliſſimi et imbibe eũ cũ medietate ſui ponderiſ aq̃ exuberate et pone ad inhũandũ et nutriendũ in calore fimi p viij dieſ · et in fine iſtorũ viij dierũ inueneſ mã̃ȝ iſtaȝ nimiſ hũidaȝ et ſuppone allembicũ et diſtilla illaȝ cum lento igne recipiendo aquã · qua deſiccata cum moderamiẽ iterato ſciaſ põduſ et ponderare notato repone aquã quã modo recupaſti · et de illa aqua exuberata fac complimẽtuȝ ad medietateȝ ſui ponderiſ · et omẽs taleſ imbibicioneſ in humanacioneſ et calcinaciones donec tota terra bibat de tali ſua hũiditate iiijor ptes ſui et hoc cognoſceſ ad tale ſignũ qꝰ ſi ponaſ modicũ de ipã ſup lamminã ignitã et ſi euolauerit in fumũ factũ eſt ſin̄ autẽ reitera inbibiciones · in hũanacioneſ et calcinacioneſ donec conſequatᷣ ſignũ pdictũ: quo aũt cõſequto pone ſup cinẽs et da ignẽ pmo lentũ et paulatiȝ fortificando donec tota mã̃ aſcẽdat ſupiuſ ad latum uaſis et dum ſublimata fuerit dicitᷣ corpuſ exaltatũ in ſale mirabili qꝰ omẽſ phi clamant lapidẽ et ſulfure nẽ

De reductione ſalis et olei ad nãȝ unam ·

Eiusdeȝ ſulfuris ul' ſalis iam dicti incerato ſic fit · ℞ · pdictũ ſal cuiꝰuiſ metalli factũ totũ ul' aliquas parteȝ et pone in crucibulo et ſup cinẽs calidoſ ſitua ipãuȝ · et dũ erit aliqñtulũ calidũ pone de dicto oleo gutãdo gutã ad gutam donec ſit in ſpiſſitudine melliſ frigidi · et tũc remoue ab igne et dum erit frigidũ accipiaſ de maſſã illa modicũ et proba ad flamã candele ſi leuitᷣ funditur factuȝ eſt ſin aũt non · reitera ut priuſ donec leuiſſime fluat ante mercurij fugam

Tunc autẽ oleum hꝫ uirtutẽ fixatiuaȝ et dat fuſionẽ leuẽ ſup oĩa ſalia ⁊ facta · incera ergo ſal pꝰuſ cum ſulfur fuerit factũ ex ioue donec fluat ul' ſi ſal fuerit de ſaturno proice unũ ponduſ ſup centũ ſaturni et erit opuſ pfectiſſimũ meliuſ omĩ nãli · ſed ſi oleum ẽ de ſole inceratᷣ cũ ſale martiſ uel ueneriſ

Explicit magica raymodi

Liber aure artis siue co̅pe̅ndii codicilli diuisus i libro .s. in theorica :- .s.

In nomine sancte trinitatis et eterne unitatis . Incipit compendium huius principii quod cognominamus animam transmutationis artis metallorum missum rege roberto nostrum lapidarium huius preciosissime artis . Iam sepe et sepius allocuti sumus et recolimus multis et diuersis modis praticandi super preciosissimum lapidem magnum philosophorum nunc uero ut ueritatem ueri et lumine clarior perpendas scias quod tria principaliter sunt praticanda . Primo materiam ut scias unde lapis philosophorum et omnes alii lapides componuntur . Secundo instrumenta cum quibus . Tercio quomodo dicta materia cum instrumento operari et praticari habet . Circa ista tria nouerís quod nostrum quod nimium magisterium uersatur . Primo igitur expressis est sciendum quid et qualis est materia nostri lapidis seu omnium lapidum tam philosophorum quam uirtuosarum que per artificium componuntur : est omnia metalla et menstruum nostrum rectificatum et acutum seu lunaria celica que apud philosophos uocatur materia uegetabilis ortus a uino rubeo et albo ut clare reuelatum existit et cum bene uidere poteris in figura indiuiduata tercii libri quinte essencie conditi abbatis sancti benedicti apud parisius et cetera in nostro codicillo tibi misso per regem edoardum illustrem anglicorum . In illo capitulo quod incipit . Arphil conte dit qua el es lo dit gen aguardar de tota combustio nigra . Et in capitulo quod incipit mas primer a esser quo aquel sapientes traure per art de nigru . Et cetera quod capitulum duos secum sensus importat . Primo intelligitur per rectificacionem nostri menstrui supradicti . Secundo per electorum metallorum purificacionem nostri menstrui instrumenta sunt cucurbite due uitree et ellembicus septem uel octo receptoria habentes ut demonstratur in nostro testamento tibi cum codicillo misso . In capitulo quod incipit fili tu no as meister si no tam solament la forma : Modus practice in sequenti ad plenum tractatur . Primus diuiditur in duas partes principales prima est teorica huius artis.

Liber primus diuiditur in duas partes principales . Prima est theorica huius artis . Secunda est de practica . Prima ibi per primus : Secunda ibi cum inuictute de . A . et cetera prima ps rema net indiuisa : et secunda diuiditur in duas : prima est de composicione lapidum philosophorum . Et incipit ibi . Opus namque margaritarum . Sic condies . Sed tamen per prius oportet te princeps Serenissime nostrum menstruum per magistrum . A . materie et a fecibus uini et a fleumate extrahere per artificium alembici . Et acuat in distillaciones cum uegetabilibus pertinentibus quod sunt apium siluestre . Squilla solatrum carduus mistelli oleandrum piper nigrum euforbium minella et piretrum . Ex altera parte circulans ipsum menstruum in uase circulacionis quod spacio xv . dierum in fimo calidissimo uel uinacia . Item fili oportet quod habeas prima electorum materiam et sulfur nostrum et quod ar . ui . est extraneus genus in metallis quod per artificium trahimus et per artem magisterii a metallis per electorum diuissionem et purificacionem et fixacionem illorum agentibus : et per rectificacionem ex una parte . Ex altera parte per rectificacionem hoc quippe est genus de qua intelligimus fieri in nostro codicillo in capitulo quod incipit per istam distinctionem elucidatur . Secunda uero : et hoc quippe quod circha huius capituli principium diximus . M . G . Fili recipe de aere et de terra equali pondere paucum minus uel plus . Et de istis supradictis intelligimus quibus qui sunt metalla et dictum menstruum . Et hoc est quod intelligimus dixisse in nostro codicillo in capitulo quod incipit fili doctrine . si ista natura non erat de sua subtili . Inpte illa quam dicatur per istam proprietatem sicut est ille ignis et cetera . Et hoc intelligimus dupliciter : primo per ignem

menstrui

menstrui. Sᵒ p igne in sua pfectione ultiã lapidis exntez. Et in eadẽ caᵒ in caᵒ q incipit
et de isto tempamto dicit phus q bz istã nãz et cͭ. h est de nãz quã intelligim fieri
et dicimus q unctuosum hũidũ ẽ propetas nñ lapidis seu mã propinquior in caᵒ q i
ncipit. H loc tibi diximus q qñ hũiditas radicalis et cͭ. p quã hũiditatez ulgus intelli
git sulfur esse ulgi. Recordare o rex illustrissime q dicimus in nño codicilo q i aqua
Mercurij quitã essenciã elicẽ quã sua bonitate iuuante ad actũ deduximus per
magisteriũ ut dictũ est in caᵒ nñi codicili q incipit. Fili intencio ẽ tibi dicẽ. Nã fer
mentum qñ qñ dicimus q p unã decoctionẽ ht simplicẽ potẽtez intelligim pmã
menstrui refectionẽ. Et dũ dicim ipãz gradualit trãsferendo aliaz decoctionẽ intel
ligimus aliã mistrui rectificacõnez usqz ad terciã ul ad quartam. Itẽ etiã in hoc capitu
lo intelligimus alias decoctiones lapidis ut in pratica dicet. Proterea fili istã aquã quater rectifica dicimus ai ui uegetabile ul aquã mercurij. Et ita qd qd p istud caᵐ dicĩz
de isto intelligimus h etiã mã de qua intelligim in nño codicilo in caᵒ q incipit pncipia
nãlia confusa in umbra nẽ et cͭ in capᵒ q incipit de ista mã et cͭ. Et hec illa hũiditas
pmanẽs quã intelligim in nño codicilo in capllo q incipit nña hũiditas ẽ aq p totũ
et ẽ ŝbã de qua intelligim in nño codicilo. et in hoc q dicim q ẽ consolidatio ultiã cor
poris hũani. Intelligim de mistruo celico hoc aũt rex clarus patet in libro pmo et so
quite essentie qm latẽ nõ credo. Respicias ergo nãz nñi menstrui qñti ẽ uituosa et q
dicta sunt de illa tñ plegatis. In tñ eiz per ipãz nobilificat magisteriũ lapidũ q nul
latenus põt fieri habundancia illi. Pñs ratio pz p illis qui metalla corrũpunt cũ a
qs cx nãz q nrm menstruũ ignorant. Et iã sic fit q ei dissoluto repugnet aliqñtu
lum nẽ. Si metallũ dissolutũz cũ nño mistruo cõfortarez in hũatõnib. xij dierũ et ablu
erit illud amgredine aq contra nãz et nesciũt illa confortare cum re nãli. Ideo pratica
illorũ puat fine et defectũz sui imponit arti et q diximus de menstrui cognitione q est
una de rebus sine qua nichil fieri põt in magisterio hui artis tibi sufficiat

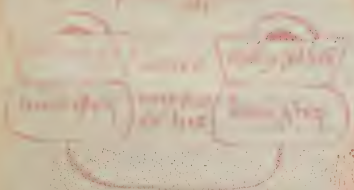
Nũc dicendũ est de spmate metallorũz que ẽ mã artis lapidis et cͭ.

TAm nouĩs pncipiũ serenissime q metallorũ spũs ẽ altera ps qppe ẽ nã nñi la
pidis quã te oportet a corporibus euacuare ŝ metallorũ. Et ista euacuatio fit dupr
ut inferi pratica demostrabit q in duobus corporib metallorũ pfectis diuidit
p purificacionez et eorz fixationẽ/qppe in metallis impfectis dr p purificacionem
et sublimacionẽ simplicẽ unitatis. Et in isto passu multi erant ignorantes arbitᵉˢ corpo
ra metallorũ cũ fortibus aquis coñs ut supi dixi in pncipio opis reduci in pmã suã mãz
Sz si libros nños utiqz legissent scirent tales liquores phorũz intencioni repugnare et
hoc q hic dicim clare demostrat in codicilo in capllo q incipit. Ideo dissoluit Aurũ
et argentũ acrebus radicabilib prop gñis. Hec ẽ eiz aqua cum qua curant infirmita
tes incurabiles sub conseruatione sue nẽ ut pz in codicilo in caᵒ q incipit Fili sbm etc
Etiã in caᵒ q incipit Q N. O. E. Etiam pnceps serenissime clare constat ipos
forte liquores non ẽẽ de phorũz intencõne ut clare patet et absqz metafora in dicto
codicilo in capᵒ q incipit p istã distinctõnez eluadat sꝫ io in caᵒ q incipit sic ma
trix ingemat p opõnez aquariã forma et cͭ circa finẽ nulla eiz res est q conuigat
metallorũ dissolutões nisi nrm menstruũ q ipm ẽ aqua cũ fit corporũ metallo
rũ dissolutio sub eorz spei conseruacione ut patet in nño testo in caᵒ q incipit Rx nj et
de mercurio uegetabili et cͭ ex qbus pmissis nota Accipias metalla ad dissoluendũ in

aquam mercurij idest nr̄m mſtruū q̄ intelligimus in nr̄o codicello ī cā q̄ icipit.
Sȝ opari cū aqs fortibus ē corrup/corruptio. Etiā in cā q̄ incipit qr iſta aqua hȝ po
tenciā cremandi oīa extranea. Etiā de iſto menſtruo intelligim̄ in cā q̄ icipit
Circa iſtud menſtruū in quo ē ignis fictus contra nāȝ. Et ſilr iſta aq̄ menſtrua
lis cum qua diſſoluit argentū uiuū ad opus margaritaȝ q̄ fit p reductōneȝ
illaȝ in ſuā p̄ma māȝ ut inferi in pratica p̄cioſarū lapidū demoſtrabit. qr p̄n
ceps ſereniſſime alr̄ metalla ſoluē nō poſſent nec crearet cū mēſtruo uegetabili
aliqdeȝ potencia fit reſolutō in rebus ſolubilibus et c̄.

De inſtrumento lapidum

Diximus Sereniſſime princeps rem de qua lapis phoꝶ cōponit. Nūc uō dice
mus inſtrumēta cū qb̄ cōponit lapis et inſtrā ſr̄ uaſa et clibanus ul' uindemia
et diligencia artiſte. Et antequā uenias ad aliud ſcire debes q̄ magiſteriū in tres
ptes diuidit p̄ncipales ſcilȝ in diſſolutōneȝ ſepacionē et unioneȝ. P hec p̄ma demo
ſtrabit tibi q̄ p̄us hēs corā diſſoluē in menſtruo 2° q̄ dēs mēſtrua diuidē aliū
naturibus alba fixare et purificare et a corporibus pfectis ſulfur nr̄e extrahē tm̄. Et
ita unio diuidit in tot ptes q̄ fit mixtio dictorū et unio. Primus modus ē uniē
aerē cū igne. Sus modus ē unire aerē cum ſulfure nr̄e. Et iſti modi ſr̄ de cōpōe duoꝶ
luiarū. Tercius modus ē uniū exortū ex aere et igne cū limo orto ex aere et
ſulfure nr̄e. Et un̄ modus ē miſtē nr̄e cū eltis dul duobus ſimul ſcilȝ cū igne et aere. et iſti
modi mixtionis eltorū cū ſulfure nr̄e ad artiſte placitū ē. Veniunt nā p̄nceps ſereniſ
ſime ad plenū opa particlaria praticare poteris intellcū ueraciter abiactāte q̄ huma
nus intellēs grauiter enūciare poſſit exceptis illis q̄ explicate ſunt in tercia pte hui' libri
et in teſtō nr̄o/ et codicilo et uademecū de nr̄o phoꝶ: et in libro de intencione alki
miſtaꝶ: et in tercio libro qnte eſſencie ubi clariſſime practicauiȝ explicito mō de
hac mā: et in libro expimtorū: et in magica et in ceteris librorū uoluminib' ſup
hac materiā tractauimus. Quid igit Sereniſſime p̄nceps enarare poterit p̄ncipalia
nā que ſr̄ in magiſterij latitudine: poſt purificacionē et fixacōeȝ eltoꝶ. Scias
ergo ſereniſſime princeps purificare elta et illa p̄us diuidē a metallis qr totū in
hoc ē magiſterium. Diuiſis qppe eltis et ſulfure nr̄e ab eltis Aliud qī reſpec
tiuo mō nichil ē ad opand nā totus labor eſt in h̄ et tota magiſterij fatigatō
in eltoꝶ et ſulfuris nr̄e diuiſſione. hic qppe eſt paſſus ubi artiſte dimittūt et de
relinquūt magiſteriū ex eo qr illorū diuiſio ſatis ē tedioſa qr impti in p̄ma diſtil
lacione ignis ſi gd̄us arbitrant totū aerē poſſe diſtillare: et ex p̄ma diſtillacōneȝ
gd̄us totus ignis cōſilr poſſe a terra h̄ aūt ē impoſſibille et contra curſū nr̄e. Quip
pe p̄nceps ſereniſſime ūm inpūti propoſuimus ūbū reuellare q̄ ē: qr aer a metal
lis diuidi nō pōt niſi ad minus ad xxij diſtillacione etiā in xxxā. Et ignis a terra
diuidi non pōt niſi in xlā diſtillacione. Nā eiȝ q̄ ſr̄ diſtillaciones tot ſr̄ diſtil
laciones purificaciones et reiteraciones aeris: et aq̄ mſtrualis: et in qualib; puri
ficacione indiget duobus dieb' continuis. Ita q̄ qī p annū durat diuiſio eltoꝶ
Sȝ nos ipam fecimus in menſib' vij. Quis eiȝ eſt q̄ p annū ul' vij menſes labo
rē tm̄ poſſit ſufferre qī ſr̄ modici. Et ideo ignorantes p̄ncipia nālia arbitrāt
cum metallis abſqȝ eltorū diuiſione uerā praticā facē q̄ in h̄ ſunt decepti. Pri
mo ſr̄ aliq q̄ cū repente ad eorū libitū nō diuidūt eoꝶ elta et ſulfure nr̄e noluīt

miſtione

attendẽ mineãs nẽ et faciunt eoꝝ confuſionẽ confuſã ſine purificacione aliq̃ et ſublimacoẽ aliq̃ et nichil inueniunt ad finẽ queſitũ quoꝛũ qd rex te unũ eſſe credimus ſm ſuã intencõnez et ruditatẽ nulla imponentes culpã inponũt falſum arti q̃ ignorauerũt aſſuit eſſe falſaz. Nõ ergo Sereniſſime princeps fatigeris nec ab ope ceſſes et inuenies q' optas. Quippe in h' opiſ exordio te principiũ Sereniſſime ſcire oportet qdã alphabetũ de quo figuraz facimuſ unã circularẽ: ut p clarã theoricã ſciaſ paſſus operis pratice q̃ clau' q̃ potiſſis infra deſignamus.

A. ſignificat deũ qui ẽ hui' opis cã pma
B. ſignificat quatuoꝛ elta cõfuſa in metallis
C. ſignificat lunariã rectificatã in qua ſoluũt metalla
D. ſigt qntã eſſenciã uini ſeu qntã eſſenciã in ſua pfectione
E. ſigt aniãz q̃ dicit ſulfur nẽ
F. ſigt ipã metalla
G. ſigt lĩos metalloꝝ
H. ſignificat calorẽ pmi gdus
I. ſigt calorẽ ſecũdi gdus
K. ſignt calorẽ tercij gdus
L. ſignt aiãz corpoꝝ inmediate generataz pp menſtrui diſſolutõnez
M. ſignt ſpũſ corporũ pfectorũ
N. ſignificat aquaz metalloꝝ
O ſigt aerez
P. ſigt ignez
Q ſigt inſtrumẽta uitrea
R. ſigt ipm lapidez

Sed cum hec principia nõ ſint nãlia hoc ẽ producta p nãz in una re ĩdiuiduali ut q̃ plures errent q' una reſ indiuidualis erat in orbe q̃ uirtutẽ hẽbat ad tranſmutandũ oiã metalla ſup terrã q' ẽ falſuz. Itẽ eſt ut q̃raſ extrema illi' per principia nãlia p mediũ artis diſcurendo inter ſuã minerã q̃ ſua minera de. F. E. S3 cum iſta ſunt contraria rõne ſue extremitatiſ nẽ illi' nãq3 collecta eſt de. L. C. D. conũtit. L in E. a quo qppe D. trahe. E in ſimilitudinẽ aq̃ uiue in nr̃o magr̃o Et. C. et. D. hñt propiuz locuz conuertendi. F. in cõſuacoẽ ſue nẽ et ſuaꝝ formaꝝ hĩc concipienſ et actualiter. F. N. O. P. et decocta poſita et digeſta p ingeniũz nẽ. Qr̃ princeps Sereniſſime conueniũt. C. N. O. P. cũ. F. et cũ. F. conũſuz fuit in N. C. D. P. tũc hẽbiſ. F. similẽ nẽ: et hoc meli' cũ. C q̃ cũ. D. pp magnã experiẽciã et fiat in F de quo oꝛit C. N. O. P. quẽ nõ conũtit in. G. et in nr̃o ope. Et ſic G. princeps Sereniſſime: eſt pma et proxima mã de qua cream' omẽſ lapides phoꝝ et p aliquoſ elixir uocat. Et ideo princeps Sereniſſime dicimuſ q' omẽſ lapides nõ creant niſi ex ſolo argento uiuo ſeu uegetabili. Et ideo dixerũt de eo antiq q' lapiſ nr̃ nõ componit niſi ex una ſola re et argento uiuo. Ut intencionez facim' in nr̃o codicilo cã q' incipit Inqſitoꝛ ſciencie deſiderate te oportet eſſe firme uoluntatis ĩ iſto ope p totuz. Ideo princeps Sereniſſime tu ibiſ ad digõnez de. H. et trahes. C. de cõi principiũ ad actũ et in illo poneſ. F. et conũtet in. L. et calcinat. F. ſub cõſuacione ſue

Dimitte viã aliquis q illud nõ eſt R. [illegible]

nē. Poſtea trahes .C. L. de digōne .h. et ponaſ in digōne de .I. et tūc erit .L. tale ſic con-
uenit. Deinde de .L. C. trahes .C. N. O. P. hoc in metallis pfectiſ p magiſteriū opōniſ et
exuberacionis. Et cum habueris .C. N. O. P. hēbiſ maꝫ nrī lapidiſ. Et ſic hēſ q̄ mā nrī lapi-
diſ eſt .C. N. O. P. per .h. I. K. donec .O. fit albū criſtallinū q̄ ē magiſ propinquū nē de .F.
q̄s .L. Et ideo ē q̄ conūtat in .E. qr eſt magis propinquū nē de .F. ad gn̄andū lapi-
dem phoꝝ q̄s erat .L. Sūt ergo .G. E. N. O. P. magis propinq̄ in .C. q̄s .E. N.
O. P. Et ideo ē uiſ q̄ in ope maiori .C. N. O. P. uertant in .G. E. q̄ ē pfectio ma-
giſterij. Totū aūt q̄ tibi diximuſ nō eſt niſi ſoluē putrefacē elta ſepare putrefacē
atq̄ fixare limoſq̄ concordare ſeu condē atq̄ mēſtruū nrm rectificare. Vide pnceps
ſereniſſime. Si tu capiſ .F. et tu poniſ in .C. et illud poniſ in .h. format pma figura
.F. C. h. In cui medio poniſ .N. Itē ſi capis .N. et ponas in digōne de .I. orit
.L. et format unꝰ triangulus. Itē ſi capis .L. et ponas in illo .C. et ponas ī digō-
ne de .h. Poſtea p plures diſtillacōes de .L. C. h. orit .N. O. P. et format alia
figura de triangul'. Itē ex .N. O. P. orit in fondo uaſis terra q̄m oportet euacua-
ri. Et iſtā terraꝫ dicimuſ .h. Si ergo capiſ .L. et ponas in .C. et in digōne de .h.
poſtea in digōne de .I. ex .L. C. h. I. orit .O. et fit alia figura quadrāgularis ex
.L. C. h. I. In cuiꝰ medio ē .E. Qꝫ gn̄at ex dictis litteris. Itē ſi capiſ .E. et poniſ in
.Q. et mitteſ cū .C. D. O. Et poſtea ſi capiſ .D. O. et .P. ſm ſuū pondus et ponaſ in
alio .Q. p digōneꝫ .D. h. et diſtillacōeꝫ balnei ex .O. et .P. orit .G. et ex .E. O. orit
.C. tūc ſi accipias .G. mitteſ ſimul in mollibꝰ cere. Ut conueīt et .G. E. mitteſ in .F.
ī continenti orit una figura de duobuſ quadraglīs. In cuiꝰ medio ē .X. Y. p q̄ uolumꝰ
figurare lapideꝫ phoꝝ. Totū aūt hoc magiſterium differt p eletoꝝ diuiſiōeꝫ hoc qdē
pncipium ſereniſſime ſm curſuꝫ huiꝰ artis ſic tū q̄ ſcias quaſdā figuraſ ī alias redu-
cere ut ſi corrūpas unā ſcias aliā gn̄are uſq̄ ad ultimaꝫ nrāꝫ figurā ī qua omēs alie
figē qeſcunt. Et hec de teoricha tibi ſufficiat cā breuitatis et q̄a longa doctrina da-
ta eſt tibi p teſtamentuꝫ et codicilū et uademecū et librū de intencione alchimiſtaꝝ et
alia multa uolumina q̄ ſcimuſ tibi miſſa ab illuſtro rege Edoardo p quaſ ſatiſ poteſ
diſcutere in theoricha. Dicendū eſt ergo de ſca pte q̄ ē de practica. Et pmo de pma pte
q̄ eſt de compoſitione lapidiſ phoꝝ. Et ſo de ſca.

Pars ſecunda libri que eſt de practica.

TU in uirtute de .A. pnceps Sereniſſime Accipe aurū et proice ipm in aqua uegetl.
de qua locuti fuimus in nrō codicillo in cā q̄ incipit. Propa tō ſpūs recipientis
et ſocial' et capiaſ de ſucco lunarie et cꝫ etiā in cā q̄ incipit. Et tibi uoluimus re-
uelare de nrā menſtruū in quo ē ignis contra nāꝫ. Et etiā in codē libro in cap q̄ incipit
Fili cū iſtud fine quo nō pōt fieri etc. p totū ibi ſatis declarauimꝰ illiꝰ nāꝫ et opōneꝫ: Et
ſit aurū ad pondus uegetabil'. Et pone totū ipm in digōne de .h. q̄ uolumꝰ hꝰ figurare
calorē balnei et ſubmitte aliā lunariā recenteꝫ et pone ē in digeſtione de .h. p dies
vi. et extrahe et dimitte illud q̄ ſolutū ē in alterā ampulā et ſup illud q̄ remanſit finitis
vi. diſſolucionibꝰ de ſcabꝰ ecores in codicilo et diſtillaciones pone in digōne de .h. et diſtil-
la totā aquam p allembicū et ſup feceſ q̄ remanſerūt ponaſ intuſ de alia aqua .M. recē-
ti et pone in digōne de .h. p mēſeꝫ cū dimedio. Quo tpe finito tu recipias .Q. in quo
erat ſol purificatuſ et diſtilla ſibi aquā in digōne de .h. et ſup feceſ mitte tm de recen-
to menſtruo et iteꝫ colloca uaſ in digōne de .K. p .iij. dies quibꝰ finitiſ pone uaſ in di-

gestione de .I. et distilla aerē simꝉ cum menstruo postq̄ noluīt plus distillare sua distillacō
nem in uase suo et sup feces mitte aliud menstruū : et pone in digōne de .K. p vi. dies nales
et iterū distilla ut prius in digōne de .I. et reiterabis buācones et distillaciones in .H. et .I.
usq̄ ad .xxij. distillacōes et buācones. Sȝ pnceps serenissime dū fuīs in .xxij.ª distillacōne
illa in qua ē aliqua ps aeris simul cū menstruo ponas ad distillandū sꝉ in digōne de .H.
et exibit menstruū p aliā distillacōnē et si ibi aliqd fuīt aeris manebit ī fondo ad modū
aque splendide : et si nō fuīt eiꝰ q̄ntitate nisi due gutte uꝉ .ij. uꝉ .iiij.ᵒʳ nō reiteres distilla
cōnes ac in buāciones. Et si nō plus fuīt et in buācō in digōne de .H. et .I. usq̄ ad .xx.ᵃˢ
uꝉ .xxx.ᵃˢ distillacōnes et bn̄ euacuet terra ab aere et in qualib; in buācōne indiget ad mi
nus .v. diebus continuis : Dū uō totū aerē distillaueris qui sine fallo distillabit p dis
tillaciones dictas si bn̄ regulaueris magisteriū. Postea si tu accipeas uas in quo st̄ omēs
distillacōnes et distilles in digōne de .H. tūc totus aer inferius remanebit q nō ualebit
p digōnē de .H. aliqd ascendē simul cū menstruo : dū uō totū menstruū distillaueris
manebit aer in fondo in colore aque splendide pulcherime : et sua illud q̄ra aer optimꝰ
erit si fuīt bn̄ processum. Et qppe processiū quē aeri tenuisti eodē mō de purgacōne ignis
te docemus neq̄ magis neq̄ minus nisi qr extractō ignis a terra fit cū aere in buāndo et
q̄lib; digōnis uice distillando in digōne de .K. uꝉ etiā pōt fieri distillacō cū .D. et nō cum
.C. qr sīc ignis est nobile elemtū ita indiget nobiliori mēstruo uꝉ suo aere. Et sīc aerē disti
lasti cum .xxx.ª distillacōne ita distillabis ignē cū .xl.ª distillacōne. Quippe dū sic sepate
fuerint seu hēris euacuatā terrā a suo spū q potatē hȝ restringendi q̄ euacuacō sic fit
p̄x terram aqua extraxisti elta s. ignē et aerē proice sup ipā de aqua uegeˡⁱ et pone
in digestione de .H. p tres dies quibꝰ finitis ex̄he illud q dissolutū ē ad ptē in .Q. altēō
et sup pone feces de lunaria recenti ad q̄ntitatē terre et stet p alios tres dies et misce illd
q distillatū est in .Q. ubi est alterum et facias tot in buāmaciones in .H. et euacuacōes
in .Q. donec modicū modicū maneat de terra. Et cū dicta euacuacō facta fuīt congrega
omēs distillacōnes in allēbico : et distilla p allēbicū totū menstruū et sup feces pone de .C.
tm̄ sīc ē de terra et pone in digōne de .H. p unū diē nalē et iterū distilla. Et iterū pn
ceps serenissime reiterabis in buāciones et distillacōnes donec tota terra conūsa fuīt in pulue
rē impalpabilē. Tūc sup ipā mittas de .D. uꝉ .C. Sȝ pnceps serenissime meliꝰ et tutiꝰ est
cum .D. Et pone in digōne de .H. p .ij. dies. Postea distilla p allēbicū in digestione de .I.
Et sup feces mitte de .D. si cū .D. optatꝰ fuīs uꝉ de .C. silit aꝉ cū .C. et pone in digōne
de .H. Et postea distilla : et distillacōnē pone cū altera. Si uō defecerit mēstruū illd
distilla q p dissolucionē ex̄histi et opare cū illo. Tot qppe uicibꝰ reiterabis sup terrā et
in buānabis et distillabis donec terra tota simꝉ cū .D. uꝉ .C. ascendit p alembicū et de
scendit in receptorio. Ista qppe mā dicit apud phūs argentū uiuū de consideracōne al
chimistarū. Dūq; pnceps serenissime ista compleueris accipias omēs distillacōnes et sup po
ne allembicū et distilla in digōne de .I. quousq; mā sit bn̄ desiccata : deinde trahes terrā
in digōne de .I. et pone in digōne de .K. et sublimabit terra. Terra illa erit in modicū moᵐ
argenti uiui in uirtute sublimacōnis. Sȝ tu pnceps serenissime cum oīa q̄ sup diximꝰ cō
pleueris scias oīa elta hēre qbꝰ indigeres ad lapidē phorū componendū et completū
ē caᵐ in nrō testō qr recollilimꝰ scripsisse q incipit. Qū cōposueris albū et cī. Melius
fiat cum ipō purificacō eltorū q̄ cū .C. Cum .C. retineat aliq̄ de supfluitate .D. uō
cū sit subtilioris nrē. Et p hoc elucidatꝰ caᵐ nrī testi q incipit qū tu dixeris lapidē p

quatuor elta et c. Item inpurificacōne terre q dixim' ſup in pte ultima diuiſionis eltor
elucidat ca^m q recollimus ſcripſiſſe libro uadamecū de nr̃o phor q incipit. Cū aūt p iā dic
tā ſublimacōnem mercurij diminutis fuit et c. Itē pnceps ſeniſſime dū elta ſic habueris
diuiſa inter eſt ut illa ſubtiles et fixes

Accipies in xp̄i nomie aerem p ipm̄ et pones in allembico et diſtillabis eū ſepties ul'
tibi certi' erit ſignū donec uoluit ſtillare aliqd. Itē ſi forſan aer confuſus fuit ī pul
uerem diſtillabis et purificabis illū cū tantūdem. D. Et in ultimo ſtillabis. D et
manebit aer inferi'. Scire tn̄ debes pnceps ſeniſſime q aeris diſtillacō et purificacō
fit cum digōne de .I. Itē ſatis pōt purificare aerē cū aqua. ſua ſic aūt aerē purifica
ſti ita de igne ſimiliter facias p oiā ſic de aere diximus niſi qr ignis purificacio
fit cum digōne de .I. K. et aeris digōne de .I. Itē pnceps ſeniſſime p hoc q diximus
de purificacōne terre inuenies ad plenū in uademecū in nr̃o phor in ca° q incipit. Pu
rificatio uō fit terre p uiā ſublimacionis inuentre et c. p totū ca^m dū ergo pnceps ſe
niſſime compleueris iſta q ſupdicta ſt' tu hēs totū illud ex quo cōponit' lapis phor
tu qdē fac conmixtionē eltor et rer ptinenciū ad lapidē componēdū. ſx ergo elta
puifficata in qua purificacōne necce ē remanē feces in fondo uaſis. Inſup etiā feces
ignis et aeris ſua ad ptē et ſx ignē et aerē q cūq iſtor in uaſe ſuo proprio pōitum et
claude cum cera gumata et pone in loco ſereno et p tres dies continuos qb' finitis tu
accipe tm̄ de fecib' ignis ſic aeris et ſi tante nō fuerit feces ſic aeris. Et ſi tante nō
fuūt feces ſic aerem ſupadde de terra purificata uſq ad qntitatē dictā et miſceto
tum de fecibus ignis et aeris in uaſe propo aeris et claude multū bn̄ uaſa cū cera et
maſtice et alutas et unū iſtor uaſor in terrā ſepelies ſcz uas aeris et ſuccū alterum
q ē ignis ſupi' ſuſpenſum ē in aere in pte altera: et fac talit' q lapis aliqn nō noceat
uitus ul' rei et ſtent ibi dicta uaſa p anū continuū. Quo facto fabricabis quoſdam
moduloſ cere in cui' factura uoluit lapidē exigē ſcēu fatē quib' finitis apies uas q
in terra poſuiſti p anūm et mitte intus duas ul' tres moles q ſup natabūt et ſtent
ſic in uaſe: et in inſtanti claude et ſtent int' p ſpaciū quatuor ptis hore ſcm mag — qte
ul' minus: et tūc qppe implebit' modulos aere conſtrictione mirabili et inuiſibili q aſcē
dit ſupi' de aqua tereſtri. Tranſacto igit' tpr̄ api uas et accipe modulas tuas ex
uas et imple illas aqua etherea: quā p ſpacium uni' anī in aere ſuſpendiſti Et iterum
mitte illos in uaſe propo tereſtris aq et ſtatim claude uas: et mitte ſtare p ſpaciū
ſupdictum: quo finito cum forficibus argenti trahes modules in qb' miſiſti aquā ethe
ream et uerte modules ita q illud q erat ſupi' ſit inferi' taliter q aquā quā miſiſti
intus tingat aquā tereſtrē et ſtent ſic p tres dies continuos ad fortē ſolē i eſtiuo
tpr̄e in uere et autūpno p VI. dies in yeme p. XII. Scias qppe ſeniſſime pnceps aqā
quā in molibus cere miſiſti regnatam in modū gūme: et iſta qppe gūma uocat' p
phs elixir et dum moles euſe fuerint: et p ſpacium ſupdictum ſteterint ī aqua terre
ſtri trahes ergo moles tuas ex et pone ad ptē in uaſe uitreo cū lapidib' cōgelatis et
facies lapides tuos uſq plus nō hēs de aqua etherea. Princeps ſeniſſime ſcias q de aq
reſtrictiā modicū expendit' cū opōne cum molles nō impleant' niſi ei' ſpū inuiſibili
cui' uirtute aqua etherea conuertit' in lapidē. Ideoq dixerūt alchimiſte lapis nr̄
componit' ex duabus aqs: Una q facit lapidē uolatilem: et altera q ipm̄ fixat et idurat

De unione elementorum

Cum talli qppe aqua terreſtri ſpu invisibili de argento uiuo ulgi puni argentu faciam⁹
ad omēʒ probacioneʒ bonū ſic de minera ſine calore ignis comunis q tn̄ rōne ſue uirtutis ei⁹
odor ita mercuriū congellat in probatiſſimū argentuʒ ſic baſiliſcus uiſu omē aial interfi
cit in inſtanti. Tu qdeʒ p̄inceps ſereniſſime hēs lapides tuos videlicʒ ſm ordinē magiſte=
rij ipōs ad pfectioneʒ deducē pōt ergo ponas illos in quodā uaſe uitreo bn̄ mōdo et di
mitte ſtāre p x dies ad aerem talit̄ q̄ ſit uas ſuſpenſuʒ qb⁹ qdeʒ finitis oportet ipōs ad
tres decoctiones ponē ut hēant tocius pfectionis complemētuʒ

Decoctio p̄ima que fit cum calore ſolis.

HCape ergo lapides tuos et pone illos in quodā uaſe uitreo q̄ p alchimiſtas pfec
toriū uocat̄ et eſt inſtrumētuʒ oblongū tenue in ſūa et claude multū bn̄ uaſa cū
maſtice et cū farina ſiliginis mixtis cū filis linei pani parū et pone ad ſolem p
viiij dies in uere et autūpno: et in yeme p xviij qb⁹ finitis diebus erit facta p̄ima
decoctio. Oportet te ad ſcām dirigē q̄ eſt mediū inter p̄imā et terciā decoctioneʒ.

Decoctio ſecunda.

SEreniſſime p̄inceps ſcā decoctio uocat̄ obtetaſis et fit cū eodē calore ſʒ alit̄ vʒ q̄
tu capias uas uitreuʒ tenuiſſimū q̄ʒ pōt inueniri et mai⁹ in q̄ntitate et implea
tur aqua clariſſima et ponat̄ ad radiū ſolis et in pte inferiori ubi magis lucet
et ubi magis ignis accendit̄ ſcʒ ignis p magnuʒ ulgi ponat̄ uas ſupdictū cū lapidib⁹
talit̄ q̄ luciditas ignis tangat uas ubi ſt̄ lapides et ſtent ibi donec ſol nō pōt capi
p uas aqua plenū et continuet̄ iſta decoctio in uere p viiij dies et in yeme p xvi dies
qb⁹ finitis eſt finita ſcā decoctio et tūc te oportet terciā miniſtrare q̄ ē finis et com
plementū lapidis

Decoctio tercia q̄ fit cū calore ignis comunis.

TErcia qdē decoctio fit cū calore ignis coīs et fit in quodā furno q uocat̄ tripes archa
noruʒ Cui⁹ figurā in libro qnte eſſencie uere ſituauimus q̄ʒ tibi latere nō cre
dimus et fit iſto mō. R̄x ergo lapides quos in uaſe hēs pfectorio et ſic cū uaſe ſuo
pone in tripide archanorꝫ p ſpaciū nouē dierū continuādo ſibi ignē de carbonibus
ardentib⁹ qb⁹ finitis eſt completa ultima decoctio q̄ uocat̄ p alchimiſtas ſulfur. Et ita
p̄inceps ſereniſſime hēs omē illud q̄ de mūdo deſiderat̄ theſauriū in comparabileʒ
et innūabileʒ cū quo ad finē pfectiſſimū ſeq poteſ: et eſt unū de ſecretis ipōs lapides
multiplicare Sʒ qr lapidum multiplicatō redondat in nūō tercio uł quarto: cui⁹ qdē
duo modi ualde ſt̄ tedioſi qr ſt̄ p reductionē lapidū ad p̄imā mām ideo hic tm̄
unū explicamus Sʒ unus iſte modus p̄inceps ſereniſſime ē ualde ſenſib⁹ placabilis
et eſt iſte q ſeqt̄.

Multiplicatio lapidis in nūō tm̄.

MVltiplicatio iſta fit cū argento uiuo ulgi iſto modo: R̄x de lapide i q̄ntitate uni⁹
dragme et mitte in pondus ſup̄ centuʒ millia argenti ulgi Et tm̄ ē ignis lapi
dis multiplicatus uirtutib⁹ celeſtib⁹ q̄ totū mercuriū in puluēʒ rediget cōburēs
omēs potencias minerales exiſtentes in dicto mercurio Sicut uirtus baſiliſci cōburet
omēs uirtutes aīal in inſtāti et interficit omē al aīal. Quippe hēbis Cētuʒ millia
et unū pondus argenti ui. conuiſuʒ in medicinā quorꝫ qdeʒ cᵐ millia una ps ſup̄
centū millia mercurij ulgaris proiectū rediget ipm̄ in puluēʒ ſic in qlib⁹ multipli
catione. Quis ergo nūare poterit multitudinē omniarū medicine multiplicat̄ in q̄nti
tate qr p̄inceps ſereniſſime q̄lib⁹ 3 illarꝫ centū millia multiplicatarꝫ multiplicarē
centies poterit denoua multiplicatōne una omnia ponendo ſup̄ Centū millia ar. ui.

qtre

unii

ulgi et fiat totũ medicina ꝑnceps ſereniſſime in tm̃ continet proiecto medicine ſup mꝰ
in metallũ ꝑfectũ et nõ fiet ex eo puluiſ

SUnt alie qdẽ multiplicacõneſ. Una qdẽ uirtualiſ tm̃ alia qn̄tificatiua ſimil' et q̄lib;
iſtar̄ fit ꝑ reductionẽ ad ꝑncipiũ ut hetur in nr̃o teſtamẽto in caᵒ q' incipit. qn̄
tu extraxeris dictaſ aquas et feceris proiectionẽ ꝑ totũ caplm̄ etiã in eodẽ libᵒ
multiplicatio hic notata continet ut patet in caᵒ q' incipit Fili fx. oncia una medi
cine dicte multiplicate et cetera De altera uero multiplicacõne inuenieſ in tercio libro qn̄
te eſſentie caᵒ de multiplicacõne. Itẽ ſi uis rex illuſtriſſime aliũ ſcire modũ nr̄i
lapidis componendi q per alchimiſtas dr̄ praticha branchar̄ ẽ q' purifices terrã
ut te ſupra docuimuſ in pratica in pte illa que tractat de purificacõne terre ĩ capᵒ q'
incipit. dũ qppe habueris elta ſic ſepata et cetera uſq; ad caᵐ q' incipit. Dũ ꝑnceps ſereniſſi-
me in nr̄o codicillo in caplo q' incipit. Fili cur iſtud menſtruũ. Et caᵒ q' incipit Vide-
as qd tibi dicemus qr dũ terra habueriſ purificata deinde elta ab auro et argẽto pu-
rificatã terrã illor̄ ut ſup' dictũ ẽ in practica. Recollimꝰ ſcripſiſſe in tertio libro qn̄te
eſſentie in pte illa q̃ tractat de purificatõne eltor̄ in caᵒ q' incipit. Rectificato qdẽ
eltor̄ diuiſorũ ad ptẽ et cetera Condicionata igitᵣ terra et in libro uademecũ de nr̄o
ꝑhor̄ caᵒ q' incipit cũ aũt ꝑ illã dictã ſublimationẽ mercuriꝰ diminutuſ fuit a corpo-
ribꝰ et cetera. Et fili de eltis tu potes tantaſ mixtiones facẽ et conbinacioneſ q' difficiliter
numari poſſent. Sed ut heaſ aliquã practicã abreuiatã ꝑ branchas arboriſ aliqs expla-
nabimus oꝑoneſ et cetera

EST quedã mixtio alia ad cõponendũ ꝑhor̄ lapidẽ ut accipiant qnq; põdera aq̃s
et duo aeriſ: et altera duo menſtrui celici. ideſt qn̄te eẽntie: et ex altera pte tã
pondera aeriſ et tindez de terra purificata et in mixtione de igne et aere et qn̄te
eſſentie miſcebiſ de terra tria pondera: et in mixtione terre et aeriſ miſce de m̃ſtruo
celico tria pondera. Itẽ coniũge O. et P. et E. Ita q' O et P. ſint in pondẽ equali
et E. ſit medietas O. uel P. et de menſtruo uegetabili tm̃ ſicut de E. Ita q' O.
et P. de K. ambaſ dictas mixtiones limi diuiſi ſt cũ limi aeriſ et terre: et D.
colligat ad ptẽ alterã et conſimilit eor̄. Sz de mixtione F. a nõ ẽ ſic cũ ſit unꝰ lizꝰ
et una fex. Diuide ergo limũ in duas ptes et conſilit et mitte de fecibꝰ ĩ quolib;
limo tm̃ ſicut medietaſ limi et ſi nõ attingat de h' nõ ẽ uiſ: Nec obmittas aliq'
q' dictũ ẽ. Et conſimiliter facieſ de limiſ ꝑme mixtioniſ et eorũ fecibuſ: dũq; li-
moſ habueriſ reconditoſ in uaſis ſuis conſequent' practica ſic dictũ ẽ ſup: et iſte
mixtioneſ eltor̄ et ex eor̄ limiſ ad doctrinã opis legalis ſufficiãt cã breuitatis.

Seqt de mixtione abreuiata.

NUnc ꝑnceps ſereniſſime proſeq intendimus ad mixtiones abreuiatas: et ꝑma
mixtio eſt q' tu des terre bibẽ de D. ꝑ continuas diſtillaciones. uiqꝫ ptes ſui. De-
inde fac q' terra ſit ponderata et de aere vi. et de igne xij. et des terre ꝑus bibẽ
aere incerando et in crucibulo donec fluat ad modũ mellis. Deinde extrahe mãz
et dimitte eam qeſcẽ ꝑ x. dieſ poſt h' reitera E. ſic eſt mixtũ in aere in albot ſuo
ad P. coniũz et mitteſ de ſup guttã ad guttã donec fluet ſic cera: et dimitte qe-
ſcẽ ꝑ vij. dies poſtea utere unũ pondus ſup' centũ metalli ponendo cuiꝰ ſint E. et
fiet metallũ ꝑfectũ. Quippe ſi fuit auri uel argenti pone ſup q̃dcũq; et fiet q' queris

ITez fiet alia unio ſiue mixtio ſic q' coniungaſ terrã albam tria põdera de P. et ij de O.

et faciaſ toti unū corpuſ: Deinde cera terrā ſuā. Et aliā cū iſto gnē incerationis i
cerare poteriſ. O. iſtiuſ metalli et illiꝰ. P. duorū ſimul ul' triū ad equale pondus ul'
uiij. or Item fit alia mixtio ſic ut accipias octo ptes. P. et unaȝ. O. et iūge ſil' et po
ne in digōne de h p octo dies. Poſtea cera terrā iſtiꝰ metalli aut alteriꝰ et pone ad
diſſolutionē et limo ſi adminiſtrare uolueriſ: Aliter de P. auri et de O. argēti ita
qꝰ de P. ſint octo pteſ et de aere una et miſce ſiml' et pone in digōne de h p viij
dieſ: Deinde cera terrā ſuā ul' alienā et cū hac medicina pfectū aurū facies. Et ex
cōtrario mixtionē ſic facies ex unū pondus. O. auri et viij. pondera. P. argenti. Itē
accipiaſ aliter ſi de igne auri et de. O. euiſdeȝ ad medietatē. P. et de terra ad
medietatē. O. et miſce ſil' cum medietate vij pte nrē qnte eſſentie et diſtilla limū
deſtum cuȝ quo potes cerare terram ſuā ul' alienā et feceſ que remanſerūt. Et ſic
cōſimilr' faciaſ de argento. Et iſta tibi clariſſime pnceps ſufficiūt cauſa breuitatis
Et p iſtas opōneſ quas explicauimus elucidat caᵐ nrī teſti qꝰ incipit Qū tu fixa
ueriſ aquā ſup terraȝ. In caᵒ qꝰ incipit. ℞ de medicina onciā unā: et illā ponas in
crucibulo etiam elucidat aliud caᵐ in eodē libro qꝰ incipit. Si eodē mō fili ſi uſue
riſ practicā quā fecimuſ ad albū et rꝰ. Etiā elucidat aliud caᵐ in eodeȝ libro qꝰ icipᵗ
Fili pluſ ē facē diuiſſioneȝ de h. Et in caᵒ qꝰ incipit fili mō facias et rꝰ. Elucidat etiā
aliud caᵐ qꝰ incipit eodē libro. Totā etiā facies pfectionē de aqs metallorū et rꝰ. In qbꝰ
qdē ſatis tractauimꝰ de practica abreuiata bricarū et rꝰ.

Diximuſ de pma pte. nūc dicimus de ſa pte ſe ptis que tractat de compoſitiōe
magiſterij lapiduȝ pcioſaꝝ.

Secunda ps libri de compoſitione margaritarū

Opuſ nāqȝ margaritaꝝ ſic condies pmo qꝰ tu accipias aquā mercurij factā p mōȝ
quem te docuimꝰ in nrā qnta eſſentia. Etiā factā p moduȝ nrī codiali in. cᵒ qꝰ incipᵗ
propetaſ ſpē rceptiui et formalis ē qꝰ accipiaſ de ſucco lunarie: etiā p mōȝ
nrī teſti in caᵒ qꝰ incipit: Fili accipiaſ de liquore lunarie: et ſit inqntitate duaꝝ
libraꝝ et in ipā diſſolue onciā unā puriſſimi argenti p callorē digeſtioniſ de h p vi dies
Poſtea ſepa feces p diſtillacionē que erūt albe quo qdē facto iſta ē aqua quā indi
geſ ad diſſoluenduȝ oiā ſex metalla et illoꝝ argētuȝ ui. Cū qua qdē iſta formant
Lapideſ q ple uocant p reductiōeȝ illaꝝ in pmā māȝ. De ſepteȝ aquiſ metallorū.

Aqua pma ſic fit ℞. auri puri onciā unā et diſſolue illud cū qntitate dicte
aque qntū tibi bn̄ uiſum fuīt in digōne de h. ſicut argentū et diſſolue ī aqua
coloriſ crocei et trahe aquā coloris crocei p filtrū et ne cureſ de illiſ fecibꝰ qr nichil ua
lent ad ppoītuȝ poſtea diſtilla aquā p allembicū et ſua feces ſas

Aqua ſa ſic fit ℞ onciā unā ueneris et diſſolue qntū tu uolueriſ de aqua pma
in digōne de h. ſic feciſti aliā et diſtilla aquā uirideȝ p filtrū donec tota ſit diſ
tillata et de iſtiſ fecibꝰ nō cureſ: et diſtilla aquā iſtā p allembicū et ſua feceſ ſas

Aqua tercia ſic fit ℞. onciā unā plūbi et diſſolue in tāta qntitate aq diſſoluēte
ſic tibi bn̄ uiſuȝ fuīt in digōe de h. poſtea diſtilla p filtrū et dimitte feceſ pme
qr nichil uallent: Poſtea diſtilla aquā p allēbicū et ſua feceſ ſas

Aqua qrta ſic fit ℞ onciā unā ſtagni puriſſimi anglie et diſſolue illud ī tāta qn
titate aque ſic tibi uiſuȝ fuīt in digōne de h. et cōſua feces ſas.

Aqua qnta ℞ ar. ui. uulgi onciā unaȝ et diſſolue ipm ī qntitate uniꝰ libre cū dime

Terra auri [illegible]

dia aq̄ diſſoluentiſ in digeſtione de .ſ. et ſua aquā illā de fecib⁹ p̄miſ: ne cureſ de ſis

AQua ſexta ſic fit q̄ recipiaſ onciā unā ferri puriſſimi et diſſolue in tāta q̄ntita-
te aque ſic̄ tibi uiſum fuīt in digōne de .h. Poſtea diſtilla p allēbicū et ſua feces
ſaſ

AQua ſeptima ℞ onciā unā argenti puriſſimi et diſſolue in tanta q̄ntitate aq̄ ſol-
uentiſ q̄ntum tibi uiſum fuerit et diſtilla p filtrū et eice feces p̄mas: et diſtilla poſtea
p allembicū in digōne de .h. et ſua feceſ ſas de omibuſ eīʒ aqs feceſ ſas ſuabis
et ip̄aſ aquaſ ſuabiſ in uaſe ſuo q̄mlibȝ p ſe. Quare ſciaſ iſtaſ aquas cū fecib⁹ eaꝝ ēē
māȝ de qua omēſ lapideſ componuntur et cͭ.

De modo practicandi cū p̄dictiſ aqs et limoſitatibuſ ſuiſ.

QVm igit̄ metalla reſoluta fuīnt in aquā et quolibȝ illoꝝ recipiendi q̄mlibȝ limū
in ſuo uaſe: et erūt limi iſti reſplendēteſ cū uirtute mirabili et cū magna limo
ſitate que appropāta ē ad recipiendū uirtutes celeſtiū influenciū et quālibȝ
illaꝝ aquaꝝ recondeſ in ſua ampulla uitri cū collo longo et fondo rotūdo: Deinde
claude orificiū ampulaꝝ cū maſtice et corio alute: et qualibȝ ampullā cū ſua aqua
poneſ in loco ſereno p unū anū integrū tali‑q̄ nulla res noceat: et graduat̄ p uirtu
tē celeſtium curſuūʒ et p ſubtile ingenium ip̄aȝ accipim⁹ et ueneram̄ cū taliſ mā
ſit ad hoc nālit̄ diſpoſita et graduata p uirtutē celeſtiū ī qb⁹ ē mā ſp̄ualis cōſtricti
ua et conſtringibilis ſubtiliata et ſimplex tā p ingeīuȝ artificꝭ quā p uelle nē rſta
uracō. Tu qdeȝ ſis cautus in reſolutione limorū qr de limo quolibȝ duaſ aquaſ fa
ciaſ p̄uſ deſtillando mediū limi quē ponaſ ad ptē: qr ex iſta p̄ima pte fit aqua t̄re
ſtris: et aliā ptē ſeorſum diſtillabiſ: ex qua fit aqua terreſtris: et aliā ptē ſeorſūȝ diſtil
labiſ ex qua fit aqua etherea q̄ ſuſpendit̄ in loco ſereno ut dictū ē p anūȝ

EStaūt iſta compoſitio leuior et melior omī alia compoſitione et hoc ē qr diſſolutiſ
metalliſ tuiſ p̄nceps ſereniſſime et aqualibȝ aquaꝝ diuiſa in pteſ: Tu recipiaſ unā
ptē illaꝝ quā feciſti de una in ſp̄ali: et illā mitte cū ſuiſ prop̄iſ fecib⁹ quaſ ſuaſtis
ex diſtillacione allembici et ſororē hui⁹ ptis quā cū fecib⁹ ſumpſiſti limū q̄ idē ē q̄li
quor in duobuſ corporib⁹ procedenſ ſiȝ aqua et fecib⁹ q̄ erit ſplendidiſſim⁹ ualde et
feceſ poſt diſtillacionē manebūt in fondo cucurbite uaſiſ diſtillantis. Ponaſ igit̄
limū illū in ampulla cū collo lōgo et fondo rotundo et claude fortiter orificiū cū ma
ſtice ul' albano et quodā corio fortit̄ de ſup et ſuſpende limū p̄dictū in loco ſeno p u
nū āñuȝ integrū. Dūq̄ȝ limū p̄dictū poſueriſ in loco ſeno r̄uertē opōneȝ ad aliaȝ
ptē aquaꝝ. Tūc igit̄ ſeniſſime p̄nceps. ℞ feceſ nāleſ a qb⁹ reſoluti ſt̄ limi p̄dicti
p ſublimacionē de .ſ. illaſ mittaſ quālibȝ ptē in pte ſuā ſm ſuā propaȝ ſp̄ēȝ ī quodā
ampullā uitri cum longo collo in longitudine duaſꝫ palmaꝝ et cū fecib⁹ mitte ſil'
aliā ptē aquaꝝ quā reſuaſti q̄ nē aque ſororeſ ſunt illaꝝ a qb⁹ reſoluti ſt̄ limi et
claude orificiūȝ ampullaꝝ ſic̄ dictū eſt ſup̄: Et poſtea ſepeliaſ illaſ in quodā uitio in
terra profonda una palma cum dimedia et pone circūquaq̄ȝ aliquā reȝ talit̄ q̄ lapiſ
nō noceat ul' aliqua reſ et ſtent ſic p unū anū integruȝ ſic̄ diximuſ de aliiſ. Quippe
talit̄ componi poſſent lapides p̄hici corrūpunt et uerāct̄ alterāt induidua qr quā
altera indigent maiori ſublimacōne et uidet̄ ſup̄ in practica quā diximꝰ. Sic eīȝ de
una aqua duaſ in magño feciſti ſic conſilit̄ in altera facieſ miſcendo aerē ī igne

et terrã ad pondꝰ equale et ſit tm̃ in pondẽ de ·D· ſic omĩa illa tã ſʒ cũ ·O· ·P· ponas
C· miſces ·D· et pones ·O· ·P· ·D· ſic mixtis in ſuo uaſe in digeſtione de ·H· ꝑ vi dies qbꝰ
finitis diuides liquorem diſſolutũ reſolutantẽ ex ·O· ·P· ·D· ponatᷣ in cucurbita alẽbicꝫ
ſiue roſtro rotundo et ponas in digõne de ·H· ꝑ iij· dies· deinde ex̃he et pone deſup ca
put allembici et diſtilla limũ deſtũ in digõne de ·I· uſqʒ feces ſint ſicce quẽ limũ ĩ
aere ſuſpende in ampulla cũ longo collo quẽ ſtare dimittas ꝑ anũ integrũ dũ iſta
compleueris recipe aliã ptẽ aque quã reſuaſti qr ſoror eſt limi ſuſpenſi · et pone il
lã in conſimilẽ ampulãʒ cũ collo longo et ſup mittas omẽs feces ex qbꝰ limos diſtillaſti
et claude orificiũ ampule· Sic de lapidibꝰ preciosis diximus et ſepelias illã conſilitᷣ in
orto in profondo unĩꝰ palme cũ dimedio et fac ut ſupdictũ eſt et dimitte ibi ſtare ꝑ
ãnuʒ integruʒ tũc hẽbis mãʒ aptã optiãʒ cũ ſpũ ſubtili ad componendũ lapides pꝑi
coſ et tñ hec q dixímꝰ ſufficit tibi pncipũ ſeniſſime· Modus cõpoſitionis aquaꝝ per
artificium cum qbꝰ formabis utroſqʒ lapides· Sʒ qr pñs actu nõ facimꝰ compoſitionẽ
lapidũ phoꝝ· ideo ad pñs reuertamᷣ ad cõpoſitionẽ lapidũ pciosoꝝ et cᷓ·

De carbonculo

CArboncul⁹ ẽ rex omĩuʒ lapidũ ſic aurũ ẽ omĩuʒ metalloꝝ· Vnde ſi tu pnceps
ſeniſſime uis ipm̃ artificialitᷣ componẽ q ita fit et plus unctuoſus n̄alitᷣ· Rx de aqᷓ
terreſti auri induratiua quã ſepeliſti in terra ꝑ ãnuʒ · et pone ipãʒ in uaſe q ſit
factum ad modũ uniꝰ figẽ infra notate rotundũ ul' triangulatũ ul' quadrãgulatũ
ſic placuit· et ipã mol' cera exiſtente nauigando in uaſe aque terreſtris ꝑ ſpaciũ qnte
ptis hore · qua finita capias lapidẽ cũ forpicibꝰ aureis ul' argenteis deauratis et facta
liter q ſupficies lapidis tangat aquã induratiãʒ et ſtet ſic ꝑ iij· dies ad ſolẽ et deĩn
ex̃hes molem cere in qua ẽ aqua etherea indurata ꝑ uirtutẽ aque terreſtris in ſilitu
dineʒ gũme princeps illuſtriſſime informatio oĩuʒ lapidũ pciosoruʒ una eſt et uno
mõ fit ſʒ finẽ ſuoꝝ colorũ accipiũt ex paſſione diuſaꝝ mãꝝ quouſqʒ ſtᷣ terrate ꝑ
uirtuteʒ ultime informacionis quã lapis accipit ꝑ uirtutẽ ignis cõis inpropa forma
ſub conſuacione ſuaꝝ uirtutũ opatiuaꝝ· Cũ igitᷣ ipãʒ moleʒ ex̃beris ex̃ uas exſpolia
ipm̃ lapidem a cera qua ẽ indutus et da ſibi oteticuʒ · ſʒ pꝰs dimitte ipm̃ ſtare per
iij· dies in umbra et cõtinuabis ignẽ illũ ꝑ viij dies in uere in eſtate ꝑ ·v· finita iſta
decoctione da ſibi decoctionẽ q̃ octateſis drᷣ ꝑ condictionẽ temporis ãndicti deinde
proſeqtᷣ decoctione quẽ ſulfur drᷣ ꝑ ·v· dies continuos deinde trahes lapidẽ tuũ ꝑ
fectũʒ cum omibus uirtutibꝰ ei ptinentibꝰ ſibi ꝑ nãʒ attributis· Dũ uõ pnceps ſeniſſiẽ
feceras pdictas decoctiones ſcias q lapides ſtare in uaſe q ꝑfectoriũ drᷣ cuiꝰ figurã in
ferĩꝰ demoſtrabimus· Scias igitur q omẽs decoctiones equalitᷣ exibentᷣ omibus lapi
dibus pter dyamenti cuiꝰ decoctio longior ẽ rõne ſui duritiei uirtutis omeʒ illoruʒ
ponẽ nõ curamꝰ in pñti compendio tñ intencõ nrã nõ ſit in pñti tractare niſi de il
loꝝ conpõitione tm̃ tũ ſufficit tibi q omẽs ſm iſtã doctrinãʒ poiti ſtᷣ tante uirtutis
ſic quos nã produxit et etiã fortiores et plures uirtutes ſtᷣ hñtes qʒ n̄ales ut expti ſuĩʒ
et ſatis de uirtutibꝰ plene tractauimꝰ in nr̃o lapidario q ſtimꝰ tibi miſſum a rege
Edoardo anglicorũ illuſtriſſimo ſʒ iõ ſũma breui de aliqbꝰ tractabimus hoc eſt
de illoꝝ compoſicione ut cõpendioſũ opus reddamꝰ· et nõ plixũ· Compoſitio dia
matis·

COmpoſitio diamãtis fit ex nã argenti ſmmati in nãʒ lapidificatiuã
Rx ergo de aqua argenti terreſtris et pone illã in uaſe induracionis ad ĩdurandũ

et mitte intuſ molẽ cerã per tempuſ ſpatiũ ſupradictũ: Poſtea mitte de aqua aerea in
mole in qua formari dꝫ dictuſ lapiſ: poſtea da ſibi in foꝛationeꝫ in umbra p tres dies q̃
eſt p̃ma informatõ qñ aqua aerea fit gũma uirtute ſp̃us aque terreſtris: poſt uero ad
miniſtra ſibi informatione aliã q̃ fit gradu molẽ cũ forpicibus argenti deauratiſ ul' de
auro s. illud q' ẽ inferi' ad ſupi' taliter q' lapis tangat aquã induratiã et ſtet ibi p. iij
dieſ continuoſ ad ſoleꝫ fortẽ in eſtiuo in uere p vi dies in yeme p. xij. quo facto facto ſi
ie p digõneꝫ q̃ dicit optaſis et p illã q̃ dr̃ otatesis p tempuſ q' ſup̃ſcriptũ eſt de lapidib'
phicaſ ſꝫ in digone que dicit' ſulfur ſtet p iiij ul' iij dies continuoſ: qr ı̃one ſue indura
tioniſ indiget magiſ de iſta digone q̃ꝫ alij iſte lapiſ ſic componit' nulluſ ali' ẽ tãte ſoli
ditatiſ qr nec ferrũ nec igniſ ipm̃ põt diuidẽ. Et ſic ı̃one altitudiniſ ſue nẽ

Compoſitio ballaſi.

BAllaſius ẽ lapis creatuſ ſeu gñat' ex duab' naturiſ duplicat' ai. iu. equalit' mix
ti ſcꝫ ex aqua aerea argenti: et ex aqua aerea auri ſimul compoſitis ĩ mole ſua ad
indurandũ in aqua induratiã argenti: et in aqua induratia auri mixtiſ eq̃liter
Deinde proſequat' p illaſ treſ digones ſeu decoctiones in decoctione lapidũ phicaliũ
diximuſ et tenendo proceſſũ ſic in conpoſitione carbonculi Compoſitio ſaphiri.

SAfiruſ gingnit' ſili' ex nã duplici argenti uiui aquatici ſic aq̃ etherea argẽti et
aqua etherea ſtagni iii quarta pte ponderiſ aq̃ argẽti et conſilit' de aqua ĩduratia
ſtagni p̃dictũ pondus indurat in mole cerea et decocta ſic de aliJſ dictũ eſt ſupra

Alabandina componit' ex argento uiuo ferri et ẽ Compoitio alabandine.
coloriſ rubei ualde ſplendentiſ ı̃one ſulfuriſ deducto et conuiſo in nãꝫ aq̃ aeree ig
ti reſpiaenſ nãꝫ argẽti ui et qr ſua nã ẽ aeriſ iõ reſtringit ſanguineꝫ. R̃ ergo de aq̃
aerea ferri et imple molẽ cerã poſt uirtutẽ reſtrictiuã acceptã et indura illã in aq̃
terreſtri ferri et proſequẽ in formationeſ ſupi' dictaſ Compoitio turq̃ſſe.

TVrq̃ſſa cõponit' ex nã duarꝫ aquarꝫ aerearꝫ et duarꝫ reſtrictiuarꝫ R̃ ergo
onciaſ iiij. aq̃ aeree plumbi et ponde ad indurandũ ĩ mole cerea ĩ aq̃ induratia
ueneriſ mixta cũ aqua terreſtri plũbi p ponduſ dictarꝫ aquarꝫ aeriſ et plũbi et
da ſibi infoꝛationeſ quaſ diximꝰ: et decoctiones alioꝛũ lapidũ Smeragdus.

SMeragduſ componit' ſeu gñat' ex nã duarꝫ aquarꝫ aerearꝫ et duarꝫ terreſtriuarꝫ
R̃ igit' quot pteſ uoluiſ de aqua terreſtri argenti donec uideaſ q' h̃t intenſuꝫ colo
rem ul' remiſſum ſꝫm q' uolueriſ: et pone p̃uſ mole cere in ppris aqs iſtiſ p ſpa
tiũ quinte ptiſ hore ut meli' impleat' uirtute induratiã p̃uſ q̃dẽ imple molẽ aq̃ ethe
ree cupri et pone ad indurandũ p unã ptẽ hore: Poſtea uõ gira moleꝫ ut dictũ ẽ de car
bunculo talit' q' aqua induratiã tangat aquã aereã congelatã: et dimitte ſic ſtare per
treſ dieſ continuoſ ad fortẽ ſolem in eſtiuo in uere in autũpno p. vi. In yeme p xij. qb'
ita finitiſ extrahe lapidẽ induratũ: fac ergo trãſire ipm̃ p. iij. informationeſ ſic de lapi
de phico diximuſ in practica ſua et p informationeſ intellige decoctioneſ: p̃ma dr̃ optaſ
ſa dr̃ ottetaſ: tertia dicit' ſulfur ut ſup̃ ſatis explanauimꝰ Elitropia.

Elitropia componit' ex illa met nã de qua componit' ſmaragduſ et p ponduſ et mix
tionẽ aquarꝫ illi' niſi q' anteq̃ꝫ ſit in ſpiſſitudine ſic albugo trahenſ molẽ tuã cũ
forpicibuſ ab aqua induratia et mitte ſup̃ aquã q̃ ẽ indurata medie quatuor ul' quinq̃
guttaſ minimaſ de aqua etherea ferri tũc illã molẽ amitte cũ ſua aqua induratia p
unã ptẽ hore: poſtea trahe illũ et pone in aquã induratia p uno credo in deũ et uno

ſalue regina: poſtea trahe et da ſibi induracõnez p̱ tres dies ad ſolẽ in aqua terreſtri
ſmaragdina girando mollẽ ut de alijs dictũ eſt: poſtea extrahe illã et cera et da ſibi
informacõnes ſicͭ diximuſ de ſmaragdo.

QAnapheuſ ẽ lapiſ habenſ colorez multiformẽ: qr qdẽ ſt albi et alij rubei et alij
inter nigrũ et azurrũ et albũ ſicͭ calcedoniuſ et qlibʒ iſtorũ hñt ſuã diuiſaz nãz et uir
tutẽ in compoſicione. ſʒ inter omẽſ lapidariꝰ rubeuſ laudatꝰ. ſʒ utqʒ ſt boni ſm
ſuã propaʒ nãz albuſ uõ componitꝰ ex aqua aerea argenti: et ex aqua aerea ſtagni
et ex aqua aerea ſtagni plumbi equalit mixtiſ poitiſ ad indurandũ in mole hñte fi
gurã hoĩſ in aqua induratiua argẽti et ſtagni p̱ equalia pondera. Rubeꝰ uõ cõponitꝰ
ex aqua aerea auri equalit poitis indurando in aqua terreſtri auri et aqua terreſtri
ferri mixtiſ p̱ equale pondus ul pot componi ex aqua aerea auri et ex aqua aerea
argenti equalit mixtiſ poitiſ ad indurandũ in aqua induratiã auri magni. Itẽ con
ponitꝰ ex aqua aerea plũbi: et ex aqua aerea argenti: et ex aqua aerea auri induratiã i
aq̃ terreſtri argenti et in aqua terreſtri plumbi poitiſ ad ſolez et qꝰ tñſeat p̱ omẽſ treſ in
formacõneſ ſicͭ dictũ eſt et cͭ. **Topaſius.**

TOpaſiuſ cõponitꝰ ex nã duplici argenti ui redacti in ſpẽz aeriſ. Rx igitꝰ aquã aereã
auri et miſce cũ illa ad quartã ptez aq̃ aeree ferri et pone in molẽ ad indurandũ
in aqua induratiã auri et ſic de alijs diximꝰ. **Calcedonius.**

CAlcedoniꝰ componitꝰ ex aqua aerea ferri et aq̃ aerea argenti mixtiſ equalit et poitis
in mole ad indurandũ in aquã terreſtri ferri et lune mixtis equalit et qꝰ tñſeat
p̱ omẽſ treſ informacõneſ ſicͭ de alijs diximuſ. **Berillus.**

BErilluſ componitꝰ ex ſbã duplici argenti ui. Vna aũt ẽ de aqua argenti et herea et altã
de aqua aerea ſtagni q̃ dimittitꝰ in aeriſ nãz mixtiſ equalit et imple molẽ tuã et
induratꝰ in aqua terreſtri argenti. Deinde da ſibi informacioneſ ſicͭ de aliſ dictũ ẽ.

Compoſitio plarum

AIt enim ex ſbã triplici argẽti uiui conũſi in ſbãz aq̃ aeree. Rx igitꝰ aquã aereã ſtã
gni: et aquã aereaz plumbi: et aquã aereã argenti mixti et induratis ĩ mole aerea
in aqua induratiã argenti mixti equalit et oportet qꝰ tñſeat p̱ informacõneſ quaſ
ſupra diximuſ. **Ple ſecūdum alium modum componuntꝰ ſic.**

REcipe plaſ et puluerizã minute in puluẽz ſbtilliſſimũ: et diſſolueſ illoſ in tali aq̃
ſicͭ metalla diſſoluiſti ſupꝰ: et diſſolueſ illoſ in tali aquã ubi tractat de metallorũ
diſſolucione ul diſſolue illuſ ubi argentũ uiuũ diſſoluiſti ſup digõne de .l. ponẽ
do de aqua iſta q̃ natet ſup margaritaſ in groſſitudine medij digiti: et poſt ſolucõnez
natabit qdã limoſitaſ ad modũ cuiuſdã telle: et iſta tela pñcepo ſeniſſime ẽ forma
tñſſoꝛ tñſparenſ orientaliſ in plſ. Et p̱ hoc qꝰ diximuſ illucidatꝰ caͫ nñ teſtamẽti i pte
illa q̃ tractat de plaꝝ compoitione q̃ incipit et cõſio uirtutiſ liquoꝝ exuberate. Itẽ
poſtq̃ ſenneſ qꝰ margarite ſt liq̃facte in aquã mercurij ſeperaſ aquaʒ cũ limoſitate ĩnga
ritaꝝ in uaſe altero inclinando uaſ ſuauit qꝰ nichil uadat de fecibꝰ cũ aqua limoſitatiſ
ſi uõ cum aqua limoſitatiſ fuit aliqđ de fecibuſ cola ipãz p̱ pãnũ ſericeũ bñ mondũ poſt
hoc impone aquã illã in qua ẽ limoſitaſ plaꝝ in ampulla cum collo longo in digõne de h.
p̱ uiij. dieſ qbuſ tñſactiſ fiet aqua iſta cũ limoſitate metalli totũ unũ corpuſ: et ħ elucida
tur caͫ uñ teſti qꝰ incipit. Qñ tu uidebiſ qꝰ dicte ple ſunt paſta alba liq̃facta p̱ uirtutẽ
aque: Poſtea hebiſ molleſ tuaſ ex auro puro ul argento deaurato a pte interiori ad ſili

tudinē cuiꝰ uiſ margaritaſ exire uł formari et ſiliť ſpatulā auri uł argenti de aura-
ti : et fac q̄ omēſ ſint in ꝑteſ duaſ diuiſe et ſi moliſ fu͠it rotūda uł quo uiſ m͠o formata
et indiget foraminibuſ forabiſ illā ꝑ illā ꝑtē . Vn͠ una ꝑſ molliſ coniūgit͠ alteri et iple
moleſ tuaſ de paſta pulueriſ q̄ remanſit de aqua limoſa : itaq̄ in utraq; ꝑte molis
ſit paſta ſit plena et ꝑ foramen molliſ mittas unū filū auri : et ſic facies om͠es et di-
mitte ſic ſtare paſtā in molibuſ ſuiſ ꝑ unā diez n͠alez quo tranſacto ſi uideriſ q̄ mol-
eſ poſſunt diuidi a paſta gn͠a illa trahes a molibus et ſi nō dimitte exſiccari don͠c
poſſis ip͠a grana ex͠here . dū ex͠heriſ a molibuſ iā dictis poneſ ip͠az ad exſiccandū ī qua-
daz taça uitri uł cū alia re ne pulueſ tāgat eas et ſtent ibi donec ſint bn͠ ſicce et
ꝑ h͠ ibi diximuſ elucidat͠ ca͠m nr͠i teſti in iſto magno q̄ incipit . Et ſi artificialiť fece-
riś unā mollem auri ad q̄ntitatē quo uoluiś plaſ exire . Preterea poſt formac͠oēz
margaritarꝫ et illarꝫ deſiccacione tu accipiaſ unū filū auri longū et mitteſ illū
ꝑ foramīa margaritarꝫ et caueaſ q̄ntuz fu͠it poſſibille : ne illaſ tāgaſ cū manu ſz ſo-
lum cum forpicibuſ argenti de auratis uł de auro : dum uō ſic h̄eriſ h̄eaſ q̄d͠ dā uaſ
uitreum ad modū oui galline et cauillabiſ illa ex utraq; ꝑte illud q̄ ē intuſ pone ex͠
poſt h͠ uō ponaſ margaritaſ ſuſpenſas ꝑ filū auri in aqua limoſitatis quaz ꝑ viij
dieſ poſuiſti in digōne de . h . taliť q̄ ſubiungat͠ in aqua Et ſtatim pone cohoptoriū
et dimitte ſic ſtare ip͠aſ ꝑ duoſ dieſ n͠ales qbꝰ finitiſ ex͠he margaritaſ tuaſ de uaſe
illoſ ad umbrā ubi ſol nō tāgat ꝑ treſ dieſ n͠aleſ deinde ad miſtra ſibi formac͠onez ob-
taſim iſto m͠o . Cū ꝑnceꝑſ ſereniſſime ponaſ treſ ꝑlaſ in filo auro : Deinde mitteſ in unā
teſtem oui q̄ cohopiat͠ omēſ treſ margaritaſ uł pluſ illarꝫ q̄ntitate : Deinde aliaſ ſcḋm q̄
q̄ntitaſ oui uolu͠it ſubſe contine͠ et poneſ eaſ in uaſ uitreuz uł ouū et ſic deinceps do-
nec omēſ ordinate fu͠int et ſi fu͠it tp͠ſ eſtiuū dimitte ſtare illaſ ſic ad ſolē ꝑ treſ dies
n͠ales in uere et in autumpno ꝑ vi in yeme ꝑ nouem . Sed nullā decoctionē obtenicā
nec optateticā conſuluimꝰ tibi in yeme alicui rei face͠ et qualibꝫ die giraibiſ oua uł ua-
ſa ꝑdicta de tribuſ in tribuſ hōiſ finitiſ q̄ppe diebuſ traheſ margaritas tuaſ a tripede ar-
chanorꝫ et uidebiſ q̄r nō inuidēt n͠alibuſ in comparatione et tūc utē illiſ

SI aūt iſta fabricacio de conchilibuſ in ripa mariſ q̄ colloreſ h͠nt multifarieſ q͠a q̄-
dā ſt͠ albe ut ꝑle cū colore orientali q̄dā crocea ad modū auri puriſſimi ſibi colorē
h͠nteſ orientalez : Alij uō ſt͠ cū colore brixilij ſimili m͠o orientali . Poſtea igit͠ ꝑnceps
illuſtriſſime compone͠ ꝑlaſ tuaſ de qbꝰ uiſ conchilibuſ : et ꝑle erūt coloriſ illiꝰ de qbꝰ
fu͠int conchilia de qbuſ fu͠int compoīte : fitq; pulcherimū opuſ ex oībuſ iſtis : Nota
nō uidimuſ ꝑteſ in qbꝰ iſta conchilia inueniant͠ niſi in cipro prope ciuitatē famago-
ſte et in regno portu galie prope ciuitatē liſbone in ripa mariſ et q̄dā uilla q̄ dicitur
cauilla et in alio loco q̄ dicit͠ portuſ ſiluene et ad latuſ uſq; ad ſctm uincenciū ſic mū-
di uidimuſ eiꝫ omīā iſta dum ad angulū tr͠ſiuimuſ ꝑꝑ intercesſionē dn͠i regiſ edoar-
di illuſtriſſimi h͠ oīā q̄ tibi diximuſ taꝫ de lapidibꝰ ꝑh͠icalibuſ q̄z de uirtuoſiſ et ꝑcioſiſ la-
pidibuſ ſufficient tibi cum breuitate . Et q̄r per doctrinā tibi datā uniꝰ cuiq; lapidiſ et
formiſ illorum et figuraſ et tūc face͠ mixtionez de aquiſ diuſis ſcḋm doctrinā tibi traditā
Et ſi tu ꝑnceps illuſtriſſime iſta q̄ uerbiſ groſſi pedalibuſ ſine aliqua ſubtilitate tractauiꝰ
oꝑe compleueriſ inuenieſ uerū q̄ diximuſ . Noli tū feſtinare nec ab oꝑe ceſſare nō eīꝫ
agitteſ ꝑa n͠aꝫ ꝑꝑ minaſ operiſ pluſ dabit tibi q̄z optaſ . Si uō ꝑnceps ſereniſſime uiſ

ſcire q̄ eſt iō q̄r aqua iſti⁹ doctrine tātā hr̄ uirtutē ut p artificiū de eoꝝ nā cō ponat̄ ex una pte et iſti lapideſ potentioreſ et maioriſ ſint uirtutiſ q̄ʒ nāles. Et ex altera pte q̄r p̄hoꝝ lapideſ ſt̄ tante caritatiſ et uirtutiſ q̄raſ in lapidario nr̄o q̄r ſatiſ p hoc tibi tractauim⁹ in parte p̄ma et ſa de danda iōne hui⁹ et ſic hēbiſ oē cōple mentū. Cum intentione nr̄a in p̄nti compendio nō ſit niſi practicā nudā a theo richa deſignare cum adiuuamine illiuſ q ē trinuſ pſonalr̄ et unuſ ēēntialiter regnāſ p omnīa ſecla ſecloꝝ. Amen.

Liber de inueſtigatione ſecreti oculti. —

VIA homo ē magiſ nobile aīal de mūdo: et ſua induſtria amat⁹ ſm q̄ ipe p ſuā naʒ dominat̄ oīb⁹ animalibuſ brutiſ p ſuū intellctū q in ipō eſt: et ē inueſtigatiuus et inuentitiuus ſecretoꝝ nāliū q̄ꝝ nō ſt̄ aīalia bruta. Et q̄nto magiſ reſ eſt grauiſ ad intelligendū tāto magiſ gaudet q̄n intelligit ipaʒ. Q̄uo ergo inueſtigacio tanti ſecre ti ſit tantū amatū ab oīb⁹: et q̄uo ē inueſtigatū et uenit ad noticiā multū gaudet et letat̄: et q̄raſ iſta de inueſtigacione ſit magiſ ama ta quā omēſ alie arteſ nāles pp ſuū finē propterea ſuū intelligere ē magiſ amatū a uoluntate q̄ʒ omēſ alie arteſ de rebuſ nālib⁹: et ideo pp nobilitateʒ p̄n tiſ inueſtigacioniſ dicti ſecreti ē intells magiſ alatuſ q̄ʒ inueſtigacioneſ aliaꝝ artiū. Et iō ad deſtruendum intentioneſ erroneaſ quaſ circha iſtud ſecretū aliq habuerūt inueſtigā do et practicando: Componimuſ iſtū tractatū ut falſitaſ ſit infima: et ueritaſ ſit oībus oſtenſa. In p̄nti compendio unā arborē ſignificam⁹ ut propter ſuaʒ obiectionē et ſignificatiō nem intells magiſ leuiter ueniat ad fineʒ deſideratuʒ. De diuiſione hui⁹ libri

PResenſ compendiū diuidit̄ in treſ pteſ p̄ncipaleſ: p̄ria ē de inueſtigatione ipiſ alkimie quā uocam⁹ ſecretū ocultū. Sa ē aliquorū p̄ncipioꝝ ſignificatorū p alphabetū ciequo⁹ componit̄ illa arbor quā antea diximuſ: Tercia ē de practica uniūſalī oībuſ lapidi buſ tā ſecretiſ q̄ʒ uirtuoſiſ. Et uolumuſ p̄mā ptē ēē cōſtāʒ p modū aſcēſuſ: et deſcēſ⁹ ut intells ſit p ſcalā aſcendendo ad potenciaſ ſupioreſ: et deſcendendo ad potēciaſ infeīo reſ. ſic ut circuluſ in iſta inueſtigacione. In p̄ma pte ſic procedim⁹ inueſtigandū et accipien ſuā diffinicionē p̄ꝰ q̄ʒ qua cognoſcit̄ nā dicti ſecreti. De p̄ma parte principali.

ALchimia ē reſ artificialis ex nālib⁹ p̄ncipiiſ procedenſ quaꝝ uirtute ſatnuſ et oīa alia metalla mutant̄ in uerīſſimū aurū et argentū: de qua diffinicione certiſſime

et manifeſte oñdit q̃ nã nõ ht iſtinctu in mediate produce pncipia nalia alkimie
niſi mediante artificio Pro iſto q̃ dic ẽ reſ artificialis et oſtendit ad huc q̃ dictuʒ
ſecretu procedit ex pncipijſ nalibuſ et q̃ intells inueſtigatiuʒ p illã met diffinitioẽʒ
inuenit q̃ iſtud ſecretuʒ ẽ unicuʒ et nõ eſt ſimplr̃ elementatu pp̃ iſtud q̃ dicit
quarũ uirtute ſaturnuſ et omĩa alia metalla mutant. Ad huc inuenit q̃ i iſto ſec
to eſt aurũ et argentũ propt̃ q̃ dicit q̃ ſaturnuſ et c̃ aurificat et argentificat q̃r
nõ conuenit nullo rei aurificare et argentificare niſi auro et argento. Etiã de reb⁹
ſupdictiſ recolligit intells q̃ ſecretu ẽ uegetabile q̃r uelociſſime tñ inutat et ẽ aĩale
q̃r mittit extra ſe ſuã ſimilitudine et ẽ minerale q̃r ad iſtã iones
pmitiuã hui⁹ ſecreti et circa omeſ phos propãʒ in iſto ſecreto ẽ inuenta et ad huc
q̃r ſecretu uegetat et pncipiu uegetatiuuʒ q̃ ſt uegetatiuitates tñſmutare nõ po
terit ſi nõ fuiſſet uegetabile et qa uegetatiua ẽ forma et propetaſ uiua et uita
non conuenit niſi aĩali et ideo ſecretu ẽ uiuenſ pncipui. Et q̃r aurificare et ar
gentificare ẽ opuſ ſpẽz mineraliuʒ. Et ideo ſecretu abſconſuʒ ẽ minerale. Et i iſto
ſic intells conſiderando inuenit iſtaſ iõneſ propt̃ neccitateʒ diffinitioniſ ſecreti
et ad huc ẽ certuſ q̃ uegetatiuitaſ et aĩatiuitas ſut accioneſ ſecreti nõ prope ſʒ ſub
iectiue. Et dicimuſ q̃ iſte actioneſ nõ ſunt prope in ſecreto q̃r nulla reſ ht niſi unaʒ
propãʒ qualitatẽ. Sʒ ht aliaſ accioneſ ſubiectiue et ideo eſt ſubiectu uegetatu aĩa
tuʒ et mineratu et uegetat tñſbſtanciat et minerat. Et ad huc ht paſſiones cõreſ
pondenteſ pdictiſ accionibuſ q̃ ſt uegetabilitaſ et aĩalitaſ et mineralitaſ et tñſub
ſtancialitas et ab iſtis actionibuſ procedũt treſ actuſ q̃ ſt uegetare tñſubſtãciare et
animare et de omĩbuſ iſtis ẽ alkimia et ſecretu abſconſuʒ compoſitu ſic totu ex
ptibuſ ſuiſ q̃ cu uegetat uadit ad potẽciaʒ inuentã mineraleʒ. Sed interogat intells
ſi alchimia ht in ſe nãre iſtaſ propetates ul' artificialit̃ ul' occaſionalit̃ cõiunctiʒ i ſe
Sʒ deſcendit ad uiſum q̃r ẽ in hoĩe magiſ infimu q̃ʒ intells q̃ uidet q̃ mineralia non
ſunt poroſa nec uiuent et uidet q̃ uegetatiã ẽ forma in uegetabili poroſo hñte
huĩduʒ nutrimentale ad inſerenduʒ id eſt ad plãtandu uegetatiuã et tale nõ cõ
uenit niſi deo et argenti nali qua ratione nro ſecreto nõ ſunt iſte propetateſ occa
ſionalit̃ ſe naliter. Et ſic de iſto recognoſcit intells q̃ alkimia eſt ſubiectu nale
uegetabile et minerale. Iterũ intells pro illo q̃ dictu eſt ſic q̃ alchimia ẽ ſubiectu
uiuenſ p uegetatiãʒ et mineratu. Et intells mirat et interogat q̃s producat et
gñat q̃r deſcendit ad infimu ad uiſuʒ et uidet q̃ homo gñat hoĩeʒ et pomu poma
et plantã plãtaʒ et uidet q̃ nulla reſ in rebuſ nalib⁹ generat ſibi diſſimille et qa
ſecretum abſconſum alchimia debet ſe generare p q̃alib; iſtaʒ reʒ et qa alchi
mia de lapidibuſ nõ pot eſſe gñata nec de metallis q̃r iſta talia nõ gñant ſimileʒ
ſibi qa non ſt ſbe uiuenteſ. Tuc intells flet ſup ſe et q̃rit de qb⁹ ſubſtãciiſ uiuiſ
dʒ gñari alchimia et iterũ cõſiderat et interogat q̃ ſt ſbe uiuenteſ gñanteſ alchi
miaʒ q̃r ipe cognoſcat q̃ bruta aĩalia non generat alchimiã nec plante nec herbe
in ullo mo tuc in ſe ẽ triſtiſ. Sed deſcendit ad q̃alitateʒ hoĩs cu qua cognoſcit q̃ ipe
concordat cu õibuſ entibuſ mũdi et cognoſcit q̃ hõ ẽ pncipiu gñatiuuʒ lapidum
alchimie et productiuuſ q̃r ipe ẽ uegetabiliſ et aĩaliſ et [illegible] et ẽ mineraliſ pp
[illegible] elevitatiue et q̃r intells uiſi ht [illegible] et poroſ [illegible] i q̃ntitate
Et iterũ q̃ intells iſta cõſiderat nõ ẽ bñ contentuſ de iſta reſponſio et [illegible] pont

Aliqui dixerũt [illegible] minerali [illegible] Vegetabile [illegible] Animalem
magiſ [illegible]

[illegible]

raciōnē et recordat̃ deſcendendo ad auditū q audiunt q̇ phi antiq dixerūt q̇ hō erat
minor mondus: et dixerunt q̇ erat mūdus: Sed dixerūt q̇ eſſet minor q̄ȝ ali' iō ē q̄r mū
duſ maior ē de rebus intellectualib' tm̄ et ſenſualibus tm̄ et mūduſ minor ē de re ſenſuali et
intellectuali in uno etiā continet id q̇ mūduſ maior continet ſed ē minor q̄ȝ ali' ſic unus
homo eſt minor q̄ȝ alter q̄r nō dicit̃ unuſ maior quā aliuſ niſi in quātitate q̄a unuſ ħt id
q̇ ħt aliuſ rōne homiſ et etiā mūduſ maior eſt et mūduſ quītū ad eē mū
di · Et iterū q̇ intells ſic conſiderās ſup reſponſum phor̄ ad huc nō inuenit rōnē quo
hō de ſe generat alchimiā et producat et reūtet̃ ſupra ſe et intelligit q̇ hō ē aīatuſ rō
ne cui' ħt pōtatē mitte̅ ſimilitudinē de ſe: et ad huc deſcendit ad uiſū q uidet illud ē
uegetatiū rōne cui' ħt pōtatē mitte̅ ex̄ ſe entem uegetatiū et intelligit illud eē mineratiū
·i· videlicet pp nāȝ comunē rōne cui' ħt pōtatē mitte̅ ex̄ ſe enſ mineratiū de qb' rōnibus cōcludi
tur q̇ hō ħt pōtatē uidelicet mitte̅ ex̄ ſe enſ aīatū uegetatiū et mineratiū · Et iterū
intells interogat et q̄rit ſi talle enſ ſit gn̄atū de homie ul' productū ſexu rōnali q̄i ptī
net ſibi et ad huc interogat ſi idē mineralia ſunt in homie · Et deſcendit ad uiſū qui — ul' idea
uidet q̇ hō ħt duaſ pōtates unā ad producendū ſemen de qua gn̄atur ſimile ſibi
et rōnale et iſta ē maior pōtaſ in ipō: et maior uirtuſ n̄aliſ quā ego inueni q̄r aīā nō
gn̄at aīāȝ et ħt pōtatē ſenſualitatiſ: Et aliā minorē q̄ p̄maȝ ad producendū aliā reȝ q̄
non ſit ſiui ſimile de qua gn̄at aliqua reſ uiua et uegetabilis et aīalis ſic uidimuſ
q̇ produat ex̄ ſe ul' mittit urinā ſudorē et ſtercuſ et ſimileſ de qb' gn̄at̃ reſ ſup̄dicta · Sed
de minerali uirtute p̄cepit q̇ dicat affatū q̇ ſi mūduſ · b̃ᵒʳ in ſe nō hūiſſet minera ſic
mūduſ · aᵒʳ · mūduſ minor nō eſſet munduſ q̄a deficeēt ſibi ille ptēſ pro qb' deberet eē
munduſ · Quiā ſic mūduſ maior nō pōt eſſe mūduſ ſine ptib' mineralib'· ſic nec mīor
Et q̄r uiſus uidet q̇ hō mai' nō pōt eſſe hō ſine capite corde uenīſ et ceteriſ: ſic n̄
minuſ ſine illiſ ergo euident' apparet q̇ in minori mūdo ē uirtuſ mineraliſ: Et iterū
q̇ intells ſic conſiderat nō ē bn̄ contentuſ de reſponſione iſta et p̄cepit affatū q̇ dicat
q̇ monduſ maior bn̄ pōt eē mūduſ ſine ptib' mineralib' q̄a pp hoc nō eſſet euacua
ta ſcala trianguli mūdiſ: q̄a nō eſſet p̄uata differencia inter intellectuale tm̄ et ſē
ſuale tm̄: et tūc recordare de ſemīe homīs et de ſua pfectione ad finē cui' mineri
ſt creatę q̄a auri et argenti ſuiunt homī in p̄cio emendi: et uendendi: et ſat̃ uapit
et uenuſ q̄m ſt aurū et argentū ſuiunt hōi in ceſſis et ſeruſ monetiſ q̄r ſine ipiſ hō
nō potent emē pānoſ ad induendū: nec triticū nec uinū ad ſuſtentandā uitā ſuā
et ad huc ſine ferro nō potenūt hōieſ laborare nec fodē uineaſ nec ſcindē ligna nec piſta
re ut poſſit ſuſtentare uitā ſuā: nec potēīt extrahere ignē a lapidib' cui' deffectuſ uita hōiſ eēt
in penuria ul' in p̄uatōne: et uita hōiſ nō eſſet amatiua: et eēt dē' cū uita p̄ua · Et tūc de'
accuſaret homīeȝ in uano q̄a nō creaſſet cū ipō caſ reſ cum qb' hūiſſet uitāȝ q̇ eēt inpoſſibile
Etiā dē' nō potent de illo hoiē eē affatuſ q̄a nō hūiſſet cū quo ī iſto mūdo potuiſſet ſe
conſuare: et tūc de' creaſſȝ homīeȝ ad p̄uū finē q̇ ē inconuenīēs qua rōne oñdit̃ q̇ mū
duſ nō pōt eſſe mūduſ niſi mineralib' q̄r hō nō potent eē ſic dictū ē · Et iterū q̇ in
tells ſi conſiderat apparet ſibi q̇ hō bn̄ potent uiuē cū herbe et pomorū et deſcendet ad la
borandū cū quo laborant̃ paneſ et uinee et deſcendet ad opa mechanica et ad cognodū
et cognoſcet q̇ hō nō pōt ħre uitā ſine illo: ſi q̄a nec herbe nec fruct' nō poſſūt eē productos
ſine uirtute minerali · nec pp hoc q̄ȝ uiſ comediſſet lapideſ ſimpliciť pp hoc nō potiſt
uiuē ſine indumto et domibuſ nec ſup̄dicta nō potent eē ſine uirtute minerali Etiā

Illa uirtus quae hominem [illegible]

cognoſcit intellſ q mūduſ maior nō poſſit eē mūduſ ſine propiiſ minerīſ et p cōſequēs
mundus minor. Et iterū q intellſ conſiderat ē multū contentuſ q cognoſcit q hō ē pn
cipium productiuū lapidiſ alkimie et ingeneratiuuſ uirtute aīalitatiſ et uegetabilita
tiſ et eſt rōne et productio in ipō ē: et recordatuſ ē de generalitate ante dicte rōniſ cui
cognoſcet ex ſecretū aſconſiū: Et iterū q itellſ ſic cōſiderat interogat q res ē iſta pro
ducta et generata de hoīe q nō ſit hō et ſic alchimia. Et deſcendit ad oliua q nō pro
ducit nec generat in mediate ex ſe oleū in actu niſi mediāte artifitio et etiā hō nō gñat
nec producit inmediate ex ſe alchimiā ſic oliua producit a ſextuna ideſt uuas oli
uarū ex qb fit oleū artificialiter et producit in actū. Et ſic hō nō gñat alchimiā
in mediate. Et iterū q intellſ ſic conſiderat et interogat q reſ ē iſta producta ab hoīe
ex qua fit alchimia et deſcendet ad uiſū qr uidit q hō producit et generat ſudorē
urinā et ſputū lacrimaſ et ſanguinē et colerā etiā capilloſ et ſpma. Et ē triſtis qr nō
ſit ex quibuſ rebuſ de iſtis fit alchimiā: et tūc recordat de forma et
alchimie q concordat cum nā lapidiſ qr rōne huiꝰ alchimia uocat lapiſ p antiquoſ phoſ
et ad huc deſcendit ad uiſū q uidet q ſudor nec ſanguiſ nec ſputū nec colera nec fleg
ma nec ſtercuſ nō ſunt de nā lapidificatiā nec capilli nec ſpma. Et iō affirmat q i
nulla reſ iſtaꝝ pōt trāſire in lapidē qr alchimia ueriſſime debet trāſire in lapide duro
Et iō cognoſcit q id q gñat ex iſtiſ rebuſ nō ē reſ de qua gñat alchimia. Et iterū q in
tellſ ſic conſiderat cognoſcit q illa q gñatur ex iſtiſ rebuſ ē alchimia potentialit. Et
deſcendit ad uiſū et interogat ſi ē illa reſ de qua gñat alchimia. Et qr uiſuſ uidet q
trāſit in nāꝫ lapidiſ p ſe artificialiter affirmat q ē illa reſ ex qua gñat alchimia et ut
ſit magiſ certuſ ad huc interogat p rōne ſi eſt illa res ſine dubio qr aduc nō ē inſ
ū contentū de reſponſione ſupdicta. Et tūc deſcendit ad dicta phoꝝ q dixerūt q
lapiſ phoꝝ naſcit de minori mūdo: et in iſto minori mūdo ī aqs ſalſis in medio ter
mino mariſ iſtiꝰ minori mondo. Secūdū iſta dicta cognoſcit intellſ q ē illa reſ ex q ge
nerat alchimia. Et qr ſupiꝰ oſtenſū ē q minor mōduſ ē hō: et aque ſalſe ſt mare ī medio
terre minoriſ mūdi conuenit ſtare in medio corporiſ hūani ſic ad oculū apparet. Et de
ſcendit ad auditū q audit dictū phi q dicit q illa reſ ē liquor diuiſuſ ab hoīe q poſt
pmā digeſtionē exit ab homīe et mutat in quolibꝫ colore et uiſibilit oſtēdit q nō
ē aliud niſi urina. Et iterū q intellſ ſic conſiderat eadē dicta phoꝝ et mirat unde
uenit urine tanta uirtuſ et excellentia et recordat de ſupdictiſ ubiſ et de p excellentia
et gñalitate hoīſ rōne quarū reꝝ ſibi aduenit dicta uirtuſ et excellētia rōne illiꝰ pncipij
et alia uice interogat qr magiſ iſta uirtuſ ē in urina quā in alio liquore producto ab hoīe
ſic ē ſanguiſ et ſimiles. Et recordat de rōne ſupdicta de lapidificatione. Itē P. ad alori
nec aliquod enſ mūdi libro .v. capitulo tercio dicit q uniuerſalit nō repit al ſine
uegele ul minerale nec celū ſine planta: nec ſignū: nec aliqd enſ mūdi de oībꝰ entibꝰ
hiiſ aliq propiū qn illud propiū inueniat in homīe: et propt hoc uocat mior mūduſ
Iterū q intellſ ſic cōſiderat Interogat a quo pho ē dictū q coituſ cōdanat totalit illā
propetatē et tūc deſcendit ad auditū q audiuit q illa nā debet ēe munda ab omī ſorde
q ſit in illa et poſtqꝫ homo cognoſcit mulierē mittit ſpma et turpitudineſ cū illo liquore
et deſtruit propetatē illiꝰ. Ergo conuenit recipē illā de pueriſ uirginibuſ et ſaniſ mūdiſ
et ſine intentiōne coituſ. Et iterū q intellſ ſic cōſiderat interogat qr uirtuſ mineralis
mūdi maioriſ nō gñat ſimilē ſibi. Et recordat de exemplo ſupdicto de metalibus

maioriſ mondi. Et deſcendit ad uiſuꝫ qui uidet q̀ totū illud q̀ minor mūduſ hɫ i ſe de ſuo eſſe ē uiuenſ. Iterū q̀ intells ſic conſiderat cadit in maiori dubio q̄ꝫ uſqꝫ nūc et p̄ cipit affatim q̀ dic̄ q̀ .V. nō ē de eſſe homiſ et in homīe: et q̀ urina ē de colera il lorū et uenit cum propietate et ſimilitudine illorū qr quolibꝫ mittit ſuā ſilitudinē in illa ſic accidentalit̄ ſic ſubſtancialit̄ qr p uiſum uidet q̀ ſanguiſ facit urinā rubeaꝫ et ſubſtanciā ſpiſſaꝫ et colera facit ipāꝫ rubeā et trāſparenſ in ſbā etiā tūc p̄cipit affatuȷ q̀ dicat q̀ groſitudo: et macitudo et rubedo ſunt accidencia humorū et iſta nō poſſūt extra miſſā ſine ſubſtancijſ et ſubiectiſ proprijſ qr accidentia nō poſſūt dimittē ſua ppa ſubiecta. Et iō cognoſcat q̀ in urina ſunt quatuor humores ſubſtancialit̄ et accidētalit̄ uiȷ miſt ſic uirtuſ mineraliſ propter gn̄alitatē quā diximuſ q̄ uirtuſ mineraliſ eſt uiuenſ certiſſime ſic diximꝰ Et pp iſtā rōnēꝫ generat ſimile ſibi. Iterū q̀ intells hoc cō ſiderat cadit in dubitacionē et deſſendit ad olfatū. Qui dic̄ q̀ q̄ꝫ uiſ uirtuſ illa mīe raliſ ſit unīꝰ in corpore homīs tñ q̄n ē ſepata ab homīe nō eſt uiua qa uidet q̀ iteꝝ q̀ membrorꝫ ē in homīe uiuit et q̄n ſepat̄ inmediate ē mortuū. Iterū q̀ intlls facit iſtā obiectionē p auditū et olfatuꝫ ē triſtiſ qr nō inuenit potenciaſ cū qbꝰ ſe adiuuet ſed flet ſuper ſe et p̄cipit affatuȷ q̀ dicat q̀ uita in rebuſ nālibuſ conſiſtit circa pncipia uiuencia in duobuſ modiſ q̄ principia ſunt uegetatiua ſenſitiua et imaginatiua pp iſtaſ certiſſime uiuūt omīa elemēta uiua ſic in animalibꝰ ſunt iſta pncipia uiuua p omēs parteſ ſicut p humoreſ carneſ et oſſa ſꝫ poſtq̄ꝫ humoreſ ul̄ membra ſunt ſepata ab hoīe ſt̄ oīa potencialiter q̄ pncipia poſtea p nāꝫ et introductionē de alia forma ueniunt ī actu ſic in urina q̀ ſunt quatuor humoreſ productoſ ſic ſupiꝰ dictū ē Et in omibuſ alijſ rebꝰ in quibuſ generant̄ uermeſ et aīalia et herbe q̄ ſunt ſubſtancie uiue. Et hoc p nāꝫ me diante gn̄ationeꝫ et corruptionē introducit formā nouā Et deducit artificio in urinam uegetatiuā: et facit illā rem productā ab urina uegetatiua. Et iterū q̀ intells hoc cō ſiderat interogat q̄r alchimia ul̄ ſecretū abſconſuꝫ nō ē ſenſitiuū nec imaginatiuꝫ quō ſit productū de pncipio ſenſitiuo et imaginatiuo artificiū illiꝰ inuenit q̀ non ē p̄parata materia dictis pncipijs niſi ut tm̄ mō uegetatiue. Iterū q̀ intlls hoc cōſide rat cadit in maiorē dubitacioneꝫ q̄ꝫ p̀uſ q affatꝰ dicit q̀ entia uegetata multiplicat in q̄ntitate et reſſumunt̄ eſſe p augmentacionē de illo q̀ accipiūt de rebꝰ q̄ ſt̄ ex̄ ſic fit in aīalibuſ p comedē et bibē et in plantiſ p attractionē radicū. Sed alchimia nō recipit aliqd extra. Tūc intells ſic ē triſtiſ pp illaſ rōneſ quaſ audiuit loq. poſt deſcēdit ad uiſum q uidet q̀ mel nō recipit augmentacionē ab ex̄ et tñ eſt qr ueriſſime trāſmu tat carneꝫ et piſſa int̄ in ſuā nāꝫ et propt̄ illaſ rōneſ quaſ audiuit et intelligat itel lectuſ de nā ſecreti uenit in cognitione ueritatiſ cū qua cognitione ē nimiſ hylariſ qa pp illud ſūt deſtructe intenciones alchimiſtarꝫ quaſ pp ignoranciā illiꝰ inueſtigacioniſ circa alchimiā habuerūt Aliqui dixerūt q̀ de ſulfure tantūmodo fiebat ſecretū aliq de ſulfure et mercurio. Alij de tartaro: Aliq de mēbriſ maioriſ mūdi. Et erat ſua diſ ſolucio cū aqs fortibuſ et aliuſ de arſenico. Et qdā de ſale armoniaco: et aliuſ de ſale alchali. Alij de uegetabilibꝰ tm̄: Alij de animalibꝰ: alij de capilliſ: Alij de ſanguine: Alij de carne: Alij de lapidibuſ: et ſic in tanta ſtulticia ceciderūt. Qui dixerūt q̀ illud de quo fiebat alchimia erat inuiſibile: et Alij multi q multaſ habuerūt intencioneſ cir cha hāc inueſtigacionem ſtando ſemp ueritaſ dñā cū qua intells qeſcit.

Iſta arbor eſt compoīta ad finē q̀ pluſ breuiter poſſit artiſta uenire ad finē unde

Veritas ... quid sit Alchimia.

pus in arboris radice ex uno latere ponimus homine. Ex alio latere urina q̄ ē compo-
situm Ex quo fit alchimia. Et iste ... est fuiendū q̄ iste producit oīa alia pn̄cipia ad
Et exinde ponimus oīa alia pn̄cipia sequentie. Et sup̄ ista pn̄cipia una rota ponim⁹
in qua ponit putrefactio et ... [illegible] ... in qua ponit distillatio et de
ista rota orit alia in qua ... ponit putrefactio et alia ... ponit distillatio et
de istis duobus pn̄cipijs surgit unū pn̄cipiū q̄ ē ... et ab isto pn̄cipio oi
unt tria pn̄cipia sal sulfur nē terra dampnata et sublimatio Et ex istis oibus
tribus pn̄cipijs orit unū pn̄cipiū q̄ ē mixtio et in latere ei⁹ ponimus aquā lapi
dis et sulfur nē. Et ex istis orit unū principiū q̄ ē menstruū.

Secūdus aliquoꝝ pn̄cipiorum.

Hsta ē sc̄a ps huꝰ libri qui est de alphabeto et ē practica arboris istꝰ opis
In primo p qualibet litteraꝝ alphabeti significat unū pn̄cipiū pmū pp exai
fiacionē prolongacionis. Et ex dictis litteris constituta ē una ... rota ul' arbor
in cuiꝰ practica totiꝰ magisterij significat p hūc modū.

A significat hoīē
B materiā idest urinā
C putrefactiōē
D distillacionē
E aquā distillatā
F mixtionē factā aquā mineralē siue argentū uiuū phorū.
G Separacionē
H sal naturē
I terrā dampnatā
K Sublimacioē
L Lapidē albū
M Lapidem rubeū
N ignē pmi gdus
O ignē sc̄i gdus
P ignē tercij gdus
R triplicater gdus secretos
S cucurbita
T alembicum
V receptoriū
X terra in qua ē spūs
Y significat mixtionē fiendā.

Septꝰ color

aqua
terra
sulfur
distillacio

Sic ſi [illegible] putreſieri in loco frigido

In gloſulis erat hoc ſolemniz [illegible] ad putrefaciē dū p. xx dies. deinde fit terra diſtill [illegible] aqua et reducito ſup ſtern [illegible] ſublimatū terra p putrefa[illegible] et diſtillatiōe [illegible] cū terra [illegible] in aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Iſta ē tercia ps que ē de practica hui⁹ ſecreti q̄ ē finis hui⁹ magiſtery inue-
ſtigationiſ hui⁹ compendij q̄ fit in principio noīſ dei patris et filij dn̄i nr̄i ie-
ſu xp̄i ſpū ſctō mediante

Recipe urinā xij· puerorū uirginū mūdorū abſq; ſeua ſcabie ab octauo anno uſq;
ad q̄tum infra poſt p̄mū ſompnū p̄ma aquā et pone in uaſe plūbato poſt pone
in S· et claude bn̄ cū ſuo cohoptorio et ſtet in loco frigido triginta dies Quia
ſi nō putrefieret nichil ualeret· Poſtea remoue B cū S· et ſup S pone T et pone
in O xl hor̄ et diſtillabit aqua clariſſima que ē· E et pone in S· ſup X· et tūc
E mouebit X et totū pone in N et ſtet p quatuor dies ibi poſtea pone ad O hu
me faciendo et diſtillando E ſepatū in V· et V in S· ſimiliter ad pte· Tūc redoi ad
X· q̄ eſt in S· et ſi X· fuerit humidū diſtilla illū· E· q̄ hr̄ in O· et tūc X· erit ſiccū
et tūc ſup S· pone cooptoriū rotūduz deponendo T et pone X cū S in P xxiiij
horaſ igne tempato ſemp p unū modū et ſic p· K ouſ· H ad latere S et ſupra
cooptoriuz· Tūc frigerato remoue H· cū cultello ab S· et H· erit ſimile folijs [illegible]
talcha et multū albū ſic in X· Et iſto pfecto tūc ſup X illud q̄ remāſit in S po
ne E q̄ in ultimo diſtillaſti niſi ſaltez poſuens de alio E· in pua q̄ntitate talit
q̄ X· ſit bene humefactū tūc claude S· cooptorio rotundo et pone in N p tres
dieſ et poſt pone S· cū E et X in O· et fac E diſtillari et poſtea reduc illud
X· cum S· ad K in P· et alia uice leuabit H et ſic tociens reiterando E ſup
X p modū dictū ad N et poſtea ad O p̄ O et poſtea X tm̄ cū S ad K p
P· uſq; nichil ſit in X· de H hac rem poteriſ uidere ad oculū et tūc X· conuer
tet in I· q̄ dicit terra dampnata· Et ſic ē intitulatū in uademecū de nūo fi
loſophorū qui uocat aliis clauſula teſtamti miſſa ad regē odoardū in c° q̄ inci
pit partuſ uero terre et c· Poſtea fe H et E et reduc ad Y in S et ſup poito
cooptorio pone in O· p v· ul' vij· dies et poſtea remouet illud et uidebiſ aquā ni
mis clarā quā uocam⁹ F· Iſtud F· ē reſ reſoluenſ omīa corpora et concillas adre
formanduz margaritaſ ad p̄mū ſtatū et ad conponendū lapideſ p̄cioſos de ipis
metalliſ ſic inferi⁹ docebimuſ· Et ſi forſaz poſuens in illo F unā oncīā lune ci
to diſſoluet et ſi poſueriſ mercuriū ligatū in p̄ano cito de ſuo odore erit cōgella
tū et conuertit in lunā in cappa ferrea cū gūmiſ et malib⁹ et luna limata x^{m}
pteſ reſpectu mercurij congelati et de ſal nitro et de borage tm̄ ſic ſūt gūme et ſt
due ptes mercurij et da ſibi ignē p duoſ dies et illa luna ē mltuz bona et alba et la
borabiliſ nimiſ ſi nō tenet anerium et dicim⁹ ad hoc et ſi in aqua terreſtri lune q̄
fit ad lapideſ p̄cioſos mercuri⁹ ſit deponderat⁹ in p̄ano ſuo odore conuertit in lunā
puriſſimā· Poſtq̄; hēſ ſic F· q̄ ē compoīta de E et H· claude S cū cooptorio in
iuncturā cenſum cera et maſtice totuz fuſuz in unū p̄annuz de ſup· Sz hēm⁹ ex cō
ſuetudine ponē F in uaſe circulacioniſ ul' pellicano et qd' libz illorū ē bonū et fi
guraſ eorū ponem⁹ ideo pone S in O in quouiſ iſtorū uaſoruz cū F in R de quo fi
figurā oñdim⁹ in O et pone illud in O p xx dieſ poſtea apparebit color nimis
albuſ et reſplendenſ q̄ conuītit ī argētū oīa metalla īpfecta· Et ſi uiſ cōuertē in
rubedinē continua ignē parū plus fortez q̄ dicit P· p xxx· dies in L et erit cō
uſum in M et qn̄ ſic fuerit remoue S de P et de R et erit aqua rubicūdiſſima

omiā conburenſ Et proice in fuſione duaſ guttas ſup millia milliū metallā et
eīt auru purū. Et ſi uiſ q̄ conuertatur ī lapidez pone illaz in .P. et in .R. p alios xxx
dieſ et eīt lapiſ qui quanto pluſ ē in igne tanto pluſ nobilificat. De quo lapide
hāc dictū ē hac ſicut dictū eſt de aqua: Nota .F. diſſoluit ī mediate ſolez

PRimo accipe aquā clariſſimā q̄ eſt .F. q̄ cooperiat una oncia de auro puro
in folijſ nimiſ tenuiſſimiſ et coopi cū ſuo capite et cito ī ſpacio uni⁹ aue ma-
riā et credo in deū erit aurū conuerſuz in aquaz pallidā: et tūc diſtilla illā aquā
qñ fuerit frigida p filtrū a fecibuſ: et nō cureſ de dictiſ fecib⁹ et ſua aquā ī .V.

REcipe onciā unā de luna fina ī folijſ et diſſolue illā ī tāta aqua ſic feciſti de
auro et fac ſtare p ſpaciū ſupdictū et luna reūtet in aquā uiridez et diſtil
la p filtrū et ponas in alio .V. et de fecibus nō cures

REcipe onciā unā ueneriſ et diſſolue in .F. ſicut feciſtis de alijs et uenuſ
conuertet in aquā uiridez obſcurā diſtilla p filtrū et pone in alio .V. et de
fecibuſ nō cures

REcipe onciā unā iouis de cornualia et diſſolue in tot .F. ſicut alia metal
la et diſſoluit in aquā mediā uiridi et diſtilla ut ſupra et poneſ in .V. et
de fecibuſ non cureſ

REcipe onciā unā martis boni et diſſolue ī tm̄ de .F. ut ſupra et erit aqua pallida
et diſtilla ut ſupra et de fecibuſ nō cureſ.

REcipe onciā unā Saturni in tot .F. et reūtit in aquā parū rubeā et diſtilla ut ſ
in alio .V. et de fecibuſ non cureſ. Modo hēs omēſ aquaſ cū qb⁹ pficit magiſte
riū de lapidibuſ p̄cioſis qd̄ magiſteriū excepto ſecreto abſconſo ē de maiorib⁹ ſectis
armonijs

QVando aq̄ tue ſic facte ſunt accipe aquā auri q̄ ē pma et diuide illā in duas
pteſ equaleſ et qualibet iſtiuſ ptiſ pone ad diſtillandū in .S. et ſup .S. pone .T. po
ne in .D. q̄ ē diſtillatio ſup .D. q̄ ē igniſ et diſtillabiſ q̄ eſt aqua diſtillata q̄ aq̄ᵃ
uocat apud phōs antiquoſ limuſ deſertuſ: et ſua qualib; ptē illi⁹ aque ī ſuo uaſe.
Et ſimilit̄ ſua feceſ quaſlib; pſe. Et ſic feciſti aquā auri p talem modū fac aquas
aliorū metallorū diuidendo ipaſ p equaleſ pteſ: et aquā cui⁹lib; metalli diſtilla et ſua

TV recipe aquaſ auri p alt̄ū diſt̄ et ſuaſ feces: et accipe feceſ ambarū aquarū feces
et pone ipaſ intuſ in una illarū aquarū et in alia aqua nichil ponaſ etiā fac de
aquiſ aliorū metallorū ſic feciſtis de illiſ qualib; ī ſuo proprio uaſe. Et poſtq̄ to
tū compleueriſ ſuſpeli omiā uaſa in quibuſ ſunt feces ambarū aquarū ſup terra p
cubitū cum dimedio et claude ora ampullarū cū maſtice et incenſo et de ſup corēū
de caſtrato et ponaſ aliquā rem ad conſeruandū colla ampullarū et alie aque q̄ nō
hñt feceſ qualibet in ſuo .V. ſint poſite ad aerez in loco claro et ſint ſupenſe cū filo ni
miſ forti: et ſint ampulle bene clauſe et ſint in loco ubi nulla reſ faciat eiſ dampnū
Et omēſ aquas iſtaſ in terra et ſuſpenſe in una: et maneat ſic in lociſ ſuiſ p integrūz
ānuz hēt leticiā in dño qr p̄parata ē tibi minera artificialiſ in loco nr̄e cū qua in puo
tempore poſſiſ facē id q̄ nā nō poteſt facē p mille anoſ.

CArbonculuſ circha omēſ lapides ē inuentuſ maioriſ ualoriſ circha oēs genteſ et
ſua complexio ē tota de auro Accipe ergo unū mollez de cera et nouū et q̄ fue
rit uacuū ſit rotunduz et ponaſ illū intuſ in uaſe ubi ē aqua q̄ ſtetit p anuz

ſub terra que aqua uocatur aqua induratiua ul' terreſtris : et claude cito uas cū ſuo co
optorio et ſit illa moles ul' forma natās ſup aquā p ſpaciū uni' ſalue regina et cre
do Et poſt remoue molez de cera cū tenaculiſ auri ul' argenti deaurati et imple mo
lez de aqua auri q̄ erat ad aerē p annū et tūc remitte molez ad uaſ et dimitte eum
ſtare ad ſpaciū ſupradictū : et cito dicto aqua q̄ eſt intus congelabitur ad modū gūme
poſt accipe dictum molē cum tenaculis et pone id q' eſt ſupra inferi' ideſt reuolue ſic
q' facieſ gūme attingat aquā induratiuaz. Et ſi forſitā fuerit in fundo nō cureſ : et ſtet ſic
p treſ dies naturales ad ſolez nimiſ fortez : et poſt remoue dictū molē cū lapide a uaſe
et pones ad umbraz p alios treſ dies naturales et poſt pone in decoctionē optaſis p. viiij.
dieſ naturales in ſuo caſo uitreo et poſt remoue illū et pone in decoctione optetaſis per
iiij. dieſ nāleſ. Et poſt pone in decoctione dulfiuch p. x. dieſ nales poſt remoue tuū car
bunculū q̄ p̄parauit tibi artificiū mediante nā in uirtute et colore tm̄ ſic nāliſ q eſt
generatuſ a mundo maiori rubeuſ ſicut flama igniſ. Virtus ei' ſunt iſte : p̄ma q̄a lucet
in nocte ſic flama ignis et destruit totū uenenū ſic q' uiſ ille q portat illū comedat
ul. et bibat uenenū non nocebit ei . Itē uiſuſ mortaliſ baſiliſci nō nocebit ei q eū portat
nec morſuſ tm̄ nec de uipera nec aſpide. Itē nō nocebit ei peſtilencialis nec peſtilencia
et poſituſ fuerit in collū epilentici erit ſanuſ. Et eū portās erit gracioſus regibus.

Modo loquemur uirtuteſ diamātis. Cui' complexio ē tota argētea argenti et poneſ
illā in mollē cerā poſt natacionē ſic diximuſ de carbonculo. Et poſtq̄ ſic fuerit ple
nū poneſ in aquā induratiuā et dimitte eū ſtare p ſpaciū ſic feciſti de carbōculo
et poſt fac reuolucionē de molle cerea ſic ē cū ſua gūma in modū q' guma tāgat
aquā induratiuaz et ſtet p id ſpacium ſic carbonculuſ tn̄ alij cōſueuerūt dare decoctiōez
dulfiuch p triginta dieſ ut ſit magiſ duruſ tn̄ intellige qd ob dictā decoctionē nō multi
plicatur ſiccitaſ q̄a illa duricia nō ē niſi p concordanciā illi' materie cū ſua forma ergo
habeſ tuū diamantē cū propria uirtute ſic nālis. Virtuteſ ei' ſunt p̄ma qd ip̄e hēt tātaz
fortitudinē q' p nullū artificiū pōt frangi ſi p̄uſ nō fuerit unctuſ cū ſanguine hirti hirci
Itē dabit uirtutē contra inimicos ſi portaſ illū caſte et contra omēſ beſtias fuinē
teſ et omnia fantaſmata et contra omēz uenenū et tanta eſt ſua diaffanitas q' pōitus
ad radios ſolareſ pōt homo uidē omēſ homineſ et reſ q̄ ſibi attingūt. Et compoſui
muſ unū in q̄ntitate oui galline in quo apparebat quatuor p̄teſ mundi ſic homies et
caſtra animalia et illū dedimuſ regi odoardo anglie. Et adūc in ip̄o poterit uideri ſpi
rituſ cū corporibuſ fantaſticis q̄ accipiūt in aere. Et adūc pōt uideri mixtio elemētorū
quomō unū intrat in alio

Rubinuſ eſt magni ualoriſ cui' complexio ē de auro et de argento accipe ergo
p equalē mēſuraz de aqua aerea auri : et de aqua aerea argenti : et indura illos
in molle cerea p modū ſup̄dictū in aqua duratiua argenti mixti equalit' et fac
p totū ſic de alijs lapidib' quoſ ſup̄ diximuſ et tūc remoue tuū rubinū. Virtutes
ei' ſunt portanſ cū hēt grām corā p̄ncipibuſ.

Saffiruſ ſua complexio ē de argento et ſtāno. Accipe ergo aquā argenti aereā
in q̄ntitate uni' p̄tiſ et indura illas in molle cerea p doctrinā ſup̄ dictā i aqua idu
ratiua argenti et fac uſq ad purificacōnez p reglās aliorū lapidū. Virtus ei' ē
curare dolorez capitis et oculorū et ponit pacē inter diſcordātes et facit portātez caſtū.

Mandina ē lapiſ cui' complexio ē tota ferrea : Accipe ergo aquā induratiua ferri

et pone ad induradũ p modũ alioꝝ lapidũ · Et reducaſ illũ ad pfectionẽ ſic diximus · uirtuſ illi⁹ lapidiſ ẽ reffrigẽ omẽz fluxũ ſanguiniſ ſi ligaueriſ eũ ad collũ · Itẽ ad fluxũ uentris ſi poſueriſ ſup uentrez

Torqueſa ẽ lapiſ cui⁹ complexio ẽ tota cupra et argentea accipe ergo quatuor pteſ aq̃ aeree cupri et una de aqua terreſtri argenti et pone in molle cere · et indura p doctrinaz ſupdictã pmã in aqua induratiua auri et tradaſ ipm ad pfectionẽ p modũ alteri⁹ lapidis Portanſ illũ ſuat̃ de ruiniſ et de eqs et de beſtijs et de arboribus et fac illũ gͦioſuz.

Smaraldus ẽ lapiſ cui⁹ complexio ẽ tota argentea et cupra accipe aquaz argẽti aerea q̃ntuz uiſ · Et de aqua aerea cupri et imple mollẽ quouſqꝫ uideas q· hẽat colorez de quo ſiſ contentuſ · et fac de aqua induratia argẽti · et de aqua induratiã cupri · et indura in iſtiſ mixtionibuſ aquã molliſ et poſt reduc ad pfectionẽ certa doctrina alioꝝ lapidum · Virtuteſ eiuſ ſunt expellẽ omẽz uenenũ et fac profetare illũ q cũqꝫ portat · et dabit uictoriã ſuiſ inimiciſ ſi mũde et caſte portauerit · Itẽ curat emitertceos q̃d medici uocant mediã terzianã · Et fac diuinare id q· debet euenire

Topaciuſ eſt matrix ualoriſ cui⁹ complexio ẽ tota de auro ĩq̃ntitate ferri · Accipe ergo aquã aereã auri ĩq̃ntitate triũ partiuz de aqua aerea ferri unã ptẽ et poſtq̃ ipa molles natauerit ſine aqua aerea mittaſ dictaſ aquas p menſurã dictã in molez cereã et durifica in aqua induratia alioꝝ lapidũ · Virtuteſ illiuſ ſunt q· ſi qs habuerit ipm ſub brachio non ſentit caliditatẽ ignis nec de ſole et ſi poſueriſ illaz ſup ollã q̃ bullit ĩmediate ceſſabit · Et portanſ erit caſtuſ et ualet lunatico

Galaſia ẽ aliuſ lapiſ et ſua forma ẽ ſicut pedirniſtra ideſt ſchaneſtã · q̃ pluit et ẽ dura ſicut diamãs cui⁹ complexio ẽ de argẽto et de ſtãno · Accipe ergo aquaz aereã argẽti in q̃ntitate uni⁹ ptiſ · et miſce tm̃ in mole cera p modũ ſupra dictũ ẽ et indura biſ in aquaz induratiã argenti et ppara ipm ad pfectionẽ ſicut alios Virtutes cui⁹ ſunt qui portãt eũ quãuiſ iaceat in medio ignis nõ combureť nec calefit et curat omẽz febrem accutã et portaſ euz in ore ul' manu nõ ſitiet nec iraſceť nec appetit luxuriaz ·

Achiteſ ħt colorẽ purpureũ et eſt ſup rubino niſi qr ẽ pluſ rube⁹ · cui⁹ complexio eſt de auro et de argento et de ferro · Accipe aquã aereã ferri et de aqua aerea argenti et ſint pteſ equales · et ponaſ ad indurandũ in aqua induratiã auri · et fac ſicut de alijs Virtuteſ ei⁹ ſunt / q portat huc ſi tranſit p mediuz inter duos q ſunt ĩ odio ecitai ci et ſi portat eũ mulier pgnãſ nõ pariet ab ortiuũ et ſi uenenũ fuit in cibo ul' potu et lapiſ ſtaret in mẽſa illi q ibi fuñt nõ poterit ul' bibẽ de illo in quo ẽ uenenũ

Canafeuſ ẽ lapiſ q ħt faciẽ hominiſ cũ capilliſ criſpiſ et ad modũ pueri et alij ſt q hñt faciem mulieriſ qr ſic generat nã maioriſ mũdi · et in oĩbuſ opib⁹ ſt nãleſ · Et ſt lapideſ / Sed tu p artificiũ poteſ illoſ facẽ et in uirtute ſt illi maioriſ mõdi · et ĩ oĩb⁹ opib⁹ ſt nãleſ · Et ſt lapideſ q hñt multoſ coloreſ · et aliq ſt albi · et alij rubei · et alij ad modum calcidonie et quilib) lapiſ ħt ſuã uirtutẽ uariabilez · ſꝫ inter omẽſ rubeuſ ẽ plus laudatuſ · Albuſ componiť ex aqua aerea argenti et aqua ſtãni induratiũ et ſint treſ pteſ moduli cere aque argenti aeree · et aliaz ptẽ imple de aqua induratia iouiſ · Et ille rubeuſ componiť de aqua aerea ferri · et de aqua auri p equales ptes ponderiſ et ĩdura in aqua induratiua auri · Aliuſ componiť in alio mõ et componiť cũ aqua auri aerea · et aqua aerea argenti et q· ſi magiſ de aqua auri q̃ntũ tibi bñ uideť bonũ et ĩdura in aqua induratiua de ferro · Et ille q̃ eſt niger componiť ad modũ calcidonie · Et

componit̃ ex aqua ſtani aerea et ex aqua aerea argenti equales ptes: et de aqua
terreſtri ſtagni tm̃ ſic̃ qualib; iſtar; aquar;. Induratio albi fit in aqua induratia iouiſ
Nigro induratur in aqua ſaturni decoctio omniũ fit p unũ modũ. Virtutes h̃t mltas
et quilib; h̃t ſuã uirtutẽ determinatã. Albus facit caſtũ et facit proficiuũ puero
ut nõ noceat ſibi bruſẽ et dat grã; in loquendo. Rubeuſ dat grã; portãti corã regi
buſ ut uincẽt ipm ſi poſuerit eum ſub pede alias uirtutes quere in nr̃o lapidario
BEnlluſ componit̃ ex argento et ſtãno. Accipe aquã aereã argenti: et de aq̃ aerea
ſtãni equale põduſ miſce et indura in aqua argenti et in aqua ſtãni equalit̃.
et fac ſic̃ de alijs. Virtus ei9 p̃bet uictoriã; in p̃lio et facit amorẽ inter uirũ et
mulierẽ illa aqua in qua eſt ualet ad occuliſ et homib9 qui h̃nt epar calefactũ et
ualet mulierib9 impgnatis q nõ ab orciat̃. R. in lapidario in libro de coel. pphar.
PErle ſunt lapides gñati in conchĩ marinis i ptib9 orietalib9: et i ptib9 orietalib9 ſt̃
maiores in quantitate alijs ſ; artificio componim9 ad placitũ et ſua complexio ẽ
dũiſa de omib9 alijs lapidibuſ. Et cõponimuſ de pliſ minutiſ et de conchiſ mari
niſ q̃ in colore ſimulant̃ pliſ. Et quedã conche ſunt rubeȩ q̃dã albe et alie ad modũ
cendal de grana q̃ uocat̃ carmeſin. Et alie ad modũ auri: et alie uirides: et alie de
alijſ coloribuſ omẽſ iſti colores uariati ſunt ſic̃ conche. Accipe ergo conchas minutas
et pones in cucurbita ſup F. q natet p digitũ p ſpaciũ credo in deũ et diſſoluet̃ ple
et conche et ſup natabit limoſitas ad modũ; telle poſtea ſepa aquã cũ limoſitate
ĩ V. cũ longo collo: et fac q nulla reſ ſecũ exeat cũ limoſitate et aqua. Et erit magiſ
ſecurũ q facias tñſire p pãnũ ſericu;. Et poſt pone ĩ V. cũ F. et limoſitas erit unũ
corpuſ et poſt fac tenaculu; de auro puro ul' de argento deaurato: et h̃eant unũ fora
mẽ; de una pte et de alia pte ubi eſt uictura tũc imple ambarũ ptiũ foramina
de dicta paſta q̃ remãſit infeũ9 et poſt de illa diſſolucione limoſa cu; uno cocleaũ
et ſtet p diẽ ñale; et p fora paſtã q̃ ẽ intuſ in tenãclis ĩ mole cũ filo auro tenui et
ſi poteriſ ex h̃e paſtã; de tenaculis qñ fuit ſicca et pone illa grana in una tacea ui
trea et coopi bñ et pone ad ſole; uſq; fiãt bñ ſicce. Et poſt pone q̃tuor aut quqz
ĩ uno filo aureo ſiue de auro fino ſ'm q uideriſ q poſſint recupare ĩ fondo ĩ aqua
limoſa et pone illa g̃na ĩ aquã limoſã ſic q ſint coopta de aq̃ limoſa et dimitte ſtare
uſq; quo h̃eant pfectũ luſtrũ qa ad occlu; uidebiſ lucĩditatẽ tñſire pdicta grana.
Tũc accipe illa g̃na ad claĩtate;. Et aliq ĩ nr̃o tẽpore illa dimittebãt ſic ſtare p. xxiiij. or
horas ĩ qlib; nĩo poſſet opari ſ; pm9 ẽ melior. Tũc accipe oua uitri ul' de galine et pice
id q ẽ intuſ ſi nõ potis h̃ere de uitro et ĩpone de grana ĩ filo de auro et ſit treſ ſ'm
q̃ntitate; q̃ potit recupari ĩ ouo et poneſ oĩa g̃na. Et dimitte illa ſic ſtare p. viiij. dies
ĩ decoctione quã dixi optalis: et ſi nõ dederis ſibi decoctiõe; optaliſ n̄ dulfuch pp
hoc nõ ſt̃ minoriſ ualoĩſ et dũ fuĩnt tñſacti. viiij. dieſ ĩueniẽſ tuos lapides ſic ñales
p ut ſup̃ diximˀ. Et de aqſ metallorũ. Cõponẽ poteſ tãtos lapides ſic ĩ ñales pñt ĩueniri
et cũ tãta uirtute: et reſuaũ illa uirtutẽ et ſuaſ figuraſ p mixtionẽ aq̃ru et fora; molis
et ſ'm diligenciã tenacli q̃ fuerit facte p opatorẽ. Ignuſ optaliſ ẽ decoctio igiſ ſimpliciſ igis
optetaſiſ et decoctio cũ caliditate ſoliſ in ne criſtalo ul' uaſe uitreo pleno aqua et iſta decoctio
fit in anglo acuto. Igniſ dulfuch fit de igne cõi ĩ t'pore ſecreti.
HOc pp tuũ amorẽ et ad multiplicationẽ fidei chatolice et ad honorẽ bt̃e uirginiſ ma
rie pſiat magiſter raimũduſ ĩ auinione ĩ cenobio fr̃u; pdicatorũ iſtũ tractatũ de

inuestigacione secreti occulti celestino suo discipulo Anno dñi M° ccc° nono.

Finis

Incipit eplá accurtacionis lapidis magistri Raymondi de insula maiorum

IN uirtute Sancte trinitatis ipiusq infinite bonitatis Amen. Cum ego Raymōd⁹ de insula maioricharum iā pñs temporibus pluribus libros secretos ex arte trāsmutacionū composuissem et librū omium librorū secretissimū de lapidū preciosorum seruitutes suas composicione q̄ ē ps difficilior oīum q̄ per artē fiunt. Tibi regi roberto ulgari sermone transimissi ut certior in laborando existēs. Quia sciēcia oīum expimentorū fallax. Cum inter quascūq opōnes etiā oīno equales tā expte īfluentie q etiā ingenij applicacionis artificis errores uidim⁹ occurrere. Ideo ego omēs libros mee composicionis tali stilo scribē uolui: ut qñtum ex me esset expte scipture nullū in erro rem cadē contingat ut tu nosti in libro testamēti et reptorij. Vbi oīa clarissimo sermōe tractaui q̄ per artem fieri contingūt. Quos libros puto iā te plene plegisse et supme intel lexisse. Te tñ ad ea q̄ ibi scripta inuenies: admoneo ut d⁹ summo studio placē labores et oīa tibi in secreto artis laborata reuelata apud te retineas ne thesaurū inter indignos dis pergas. et deus sup te iudiciū deposcat. Oibus aūt deo dilectis pcipio si possum eis oīa co municare q̄ tibi de⁹ ondere dignatus ē. Ego cū uenniam trāsiui litterā tue manus iueī michi a te missam quā legens te solertū studio pcepi. Tuis aūt mādatis pp certas occupa tiones acquiescere nō potui. Deinde Salinum ui ubi cū quosdā libros medicine expncipijs ob rogatum quorūdā extraxi Tu me continuo littera uisitasti ubi intendebas qrere de ingenio lapidis bñdicti Si uia dari possit breuior uijs scriptis malijs meis libris hoc autē querē ociosum michi uisum ē qr multe reducunt ad unū pmo et q̄ nūq̄ scripte fu erunt cū libri intelligentis pncipa alicui scie omēs silogissimi etiam nūq̄ scripti sunt Sz ut existimo si tu mea scripta intelligis et nō es mis uijs contentus tibi ellige breuiorē uiam mea precepta pncipia applicando. Quesiuisti qs trium lapidū utilior breuior no bilior et efficacior sit plene hoc alijs meis libris declaraui. tñ ut peticioni tue acqescam dico uiā mineralium longā et periculosam fore. Tota enim uia mineralium consistit ī dua bus aqs quarū una facit lapidem uolatillem sine labore et periclo. Alia aūt cū fixat et secū fixatur cum periclo. Quia hec aqua extrahitur ut nosti ex quodā mēstruali fetēti in massam ex rebus quatuor et fortior ē aqua mūdi et mortalis cui⁹ spūs totā tincturā fermēti ampliant. Et magis periculū ē ne spūs in ablutione aufugiant apud quēcūq cū ingenio laborātem cum breuiori tpr et magna fortitudine comissionis producitur scz ascē dendo et descendendo in uase nostro. Lapis animalis ē ille q̄ nō hēt finē pp regē elta in quo maior ē sciencia q̄ in aliquo alio lapide. Et ibi post maxiā secreta nē ex hīs non solum q̄ ad lapidis compositionē. Sed etiā quo ad cui⁹cūq rei in alterā trāsmutacionē ut hoc in reptorio declaraui. Effectus lapidis istius ē infinitus. Lapis uegetabilis q̄q̄ lōgus ē et q̄ supme componi dz sequitur lapidem aīalem quo ad rectificationem elemētorum. Et si sic pparatur eius effectus trāscendit anialem. Sed elixir magnū magis in uegetabili ita ac curtari pōt q̄ mirabile uideatur cū tanto effectu trāsmutacionum ut omīe trāsmutatum p lapidem uegetabilem nām in uirtute bonitatis et magnitudinis trāscendit pp qntam

[illegible]

eſſenciā de quo lapis impgnat̃ q̄ in mūdo infinita facit. Omē aūt aurū alchimichū
ex corroſiuiſ fit et ex qnta eſſencia incōruptibili / Que cū fermento fixat̃ p ingeniū
artificis Taliſ aūt qnta eſſencia ē qdā ſpūs in lapide minerali mortificatiuus et uene
ficatiuus in aīali autē aliqn̄ etiā ē una mediana corporib' huānis ut ſi ex ſanguie
extrahēt̃ in uegetabili ē reſtitutio iuuentutis conſuatio corporis huāni ab oī accidē
tali corruptione Et ſit ut ſis ſpūs qnte eſſencie ē ille q tingit et trāſmutat ſi cū debi
to fermento impaſtat̃ Et ſanius et nobili' ē opus uegetabiliū. Queſiuiſti de accur
tacione Dico q' omiſ accurtacio ē diminuēs a pfectione. Quoniā mediane q̄ per accur
tacionē fiunt minorē effectū trāſmutacioniſ hn̄t ⁋ Accurtacio lapidis mineralis pōt
eſſe multiplex. Sȝ m̄ uidet̃ ut ei' effectus trāſmutacionis nō diminuat̃. Tūc ſolum
poſt calcinacionē pmā et putrefactiōē q̄ fiunt p aquā pmā bn̄ limpidā ul' liphidā
et clarificatā xx diebus minori aūt tp̄re nichil fieri pōt poſtea ſepet̃ puluis colōe
ſanguis et diſtillet̃ ſꝫ aqua ſūmo ingenio ne ſpūs euadāt. Sed ingeniū datū ī teſtō.
Et accipe ſolū ultimā ptē aq̄ poſt rubificacionē alembich et ī ea aqua ſolue puluēs
locando in aqua calida et ibi coꝑto uſi in aqua calida pſeueret die et nocte una
poſt ſolucionē. poſtea ſuppone alembich et diſtilla ī eo balneo totā aquā donec nō re
maneat niſi q̄ntitas aque in pondē pulueis. Hac aquā diſtillatā abice q̄r nichil de
ſpū dꝫ hēre. Reliquā que remāſit cū corpore bn̄ clauſo ī calidis cinerib' cōgela. Quo cō
gelato fac aliā aquā et ſupfonde et procede ut dictū ē et diſtillando et cōgellando et
hoc continua uſqꝫ ad decē uices. poſtea procede. ſoluendo et cōgellan° toci̅es quotiēs tibi
placuerit ul' donec ampli' ſolui nō poterit. Et ſinaſ q' inqualibꝫ ſolucione completiſ x ablu
cionib' ut ē dictū corpa incerta q̄ntitate trāſmutat in aurū. Hac medicinā ī lxxx die
bus ad maximū comple̅ potes. In aīalib' nō uideo accurtacōnē aliquā niſi ut terra
cū igne regat̃ et aqua cū aere. Et idē ualebit et erit accurtacio medij tp̄is. Nūc ad
uegetabilia uenio ubi eſt pncipale intentū. Et ſm ingeniū magis ſecurū qa ſepti
met̃ in minerali ne ſpūs in ablutione aufugiat pp apire uaſa. hic nō ē timēdū q̄r
uas ante fixione nō appit̃. Et ut te magis ad uegetabilia teneas tibi hoc ſecretū re
uelabo. Accipe nigrū nigri' nigro Et ex eo ptes xviij diſtilla in uaſe argēteo aureo
ul' vitreo p modū dictū ī teſtō. Et ī pma diſtillacione ſolū ℞. unā ptē et Et hāc
ptē pone iterū ad diſtillandū et ei' ℞ quartā ptē. Et tercio diſtilla et hui' ℞ p.ᵃ³ Et
in q̄ta diſtillacōne pauco minus q̄ totū et ſic diſtilla iſtā ptē uſqꝫ ad vij ul' viij.
uices. Poſtea habeas duo uaſa facta ad modū pute inferi' porte ul' cōtente. Quorū
q'libꝫ hēat allembich annexū. Et in uo uno alembico ſit īgeniū ut bocia īttet. et ſit
equaliſ ſpiſſitudīs ad unā palmā Et alter alembicus intret ī botia h° aūt īo ſit ut
firmit̃ poſſint in ſimil' colari. Pone ergo in qualibꝫ botia unā librā hui' aq̄. et unā
onciā fermenti bn̄ et optime purgati et foliati et hēas furnū cū ingenio factū ubi un'
igniſ carbonū poſſit p brachia furni / tempatū calorē ptire / ubi colloca tua uaſa et
fac ignē. Et ē hoc ingeniū excellentiſſimū. Q̄r hic ignis nō pōt fieri maior q̄ neceē
ē. Tūc eīꝫ q̄n ampulle ſētiunt calorē ſtatī ſoluit̃ fermītū. Tūc liga circa quaqꝫ ad
chanas alembich ſpongiā q̄ cane ſint ample circha alembich et bn̄ ſpiſſe. et ubi īttat̃
uaſa ſtint ſtricte. Et illas ſpongias tene continue madidas cū aqua frigida et ſolu
cioē cōpleta continua ignē. et uidebiſ aſcēdere totū fermentū ſolutū cū aqua ſua. Et

distillabit de uno uase in aliud continue. Et cu hoc ingenio apparenter uidebis qli
qlz libra bis distillat in die et bis in nocte et remanet continue una libra i quolz uase
qr qntuz ascendit de uno uase tm intrat de alio. Et cu sic Videris ascedere et descede cu
equali igne continue uidebis quali ione caloris inspissat et subtiliat spus. Et hoc e
miraculuz hui artis. Quia si diu ita distillaueris continue sep aqua ascedit i gdu
subtilitatis et accuitatis. Et continue sep aqua ascendit pp fermentu ispissatur. Er
go de qnto talis distillacio fuerit leuior igne, erit subtilior spu et fortitudine et i
grossatur continue fermto. Huc aut moduz tene usqz ad xx. aut xxij. dies et ispis
sat qnta essencia aq hui bndicte sic q ampli no ascendit et cu fermto fixabit et i
lapidez conuertet. Et cu uideris hec ambo uasa extrahe. Et sic ambo siml loca in
fimo ul balneo. Et iteru statiz in una nocte soluet et iteru congella et hoc fac ter
et ampli lapis manebit in dei uirtute et potencia exaltat. Qd bene cogelari non
pot. Qm ut oleu uidet aliqualit inspissatuz: et hic e pciosior modus oibus. Tn scire
debes. Qz si fermentu albuz posueris in x dieb coagulet qnta essencia sup eu eo q
res multu grossa terrestris et firma e in luna. Sz no ita cito soluit. Post coplem
tu fixionis spus qnte essencie sic in sole. Vnde qi in fine complementi tepus no
e diuisuz in albo et rubeo. Et deus nouit q hic modus i effectu subtilitatis et uir
tutis bonitate cunctis opib min e subtilior et melior qq qz illas ppetates elixiris
no heat quas phi elixir here affirmat. Puta q hac medicina completa si ea
iunxeris cu quocuqz metallo: et postea hoc metallu metallo q transformacio fiet sm
principiuz puta si iungeres medicina lune: et postea luna soli q sol couerteret in lu
na. hec proprietas in nra medicina sic confecta no repit qr ia qnta ecentia q totu la
pidez componit quo ad ei motu et tinctura est fixa et firmata cu fermto sibi adiuncto
sic q facit transmutacione sup hoc fermentu. Sed si uelles medicina face ulez sm dictu
modu no oportet te face fixione qnte ecentie sup aliquo metallo sed sup sua ppa terra
Tuc cu metallo coniuge nuqz michi hoc placuit qr talis fixio e multuz piculosa et lo
ga et raro terra propa e bn nalis. Et si bn nalis eet. Tn effectus ipuis post ca[illegible]le
tu esse, no inuenit tante efficacie et potencie sic hic qn qnta ecentia sup alto fer
mitoruz fixat ubi cito fixio et effectus citus et fortis. Si causas scis ut puto qr me na
transmutat ne ueru dice affirmas. Tene te hic et modu ingeniuz principaliter tibi
notu feci. Et scias q si p acta decima distillacone solueris auru: et postea euolare
miseris aqua lento igne et auru demu i humido loco locaueris, statiz i iiij or dieb p
se solueretur. Et hec solutio e auru potabile hns infinitas uirtutes ut i libro cosuacio
nis humane uite scripsi. Insup si cu illo auro sic soluto bn miscendo ipastaueris ar. uj.
septies sublimatu cu uitriolo. Et sic p una oncia auri .vij. ar ti uj. Et postea sblimaueris
ipastatu aliqb uicib sap sep sublimatu sup feces reducendo fixabit mercuru i medi nas
penetrantez et tingentez. Ite aliud miraclu: Si oncia una hui auri sic soluti p se
poneret in igne lentissimo octo dieb cu x ptib mercurij cogelaret totu i auru. Hec eiz
mirabilia sut in nra. Et tn hoc uenit ex pte spus aq q in solutione auri cu auro isepa
bilit fixat. Et pot ingenui altu misce modos mineraliu et uegetabiliu et medicina
altaz. Via breui in huc modu compone. Distillato lapide uegetabili usqz i ea distillacioez
q tota aqua sine flegmate sit. Et hoc in qnta uice contingere solet. Tuc heas optimu uitroli

Substancia fermenti [illegible]
[illegible]

Sua ppria terra [illegible]
[illegible] ex sua terra
Sua ppria terra [illegible]
[illegible]
[illegible]

Ar[illegible] sepcies sublimati [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

bn̄ lucidi et optimi cinabrij in equali pondē et ſimul miſcendo ꝑ optime tritura et ī ſole exicca. Et poſtea circūa carbones ſic ꝙ tibi uideat̃ ꝙ tota aquoſitas exiuit. Tūc tū ſic ē proice intus aquā tuam et diſtilla bn̄ lento igne in ꝓncipio et in fine forti ut moris ē in aqua phor̄ acuta. Et ſpūs qnte eſſencie uitrioli et ſalnitri q̄ ꝓncipalit̃ cōſtituit lapidem mineralium miſcebit̃ et coniunget̃ cū ſpū qnte eēntie aq̄ uite ardētis bn̄ dicte. Qui ſpūs ē anima lapidis uegetabilis ut tibi notū ē. Et hoc continua uſq̄ ad x uices puta aqnta incipiendo et ſic cum iſtis corporibus continua diſtillacōnez qnqes. Et habeas menti ꝙ res tue ſint optime exiccate et aride anteq̄ in aquā proicias ſic ꝙ tota aqua ſit euocata et ſpūs remaneāt q per fortitudinē ignis aque ardenti coniungatur. Et in qualibȝ diſtillacione nouas res imponē debes. Et cū pfeceris de cima diſtillacōnez cōputū a principio aq̄ ardentis incipiendo impone aurū ī pulere ut ſupradictū ē in uegetabili ꝑ ſe. Et loca in furno componendo ſingla ut dictū eſt et tūc uidebis mirabilia qm in x uicibus complet̃ tota fixio q̄ in ſimplici uegetabili in xxv nō complet̃ ul' vix. Et hoc ē qr ſpūs unus ingroſſat aliū. ⁋ Et qr ſpūs qnte eſſencie uitrioli ē magis fixus et groſſus q̄ ſpūs qnte eſſencie ardētis. Et etiā magª ē concordancia inter ſpūȝ uitrioli et nāȝ auri. Quia ambo ex eiſdez ꝓncipijs cū mineralia trahunt originem. Id circho ſpūs uitrioli conuictus aq̄ inſpiſſat eū et adherē facit eū cito metallo ut ſecū fixet̃. Et crede michi ꝙ hec accurtacio ē ꝑ excellens in arte qntū ad aurū alchimicū nō tū qntū ad uirtutē medicinalez. Aduerte ꝙ multi phī infinitas ꝑparacōes puta calcinacionū ſolucionū etc. Et hoc totū ut ſpūs qnte eſſencie bn̄ poſſit cōiungi fermēto. Et fecerūt multas reiteraciones ut ſpūs iā conuictus corpi in alia inpaciōe fortificarent̃ ꝑ aliū ſpūȝ. Et ſic fecerūt unā aquā et calcinabāt corpus et dixerūt ſpūȝ adherē et fecerunt aliaz et ſoluebāt et coagulabant ſpm illius aq̄ cū fermēto. Poſtea iterū aliā et ſoluebāt et iterū coagulabāt etc. Et ſic ſe fatigauerūt multis diebus anq̄ aliā medicinā produxerūt. Et hic tibi notū eſt qualit̃ hoc ꝙ ipiſ diuiſis opōnibꝰ et maximis piculis qſiuerūt ⁋ Hic multo meliori ingenio unita actione complet̃. Qm in ſinglibꝰ aquis pauci ſunt ſpūs et qn agūt agunt ſolū in extremitates. Et alij ſpūs ab illis fixant̃. Et res groſſe etc. Sic ꝙ medicina erit aliqn fugitiua, qr ſpūs nō ſunt in intimis fermēti. Sed in extremis ubi ſpūs fixari nō poſſunt ideo etc. Et ſic facta fixione procede ꝑ ſolucionez ꝑ ſe in balneo ut dictū ē in uegetabili. Sed ē ſciendū. Quoniā hic lapis ex mixtis nō ſoluit̃ ita cito ꝑ ſe, ſic uegetabilis. Tamen citiꝰ ſoluit̃ q̄ mineralis ꝑ ſe aliquotiens. Et etiā fixationes ut mediª pluſ penetret. Unde medicina bn̄ penetrans et fixa ē q̄ bn̄ trāſmutat. Et de qnto plus penetrat citiꝰ corporibꝰ coniūgit̃ et eſt maius elixir. Sed ut oīa breuiſſimo mō in poſſibili ſcribā. Scire debes ꝙ ex plūibꝰ phor̄ extrahit̃ qddaȝ oleū auri coloris ul' q̄ cum quo ſi lapidez mineralez mixtū ul' aīalez poſt fixionē ꝓmā ſublimaueris tribus aut quatuor diebus excuſabit̃ te ab ab omi labore ſolucionū et coagulacionū. Ratō ē qr hoc ē oleū ocultū ꝙ facit medicinā penetrabilē amicabilē et cōiungibilē oībus corporibꝰ et augmentat eī effectū ultra modū. Sic ꝙ in mondo in hoc ſecretius eo non ē. Unde mirabilia dico q̄ oībus antiqs phīs incredibilia forent ſcȝ ꝙ ſi ſciueris bn̄ hoc aqetare ſepare et laborare in modo mixtionis iā dato poteris in xxx diebus lapidez compone. Hoc autē oleū nō ē necciū ꝑ ſe qm ſolutiones et coagulaciones ibi ut dictū ē cito fiūt. Tamē

ſi fieret ſublimacio ibi credo tincturã lapidis multũ ampliari. Nõ puto accur
taciones ẽẽ quas in iſta parua cedula tibi nõ declaraui. Elice ergo ex ea intentũ
Laudans deum Amen

Finis.

Incipit ars operatiua Raymondi. Iohannis dicebat hunc lib. nõ ẽẽ ray.

VM ego raymõdus dudũ affectuoſe ro
gatus fuiſſem a qb'daȝ meis caris amicis
ut eis quedã medicine artis occulta et
implicata ab antiqs in practica ĩpfecte dic
ta librum aliqueȝ ſup hoc facerẽ. Ego uõ
uoti eorũ noctibus uarijs an crucifixum
domini nr̃i ieſu xp̃i ei⁹ auxiliũ huĩl me
lacrimabiliter poſtulando. Septies etiã
in die ipm̃ collaudando ut aliquẽ modũ
in curacione difficilimorũ morborũ huma
ne fragilitati deputatũ q ab antiqs medi
cis incurabiles uidebantᷣ demoſtrari. Vñ
quadã nocte ſemel ſurgenti a ſompno m̃
uiliximo ac indigno ſeruitori hec ſequẽcia
fuerũt reuelata. Que qdẽ ſecreta fuerũt
pũs reuelata b̃to egidio de genti in heremo. Vñ q hec hñt oĩa hñt ex quo ĩtells
p errore cognomina occultari ne ſecreta oib⁹ reuellent et indignis et maliuolis
deus illa non largitᷣ qr diuine iuſticie repugnaret cũ uirtus et uitiũ in contrarieta
te exiſtant. Cũ igitᷣ aliqs indignus ẽẽ neqat abſqȝ dei bonitate et q̃ ad ipm ĩuocãdũ
deuote currenduȝ eſt. Vnde ſumme neccũȝ ẽ q antea quã alicui propines aliqua
medecinarũ ſeqncium oportet te puramte et deuote flexis genib⁹ occlis ĩ celũ eleua
tis ſequẽteȝ oracionẽ dicẽ ter ad honorẽ beatiſſime trinitatis ut meliorẽ effectuȝ
ducat. et tutiori modo infirmũ a langore deffendat. Vnde nota q iſte tractat⁹ in
iiij^or diuiditᷣ capl̃lis ſiue diſtinctioib⁹ quarũ prima et ultima nõ fuerũt m̃ raymõdo
reuellata. ſȝ ſolum ſecunda et tercia ymo eas recepi et habui a Sereniſſimo rege
ruberto ſub ſecreto ſigillo q̃ qdẽ expũnta ipe habuerat a peritiſſimo doctore arnaldo
de uilla noua communitatis emphorũ q merito fons ſciencie uocari debet qa ĩ oĩb⁹
ſcienciis decenter floruit. cui⁹ doctrinã libenter amplector. a q̊ qdeȝ doctore multa mi
rabilia ſecreta didici. atqȝ de ei⁹ doctrina confiſus illa q̃ dicta ſt̃ in hoc libro ad laudẽ
tãti doctoris chatolici apoſui ut ei⁹ recolibilis memoria a filijs meis recolligi et diligi
poſſit in uita p̃nti. Oratio.

O Domĩe yh̄u q es uera ſalus oĩuȝ tu es ille q oĩa in bonitate in ſapiencia tua
creaſti bona ualde. Vnde dñe ſine te nichil ſcio boni ẽẽ qr maieſtatẽ tuã ſimpli
citer adoro qr ſcio et firmiter credo nichil boni ẽẽ abſqȝ tua bonitate nec ma
gnũ abſqȝ tua magnitudine nec durans abſqȝ tua duratione. nec potens ſine tua p̃tate

nec ſapienſ ſine tua ſapientia nec diligens ſine tuo amore nec uirtuoſuz ſine tua uirtute
nec uerum ſine tua ueritate nec glorioſuz ſine tua gloria: nec iuſtū: ſine tua iuſticia. Scio
q tu mirabilit homiez creaſti et mirabiliter formaſti cui dediſti medicinā ad recupandū
ſanitatē humanorū corporū da benedictionē tuā iſti medicine ut omēs uirtutes quas
a pncipio poſuiſti in ea ad finē optatū perducant: et in corpore in quo intrauerit ſanitatē
corporiſ et mentis mereant

QVm a pncipio optimo oīa conſtent et debeāt reglari ideo ipē deꝰ uoluit creaturam
q̄ ē hō creare / quā rōnali aīā inſignauit et omīa ſub pedibus eiꝰ conſtituit iux
illud oīa ſubiacendo ſub pedibꝰ eius de quo theologus hō ē creaturarū digniſſima
Et ariſtotelis in libro de anīalibꝰ homo ē digniſſimus aīaliuz. Et in tercio de aīa.
Et etiā beatus auguſtinus in libro de celo et mūdo totū poſſe celi et terre ē in homīe.
Et licet ſit hijs inſignitus uirtutibus cū tn̄ ſit ex contrarijs compoſitus eltis ad īui
cem agentibus et pacientibus iō eſt corruptibilis et multis incomodis et īfirmitatibus
compellit ſubiacē. Vnde nō eſt mirandū de hoīe q magis ē paſſibilis q rē magis ex
tenui nrā compoſitus et ideo hʒ plura contraria cū ſit indifferēs ad oīa contraria et
qa mediū et alterū extremū ē coniūſuz iō hʒ infinita contraria. Vū ex dictis bonitas
cōſu[illegible]lendū ē ut eis tribuat medicinā. Nā dic ſapientia de terra creauit: que
ut [illegible] dicit auicena ē ſciencia p quā diſpoſitiō homiſ cognoſcit et nō aliorū: et da
ta eſt medicina ad conſuandū ſanitatē habitā et admiſſaz ſimilit recupat. Iſta aq
uite hʒ uiꝫ ſanitate conſuare et admiſſaz recupare: et uocat aq̄ uite a phis et medicina
recta: Vnde morienus et dioniſius rex medicus qdā tranſtulit et utebat
aqua uite an̄ cibū: et poſt cibū: Vnde q utit ea nō hebit in corpore ſuo aliquā infirmita
tez q̄ nō ſit habilis ad curanduz. Si qs ea utit ſicut debet nō morit aliqua egritudie
preter q̄ nāli adeo ordinata De qualitate ſimplici compoſita et pfectiſſima.

HAqua uite ornat pluribꝰ uirtutibꝰ et laudibꝰ et ē ut qdā dicit calida et ſicca qdā
uero dicit qꝰ nō eſt calida nec ſicca nec frigida nec hūida: et tn̄ has uirtutes cō
tinet et dixerit qꝰ ē una uis aliena q̄ ex q̄tuor eltis deſcendit et nō ē elemtuz
nā ī nrā de qua exhibit dicta aqua poſt eiꝰ ſepacionez ab ea remouent uiꝗ elta q̄ p eorꝫ ſe
paratiōez poſſunt buliri et p eorꝫ ſepacionē unius ab altero niſi occupet manus artificis
errore. Aqua iſta ardet ut candella et ſi in ea pānus intincat ul bombix ardet ſin
leſione ymo uidebit ardere et nō ardet. Iſta aqua ſapit contra omēſ ſapores et hʒ odo
rem contra omēſ odores ut uidet p experienciā: et ſciaſ qꝰ iſta aqua dat nutrimētuz cōdi
et ſanitatē reddit et cuſtodit ſi recipiat ſm qꝰ oportet: et q̄ntū nrā ualebit ſuſtinē dige
ſtionē confortat nō ſolum in ſtomaco ſed etiā in epate et dic qdā phs qꝰ nulla medi
cina quidē calorē nālez confortat et augm̄tat prout aqua ardenſ pp familiaritatē et
conſorciū q̄m hʒ cū nrā: et qa ē conuenieēs humaniſ corporibuſ et ē calor ſimili calori nāli
ita cito conuertit in ſanguinē tociuſ corporiſ membroruz et maxime uenarꝫ artificia
apperit et mūdificat epilis opilacionez / aufert tenebroſaz fumoſitatē: et triſticiā ge
neratāz in corpore expellit tociuſq corporiſ membra roborat. Et nō ſolū ſua bonitaſ agit
in corpore ſed etiā in aīā opat facit obliuiſci triſticiā et anguſtiā. Inducit leticiā et cōfor
tat homiez ad inueſtigandū difficilez et ſubtilez rez: et reddit ſolicitudinē et audaciā
et nō ſentit dolorez. Et ſcias qꝰ triplex ē aqua uite / pma ſimplex. ſecūda compoſita.

et tercia pfectiſſima. Simplex qr ſine admiſtione alteri⁹ rei aliene ſʒ ſimpliciter de uino
dicat̃ Iſta ſine admiſtione uini ul' aque debet ſum̃i. Compoſita ē illa q ſic cōponit̃
℞. radicē feniculi peterſilli bruſi ſparagi radicē raffani mirſolis inugorii endiuie ſca
nolie capilli ueneris añ pmiſceant̃ et in diſtillatorio lento igne diſtillent̃. Alia cōpoſita
℞. garofali nucis muſchate macis doronici cedoari galanga piperiſ longi corticis citri
ſaluie ſambuci ameoſ ſpice nardi ligni aloes cubebe amomi cardamomi et parū muſ
chi lamandule mente pulegii oribani calamenti calay armoniaci ſtichados utriuſqʒ
camedrios canforas añ terenda terant̃ et ponant̃ in diſtillacione et diſtillētur. Alia cō
poſita ℞. reſiduū aq̃ uite canforā candidā roſarū utriuſqʒ papaueris albi et nigri latuca
herorea uiolas ſolatri capilli ueneris trementilla ummiculare roſtri porcini daldi cel
ſi folia terenda terant̃. Perfectiſſima ſic fit ℞. euforbii bollelli ſerapini oponati
pirati capariſ ſquinacii ſpodii piperis longi nigri et albi cubebarū caſtorei cedoarii añ ptē
unā muſci boni parū ambre croci oſſ de corde cerui añ ſecūdum q uidebit̃. Itē ℞. oīa
añdicta in aquiſ compoſitis et igne lento diſtillēt̃. Eſt enim reſinnabilis oīum medicinarū et
in extimabiliſ magiſtra et dña cui⁹ mirabiles et innumerabiles ſt uirtuteſ cōtra oēs paſſiōes
frigidas hʒ effectus et tali mō fit ſm inſtrumentū ſerpentinū. ℞. uinū uetus rubeū
uni⁹ añi ul' uini albū optimū tñ rubeū preualebit qa largi⁹ et uberi⁹ reddet aquā de q
primo pone unā menſurā in uaſe mondo et diligenter clauſo diſtillet̃ in igne lento aq̃ uite
quā cū in primo uapore exierit collige quouſqʒ pecciolā lineā ſubtilē ardebit et nō ſubſtā
ciā pecie et cū ardē deſinerit hoc q in uaſe remāſit pone deorſū qa nichil ualet. Scias
tñ q in iiij^or uini mēſuriſ cōſueuit unā exire in prima diſtillacione aliqñ pluſ aliqñ minus
ſm bonū uini. ſo diſtillabiſ modo predicto et de una mēſura hēbiſ mediā et ſemp poſtea
hēbiſ mediū q in diſtillacione poſuiſti in iſta ſa. Si uero tercio diſtilles ſēp de quinqʒ mēſuris
quatuor hēbis. Si uero ulteri⁹ diſtillaueris et recte et debite opatuſ fueris illud q poſuiſti re
capieſ qñ ſine aliqua diminutiōe. Infima igit̃ in prima diſtillacōe ſēp de iiij^or mēſuriſ unam
hēbiſ et ſic diſtillando uſqʒ ad ſex diſtillaciones in ſeptima diſtillacione talis aqua erit p
fecta in nona ul' decima pfectiſſima ē. Sciaſ tñ q nō pp difficultatē opiſ ſed pp expēſas
in omib⁹ medicinis utit̃ tm̃ ultima diſtillacōe tercia ul' ad plus ī quarta ſm inſtrumentū
canoniſ in prima diſtillacōe dicat̃ pfecta pp uaporē aſcendentē qa uapor pluſ diſtillat̃ i
prima diſtillacione canoniſ quā in tribus ſerpentiniſ. Et ſcias tres aq̃ q fiūt ī prima di
ſtillacione. prima ē pfecta ſiliʒ illa q ardet ſe et ſubſtāciaʒ peciole. Secūda ſimplex q
ardet ſe et ſi nō ſubſtāciā peciolle. tercia nil ualet niſi tm̃ ad occlos clarificandū et ſanē
ita tñ q ex illa lauet̃ quolibʒ ſero et mane in hyeme et ī eſtate in mane et ī meridie et ī ſero
et hoc intelligit̃ in oīb⁹ cauſis uere tibi accedentibus. Deſtillatori⁹ dʒ impleri uſqʒ ad
duas ptes et tercia ps remaneat uacua cā uaporiſ faciendi. et ita dicat̃ pfecta ī prima
diſtillacione. Siqs ea uti fuerit ſciuerit oībuſ paſſionib⁹ calidis curat et ſanitatē pſtat
oīuʒ ſiqde herbarū et flores pter ſolas uiolas radicū et ſpecierū attrahit propetates ſi
forte p tres horas in dicta aqua pmanēt. hui⁹ uero aq̃ in corpore huāno effectus ī
mirabiliſ facit qm̃ cito curat et ſanat omēs egritudines tā frigidas quā calidas ſcʒ
cerebri et neruorū in potu ſumpta et foriſ pōita tñ ſi egritudo fuerit in humore ī cēſo p
mictat̃ purgatio aliter nō oportet de neceſſitate purgari ſed qñtitaſ ī potu ē uncia ul'
due ul' pluſ ul' minuſ ſm uirtutē pacientis. Itē ualet ad omēſ huōreſ fluenteſ a capite

Aqua vite [illegible]

ut multi ſunt ut in Kiephalica et monopaxia emigranea et uertigine Item ualet cōtra
omēs humoreſ uenientes a cerebro ad nares et noiant̃ corrisia. ideſt opillatio ī narib⁹
Item ualet ad brachiaſ ideſt ad hūores deſcēdentes ad fauces qm̄ brance tument ī=
teruiſ ad modū duaꝝ ul' triū amigdalaꝝ. Itē ualet ad catarri ideſt ad oēs gen⁹ reuma
tiꝫ. Item ualet ad dolorē inteſtinorū et uentoſitatib⁹ bibita cū aqua aneſi. Itē ualet
ad ſtranguria cū ſucco ſiſiſragie iniecta cū ſiringo. Iteꝫ ualet ad ſputū ſanguinis
cum ſucco plantaginis et puluē lapidiſ ſanguinariſ. Itē ualet contra tiriones ideſt
uermiū manuū untione. Itē ad paxmū cū reploē cū caſtore et ruta et ſaluia. Itē ua=
let contra dolorē amorēe bibita cū uino puro et unta ſup dolorem. Itē omēſ febres p̄ter
accutaſ bibita añ ceſſionē curat. Itē h̄t uim triache et ē probata cōtra tiracaꝫ cōtra tiri=
achā. Itē ſup oiā ualet contra morboſ peſtilencias et epidimias et epilixiā ſūpta p os
et ei⁹ oncio ſup dolentē locū in cauſis frigidis. Itē nullū aīal uenenoſū ē auſus ei
appropinquare. Itē uallet contra omēꝫ tumorē et inflaturā ſepi⁹ inunctā. Itē ex
pellit omēꝫ uenenoſitatē et ſanat tiriticiā inteſtinorū ſepi⁹ bibita. Itē regiū mor
bum ſanat ut dicit̃ a phiſ bibita et in uncta. Itē ualet cōtra omēꝫ iflaturā cuiuslibꝫ m̄
bri ſi intigat̃ lana ſuccida calida et tumori applicet̃. Itē ualet cōtra rupturā ſi
ſumat̃ ieiunio ſtomaco. Itē caput ſquamoſū ſanat ſi freq̄nter onguat̃ cū ſangui
ne leporis. Item omēꝫ genuſ uermiū in capilliſ neccat ſi ſepe unguat̃. Itē cutē mō=
dificat et ſaniem cōſumat. Itē mutos facit loq ſi ſepiuſ ſumatur p os cū tiriacha
Itē ualet ad olipicia et ad omēꝫ appoſtemā fleumaticū ſūpta p os cū aqua malua=
uiꝫ calida. Item in dolore capitiſ antiquo ex frigida cā multū ualet ſi caput ex ea
unguat̃ nā canoſ retardat et iuuentutē cōſuat tineā capitiſ et ſcabieꝫ conſolidat
ſi quolibꝫ mane et meridie et ſero lauet̃ ex ea. Itē memoriā ſpecialr̃ iuuanſ ſepi⁹ bi
bita. Item ualet cerebro ſi capud ex ea unguat̃ et ſepi⁹ odoret̃. Itē ſi in capitergio appo
nat̃ ieiunio ſtomaco et diſtēpet̃ puſ q̄ ſumat̃ cum modicho triache duob⁹ ul' trib⁹ dieb⁹
diſpoſituſ cura pfecte. Itē ualet contra epiſtilencia cerebri ideſt morbū caducum
ſi bombiſ in eā intingat̃ et ponat̃ ad nares et deinde pulſus unguant̃. Itē ualet
contra oppilacioēꝫ nariuꝫ ſepiuſ bibita et ſup caput poſita et ſepi⁹ odorata. Itē ualet
contra apopleſiaꝫ ſimpliciter adminiſtrata. Itē ualet cōtra paralexiꝫ et tremore mēbrorū
et cōſumit flegma ſi bibat̃ modo p̄dicto ut peciola linea ī dicta aqua ītincta teneat̃
ſup liguaꝫ ſanabit̃ pfecte tū ſi neccē fuit bis ul' ter reponat̃ donec pfecte curet̃. Iteꝫ
ualet cōtra torturaꝫ faciey et uberatione facta ſic interdū contingit ungendo facies
ex ea ſanabit̃ pfecte ac bibat̃ modo p̄dicto. Itē ualet ad melācoliā et triſticiā quo=
libꝫ mane medium coclear cū paruo ciffo uini odoriferi ſumendo letificat et illarē reddit
Omēſ uirtutes n̄ales potata cōfortat et p̄ſtat odorē cuiuslibꝫ rei ſecū cōmiſte et omiſ liq̄
cū ea cōmiſtuſ ē cōſeruans nec aliqd in ea poſitū pōt unq̄ putrefieri. Itē cōtra caliginē occlo=
ruꝫ poſita ul' in uncta lacrimā deſiccat et tellā diſſoluit ſiue diſcoluit et ē mirabille
gutte frigide occlorū et contra ungulā et lapideſ occlorum intuſ et extra poſita ac ſepi⁹ bi
bita. Item ualet omīuꝫ debilitatuꝫ uiſus et ſpiritib⁹ turbidiſ et groſſis ſi ſola tēpora oc=
clorū et palpebraſ intuſ et ex̄ ponat̃ et ungant̃. Itē lapideꝫ induratū in renib⁹ ul' in ue
ſica noue m̄ſibus freq̄nta diſſoluit ut dicit̃ a phis. Iteꝫ ualet contra dolorē dentiū
et corruptionē gingiuarū bibita et in uncta. Itē ipā bibita anellitū fetidū emēdat et ēt

gargançata . Item ualet aſmati cū decoctione ficuū et reqlitie . Itē cōtra oppillacoēz
ſplennis et epatiſ et renū bibita et in uncta . Itē ualet cōtra omēſ doloreſ ſtomaci et
flatuſ uenenoſuſ et melācolicos . Itē ualet contra icaꝫ ex humore flegmatico et unc
tuoſo bibita et cirſtaugata . Itē ualet contra neruos de nouo retractos in ungēdo ſepe
et ſepiuſ omēꝫ doloreꝫ et guttā ex frigida cā facta cū bono uino odorifero ſumpta
et ſup doloreꝫ in uncta ſcant . Iteꝫ rugaꝫ et lentiginē faciei depurat et facit faciē ſplē
didā et bene odoranteꝫ . Impettigineꝫ et ſerpigineꝫ deſtruit ſupposita . Itē idropici ex
frigida cā in potu freqntata curat ſi ex ea ſumat . Quottidie ter ad qntitateꝫ dimi
die teſte oui . Itē omēꝫ quartanā a dictiſ debitis herbaꝝ et radicū ꝓpetatib' q ad m
bra indigencia ſpectāt cito ſana data an ceſſioneꝫ . Itē dictā lienteriā diſcenteriā dia
riā diſuriā pcedētib' aliis medicinis phophicalib' curat . Itē ualet ſterelitati ex fri
gida cauſa ſepi' potata . Itē ualet ſciaticis artetica podagritis ex frigida cā purgacio
ni conuenienti pmiſſa : ulnuſ ſiccū ea lauet multuꝫ ualet qr maleſ carnes corodit
et bonaſ conſuat et eaſ putreſcē nō pmittit cancrū fiſtulaꝫ noli me tangē et oēs
ſimileſ curat uenenū expellit data cum tiriacha ul' aqua calida et ī dolorē capitis
eodē modo cū aliqs paſſuſ eſt a malicia mercurij et dolore laterino loca dolētia
ex ea inungant uinū corruptū et accetoſūꝫ reparat et reducit ad pſtinā ſanitatē
Muſtū clarificat ſi modicū de ea ima ponat omē crudū in ea proiectū ſtatiꝫ ſe ap
phendit ut coctū ad igneꝫ . Itē ſi pecciola linea ſub aliis rebalneent cōburit ī pulue
ribuſ . Et iſte ſunt recepte de ſimplici compoſita et pfectiſſima aqua ad exemplū ori
ginalis extracte ad diuiſiſ dictiſ phoꝝ. De effectibus et uirtutibus aque uite.

Primo ſi facieſ cum aqua ardenti abluat guttā roſeā tollit . et ſi fiat oleū de i
teuoubuſ nudeis cito curat et maxīe ſi in lacte calido illud oleū ponat et cū
pinguedine ſup natāteꝫ unguat ad pulcrificandā faciē hoc fiat . Ad rugaſ tollē
daſ de facie et omēs maculas expellendaſ cum radice cucumeriſ ſilueſtri ſicca terra
cribella et miſce cum aqua et faciem ablue et conſua aquā poſt aliquātulū tpuſ
laua et hoc fiat p treſ dies et mirū uidebiſ effectū . Si capilli freqnter madefiāt
cū aqua iuxta radicē illos conſeruat a corrucie ſiue ſint in capite ſiue ī barba et il
los multiplicat et canoſ retardat flemā groſſūꝫ conſumit . Si aūt fiat cinereſ de
ligno ededre et fiat caputergiū ſiue lixiuiū cū ſecunda aq et caput inde lauet ca
pilli flaui fiunt ſi p duoſ menſes contınuet . Omē genuſ uermiū neccat . Si frimes
fuerit in aure apponat de aqua ardenti mirifice neccat ſi interi' apponat . ſi caput
ſquamoſum cum ipā in unguat frequent cuteꝫ mondificat et ſquamaſ cōſumit
Si caput tineoſuꝫ cū ea frequenter in unguat pfecte curat tineaſ et omimodeꝫ de
ſtruit ſcabiem in oī pte corporiſ mondificando locū . Si caput ē reumaticū i unguā
tur cum ea et loca dolencia et teneat de ea modicū in ore . Eiuſ ablutio ſiue in unctio
paleat lepröſoſ maxime ſi fumuſ fumi terre ul' herba in diſtillatorio ponat . poita i au
ribuſ iuuat auditū et remouet ſurditatē Eiuſ in untio ſup palpebras remouet
lepitudinē : et lacrimas occloruꝫ ſi cū ſucco celidonie adiungat et due gutte in oc
culo apponat calliginē tollit . Item facit fel turturiſ : Itē ſuccuſ rute cūꝫ iſta aqᵃ
cōmiſtuſ diſpumato occlo aductus antiqua occloruꝫ caliginē tollit . Serpilliū
ſi in iſa aqua decoqt et occli cū aqua decoctioniſ abluat lacrimaſ deſiccat . Suc
cuſ celidonie feniculi artemixie muſti hee herbe poſite in diſtillatorio cū uino ua

let ad mondificationē occlorū et clarificationes uiſus. Si fiſtula ſit ī occlo ſuccus
plantaginiſ cum iſta aqua mixtuſ et cū bombice ſuppoſituſ curabit. Si macula ul pān⁹
ul' caro aducta ē in occlo tūc ponat' ſemel in die una pura gutta et hoc fiat in ſero ilac
mabili occlo patientiſ de illa aqua in qua aqua canfora fuerit ſolluta. et qn occluſ eſt
doloroſuſ et multū rubeuſ tūc qeſcat ad ope et apponat' in occlo ad mittigandū guttā
roſateā cū lacte mulieriſ puſ diſcoſuptā et qn fuerit tollerās reuitat' ad opuſ ſuū. Si
pānuſ ul' bombix madefiat in illa aqua et poſituſ ſup dentē dolentē et freqnter et
qualib3 uice teneat' de ea parū in ore freqnt' curat et gingiuarū cancrū et palati et
omēſ hui⁹ calefactioneſ ſiue infirmitates oriſ curat et lingue et linguā ualde reddit prō
tam ad loquendū et ſana paralexim ſi cū ea inungat' patienſ a nuca capitiſ uſq3
ad anū3 ſpina dorſis et in ſeptimana dent' pillule fetide palleate cū cera ſc̄m uirtu
tem patientiſ et curat indifferentes omēſ paraliticos ſumpta p os locis dolentib⁹
cum illa frequent' inunctiſ. Curat ſpaſmos ſumpta p os cū tiriacha. Deſtruit oē
uenenū. Et ſic ſumpta facit loq dū modo capit' p duos años et q patienſ regat' debi
ta dieta et q quolib3 ſero det' ſibi diaſceme pleriſ cū muſco diantos diacinbroe dia
comedion añ et q patienſ portet corrigiā lupi. Seqt' de aliis aquis: et p⁰ de aqª pro occulis.

R Ecipe rute agrimonia ſatirion cū manib⁹ et teſticuliſ celidonia cū
char et lapidē3 chalaminarē. Iſta ſimul conterre et pone ī alambico et diſtilla
aquā ad lentū ignē. Iſta aqua hīt multaſ uirtuteſ na3 nullus dolor occloru3 tā ma
gnuſ inuenit' q ſit curabiliſ p aliquā medicinā qn cito curet' p iſtā pdictā. Iſta aqua
bibita ieiuno ſtomaco depellit omē3 uenenū et purgat ſtomacū ab oībuſ maliſ hūo
ribuſ. Itē iſta potata ieiuno ſtomaco liberat hoīe3 hntē idropeſiā cā frigida. Iſta
aqua extinguit ſacrū ignē in tercia die dū mō ſtupe canapi ītingat' et ſup ponat' p
mō implaſtri et ſciaſ q iſta medicina ualet cōtra ignē nigre diſpōitionis exteri⁹ rube⁹
nullo mō apponaſ implaſtrū ſup ignē illu3. Ite3 iſta aqua bibita cū aloe curat cācri
morbu3 dū modo fiat emplaſtru3 de pdicta ſtupa intincta ī ea et illū implaſtrū biſ in
die mutetur. Aqua potabilis ſic fit

P Illi recipe ſemen pipinelle ſinapi petroſilli apii et garoffali maſticiſ añ. Iſta bn̄ ter
antur et miſceant' cū ſanguine irci et ponat' in modico aceto boni uini et dimit
tant' ſimul ſtare. Poſtea cooperi hec bene in aliquo uaſe et dimitte ſtare p ali
quoſ dieſ ſc̄m induſtria3 medici. Poſtea ponat' in allembico et diſtillet' in aqua. Iſta
aqua multū ualet calculoſis ſiue calculiſ ſit albuſ ſit rube⁹ acutuſ ul' planuſ ul' ſi fu
erit infirmatuſ et patienſ bibeat ul' comedeat ieiuno ſtomaco cū illa aqua calculuſ fra
git' et recedet ab homīe ſicē arena. Itē ſi capita ſcabioſa in hac aqua lauent' ſimiliter cu
rabitur et noui capilli renaſcēt'. Itē in quacūq3 pte corporiſ fuerit ſcabieſ ſi abluatur
cū iſta aqua curabit infra tres ul' quatuor dies. Itē aqua bibita ieiuno ſtomaco t
biſ in die fugat omē3 paraliſim de corpore hōiſ dū mō paralixis nō ſit mortua in
mēbro ul' in neruiſ. Item de hac aqua ultra omēſ ſpecieſ confortat neruoſ. Itē
hec aq̄ [illegible] pellit morbū caducū ſimilit' ſi biſ bibat' in die. De aqua irūdinor quomodo fit.

A [illegible] irūdineſ iuueneſ et puluerīça. et dictā puluē3
commiſce cum caſtorio et modico boni aceti et pone ſub allēbico. et diſtilla inde
aqua3 q hīt multaſ uirtutes. Primo hec aqua bibita ieiuno ſtomaco ē uera
medicina contra morbū caducū de qua cūq3 cā pueniet etiā ſi hō paſſuſ fuerit

illũ morbũ p quinquaginta ãnos curabit̃ sĩ paciens de ipã aqua p xl^ta dies biberit p
fecte curabit̃. Item bibita ieiuno stomaco curat frenesim infra nouẽ dies. Ista aqua
sup omẽs medicinas facit bonũ cerebrũ purgat stomacũ: et pectus mollificat. Neruos
etiã confortat radicem paralixiȝ de neruis exhibit et augmẽtat nãȝ: et infrigidatos hoĩes ca-
lefacit. Item hec aqua bibita ieiuno stomaco cocta cũ isopo curat idropisiȝ excã frigida
puenientẽ et febres quottidianas. Caueat tñ mulier p̃gnata ne de hac aqua bibat par
turiens quia fetus in utero mouet̃. Itẽ hec aqua cũ isopo bibita remouet dolorẽ capitis
et facit homieȝ bñ dormire comedẽ ul' cibare digerere bñ urinare et ascellare.

Aqua lassida sic debet fieri ut infra

RECipe isopi gladioli sauine abrotani ãñ simul pone sub alẽbico distilla aquaȝ
ista aqua in die bibita ieiuno stomaco curat omẽȝ dolorẽ capitis. Itẽ ualet cõtra
omẽs febres calidas et frigidas. Item mulierib' prouocat mẽstruũ sũme dũ mõ
de mane bibat ter. Caueat igit̃ ne sit p̃gnãs pp partũ qñ cũ interficeret. Itẽ sũme
ualet contra omẽs fluxus uentris et bene cũ hoc purgat stomacũ de malis hũorib'
Itẽ interficit omẽs uermes homĩs in corpore existens dũ modo de mane ieiuno stomaco
de ea bibat paciens. Itẽ ista aqua bibita ieiuno stomaco de mane cũ castorio curat
omẽȝ paralixiȝ in tercia die et deb; sumi frã calidã sicẽ hõ põt pati.

Quomodo fit aqua dealbatiua.

HAbi R̸. talpã et puluereça cũ sulphure: et appone succũ celidonie: et dite sil' stare
p aliquos dies postea pone sup allẽbicũ et destilla aquã q̃ hẽ plures uirtutes. Primo
si cũ ista aqua ablueris nouẽ dies aliq̃ aĩal nigri coloris illi pilli dealbabũt ut nix
in loco in quo inunctũ fuerit. Itẽ ista aqua cõmixta cũ cera et aloe curat omẽȝ guttã
dũ mõ cũ ea unguat̃. Item cũ ista medicina curat̃ morbus q dicit̃ noli me tãgere dũ
mõ cũ ea fiat emplastra et sup infirmitatẽ ponat̃. Itẽ curat capita scabiosa inuncta
sup ipã. Itẽ curat ignẽ p emplastra sup põita. Itẽ hec aqua cũ lapide calaminare et aloe
cõmixta curat lupũ pfecte dũ mõ fiat emplastra et sup eũ ponat̃ bis in die ita q' ĩfir
mitas bñ abluat̃ cũ eodẽ comixtione: et scias q' ista aqua nullo mõ debet sumi p os

Aqua conseruatiua sic debet fieri.

REcipe petrosilui et pista in mortario et distilla aquã cõsuatiãȝ p̃dictã. quã ml'
tũ ualet: Primo ista aqua bibita ieiuno stomaco cõsumit oẽs uẽtositates corporis fac
bñ comedẽ et digerẽ. Itẽ ista aqua bibita cũ çucharo et cinamomo ualet cõtra tus
sim et purgat pectoralia de omib; malis hũorib'. Quõ fit aq^a q̃ dicit̃ multiplicatiua

REcipe seminis papaueris albi et terrãt̃ in mortario et adde aquã cõsuatiue.
p̃dicte: Postea pone ĩ allẽbico et distilla aquã: aqua ista ẽ sũme medecinalis naȝ
ualet cõtra tussim et malũ pectoris si sũmat̃ de mane ieiuno stomaco frigida et
de sero tepida. Item facit bñ dormire: et bñ q̃escere. Item bibita calida cũ castorio ualet
contra epillisiã et sanat morbũ paraliticũȝ dũ mõ paralisis nõ sit ĩ mẽbris mortificata
Itẽ lectificat omiã mẽbra et ipã retifficat et epilogat a malis humorib'. Itẽ cõsuat cap^t.
et cerebrũ. Nota de aqua saluie quõ fit.

REcipe saluie pullegiĵ ãñ et contẽ in mortario et pone ĩ allẽbico ad distillãdũ Ista
aqua calefacit omẽs infrigidatos. Itẽ ipã cocta cũ castorio bibita calida ieiuno stoma
co p tot dies prolõgat uitã infirmi ul' sanat usq; p'odũ. Itẽ isto mõ p nouẽ dies bibita
pfecte curat omẽs infrigidatos q̃cũq; fuerit. Itẽ hec aqua bibita ieiuno stomaco remouet

omē malū uentris · Itē iſto mō bibita curat omēʒ guttā et ſcabiem et facit bonū ſangui
neʒ et optimū colorē in facie · Itē bibita ter in die calida ualet contra mltas ifirmita
teſ et curabunt' infra octo dies · Et nota q' omēſ pdicte aque ſm ſuā pmā diſtil
lacionē pter quaʒ dealbatiua accepta in proportione et decoctione cum caſtoreo reu
barbaro et zucchara quouſqʒ ſia pˢ ſit cōſumpta ſunt uere medicine contra omēs
infirmitates exiſtentes infra corpuſ et debent ſumi p os et hoc nūq̄ fuit inuentū
nec inueniri potuit p medicoſ · Si aūt infirmitaſ fuerit ex' corpus ſumat' q̄ntitaſ aq̄
pdicte et ponat' aqua dealbatiua in ſua proportione et species pdicte et decoquat'
ſimul et lauet' infirmitas cū hac medicina et de ipā fiat implaſtrū ſup morbū et pa
cienſ de ipā ſupiᵒ dicta ſine aqua dealbatiua ſumat p os cura pficit' · Et ē ſcien
duʒ q' beatuſ egidiuſ exiſtenſ in eremo examinauit probauit omēs uirtuteſ aq̄ʒ p
dictarū · Et ego huic libū cōpillaui dicenſ quicqʒ uult malū ſancti egidij ſanare
apponat in pfunditatē infirmitatis et poſtea deſup emplaſtrū de canepo intinctuʒ
in ipā aqua et impleat totū ulnuſ : et ita ē pfecta medicina et probauim' et iſto mō
curat' cancrū et fiſtulā ita q' nūq̄ magiſ ledat in tali loco · Itē hec medicina curat
lupū et ignē infernaleʒ et ignē grecoruʒ et ignē ſodomorū · Itē ſiqs de iſta aqua cō
mixta biberit in ſero frigida liberabit' ab omī lepra et ab oī paraliſi et ſpecieb' eius
dequacūqʒ cā pueneit et qd hec medicina nō curat nūq̄ p aliqd aliud curabit'

Aqua uiuificanſ de antiquo iuuenē faciens ·

Recipe termentine librā unā melliſ librā mediā aq̄ uite ter ul' q̄ter diſtillate q̄tam
unā ligni aloeſ bū triti · Sandali muſchatellini ana oñʒ iij · gūmi arabice oʒ
unā nuciſ muſchate galange cubebe cinamomi maciſ garoffili ſpice nardi
croci zinzebri ana oʒ iij · muſci boni oʒ unā ambre oʒ ij · hec oīā bū terant' et ad
inuiceʒ miſceant' ponendo in alembico uitreo bene clauſiſ iūcturiſ quouſqʒ hēuſ
pmaʒ aquā limpidā ſic aqua fontis · Et cū ſecūda uoluerit exire q̄ erit ſic curbo
igniſ : tūc fortifica ignē motu continuo et nō p ſaltū et ipā p ſe recipe poſtea cū
tercia incipiet uenire q̄ ē nigra et ſpiſſa ſic mel fortificabiſ ignē quouſqʒ totū liqreʒ
habueriſ et ſciaſ q' qualib; iſtarū aquarū ē calida ultima magiſ calida q̄ʒ ſca et ſecū
da q̄ʒ pma · Et pma uocat' balſamuſ : ſca deū balſami : tercia balſamū artificiale · p
ma aqua ē clara quā potabiſ cū uino tepido p̄cioſo : ſca aūt et tercia ualet ad forti
tandū et remouendū infirmitateſ q̄ nouiter corodūt carneſ hūani corporiſ tepida
potata cum uino albo tepido cōſumit flegma ī ore ſtomaci : et reddit appetitū co
medendi et purgat ſtomacū ab omī malo hūore · Itē ipā potata nō pmittit appo
ſtema uenire ad cor nec ad parteſ cordiales ut probaui et ſcpi' · Itē panniculuſ ſubti
liſ madefactuſ in dicta aqua appoſituſ in naribuſ quātuʒ poteriſ intromittē cū
puo digito curat a ſumate et hoc fac cum pacienſ intrabit lectū : et panniculuſ in
fra dimittat' · Item ipā aqua anhelitū fetiduʒ curat dequacūqʒ cā pueneit ſi biba
tur ſero et mane · Itē denteſ cū dicta aqua lotoſ fortificat et dealbat et dolorē
totaliter remittit ſiue ſit ex hūore ſiue ſit ex ſanguine putrefacto · Itē qd fuerit
in ea poſituʒ integraliter cuſtodit · Itē ulnera ex ea lota et fiſtulā et quācūqʒ
aliā infirmitateʒ reducit ut probaui p pannū madefactū poſitū ſup ulnera · Itē ua
let contra quartanā ſi ſchenā adungerē fricaueriſ p aliquoſ dieſ · Itē ualet cōtra
ſcabiem · ſi cum de pdicta cū laueriſ · Item ualet contra omēʒ ſurditatē ſi modicum

cū bombice imbibita dicta aqua poſueriſ in aure. Itē ualet contra ruborē faciei ſi ru
borem cū ea iuniſeriſ. Itē etiā contra paraliſim ȝ lingue et generaliter ualet cōtra
omēſ infirmitateſ ex cā frigida prouenienteſ. Secūda et tercia ualet cōtra noli me
tangere morbū regium et ſpecialiter ſi recenteſ fuerint hec pdicta lauādo et fomē
tando panū ſup ponendo frequēter curat. Itē ſi colliſuſ lapidibꝰ ul' fuſtiſ ul' baculo
fueriſ ul' de alio cecideriſ ul' coſtaſ fractaſ habueriſ. Si ad ignē cū iſta aqua bn̄ fri
caueriſ curabeiiſ. Itē interficit arenā ſi cū iſta aqua tacta qa ei nullū uenenū ap
plicat. item paraliſim oīuȝ membrorū curat ſi qs inunctuſ fuerit cū ea. Itē cō
fortat oīa mēbra corporiſ ſi cū calora fuerit. Et ſciaſ q pma aqua iſtarū triū qī
gn̄aliṫ continet omēſ uirtutes aliarū. Sed infirmitatibꝰ coroſiuiſ pluſ ualet alic
due quā pma: et pluſ tercia q̄ ſa. Et uirtuteſ aliaꝝ aquarū nō dicit qn pluēs
ſint ſed firmiter beaſ q ualeat contra omēſ infirmitateſ q̄ procedūt ex ſangui
ne ul' flegmate putrefactionis et ſic diffinit tercia diſtinctio aquarū.

Seqt de oliꝭ ad modū uulgareȝ factiſ et candida ſic fit

Recipe mercuriale et ṗuchari añ et ſimul cōmiſce et ſic fac ſtare p nouē dieſ po
ſtea extrahe oleū ad modū et ad uſuſ lauorū iſtud oleū ē pfectū ſi pfecte fiat
et ſi ponat in ampula uitrea lucet de nocte. Iſtud oleūȝ facit pulcrū colo
reȝ in facie homiſ. Item ſi qs hoc oleo qd libȝ mane biberit ſi eēt centū annoruȝ
color eiꝰ in facie iuueneſcit et omīa mēbra eiꝰ aleuiat et nō pōt eſſe triſtiſ. qui de
hoc oleo ſūmit ieiuno ſtomacho uſq ad quadraginta dieſ pfecte curat morbuȝ
caducū de iiijor annis. Itē iſta cādida confortat neruos homiſ ultra omēſ alias
ſpecieſ. Itē cādida mixta cū caſtoreo ſumpta p oſ remouet omeȝ contractionē
neruorū et facit neruoſ dormientes ſanos. Iteȝ ipa candida gutta cū mane ī oc
uliſ poſita ultra modū clarificat ipoſ et ſanat. Itē recipe cādidā aurū foliatū ma
garitaſ de oriente reubarbari an et ſimul terant iſta ē eīȝ ſūma medicina
leproſiſ dū mō quolibȝ mane ieiuno ſtomaco ſumat pfecte curat lepā et facit
pulcrū colorem. Sed oportet q parū bibat et bonū uinū in hac cura et debet
uſitare ipāȝ medicinā tā diu q color eiꝰ faciei ſit bonuſ et erit pfecte ſanuſ deo
concedēte. Spma ſoliſ ſic fit ut infra

Recipe ſemen ſolſequiȝ et contterere et poſtea pone in lacte mulieriſ nutrien
tiſ infantē maſculū iiijor diebuſ deinde fac oleūȝ ad uſuſ lauorū iſtud cōfor
tat ſex uirtuteſ pncipales. Itē ſi iſtū oleū decoquat cū auro foliato leuiter
bulliendo p unā diem et in hoc oleo laueriſ capilloſ hōiſ faciet ipoſ de colore auri
Itē ſi qs faciē cum hac medicina lauerit ul' fricauerit facit carnē planā et cla
rā et nimiſ pulcrā. Et ſciaſ q ſi iſta medicina fuerit bn̄ cōtinuata durat color
eiꝰ p annuȝ. Iſta medicina ca clarificat uiſuſ oculoꝝ hōiſ et ſanat de quacūq in
firmitate i x. diebꝰ dū mō pupilla oculi ſit ſalua. Itē iſta medicina ſanat oēȝ
infirmitateȝ dētiuȝ in tribꝰ diebꝰ dū mō gingiue fuerint bene et ſi eēnt uermeſ mo
riunt et cadūt. Itē ſi infirmitaſ gingiuaꝝ ſit de gutta ul' de alia ſpecies para
liſiſ curat i iij dieſ. Itē ſi qs biberit de iſta medicina nouē diebuſ curabit de pa
raliſi de quacūq cā peruenērit ſi duraſſet bn̄ p iiij annoſ. Spma urtice quomodo fit

Recipe ſemē urtice et puluerizā et cōmiſce cū auro foliato et pone in
aceto p unā diē naleȝ poſtea deſicca leuiṫ ad ſoleȝ et extrahat oleū ad modū

laurorũ. Nã iſtud oleũ ẽ ualde ꝑcioſũ ſi qs bibendo uł comedendo ſũpſerit ue
nenũ et biberit de hoc oleo uenenũ euomet: et ſi ſecũdo biberit euomet omẽs ma
los humores et ueneno creatos: et ſi tercio biberit erit ꝑfecte curatus. Itẽ hoc oleũ
ſanat omẽs dolores occlorum de quacũq3 cã ꝑuenerit dũ modo pupillã ma ſerit ĩ
occlis et bis mane cũ dicto oleo lauet et una gutta in occlo defundat fit cura ꝑfec
te in tribus uł in iiij^or^ diebus. Itẽ dictũ oleũ ſumptũ ieiuno ſtomaco nõ ꝑmittit ue
nenũ appropinquare ad homĩem illa die. Itẽ ſi hõ ulnerat^9^ uł nẽ mortali ieiuno ſto
maco ſumpſerit de hoc oleo ꝑfecte euadet de ipõ ulnẽ dũ mõ medicus ꝑtinẽtibus
ulneri regatur et unguẽtis. Itẽ ſpina rute bibitũ ieiuno ſtomaco depellit omẽs gut
tã et ſcabiem de corpore homĩs ſiue humano. Itẽ ſi paciens idropiſiã de frigiditate
uł caliditate biberit de ipõ ꝑ iiij^or^ dies abſq3 dubio curabit. Itẽ ſpina rute uiuificat
membra dormiencia. Rubea sic fit.

Flli recipe ſemen naſturcij et madefac in aceto bono: poſtea deſicca ad ſolẽ
et exbe oleũ ad modũ laurorũ: iſta mediciña mixta cũ oleo laurino ẽ ꝑfecta
mediciña cõtra omẽs ſcabiẽ et guttã dũ mõ locus cũ ea inunguat. Itẽ rubea
mixta cũ calore aloe et cũ carbonibus de oliuo ſimul piſtata et bibita ieiuno ſto
macho depellit febrẽ terciañ et quartanã dũ mõ ꝑ tres dies ieiuno ſtomacho ſũp
ſerit. Itẽ rubea cũ oleo oliue et petroſilli decocta et comeſta ieiuno ſtomaco curat
ruptura in corpore. Itẽ rubea cocta cũ ptiſano et bibita depellit fluxũ ſanguinis et fo
damenta conſtringit. Itẽ rubea cũ furfure cocta depellit omẽs guttã Spina pimpinelle.

Recipe. Semẽ pimpinelle et pone in uino rubeo ꝑ aliquos dies: poſtea deſicca ad
ſolẽ et piſta et fac oleũ ad modũ laurorũ. hoc oleũ bibitũ ieiuno ſtomaco ſanat
arena in ueſica: et ſi hõ de alio calculo torqret ⁊ ſi biberit de ſpinate pimpinelle
qʒ uis lapis ſit confirmatus diſſoluit ab eo ad modũ arene. Et breuiter ſpina ſpina
bibitũ ieiuno ſtomaco frangit calculũ de quacũq3 nã fuerit Itẽ hoc ſpina bibitum
aleuiat mẽbra homis agreuata.

Finis.

Roſinus

Napit liber quedā abreuiatus et certiſſim' ap
probatus theſauru et ſecretus phorum ac om̄ ſecre
torū maximū ſecretū · De ueriſſima cōpoſitione nā
lis phie · Quo omē diminutū reducit^r ad pfectū ſo
lificam et lunificā · Iſte naq; liber noīat^r roſarius
eo q' ex libris phor breuiter abreuiatus ē · In quo do
teſte nichil occultū ē nec ſupfluū nec diminutū · Sz
qcqd necc̄iu ē ad nrī opis complemētū i ipo cōtine
tur · Diuidit^r aūt iſte liber in theoricā et practicā et
etiā in diuiſa diuidit^r capla · Iuſtū ē ut quorū fruc
tus nos attenciores effitit de eorū nāli proceſſu et
eorū ſublimiori effectu tractare nō pigeat · Tuē eiz in nuē duplici beatitudine
et nāli calle procedit intencio · Cū et ipius ſtudij pciū ſecureus expectat · Et archa
na uerū ſcīe in nullo compellit declinare cōpeat · Nullus negligat finalē ac pri
cipiū toci' phie nūn abditis effode^r q hominez ornat morib' · Ditat beneficijs au
xiliat^r paupertatē et corpus incolumē cōſuat · Sanitatē ab oī infirmitate deffen
dit · Q: eiz in legendis libris doſes extiterit in pparandis rebus promptus eſſē po
terit · Liber naq; librū aperit et ſermo ſmones explicat · Nā q' in uno ē diminu
tum in alio ē completum · Non igit^r de leui pot in practica bn̄ aſſiſtē cui' mens i
theorica renuit ſudore · Qui cecus procedit ad practicā ſic aſinus ad cenā ignorās
quo et ad qd porigit ad roſtrū ſuū · Iſtū aūt librū noīaui roſariū eo q' ipm abre
uiaui ex libris phorū q mel' potui et in diuiſa diuiſa capla · Et i iſto libro ſūt
duo libri quorū capla p ordinē ponā · Primū caplz dicit^r de mō proceden cū
exortacione ad legendū libros phorū · Caplz ſm̄ de mō generacōnis metallorum
in ſua minera ex argēto uiuo et ſulfure · Terciū q' ſulfur extraneū ē cā ipfecti
onis metallorū · Quartū q' argentū uiuū ē pfectio metallorū · Quītum q' ar
gentū uiuū continet in ſe ſulfur ſuū · Sextus q' unus lapis phorū ex quo ēxbit^r
nr̄ lapis · Septimū impoſſibille ē nrm̄ lapidē pfici ex ſolo metallorū mā · Octa
uū q' ſit pmū opus phorū · Et quō intelligit^r · Sciant artifices alchimie et c · No
nū qd ſit lapis et quō indiget opacione ut ſit elixir · Decimū ca^m. de cōuer
ſione elemtorum · et q' lapis diuidit^r in iiij^or regiminib' · Vndecimū de pmo regimi
ne q' ē diſſoluē · Duodecimū de ppacione mercurij · Terciūdecimū de mō
putrefactionis i humacionis · Decimūquartū De recapitulacioē pmi regimis ·
Decimūqntū de ſ'o regiē qd ē abluē · Decimūſextū de diuiſione lapidis p iiij^or
elta · Decimū ſeptimum de ablutione aq̄ · Decimūoctauū de ablutioē aeris ·
Decimūnonū quō ab oī re ēxbat^r oleū · Vigeſſimū q differēcia ē int' aquā et oleū ·
Vigeſſimū pmū de ablutione ignis et terre · Vigīmum ſm̄ de recapitulacioē
ſi regiminis · Vigeſſimū terciū de tercio regiē qd ē reductio · Vigīmuqntū de modo
reducendi aquā ſup terrā · Vigimū qntū de mō ſublimari et albificari terrā · Vigi
mū ſextū · Quō ſulfur albū fit rubeū · Vigeſſimū ſeptimū de recapitulacione tercij

Geber. Aqua ... in visceribus terre, si proprie est sulphur ... in coagulatione ...

regimiȷ̃s Vigeſſimū octauū de quarto regimiē q̄ ē figē et q̄ fixū ē neccīuȝ ad fixionē. Vigeſimū nonuȝ q̄ pondus fermti debȝ excedē pondus ſulfuris. Trigeſimū Que utilitas magiſterij. Trigeſſimū p̄mū Q uō pbare debes quātitateȝ inuiſcuīqȝ. Trigeſſimuȝ ſcḋm Q uō errata ſint corrigenda et quō acqrit̃ eius fixio. Trigeſſimū terciū de ponderibus obſuatis in fixione. Trigeſſimum quartū de fixione et elixir compoſitione ad albū. Trigeſſimū qntū de reductione aeris ſup elixir albū. Trigeſſimū ſextū. De ceratione elixir albi. Trigeſſimū ſeptimuȝ De ceratione elixir rubei. Trigeſſimū octauū de multiplicatione medecinarū et eius mō. Trigeſſimū nonū Q uō debes intelligē ſolucionē et in ſublimacionē uł ſubtiliacionē. Quadragesſimū de proiectionibus elixeris. Quadragesſimū p̄mū De recapitulacione toci⁹ regiminis

Capitulum primum. arnaldi.

VERUM nā oīa liq̄bilia ſt̃ nālit̃ opata ex argēto uiuo et ſulfuris ſb̄a eo q̄ ppiuȝ ē arg. ui. q̄ coagulet̃ ex calore ſiue uapore ſulfuris. Quoniā oē ſiccū nālit̃ ebibit ſuū hūiduȝ. Vapor igit̃ ſulfuris coagulatū ē ex ſua ſb̄a terrea ſubtili aerea et digeſta ad mixtionē ſibi p̄mo unita actione caloris. Poſtea eleuata decocta et digeſta donec habeat uim ſulfuream coagulādi ar. ui. Argentū uō ui. in p̄ma ſui creatione. ē compoītuȝ ex terra alba nimiū ſubtili ſulfurea cū aqua clara fortit̃ admixtū donec fiat ſub̄a una nō qeſcens iſupficie plana. Eſt eiȝ hōgeneū in nā. Qm̄ autē totū remanet in igne aut totū uolat in fumū cū ſit incombuſtibile et aereū. Et hoc ē ſignū pfectionis. Et ideo cū poſtea in terra ſulfurea decurit calefactū ſupi⁹ aſcēdit Qm̄ de nā ſua ē ut p calorē ſublimet̃. Verū tn̄ continua ſblimacione nimiuȝ depurat̃ decoqt̃ et inſpiſſat ar. ui. ſulfur albū et rubeū gradatiȝ cōgelat̃. Qḋ qdē ſulfur diſſoluit̃ multociēs et poſtea coagulat̃ p ar. ui. ſubliacionē eius terreo incertatū et p caloris actionē decoctū donec in milib⁹ annorū ſucceſſiue ope nāe ī metallū congelat̃ pfectū. Et hoc qdē mō uaſis in mineralibus ipa nā mediāte opatur metalla. In iſtis ergo opib; nāȝ imitet̃. Quicūqȝ ult pfice medicinā ad oīm pfectonē pfectionē. Dicā igit̃ q̄ ar. m uiui ē medicina oīuȝ metallorū et ē elemtum. Dicit igit̃ Ariſtotiles q̄ argētuȝ uiuū. ē elm. oīuȝ liquabiliū. Quoniaȝ oīa liquabilia cū liquant̃ conūtunt in ipm. Et admiſcet̃ cū ipis; q̄r ē de ſub̄a eoȝ. licet iſta corpa differūt in cōpoſitione ſua ab ar. uiuo. eo mō quo ipm fuerit purū uł impuruȝ a ſulfure imūdo terreo ſibi extraneo. Sic ēm ar. ui. coagulatur ex ui ſulfuris nō urentis. Nā ut dicit phs. Sulfur albū nō adurens cōgelat mercuriuȝ ī bonā lunā et illḋ ē res optima quā poſſūt recipe q̄ magiſteriuȝ opant̃

Nota de argenti vivi homogeneitate ... quod est perfectionis signum, et est elementum omnium liquabilium ...

ut ex eo faciant argentū. Si uō sulfur mūdū fuerit et puri et optimū cum
bore clari et fuerit in eo uis igneitas simplicis nō urentis erit res optima quā
reape possūt opatores pfecti ut ex eo faciāt solē. Si eiz fuerit argētuz ui. bone sube
et sulfur nō puri aduriens cōuertit ipm argentū ui. in es. Si fuīt uō porosuz ī mō
dū terreū et sulfur fixū nō mūdū fiet ex eo ferrū. Stagnū uō uidet bonū ar.m
uiuū puri. Sulfur aūt malū et nō bn̄ cōmixtuz. Plūbuz uō grossuz ar. ui. et ma
lū et mali saporis et fetidi ac uirtutis debilis et nō bn̄ cōgelat. hec de uibo ad
ūbuz sūt uerba aristotellis in libro methauroz. Cui ut pho nāli ī oībus ē credēdū
nō fabulis nec opib' mēdosis ab opib' nē oīno ex̄neis et sic sapiēs rōnez seqt et q cre
dit in mēdatiis secretū phoz pdit expēsas opacones atq labores. Capitulu3

Notate igit uba signate misteria. Qm̄ ueritas istī' sciencie ex iā dictis fin-
phi ē enucleanda eo q' manifeste p ipm relinqt corporib' duplicē sulfurei
tatē in esse. Vna qdē in profonditate ar. uiui. inclusa in p̄ncipio sue mixti
onis supueniēs. Alterā uō extraneā sue nē et corruptibillē: qr ista cū labore tol
lit. Altera uō nullo artifitis ingenio tolli pōt. Sulfureitas adustibil p calcinacio
nē tollit ignis ul' delet a corporib'. Et illud ideo qr ar. ui. cōtinet et a cōbustione de
fendit illud q' sue nē ē. Alienū uō respuit igni exponētis quipz inficit. Vnde est
aicabile et sue nē placabile. Ipm ar. ui. magis ar [illegible] adheret. Et eidē magis
aicat post illud uō auro; Ideo ex hoc relinqt ipā duo magis pticipare suā nām
Alia uō corpora nō hīt tātaz cōformitātez ad ipz: qm̄ in se hīt sulfur extrane
um terreū in mūduz ac fetiduz. Ideo de ips uere dicē possum' q' minus pura pti
cipāt nāz. Qm̄ sunt corrupta fetida et adustibilia et illd' iō [illegible] artifitio ipm
pparet' sēp cōburit et cōburit. Et nigredinē ī oī tp̄e pstāt. Ideo dīc auicena ī magisterio
nrō, q̄ non ē argētuz ui. ul' de argēto ui. sba nec pfectione ei' cū ipm sēp inficiat dem
grāt et corrūpit. Relinqt igit ar. ui. corporū ēē pfectiuū et ab adustione saluatiuū.
Et q' corpora illa q̄ minus combuūt plus suā nāz pticipāt et possident. Vnde patet
q' multa q̄ntitas ar. ui. ē cā pfectionis in corpib'. Multa uō sulfureitas ē cā inpfectio
nis. Et inde ē q' q̄dā minus combuūt p examinacionē ignis ut illa q̄ pluris st̄ sulfu
ris q̄ntitatis continētia magis comburit. Capitulum tercium

Hoc aūt in argēto uiuo minīe contingit qm̄ figit absq eo q' ī terrā utat. Et
similiter figit cū cōuersione ei' ī terrā nō pfectura. Iaz ignis figit q̄ fit pp p̄
uacionē ei' hūiditatis. Aut p p̄cipitacōnez figit et nō in terrā uideā uter: et p
successiuā reiteracionē uice post uicē. Et p illi' sublimacōnez figit similiter et non
uertit in terrā: ymo dat fusionē metallinaz. Et iō illud ē qr uiscosā et densaz hīt sbaz
Cui' signū ē contrictio illi' quā imbibitionē et comixtione cū rebus sui gn̄is sortit. Ita
qz manifeste nulla uiscositas illi' pp multā sui adherenciā cōstat densaz aūt hēre
sbam illam. Manifeste uidit monoclus pp grauedinē sui et ponderis in mēsitatez qm̄
p̄ponderat auro dū in sua fuīt nā. Est ēt fortissime corporib' in uniformit' qr nō se
parat in ptes ut nullatenus se diuidi pmittit. Quia aūt cū tota sua sbā ī igne re
manet stans aut ex igne recedit cū eadez sui suba. His igit relinqt ar. ui. figi pos
se sine ipius radicalis hūiditatis cōsumacione: et absq illi' in terraz cōuersionez.
Et iō uidet in eo cā pfectionis nā. Qm̄ ipm solū ad fusionis pfectū sufficit ī utroq

p illud [illegible]

nō mirat

Nota hic [illegible]

Duplex [illegible] alkra [illegible] labor tolli [illegible] ingenio tolli [illegible]

[illegible]

Corpora q̄ minus [illegible] dem generis [illegible]

Hic ... metallu ... [illegible]

gradu ſaltē cum ignitione et ſine ignitione pp ei⁹ bonā ptui adherētiā et forti
tudinem ſue mixtionis. Nam ſi aliquo mō ptes illi⁹ inſpiſſent p ignē ulteri⁹ non
pmittit ſe corrūpi. Nec p ingreſſionē fumoſe flāme illud ſe in fumū ulteri⁹ patit
euolare. Qm̄ rarificationē ſui nō ſuſſeat pp ſui denſitatē et aduſtionis carētiā
q̄ p ſulfureitatē quā nō hȝ pſtat hoc ſatis probatū ē ſupi⁹. Sulfur terra groſ
ſa grauī dignoſcit pfectionis eſſe corruptionē. Qm̄ ſi fixū fuerit fuſionē impedit
ut in terra patet qd nō fundit. Quia ſulfur fixū in ſe ḣere cognoſcit. Si uō fixū
nō fuerit fuſſionē terrā impedit et anticipat ul' ab igne cōburit. Et euaporat ut
patet in plumbo et in aliis corporib⁹ firmis et ideo ſulfur nō ē de ueritate nr̄e artis
Neqȝ depfectione ei⁹ qm̄ pfectū impedit in oībus opib⁹ ſuis. Sed ar. ui. i oib⁹ opi
bus ſuis manifeſtū ē et pfectiuū. Qm̄ abi aduſtione et ſaluatiuū et fuſionis ef
fectiuū cū nō recedit a cōmixto donec ē et ē amicabile et metallis placabile. Ac
inedimentū coniungen tincturas. Qm̄ miſcet p minima cū ipis. Et in profundo
ei⁹ nālit adhereat qr ē de nā ipoꝝ. Verū tn̄ cū ſole et luna miſcet facilit
eo q' ipā magis ſuā purā participat nāȝ. Attū nō ſubmergit aliqd in eo niſi ſol
Ex hoc itaqȝ clinas maximū ſecretū. Qm̄ mercuri⁹ recepit in ſe q' de nā ſua ē alie
nā uō nāȝ reſpuit eo q' de nā ſua magis gaudet q̄ de (extrema) extranea. Ex hoc
enī manifeſte uidet corpora eſſe maioris pfectionis q̄ plus mercurij ſt̄ continētia
et q̄ minoris minus. Gaudet ergo oīuȝ opifex glōſus deus et bndictus creator oīb⁹
Qm̄ ex uili creauit pciosū ut cū in nā maximū teneat ſimbolū et dedit ei ſbāȝ
et ſube propetatē q' contingit minime ex reb⁹ minime in nā pondē. Qm̄ ipm ſo
lum ē qd' ignē ſupat et ab eo nō ſupat. Sed in eo amicabilit qeſcit eo gau
dens. Ipm̄ nāqȝ ſolū cū ſit metallū continet in ſe totū quo indigemus in nr̄o ma
giſterio qm̄ oīā alia cum ſint combuſtibilia igni cedunt et in fauillā deficiūt

Manifeſtū igit̄ ē q' ar. ui. continet in ſe ſulfur ſuū bonū. **Capitulū quartū.**

Quo coagulat̄ in aurū et argentū ſm̄ diuiſuȝ diſpōendi modū. Nā ſm̄
phm ar. ui. ſi fuerit mūduȝ et purū coagulabit illud uis ſulfuris albi
nō urentis in argētuȝ et illud ē res optima ut p artificiū alchimiſte fācīt
elixir ad argentū. Si uō ſulfur fūit optimū cū rubore clarū et fūit in eo
uis igneitatis ſimilit̄ nō urentis erit res optima ut ex eo fiat elixir ad aurū
et bn̄ tradidit phs pmo ſulfur albū ad argētuȝ idest ad albū. Et poſtea rube
um ad aurū qr nichil pōt fieri aurū niſi pmo fūit argētuȝ. Qm̄ nō ē trāſitus
de extremo ad extremū niſi p mediū. Nō igit̄ pōt fieri trāſitus de nigro ad p
fectū citrinū niſi pmo fuerit albū. Qm̄ citrinū ex multo albo et puriſſimo rubo
cōpoſituȝ ē nec etiā pōt fieri de citrino trāſitus ad albū niſi pius fuerit nigrū.
Qm̄ nō pōt fieri aurū argentū niſi prius fūit deſtructū et corruptū et nigrū. Quia
q' eſt melius nō pōt fieri deteri⁹ niſi p ſui corruptionē. Nā corruptio uni⁹ eſt gn̄atio
alteri⁹. Ideoqȝ q ſit aurū conuerte in argentū et argentū conūtere in aurū. Qm̄ ſul
fur nō urens albū ad argentū pōt fieri p maioris ignis aduſtionē et digeſtioēȝ
Sulfur rubeū ad aurū. Qm̄ citrinacio nichil aliud eſt cōpleta q̄ digeſtio. Nec
albedo aliud ē q̄ nigredinis ablucio. Calor nāqȝ agens in humido efficit pmo
nigredinē et poſtea agens in ſicco generat albedinē. Ac in albū citrinitatē. Et hoc

Nota hic q' ar. ui. ſemel fixum
nō pmittit ſe in fumū eleuari p
pter ſui deſitatē et aduſtionis ca
rentiā que p ſulfureitatē quam
nō hȝ ... [illegible]

Nota hic maxima ſecreta et q'
mercurius recipit in ſe q' ſue nāe
ē. alienum uero reſpuit et ſuo ...
... ☉ et ☾ ... [illegible]

qdē incalcinacione plūbi attende q̄ p̄mo conuertit in cinēꝫ nigrū. Postea ī albū
Deinde in croceū calcē. Deinde in miniū rubeū. Sic sulfur albū hēt ex una metal
lorū mā ad plenū depurata mō tinduiso decocta et digesta. Id circho dic̄ phs. q̄
in oī argēto in ē sulfur albū sicut in oī auro in ē sulfur rubeū. Et tn̄ nō omne sul
fur albū ul' rubeū hr̄ has uirtutes Quia tale sulfur nō repit̄ sup terrā ut di
cit Auicena nisi q̄ in istis duob' lūminarijs scꝫ in argēto et in auro consistit. Et iō
ista corpora subtiliter p̄param' ut sulfur in^te^ argento uiuo de illa mā habeamus
sup terrā de qua aurū et argētuꝫ efficiebāt̄ sup terrā. Ipā nāqꝫ corpora lucēcia sr̄
qb' sr̄ radij tingētes cetera corpora in albedine et rubedine uera s̄m q̄ ipā fūnt
p̄parata. Nā p nr̄ꝫ ingeniuꝫ corpus pfectū uiuat et impfectū pficit sine alic'
admistracione rei extranee. Aurū itaqꝫ cū sit p̄ciosius omnibus metallis ē Tinc
tura rubedinis tingens et trāsformās omē corpus. Argentū uō ē tinctura albedinis
pfecta albedine tingens cetera corpa. Cū illis nāqꝫ corporibus scilꝫ sole et luna
miscet̄ mercuri' et figit̄ pro ipā maxiō ingenio et subtillissimo artificio q̄ minīe
prouenit ad artificē duře ceruicis. Capitulum qntuꝫ.

Oportet igit̄ inqsitores hui' sciencie cōstantis uolūtatis esse ī ope ne mō hec
mō aliud attēptare p̄sumat. Qm̄ in rerū multitudie ars nrā nō pficit̄. Est
eīꝫ lapis unus medicina una inqua magisteriuꝫ existit. Cui nichil extrane
um addit̄ nec aliqd diminuit̄ de eo nisi q̄ in p̄paracione sua supflua remouēt̄
Omē eīꝫ sulfur ul'gare argento uiuo ē extraneū. eo q̄ sui ipius ē corruptiuū id q̄
ipm̄ conuerti p magisteriuꝫ scilꝫ in aurū et argētuꝫ. Nichil igit̄ cōuenit nisi q̄ pro
pinqus ē ei scꝫ ex sua nā. Nō eīꝫ generat̄ in hoīe nisi hō nec ab alijs aīalibus nisi ex
similia simili. Qm̄ in hoc ē q̄ unū q'qꝫ gn̄atū simile sibi consequit̄. Venerabili ig
utimini nā Qm̄ nā nō emēdat̄ nisi in sua nā cui nichil alienū adiungit. Nolite
igit̄ introducē nec puluēꝫ nec aquā nec ullā reꝫ ex̄neaꝫ. Quippe qr̄ diuise nē lapidem
nrm̄ nō emēdant nec intrat in eo q̄ nō sit ortū ab eo. Si uō aliqua ex̄nea sibi apponūtur
statim corrūpunt̄. Et nō fit ex eo q̄ fieri q̄rit. Ex rebus igit̄ idest corporib' maxīe cō
uenientib' in nā necc̄e ē medicinā ellicē. Vn̄ oportet q̄ ipā medicina illis ī nā cōueniat
et eis in profondo max̄ cohereat atqꝫ diminutū q̄qꝫ pfecte compleat et ēt q̄ mercuri' p mi
nima misceat̄ an̄ illi' fugā. Sꝫ nullū corpus in sua nā manens mercuriū coagulat nec
firmiter adhereat. Nec etiā ipē nichil p se medet̄ in infirmis corporib'. Qm̄ in examina
cione sepat̄ ab eis. Nā grossa simplicib' et simplicia grossis minus bn̄ conueniunt. Sb
tiliores igit̄ substācie et liqdioris fusionis necesse ē illa medicina ē q̄ꝫ ipā corpora et fixi
oñis intencionis q̄ ar. ui. infra nāꝫ Capitulū sextuꝫ.

Querit igit̄ nō in merito pōt maxīe un̄ possit elici medicina. Quib' inidentes dicaꝫ'
q̄ in qb' est ex illis ellicit̄. Est aūt tā in corpoīb' q̄ꝫ ī ipō ar. ui. s̄m nāꝫ cui uni sit
q̄repte nē. Sed in corporib' qdē defficili' in ar^to^ aūt uiuo propinq' nō aūt pfecti'
Illud ideo q̄ nō ē corpus digni' aut purius sole et ei' umbra idest luna sine qb' nul
lum ar^m^ uiuū generat̄ tingēs. Qui uō absqꝫ ar. ui. tingē nitit̄ cecus procedit
ad practicā sicut asinus ad cenā Nā aurū aurū argētuꝫ argētuꝫ tribuit colorē
Qui uō ar. ui. cū sole et luna tingē nouit puenit ad archanū. Qm̄ sulfur albū
cū rubeū efficit̄ erit sulfur rubeū optimū ad aurū. Ab alijs igit̄ corpoīb' extrahit̄

subt'

ſulfur albū et rubeū cū in ip̄iſ ſit puriſſima ſulfurīſ ſb̄a p ingeniū nē̄ ſūme depu
rata . Q̄z ſ̄m albertū certius et ſubtiliꝰ ē qr in depuratione ipiꝰ ē ars debilior nā̄
Nec ſeqt̄ eam niſi laboret Et pater eiꝰ ē ſol mater eiꝰ ē luna qr ex illiſ corpo
ribus cum ſuo ſulfure ul' arſenico p̄paratiſ mīā eliciat̄ medicina . Ex corporibus
ſoliſ ſimilit̄ elici pōt . Ex ſolo aūt argento uiuo propiqꝰ et faciliꝰ q̄ ip̄e ſic inueīt̄.
Cū ip̄e ſit pater iſtorū lunarū et radix oīū liquabiliū . Ab ip̄o ſi qdē oīā fiūnt . Et
iō in ip̄m oīā reſoluūt̄ . Q̄m nā̄z amplectit̄ propā̄z aīcabiliꝰ . Et ea gaudet magiſ
q̄z ex̄nea . In ip̄o nāq̄z ē facilitaſ extractioniſ illiꝰ ſubtilis ſb̄e cū iā in actu hēāt
ſb̄āz . Relinqt̄ aūt mā̄z nīā̄z eſſe puriſſimā̄ et ſubtiliſſimā̄ ſb̄āz q̄ ex argē . ui .
mā̄ originē ſuā̄ ducit et ex illa creata ē . Nō eīz ar . ui . nīā ē medicina ī ſua nā̄ n̄
in tota ſua ſb̄a ſed fiūt pſ illiꝰ . Nō eīz ſimplicit̄ ē ar . ui . ſed nūc cū lapiſ nr̄ ciz
factuſ ē ſed ps illiꝰ q̄m ip̄m illuminat et ab aduſtione defendit . qr cā pfectionis
ē igit̄ cuiꝰ cā gn̄ionis ſit mi^ne^ tā qdē in corporibuſ q̄ in ip̄iuſ ar^ti^ ui . mā̄ lapidis
huiꝰ p̄ciosi agat̄ ſcientia . Conſulo tū ut nō opereris niſi cū mercurio et ſole
ad ſolē aut cū mercurio et luna ad lunā . Q̄m totū bn̄ficiū huiꝰ artiſ cōſiſtit
in ip̄iſ . Igit̄ ſi in p̄ma mā̄ ul' nē̄ opuſ nrm̄ uellemꝰ incip̄ē eēt lōgiſſimū et icōple
bille et etiā magne et infinite requīt̄ expenſe ad hec pficiendū . Et cū demū p
difficillimū artificiū lapiſ fuīt factuſ de nā̄ metallorū tū opuſ phyciz non
dum eſſet inceptū . Quippe qa ē necc̄iuz qꝛ lapiſ phoruz elici poſſit de nā̄ du
orum corporū anteq̄z fit elixir completū . Quoniā ē necc̄iuz qꝛ illud elixir ma
giſ ſit depuratū et digeſtū q̄ aurū et argētuz eo qꝛ ip̄m elixir poſſe h̄t conuertere
oīā corpora a pfectione diminuta ī auro et ar^to^ ui . Q̄z ip̄a nūc pficē poſſūt . Quia
ſi de pfectione ſua aliū daret ip̄a impfecta remanerent eo qꝛ non poſſūt tingē niſi
quantū ſe extēdūt . Et ad hoc fiat opō in lapide nr̄o ut melioret̄ ī eo eiꝰ tinctura
plꝰq̄z ē qua nā̄ ē ut fiat elixir . Iuxta ſapiētez allegoriā̄ cōpoſituz ex ſp̄ebuſ lipidis
cōdimentū antidotū medicina et purgamētuz oīūz corporū purgandorū et trāſfor
mādorū in lunificū et ſolificū . Verū ſed medū opantes ſententie tribuāt opis . Tūc
eīz incipit̄ opuſ . Q̄m cū tm̄ laborauerīt qr opuſ eorū fit de nā̄ metallorū credūt
compleuiſſe elixir pfectū . Sed q̄n faciūt proiectiones nichil inueniūt ubiq̄z opa
ri deſiſtūt ubi incip̄e debuiſſent . Capitulum ſeptimuz .

Opus nāq̄z phoruz ē diſſoluē̄ lapidē ſuū in mercurio ut ī p̄mā̄ redigat̄ mā̄m .
Vnde phuſ . uiꝫ . methaurorū huiꝰ artiſ illudit ſophiſticos artifices dicens .
Sciāt artifices alchimiſte ſp̄ēſ metallorū trāſmutari nō poſſe / qd qdē ſimplicit̄
uerū eſt niſi ſp̄ēs ipāſ et c̄ . Et poſtea ſubdit̄ niſi in p̄mā̄ mā̄z reducāt̄ . Que qde
mā̄ ē argētuz uiuū cū ip̄m ſit elm̄ oīūz ductibiliū . Tūc eīz in aliā̄ formā̄ q̄ p̄us erāt
bn̄ pmutant̄ . Nō qdē ſp̄ēs ſ̄ . indiuidua ſp̄ēz . Q̄m ip̄a indiuidua actioibꝰ ſen
ſibilibuſ ſubiecta ſt̄ qꝛ in ſe ſt̄ corruptibilia . Sp̄ēs uō cum ſint ultime nl utile acti
nibuſ ſenſibilibuſ nō ſt̄ obiecte et iō in ſe ſt̄ incorruptibiles . Sp̄ēs uō argēti q̄ eſt
argentetas nō inutat̄ in ſp̄ēm auri et q̄ auritaſ . nec e conuīſo qa ſp̄ēſ pmutari nō poſ
ſunt . Sed indiuidua ſp̄ēruz bn̄ poſſunt q̄n in p̄mā̄ ſuā̄ nā̄z redigunt̄ / qa cū forā
illiꝰ indiuidui fuīt corrupta . Alia illiꝰ et in primā̄ mā̄z reſoluta bn̄ pmutat̄ et intro
ducat̄ alia forma . Quia corruptio uniꝰ ē gn̄atio alteriꝰ . Et ſciaſ qꝛ nulla mā̄ pōt deſtrui

qn ſemp maneat ſub alia forma. Vnde deſtructa: una forma im mediate introducit
alia ad hāc opōnez michil ad aliā diſpoſita. Et iō dic̄ phus Indiges tu quiſ opari
q̄ in ſolucione et ſublimacione pmo labores. qr pmuſ gdus opōnis ē ut fiat ar. ui. de
ipiſ. Notate igit uerba ſignate miſteria / Qm in hoc ope declarat qm lapis tactu
et et nō lapis qm in pncipio ſui opis cū lapiſ fit diſſoluendo ipuuſ. Sz igit pmo
ſublimare figē et calcinare ipm. Deinde ſoluat ipm i argētuz ui. q phiſ ē cōſonū.
Vnde etiā dicit phi. Niſi uō corpora nō fiūt corporea ul mortalia et e cōuſo michil
opat. Verū igit principiū nr̄i opis ē diſſolutio lapidiſ. Quia corpora ſoluta i nāz
ſpūs ſunt redacta. Et etiā qr magiſ ſt fixa q ſpūs q ſoluūt cū eiſ. Nā ſolutio cor
poris fit cū cōgelatione ſpūſ. Coagulato ſpūs eſt cum ſolutione corporiſ et e cō
uerſo. et fit unū corpuſ cū eo ul cū eiſ et nūqz ſepant ſic aqua mixta cū aq̄.
Qm tūc oiā ad ſuā nāz hōgeneitatē ſūt redacta. Prima uō hōgeneitaſ ē argē
tū ui. Cū igit in ipā homogeneitate ſoluūt cōuertūt et nūqz ſepant. Qm tūc utrū
qz agit in ſuū ſociū ſuū ſibi ſimilē. et iō dic̄ Ars q alchimiſte corpora metallorz
uere tñſmutare nō poſſūt niſi pus redoigant in pmaz ſuā māz. Tūc eīz i aliā formaz
q pus erat bn̄ reducit qm cōtra hoc nō reſiſtat. Ratio qr deſtructa una forma imedi
introducit alia. Vt patet ex opib rusticorū q de lapidib faciūt calcē ul cinēz et de
cinē uitrū. Sic etiā multo forti pot ſapiens ſtudioſuſ p nrz nāle artificiuz iſta corpo
ra corrūpere et nouā formā introducē illiſ. Quia intencio nrē opōniſ nō ē alid niſi
q enulectiſ et eligatis puriſſimā in utrū ſbaz in iſtis corporib. Qm elixir cōſi
ſtit in illiſ tm̄ et nō in alijs. Capitulū octauūz

SEd igit Sic lapiſ nr. Quia nō fit tñſit de extremo ad extremū niſi p medium
Extrema aūt lapidiſ nrī. In pmo latē ē argentuz uiuū. In ſcō uō ē elixir cōpletū.
Media naqz iſtorū ſt aliqua magiſ depurata decocta et digeſta. et alia ſt meliora
et opi propinqora ut te cariſſime ignorare nō credo ſz bn̄ ſcire. Nā ſemie ſuo meſſis co
reſpondet. Et omē arbuſtū propuz affert fructū iuxta genus ſuū. Nā nāz qdē cū
ſapiens pfici appetēs: qm in ſe ſemp continet incremētuz ſuū. id credo ut dic auice
na. Niſi aurū et argentū uidēz procerto dicēz q alchimia nō eēt uera ars. Sed cū
uideo certiſſime ſcio q ars alchimie ē uera. Igit q uiſ hic lapiſ nr iā in ſe tincturā
nāliter optineat qualit in corpore terre creatuſ ē / qm p ſe motū nō ht ut ſit elixir cō
pletum niſi moueat arte et opōne. Et idē arteſ diuiſe a diuiſis phis ſt inuēte ut
compleat p artificiū q a nā eſt relictū Impletu qm nā ſemp ē prompta ad ſui ipi
pfectionez. Prudent igit et nō caliter opare. Et ſciaſ nāſ lapidis et fortitudiniſ. Et
qs lapiſ et cui lapidiſ ſit amicuſ ul inimicuſ. Vide et agnoſcaſ q ipē feceriſ. Et qd
facis unde cū qz faciaſ groſſuz, fac facile ul gracile. Ponderoſuz aleuia durū
molifica. Amarū fac dulce. Et ſic hebiſ totū magiſterium. Sciaſ igit q ſuarū opō
nuz / Alie ſt nēe qb conuenit pcipare argēto in aliqbus. Et in aliqb diuiſificari. Qm in
pncipio ſui opis opuſ auri et argenti p oiā cōueniūt. In mō uō ſue fermētacioniſ diſ
conuenūt. Qm fermētuz opiſ nr̄i auruz ē 4 fermētuz opiſ argēti argentū ē. Fac ergo
unāqzqz ſpēz cum ſua ſpē. Et unū qqz genus cū ſuo genē. Qm opuſ albi ad albificandū
et opuſ rubei ad rubificandū. Nō igit miſceaſ opuſ unius lapiſ in ope alterius lapidis
qm uehemēter errares ſi ſeccuſ feceriſ. Aliaqppe corpora poſſibille ē ut opent ſed

BIBLIOTECA NAZIONALE FIRENZE

nō st̄ ita bona sic̄ illa. Quippe q̄a medicinā quā nō h̄nt dare nō possūt. Impossibil
le ē siquidē nō fixū figere et immundū mundare. Quia nō inuenietur in re q̄ i ea nō
fuit; Nec aliqd dare pōt q̄ nō h̄t. Et iō dic̄ amplius in corporib⁹ alijs / que q̄ indigeo
Nō eñ q̄ras ab illis ex quo nō possis h̄re ab ipsis. Id q̄ nō h̄t dare nō pōt. Sz q̄ras i
illo q̄ ē maioris temperantie et minoris fecis si indigueris usu eorū oportet pⁱus ut
conuertas ea in similitudinē duorū corporū pfectorū q̄ nūq̄ fiat nisi sol et luna
in uno corpore coniuncta sup ipā proiciantur. Quippe q̄r mercuri⁹ cū sit de nā sua cō
uersiuus fit unū qd̄ cū singlis qd̄ amplectitur ex planetis. Si eñ nigitus cū plūbo
plūbū erit. Si uō cū ferro ferrū erit: Et si cū alijs corporib⁹ erit simile eis. Si
aūt cū istis duobus coniungitur radijs fit elixir pfectū. Nō eñ ē opidū: nisi de
ista nobiliori mā qua rōne nō fiūt res nisi s̄m earū nām. Quandocūq; quēs a nā
q̄ i ipsa nō est / fatuitas est et pductio tp̄is atq; laboris. Nō comedas igit̄ de filio
cui⁹ mater patitur menstruū / q̄r si comedas leprosus eris tu et opus tuū. Sed come
das frustra de carne pinguiori et h̄ebis aurū et argentū quātū uolueris: et nō q̄
ras a nā q̄ in ea nō est / q̄m fatigaueris aīaz tuā in uanū nullū inde reportās lucrū.
Sz facias unguentū de sulfure et blanchiro. Q̄m res ē cui⁹ capud rubeū: Pedes albi
oculi uō nigri ē magisteriū. Intellige q̄ dico Quia oīa uera st̄ et uerissima qualia
nūq̄ ali⁹ p̄bus tradidit meliora **Capitulum nonuz**

Manifestū ē igitur opōnē mediane opōnez ēē nē ipamq; medicinā ēē eādē nāz
eo q̄ ipā medicina solū est composita ex nā. Certū q̄ppe ē omēz rez ēē de ea
uł de eo in qd̄ resoluit̄. Nā gelu reuertit̄ in aquā mediāte calore. Et igit̄ p⁹
aquā fuisse ipm̄ gelu. Sic oīs lapis m̄r resoluit̄ in argentū uiuū p magiuz nr̄m. Ig
pⁱus ipē fuit argēnū. Modus aūt conuteri ipm̄ in ar. uiu. ē cōuersio nāuz i suā pⁱmā
radicez. Nāruz naq; conuertē ē elta circulariter rotare. Sūt aūt elta de aptitudie
sua adinuicē cōuersiua. Et ideo gñātur et corrūpunt̄ et adinuicē alterāt̄. Couertē
igit̄ elta et q̄ q̄ris inuenies. Quia nr̄a opō nō ē nisi nē mutatio. et eorū eltor̄ cōmixtio
s. calidū cum frigido et hūiduz cū sicco amicabilis unio. Verū tā nō conuertit̄
calidū in frigidū nisi pⁱus fuit hūiduz. Nec siccū in hūidū nisi pⁱus fuit frigi
duz. Nā transitus nō fit ab extremis nisi p mediū. Terra uō nō cōuertit̄ in aerē
nisi pⁱmo uertat̄ in aquā. Aer q̄ppe et aqua st̄ elta media. Ignis uō et terra st̄ ex
trema elta. Aer uō ē mixta aqua et idez aqua contrariat̄ igni et terra aeri q̄a
aqua frigida et hūida ē. Ignis calidus est et siccus. Terra uō frigida et sicca.
Aer aūt calidus et hūidus. Sic aer et aqua conuenit in hūiditate. Ignis uō et
terra in siccitate conuenit: et iō unū in aliū conuitit̄: Et similit̄ idez ad iuicē
in mediate cōuertūt̄ ac tardius abinuicē sepāt̄. Et ē cōtra aūt aer et terra
Ignis et aqua nō conuertunt̄ nisi ignis in aerez: et terra in aquā pⁱmo cōuitāt̄
Si igit̄ hūidū conuerteris i siccū et siccū in frigidū et frigidū i hūiduz et i hūi
duz in calidū et calidū i siccū tūc totū h̄ebis magisteriū. Modi uō ad iuicē regis
s. cōuertēdi st̄ quatuor pⁱncipales. s. soluē abluē reducē et figē. Soluē grossiez insiz
plū et subtiliare abluē obscurū in lucidū. Reducē hūidū i siccū figē uolatile sup
corp⁹ suū. Itē soluē ē diuidē et corrūpe: et nāz pⁱmā facē. Abluē ē in hūare distil
lare et calcinare. Reducē ē incerare i pinguare et sublimare: Figē eñ ē disposare Resoluē

et coagulare· Per pmũ mutat̃ nã interi⁹ p ſm exteri⁹ p terciũ ſupi⁹ et p quartũ
inferiuſ **Capitulũ xi· de pmo regimie qd' ẽ abluere·**

LApidem groſſum ſiccũ diſſoluẽ ẽ in argẽtũ uiuũ ut in pma reducat̃ mãꝫ
hoc totũ ſolũ fit p ar· ui· eo q' ipm ſolum poſſẽ ht ſolẽ et lunã ad ſuã mãꝫ
ideſt ad pmã mãꝫ redigẽ· Sed qr ar· ui· ht in ſe feculẽciaꝫ terreã adu
ſtiuaꝫ atqꝫ inflamatiuã et aqueitatis ſbaꝫ· Necce ẽ ei⁹ ſupflua demẽ et ab
ſencia implẽ ul' ſuplẽ· Si mãꝫ completã uolum⁹ facẽ ul' creare i ei reã aũt ſbaꝫ
ul' feculenciã oportet omino p ſublimacionẽ demẽ et mũdare ne humidũ eneat
in protectione calorẽ et agitateꝫ ipiꝰ ſimili mõ fugitiuã· Ne et totã mãꝫ
in protectione faciat fugitiuã oporteqꝫ mediã illi⁹ ſbaꝫ ſaluare de cui⁹ ppeta
te ẽ mũdare et ab aduſtione defendẽ et eẽ figẽ ac fixũ facẽ· Ideoqꝫ cõtingit
ex ipiuſ medicine diuiſitatẽ ſm ei⁹ diuiſaꝫ depuracionẽ· Qñqꝫ ex illa creare ſa
turnũ· Qñqꝫ iouẽ: qñqꝫ ueneꝫ: qñqꝫ uero martẽ/ qd ex impuritate neccẽ cõtin
gẽ· Ex illa qñꝫ creatur· Sol· qñqꝫ Luna/ qd ex puritate neccẽ ẽ euenire·

Capitulum xij· de pparacione mercurij·

INgeniũ igit̃ ipiuſ terre ſubẽ ſupflue remotiois ẽ ipm ſemel ul' bis ſubli
mare abmitio ſale donec ipiuſ albiſſima ſumat̃ ſba· Cũ uõ albiſſiã aſcẽde
rit proice illui in aquã feruentẽ donec redeat iterũ in ar· ui· poſtea tolle ab
eo aqꝫ et opare cũ eo· Qm nõ ẽ bonũ opare cũ ipõ n' pꝰ ſ hoc mõ ppаret̃· Vñ dic Aui
cena· PRImũ quoqꝫ incipẽ ẽ q' mercuriũ ſublimet̃· Poſtea ſoluẽ eũ et reducat̃
in pmaꝫ ſuã mãꝫ· Tũc in hoc mõdo mercurio immicte corpa mũda equo tñ
lance libra· Verũ tñ nõ miſceas aquã uni⁹ lapidiſ cũ alio lapide qm uehe
menter errares et excecaberiſ ſi ſecuſ feceris: Ab hic uõ inicẽ contẽ et quoqꝫ i bal
neo marie· Poſtea diſtilla p allẽbicũ quouſqꝫ tñſeat ipm· Collige tñ ſep ad ptẽ
ſemp eminẽs nigrũ q' illud eſt oleũ et uere diſſolutioniſ ſignũ· Quia qd' ẽ ſolu
tũꝫ uenit ad ſupiorẽ ptẽ· Vnde ſepat̃ ab inferiorib⁹ aſcẽdenſ ſurſũꝫ: et petit
altiora loca ut corpuſ aereũ· Cuſtodi ipm caute ne euolet in fumũ· Et facis in
albo qd' et faciſ in rubeo· Qm hec medicina ẽ in eſſentia una et in mõ agendi
ſimiliter: una ẽ cũ rubeo· Aduitamtũꝫ citrinitatis coloriſ qr ſulfuriſ mõdiſſima
efficit̃ ſba· Differencia tñ ẽ inter lunarẽ et ſolarẽ medicinã· Eo q' ſolariſ
qdẽ illud continet· illa uõ lunariſ nõ· Qm indiget mõdiſſimo ſulfure albo·
Sic hec rubeo indiget· Sufficiũt igꝰ tibi hec duo corpa/ eo q' aſſimilant̃ qſito
ul' illi q'quiſ/ q̃ in ſolutione et ſblimatione illorũ ſubtilliſſime laboraſ· Sunt eñꝫ
fortiora et pparatione longinqua et opõne continua· Et ut pmo calcinat̃: deiñ
ſoluat̃· Qm cũ calcinata fuerit faciliuſ ſolunt̃· Eo q' calor ignis penetrãs partes
corporiſ facit aquã ingredi poſt ipm· Et ſic magiſ eſt diſſolutionis ſuſceptiuũ
Verũ tñ ſi calcinauiſ corpus groſſũꝫ diſſolue et deſtilla p allẽbicũ et pone ad
ptẽ· Et q' remanet in uitro accipiaſ ipm caute ne pdat in fumũ et peat ma
giſteriũ· Id circho cũ illd' fit graue pficẽ et difficille Expedit corpora groſſa
p aquã ſolaꝫ i· p argẽtũꝫ ui· ſine calcinacione· Qm illd' eſſet ſecuri⁹ q'q̃ ſit tardi⁹
in ope· Eſto igit̃ lõganim⁹ et nõ feſtinãter extrahaſ tincturã nec q̃ras uelociter
extrahẽ qr pmuſ error in hac arte ẽ feſtinacio q̃ cõbuiit oĩa et pduat ad remotũꝫ

Nam ignē ſi multū feceriſ in pparatione ueniet corruptio i tincturiſ. Qm̄ cōburūt
medicine p nimias caliditates bn̄ uſiſ. Vere diſſipa rē captā pus hēat ptē ſa
tiſ aptā. Leuiter extractā ſic maſſā contere factā hoc nō feſtine. ſʒ tp̄s ordine fine
Album iuſſine diſponit mēbra nune. Patient ig̃ contere ſubſtine coque et reitera
et nō tedeat et ipaʒ reiterare. Quia q̄ imbibunt p aquā mollificant. Et q̄nto ma
giſ teres: tanto magis ptes groſſas ſubtilias donec diuuāt et ab inuicē diuidā
tur. Qm̄ ſpūs cū corpore tūc inſpiſſant. Et oīā q̄ impaſtāt et toto diſſolm̄ Et
impaſtatio fit cū nimia contrictione et decoctione et aſſatione. Nā p contrictō
neʒ iteratione et aſſatione diuidūt ptes ligate a uiſcoſitate aq̄ q̄ uiſcoſitaſ ē in
corporibuſ. Corpa uō ſoluta ad nāʒ ſpūſ ſūt redacta et nūq̄ ſepant ſic nec aqua
mixta aque qppe qr nā letat nā qn̄ ſponſus cū ſponſa copulant. Que uō nō
diſſolunt nō hn̄t pteſ ſubtiles niſi mollifices. Ideo lumine indiges q̄ i ſolutiōe
lapidiſ pmo laboreſ ſuaſ pteſ puriores diſgregans ab impuriſ ut a grauiorib' pti
buſ abiectiſ et opuſ cū leuiorib' pficiat. Cam̄ xiij. de mō putrefactōis et hūatiōis.

LApidē aūt diſſolutū. Accipe totū. Et impone ſup calorē humidū tēpatū ut pu
trefiat et diuidat meli' p menſeʒ phoꝝ .i. p xl. dies qm̄ aduſtioni aīcabi
lis p inhūatione tollit et decoctionē. Decoquaſ igit complete ut ebuliāt
oīā ſimul leui igne et in ſuā pmā māʒ redeant et uere ſic am̄ m. hoc aūt ita
hito ſoluit auctoritaſ Ariſtotelliſ. Sciant artifices alchimie et c. Qd qdē ue
rum ē niſi pus ut in ſuā pmā māʒ reducant. Tūc aūt i aliā formā q̄ pus erāt
bn̄ pmutātur. Qm̄ ipā ſt corruptibilia et actionib' ſenſibilib' ſubiecta. Mā nāq̄
nullo mō pōt ita deſtrui qn̄ ſemp ſub aliqua maneat forma. Vn̄ ſoluta ppā cor
poruʒ forma immediate alia noua forma corrupta ipōruʒ forma. Que qdē
forma ē in colore nigra. In odore fetida: et in tactu ſubtilis et diſcontinuata.
Et hec ſt ſigna pfectioniſ diſſolutioniſ corporū qa calor agenſ in hūido pmo gn̄at
nigredinē. Que qdē nigredo ē caput corui. hoc eſt pncipiū opiſ nr̄i qd ē diſſol
uere lapidē nr̄m in mercuriū ul' in aquā mercurialeʒ.

Capitulū xiiij. de recapitulatione pmi regiminis.

SVblima igit pmo mercuriū: Deinde diſſoluaſ ipm̄: Deinde i corpa .ſ. ipʒ cū
terra tota et igne et parit decoq̄ quouſq̄ redeat ad ſuā pmaʒ māʒ. Et hoc
iō fiet ut ſulfur et mercuriū hēam' de illa mā de qua auruʒ et argētuʒ ef
ficiebat ſubt' terraʒ. Quia ſi fuerit uere ſulfur et argentuʒ uiuū bn̄ poſſum' exeiſ
aurū et argentū facē. Hoc aūt magiſteriū nō ē niſi diuitib' et pro mōdi altioib'
qr q hn̄t ipm̄ ſempiternū hn̄t theſaurū. In ipo igit tria ſt iqrenda. puta ſub
tile ingeniuʒ artificiſ opa manuū et arbitriuʒ. Qd' qdē reqrīs diuitiaſ ſapiaʒ
et libros. Capitulū xv. de ſcō regimine q̄ ē abluere.

SEcundū aūt regimē lapidiſ ē abluē nigrū corruptū et fetidū ut ſit nimiſ
lucidū et clarū et a ſordibuſ uacuū. Qd' qdē nullatenus fieri conuenit ſiē
elemtorū diuiſione et aquarū diſtillatione: et lapidiſ calcinatiōe. Q'a eltoꝝ
duo ſt lapideſ et duo aq̄tica. lapidea aūt ſt igs et terra. Q'a ſt ſicca. Aq̄tica uō
ſt aer et aq̄ qr ſt hūida. Igs ig̃ comedit qd' i interiorib' rei exiſtit. Qm̄ comedit
et deuaſtat ſordes aq̄ꝝ p diſtillatōneʒ et ſbtiliat eas p aeriſ leuigatiōeʒ. Cōminuit

et groſſicie lapidis p calcinacione et deuorat eorū ſulfureitates ſalſedine. Et iō lapis nr̄ in quatuor elta diuidit ut magis ſubtiliet: et ut magis a ſordib⁹ depuret et ut poſtea firmius coniungat. Sz nūqͣ̄ fuit aliqd natū nec creſcens nec aīatū niſi poſt putredinē. Ideo putrefiūt et magis digeriūt: qr magis digeſta meli⁹ ſepāt. Quippe qr ſi putrefactū nō fuit fundi nō poterit nec ſolui. Et ſi ſolutum nō fuit in nichilū redigat. Capitulū xvi. de diuiſione lapidis p iiij^{or} elta

Accipe igit lapidē puſ corruptū et diuide ipm i quatuor elta p diſtillacōnez ꝑmo p leuē ignē equalit continuatū et recipe ſuā aquā: Deinde paulatī augeatr ignē / donec totū receperis aerē igne mixtū. Qd' uō remanet in fondo cōbuſtū eſt terra nigra et ſicca. Et ſcito q diſtillatio aq̄ hʒ fieri in balneo marie eo q ſubtiliores lapidis ptes ſine colore ad nīam ſimplicis aq̄itatis apropinquātes p eaz diſtillentur. Aer uō et ignis p cinēs eo q p ipas cū ignicione ſuſtineant. Contingit calores et groſſiores terre ptes ſurſū eleuatē. Subtilior igit / ſeparatio fit p aquā cū non ſuſtineant ignitionē q̄ p cinēs ei⁹ qd elicit. Iſto mō diuidas quatuor elta eo q opor tet extrahi aquā a ſua ſub̄a hūida et nō ex alia. Aerē aūt et ignē oportet extrahi ex ſb̄a ſicca eo q in eis maior eſt calor et tinctā. De terra uō nō cures cui⁹ uis ſit ſb̄a dū mō fuit alba et fixa ſb̄a. Terra deſiccat et figit. Aqua uō mūdificat et abluit. Aer uō et ignis tingunt et fluē faciūt. Ideoqꝫ oportet q ſit aqua multa et aer multus qm multitudo tincture erit tanto q̄nto multitudo aeris. Studeas igit in oīb⁹ opib⁹ tuis mercurii ſupare nō cōmixtione ut ſcias q̄ntū h̄eas de aere. Et ſi p ipz ſoluz pficē poteris p̄cioſiſſime pfectionis nē uincentis indubitāter eris. Verū tn̄ firmiter teneas q oīū phorz hui⁹ p̄cioſſiſſime artis nō excedit p̄ciū ipaz medecinarū expenſe. L. argenteos ex p̄ma emptione ul' cōpoſitione cōputando. Cū ipam medicinā diutius aſſueſcim⁹ ſup ignē: et nutrīri ſic nutrit puer ī uberibus.

Capitulūz xvij. de ablutione aque.

CVm habueris aūt iiij^{or} elta ut diximus diuiſa ablue ea aquā et aerē ſepties diſtillando. Ignē uō et terrā fortit calcinando. Aquā uō et aerē ſepati diſtilles qm aer ē melior q̄ aqua licet ipā abluat et dealbat terrā. Faciatqꝫ matrimonium tincturarū. Sed aer tingit terrā et infondit aīaz et facit eā fuſibilē. Vnde oportet q aer ſit a ſordibus mūdat⁹ et ab aduſtione tutus donec eorū ſumat tinctura. Qm̄ ſi comburant effectu ꝑuant niſi poſtea in fine pfecte coquāt. Id circho in humacio ē in fine interpoīta inter diſtillaciones et multū iuuāt ac ad pfectionē ablucionis. Signū ē ſplendor et criſtallina ſerenitas abſqꝫ fecibus niſi forte albis. Feces uō aq̄ quas faciat in oī ablutioē uice poſt uicē ad ptē ſepa / et repone cū terra nigra ſupi⁹ collecta. Aquā uō ſepties deſtillatā ꝑua ad ptē / qm in ipā ē mercurius ſaluatiuus faciens medicinā et aqua uite abluens latonē. Et ſic fecisti de aqua alba ita facias de aqua rubea. Qm̄ unū et eundē modū hn̄t ablutionis et cū ſimilē effectuz niſi q aqua alba ad dealbandū et rubea ad rubificandū. Nō ig̃ miſceas aquā uni⁹ lapidis cum alio lapide qm uehemt̄ errares ſi feceris ſeceris. Capitulū xviij de ablutōne aeris.

HEc hinc aūt diuide aerē ab igne p diſtillacōnez. Qm qd diſtillat eſt aer purus. Qd' uero remanet in fondo ē ignis ſiccus. Conſidera igit q̄ dixi ut operis lapidē hūiduz ad terrā et aquā ſolū. Et cū inceraris lapidē ſiccuz ad ignē et ad

aerē tm̄. Aer sane ē oleū tincturarū ut aurū ē aīā phorū. Et unguentū q̄ totū pficiat
magisterium. Intelligite igit̃ q̄ ignis cū aere distillat̃ q̄r conuenit in caliditate et nō cū
aqua / eo q̄ aqua effugit ignē q̄r contrariant̃ adinuicem. Aer igit̃ distillat̃ cū igne q̄r
ipse ē aqua tincta / et ei⁹ tinctura ē ignis. Q̄m ipse ē corpus et aer ē spūs ignē deferēs
Si igit̃ miscueris eū cū igne lapidē statim erit rubeus et semp̄ diliget se. Quotiens
cumq̄ ig̃ uolueris rubificare lapidē cū igne lapidis rubifica et erit rubeus semp̄.

Capitulū .xviiij. quō ab omī re extrās oleū.

Pone igit̃ sup̄ sb̄az corporis. Cui⁹ oleū extrahē uolueris purissimū mercuriū tñq̄
supereminiat quatuor digitis ul' plus q̄ melius. Deinde accēde sup̄ eū ignē lē
tum donec uideris ei⁹ oleū .i. aerē paulatī eleuari sup̄ mercuriū. Collige eū
caute et refua sursū. Si igit̃ minuet̃ mercuri⁹ adde aliū nouū mercuriū mūdū
et calidū et repone ad decoquendū. Hoc continue facias donec sumas ei⁹ oleū et nichil
remaneat insolutū. distilla igit̃ totū p̄ allēbicū septies / q̄a ablutio ipius ē eadē
sic ablutio aque. Q̄d' q̄dē in humando et distillando h̄ebis. Et hoc d̄z fieri q̄usq̄
q̄ ueneit ad cristallinā serenitatē absq̄ fecibus nisi forte albis. Cui⁹ signa s̄t gut
ta spissior aq̄ calor intensior et leuitas aeris. Et q̄ si ipm̄ p̄dicte aque miscueris natabit
sup̄i⁹. Aerem uō sic ablutū refua seorsū q̄m ē oleū et tinctura et aurū et aīā et un
guentū phor̄ q̄ colorat et tingit et figit et soluē facit. Tingit eī laminā in eo ex
tinctā ter in aurū ul' argentū s̄m q̄ ipm̄ albū ul' rubeū fuerit. Nō igit̃ nosceas ole
um auri cū oleo argēti nec ecōuso. Q̄m oleū albū ad dealbandū et rubeū ad ru
bificandū ē. Ideirco si illorū corporū oleū multū fuerit multa erit tinctura .i.
Q̄m multitudo tincture tāta erit q̄nta fuit olei multitudo.

Capitulū .xx. que differentia ē inter aquā et oleū.

Differentia ē inter tincturā aq̄ et ticturā olī. Quia aqua abluit tm̄ et mūdat. Oleū
uō tingit et colorat. Exemplū aūt hui⁹ ē. Quia si pānus intingat̃ mūdat̃ ab ea. Et
q̄a desiccat̃ recedit aqua et p̄manet in statu suo in quo erat nisi q̄a ē magis mū
dus. Et contra ē in oleo / q̄a si intingat̃ pānus in eo nō sepat̃ ab eo p̄ calorē igneū
ul' aereū. nisi ex toto destruat̃ pānus nec potit oleū separi ab ipō pāno / nisi ablutiōe
aque et ignis sicci^te. Ideirco oleū est similitudo aīe existentis in corpore q̄ extrahi
non pōt nisi p̄ aque ablutionē. Et p̄ ignis desiccationē. Aqua aūt ē spūs extrahēs
hāc aīāz a corporib⁹ suis. Que uō aīā extrahit̃ ab ipis corporibus remanet in ipō spū. Q̄m
spūs ē locus ei⁹. Aīā igit̃ est tinctura soluta in ipō spū depurata sic depurat̃ tictā
tinctorū p̄ aquā sup̄ pānū. Deinde recedit aqua p̄ desiccatiōē et remanet tinctura ī pāno
fixa p̄ oleiginitatē. Sic igit̃ ē de aqua. Spūs ē in quo portat̃ tinctura aeris. Que cū
reducat̃ sup̄ terrā albam foliatā statī siccat̃ aqua spūalis et remanet ī corpore aīā
q̄ ē tinctura aeris. Spūs igit̃ retinet aīāz. Sic et aīā retinet corpus. Vnde p̄cepit hermes
aīās uenerari in lapidib⁹. Est eī mansio earū in ipis. et ideo nō sis uenerandus nisi lētus
p̄cauens ne fugiant a te. Si aūt fugiant nō eos capias cū falcone. Sūt eī retētiue
fugitiuorū cum eis. Est eī coagulatio nr̄a q̄m retinet fugitiuū. Seminate igit̃ aīāz in
terram albā foliatā q̄m ipā retinebit eā. Q̄m cū ascēderit a terra in celū. Iterūq̄ descē
dit in terrā et recipiat uim sup̄iorū et inferiorū. Nō tū misceas oleū auri cū oleo ar
genti

Capitulū .xxi. de ablutione ignis et terre

H Eces uõ olei quas faciet in pͥma ablutione. Collige eis uice post uicẽ et repo
ne cũ igne. qm̃ ignes ſunt a nigredine tendẽtes ad rubedinẽ quã oportet cũ aqͣ
pͥma terrẽ et ſuauit̃ comburẽ donec fiat puluiſ omĩo p̃uatus ab aereſ hũiditate
Sic etiã feces oportet aq̃ cũ terra coniũgere igne acceſo q̃r fortiter calcinare q̃uſq;
fit ſb̃a alba. hũiditate euiſ uacua. Calcina igit̃ ignẽ cũ ignẽ et terrã cũ terra quouſq;
ſint mũda et nigredine p̃uata. Qd̾ aũt aſcẽderit ab igne illud ẽ oleũ p̃ciosũ rubeũ. Q
uõ a terra eſt oleũ albũ clarũ. Quippe q̃r oleũ q̄ tardius a corporib᷒ ſepat̃ p̃ciosius ẽ
et h̃etur. Conſequẽ igit̃ omĩa tp̃re ſuo ptẽ a parte et ſua uniũqdq;.

Capitulũ xxij. de recapitulacione p̃i regiminis.

O Portet igit̃ te ſ̃m platonẽ pro poſſe tuo ſepatione ẽltoꝝ exercẽ. Aq̃ et aẽꝫ
abluere p̃ diſtillacionẽ et tincturaꝫ continere p̃ calcinacionẽ quouſq; nõ remane
at aliqd̾ corruptibile de aĩa niſi q̄ mõ ſentiat̃ in op̃one. Cui᷒ ſignũ erit q̄ michil a
corpore euaporabit. Si de eo parũ ſup laminã ignitã fuerit appoſitũ. Tunc ſane erit
approbatũ noĩe ſp̃us cũ ſubtile et purũ. Et approbatũ noĩe aiẽ cũ generiſ lucidũ
et approbatũ noĩe corporis cũ ſub albũ et ſic fecerit. Quippe q̃a in nulla op̃one n̄ra
nobis eſt neccĩa aqua niſi candida nec oleũ niſi albũ ul̾ ſubcitrinũ: nec igniſ niſi ru
beuſ. nec terra niſi pallida .i. ſubalba. Si aũt ita p̃paraueris ẽlta erit terra habi
lis ad figenduꝫ. Aqua efficax ad ſoluendũ: et oleũ .i. aer ad ingrediendũ. Ignis ſup
habondanſ ad tingendũ. Si uõ ẽlta talia nõ habueriſ ẽ ſignũ erroris. Corrige ig̃ errorẽ
tuuꝫ qm̃ propinqor ẽ p̃paratio in eo q̄ in nouo op̃e incip̃e. Ẽlta ig̃ abluta in uaſe ſi
gillato reſua ſingli᷒ et maxĩe oleũ qm̃ cõſumit ipm̃ aer pp̃ ſue n̄e uicinitatẽ et
ſcribe ſup totuꝫ ſic q̄ recordeeris uirtutes et noĩa coloꝝ: ne unũ pro alio accepis
Cum op̃at᷒ fũis et cõnipat̃ opuſ. Et hoc qdẽꝫ ad complemtuꝫ ẽltoꝝ ablutionem.

Capitulũ xxiij. de tercio regimine qd̾ ẽ reducẽ.

T Ertiuꝫ regimen lapidis ẽ reducẽ aquã hũidaꝫ ſup terrã ſiccã ut recupet p̃ditã
hũiditateꝫ quã amiſerat in calcinacione. Sed cũ terra fit ex reb᷒ corporib᷒ et ẽ ſicca.
ut duo ẽlta ſicca et lapidea igniſ ſcꝫ et terra in ſiccitate concordãtia ĩ ſimĩl ẽ
p̃paranda: qm̃ unã hñt proportioneꝫ. Coniũge groſiciẽ ignis cũ terra poſt aeris extrac
tionem et p̃para inſimĩl pp̃ ipiuſ abreuiacionẽ. Et etiã bñ fiat coꝝ cõmixtio ne cõfun
dant̃ p̃paratio. Et uniuſ aliũ bñ tingat: et ne adurant̃ ſup igniſ pugnã. Vnde p̃pa
rare eos inſimul eſt magis ſaluatiũ et magis propinquũ. Eoꝝ aũt p̃paratio eſt
ut maioreꝫ recupet hũiditateꝫ q̄s perderant. Corpuſ naq; calcinatũ ẽ diſcontinuatũ
eo q̄ ab aqueo eſt p̃uatũ. Vnde cũ mũdatũ ſit et uacuũ tũc m̃ltũ ebibit ſuũ aquꝫ.

Capitulũ xxiiij. de mõ reducendi aquã ſup̃ terram.

I N fonde ig̃ pͥmã aquã p̃ uices contrerendo. Et poſt leuiter calcinaẽ q̃uſq; tra
bibit de ſua aqua .Lͣᵃ. ptẽ ſui. Sciens q̄ oportet terrã nutriri pͥmo cũ mo
dica aqua et poſtea maiori ſicẽ ẽ uidendũ ĩ infirmitatis eductione. Id circo m̃ltũ
contẽ terraꝫ et paulatim inbibe cum aqua. De octo in octo dieb᷒ decoq; et poſtea me
diocriter calcina igne. Et nõ tedeat te multociẽs iterare. Ipm̃ eiꝫ fructũ nõ gerit
abſq; freq̄nti irrigacione. Et ſi iteracio nõ fuiẽt bona donec aqua fiat unũ corpus
cum terra nil proficiet. Nõ ig̃ ſuſpendas a tritura noue et aſſacione donec aqua fit
ſicca. Et deſiccata erit terra alba. Qm̃ exiccatio cũ forti trituratõne et aſſacione r

terrā facit albā. Caueas aūt ne imbibas terrā nisi paulatī cū lōga tirturatione /
supple / post exiccationez terre. Deinde in hoc ē pondus ubiqꝫ notādū ne nimia sic
citas aut sup̄fluus humor administrando corrūpat opus. Vt uidelꝫ tm̄ assando
decoquendo quātū assendo deficit. Ideo omī uice post calcinationē terre et sup̄fō
de aquā tēp̄ate: neqꝫ multū ualde neqꝫ parū. Si multū fuīt fiet pellagus cōtur
bationis. Si uō parū / combureret̄ in fauillaz. Quare suauit̄ et nō festināter de octo
in octo diebus / terrā irrigabis. decoqs fimo calcinabis. Donec ebibent de aq̄
l'az. sui p̄tē. Nota q̄ post imbibitionez / debꝫ in hūari p. vij. dies. Itera igͦ opus mul
tis uicibus q̄ q̄ sit longū. Qm̄ nō uidebis tincturā neqꝫ proficuū p̄fectū donec
sit completū. Studeas igit̄ cū ope fuīs / oīa q̄ tibi in qualib; decoctione apparent
in mente tua recōde et eorū cās inuestiga. Tres qppe sūt colores. p̄mus ē cū terra
egredit̄ nigra inp̄fecta ē et nō cōpleta. Qua igͦ uice paulatī et paulatī uigo
ra ignez in calcinatione quousqꝫ terra egrediatur alba / et ignis fortitudine. Nā
sic calor agit in hūidū nigredinē p̄stat. Ita agēs in siccū gn̄at albedinē. Id circo
si terra nō fuīt alba tere eā cū aqua et iterato calcina. Qm̄ açoch et ignis lato
nē abluūt et obscuritatē ab eo auferūt. Nā sua p̄paratio sēp fit cū aqua. Jō
qualis limpitudo aque: talis limpitudo terre. Et qn̄to magis fuīt abluta terra tā
to magis erit alba. Capitulū xxv.

Cum multiplici igͦ reiteratione ībibitionis cū forti cōtritione et freqn̄ti assatio
ne aqūtatis mercurij maior delet̄ pars eius aqūtatis s aqūtatis residuū p sublima
tionis reiterationēz similr̄ remouet̄. Cū igit̄ exauserit l'az sui p̄tez statō illā
elleuari a fortiori igne quo poteris donec seorsū ascēdat ad modū subtilissimi pul
ueris. Cum aūt uideris terraz ut nix albissimā et qⁱ puluēz mortuuz spōdilib⁹
aludel adhere. Tūc sup eā reitera sublimationez sine fecib⁹ inferi⁹ remanētib⁹
qm̄ adheret p̄s illi⁹ fixa et fixaret̄ cū fecib⁹ — continuatio
Et nūqꝫ p aliq⁹ ingeniorū genus possit separi ab eis. Puluis aūt ascendens
a fecibus superius est cinis acinē i. a terra extractus: honorat⁹ sublima
tus. Q̄ uō remanet inferi⁹ ex eo adherens ē fex scoria. Fac igit̄ agnitionē iter
cū clarū et limpidū ei⁹. Qm̄ albissimū ut nix ascenderit completū erit. Collige
caute ne euolet infimū qa ip̄m ē q̄situz bonū s terra alba foliata et cōgelās
congelatū mūdificans et arsenicū et sulfur albū / qd̄ d̄ Aristotilē. Est res optīa
q̄ recipē possint alkimiste ut de ea faciāt argentuz. Op̄are igit̄ cū eo ad lunaz
Qm̄ ē completū. hoc qdē mō p̄ficit̄ sulfur albū nō urens. Capitulū xxvi.

Igitur si ad aurū uoluīs sulfur rubeū facē. Dissolue sulfur albū sup̄i⁹ collec
tū in aquā rubeā p contritionē et imbibitionē et bonā decoctionē dissolutū
cōgella in lapidē coagulatū. Solue iterū ī aquā rubeā et iterū cōgella ter uō
ī eadez aqua rubea dissolue et congella. Et sublima totū p ignē fortissimū. Mo
dus nāqꝫ artificis opus deaureat dirigit et coaptat. Quia qd' ī silitudiēz puluīs
ascendit sursū ē sulfur albissimū. Q̄ uō remanet in fondo deorsū ē sulfur
rubeuz tinctū ut scarlatū et illud ē sulfur / argētū ui. cōuertēs ī uissimū aurū
p artificiū. Ex his igͦ māifeste relucet ph̄os uerū dixisse q̄ stultis uideat̄ impos
sibile q̄ unus ē lapis medicina una. mā una. Dispōitio una: op⁹ unū atqꝫ uas

unū ad ſulfur albū et rubeū ſimł et ſemel faciendū. Videntes igit̃ oīſ hui⁹ artis i
ueſtigatores dictā albedinē in uaſe appentez. Scitote dictū ruborez ī illa albedine
occultatū eē. Tūc nō oportet illā albedinez extrahē̃ verū etiā coquere quouſq₃ totuz
fiat rubeū. Et hoc fit ꝑ maiorē digeſtionīſ decoctionē. Sīc etiā ego de mane qn̄ ui
deo q̄ urina mea ē alba et indigeſta ſtatīz cognoſco q̄ parū dormiui et repono me
me in lecto. Somno uō̃ recepto urina citrinatur qa citrinacio nō ē niſi completa di
geſtio. Hec uō̃ ē ueriſſima compoſitio albi et rubei ſulfuris nō urentis q̄ ꝑ regi̇ⁿ
quartū completur elixir pfectū ad omē diminutū pficiēdū in ſolificiū et lunificiū uerū.

Capitullum .xxvij.

NVllus deb₃ ſublimare terrā ad opa ſophy̆orū. Sed deb₃ ſublimare ad elixir pfec
tū nr̃m. Et illa q̄ ſublimāt̃ duobus mōis ſublimāt̃ aut ꝑ ſe q̄ ſt̄ ſpūs. aut
cū aliys q̄ ſe incorporant cū ſpiritib⁹. Mercuri⁹ aūt cū ſit ſpūs ſublimāt̃ ꝑ ſe.
Terra uō̃ nr̃a cum ſit calx nō ſublimat̃ niſi qr̄ ſe incorporat cū mercurio unde cōte̅
igit̃ calcem et imbibe mercuriuz et decoq₃ donec fiat̃ corpuſ unū. Et nō tedeat te l̇ꝫ
ip̄m multociens reiterare. Q̄a corpuſ niſi cū mercurio ſit incorporatū nō aſcēdit ſur
ſum. Ideo neccē ē ut inquantū poteris nāz ſuā ſubtiliaſ. Et cū mercurio piſtes quo̊uſq₃
fiant unū. Q̄a ſublimacionē nō facias niſi ut reducāt̃ corpa ad ſb̄tilē nāz .ſ. ut ſit
ſic ſpūſ. et corpuſ fit leue ad ingrediendū omēſ res ſiue ſolē ſiue lunā. Et hāc ſub
limacionē facimuſ ut corpora redigamus ad ſuā p̄mā māz .ſ. in mercuriū et ſulfur.
Facim⁹ igit̃ hāc ſublimacionē tribuſ de cauſiſ. Vna ē q̄ corpus fit ſpūs .i. de ſubtili nā
S̄a ē q̄ mercuri⁹ ſe bn̄ incorporet cū calce. Terna ē q̄ totū aſſumat colorē albū uł
rubeū. Id circo qn̄ calx ſublimat̃ ad lunā deb₃ eē alba et ſiliter mercuri⁹ albus. Et
calx qn̄ ſublimat̃ ad ſolez d₃ eē ſimilit̃ rubea et mercuri⁹ rubeuſ igne calefactus. Et d₃
eē puluīzatuſ qr̄ nō bn̄ opat̃ aliqd nec ad ſolez nec ad lunā niſi tali mō. Et cū mercuriū
ſublimas ad lunā nō miſceas ullā rez cum eo qa color ſolis nō intrat ad lunā nec
de luna ad ſolem. Sed ponas unāquāq₃ ſepez cū ſua ſpē. Et pone ad ignē accēſuz
Et ſublima totū. Et nō miſceas illud q̄ remanet deorſuz cuz illo q̄ aſcēdit ſur
ſum. Sed pone unā quāq₃ ꝑtez. Illud uō̃ q̄ in profondo remanet reiterabis cū mer
curio rubeo ad ſublimanduz ꝑ mercuriū incorporāntuz donec aſcenderit totū. Alio
qn̄ nō ponas ip̄m in magiſteriuz alembic in quo ſublimaſ ſit in terra et cucurbita ſ̄ira
in uitrita. Cui⁹ os profondo ſit ampli⁹ q̄ poſſit mercuri⁹ aſcendē̃ liberi⁹. Alembich cū
cucurbita debet coniungi q̄ mercuri⁹ nō poſſit exire qr̄ nō ſublimat̃ niſi ꝑ fumoſitatem
aeriſ. Ideo ſi locū inuenit aptū euolat in fumū et perit magiſteriuz. Vide igit̃ q̄ dixi
muſ qm̄ oīā ūba ſt̄ neccīā et laude digna. Et hec qdē ſufficiant ad cōponendū ſulfur
albuz et rubeum.

Capituluz xxviij.

QVartū uō̃ Regimen lapidiſ ē figē̃ lapidiſ albū ſulfur et rubeū ſup̄ cōp⁹ ſuuz
fixū .ſ. ut ſulfur album figatur ſup̄ argētuz. Sulfur uō̃ rubeū figat̃ ſup̄ aurū
ſc̄m pitagorā. Q̄a argētuz ui .a. corpoīb⁹ extractū nō coagulat ī ſulfur albuz
paciēs ignē nullā māz exigit ad rubedinez. Nō igͣ fatiges corp⁹ tuū ī his reb⁹ aliys
atq₃ puenire nō poteſ. Et ſi iſta facē̃ ignoras. Qm̄ in deuio erraſ. Prudēt̃ igit̃ et
nō cāliť opare. Qm̄ ſine fumito nō exibit. Sol neq₃ luna. Sed aliud q̄₃ Sol et luna ı
qd̄ nō ualet / et q̄ nō pmanet cū aliena nā ñ occupauiſ ip̄m cum corpore de q̊ ꝑpetraſti

ab initio .ſ. ſole et luna Coniuge igit̃ cũ eo ipm ut generet ſibi ſimile ut fiat elix
.i. id qđ componis. Cũ aũt coniuctũ fuerit cũ ſuo corpe nõ deſinet illud agẽ quouſq;
totũ conũtat̃. Id circho qñ uiſ fermẽtare miſce ſulfur cũ corpe ut totũ ſit fermẽtũ
qñ fermẽtũ; rediget ſulfur nr̃m ad ſuã nãz .i. in colorez et ſaporẽ p omĩa mãtu.
Quare fermẽtũ; ad albuz erit albũ et ad rubeũ erit rubeũ. Qđ patet. Q'a ſi poſueris
fermentũ argenti cũ ſulfure auri rediget ad ſuã nãz et tñ non ad ſuũ colorem
Et ſaporem / non e conũſo. Nõ igr̃ miſceas fermẽtũ uni⁹ ſulfuris cũ ſulfure alteri⁹. Qm̃ fer
mẽtũ; auri auri ẽ: et fermẽtũ; argẽti argentũ; ẽ. Et nõ ſt̃ alia fermẽta ſup terraz qa
nũqȝ figit q̃ nũqȝ fixũ eſt nec fuit. Capitulũ xxviiij.

ID circo dꝫ notari põduſ utriuſq; ut fũma uolatiliſ ſulfuris nõ ſupet fũmaz ſui cõ
poris. alioqn ligamẽtũ ſponſalitij uerteret̃ ſpũs in fugam nõ fixi. Vñ dic phuſ
Si parũ ſulfuris proiciat̃ ſup multũ corporis: ita ut ſup ipm hẽat poteſtatẽ, cito
ipm in puluerẽ uertit̃. Cui⁹ color erit ſicͭ corporis ſup q̃ proiciat̃ ſpũs .ſ. auri ul' argẽti.
Dicam ergo inferi⁹ pondera oĩũ. Sed qa ſulfur nõ põt ingredi corpora niſi mediãte aqua. In
diſpo ſitione, p̃mo pones ut dic̃ Auicena terrã qm̃ ipã eſt iuxta fermẽtũ. Sc̃o pone
aquã qm̃ ipã eſt iuxta terrã. Tertio pone aerez q̃ ẽ iuxta aquã. Quarto pone ignẽ
qa ẽ iuxta aerem. Verum tñ nõ pones ignẽ in elixir ad albũ. Qm̃ elixir ad albũ t'b⁹
complectitur elemẽtiſ. In qb⁹ nõ eſt ignis. Rubeũ uõ oĩbus iiij^{or} indiget totis. Aperi ergo et
claude. Solue et monda ablue et deſicca. Qm̃ aqua ẽ mediũ coniugẽn tincturas illor
.ſ. olei aeris et ignis. Et dicã e go modo ũbũ prepoſitũ; phorũ. Si p̃us miteres oleũ
poſtea terrã eſſet oleũ mortificatũ in terra qm̃ aqua intraret. Si aũt poſueris aquã
et poſt oleũ ſtabit oleũ ſup aquã. Si uõ poſueris aquã et poſtea terrã erit aqua põ
derosior qȝ terra. Fige ergo aquaz cũ terra ut ei adhereat Si unũ de iiij^{or} occidiſti oẽs
ſt̃ mortui. Si unũ hẽat pluſ de aĩa qȝ aliđ nichil ualet. Appropa ergo fermẽtũ; qđ
ẽ aĩa añ fermentacõnez ut ſit puluis calcinat⁹ ſolutus et induratus. Q'a ſi bñ nõ p̃paras
fermentũ nõ ualet magiſterium. / Capitulum .xxx.

SI uõ nõ diuidiſ lapidẽ p iiij^{or} elta nõ põt bñ cõiungi cũ corpore. Et ſi nõ miſceas
de ipo corpore ſup q̃ uis facẽ proiectionez in elixir nõ diligit corpus ſpũz. Et ſi nõ
miſceas fermentũ; elixir nõ colorat̃ corpus ſup q̃ deb; proici ſicͭ decet. Et ſi nõ ſb
limas totum hoc q̃ imittis in elixir erit auruz et argentũ ut corpus. Et ſi nõ p̃paras
corpus nõ ſubſtinebit ignez. Et ſi nõ caueas tibi indurando et mollificando nõ erit
habille auruz et argentũ ad opandũ. Id circo calx q̃ mittit̃ i elixir ẽ ſblimãda ut ſit
omĩo ſimplex et uiua. Cũ aũt uis facẽ proiectionẽ de elixir facies calcẽ de illa me
dicina cui⁹ fuit corpus ſup q̃ proicẽ uolueris et mittẽ fermẽtũ; ſicͭ ſup̃ dixi. Si ẽ auruũ
de auro. Si argentũ; de argento. Qm̃ ſponſaliciũ nõ eſt aliud niſi q̃ cõiungas fermẽ
tũ cũ corpe. Qđ ego dico .ſ. q̃ uis p̃iocẽ elixir. Et nota q̃ elixir ſunt ſulfures ſimpli
ces qui debent fieri de lapide. Et corpus et fermẽtũ; q̃ imiſces in elixir dꝫ ẽẽ puluis
biſ ul' ter ſublimatus. Nã quotiens ſublimabis aliq̃ corpus cũ cõmixtione ſblĩa
ti ſpũs totiens ſublimabis in proiectione mercurij partes. Inquãtũ; ergo alleuias
corpus tuũ In tantũ hẽbis meli⁹ ut poſſis proicere unũ pondus ſupra cẽtũ;
et Centũ ſupra mille: et x millia ſup̃ Centũ millia: et centũ mille millia
ſup infinita et c̃. Capitulum .xxxi.

CVm uoluiſ lapidem nr̃m pparare · Sciaſ quãtuz ẽ mixto de aqua et de aere et de aqua et de terra cum fuit̃ calcinatuſ erit in eo ſiccitaſ maior / calor maior frigiditaſ minor · maior ſiccitas minor hũiditaſ minor frigiditas · Cũ uoluẽs ipm̃ cõuertere / ſciaſ q̃nti amiſit de ſua pura m̃ã · In oĩ regimine · qm̃ ſi neſcіueriſ nichil ualet opuſ · Id circo qñ reſoluit̃ redigit̃ in frigiditate maiori hũiditate miori calore maiori · Cũ uõ abluit̃ redigit̃ in hũiditate maiori frigiditate mĩori / calore maiori · Cum uõ reduat̃ redigit̃ in ſiccitate maiori calore maiori frigiditate mĩori hũiditate minori · Qñ figit̃ redigit̃ in calore maiori hũiditate mĩori frigiditate minori / ſiccitate maiori ·= Quippe q̃a in fixione lapidiſ apponim̃ᵘ ſibi mercuriũ calidũ et hũidũ p̃paratũ ultra illũ quẽ habuit ñalĩter añ ſuã ſolutionẽ · Intellige ergo hãc reuſiõẽ ſolutionẽ ul' differencıã lapidis de drã in differenciã et cur cũ hoc ſit et quomõ omẽ ·= Omẽ aũt q̃ mutat̃ · Aut mutat̃ in melius / aut in peius aut ĩ ſimile ſibi · Si mutat̃ in ſimile ſibi nullũ ẽ lucrũ · Si mutat̃ in peiᵘ tũc ẽ dampnũ · Si in meliᵘ tũc ẽ comodũ ·= Conuerte ergo lapidẽ de bono in meliᵘ et erit elixir cõpletuz ·

Capitulũ xxxij ·

IN mutacione lapidis treſ attẽdaſ colores p̃ncipalles · p̃mo nigrũ poſtea albũ · Deinde rubeũ · Obſua igit̃ diligent̃ ne opuſ tuũ rubeſcat añ nigredinẽ · Corrige errorez · Decoquaſ omĩa ſimiliter in aqua alba donec conũſa fuit̃ in nigredinez · Sic etiam facias ſi rubuerit añ albedinẽ · Nõ ergo negligas ĩ hũãtionis decoctionez : qm̃ ipã tollit combuſtionẽ et pditã reſtaurat hũiditatez · Si uõ medicina nõ cõmiſcetur corrige p diſſolutionẽ eiᵘ q̃ ingredit̃ et p mixtionẽ ambarũ ſolutionũ fiat ingreſſuz in omẽ q̃ illi p mĩã coniungit̃ · hoc aũt p ſolutionẽ fuſio facilis ĩ rebus non fuſibilibuſ ut aptiuſ ingrediat̃ et alteret̃ cũ complemẽto · Vnde medicinã calcinamuſ ut citiuſ ſoluamuſ et ũt meliᵘ mundet̃ figat̃ et fundat̃ ut ab ea ſuſcipiãt corpa meliorem impr̃ſſionez aut ingreſſuz et facilẽ fuſſionez dant medicine cũ multiplici ſolutioniſ reiteracione ſpũuz nõ infallibiliũ ſup illa vz aeriſ et aque mercurij nõ fixorũ aut multiplici ſolucione medicine nõ fundentis · Eſt tñ bona cautella ad fuſionẽ p̃ſtande medicine nõ fundentis ut ſoluat̃ corpuſ fermẽti albi ſupp̃ ul' rubei de cuiᵘ intencione ſit p eam ĩmitari et alterari et ſoluat̃ medicina · ſimili alba ſuple ul' rubea · De cuiᵘ intentione ſit ingredi cuz alteracione : nõ fiet tñ oĩuz ptiũ iſtarum ſolutio · ſed quarũdaz · Q̃a ſolutio caꝛ nõ ẽ aliud niſi q̃ in hũidiz reũtat̃ et ſulfuriſ ſalſedineſ auferãtur · De hĩc idem corpuſ et nõ aliud corpus ĩmbibet̃ uice poſt uicem donec fondat̃ citiſſime ſup laminã ignitã qm̃ ex hys artificijs necc̃ẽ medicinã qualꝫ et fundi et ingredi cũ pfecto alteracionis cõplemẽto · Si aũt metallũ q̃ conũti deb' p medicinã nõ fuit̃ ſufficientis coloriſ addat̃ pluſ de ipã medicina · Si uõ colorez minuſ hũerit · vz in ſole q̃a luna nõ põt eſſe alba nimiſ ponat̃ minuſ de medicina et plus de metallo conũtendo · Si aũt medicina nõ remãſit hũ q̃ ẽ ex defectu fixioniſ · Succurre p reiteracionẽ ſolutiõis et coagulacioniſ p multiplicẽ ĩo fixe ptis ſolutionẽ ſup ptẽ fixam : donec tñ ex igniſ aſpitate q̃eſcat idest nõ fugiat ab igne aſpo · Si uõ fondit̃ g̃uiter q̃ ẽ ex defectu ceracioniſ ſuccurre ei cuz oleo et aere lapidis guttando guttã ad guttam

ſup ignem leuem donec fondat ut cera. Qm qn meeras miſces de re calida et huida
Intellige q dico qm hui opiſ pfectio e magis q de re frigida et ſicca q de re cali
da et huida Intellige q dico qm hui opiſ pfectio e uere lmitatio Capitulu xxxiij

OMnia ſub temo diffinito et diſpone certa cōſiſtūt. Id circo unicuiq i
pondus et omiſ menſure modus in omi ope opuſ eſt. Caue ig t i cōmixtioē
elixiriſ et opare ibi ſapienter ut ſciaſ qntuz ibi debes appone de aqua et
de aere de terra et de igne. Alioqn ſi ſecuſ feceriſ nō ualebit opuſ. Qa ſi ponaſ de ter
ra magiſ ul minuſ q opuſ fuit ul requit in elixir q magiſ ponet mortificaretur
anias. Qd mini eſſet face huidu et molle. Si minuſ facet ſiccu et duru de aere
ſi pluſ eſſet ul minuſ ſimile dampnu. Si pluſ eet coloraret nimiſ. Si minuſ nō heret
colorē igniſ et lapidiſ ſimilē faceret dampnu. Et ſi pluſ eſſet combureret. Si mini
et parum eſſet nō ſiccaret totā huiditatez q debet ſiccare nec calefacet. Veru
tn ad albu nō ponaſ igne. Sed loquor hic de oib elixirib. Id circo pondus ubiq
e notandu nec nimia ſiccitaſ ac ſupfluitaſ huoriſ corrupat magiſteriu. Quare
fermtuz iuxta adequationiſ terminuz e ſemp apponenduz. Na nulla erroriſ offē
ſa nocebit ſi ad aliud pondus ubiq recurras. Et qde ig in elixir e graui et bilius
pro ipi ponderoſitate ſibi nom terre uſurpat. Non mini q fermtuz et cu ſulfure cō
iungit terre nomen ſibi aſſumit. Que uō ſe leuant et euollat aque et aeriſ ſibi
nom appropant. Cuz ergo coniungūt elta figunt in terra. Si e ad albu ſep ſit
de terra plq de aliquo eltoru alioru. Alioqn terra nō figet ſpm Imo ſecuz euo
laret in fumu. Veru illud fit plus ſm rōnez iuxta aquationis mēſurā. Verbi grā
ſi de aere unu podus e et dimediu et de aqua duo pondera debent eſſe. De terra
tria pondera minus quarta et terre fermtuz ſit tibi tm qntuz e ſulfur albu. Vnu
Vt ſi unu pondus fuit de ſulfure albo tria pondera erit de fermto. Quantu ergo fu
erit aer et aqua tm dz eſſe de terra ſupple tria pondera minuſ quarta de terra. De
aqua duo pondera: de aere unu et dimidiu et erit elixir completu. Ad ſolē uō cu
ſit ipe calidior luna debent eſſe duo pondera terre tria aque et tot de aere: et unu
podus et dimidiu de igne. Na pondus ignis mediu e podus aq: nec e i hoc addictio
nec diminutio qm ſi ſit mlta aqua et puuſ ignis extinguit igniſ. Et ſilr ſi ſit i
multa terra et puuſ igniſ. Et contra tu e de aere qa aer nutrit igne ſic aqua nutit
terram. Na igniſ uiuit de aere: et aer de ſuuamento aq et aqua de iuuamto
terre. Fige ergo aqua in terra ut aer poſſit figi in aqua qm ſi aqua occidiſti oeſ
ſt mortui. Verum tn aq minime figit ſine terra qr conſurgit null unq ſine cor
ruptione fructiſ in aqua fit: du morit ſemen fructu dare fert. Qm cu terra ſit
in ſe fixa retinet ſecu et figit alia elta. Aqua uō cu ſit frigida et huida circūdat
terram et conſtringit et tenet ea: qr frigiduz et huidu ſiccitatiſ e cōſtrictiuuz.
Veru tn impſſionez cito reſpicit et cito dimittit ſiccu. Aut grauit ipreſſioēz ſuſcipit
et grauit dimittit. Ideo cu huiduz et ſiccu cōpleuerit ſe inuice, adipiſcet ſiccu
ab huido ptiu continuatōnez et facilē fuſionez. Et acqrit huiduz a ſicco ut firmi
ter teneat ipſſionē: et q omēz patiat igne. Vn phuſ huidu prohibet ſiccu a ſua ſepa
tione. Et pp hoc ſiccu prohibet huidu a ſua fluxibilitate. Aer uō circūdat aqua cla
ruficat ul rarificat terraz et tingit ipam ut apta ſit ad extenſioēz et fuſionē in

Ignis aūt totū compositū maturat subtiliat rubificat p miscet aerez et cōsolidat
ac terre et aq̄ stringit frigiditatē Vt ad incolumis cōplexionis redeāt equali
tatem. Elementa igit' grauia ut terra et aqua plus iuuant fixionē et qetez. Elta
uō leuia ut ignis et aer plus iuuāt fussionē et tincturā. Nō comedas ergo q' nō bi
bas / nec bibas anq̄z comedas. Sed comede et bibe. Vnū post aliud s̄m rōnez. Q'a calidi
tas maior facit corpus sitius q̄z oportet. Et ig̃ frigiditas maior q̄z debet facit corpus
frigidius q̄ oportet. Et hūiditas maior q̄ debet facit corpus hūiduz pl' q̄z oportet.
Non sis ergo prodigus nō auarus. s3 incerta pondera serues s̄m equalē cōplexio
nem. Intellige ergo q̄ dixi qa nichil obmisi ad illuminā̃duz q' ē uerum et cetera.

Capitulū xxxiiij.

Illumina ergo corpus anq̄z imponas aīaz qr corpus nisi sit ablutū nō retinet spi
ritum. Sit igit' tibi pot' post comestionē. Nō aūt comestio post potacionē. Alio
qn facies uentrē hūidū et nō recipiet siccitatē. Bene igit' fige bñ misce et bñ
tinge et sic hēbis totū magisteriū. Id circo cibā tres ptes purissime lune minutuz
limate cum duplo sui mercurij mūdissimi albi / trahendo totū q̄ sil' fortiter ī morta
rio porfiritico donec mercuri' cōbibat limaturā et fiat qⁱ butiruz. Ita q' nichil iueniat'
de limatura quā ablue fortiter cū aceto et sale cōi sepato donec acetū inde purū exeat
et clarū Tūc ablue salem cū aqua dulci et clara et ad ignē desicca. Ab hic uō ad
de ei de p̄dicti sulfuris sublimati et cōgelati albi ptē .i. trahen° ī siml' totū donec
redeat qⁱ corpus unūs: postea incera ipm cū una ptē aq̄ sue albe et mitte ad
sublimanduz. Vigorando subtus ignez paulatī et paulatī donec sblimet' ex eo
qcqd fuīt uolatiuū. Deinde infrigidatū extrahe et q' ad laterā uasis sup euola
tum fuīt cum alia sua pte aq̄ reduc sup feces suas trahendo .i. imbibendo et assā
do / donec fiat sic̄ pasta: et mitte ad sublimandū. Itera quottidie reitera cōtritiōnez
Imbibitionē et assatōnez et sublimacōnez Vigorando semp ignē donec figat terra
duplū sui de aqua. Et nichil penit' sublimet' ab ipā Et reducas semp q' supⁱ ascē
dit sup illud q' inferi' remanet fixū quousq3 figat' deorsuz. Nā sulfur fixuz nō
sit coagulatuz n̄alr coagulat suū mercuriū p frequētez sublimatiōis reiteratione
sup ipm. Exm aūt hui' ē terra et aq̄. Nā aqua cōmiscet' cū terra. Terra abstrahet
aquam sua siccitate et ī spissat eaz sua densitate et fac' eā sibi silez sua grossi
tie. Qm omē siccū n̄alit' bibit suū hūidū et in suis ptib' fit continuatū. Vñ oportet
expimentatores hui' sciencie ad plenū cognoscē uires nē et h eisdē firmit' adherē
qm nā sufficiens ē tibi ul' sibi. Et similit' in omi re inqua indiget ad sui pfectōnez.
Ipā si qdez cū sit sagax ē solicita inceratione sui corpis / cui' solicitudis nō est finis
Suffi cit igit' uobis carissime nāz sapientis dispone extrinsecus. Qm ipa sufficient'
intrinsecus ad sui opōnez agit. Motus si qdē ipius s̄t adherentes sibi uie uni: et or
dini uni' mō meliori et certiori quo possit excogitari Vt patet ī gnācione cui'lz gnāti
Id circo tardiūtuz et p̄paramtuz dz ēē in magistō phorū opātuz. Q'a uō motū ptire
nō poterit n̄ impedita fuīt p aliqd cōtrarium. Certū nāq3 tēp' q' ipa ē ad impgnāduz
et pariendū et nutriendūz et opandū. Vñ cū t'raz hēris ipregnataz expecta ptū. Cuz
uō pepit filiū nutrias quousq3 possit tollerare totū ignē. Et tūc poteris de ipo face pro
iectionem. Capitulum xxxv.

Igitur cum aqua fuerit cum terra fixata. Tere et ibibe eā Imbibicione 2ª
da cum una pte aeris sui et pone ad sublimandū. faciens sub ea p̄molē
tum ignē postea fortiorez quousqȝ p cōtinuā reiteracionē sublimacionis to
tū figat' deorsū. Tūc p diem et noctē facies sub eo ignē fortē. 3º die cū sua noc
te fortiorem. Tertio die cū sua nocte facias fortissimū ignē sic ē ignis ad funden
dum. Sic eīȝ aer figet' cū aqua et terra qr nā letat' nā et nā docet nāȝ āplia
re contra ignē cōsequētez. Naqȝ fugiēte obuiāte perit fuga. Qm cinis d̄pluma
ta detinet' ad Impluiata deorsū i terra. Capitulū xxxvi.

Ad huc igitur extrahe de lamina cristalina quā in fondo repies dragmaȝ
unaȝ terre et tera ceratione ultima guttando sup ipm guttā ad guttā i
tenui crucibulo sup ignē leuez de suo aere albo iā dicto donec fondatur
sic cera sine fumo. Tūc proba sup laminā ignitā si se resoluerit uelocissime sic
cera cerata est. Si uō nō reduc ipaȝ ad cerandū guttā ad guttā de oleo suo albo
donec fondat' sic cera sine fumo. Et hoc qdē ē p̄ceptū oīuȝ pliorū ut cū p sub
limacōnez fixaris mūdissimā terre ptē reiteraṙe sublimacionez residue ptis nō
fixe sup eā fixaȝ donec ipā silr̄ figat'. Hac tempa sup ignē si bonā dederit fu
sionez tūc sufficienter reiterasti sublimacionē. Si uō nō reitera sup illā uice i
post uicē nō fixe ptis p sublimacionē donec fondat' cito sic cera sine fumo. Tūc
extrahe et infrigidarī pmitte. Qm ē elixir cōpletū et imp̄ciabile p̄ciuȝ. Cōu
tens omē corpus diminutū ul' infinitū lunificuȝ uerū. Proice igr̄ unū pondus de
eo sup mille ptes mercurij cū sale et aceto abluti et fiet luna melior q̄ de miera
Sic ē si sup impfectorū corporū unū qqȝ de eo fuīt proiectū i uerissimū trāsforet'
argentuȝ. Modus itaqȝ cōpositionis hui' uīssimi elixiris tradidi uobis cōpleto s̄mo
ne ad qd' ad illos potestis puenire indubitāt'. Soliate igr̄ ad hos ingeniosos mos
regatis extincturis et corū uītatez inueies. Sed arte pficit' et opacione. Opare
igit' qcūqȝ uolueris. Q'a si ultra consiliū istud facis non posiȝ aliud.

Capitulum xxxvii.

Ode mō fit elixir rubeū ad solez. Sic albū ad lunā. pro qualib; re alba po
nas rubeū et loco limature lune pone limaturā solis et aquā mercurij rubi
ficatā p'us cū igne lapidis t lā i ope rubeo nichil aliud intrabit n̄ rubeū sic
i ope albo nisi albū. Solaris naqȝ medicine p̄paracoēz nō adurentis sit ad ditam
tiȝ sulfuris rubei p modū figentez et calcinantez in triplo fermti p̄parati cū a
stutie industria admistrante pfecte p modū solutionis et sublimacionis multipli
cem cū reiteracione multa quousqȝ nō fixū cū fixo figat' deorsū. Qm hui' solu
tionis et fixationis modus ē p reiteracionē ptis residue cū nō fixe sublimacionis
cū fixo ingenioso coniugen̄ p minima quousqȝ eleuet' cū eo et iterato figat' cū ea
ut stet. Cū uero tres ptes aq̄ sue rubee fuerit secū p huic modū sblimetur uice p̄
uicem cū eo donec totū figat' deorsū. Et pone ipm p diē et noctē in igne tepidis
simo ut meli' depuret' et figat' in eo. Hic extrahe et cera ipm in crucibulo sup ignez
lētum cū oleo suo rubeo guttando ad guttā donec fondat' ut cera sine fumo cū eo
stans et penetrās profondās tingens et pmanēs. Proice igr̄ unū pondus de ipso su
p mille ptes lune ul' mercurij abluti cū sale et aceto: et fiet sol uīssim'. Melior exa

minacione bonuſ et melior valde q̄ de minera productuſ. Q̄a auri et argẽtu ipi⁹
elixiiſ excedit auru et argentu de minera in oĩbuſ ſuis propetatibus. Vñ dicit
phs q̄ auru et argẽtu eorũ nõ ſt̄ auru et argẽtu vlgi. Q̄m addit eis additio
magna intinctura et pſeuerat in igne et proprietatibus multarũ utilitatũ ad
omnẽ infirmitatẽ expellendã. Capitulũ xxxviii.

Si uero medicinas cum fixe fuerint dati eis oleis ſuis albis ul' rubeis donẽ
fluxerint ſicut cera diſſolueris in mercurio ſuo albo ul' rubeo donec fiat aq̃
clara. Et poſtea in leni decoctione congelauiſ ac cu earũ oleis ſup ignẽ de
nuo ceraueris quouſq; fluat citiſſime duplicabit uirtuſ ĩ proiectione. Et ſi eas
cum ſolute fuerint ſemel adminuſ diſtillauiſ in cẽtuplo augmẽtat uirtutes earũ
Moduſ uõ multiplicacionis earũ medicinarũ ẽ ut diſſoluas. Vnũquẽq; ſpm eorũ
ſinglr̃ in aqua ſua p imbibacionẽ. Poſtea ſepa oleũ earũ p diſtillacionẽ. Primo
Recipias aquam poſtea oleũ poſtea ignẽ et remanet terra nigra ut fex ſcoria
i. reduc aquã p ſublimacionẽ donec bibat aquã ſuã et figat cũ ea. Deĩn ĩbibe
eã cũ oleo et tinctura donec figat in ea et fondat q̄ cera. Proice igit ex ea ſup
corpuſ tm̃ q̄ntũ uiſ. Q̄m in decuplo multiplicabit uirtuſ ei⁹. Et ſi una p[ar]s
ſui pmo conuertit cui⁹libet uiſ corporiſ .C. ptes. Scd̃o cõuertit millẽ. Tercio decẽ
millia. Quarto .C. millia. Quinto mille millia in ſolificũ et lunificũ uerũ. Vñ
ẽ notandũ q̄ q̄nto pluſ ſoluit medicina et ſublimat et cõgellat ul' coagulatur
tanto meli⁹ et habondãtiuſ (ſblimat) opat. Q̄a in oĩ ſua ſblimacione acqrit ſibi
decem in proiectione. Nõ ẽ igit faſtidiũ in reiteracione ſublimacionũ ſolutio
nũ et coagulacionũ q̄m p eas medicina meli⁹ dirigit unit et figit ac profectiõis
opat. Capitulũ xxxviiii.

Cerium tu nõ putes me docẽ hic ſolutionẽ ut elixir oĩo redigat in aquã ſed
ut ſubtilies ipm ĩ q̄ntũ poteris et diuidas ſuas ptes in fixione cõiũctas. Sui
q; ſiccum conuitas in humidum et groſſum in ſimplũ. Q̄m opuſ ſolutionis in
uentũ fuit pp ſubtiliandũ et nõ pp aliud. Vñ cõiũctio corporiſ cũ ſpiritibuſ fit cum
diſſolutione et nõ cũ ſublimacione. Q̄a corpa non indigent niſi ſubtiliacõne i. ut me
liuſ cum ſpũs ſpiritibuſ conuigãnt. Eorũ uõ ſublimatio ẽ in aquã diſſolutio deĩn
diſtillatõ trahit lapidem de potencia ad actũ eo q̄ facit omĩo ſubtilẽ. Vñ cũ cõpa
totaliter ſubtiliant ſpũs uniuſalit cũ eiſ coniungunt et nõ p aliq̄ genuſ igenior
ſepant. Q̄m confirmatio ſpũũ cũ corporib⁹ fit cũ corpa fiũnt ſubtilia ut retinẽ
poſſint ſpũs. Et iõ q corpa poterit ſepare cũ pma ſublimacione finẽ cõſeqt opti
mũ et optatũ. Q̄m in conuiictione ſpirituũ cũ corpĩb[us] tota debet eſſe intẽtio opãtiſ
et conuiictio ſpũũ et corporũ fit cũ corpa ſubtiliant ut ſpũs et corpuſ fiũt ſubti
lia per contrictionẽ et aſſacionẽ eorũ cum ſpiritib⁹. Intellige igĩ q̄ dixi q̄r utile ẽ totũ
et nichil ſupfluũ in dictiſ meis. Si uõ nõ intellexeriſ Itera lectionẽ multotiens
ut totũ intelligaſ. Vide igit et intellige et ſm ea opare. Quoniã q̄cq̄d diximuſ alie
na ueritate nouit de⁹ in nullo deprehendis declinare q̄r nec decipiaſ nec fructu la
bor puabit. Id ẽ. Si uã ſcripta nõ intellexeriſ nõ ne deprehendas. Sed tuã igno
ranciam calumpnieriſ. Q̄m infortunat⁹ eſ ſic ille cui de⁹ nũq̄ aliq̄d tribuit gra
tie. Capitulum xL.

Et qm̄ graue eſt mille milliū parteſ ſimul fundē. Cū uolueriſ facē ꝓiectionē
hoc mō facies. ℞. C ptes mercurij cū ſale et aceto abluti et pone ī crucibulo
ſup ignem. Cū aūt incipit feruē pone .1.ᵃᵐ ptē tui elixiris dicto mō ꝑparati ſup
C. parteſ illi⁹ mercurij abluti et fiet totū medicina. Deinde ℞. ptē unā iſti⁹ medici
ne. Et pone ſup aliaſ centū ptes mercurij abluti et fiet totū medicina. Deinde ℞.
ptē unam iſtiuſ medicīe et pone ſup alias. C. pteſ mercurij bn̄ abluti et pone ī cru
cibulo ut ſupͣ et fiet totum aurū uł argētuꝫ in oī iudicio optimū ſꝫm qꝫ ꝑparatū fu
erit medicina .i. elixir albū uł rubeuꝫ ſupple ꝑparatū et cōpōituꝫ ut dictū ē. Et
hoc qdem eſt roſariū phorū ferēs roſaſ tā albaſ qͣ̄ rubeaſ bn̄ odoriferas / extctū
breuiter ex libriſ phorū nichil hn̄ſ ſupfluū: nichilqꝫ diminutū. Sed totū qꝫ eſt
neccīum et contineſ ad omē diminutuꝫ ꝑficienduꝫ et trāſformandū in ſolificū
et lunificū. Verū ſꝫm qꝫ me.ᵗⁿᵃ fuīt ꝑparata dicunt phi qꝫ hꝫt uirtutē efficacem
ſup omeſ aliaſ medicorū medicinas ad omēꝫ ſanādaꝫ infirmitatē. Taꝫ ī calidis
qͣ̄ꝫ in frigidiſ egritudinibuſ / eo qꝫ ē occulte et ſubtiliſ nē. Cōſuat ſanitatē roborat
firmitateꝫ et uirtuteꝫ. De ſene facit iuuenē et omē corpuſ depellit egritudinē. Ve
nenū declinat a corde. Rupturaſ humectaſ contentas in pulmone diſſoluit: et
ipm̄ ulceratū conſolidat. Sanguinē mūdificat. Contenta in ſpiritualib⁹ purgat
et ea munda conſuat. Si uō fuīt antiqua ex longo tempore ſanat ī uno mēſe
Et nō in merito hec medicina ſup medicinaſ omēs aliaſ et mūdi diuitiaſ eſt opi
de acqrenda. Qꝛa q hꝫt ipm̄ hꝫt incōpabile theſaurū. Capitulū .xli.

PEr tractiſ igitͬ regiminib⁹ toti⁹ hui⁹ ſūmi opiſ ſꝫm exigēciaꝫ ſmoniſ et cū
cauſiſ omnib⁹ ſufficientibuſ. Reſtat ut breuiter teneat memorialitͬ totuꝫ
recapitulare magiſteriuꝫ ſb̄ cōpletā bruitate ſmonis. Dico igitͬ. Qm̄ totiuſ
opiſ intencio: et finiſ nō ē niſi ut ſumatͬ lapis phicuſ in caplis notuſ et cū opiſ
inſtancia / aſſiduetͬ ſup ipm̄ opuſ ſublimationiſ primi gͣduſ ut a corruptibilitate
et impuritate mundetur. Deinde cū eo ſoluto ipiuſ additamentuꝫ albū uł rubeū
ſulfur donec in ultima ſubtiliatiſ mā̄ proueniat. et ultimo uolatile fiat. Ab
hinc uō cum fixioniſ modiſ figatͬ donec igniſ aſpitate qeſcat. Demū uō lapi
dem fixū cū nō fixo pte ſuate p ſolutioniſ et ſublimationiſ uolatillē faciaſ
et uolatille fixum: et fixū ſolutuꝫ: et ſolutū iterato uolatileꝫ / et uolatile fixū
quouſqꝫ fluat et alteret in cōplemento ſollifico et lunifico certo. Et ī hoc cō
pletur archanū p̄cioſiſſimū. Qd' ſup oīa hui⁹ mōdi archana īcomparabile p̄ciuꝫ
et oīuꝫ phorꝫ theſauruſ. Id circo cariſſime exerceriſ ad illud cū laboriſ inſtācia
maxima et diuturnitate meditacioniſ in mēte. Qm̄ cū illa elixir cōpletū iue
nieſ / et ſine illa nūqꝫ. Modū uō ipiuſ completo ſmone uob̄ dedi ſupi⁹ non
ſub enigmate ſed ſub plana ſmoniſ ſerie diſtrectioneꝫ uēaꝫ lucide alloqndo.
Quoniaꝫ teſte deo ex libriſ probantib⁹ omīb⁹ et conctiſ ſcientibus nichil in hac
arte continere meliuſ nec pfecti⁹ qͣ̄ iſta ſubſcripta breuitate cōtruncata / qͣ̄ꝫ
uiſ intelligentib⁹ ſit ſatis prolixa. Amen.

Explicit roſariuſ.

Epistola raynaldi de uilla noua ad regem Robertum de lapide fixo

Scias tu rex quod sapientes posuerunt in opere multas res et multos modos
operandi, scilicet dissoluere et congelare et plura uaxa et pondera quod
fecerunt ad excecandum ingnorantes et ad declarandum intelligentibus predictum opus.
Et nota quod sapientes denunciauerunt opus sub breuibus uerbis licet plura alia ue-
rba posuerunt et adduxerunt ut non intelligerentur nixi per sapientes. Sapientes enim
dixerunt quod unus est lapis qui ex quatuor naturis est compositus: que quidem nature
sunt aqua ignis aer et terra qui quidem lapis est in similitudine in tactu non
autem in natura. Et uocatur lapis siue compositum quod quidem compositum dum est
ductum per uiam rectam est illud quod querimus in quo non est aliquod superfluum uel aliquid
quod deficit: immo omnia que sunt in lapide sunt necessaria. Et de nullo alio indiget: et dic-
tum compositum siue lapis est unius nature et una res que quidem in decotione ignis hab-
uit diuersos colores antequam fieret lapis albus. Et nota quod lapis dictus quanto magis
restat in igne tanto magis augmentatur in uirtute et bonitate quod in aliis rebus
non est ita quia omnes alie res in igne comburuntur et mittunt humiditatem radicalem.
Dictus uero lapis in igne semper melioratur et cressit bonitas eius et ignis est eiusdem
lapidis nutrimentum et istud est unum de euidentioribus signis ad cognoscendum ipsum
lapidem et intellige bene quod compositum siue lapis diuiditur in operatione duobus modis
siue in duas res quia una est corporalis et alia spiritualis substantialis. Et una
exit ab alia et est res unica: et unum regitur cum alio et unum meliorat alium et
unum uincit aliud et interficit. Et filosofi uocauerunt unum masculinum et aliud
femininum. Et nota quod quando filosofi nominauerunt argentum uiuum et magne-
xiam dicentes congelate argentum uiuum in corpore magnexie quod ipsi non intellexe-
runt de argento uiuo uulgari quod uidetur quod argentum uiuum erat humiditas dicti la-
pidis et quod magnexia non est illa que uidetur uulgariter. Sed magnexia uocauerunt to-
tum compositum in quo est dicta humiditas que est argentum uiuum. Que quidem hu-
miditas non est sicut alie humiditates que quidem etiam humiditas cum est in igne
in eodem igne totum compositum dissoluit et congelat denigrat et dealbat et fi-
naliter rubificat et perficit. Et nota quod in opere non ponuntur multa sed una
res duntaxat. Nec oportet aliqua fieri retiratio manuum nec etiam aliquid apponi
debet cum dicto lapide. Et nota quod terra alba uocatur lapis albus perfectus: Et terra rub-
ea uocatur lapis rubeus perfectus: que quidem terra alba per regimen dicti operis absque
aduentione alterius rei conuertitur in rubedinem. Aqua uero siue argentum uiuum
uocatur humiditas que est in dicto lapide. Et nota quod aqua siue humiditas dum ac-
ua exit de composito siue lapide uel iam exit ipsa sicut tota compositio nigra in sum-
mo: et si continuando ignem ipsa nigredo in qua est humiditas uertitur in diuersos
colores et finaliter in albedinem que quidem etiam humiditas uocatur aer qui aer siue
humiditas unietur cum terra sua et cum aliis elementis in ipso lapide existentibus
donec fiat unumquodque album. Et nota quod dicta humiditas aerea est una res cum terra
sua posita quod est argentum uiuum est una res cum terra sua posita et aliis elementis in
dicto lapide existentibus: que quidem humiditas licet sit pauca est tamen sufficiens
ad nutriendum et perficiendum totum lapidem aqua est siue exiuit dicta humi-
ditas: Et est sciendum quod in dicto composito siue lapide sunt sol siue luna et uiuum

et potenzia et etiam in natura quia si ibi no esset in dicto cōposito nō fieret
sol neque luna. et tamen nō ē ipse sol sicut sol communis quia ipse sol et lu
na existentes in dicta compositione sunt meliores quam non sunt in sorte
natura vlgari. Eo q sol et luna dicti compositi sunt vivi et alii vlgares sunt
mortui habito tamen respectu ad ipsos solem et lunam ad fusionem. quia in ipso lapi
de sunt potentialiter nō autem visibiliter. Et ē secundum q iste lapis sive compositum
una res ē dumtaxat et unius nature. et ipse est totum illud q ei est necessarium
et in ipso est ipsum illud qod meliorat. et illud q ipsum complet. et nom est
aliud compositum qod unum videlicet opus aliquorum minerantium seu vegetabi
lium. Sed ē natura munda et clara de suis propriis mineris. que transmu
tatur p regimen ignis putresit et nigresit albesit rubesit et ad plures alios
colores pervenit. Et nota q humiditas posita. que ē argentum vivum ē corruptio
ipsius lapidis quia ipsum lapidem nigrescere facit. et finaliter ipsum lapidem
dealbat. Otu rex sias q filosofi dixerunt funidatis corpus et congeletis illud donec
convertet in aquam q intelligitur de ipso composito qod funditur et congelatur.
et tunc vocatur terra q prius compositum vocabatur. Et nota q filosofi dixerunt
q convertatur in aqua in aere q ē intelligendum quando dicit aqua congelatur
et convertitur in corpus q ante fuerat. q corpus ē tenendum in regimine ignis
tamdiu donec convertatur subtile et in albedinem perfectam sit reductum: Et tunc
nominant p alios aer sive luna. q ē elixir ad album. Sed quando dicit q convertatur
aer in ignem intelligitur q dictum compositum q vocatur aer stet in igne forthiori
tamdiu donec rubescat. Et tunc erit elixir completum ad rubeum q vocatum ignis
sive sol eo q ē elixir ad rubeum et ad sanitatem. Et nota q de uno solo composito
et dumtaxat et de ipso fit opus et nō de alio. q compositum recipit purum abs
que immunditia q fuerit in eo videlicet q primo fuerit mundatum et oportet
qod compositum regatur in igne confortiori suarum naturarum donec misceantur et fi
ant unum. et istud facies in primo regimine ignis. quia in hoc est totius de
fectus sine periculum. et cum istud ē factus ulterius nom pote esse aliquis de
fectus. et tunc ignis debet esse inter fortem et lentum. quousque fuerit spiritus se
peratus a corpore. Et asendet idē sps in altum sup ipsum lapidem post
nubes nigre sup terram. Et remanebit corpus modo mortuum sine spiritu in ipso
existente et signum huius ē q si ponatur supra ignem et non funditur neque fumat
iam ē completum quantum ad istum passum dum ē ita reducatur idem spiritus s
supra ipm aquo exiuit. qui sps ē similis ad nubes nigras que portant aqua
Iste namque spiritus vocatur aquavita p quam sustinetur hoc corpus. et cum qua
moritur et post mortem revivificatur: Et nota qod cum dicto composito ē id qod
mortificat et vivificat ipm compositum. et cum eodem ipso dealbatur et rubesit et
est compositio sine adiutorio alicuius rei exstranee. Item nota q ignis debet esse
in principio operis lentus secundo mediocris. tercio fortis videlicet paulatim au
gumentando ipsum ignem donec lapis dictus albus fiat ex ultimo rubeus.
Finem imposuit epistole magistri Rainaldi itaque dilector speculator hanc ī ē8.

Per hoc videtur q sit compositum factum ex vitriolo mercurio sublimato sinaprio et salenitro

Roſinus arnaldi

Cpm .1.

EX quolibet non fit quolibȝ : ſȝ determinatū ex determinato qr nulla
generatio congrua niſi ex conuenientibꝰ in nã . Indubium enĩ reuocat
de lapide q dicit̃ phorũ qs ſit uł qualis cũ nuſq̃ ab aliquo illorũ a
parte noĩetur . In hoc ergo diuiſi diuiſa ſtenſerũt cũ in uno ſolo cõſiſ
tat ueritas . Ipm tacite reſtiã mius omĩa alia docentes euitare Et Certe
liquet p phorꝫ dicta ſeu ſcripta . Unã rem eẽ / nec alienũ ſibi aduigi
debere qr nichil conuenit rei niſi ſibi ſimilia neqȝ fructificat niſi
fructuſ ſuos : homo qppe generat hominẽ et leo leonẽ et ſic gñat unũ qqȝ ſibi ſimilẽ
Muluſ uõ cum ſit exduiſis gñibꝰ / nũq̃ recipit ſe ipm / gñat ſimilẽ ſuis parentibꝰ ſic
ẽ de omĩbꝰ ex diuiſis gñibꝰ procreatis . Ideo ẽ neccĩu ꝗ ista ſint uniꝰ gñis non diuiſi Alı
ter enim / actionẽ et paſſionẽ nõ herent ad inuicem . cũ unũ nõ tangeret reliquũ Igit̃
cum res uno genẽ ſint et radices eorũ ſint unũ diuiſitas nãqȝ rerũ ex diuerſitate eit
ſuarũ ptiũ . Cognoſce ergo mundũ ab inmũdo qr nichil dat illd ꝙ nõ hȝ nã ſordibus
adherẽt ſordes qr ſunt de gñe earꝫdem Sȝ mundũ uincit nõ commiſtionis defectu
Et id racho qr mundũ ẽ uniꝰ eſſentie uarũ alteracionibꝰ , i mũdũ ẽ diuiſũ ex cõtrarũ
is ptibꝰ adunatũ facilis corruptionis ſuſceptiuũ Et horũ probatio in ſole patet et ſatũo
qr ſaturnus omĩo corrũpit̃ Sol uõ minime et in deo omẽs planete egent luĩe ſuo
Cognitio uõ qualitatis corporũ et creacioĩs eorũ / primũ ſtabile facit hẽre magiſtriũ
Non q̃ras ergo anã ꝙ in ea nõ ẽ qr res nõ fiũt niſi ſm earꝫ nãꝫ . Et maior corruptõ
eſt in re paſſiua magis q̃ in re paſſiua minus Tinctura eiꝫ eſt in lapide ſicut cor i
mine Utera ergo nobiliori membro et ſimpliciori et ſufficit tibi mẽbrũ aut ex cor
pore cordis ẽ membrũ cerebri ex capite qr in corde ẽ uix aĩe inſſibilis ſic in cerebro
eſt uix aĩe rõnalis Eodẽ mõ propinquiſ ẽ ſimplici triangularis q̃ quadrangulꝰ cũmt
mios hñt paucioꝰ rotundũ uõ eſt corpuſ ſimplex et nulli hȝ angulũ Id racho dimit
te commiſtiui et utere ſimpliciori qr aliud ẽ genꝰ gñũ a forma formarũ nã ipm ẽ pꝰ
et poſteriꝰ in planetis ſic ſol in ſtellis , Transforma igit̃ ſmonẽ ad homogenia i na
liꝫ ſic fortia nã in hñtibꝰ ſimbolũ facilior ẽ trãſitus ergo cõpoſitũ tuũ ſit de gñe
amborũ mundi luminariũ oportet eligi in eo id ꝙ eſt hõgeniũ ipoꝝ / et certe aliꝰ
genꝰ ꝓpter lumen multũ ſ̃gimus quoniã nõ pficit opuſ niſi p ipm . Qua pp ſic de
ſcribitur ab ariſtotile ad aleſandrũ decorat̃ regnũ diadema lapidibꝰ pciosis quorũ
pulcritudine uiſus iuuat̃ de aĩmus delectat̃ : dignitas honorat̃ et eorũ uirtute egri
tudines grauiſſime a corporibꝰ depelunt̃ ſine qbꝰ parũ eſt efficax omĩſ medicina .
Quare utunt̃ eiſ medici in ſuis medicinis ad grauiſſimos morbos expellendos Eſt
igit̃ eorũ ueriſſimũ argumentũ q melior lapiſ oĩuꝫ lapidũ melior ẽ ad expulſio
nem oĩuꝫ infirmitatũ , melior aut lapiſ eſt q magiſ coctus ẽ et igni ẽ proximior q
plus ſuſtinet ignẽ et tardi frangit̃ ab igne qui maioris fuerit ponderis bonũ ſep
exiſtenſ . Id racho magiſ ualent lapides pciosis ut rubini aut ſaphiri q̃ȝ lapides r
aliȝ quoniaꝫ generant̃ in loco calidiori propinquis ſoli : cũ calore maiori . ſic etiã in
metallis ualet Aurũ magis argentũ quoniã magiſ ẽ coctũ : et argentũ magiſ cuprũ
uel aliud metallorũ . Et ſicut rubinus hȝ in ſe effectũ oĩuꝫ lapiduꝫ pcioſorũ ſic hȝ in
ſe aurũ uirtutẽ oĩuꝫ metallorũ et derctibiliũ nãꝫ continet in ſe omẽ metallũ et tin
git et uiuificat : qm dat lumen ſuũ ſurſuꝫ uſq̃ ad ſaturnũ et deorſuꝫ uſq̃ ad lunã

Nota hoc quia aur̄ est hōgeneū

cū nobili⁹ illorū sit ueiū rubinus minus proportionalit̄ ab elemētis ē complexionat⁹ cum ex omī pte sui sit substantia lucida et est aqua clara et coagulat̄ sicco ex calore magno. Ideo nō cudit̄ nō fundit̄ nec ad aliū statuā reducit̄ nisi ex toto destru at̄ qm̄ ex omī pte contrariat̄. Aurū uō cū sit ex sbā terrea mixta cū aqua p mīm ma ē hōgeneū. Igit̄ ex una pte est duarū cōitatuꝫ Et coagulatur cū figure post actionē colorū in ip̄m Ideo qꝫ cudit̄ et fundit̄ / et in igne meliorat̄. Quare liquet au rum fore proportionatū meliori complexione equali et ductibiliori compositiōe omi bus alijs lapidib⁹ p̄ciosis post illud in medietate argentū defectus. aūt aliorū corpo rū ē chaliditas addita aut frigiditas diminuta sic̄ defficit frigiditas cupro et ferro hūiditatis et plūbo et stagno caliditas. et nullā eorꝫ pōt fieri aurū nisi pus fuīt argentū coq nichil pōt transire ad tertiuꝫ nisi p p̄m aurū et argentū in se eq̄lit̄ sunt composita et etiā sunt tempata p̄ omīb⁹ alijs lapidib⁹ p̄ciosis q̄ sub celo st̄ ad spetiē nr̄i lapidis p̄ciosissimi ptinentia et certū Aurū est dn̄s lapidū nobili⁹ corpore Et rex ac caput et optimū eorū nō eiꝫ corrūpit̄ ab aere nec ab aq̄ nec a tr̄a nec ignis minuit ip̄m ymo humectat decorat et rectificat. et res comburentes ip̄m nō comburūt nec corrūpentes corrūpunt eo q̄ ei⁹ complexio ē tempata et nā direc ta in caliditate et frigiditate hūiditate siccitate et nec in eo supfluū qd est nec mi nus. Nulli ergo lapidū q̄ꝫ uis cariores uendant̄ auro magis ualent q̄ aurū cari ores eiꝫ st̄ nō qr p̄ciuꝫ auri excedat. Sꝫ qr pauciores inueniunt̄: de oīb⁹ reb⁹ seculi magis ualet aurū qm̄ ē fermentū ysir sinequo nequaqꝫ pagit̄ / lectificat animū cordis depellit egritudinē / est eiꝫ sic̄ fermētuꝫ paste et coagulū lactis in caseo et sic̄ muscus in aromatib⁹ bonis et merito. Igit̄ aurū circundat ptē supiorē solarē Argē tū uō inferiorē lunarē. unde ubi solem et lunā uideo scio q̄ magisterium ē uerum

Aurū est fermētū elixir sine quo [illegible] et suprius dic tū est q̄ est [illegible] homogeneū [illegible] nō [illegible] nisi [illegible] hoc auro [illegible] ergo q̄ [illegible] debent [illegible] et aliud homogeneū [illegible]

¶ Quelibꝫ eiꝫ res augmentat suū simile et ita oīa st̄ hōgenia uegetabiliū in nā q̄ oportet augmentuꝫ esse ut ē uegetabiliū. Porro sol ē tinctura rubedinis q̄ trāsforāt omē corpus. Luna uō cū sit dn̄a hūiditatis est tinctura albedinis cū sole tn̄ miscet̄ ul' cōmiscet̄ spūs et fingunt̄ maxiō ingenio q non puenit ad artificē diue ceruu cas. In nā nāqꝫ sua conuersus morit̄ et mortuo similis uidet̄. Inde postea respirās uiuit cresit et et multiplicat̄ ut res cetere. Id circho nisi sol purissim⁹ in mercuriū conūsus fuīt mortuus ip̄e solus manet. Si aūt mortuū fuīt multū fructū afert et unde uidebat̄ pdidisse q̄ erat. Inde incipit appare q nō erat. Qui ergo destruc tionē illi⁹ ignorāt: constructionē ex cursu n̄e h̄t neccio ignorare. Calcinat̄ tn̄ et soluit̄ labore maxiō absqꝫ utilitate corporib⁹ ergo alijs nō indiges uti cū h̄re posis in istis q̄ ē maioris tempancie et minoris feccis. Si aūt indigeīs usu eorꝫ oportet p̄mo ut conūtant̄ in spēcies pfectorꝫ. Et tūc demū incipē opōnē posible tn̄ ē q̄ opet̄ cū oībus corporib⁹: sꝫ nō erūt bona sic̄ illa qr in maiori ope uni⁹ pfectionis st̄ oīa cō pora diminuta cū nō ingrediat̄ illud donec fuīnt in compōitionis subtilitate sic̄ corpora pfecta albū scilꝫ et rubeū ex una radice nullo alteri⁹ gn̄is corpore ītueiēte pululat. Na ē luna in argienti ope ip̄m candidū de purissimi solis mā forāt tn̄ ipius calorē retines designiat ip̄o actionē solis abn̄te. ar. ui. puat̄ effectu qr ex mā et forma fit tm̄ gn̄atio uera Totū igit̄ beneficiū hui⁹ artis ē in mercurio et so le / et in mercurio et luna consistit. Sꝫ indiget q̄ in solutione eorꝫ labores indigēs ea ad suā p̄mā maꝫ. His paucis Verbis omnia Concluduntur

Absente. ar. ui. priuat̄ effectu. hoc est absens a corporibus. et unito eo cū corporibus secūdū nōm̄ cōdecē tem effectus eueniat et idē erit si ab. ar. ui. aberit Corpus

Ignem superat et ab eo nō superatur: alias [illegible] et hoc nō accipe ignis pro ... i. pro igne cor poris qui est anima seu tinctura

Per hunc ignem intelligo virtutem sui ignis qui dicitur terra residua et nō intellige de igne ligno sed est ignis q post separationē mercurij manet ī fūdo uasis et ē terra residua cū qua pōa [illegible] mercurius, et [illegible]

Capitm .ij.

PRima autē mā metallorū ē ar. ui. qa cū liquāt omīa ad ipm cōuītit certū qp pe ē omīs res esse ex eo inqua resoluit: et gelu eiū resoluit inaqua calore me diante. Clarū est igit ipm aquā pus fuisse. Sic omīa metalla resolui possūt in ar. ui. Ergo ipē pus fuerūt ar. ui. Benedictus deus sublimus et gloriosus q nobis donauit rem ducendi et reducendi omēz rem ad pmā et ad earū pmā nāz puta. Vn corpora pparata ad pmaz originē sui sulfuris et mercurij: ut in paucis diebus faciaz sup terraz q nā opata ē subtus terrā in milibus añorū. Vnde si aliud officiū nō hēz ab ar. ui. nisi q corpora redidit subtilia ad suā nāz sufficit ergo nobis. Ipm ē amica bile et metallis placabile ac mediū coniungendi tincturas qm in se recipit qd sue ē nature. Alterū uō respuit qr uniformis est sbe in omib suis ptib hōgeneū. Et ar. ui. ē q igne supat et ab eo non supat sz in eo amichabilit qescit. eo. gaudens p pter bonā ptuī ad herentiā et sue mistionis fortitudiēz Sz quo quō ptes illius in spiscent, ulterius nō pmitit se corrūpi neqz p ingressionē furiose flame se infimū ul terius eleuari qm rarificationē sui nō patit pp sui densitatē et adustionis carētiaz q p sulfureitatē quā nō ht pficit ueudice. Innuim corpora maioris pfectionis eē q plus ar. ui. sit continentia et q minus minoris. Diminutuz ergo impfectis corporib est paucitas ar. ui. et nō recta inspissatio eiusdem. Complementū uō in illis erit ar. ui. multiplicatio bona inspissatio recta: ac fixio pmanēs. Ideo studeas diligenter ī oib tuis opib ar. ui. in commistione supare. Et si p illud solū pficē poteris. pciosissime pfecti onis eris indagator: et eius pfectionis sūme letaberis que nāe uincit opus mūdare po teris intime ul optime ad qd nā non puenit et sic p consequens potes ex illo medicinā procreare q quidez omēz supauit nāz. qr nō ē differentia an fiat hoc in organis nālibus seu artificialibus.

Capitm iij

EX hijs ergo elicias nrāz secretā medicinā ex eisdē necio assumēdaz q ar. ui. maxiē adheret et eidez p minima commiscēt ante illi fugā Sz ar. ui. magis adhe ret et eidem magis amicat. post uō id aurū et postea Argentū. Alia uō corpo ra nō hnt tantā conformitatē ad ipm qr minus de sua puā pticipāt nā Ideo non submergit in Me nisi sol quare necciuz est qd medicina ex illis maxime eligi debeat ī quibus maximē consistit Equidē tam in corporibus quā in ar. ui. sm nāz cū unius sint rep ta nature. Sz in corporibus quidē difficilius In ar. ui. propinquius non tñ pfectius. igr cuiuscūq gnis sit medna tā qdē ī corpibz qm ī ipius. ar. ui. Juba lapis pno sm dagatur mā ✳ Extremū aut metallorū ē ex uno latere argentū ui. ex alio uō eli xir completū. Media uō istorū sunt sex corpora q se elongant sub maleo Quorū aliq sit alijs magis depurata decocta et digesta: et illa sunt propinquiora. Scitote charis simi q nulla fit tinctura nisi de nro ere. et Omē aurū est es Sz non omē es est aurū qm de gnē ad speciem nō est cōseqntia. Sic et omē aurū ē sulphur rubeū sz nō omē sulfur est aurū. qa nichil ī est auro ex coniūctione sulfuris. Verū tñ cū in pma opō fiūt de albatū erit sulfur mercuriū congelās ī argentū Qz si p maioris ignis digestio nem coquat in rubeū erit sulphur optimū cū rubore clarū Mercuriū cōuītit ī aurū hic ergo siste gradū aliū desistens qr lapidē stulte tuā consumē peccuniā et aīo tu stitiam inducē ē ppetuā et hoc qr q seminaueris hec metes: qr nō pōt arbor mala bo nos fructus facē neqz bona malos proferre Nō ponas ergo ī ope tuo muscas et scarabeos neqz comedas de filo cuius mater est corrupta sz frustra de nobiliori carne comede stulticia enim

Prima mā om metallorū est ar. ui.

In isto capitulo tractatur de metallis [illegible] et [illegible] ar. ui. et mul ta pulcra [illegible] et ptm notanda de eo hic dicitur q nota et particu lariter considera et bene mete

Ar. ui. subtiliat corpora et redu cat ad suū naturam

Ar. ui. recipit [illegible] sue nature est aliud uero respuit

Ar. ui. est hogeneum. collige hoc ex superioribus in p capitulo [illegible]

Nota de pfectione corporū

Studeas ar. ui. ī gmistione superare hoc intelligo de sulfure naturali [illegible] ut [illegible] fugit [illegible] ut [illegible] ar. ui. [illegible] sulfuris [illegible] de [illegible] ar. ui. [illegible] [illegible] berado. sed q in [illegible] nō [illegible] post [illegible] ar. ui. [illegible] ad [illegible]

Tinctura fit de ere nro et oē aurū est es Sed nō econtrario

Nota diligēt principiū et mediū et finē istius capitli qm ex principio intelliges qd sit idea q fit tinctura, per fectū ex [illegible] intelliges qd [illegible] de [illegible] fit tinctura

Nō comedas de filio cuius mater est corrupta

A per ignem

et illud ideo q nō fit transitus de extremo ad extremū nisi p medium

Nulla Tinctura fit uera nisi ere nro: quero quid sit istud es nrm. Et secūdū meā imaginationē dico q est; Ar. ui. et talis imaginatio placet uera p istas rationes: pmo in p capitulo dr q in ... [illegible] oportet eligi quod ē hogeneū mox: Secūdo in eodē capitulo dr q aurū ex quo est ex [illegible] ... mima est hogeneū ergo aurū ē eligēdū in hoc opē tāquā hogeneū lapidis Tercio dr in p capitulo q [illegible] cōsistit in mercurio et [illegible] et in [illegible] et luna: Quarto in secūdo capitulo dr q ar. ui. est hogeneū: relinqt ergo ex uerbis p capitli et ex ubis secūdi capitli qd ar. ui. tāquā hogeneū eligēdū ē cū auro qd similiter est hogeneum Ergo aurū et ar. ui. tāquā hogenea sūt eligenda: Quīto dr in tercio capitulo q ar. ui. ar. ui. maxime adheret post aurū: pōa argentū et in principio eiusdē capitli dr q medna ē eligenda ex hiis q maxime ar. ui. adherent. ergo ex ar. ui. auro et argento est eliuenda: Stantibus ergo istis Venias nūc ad presens capitlm ubi dr q nulla tinctura fit uera nisi de ere nostro

Lapis est aqua permanens egens emendacione. Et nota quod sol emendat aquam in . . .

R. . . in cap^o xxxvi a principio. Si aqua . . . sole et luna . . . tinget . . . quod dicitur noster ignis: et hic dicit . . . sole et eius umbra veneno tingit: Sed . . .

magn̄ est opus incipe deperiori cu possint fieri de meliori uenerabili ergo utimini nr̄a te nebroxorū noīuz pluītatē ptermittētes qin duisa huic rei noīa imponent pp duisos colores in ope apparentes dū eīz fiūt cudū uocat̄ aqe in nim. Aqua pmanēs plūbū sputuz luna es et stagnū Coctū aūt dicit̄: magnesia et sulphur albū Cū uō fiūt rubeū dicit̄ auripigmentuz coralus aurū et fermentū ista eīz et similia noīa eidē imponūt pp sue nr̄e excellentiā. Quecūqz tn̄ mō duisificent̄ ei noīā semp est una sola nr̄a et eadē qr nō emendat̄ nr̄a nisi in sua nr̄a cui nō introducas alienū nec puluēz nec aquā nec ullam rem. Consistatis igit̄ esto uoluitat̄ in ope nr̄e nec mō hoc mō illud attemptare psumas qr in rerū multitudinē nr̄a ars nō pficit̄ Est eīz lapis unus medicina una uas unū regimen unū et una dispositio eidem cui nō adiūgim̄ rez extraneaz aliquā necdum minimus nisi in pparacione supflua remouemus nō eīz ingredit̄ in eo q̄ nō sit ortū ex eo in cui̓ pte nec in toto. Si nō aliq̄ extraneū impōit sibi statim corrumpit̄ nec fit exeo q̄ querit̄. Lapis ergo nr̄ ē unus hr̄ aqua pmanēs munda lucida clara celestiūz hn̄s colorez et nisi sit in illa aqua q̄ ipaz emendet qd̄ quītis nō fiet solē sane honoremus eo q̄ aqua nr̄a non emēdat̄ absqz ipō. Nā absqz solē et ei̓ umbrā nullū tingēs gnat̄ uenenū. Qui ergo sine hys tinctura efficē credit cecus procedit ad praticā sic asinus ad liraz. Et illud ideo qr corpus nō agit in corpus: neqz spūs in spūz eo q̄ forma nō reci pit ipssionē a fōa . n̄ . mā . a . mā; qr simile in suo simili nō hr̄ actionē et passionē cū neutrū eoz sit dignus altero, nullū ergo illoru agit in alterū qr par in parē nō hr̄ impssionez uerū corpus hr̄ impssionē a spū sicē mā a forma; quoniā apta nata sr̄ adinuicē pati et agere. corpus nāqz patit̄. Spūs uero corpus penetrat: corpus tn̄ nō tingit nisi tingat̄ qr spissū terreū nō ingredit̄ nec tingit pp suā grossiciē uerū tenue acaereū ē q̄ ingredit̄ et tingit. Nō ergo tingit aurū nisi se ipm̄ donec spūs ei̓ occultus exbeat̄ aurū ei̓ fiat qz omīo spūalis. aqua uero uiua ē ignis . . . . . combinēs aurū mortificās et confrī gens magis qz ignis et qn̄to magis illi admiscet̄ et terit̄ tāto magis diruit̄ aqqz uiua ignea attenuat̄. Cum aūt fiūt trita et unūqz facta hr̄ in se omēz tincturā igne pacie tez. Corpore ergo a spū sic colorato colorat et dat om̄ tictuāz quā hab̄ in se. Ideoqz solē et ei̓ umbraz ueneno tingunt lapidē nr̄m pficiunt. uerū nisi hic lapis esset tn̄ un̄ ex re una sibi nō hēret actionē et passionē adinuicez cū unū nō tingēt reliquū. Nā lapis et li quū nullā hn̄t interse oppōnez cū sint ex duisa mā sicē est et in oīb̓ mā differentib̓ qr liqt esse necciūz ut agens et paciens sit in gnē, rez una et eadē in specie uō altera. et duisa s̄m q̄ duisificat̄ mulier ab homie q licet in uno genē conueniat, tn̄ interse hn̄t op acionem distincta ut conuenit inter māz et formaz. Mā nāqz patit̄ actionē: forma a git sibi assimillās māz Ideo mā nāliter appetit formā sicut mulier appetit uirū et tur pe bonū sic corpus libenter amplectit̄ spūz ut ad suā pueniat pfectionē. Cognosce ergo radices minerales, meliores faciens ex eis opus tuū qr nō possum̓ alio mō lapidē noīan do exprimē, nec alio mō noīare. Sz p discriptionē suaz radicū apte noīam̓ compositū et illud idē qr lapis nr̄ a phys dicit̄ omīs res qm̄ hr̄ in se et de se omēz rez neccias ad suī pfectionē ubiqz inuenit̄ pp eltoz participacionē oīb̓ noīat̄ noīb̓ pp nr̄e sue di gnitate et dignū absensionē. Est uilissimus p putrefactiōez et carissimus p uirtutē Niger albus citrinus et rubeus s̄m colorū mutacionē. Quecūqz eīz mō noīat̄ sep tn̄ est una res sola et eadē phy uō nō curant de noībus sz de nouuz ppetatib̓ eo q̄ unū dat intelligē reliquuz nā sibi noīe duisiz imponūt s̄m colorū effigiē duisoruz

Sicut magister est . . . opus de . . . meliori . . .
Coctum et album quomodo vocat
Coctum et rubeum quomodo vocat

Natura non emendat naturam nisi in sua natura . . .

Sed . . . remouemus

Non . . . corpus . . . in spiritum.

. . . spiritus . . . forma ergo corpus . . .

Vide . . .

Non . . . a spiritu colorato . . .

Cognosce radices minerales . . .

Nota hoc ubi dicit . . . veneno . . .
. . . lapis et c.

i. anima

. . . De aqua uiua . . .

Si magis distincte vis intelligere . . . cognoscere has radices . . . Vide Raimundum in primo capitulo . . . ibi videbis . . . Ibidem etiam nota . . . Vide etiam . . . capitulo xxvi . . . Vide . . . in . . . capitulo finali ubi sunt ista uerba . . . lapidem . . . aqua . . . Vide etiam Raimundum in capitulo . . . duobus luminaribus . . . mediatore . . . sine . . . Quod . . .

Jeber Nos enim querimus substanciam unam puram [illegible] ex pluribus aggregatam [illegible] [illegible] quod est in ea [illegible] et permisceat [illegible]

Nō eīz res ſmoni ſʒ rei ſmo ſubiectus ē. Medicina eīz nr̄a eſt una ī eſſencia et agendi mō ſimiliter tn̄ neccīuz eſt q illa eadem medicina ſit alba añq̄ʒ fiat rubea: qr nō poſt fieri rubea niſi pᵘſ fuīt alba eo qᵒ nullus pōt tᵃñſire de pᵐo ad tercium niſi p ſm: Et ſic nō eſt tn̄ſitum de nigro ad citrinū niſi p album. qr citrinū ē ex multo albo et puriſſimo nigro. Ideoqʒ niſi hāc medicinā dealbaueris rubeū facē nequibus. Nō ergo differūt interſe medicīa alba et rubea in eſſencia. Sʒ ī eo qui medicina rubea maioī indiget ſubtiliatōe et lōgiori decoctione et digeſtione et calidiori igne in ſuo regimīe et illud ideo qr finis opācoīs albi ē prīcipiū opacionis rubei

Medicina nr̄a est una ī eſſencia nec pot fieri rubea niſi prius fiat alba [illegible] ē tranſitus de pᵐo ad tᵉrcium niſi p ſecundū. Sʒ medicina rubea maioī īdiget decoctione et calidiori igne et alba indiget fermento albo et rubea rubeo

Quod aūt completū ē in uno. Incipiendū eſt in altero. Naʒ totū magiūʒ ī uno mō incipit et finitur. Opuſ tn̄ rubeū fermento indiget rubeo ſicut opus albū albo indiget fermento. nr̄i ergo lapidis: uas unū inquo totū magiſteriū complet et ē quidē cucurbita ceca nō hn̄s coloptoriū ſine uas unū ſolū uitreū ſpiſſuʒ bene coctū: undiqʒ clauſuʒ ſemicubiti longū ſuptus et ſupra ut poſſit melius aſcendē de aliq̄ eīz mr̄ā nō ualet niſi de uitro niſi forte ſubtilis ſubſtancie ul' ſimilis et cū illo qr ſolū uitrū et ſibi ſimile cum corporibᵘ lucıduʒ et tranſparēs et poris carenſ prūtum ē tenē ſpus ad fugiendū paratos qr fugaces ſunt oportet eos retinē ne exſterminent ab igne et colores in ope euidenter uidē ne poſſit ul' contingat in regimīe errare. Alia uō mr̄ā nō ualet qr corpora ſſ opacha et poroſa p quos poros ſpūs tranſiens euaneſit ī fumuʒ Et qr propriū ē mercuriuʒ p fumoſitatem aſſcendē Ideoqʒ claudatur ſpiraculū uaſis fortiter et continue neqʒ p illud poſſit reſpirare ul' ſubintrare qr ſi aer ul' alienus humor intraret adminiſtratuʒ totū corrūpit. Si uō flos eiᵘ egredit ul' fugiat totū opus ſuo priuat effectu et c.

Deſcribit formā et q̄litatē Vaſis

rotūdū ſine capellus planū et ſatis amplū cuius fundus ſit paruē rotunditatis cū parietibus planis et amplitudine capitis ut ſublimādum p illud aſcendat liberius ſit enī: cū neceſſe fuerit ignis ſubtus et ſupra

[illegible]

Capitulum iiii

Regimen quidē nr̄i lapidis ē unū et ē ipm decoquere et cōtinue et iugit in ſuo uaſe ſine intermiſſione donec finē conſequat optatū phy tn̄ multa impoſuerūt nomīā et artificia ad artis ſue gn̄acionēʒ et continuacionē occultacionēʒ in exordium quid introducat ul' in mundū ut ē comiſcē coqre ſblimare et aſſare coagulare adaquare putrefacē diſtillare dealbare et rubificare. hec ſſ noīa q̄ ī regimīe ſſ ſʒ decoquē tantum. Totū ergo regimen nō ē aliud q̄ʒ opus mulierū et ludus puerorūʒ. Contere itaqʒ coque reitera nō tedeat non tedeat hec pluries reiterare hac de cā phy dixerunt ut compoſitū terat continue et coquat iugit ſine intermiſſione huiᵘ tamē regimē ē in temperie ignis qr diuiſitas ſuorū regiminū ē ab ignis diuiſitate gn̄alū. Nā ordinē ſ. ignis quantitate expimentū demoſtrat mediocres. Quoniā ī ſolucōe ignis ſemp erit leuis in ſublimacione mediocris. In coagulatione tempatᵘ in dealbacōe continuus. In rubificacōe fortis. Si uō in iſtis te neſciente erraueris caſuʒ ſepiſſimē laborē deflebis. Oportet igit ut ſedulus opi inſiſtas. quoniā ars ab ingenio iuuat et ingeniū ab arte ſimilit. Sʒ ſoli complimento intēdas alia pterm ittēs: diſpoſitio qʒ nr̄i lapidis ē una tm̄ et eſt ut ponat in ſuo uaſe iugiterqʒ coquat in igne q uſqʒ totuʒ aſcendat ſolutū deinde mod̄ificandus ē ignis donec ſuū exhauriat humorē fiat qʒ ſiccum et multū albū. Tūc fortificandus eſt ignis donec fuīt citrinū et ualde rubeuʒ. Studeas ergo omīa ſigna q̄ in qualibʒ opōne apparebūt in mente recondē et illorū cauſas inueſtigare ſtude eo q ignorās cām neccīo hʒ ignorare cātum ſuffīat igit tibi lapidē nr̄ʒ in ſuo uaſe ponē ſemel et claudē bene quouſqʒ totū compleatur magiſteriū. Quod ampliᵘ ē a malo ē ergo pp ſupfluū proculdubio aurū nō uertit in rubeum neqʒ fiet album. Totū ergo reſiduū ad artis occultationē ponit uerbi gr̄a ad

De regimine lapidis [illegible] ē decoctione uſque ad finem et de caloribus ignis

Opus mulierū et ludus puerorū

Ignis in ſolucione leuis [illegible] in dealbacione continuus ignis in rubificacione fortis

De diſpoſicione lapidis [illegible]

De conuerſione autē eius in aquā ſeu in ſanguinē [illegible] uide raimūdū [illegible] Accipe quēdā liquorē q eſt [illegible] cū duobus luminaribus [illegible] raimundi ubi [illegible] [illegible]

Rem[illegible] in capitulo lx. in principio libri in [illegible] capitulo dicit; nō ue[illegible] operari nisi nī mercurio et luna cū merc. et sole [illegible] aurū nō est resolubile nec reducibile nisi in suā propriā nām i. in mercurium. Ergo [illegible] nam in isto capitulo in [illegible] subiectum [illegible] quod est nā corporis metallini et pars essentialis eiusdem

Exemplū de matrice mulieris [illegible] semel [illegible] semen

genōnez hoīs et omīs uegetabilis nūqȝ nisi semel matrici imponit semē. si aūt alia imponerent tūc unū destrueret reliquū pp indignationis crud[illegible] itatē ul' aeris ī pssionez ul' materiei sup habondanciā. Et ideo multi sepe sup ponentes rapissime concipiūt. Si uō conceperit pariūt abortiuū sic cruda coctis et indigesta supponētes digestis opus nō nutriūt sȝ occidūt. Nā de mēstruali sanguine Nutrietur tm et crescit usqȝ q̄ pducat ad lucē. Patet igit q̄ pluribus rebus non indiget opus nr̄m neqȝ magnas requirit expās: qm̄ un' ē lapis una medicina unū uas unū regimē una dispositio eiusdē ad alet. rū successiue faciendū. ergo si ueritatis nās pulcri du[c]eris eiusqȝ compositionē bn̄ coaptaueris et consanguineos consanguineis suis conuenienter iunxeris totū opus pficies. Nā eīȝ suis obuians nāis seqt eas et exaltat in eis nutriscunt et gignūt eo q̄ nā regit a nā nā diruit nāȝ liq̄facit et in puluerē uertit. deinde nā nām retractat gignit et renouat quousqȝ finē opis inducat. uerū tn̄ s'm meritū mē dat forma. Ideo cum nā minime pparata non conuenit aliqd opi

Indigesta ponentes sup digesta opus occidunt

Nota Summā Serrchi [illegible]

Nā obuians [illegible]

Optimus eīȝ oīuȝ pparationuȝ modus est supflua demere et absentia supplē qm̄ tn̄ integra q̄ corrupta ad propriuȝ reuocant statū et illud qdē ē ut aerbus siccis ī nullo sibi conuenientib' ualde sublimet mercuri' quousqȝ celestiū susceperit colorē. Caueās tibi papue in ei' mundificatione ac puratione uirtutis sue ne uirtus actiua suffocet in aliquo. Nam oīuȝ recte nascentiū nō multiplicat semiā nec crescūt suis gn̄atiua illoꝝ p aliquē colorē tolat exneuȝ. Sic certe nec ista multiplicat nā si mō pparant in debito. Id circho nāȝ ipāȝ nō assumas nisi purā mūdā crudā amenāȝ terreā sincerā et rectā sup leuē ignē decoq. Si uō secus feceris nō prodent qcqȝ: ad di[c]tamentū āt eius melius depurat p cimentū igit cum uolueris intencionez solues p illa ligaturā

Optimus oīū preparationū modus [illegible]

Hoc loquitur de corpore auri [illegible]

Capitulum .v.

Primus nāqȝ gdus lapidis sue pparacionis ē ut fiat. Mercuri'. nec fit hoc donec lenifices p aque dominiuȝ: et chaloris motū continuū s'm humane gn̄onis modū in qua si hūiditas uteri et calor continuus non esset spma nō manēt neqȝ fetus pagerent sic oportet in ope nr̄o ut cū calore tempato sit aqua multa et oleuȝ mistuȝ et q̄nta fuit multitudo aque tante erit multitudo tincture. Sanissimuȝ ē tn̄ ut nā regat s'm nāe debitū cursuȝ ne p calorē nimiū ul ei' deffectū peat magisterium. Nā si nā plus ul' minus q̄ oportet regat, statuȝ corrumpit: nec fiet ex eo qd querit prudens igit et nō causalit' opare q̄r nā ē sagax et solicita ī pductionē sui ipius c) solicitudis. n. e. fis. Ideo ars nō temptet naturā nisi comitetur. Sȝ nō festine ñ tēpore ōcliē sine: soluat aurū sane ut in suā reducat pōrē māȝ. hoc ē ut nr̄ fiat sulfur et argentū uiuū q̄r tūc possum' optime argentuȝ inde facē. et aurū cū fuit conuersum in māȝ ipoꝝ. Ideoqȝ tantuȝ debet lauari et decoq ut sit uerū sulphur et argentū uiuū: nam illa s' phuȝ s' mā debita oīuȝ metalloruȝ. Et certe nr̄a solutio nō est nisi q̄ corpus reūtat in hūidū et reūtat in eo nā ae m sueqȝ sal sedines sulfuree minuent nō aūt ut reūtat in aquā s'm q' qdā stultorū putauerūt q̄r si reuerterēt in illā esset tūc siccum p ūm et nō p nāȝ ad modū salis et aluminis et sic tūc liquaret ad ignē et reūteret tūc in uitrū q ē falsum. Ergo intencio illoꝝ nō ē bona. Nr̄a igit solutio ē ut tradas Gambertū Bœge in coniugium eo sane cum ea concubente statiȝ morit et in suā tr̄sit nāȝ deinde translactis mltis diebus ascendit sup bia transferentes ipāȝ in corpus suū et qȝ uis gambertus sit calor

Hoc idem dicit [illegible] capitulo lx. [illegible]

Nā est sollicita [illegible]

Nostra solutio est ut corpus reuertatur in humidum

Solutio philosophorum que fit ex gaberto [illegible]

De hoc coniugio et de hac coniunctione fit mentio in p̄mo capitulo ubi dr̄ de sole in natura [illegible] suā conuersus moritur et mortuo similis uidetur inde postea respirans uiuit et cetera. ideo nisi sol [illegible] in mercurium uersus mortuus fuerit et cetera. Ex quibus collige q̄ pro gaberto hic nominato debes intelligere aurū q̄ masculus ē et eius semē est calidū et p beia debes intelligere merc. q̄ ē femininus eo quia semē eius est frigidū et sic [illegible] declaratur reliquū [illegible] in [illegible] capitulo dicit [illegible] nām suā conuersus moritur inde postea respirans uiuit. Et in hoc capitulo dicit q̄ gabertus cū beia concubens [illegible] moritur. et transactis [illegible] diebus ascendit sup beiam transferens ipām in corpus suū. Et sic in isto capitulo habes principium magisterii et huius coniunctionis [illegible] debet ex masculo et femina

beia fēmus tñ q̄ gn̄atio nō fit absq̧ ea. Eo q̄ nulla ē gn̄atio congrua nisi ex masclō et femina. Coniūge ergo filiū tuū rubeū sorori sue odorifere et inter se arte gignēt. Nā cādida mulier si rubeo sit nupta marito mox complēt̄ complexi q̧ concipiunt p se sol unt̄ per se quoq̧ conficiunt̄ ut duo q̄ fuerūt unū q̄i corpus fiant. Positos aūt in uno uase et clauso diligentissime coq̧ ad ignē leuē donec brodiū fiat saginato simi le. Nā ex p̄ncipijs n̄alib̄ ē ut omis res cui radix ē terra et aqua soluat̄ et fiat currēs et sic terra fiat aqua cū eam uīc̄ant aque qualitates et aqua fit terra q̄ uīcat eaȝ terre qualitatis sic eīȝ solutio corporis. Naȝ una hñt opōneȝ q̄ nō soluit̄ unū nisi cōge lāt̄ reliquū. Ex coratu igit̄ coloruȝ felicia gn̄atur in terris. Ideoq̧ in p̄ncipio opis adiuua soluñeȝ p lunā et coagulationē p solem qm effectus inde apparebunt. coq̧ in ferior deprimitur cū uincat̄ superior superiora nāq̧ inferiorib̄ dñant̄ destrue captaȝ p̄ p limpham satis aptā leuiter extractā sic massaȝ contē factā. Est ergo longanis i re gimie uas firmiter claude noli festinare nec ab ope cessare q̄r nulla fit gn̄atio et cō positio rerū nisi p motū continuū. Aerē clausuȝ et calorē tempatū et hui⁹mōi exē pluȝ in utero mulieris cū concepit inmediate claudit̄ matrix ex caliditate et hūidi tate sanguinis generat⁹ fetus nūq̧ tñ flatus extraneos recipit nisi cū nat⁹ fuīt. sic et lapis ni in uase iugiter maneat clausus donec suā biberit hūiditatē et calorē igis pfecte nutritus fiat albus. Tūc eīȝ nascit̄ lapis nec sibi nocent aeris flatus. C.VI.

Est igit̄ necc̄iuȝ cōtinuarē opōneȝ moderare ignē excludē aerē et ma xime usq̧ ad albedinē comburē q̄ es n̄rm igne leui sic ouorū nutricione donec duriat̄ corpus eius et tinctura exhat̄ nō aūt exhibit̄ ita totū simul set pa rum et parū egredit̄ omi die donec in longo tempore compleat̄ et q̄d soluit̄ sēp pe tit supi⁹ licet residens sit mai⁹. Ideoq̧ igneȝ caueas magnū ne p̄ueneas ad solutioēȝ ante temp⁹ necc̄iuȝ q̄a hec p̄ducunt ad regioneȝ remotā priuās opus sensu opa cione et motu. Naȝ calor intensiu̅ compositū p̄hibuit frigiditas fugat. Sȝ calor le uis nutrit et conseruat. positū igit̄ in balneo tempato contere igne et nō manibus ablue hūiditate sue aque ut nō adhurat̄ ulteri⁹ ei⁹ uix ignea et ne comburat̄ sua sb̄a sulfurea. Nā ipa p̄mo egredit̄ cū sit leuior compatōne q̧ uirtutes aliorū eltoȝ. continua sup eū balneum tempatū donec in aquā soluat̄ inpalpabilē et tota egredi at̄ tinctura in colore nigredinis q̄d ē signū solutionis. Nā calor agens in hūido gn̄at p̄mo nigredinē in sicco opat̄ albedineȝ et in albo citrinitatē sic uidet̄ in plūbo cū faci unt eum minīū. In ignē igit̄ ip̄m rege noli festinare nec ab ope cessare quousq̧ corpus diruat̄. Nā q̄ñ fuīt puluis sp̄ualis in uase sursuȝ ascendit q̄d uō spissum ē in uase remanet deorsum. Ideo nisi omiā in puluereȝ uertas sp̄ualeȝ nichiȝ ea contriuisti co que igit̄ deinceps quousq̧ conuertāt̄ et omiā puluis fiant. hec eīȝ ē contric tio decoctionis non manū q̄ tñ hīt fieri leui decoctione hūida putrefactione continua contrictione igne non manibus. Ergo nō manū contrictione indigem⁹. Eudiocha uero facit hoc et p eā pficitur q̄r alixiē terre ē alixiē in hoīe. Istud uirtute sua p̄parātia clarificat semp et diuidit sic sāt et nutrit. Nā nāq̧ fagax ē et sibi sufficiens in omib̄ q̄b⁹ indiget ex ope suo q̄dē ē ut conuertat terrā ī aq̄ et aquā in terram s̄m compositioneȝ diuisaȝ. Primo siq̄dē conat̄ aqua soluē terrā ut ad modū sui subtileȝ hēat naȝ. Secūdo aūt terra congellabit aquā ut secū substinuat igeȝ et hec ē dissolutio corporis et congelatio sp̄us leui decoctiōe ignis. CL. dieb⁹ et forte ap

ēst congelatio sp̄s

humido

parebit albedo in ·lxx· diebus · Sz pmũ ẽ meli⁹ ga significat tempancia ignis et bo
nitate pparacionis. Nichil tñ nisi argentũ uiuũ agit in auru eo q⁹ ẽ ei misibi
le et pforatiuũ ipm aũt corpus denigrat consumit et truciat eoq⁹ de sua consistit na
Quod aũt denigrat ẽ · q⁹ nõ fugienti ianuã apit et in fugiens cũ fugientib⁹ utit
Truciãns tñ nõ truciat nocũnto nec corruptione · bem coadunatione et utilitate
si eñ ei⁹ truciat⁹ esset noxius et inconuenies nõ utiqz amplectaret ab illo neqz suos
exhiberet colores quos aquã sulfuris nũcupam⁹ uerũ tñ pmus denigrat q⁹ clauẽ opis
ẽẽ dicimus qm nõ fit absqz nigredine Nã ipa est tinctura quã q̃rim⁹ p quã qdlibet
corpus tingam⁹ · q qdẽ occulta fiut in suo corde qm admodũ humana aia ĩ humano
corpore · Ideo nisi es nrũ diruat imbuat et terat ac parte et diligent regat donc
a sua spissitudiẽ exhibeat et in tenuẽ spũz inpalpabilẽ utat / uacuus est labor / qr nisi
corporea ĩ incorporea uertatur · nũduz opis regula inuenit et illd ideo quoniaz ĩpossibi
le ẽ illã tenuissimã aiaz q ẽ in ea omẽz insẽ tinturã hñtez / a suo exhibẽ corpore n̄ prius
diruat · et in tenuẽ spũz inpalpabilẽ uertat · nec soluit corpus ptes hñs constrictas
nĩ p igneã aqz · sz nra ẽ ignis comburens corpora magis qz ignis · Ideo q pre cã regit ex
hibit ab ea nãz omẽz supantẽ nãz · Esto igit asiduus opãm in omib⁹ pãtib⁹ suis patiẽ
ter continuando decoctionẽ quousqz tota egredit tinctura sup aquã in colorẽ nigruz
Et cũ uideris nigredinẽ illaz aque ĩminere / scias tũc corpus esse liqfactũ tũc opo
tet ignẽ continuare leuẽ sup ipm donec concepit nebulã quã pariet tenebrosã ĩ uen
tro · quippe phor ẽ ut corpus iã solutũ nigrũ suã ingrediat aquã et fiat totũ qd unũ
de uire ergo aqua suscipit aquã sic nãz propaz · Ideo nisi qdlibz utat in aquã nul
latenus pueit ad pfectionez · Nec oportet ergo aliquo alio in commixtione contrictio
ne et toto regimĩe nisi illa sola aqua pmanente · Unde uõ uix cũ ẽ sanguis spãlis
sine quo nichil fit · Conuertitur aũt spũs in corpus et corpus in ipm utit p spũz sic
eñ adinuicẽ commixta in unũ redacta se inuicez uertunt · Nã corpus ĩcorporat spũz
et spũs corpus uertit ĩ spũz prout sanguinẽ tinctũ qr omne q hẽt spũz hẽt sanguinẽ
qr oportet illã nigredinez aquæ suæ ĩminẽtez igne leui iugiter occupare donec ĩ sua
demergat aqua sz · donec totũ fiat aqua unã · cũ eñ aqua alteri commiscet aq
tũc aqua amplectit aquã q⁹ minime põt separari ab inuicez · Insipientes aũt aqua
audientes putãt eã esse aquã nubis sz si rõnez hẽrent scirent utiqz eã ẽẽ aqz
pmanentẽ · q tñ absqz suo corpore cũ quo soluta ẽ et facta sit unũ pmanẽs ẽẽ nõ
põt · hanc aũt aquaz phi aquã auri / igneũ uenenũ et bonũ multorũ nomĩz uo
cant · Ideo oportet nos cũ hac aqua formã sulphureã posside et aceto nro miscẽ
ut ei⁹ nigredo deleat · Redde ergo carbonẽ aq̃ sue ut extinguat in ea ut rerũ
compositio fiat. unde uersus.

Igne tepescente calcant feruore carente. a
Ut duo q fuerant unũ qm corpus fiat c
Renib⁹ extractũ matricis celula suptuz e
Hac serie rerũ conceptio fit specierũ g
Et uas claudat iugit dũ concipiat b
Semen ut humanũ puro de sanguine natũ d
Femineo iunctuz semine fit uelud unũ f

C. vii.

QVi ergo nouerit uxorem ducẽ pgnantẽ facẽ gñare mortificare uiuificare lumẽ
induce et mũdare ultuſ anigredine et tenebris erit maxime dignitatis Nobis
eñ regẽ coronatũ filie nrẽ rubee coniungẽtib' et eis in leui igne nidũ uertẽtibus
concipient et filiũ pict et gnet coniunctũ Nã fuſche nubes q ſup eũ fuerũt reuiti
tur in ſuo corpore ſic exierũt Tingenſ ergo et tingendũ uere te oportet diuñe ipm eñ
qd ſibi miſcetur ſupat et in ſuũ uertit colorẽ et quẽadmodũ apud uiſũ ſupficialit
uinat ſic intima ſupat. Ideo cũ miſcet' corpori et continuat' ut ſit tinctura ex eo uitit
ipm in ſpũ: et ſpũali tinctura tingit in uariabili colore q deleri nõ pot Continuato ig
core regimine in xl diet: nũo utq fit aqua pmanes chohopta nigredinẽ q qdẽ nigre
do ſi debite regat' non pmanet niſi xl diebus. Ideo in ſuo regenſ ea ſubice ignẽ quouſq balnes
fiat aqua clara uerũ erit ut ar. iu. ſcandenſ in acrẽ Id circho cũ uideris nras aquam i. elementa
fieri et in igne ſublimari tũc omnia uapor facta ſunt Nã aĩa a corpore ſepata et in ſpũ
ſblimatione delacta factuſ ẽ utq fugiens. Aqua eñ reſ auit ianuam fuge nõ fugiẽti
conuertenſ ipm in ſpũ ſibi ſimilẽ unde facti ſunt aereu ſpũs in aera ſcandens ibiq
ara piens uitam inſpirat' a ſuo humore ſicut homo ab aere qr multiplicat' et creſit
in ſua ſpẽ ſicut cetere reſ deuictũ uõ fugienſ nã quã uiſ ſit ei fuga eſſentialis dum
ſit tamẽ fuge ſz uitutẽ eo q in ſublimacione iungit' adinuicẽ qr debet tũc totũ ig
mediocri in uaporẽ multocienſ ſublimari ut inſpiret ab aere et q poſſit uiuẽ. Nã oĩ
um nã conſtitutum uita ex aeris inſpiratione cõſiſtit ſic totũ nrm opuſ in uapore et
ſublimatione aque ſue Tamẽ cauendũ ẽ in omni ſublimatione ab aque uilificatiõe
Nã ſi in tm accenderet ignẽ ut aqua ad uaſis aſcendat ſumitatẽ gaudenſ refrigerio
adherebit ibidem; et ſic eltor nõ poterit ſubllimato pfici quũ oporteat uniũ qq cor
pluries p ſe roſaticho ſpũco depmi et eleuare Sz qr per uiolentiã aſcẽdit abſq uio
lencia non deſcendit. Sit igit' ignis ita lentus quod totũ opus p ſe aſcendit et de
ſcendit libẽ abſq uaſis ad heſione. Ideo niſi corpuſ aqua et igne attenuet quuſq
aſcendat ut ſpũs nichil fit eo aũt aſcendente naſcit' et in aerez uertit' fitq uita
cum uita ut una nõ ſepet' ab alia ſic aqua miſta aque. Ideo natus ſapientũ
in aere naſcit' qm omnio ſpũaliſ efficiet' unde uſus.

Hec res ex actũ diũ puluis fit ſine tactu
Sit qr aſcendat et rurſuz ad infima tendat
Simplex cõroſus ſubtilis erit pcioſus.
Lumpha iũctione terrã coniungit et ignẽ.

C. viii.

ERgo ſublimatio tribuſ de cãis fit: pª ẽ q corp' fiat ſic ſpũs de ſbtili nã. Sa
ẽ ut ſpũſ incorporet' cũ corpore ut fiat unũ cũ eo. Tercio ut omia fiat munda
alba et ſalſedo ſulfuris minuat' nã apud ſublimacionẽ cõburit' ex ope qcqd
fuit combuſtibile qa neccũz ẽ: ut elementa fiant ſimplicia q ſe poſſit cõiungi ad in
uicem q ẽ inpoſſibile niſi in ptes ſepent' Id circho oportet utriq p uaporẽ pluies
ſublimare donec aqua deſcendat in cribacione. Cribant' ergo res cribro ſpexito;
ſe ptes ut ad ſubtilẽ reducat' nãz. Qm nũq dimitit corpus aĩaz a ſe ſepari cũ cõ
par ſibi ſit in propinqtate ſimplici. Oportet igit' ſepacionez proinde excere ut nichil
de pinguedine aĩe remaneat in corpore ſz q nõ ſenciat ſui exaltaciõez ul' impedire
ab errore cribrata cribo vij: uice poſt uicez corpuſ deſcendit ad ymũ. Et aqua aſ
ſcendit alba cũ aĩa propiqua. Conſeqre omi tpe ptẽ cũ pte ut rectificata reſiſtant eltis

resistat

et pcipue igni Sic nisi resistētes sepant et deficiunt. unde oportet corpus esse aridū
siccū / aīaȝ mūdaȝ et spūm fluentem unde qdā sagatiꝰ opinātˢ separacione fieri i
multis specebus de quo nō est curandū qr prosperaberis in eo qd reducis p poñez ad
equalitatē simp. et nō eo q sepatʳ unū qq; in eltis. Vere nō erit tibi difficile oīa re
ducē ad simplex sceu albedinē / cū sit de nā eiꝰ / pater eiꝰ est sol: Mater eiꝰ ē luna:
portauit ipm uentus in uentre suo terra puata est / ex eo q aquā ab aere aerē ab igne
Ignē a terra distillādo recepisti: Nā ex multa sublimacioīs reiteracōe aīa cū aqua
ascendens depurat et eiꝰ grossiciens ad yma descendens in terrā limat sic ergo de igne
fit terra et de aere aqua quā aquā reducēn sup terrā uix eiꝰ integrª ē: si uersa fuit
in terraȝ. Vertite ergo terrā in aquā. Aquā in ignē: Ignē uō in aereȝ: et occultādo ipȝ
in intimis aque terrā uō in aeris uentre. Calidū uō misceatʳ hūido: siccū cū fri
gido hoc etiaȝ mō sit mixtio cū nō sit trāsitus de extremo ad extremū nisi p mediū ultur
uō uolans p aerē et bufo gradiens sup terrā est magisteriū. Id circho sepabis terrā ab
igne subtile a spisso suauiter cū magno ingenio Ascendit eīȝ de terra in celū Iterūq;
descendit in terrā et recipit uim supiorē spūs et inferiorē corporis qui uincit omēȝ
rem subtilē congelando omēȝ qȝ rem solidā penetrabit alterando. Sic eīȝ dn̄atʳ supioribꝰ et infer
ioribꝰ qr opatʳ tā in spiritibꝰ qȝ corporibꝰ. Liqt igitʳ q ē nr̄m ht ut homo spūȝ corpus et aīaȝ
Spūs eim ē aqua eiꝰ. aīā ē tinctura eiꝰ corpus eiꝰ est terra eiꝰ. Spūs tn̄ ē delator uirtu
tuȝ Anīē sup corpus sic portatʳ tinctura tinctoꝝ p aquā sup panū. et aīa eiꝰ est uīculū
spūs sic corpus est uinculū aīē Sȝ corpus ē fixū continēs spūȝ et aīaȝ. Spūs ergo pene
trat corpus figit. aīa copulat tingit et dealbat. Igitʳ q nō differt duo sulfura a sul
fure nil nouit duo aūt sulfura sunt q ex lapide ar. ui. sublimātʳ ad tincturā que
qdeȝ tingunt et fugiunt. Sȝ in sulfure continentʳ q fugē nō possunt qm ē fugienciū cō
nexio In hys tn̄ tribus ē fumus nigredo et mors q nisi ablata fuerint ppetua illa
nō erūt oportet ergo ab aqua fumū ab aīa nigredinē a corpore mortē expellere frequenti
dissolucione. Commisce ergo oua galinarū nigrarū cū ere et hēbis aurū et argētum
qntū uolueris ipe ultur naq; sine alys uolās sup mōteȝ clamans dicens: ego sum
albus nigri et rubeꝰ albi: et citrinus rubei filius uera dicens nō mēciens: mee igitʳ ma
tri iunctus: et suo pectori suā substanciā qescē et meā facio substāciaȝ contiñē Ergo
nȝ alienū qd introducatʳ neq; ab ope cesletur nā omīs nā cū sua coadunatʳ socia et p
eam efficitʳ. Mater me genuit et p me gignit ipā. Ipā eīȝ pmo dn̄abatʳ in decetero
Naq; dn̄abor illi qr pfector matris factus suȝ postq; ab ipā cepi uolatū. Ipā aūt me
liori mō quo poterit sic mate pia fouet et nutrit filiuȝ qm genuit donec ad sta
tum puenerit pfectū: ponas me igitʳ in hūido igne continue q mei hūo
ris calorē augmentat: et siccitatis combustionē uetat quousq; fineȝ opis inducat: de
inde rubedinē: et umbrā meā extrahe pce ac leue quousq terra pte psistā: decoctio
uō me minuit trituracio uō augmentā eo q luna post xv. dies diminuitʳ et post
xxx. augmentatʳ: et hoc Iniciū ē finis. Custodi ergo ar. ui. in intimo talamo suo in
quo coagulatū est. Nā ex reiterata inbracioīs uice aqua ascendit alba cū aīā ad albe
bit et corpus paulatiȝ descendit ad imū et ipm est ar. ui. quod dicitur terra
residua: q aquā retinet cuȝ bibit eaȝ qmā ē coniūctio tincturaꝝ. Conserua ergo uas et
ligaturā eiꝰ ut sit potens in conseruacione spūs. Nā aqua q pus fugiebat hitabit i tra
et sic fugē neqbit. Redire eā tūc ad supiora et p suos terminos n̄o inepte eā mitte de

Et hoc mō aqua dicitur .s. corpus et ignis dicitur aqua

inde suo corpori priori electo parte eã iunge. verũ iudiciũq; fuit corpus cõgregabitur
Et aquile et aqua conseqt terrã quẽ admodũ ferrũ magnetẽ. Aqua aũt q̃ ascẽdit
sine uiolencia d'scẽdit sine uiolẽtia et mũdat terrã a nigredine unde Versus

Consurgit nullus nũq; sine semie fructus a
Sic cibus in stomaco fomentũ suscipit e
Firmans mutatũ pgnatio spondet natũ e
In quo dũ mouit semen fructũ dare fert b
Omne merũ sepat et inde p mẽbra coaptat d
Menstruus hec pascit donec suus exitus adsit f

Liga ergo mulieri ablactanti manus post tergũ ut nõ fugiat. Natũ appone sibi filiũ q̃ genuit et ablactãtẽ eã; qm cũ fuerit mulier mortua erit bufo gros⁹ de lacte. Tũc scinde buffonẽ p mediũ apponẽs galinã ut comedit ip; qr cũ fuit buffo cõmestus erit albus intus et extra

C. IX.

Reducat aqua sup terrã tẽpatũ administrãs ignẽ q̃usq; fecerit in sua nã radicẽ oportet eũ ipã pmo nutriri puo lacte. sic ĩfans cũ pulus ẽ et puo nutritũ lacte et igne. Et q̃nto magis crescit tanto maiori indiget cibo et calore quousq; suũ cõbiberit hũorẽ. Nã hũor pmus ẽ frigidus ergo cauendus ẽ ignis nimi⁹ q frigori ẽ inimicus. Verũ si corpus ponat sup ignẽ absq; aceto conburit nec ex eo qd q̃rit aseqt acetũ uõ ĩpositũ tibi proibet ignis conbustionẽ desiccãs se cũ corpore ne paciat lexionẽ. Et q̃nto magis flama ignis occupat tãto magis in intimus aq̃ abscõdit ne calore igs comburat. Iubeo tñ nec simul aqua fondat ne elixir submergat ymo fonde sicut ĩfonde aquã paulatine ut sẽp corp⁹ cũ trib⁹ aq̃ sue partib⁹ coquat. Nã si conficiat absq; põdẽ mors sibi euenit q̃ euenĩẽte malũ esse putabit. Si conuenientẽ regit cũ sua pacificat aqua sup ignẽ verũ qr corpus pmo pacẽ fiet radicis ei⁹ uirtus non equaliter hũidat ĩ oib⁹ ptib⁹. Sic nec splendor solis in plantis. Ideo q; patientia et mora st neccĩa ut plixitate coq̃ndi uincat aqua pugnã ignis. Nã leui decoctione aqua congelat et hũiditas exhibit corruptiua hũoris radicalis. Calor augmẽtat et siccitas conbustio proibet. Id circo euenit op⁹ q̃nq; citi⁹ q̃nq; tardi⁹ cõgellari qd ex coq̃ndi diuisitate accidit neccio. Quia si locus ubi coqt hũidus fuit et frigidus citi⁹. Si uõ siccus tardi⁹ cõgelat. Ideo oportet ignẽ nr̃ũ oĩ tpr̃e esse leuẽ donec congelet in lapidẽ et tota fiat aqua deorsũ nã infra spacium xl. dierũ tota uertet sicut uertit in terrã. Ideo cũ uideris aquã cõgellare se ipã tũc certus esto sciã ẽẽ uerã qr corp⁹ suũ cõgelat hũorẽ in siccũ sic ut coagulũ agni coagulat lac ĩ caseũ. Id circo coquat corpus cũ aqua uite et leuit assãdo coagulãdo ad ignẽ q̃usq; fiat spissũ et siccũ: cũ aũt fuit siccũ uelociter bibat hũorẽ suũ residuũ tũc aliã inpone aquã suauit decoquendo diligent. Vas claude et noli festinare nec ope cessare. Verũ aqua in duas ẽ diuidenda ptes quarũ ps pma ĩ corp⁹ congelat et alterã putrescit et liquat. Nã coagulare scđa aq̃ oportet redigẽ putrefacẽ uõ ẽ coagulatũ alias resoluẽ qm putrefacẽ nõ fit n̄ ex hũido et sicco. Sic eñ spũs penetrabit ĩ corp⁹ et cõmistio p minima fiet. Ignẽ igit administrãs tẽpatũ subtus caue ne nimis festinãter exhalat a uase q̃ tũc forte moreret. Infans nũq; patebit egressus quousq; ac reos flat⁹ exauriat custodi ergo eũ cõtinue clausũ iure circũdatũ ne flos egrediat in fumũ et pereat magisterii uerũ ope mĩsura, mẽsura põdẽ cũcta rege et quociens corpus inbuit totiens desiccet
nõ comedas tam festinãter nec comedas qũ bibas nec bibas qũ comedas sit aũt pot⁹

Aqua que ascendit sine violentia sine violentia descendit

Reducat aqua super terram donec [illegible]

Semper corpus cum tribus suis aq̃ partibus coquat [illegible] cap°.

[illegible] igne omni tempore esse lenem donec congelet in lapidem

[illegible] exhauriat .i. donec sit materia fixa et alba

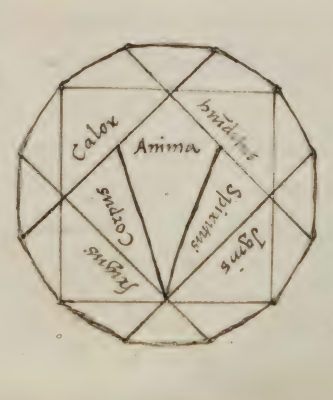
post comestionem · non comestio post potũ : aliogn facies uentrē humidũ : nec recipiet sic citatē · Comede ergo et bibe · unũ post aliud s̄m ronez unũ duo tria quatuor ·v· vi· cō putans usq̃ ad xij facies lumē cū aqua hic nũs ex multiplicatione ternarii in q̃tuor ex duodecī : et nũs ternarī fiut ex uno in tria · Et sunt tres salsatē quarũ q̃lib; ī alijs tribus diuidit̄ et erūt xij nē · Ergo fac quadrangulũ in rotūdū et hēbis magisteriũ · Et il lđ qdē fit si quadrangul᷒ in una quaq; suarũ spatularũ tres hēat āgulos equales fac ergo circulũ in medio circuli centrū · Deinde ī una quaq; spatulla quadrāguli fiāt tres trianguli de circulo centri · Sit aūt lin͛a equalis de p̄mo centro ad p̄mos pūctos · et una sit oīū ternariorũ · mēsura · computa ternarios et xij · inuenies de sup̄ quos ducas compassū : et inuenies q᷒ tangit unũ q᷒q; ternariũ · ergo p̄ xij · triangulos eueīt qua drangulus rotondus · sic compone magisteriũ; ꝙ sic omēs quadrāgle cōcurūt ad centrũ compassī : et sic tota aqua ē ad suũ corpus p̄ suos ternarios reducenda · Si · aūt diminutũ fiut uno anglo diminuet̄ potentia sua · Venare ergo aīas : qm̄ ī terra ē mansio earꝫ si fugē nequeant : et nō sis inuenacōne sopitus s; pacificus p̄ca uens ne p̄ ignē nimiũ uertat̄ in fumũ · Si ergo fugierint nō capient̄ falcone · Si uō in cludāt̄ ne fugiant tūc reuertūt̄ ad corp᷒ unde exierūt · coq corp᷒ attrahit sibi humorē suũ q̄madmodũ magnes sibi attrahit ferrũ · Conterē igit̄ terrā de coq̄ aquā : reitera opōnez quousq; un᷒ ex trib᷒ ternarijs ūtat̄ deorsū · Nā si unũ ex t̄bus cecidisti omēs sūt mortui qa si unũ ē fugiens alterũ uō patiēs ignē ubiq; utriq; in ctu paht igne eo q᷒ ·i· rōhet reliq̄ pp̄ nē sue propinqtatē : et hec qdē coagulato nē · omē uolatile re tinet̄ a fuga · uerũ nō efficit̄ hoc manib᷒ s; nā ipm̄ circulant̄ opat̄ qr nā se ipāz dissoluit et copulat se ipāz albescit et rubore decorat : se ipāz croceāz fāt · et nigrā se ipm̄ dis ponsat et a se ipā concipit q̄usq; finē opis inducat qr liq̄t q᷒ hec cōfectio nō ēē manu alis opacō s; nāꝫ mutacio : et earꝫ calidi cū frigido et humidi cū sicco admirabilis cō nexio un̄ u͛sus

Que sua bissenis extendit bracia uenis
Si congelet̄ qđ destillare uidet̄.
Abluit et mūdat renouat rigat nutrit mūdat
Est ig̃ munda secreti fluminis unda
Per se silabit et mortuos uiuificabit
Igne tepesente foueas feruore carente
Terminet ut flores tellis et spiret odores

C · X ·

Accipe uolatile uolās sub mēsura et mātipa ut respondeat nō uolando ī regiōib᷒ s; uolatū euolās ad te : cōtentū tene · Nā q᷒ ē inferī᷒ ē sic q᷒ ē supi᷒ : et q᷒ supi᷒ ē ē sic q᷒ ē inferi᷒ · Ideo aq̄ nr̄a benedicta ueīt · sua adaq̄re terrā mūdare nig̃dinē et ōnez malũ auffer͛e odorē eo q᷒ int̄ eos ē libido masculi et feīe · Caueas ergo ne auaīe exeat sua humiditas et p̄eat : uerũ ipāz reducēs ad t͛rā leui decoctione coagla ig̃ leui sic co agtat̄ sp̄ma ī matre : p̄unita nāq; sua anplesata cōiuge ueloci͛ t̃nsit ī cōp᷒ suũ ueste g͛ aqua sup̄ terrā suā quousq; coaglet̄ deorsū tūc cinis anā in nāꝫ cōūtit̄ et ī uno q̃q; g̃du suarꝫ opōnū nouā āsumit nāꝫ · Reddat ergo cinerē terrũ aq̄ sue : coq̄ et cōterere ne tedeat terere et reiterar̄ · Nā terra nō germiat absq; frequēti irrigatioē et absq; p̄missa desiccatione · Id circho oī uice p᷒ desiccatioēz terre sup̄ fondat̄ aq̄ tēpate tū, nec mltū n͛ parũ qa si mlta fiert aqua fiat pelagis cōturbacōis · si uō parꝫ cōburet ī fauilā · ideo oī ponderi pondus oī mēsure modus et oī opi op᷒ ē, ne nimia siccitas aut sup̄fluus humor

Saturnus
Mercurius
Mars
Sol
Venus
Jupiter
Luna

Rubeum
Album
Nigrum
Ceruleum
Citrinum
Rubeum
Albũ nigrum

... ergo iuge aquã corpori et aqua

administrando corrũpat opus ; ut tantũ assando decoquas quantũ dissolutio adiecit et imbibendo dissoluas quantum assando deficit semp autẽ cauendũ ne ignis asperitas ad hustionẽ pueniet nec ab actione cessandũ donec totũ adimat sicci lapidis formã assumat. uerũ qr mã nõ hẽt motũ nisi p caloris actionẽ ; Ideo si calorẽ bene mensuraueris aqua et ignis sufficiunt. Nã corpus abluunt mundant et nutriunt eius obscuritatẽ auferunt et certe totũ opus et regimẽ nõ ẽ nisi aqua pmanẽs omĩa in se hñs quibus indigemus. Nã liquefacit et coagulat / diruit et albat et totum pficit opus ergo manu tene hanc aquã cũ suis bonis opib9 quoniã facit albũ ad albũ et rubeũ ad rubeũ. Effectus tñ eius consistit ĩ regimĩe ignis. Nã cũ eo diruit aqua cũ eo retinet uolatile a fuga. cũ coniungit aĩã corpori cum eo fit coagulatio nrã. C. XI.

Caue ab ignis intensione ani terminũ qr fiet rubeũ et nichil prodest. sit ergo ignis lentus usq3 ad albedinẽ ut spũs roborati pugnẽt contra ignẽ quippe spũs abluti corporibus desiderant eis in ẽẽ et sequunt ea et gaudent eis hñtes hñtant in ipsis et uiuificant ea nũq3 sepãt ab eis. Ideo nõ frustra referunt spmati uiue qm unũ sequit reliquũ tanq3 sponsa uxũ suum uiuifica ergo mortuũ et occide uiuũ : et hẽs magisteriũ uniuersus

Igne tepescente caleat feruore carente a
Est tñ hec grata q aquatio fit moderata c
Alter alteri fons fontis fluminis huius e
Et teneat mundã siccatã sanguinis undã
Ignib9 aptatis lac decoq uirginitatis
Hinc cũ siccat serpens facies adequat b
Vnda suis fontis stilat de uertice montis d
Suscipiet mulsũ propa testudine pulsũ f

C. XII.

Extrahe a radio umbrã suã et sordidã et eo q nebulla et suphemines coinquinat et a luce retinet qr angustaret a sua rubedine. Ideo oportet pma pte eius aquas nrã coquere et coquendo coagulare quousq3 expolietur rubigine tunc plus dicat auri fermentũ terra residua et coagulũ coaguli qm recipit et bibit aquã coagulãs ipsã secũ ĩ terrã. Tunc oportet eẽ nrã residua eius aqua multotiens imbibẽ quousq3 totũ uertat deorsũ ad congelatũ incerandũ ad combustũ inudandũ. Imbibe ipsã vij. uice post uicẽ emũdans nigredinẽ quousq3 dimuat et in terrã uertat. Nã in xl diebus totũ uertet in terrã. apri et claude solue et noda extende et plica ablue et desicca. R. fiant continue donec quadragũ uertant in rotũdũ cũ suo igit simili eius gubernatũ coquendo resolues quousq3 fiat ut aqua uerũ etiã ut ar. ut. deinde sm consuetudinẽ coagula ad ignẽ. id est quod pus fuit coagulatũ in siccũ rubeũ soluat. quod aũt ex illo fuit solubile nõ solutũ nõ coquat. quousq3 soluat omĩmode. et sic igit iste hordo reiterationis fuet donec illi maior soluat quantitas. deinde congela leuiter assando et ignis tẽpamento cõsuna quousq3 illi maior ad illi9 exigentiã ignis administrari possit. hos igitur omẽs ordines ppãratiõis sup ipm quater reitera et ultimo calcina p modũ suũ fig entẽ et calcinãtẽ : qm sic p ciosissimi lapidis terrã sufficienter administrando resisti. Calcinare uõ nichil aliud est nisi desiccare et incinerẽ uertere comburat ergo absq3 omĩ timore donec cinis fiat / q cũ fuit cinis optime miscuisti : eo q cinis iste spũz recipit et bibit ac suo induit humore. donec in colorẽ uertat pulcriorẽ q3 pus fuerat. hunc igit cinerẽ nõ uilipendas sed reddas sibi sudorem iterũ qm eiecit quousq3 totũ uertat deorsũ. Quociẽs cum que cinis imbuit tociens p uices desiccet. donec totũ uertat in albũ. Itteratũ nãq3 cũ desiccat

reddit corpus ...
... et ignis ...
... corpori uolat ... aqua et igne
Viuifica mortuũ et ... et habebis magisterium
Oportet ...
... non ...
Calcinare quid
Quotienscumque cinis imbuitur ...

ſe ipm̄ continet ad inuicē q̄r oportet es conteri et aqua uite pluies imbuē et p̄ in
uicē deſiccare quouſq; ſuū bibeīt humorē. Id circho phi iubent aquā uiuā coagulare
corpoī ſuo cōmiſcē et coquē donec exſiccet: tūc inuenies totā aquā uiuā a ſe ipā co
agulatā et in terrā iā uerſaz. ex tūc corpori iungit̄ ſp̄us aqua cineri et femia uiro
q̄r ci eſ conuenient̄ regit̄ aqua pacificat̄ et albo colore colorat̄: dealbatio uō nō fit n̄
decoctionē et aq̄ congelatione: et q̄nto es pluies abluit̄, tanto intēſioris efficit̄
albedinis contere ergo coq̄ reitera ne tedeat reiterare cū ſuo ere de coq̄ ībibendo,
ablue nigredinē aqua uite aſſando latonez donec exſiccet̄ et fiat corpus nouum.
Illa aqua uite gubernata omē corpus dealbat uertens totū in ſuo colore. Ille nā
q̧ fumus albus ē. ideo cū illo dealbat̄ q̄c q̄d dealbari p̄cipit: q̄m nā nāz conuītit. Illū
ergo fumū ſue ferri admiſce et coq̄ et tere multociens donec coaguletur a ſua nigre et
dine purget ſeu p̄uet. Aqua eīz roris madij ip̄m abluit et emēdat de celo deſcē
dens tp̄e pluuiali penetrat et dealbat. Ip̄a eīz aqua h̄itans in aere cōſeq̄t terraz
ſicut ferrū magnetez. inter eos ſane ē ſocietas et libido pp̄ ſue propiq̄tate. Illa nature natura
ſuis obuiuantes nāis letantur eis. Reſiduū uō humorē imponat̄ continue coq̄ndo donec
congelet̄ et nimis dealbet̄ q̄m uelocit̄ ebibit ip̄m b̄n uſus.
Inquarū cena ſitiens ad aq̄t arena
Partē ſibi cena pārti ſociet̄ arene
A celſus ignis ſiccet mitiſſim⁹ ignis
Et congelet̄ leuit̄ nā pficiet̄
Sāguis h̄t mūdā ſ penſ iterū bibat undā
Tūc ſiccet̄ totū uelud an̄ docet̄
Tūc res miſceri debent parit̄ q; foueri
Hui⁹ aque uiue undis uelut̄ uītus oliue
Dum tua alcorni giuſ fiūt contraria ſignis
Et diſſoluatur et limpida conficiat̄
Humida calx mundā conſumet ſanguinis undā
Sic infondat̄ q⁹ ab ip̄a tota bibat̄
Et conſuet̄ nam puluis pficiet̄

.C.XIII.

INſpice q̄lit̄ cōpoſitū bibet aquā et in uno q̧ ḡdu colorib⁹ alterat̄: dū eīz res q̄lib;
igni ſupponit de colore ad colorē ipſius multiplici nā opante trāſfert: ſp̄us et aīa
nō uniūt̄ cū corpore niſi cū albo colore q̄r q̧ diu apparet nigredo obſcura dn̄at̄ femia
et ip̄a q̄dez eſt por uis nr̄i lapidis q̄m niſi p̄mo fiat nigrū: nec fieret albū nec rubeū
et q̄dez rubeū ex nigro et albo eſt compoītū. beriū tn̄ calor tempatus āgens opat̄ nigre in humido
dinez deſiccat hūiditatez et tollit corruptionē. Et eō calor inaleſcēs opat̄ nigredinē
humiditatē fugat et gn̄at corruptōnez. Q̄r liq̄t q⁹ ſi cōpoītū plus q̧ oportet regat̄ ſta
tim extinguit̄ nec fiet ex eo q̄d q̄rtur. Eſt cauendū etiā ne aq̄ p nimiū ignē
uertat̄ in fumū in fumū et peat. Id circho ſciat aqua pugnā ig̃s prolixitate coq̄ndi
nā calore ſolis aqua pugnat contra ignē uincat ergo aqua pugnā ignis prolixita
te coq̄ndi in ſpiſſandi et coagulandi nā ſi eius nāz pfecte ſcires prolixitatē coq̄ndi Se ipam
ſuſtine res donec propoītū inueniēs q̄m bonitas h̄ūdi in uirtute uenerabili pbat̄
in corporib⁹ maxiē q⁹ paruulas extimiationis cās ſe in ptes ſue compoītionis diuidi
nō pmittit q̄r aut cū tota ſui ſb̄a ab igne recedit aut cū tota in igne pmanet ſtās

notat igit in ea pfectionis cā neccio; hāc ideo patienter regē nāz. suauit intro coagu
lando argētuz uiuū ex ere nio pluit sup ipm ☿ qr omē corpus q̄ue deorsu labit ad
centrū. s. ar.m. ex ere sublimatū et ex q̄oia fiūt. Est aqua mūda et tinctura nrā q̄ eius r
ubram delet. Ipm nāqz est sulfur albū qd solū es dealbat q̄ spūs continet ne fugeat illd
tn̄ sulfur nō poteut dealbare nisi in pori ope esset dealbatū eo q solū sulfur albū dealbat
es nrm. Quare liquet q tāta erit pulcritudo ei q̄nta fuit albedo sulfuris. Quare si ponat
paulatine hūiditas quā ebibat coquendo asidue donec colorē indueit pulcriorē et quoti
ens imbuit et totiens p uices desiccet. Nā incerat cū desiccat se ipm continet, et siu
nū fit fixum figit reliquū. Q si ē it albū, exteri albū erit intus seu interi. Id circo
nō desistas ipm imbuē coq̄re et desiccare donec totū imbuat hūore suo. Confice ipm aq̄
munda pmanente et leui decoq̄ igne donec aque nigredo peat et recedat. Imbue ipm
cōtinue aqua uite prout uideris suffice apud uixū assa et coq̄ donec totū bibet hūorez sic
q purpure color nō tingit nisi frigido nec albus nisi sicco nec rubeus nisi calido hoc
igit es assando coquat residuo hūore suo donec se ipm faciat germiare deinde ad so
lem desiccando terre quousqz totū uertant deorsum. Es siqdē nrm p̄mo q̄nto magis
coquit magis soluit et fit aqua spūalis. Sdo q̄nto magis coqt magis spissat et fiet
puluis maioris albedinis. Tercio q̄nto magis coqt magis colorat et fiet tinctura in fe
riorisl albedinis. Et hec tota opatio nō est nisi extractio aq̄ a terra et ipi? in eā reduc
tio aqua uō incidente sup terrā creat ē Adā. adsit igit diligens admistratio adsit
incontinēs expectatio. Reitera omēs declarationes. Et sic eueiet tua desideratio.
Aqua igit tota exausta, et in terrā conuisa p quosdā dies in suo uase supieuē putre
fiat ignem quousqz ei p̄riosus colō albus supeniueat. sit aūt calor leuis usqz ad albe
dinez. qr si calor intensus cepit cito uapor nigrū faciens albū fugiet compōituz qr ua
por ille albus ē ideo si figitur cū ere dealbat ipm intus et extra si uō fugit ab ipso u
tit in rubedinē q nō prodest in putrefactione eius et spūs puenūt in corpore et desiccāt i
illo et nisi desiccent nō apparent colores aēe. Putrefactio autē nō ē nisi hūidi morti
ficatio cū sicco hūiduz uō coagulat p siccū. Vlgus tn̄ solū hūidū putrefacit. Nā
aut putrefactio nō fit absqz hūido et sicco eo q hūiditas tn̄ siccitate cōtinetur
et q̄zuis hūidū frigidū ualit igne, corpore tn̄ continet qd fugiere neqbit. Q̄a nō
possunt grauia nisi leuiū supi nec leuia nisi grauiuz inferi consortio detrudi: et
utriqz ē initiū opis et finis. Oportet igit calore continuo opus regē usqz ad albedi
nem ut p̄dictū ē. Nā in albo colore spūs uniunt cū corpore q fugē nequeūt. Q̄r p̄api
tur dealbare latonē et ni pe libros ne corda nrā corrūpant terra nā que cū aqua pu
trefsat et mudat q cū desiccata fuerit nigredo recedit et dealbet tūc pibit tenebro
suz mulierū dn̄iuz: deinde uir ascendēs sup mulierē auferet sibi suū regū cū fum
penetrabit in corpus et spūs constringet in sicciū. Et tūc cessabit nigrū corrumpēs di
formatū: et fit albū lucidū et clarū q̄sicut calor ignis in hūido p̄mo gn̄at nigre
dinem sic agens in sicco gn̄at albedinē et in albo citrinitatē et hoc pot in ligno uidei
cum fit carbo p ignē: et ultimo cinis sic lapidis nrī sbstantia. p̄mō q̄nto mais coqt tāto magis soluit et clemqt. Secudo
magis exsiccat et dealbat. Tercio q̄nto magis coqt tāto magis rubificat quousqz
pficiat. Res ergo cui capud ē rubeū pedes albi occli nō nigri ē magisteriū. Quatuo
tn̄ sunt colores p̄ncipales in ope appentes: puta niger albus citrinus et rubeus et
oiā erūt noiā ex hijs quatuor coloribus in corpe suo apparentib qui quidem om
nes ex acceto sibi composito eueniunt. p̄ilictis aūt coloribus a barcho opōrt unuqdqz eoz

Ana ascendūt nubes et pluūt plu uias super terram

q̄nto mais coqt

fugiat

Putrefactio [illegible]

Dealba latonē et rūpe libros [illegible]

Nota hoc bene et diligenter [illegible] quia hic [illegible] modo [illegible] aut
hoc modo [illegible] unu cū humido et nō [illegible] et hoc est p̄ncipiū [illegible]
est [illegible] humidū [illegible] quod dimisit et [illegible]
nō fugiente et [illegible] grauia que sunt inferius [illegible]
[illegible]

ut xl diebus coquat᷑ et aqua tota conſūpta leuit᷑ ſiccet᷑ quouſq; albedo incipiat appa
rē. Qd' neccīuz ſit pmo opōnez denigrari probat᷑ p hec gn̄atio uni' nō fit niſi p corrup
tione alteri' et corruptio putrefactionis fit p calorez in hūido agentē et calor ages in
hūido efficit pmo nigredinē. Quare liqt q principiū opi' nri eſt capud corui. Ipm
ſimiliter eſt neccīuz putrefieri. Quia nūqꝫ fit natū nec naſcēs nec aīatū niſi poſt
putrefactionē ſi uō putridū nō fuerit fundi nō poterit nec ſoluet᷑. Et ſi ſolutū nō fue
rint ad nichilū redigret᷑. Nrā igit᷑ putrefactio nō ē ſordida nec in mōda. ſꝫ ē corrup
tio terre cū aqua. Et aque cū terra p minima donec totū corpus fiat unū. Coq; igit᷑
uaporē et maſculū ſimul quouſq; utrūq; congelet᷑ in ſiccū qr niſi fiūt ſiccū colores di
uerſi minime apparebūt eo q' ſemp erit nigrū dū dn̄at᷑ hūiduz. Ideo os uaſis diligē
ter claude q; ad ignē donec totū uertat᷑ deorſuz. Tūc dracho ſit alas ſuas comedēs
et diuſos mittit colores. Tūc ſi qdē multis modis et diuſis uicib' mouebit᷑ de colore ī
colorē donec ad firmā deueniat albedinē. Nā omes mūdi colores in eo apparebūt
cū de nigro hūiditas fiūt deſiccata. Veꝝtn̄ de coloribus illis nō ē curandū. Nā plu
res citrinat et rubeſcit pluresq; deſiccat᷑ et liqſſit an̄ albedinē. ſꝫ qr ſpūs nō figit᷑ cū
corpore niſi in albo colore. Ergo dealbatio ē ſemp expectāda cū ipā ſit totius opis
cōplimentū nec uariat᷑ ptea ī colorē ullū uerūz pter qꝫ rubeū. Id dracho in uno qꝫ
gdu inſpiciat qualit᷑ aqua coagulat ſe ipāz et quō de colorē in colorē mutat᷑ cōpoſitū
qr ſi neſcient᷑ regat᷑ ſuorū colorūz nichil uidebit᷑. et ſic ſepiſſime caſuz deflebit et la
borē. Et qdē minime ſcire poteris in quo gdu ſit ignis tempād' niſi p colores in ope ap
parentes. Colores uō oſtendūt qnto tempore. et qn ignis pmus. ſcdus. tercius ſit fa
ciendus unde ſi diligens adminiſtratio fuit colores te docebūt qd ſit faciendū. Nā
omi tempore ignis in ſolutione et coagulatiōe ſit puus in ſublimacione mediocris et
in rubificacione fortis. Sꝫ qnto magis uariāt colores tanto magis
ē continuandus ignis leuis donec ad metā deueiat ab albedinis ad albū uō nō mitit᷑
ignis multū eo q' ipm ē frigidū crudū et ſemi coctū. Et ideo albiores ſt᷑ uires ipe me
liores ſit igit᷑ ignis leuis in dealbando donec figat᷑ uapō cū ſuo cōpari ul' ſi accēdet᷑
ignis an̄ terminūz erit rubeū q' nō prodeſt eo q' rubeū ex mlto albo et puriſſimo nigro
et cū calore magno ē compoitū hn̄ uerſus

Ergo rubens uena cādentis fontis amena a
Leuit᷑ feruescat donec ſiccatā q eſcat c
Candida tū uenas faciet candore ſerenas e
Roris adhuc plena fiat ſub ſole ſerena b
Vndiqꝫ ſchādeſchat et candida tota niteſchat d
Miſteriis plenas candentes gignit arenas f

C.XIIII

IGit᷑ ſi ignē bene menſuraueris opaoꝫ pce rexeris ad colorē albū deueies. Cuꝫ
aūt perueneris ad albū tūc igne accēdas fortiorē. Et ei' albedine facies inteſiorem, et
fac aūt ſemp ipm ſupt' et ſup calorē ſiccū p ſpaciū dierū certorū ut totū figat᷑ o… aqita
in deorſſuz. Et nichil exalacionis ſpūs aſcendat ſupi' qd ē ſignū pfectiōis uñ ūſus

Accenſus ignis comburet fortior ignis b
Igne ſuppoito facias deſcendē ruſuꝫ . d
Donec ptereat coctura mora dieꝝ . f
In qb' unit᷑ contraria uis ſpecieꝝ . h
Et ſit cedit nē diſociata . . . recedit . k

Colores docēbūt quo gdu et quāto tempore ſit ignis regendus

Et uel certa ſpei ſeqt̄ candorē ſereni · m
Cui nā dat in oībus oīa pura · o
Ignē ſeſ pmit nec ad ſublima tendit · a
Et ſi q diuideaſ paulatim tendē ſurſu · r
Hec igit̄ repetenda monet doctrina ueri · e
Tempora coctur[ae] tria ſu͡t ſeptena dieru͂ · g
Sic nō diſſoluit̄ ac acuiſ extamit̄ · .l.
Sic fit ſūma rei congeſtio materiei · l
Ex hac mixtura ſurgit prolis genitura · n

CXV.

... lapides hūido reſperiun. ad nālem minerā ē miſſe ponere ſul. et av. m. ideo opꝫ reperire nāz rō ... iſta duo mūda clara et fixa

TVnc fugiens nō uolat a nō fugiente qñ uiſ ſit igniſ eſtuans qr cū magneſia de albat̄ ſpūſ fugē nō pmittit nec eiuſ umbrā apparē. ipā naqꝫ nā ē ſulfur fixū album q͛ omē corpuſ tingens pficit et ueru͂ argentū cōuti͂t. Qr dr̄ ꝑ phūſ et illd̄ ē reſ optima quā recipē poſſunt opanteſ alchimiā ut conuĭtant illud in argētu͂ qr nā cōtinet in ſe nāz et uero in alicio rebulat̄ adimitur. ueru͂ nō ē niſi una ſola nā qm̄ unoquoqꝫ gdu ſuaꝫ opōnuꝫ in aliā uertit nāz eo q nā nā letat̄ nā nāz ſupat̄ et nā continet nāz doceſ cā pliare cū igne nec tn̄ ſu͡t naturē diuiſe nec plures. Sꝫ ē una nā tm̄ hīſ in ſe nāſ et reſ oēſ q̄ ſibi ſufficiunt ideo uno ordine incipit̄ opuſ et finit̄. Dup̄x tn̄ ē moduſ compoſitioniſ: qa una ē hūida. alia uero ſicca cū aūt coqt̄ fiunt unū qd neutru͂ dimitit reliquū. et bene qdē qa hūidu͂ faciliter impſſionē recipit et facilit̄ dimitit: ſiccū aut grauiter facit utrumque: Ideo nā hūiduꝫ et ſiccū ſe inuicē recipiunt ad impſſionē ſiccū ab hūido faciliꝫ impſſione et aqrit hūidu͂ a ſicco ut firmiter teneat ipſionem et omēꝫ ſubſtineat ignē. Vnde pp hūidu͂ prohibet̄ ſiccū a ſua ſepatione: et pp ſiccū prohibet̄ hūidu͂ a ſua fluxibilitate. Exemplu͂ huiꝰ eſt opuſ figuli qui coquit ad ignē ut unu͂ nō dimittat reliquū, diſponē ergo ſubſtantiā terreā p hūiditateꝫ et caliditatem donec conueniant et iungant̄ et nō diſcrepent et nō diuidant̄. Tūc iunge eiſ duas uirtuteſ opatiuaſ aquā et ignē et complebit̄ magiſteriu͂ qr ſi miſcueris aquā ſolā dealbabit: ſi adiunxeriſ ignē rubificabit̄. Nā albuꝫ complet̄ ex tribꝰ ī qbꝰ nō eſt ignis: rubeu͂ aūt quatuor rotat̄ totis. Et hoc qdē ē elixir completu͂ qr tinctura ſua tingit ſubmergit̄ oleo ſuo et figit̄ calce ſua. Et oleu͂ ē coniūgens et agregāſ int̄ calcē et aquam. Sꝫ aqua ē deferenſ tincturā ſup calcē ſuā et qn̄ figit calx figitur in ea p̄ uehem[enti]am q̄ miſtiōis et corpuſ ē tūc cā retinēdi aquā et aqua oleū q̄ nō accēdit ſup ignem et oleū ē cauſa retinēdi tincturā et tintura ē cā faciendi colorē apparē: et color eſt cā demoſtrandi albedinē: et albedo ē cā retinēdi omē uolatile a fuga: Nā corpuſ cu͂ dealbatu fuerit ſpūſ fugē non pmittit nec nigredinē ulterius apparē. Hoc tn̄ uinculu͂ nō ē ſicut nē uinculu͂ ſꝫ uelud cōpoītuꝫ qr compoītio nē ē p ingreſſionē cōtrarioru͂ et cōpoītio nē fixatio cōpoſitoru͂ ē. Et ideo q nō liquefacit et coagulat miltiplicat̄ errat. Qr denigra terrā ſepando eiꝰ aīaꝫ poſtea uerte aquā ſup terrā dealbendo et totu͂ habebis magiſteriu͂. Nā q terrā denigrat et albū igne diſſoluit: et coagulat donec fiāt ī colore ſicut gladiuſ denudat̄ a tenebriſ. Et q inde albatione cōpleta ei aīaꝫ introduxerit poſtqꝫ liqfactu͂ fuerit: et in rabido igne figerit felix et fortunatꝰ ſemp et ſup mūdi circulos exaltari merebit̄ iā eīꝫ didiciſti breuiſſime albū facē. nūc dicedū ē de tintura rubea

CXVI

VErum tn̄ niſi pmuſ dealbaueriſ ueru͂ uerbū fieri neqt qr nulluſ pōt deuenire de p̄o ad tertium niſi p ſcd̄m: ſic nec de nigro accedē ad citrinu͂ niſi p albū eo q citrinu͂ ex

Cum magneſia dealbatur ... fugere nō pmittit ... colores ... fugiat q ſpūs, ut aqua ex tracta ab ipſa terra ... ut ſic terra et nō amplius aſcendat ... di magneſia et ... terra ...

humida ... impreſſionē recipit ... dimittit
Vna ē humida .ſ. ut mer. alia ſicca ut corpus
reyas terra ū aqua

Albū ... nō ē ignis
Rubeū ex ...

Corpus dealbatum ... nō pmittit ...
... multiplicat errat
Nota ...

Nota ... de aqua ... de coniunctione de oleo

et rubi sit ra albu

multo albo et purissimo nigro ē cōpositū dealba igit̃ nigrū; et hēs magisteriū. Et sic
añus diuidit̃ in quatuor ptes: sic et nr̃m opus benedictū pmū ē yemps frigidū
hūidū pluuiosū. Sc̃m ē uer calidū et hūidū et floridū. Tertiū ē estas calida et sicca et
rubicōda. Quartū ē autōnus frigidū et siccū: et tempus colligendi fructus: hac dispoi
tionē tingēs reges nãs donec naturatū fructū afferãt ad uotū. Verū yemps iam trãsiit
imber abiit: nox recessit nã flores apparuerūt in terra nrã tp̃e ueris. Sz sup roxã al
bã stantes ge-uimus: qm ipa sortit̃ effectu qmuis egra corpora resurgendi in
uerū argentū. Igit̃ cū uideris illã albedinē apparentē in extremib⁹ sup eminentez rat
esto q̃ rubor in illa albedinē est occultus. Ex tūc nō oportet illã extrahere albedinē sz
coquē quousq̃ totū rubeat et illud ē rubeum q̃ magis ualet qm habondãci⁹ tingit.
Sz q magis ē coctū magis ualet. Et sic p cōsequens q maxie colorat rubedinē nō caret
unq̃, solum ex complimto digestionis qm sanguis nō gñat in hoīe nisi pus diligent coq̃
tur in epate. Sic nos cū uidim⁹ urinā de mane albã scientes parū dormisse. Reuertimur
ad lectū sompno aut recept⁹ completū digestio et urina citrinat̃: et sic p solã decoc
tionē pōt albedo deuenire ad rubedinē ignez siccū continuando eis nr̃m albū. Igit̃
diligenter si coquat̃ optiē rubificat̃. bn̄ usus.

Vt non candescat roxa sz luce rubescat
Donec splendorem tribuat tolat q̃ nitorē
Iã tū feruescat iugiter feruore qescat
Candida candorez gñat rubicōda ruborem.

CXVII

Igne igit̃ sicco et calcinacione sicca decoquat̃ siccū donec rubeat ut cinapriū cui
decetero nequaquã imponas aiãz nec aliaz rez quousq̃ ad plenū decoquat̃ rubeum
Nã tempē estatis, et fructū ubtas pluuias corrupe inclaren et qr oportet ig magisteriū
sicco absq̃ timore ipm comburē donec rubigdissimo uestiãt colore. Noli ergo cessare
qsi uis rubor aliquãtulū tardauerit apparē qa sic pma digestio stomaci oiã dealbat
sic sa opō omnia rubificat qr liquet q igne augmētato post albedinē ex pmis colo
ribus hēbis rubedinē. Medius tn̄ inter illos colores appebit citrinus: sz talis color nō
ē stabilis qr post illū mox erit rubeū quo eiz apparente opus ē cōpletū qm hēbit
tūc mulierez conuertē in masculū. Et tūc completū erit insolificū uerū. Vn̄ dicit
phus. Si fuit sulfur mūdū optiē cū rubore clarū et fuit in eo uis ignitatis simpli
cis nō urentis erit res optima q̃ recipē possunt alkimiste ut ex eo faciant aurū. hoc
eiz ar. m. et omē corpus impfectū conūtit in aurū. Ex hijs ergo manifeste patet q illd' solū
sulfur ē sulfur nr̃m uerū albū et rubeū: quod in quolibz corpore tīgit ī uerissimū au
rū et argentū meli⁹ q̃ dominerus pducit̃. Sc̃m q elixir albū ul' rubeū fuit pparatū.
Purigat̃ ergo unaq̃q̃ species ex ptib⁹ opis et est silz ut spūs reducat̃ ad illud et
sblimet̃ totū. Nã lucidū sublimat̃ et clarū inpmistibile electū. Et illud qdē est ut
accipias ptē illi⁹ nobi lapidis purissimã et p ingeniosū modū sbtilez cōiunge p minima
et eleuet̃ totū qd si nō euenīat addat̃ ei nō fixe ptis quãtitas ut sūma uolatilis
supet sūmaz fixi quousq̃ ad leuacionē ipius sufficiat q uero cū aqua pmiscent ue
hement cōmisceant̃. Nã si uincat sūma uolatilis sūmaz fixi uolat cū ea: et si nō
uincit fi. get̃ cū eo. Igit̃ q eleuatū fuerit̃ reiteret̃ ei⁹ sublimato uice post uicē q̃usq̃
p hac sublimationē figat̃ totū deorsum. Cū autē fixū fuerit totū iterato rū nō fixe ptis
qntitate post qntitatē inbibe p ingeniū tibi notū quousq̃ iterato eleuet̃ totū ad

Recordare q sine addicione corporis albi uel rubei nō [illegible]
et [illegible] quid faciendū [illegible]
[illegible] aut ad [illegible] aut ad [illegible] dissolutū
[illegible]
porcione [illegible] et [illegible] et sublimari. [illegible]
[illegible] Cristoph[illegible]
[illegible] sublima[illegible] Et est [illegible] Sed [illegible]
[illegible] sublimacione

Nota de coloribus

De [illegible] mulierem in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ultimū interato figat̃ totū quouſq; fixionē p̄ſtet facilē ad modū cere: hec qdē eſt
medicina ſtanſ tingenſ profundans extendens et penetrās cōſolidans et pſeuerās r
Cuiꝰ una ps mitas partes cuiuslibet corporiſ impfecti minerīſſimū auriū ul' argētū
conuertet et nō dependet bonitaſ huiꝰmōi mltiplicationiſ niſi ex mltiplicata ſblīatiōis re
iteratiōē et fixationis medicine huiꝰmodi. Quia q̄nto huiꝰmōi complimti ordo et reite
rant̃ pluries tanto et ipiuſ exiſtencia multiplicat̃ et magiſ augmentat̃ bonitas pfec
tionis maxime quouſq; omē corpus pfectōne diminuti et etiā ar. ui. mutat
ad infinitū lutificum et ſolificū uerū. Nam q̄nto magiſ ſoluta ſublimat̃ medicina pfec
ta tocienſ ſupcat omī uice ad proiciendū unū ſupra mile p̄paratuz. Cauſa uō ſue ue
lociſ liq̄factioniſ ē ſuaꝝ ptiu3 ab igne ſublimatio finaliſ Quid qd nāq; ex M̊ ī nā
propa ad fixionē deducta ſubtiliat̃ Et magiſ ſoluit̃ Itaq; q̄ maxime hec ei3 cā eſt
q̄r Elixir completum ad modū cere citiſſimā dat fixionē magiſq; metalloꝝ aliqd
Ex puriſſima igit̃ arge. ui. ſubſtācia in fixionē deducta: et ex ſubtiliſſima nā mū
diſſima q̄ ab ar. ui. ſumpſit originē et ab illo ē creata nā ſupſit originē medicina q̄ fluat
añ illiꝰ fugā: et illud ideo q̄r cū fugitiuū ſit ar. ui. de facili abſq; inflamacionē aliq̄ eget
medicina que ſubito añ illiꝰ fugā ei in profūdo adhereat et p minima et
cōmiſceat̃ ſeu cōiungat̃ illudq; inſpiſſet ac ſua fixione a fuga digne conſuet et ūtat
ipm p eiſmodi beneficiū in momento in ſolificu3 ul' lunificum uerū ſm q̄ elixir fuit
p̄paratu3. Oportet igit̃ medicinā nrā3 neccīo ſubtiliſſime ſubſtantie et puriſſime ar.
ui. adherente ex nā ſua facileme ac tenuiſſime liq̄factioniſ ad modū aq̄ fixe ſup
igniſ pugnā in caliditate frigiditate hūiditate et ſiccitate tēpatā Multiplicat̃
ei3 medicina ſiue p ſolutionē tardiꝰ p fermtatione3 uō citiuſ nrā augmtat̃ medicina
eo q nō ſoluta nō bene opat̃ niſi pꝰiuſ in ſuo figat̃ fermto abondantiꝰ tū ī mlto opa
t̃ medicina ſoluta et fermtata q̄3 ſolū fermtata qm magiſ ē ſubtiliata p ſole3
fermtationē pōt eē ad infinitū multiplicari et illud ideo q̄r fermtū ſibi appoſitu3 ad
ſui nā3 trahit colorē et ſaporē confectionē dealbat cōmiſtionē inbibet et tincturā cō
tinet nō fugiat; corpora lenificat et ſe inuicē ingredi facit et cōiungit q̄ ē finis
opiſ: et ſine illo elix nō pagit̃ queadmodū paſta: abſq; fermto nō fermtat̃
Id circo cū elixir ſublimando fixaueriſ reduc ſup ipm app̄atu3 noīe ſpūs qd cō
miſce ant̃ et liq̄fac p ſecretū nātaꝝ in uaſe phico nā cum ſteterit p morā ſpūs
uincet forciꝰ illoꝝ conuertenſ totū in ſpū3 ſibi similē et ipe potenſ ſi nō ſit ſup uincido
non ſtat, coniunge ergo ipm ut gn̄et ſibi ſimilē h3 cū eo dequo fuit in p̄ncipio tūc
fiet elixir aliorū id qd fuit coniunctū: qm ſulfura ſulfurībꝰ continent̃: et hūiditas
ſimilis hūiditate. Nā ſpūſ conuertenſ ſulfur in ſpm ſibi ſimilē u3 cū eo dequo fuit
in p̄ncipio factuſ ē utraq; fugienſ et ſpūſ aerī ī aerea ſcandentes ſe
diligunt. uidenteſ igit̃ phi illud q̄ nō fugiebat cū fugientibꝰ factū eſſe fugienſ reite
rauerūt ea ad ſimile corpuſ nō fugienſ et intulerūt ad ipm aquo minime fugiē po
terunt pp propinquā nrē ſue conueniencīā. Aiā uō ſuū corpuſ citiuſ ingredit̃ q̄3
aliud qm nō ē tenebraꝝ conmutacio atq; lucis cūq; tingenſ et tingendu3 una nā
facta ſunt nō puteſ ob hoc illud qd tingit et fugit uerā eſſe tincturā phoꝝ eo q̄ ſul-
fura tingunt et fugiunt, et nō ſimile ar. ui. gnīſ iuncta ſt̃. Ideo oportet ipm admiſceri
alio ar. ui. albo ul' rubeo ſui gnīſ et continet̃ ne fugiat donec una mūda aqua fiat ex
duobuſ argentiſ ui. compoīta, uerū tū in coniunctione caui ponat̃ paru de opere ſup

Nota de aqua munda ex duobus argentis uiuis composita

multũ corporis. Ita q̄ h̄eat potestatẽ illud conuertendi in medicinã aliter totũ uteret in ip̄m similẽ. Si uõ paruũ opis proicit̃ sup multũ corporis unũ scilꝫ sup quatuor alterũ fiet in pauca hora ul' in ora temporis puluis cui' calor erit albus ul' rubeus s̄m nãꝫ fermeñti sup q̄d proiectum est et hic puluis est elixir completum. Pro elixir debet ẽ puluis · simp̃x factus p magisteriũ de meliorib; mũdi rebus. Corpus uõ est fermẽtũ anq̃ misceant' oꝫ p̄mus fieri puluis subtilis solutus in aquã unũ q̃q̄ sepatũ aliter nõ fieret e q ue ra mixtio ul' cõmixtio. Eo q̄ q̄ dessicat prius q̃ imbibat non coniũgit p minima nec omio subtiliat leuius q̄re ẽ separare uinum a terra q̃ ab aqua. Sꝫ q̃n aqua miscet' cũ aqua tũc recipit aq̄ aq̄ꝫ quẽ nũq̃ sepat' ab inuicẽ. Ideo si q̄s fuit' ydropicus bibat multũ de cõdito isto et curat'. Q̄m una q̄z fetura in millessima p̄te tingit i liq̄da substancia plus q̃ĩ sicca q' patet in croco cũ ponit' siccus in licoribus paruũ tingit si uõ solutus iungat' cum puo et puus cum magno tingit in infinitũ. Ergo fiat proiecio de decẽ in decem multipli-
cando et erũt centuꝫ in centũ erit decẽ milia in decem milia et erit mille milia et nõ ẽ numerus ultra, hoc ẽ dicẽ: pone unũ sup decẽ et unũ illoꝝ sup decem et erũt decem milia et deceteris similiter fiat. Causa cuꝫ hoꝝ triplex ẽ scilꝫ bonitatis necessitatis et p̄fectionis bonitatis ut habondancius tingat ut melius p̄ficiat et plura comutat. Necc̃itis ut melius coloret' Et ut melius fig̃t' et sibi simile g̃net', perfectionis q̄r medicina p̄fecta, h̃t conuertere nũm p̄fectũ in p̄fectissimũ aurũ et argentũ. Huĩs aũt p̄fect' ẽ denari' centenari' et millenari' ideo de p̄mo ad ultimũ fiet p̄mo. Ideo oĩa medic̃e fundamẽta sunt neccõ subtilianda ualde et figẽda

qa q̃nto s̃btiliat' elixir et tingit' tãto abondãci' opat'. Ergo q̃ max̃ maxie, Id circo ad solutiões pone solutiões mitte diffinitiões: et ponat' totũ ad ignẽ. Custodi fumũ p̃cauens ne fugiat aliq̄d ex illo. Regimẽ totũ ẽst ĩ temp̃rie ig̃s. Morari ergo prope uas et intuẽ mirabilia quõ mouebit' de colore in colorẽ minus q̃ in hora diei quousq; ueñt ad metã albedis ul' rubedinis q̃n certissime liq̄fiet in igne et coagulabit' in aere qa cũ fumus cũ senserit aerẽ ignis penetrabit in corpus et sp̃us consurget in siccũ erit que cõpus simul fixum clarũ albũ ul' rubeũ s̄m q' fuit medicina p̄parata et fermẽtũ: Tũc decide ignẽ dimittens totũ refrigidari qa cadit unũ ip̄ius sup mille milia et decentena milia cuius corporis conuertens totũ in optimũ aurũ ul' argentũ s̄m propietatẽ elixir: ueruñ tñ medicina alba: album exigit fermẽtuꝫ sic rubea rubeũ q̄ in ope rubeo: nichil intrabit albi sic in ope albo / nichil nisi albũ intrat. Ideo q' fit in albo fiat in rubeo: q̃m una et eadẽ uia est et opatio amborũ sꝫ cõplificas tincturarũ et sp̃uꝫ opus illorũ ẽ fermentũ. Quare liq̃t q' q̄ ar. ui. nõ coagulat albũ ignẽ patiẽs et argẽto uiuo nõ con coniungit nullã uiã exigit ad albedinẽ. Qui uõ ar. ui. nõ constituit rubeũ omẽ s̃bsistens ignẽ et auro uiuo nõ cõiungit. nullã uiã exigit ad rubedinẽ. Nõ igit' fatigat corpus suũ in hijs ad q̄ nõ potent deuenire qa nec sibi nec alteri nec m̄do p̄dest donec motor in sublimi nãm obili cõqueriť in corruptiũs. Est ergo totius opis cõplimẽtuꝫ ut sumat' lapis sufficienter not' et opis instãcia asiduet' sup illuꝫ profectõ sublimacionis ut mõdet' p hoc et subtiliet' lapis donec ĩ ultima subtilitatis puritatẽ deueniat et ultimo uolatilis fiat et hic q̄dẽ ẽ ei' p̄mus g̃dus ad hic cum fixionis modis figat' / donec ignis asp̄itãtib; gestat. Sic aũt opus lune nimis album: opus uõ solis nimis rubeũ, qa opus albũ est yemis rubeũ uõ estatis. Ideo maiori subtiliacione indiget p modos sibi propos et maiori decoctione indiget donec

Nota unum q separatim

et de centum

ad

[illegible] hoc [illegible] in capitulo q est [illegible] de tribus [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

rubicundissimum assumat colorem. Et in hoc [illegible] ꝑfectionis gˢdus sm̃ ꝑparationis
medicinē consistit. Sz et tertia ē totius opis [illegible] ut iam fixū lapidē cū mo
dis sublimationis uolatilez facias et uolatile fixū: et fixū solutū et solutū itera
ato uolatile: et uolatile iterato [illegible] usqz fluat in complimento solificho et
lunificho certo qm̄ ex reiteratione ꝑparationis eius modi tertij gˢdus in medicina
resultat alterationis bonitas et multiplicationis et unū q̄dqz infectorū corporū con
uertat in īfinitū solificū et lunificū uerū. Sz etiā uirtutē hʒ efficacē oīm sanādi
infirmitatē sup omēs alias medicorū medicinas. Nā aīuz et cor ualde letificat
uirtutē augmentat et conseruat inuenientez: Nō eīz ꝑmittit sanguinē putrefieri
nec flegma dn̄ari: nec colerā adhuri: nec melancholiā supeˢaltari: Ymo sangui
nē sup modū multiplicat et conseruat. Amen deo gr̄as.

et alteret

Ex reiteratione ꝑparationis resul
tat medicine bonitas

Figura philoſophie.

Apientes dixerunt q non ē nisi unus lapis tantummodo qui de quatuor elementis componitur: et huic lapidi nulla res extranea debet apponi nisi tantummodo q sit de sui natura. Et debet primo purgari ab omnibus superfluitatibus suis flegmaticis et corrumpentibus quia ista ē sua mors quam portat in se et que mortificat ipm qui habet potentiam vivificandi terram. Purga ergo ipm pr̄ et separa fleuma combustibile cum subtili ingenio in modum quē ego dicam. quia nisi sit bene purgatum nunquam terra poterit dealbari neque fieri matrimonium inter corpus et spm. hic spiritus apelatur lux qui habet posse vivificandi corpus mortuum ex quo ipse met sps exivit in sua pparatione. Et quando corpus est versum in spm idest de morte ad vitam tunc ē ipm purum et pulcrum album et clarum et resplendens pulcris vestimentis. Scito qd sps intravit in suum corpus et ipm resuscitavit. et filosofi apelaverunt istud corpus post suam resurrectionem lapidem benedictum et magis postea honoratum impregnatum igne et nobili spu tingente. Spiritus autem qui ipm sic illuminat est de natura quatuor elementorum dicti lapidis non q sit non q sit terra aut aer et ignis sed tantummodo una sola natura q continet ipse de quatuor naturis insimul. alio modo omnino nō posset se ligare cum sua terra nec p consequens posset eam dealbare. si sps ipse non teneret in se de natura illius. Tamen caveas q natura et proprietas corporis que debet esse in dicto spu nō remaneat in sua pparatione quia nullo tempore habebit posse dealbandi illum nec se coniungendi cum ipso quia medium quod participat inter vitam et mortem si separet ab ipso spu p fortitudinem ignis sic q sps remanet mortuus absque anima preter hoc quod anima elongaret ab eo et fugeret in extraneam regionem Et hec secretum non ē dicendum rusticis qui credunt facere aquā vite et faciunt aquā mortis. precor autem te ut custodias ignem in pparatione huius sps et videas q nō evadat et teneas ipm in amore et custodias ipm animo calore quia si anima recedit sps nō poterit vivificare corpus. quia non potest illud dare quod ipse non ē.

1 fiat [illegible]

1 nō [illegible] mediū [illegible] corpus et spm [illegible] anime

Biblioteca Nazionale Centrale Firenze
Mss

Carte 260 nuovamente numerate.
Bianche le cc. 6-7.
15. Apr. 1926 [monogram]

Riscontrato nel 1970
MR

111
27